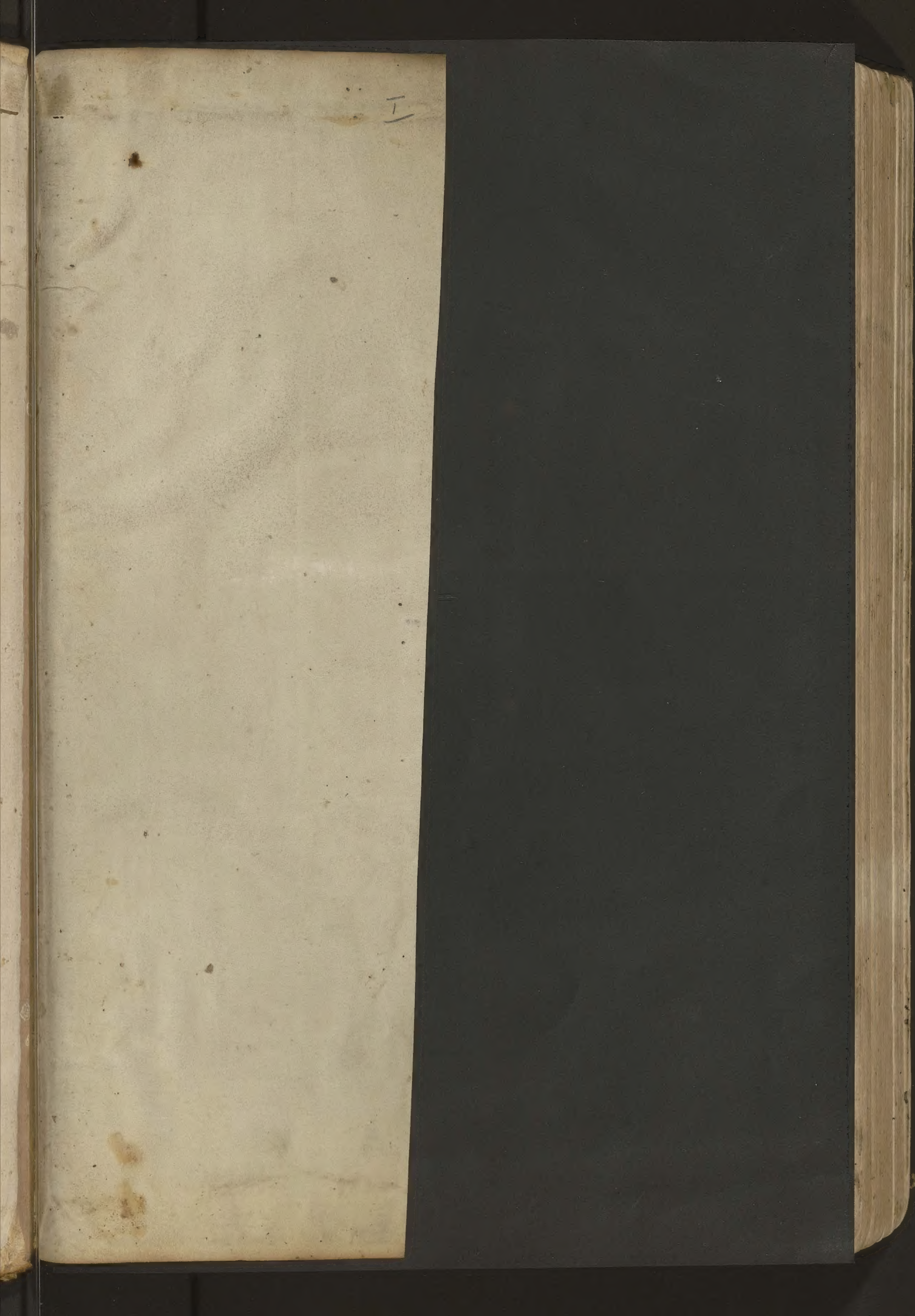

834.

Petrus de Bonomia in Medicinis

N. Inv. 834.

liber colegij

In nomine domini nostri iesu xpi amen
qo [questio] de mundi duratione sit incipit
Quamquam alias intricatas questiones de
fine sive duratione mundi reforma
veram ut que subobscuris vocabulis
complexa fuerunt in claram sententiam
aperte fierent. Nunc iterum quoniam in ea
multa etiam contexta sunt que per eorum
subtilitatem indigent ut in sermo
nem clariorem extendantur decre
ui ad preces prestantissimi clarissi
mique altius et civis utriusque docto
ris domini zacarie trivisani veneti
patricii ad presens magnifica oratoris
bononie prestantissimo genitori
veneto dictam questionem in ampli
orem formam redigere cui omnia
accepta fuerant. Queritur utrum
perdurationes et perpetuitatem
stellarum fixarum et septem plan[etarum]
planetarum in suis circulis habeat
duratio perpetua huius presentis
etatis mundi. Et antequam determinationem
ad questionem adgrediar permittam primo
queda que satis dicta consona esse
videntur. Deinde ego enarrabo
rius opiniones sapientum sive
auctoritates de universali mundi
machina quam universi conclu
mundum appellat. mundus
ipse originem ex tempore sorti
tus sit sive carens originem an
ad finem perventurus an sine principio
et fine manserit in eternitate con
tentis hec enim totum mundus mundus
ipse resolvitur. puta id quod
videtur et tangitur et quod non vi
detur et non tangitur. super
addendo id quod non videtur et
non tangitur cum corpore sit
vere ad similitudinem architypi
factum figura spericam sive
rotundam ad simplicitatem dicitur igitur
proprie ex mundus virtute sive
ethimologie dicitur a nomine moves quod
undique motus apud ysiderum
in de ymagine mundi. Beda autem beda
in libro de natura rerum hoc modo
describit. Mundus est univer
sitas omnis creature que constat
ex celo et elementis quatuor in
sua globositate figure sperice figu
ratus aliter et principaliter ut
nobis conveniunt describitur mundus
est celorum elementorumque
latio circa eius centrum in quo terra
in medio consistente pondere de
toto confirmatione dicunt theolo
gi quod celo non moto mundus iste
dedicit esse et in amplius non ex
tenditur. preterea premittendum
est quod extentie sunt quinque prima
namque carum est terra 2a
est aqua 3a est aer 4a ignis
5a quinta non et ultima est globus
sive regio celorum. Ulterius
sciendum est quod hoc nomen
mundus multis modis potest intelli
gi. uno enim modo sua significatione
generali intelligitur pro aggregato
ex omnibus quinque dictis extentis et est
totalis machina mundi. Alio
modo capitur mundus pro sola parte
elementorum in qua cuncta
animalia oriuntur et degunt
et tunc dicitur in sublunaris mundus
secundum acceptionem hunc modum
re astronomi locuti sunt. Tertio
modo potest capi mundus solum
pro parte que quinta nuncupatur
extentia et appellatur tunc mundus
superius de cuius virtute fixo apud
astronomo amplissime est.
Ulterius sciendum dicitur esse id
eternum et perpetuum. in eter
num autem in sua propria significa
tione dicitur id quod caret principio
sive fine existente. Unde hanc
significationem dicimus esse
eternum perpetuum non est id
quod habet principium finem non inve
qualia sunt intelligentie sive
angeli necnon anima rationalis que
secundum peripateticos creatur et non
corrumpitur. Homo non est la
pis et perpetuus deus est eternus
Post hoc autem deveniendum ad com
positum namque plato in thimeo
libro 2o mundum genitum sensibile
genitum esse perpetuitatem quod
que velut putat habuisse principium
finem non innuit apud quem
universalis mundus intellectus est.
Aristoteles autem in octavo phi
sicorum simul et autem querens
probat tempus esse eternum et e
ternitatem motus que infra...

Nisi sunt species sed eternas et per
quis mundum eternum non esse fatentur
hoc est non habuisse principium eo
creacionem carente et intellexerunt
per mundum celum principaliter
per quis aut partem in qua quatu
or dicte existente prime collocate
sunt / Sed quos et et alios mundi
eternitatem ponentes sic arguitur
sic si motus est eternus
et motus subiectatur in celo
ergo celum est eternus / Sed non est
creatum quod falsum est nedum
apud platonem sed etiam apud mete
honinum omnes theologorum ac
etiam falsum est apud mentes
fere omnes astrologorum nichil in
multiplicit falsum pluribus probat
rationibus quorum prima est / Ex racione
quod est ante esse creatum / Sed est cre
atura quia bona gratia divisio da
tur per immediatam quod quod autem certa
ta est maxime apud theologos quod
aut celum non sit creatum patet
per eundem aristotelem in pha
tem primum motorem esse quod secundum
eundem in duodecimo methaphisice
nullam habet magnitudinem in
nec finitam nec infinitam et est
incorruptibilis indivisibilis eter
nus qualis est opifex primus dominus
deus a quo in dubie omnia ex se
creacionem consuperserint / Si
aut dicta divisio non datur
per immediata erit sed medium puta
celum quod non est creatum nec creatum
sit igitur illud tale celum et agu
itur sit celum non est creatum nec
creatura et est eternum ipse
ergo aliquid est coequale et coeternum
deo in eternitate non habens
dependenciam in racione sui esse
eternitatis ac creatore tamquam ab
alia causa tantum eius ex quo talis
eternitas non habet principium sed
hoc est falsum ergo nichil est
cum deus non sit causa mediata
vel immediata quo quid ergo etc.
Sed forte aliquis diceret quod
habet dependenciam a creatore
tore suo licet conservante primum ac
causa efficienti Sed hec responsio
non evadit ad propositum ex aliud.

Racio

c[apitul]o 12
phe. 8

est celum in eternitate hoc talis
est impossibile ipso eterno racione cause
tie sunt nec ab ipso destinatum
et non racione sui esse eternitatis quod
est carens principio attamet eius sunt
modi conservatio per certi rei perpe
tue et non eterne nisi vt supra
dictum est nam si perpetuum tamen sit
statum indiget auxilio creatoris
vt perpetuetur tamen tamen conservati
te ergo etc. / Sit quod eternum quod est
est celum ex quo caret principio
per quod illud tale principaliter est et
num sit de quo vlterius queritur
a quo habuit potenciam creatoris
in racione sui esse eternitatis in quod eo
eternitas in sit ipsi celo ex propria
potencia et absoluta eius potentia
non concurrente quod quomodo pote
ad creatoris sit sequitur quod celum
ex se solo fuisse potens sibi contribu
isse talem eternitatem quod consequens infe
licium inferri quod quia est poten
cia que nullo modo dependeat
a primo principio summo creato
quod est solum et quod contra aristotelem
et averroys in duodecimo metha
phisice dicentes a primo principio
dependet celum et tota et tota
natura si autem dicatur deus ete
nitas in sit ipso celo ex potencia
creatoris sic sequitur quod deus
fuit potens attribuisse celo eter
nitatem / Sed deus non dat neque
attribuit ad aliquid nisi id cui
attribuit propriis careat contribute
ergo aliis ipsum celum fuit sine eter
nitate et per quod fuit principium
preterea ad idem arguitur sic aut deus
habuit absolutam potenciam in
ad creandum ipsum celum aut non
si non tunc sequitur quod deus fuit
destitutus et defectus a potencia
qualis est potuisse creare celum
quod est solum quod ipsi deo infuit et
inest omnis potencia creatoris
etc. / Si non deus habuit potenciam
ad creandum et nulla fuit causa
sive racio in deus quare non crean
di ipsum tamen ipsum celum sic ergo
quod deus in virtute et vigore sue
infinite potencie voluntate per
existente creavit ipsum ergo etc.

Deo

creatoris / Sed
dicitur quod
extra

preterea ad idem arguitur sic ¶ si deus
potuit creare celum cum celum sit et
num per adversarium quod deus po
tuit creare eternum et eternum
est sine principio quod potuit creare non
id est eternum est sine principio et hoc
est falsum implicans quod dictorum quod est
aliter ad idem arguitur nam nulli du
bium est quod deo tamquam primo principio
convenit ut obediat ei et quod complaceat
in omnem rem ut voluntatem eius
exequatur ex quo ipsi deo subiecta
est quod deo ut primo opifici placet quod
suis celationibus nec non semper immu
tamen et infinitam eius potentiam om
nia esse se ab eo dependeant in om
nium esse tam in generali quod de
non esse ad esse producta creatura cum
enim celum esse deo coequeva in
in eternitate quod non sit creato nisi
potentiam circumscripta ex quo et
nam in quantum talia eque potentia si
licet infinitam ut sit ac alterum
istorum sequitur aut deus qui est super om
nes naturas in sua potentia imperfi
citur ex quo omnem potentiam non
excellit aut potentiam non est nam quod
sit divine maiestatis potentiam
non contempnit sed potius dere
gat cum enim quodlibet istorum est semper
quod est falsum ex quo infertur ulterius
quod enim nichil est quod sit nec debeat
esse quomodo ecclesie primo principio di
centes celum eternum dicit id quod
falsum est et in natura erroneum ¶ prete
rea aliter arguitur sic deus esse
omnes rerum causas demonstrative
causas et divinas esse precedere earum cre
atione esse finiunt ¶ Item cum totum
quod adeo sit creatum non potest dica
finem esse ex alio ente et aliquo ente
et sic declinatur quod sit falsum ex nichilo
et potius quod habeat esse post non esse
et sic falsum est celum ab eterno fu
isse simpliciter sequitur quod in aliquibus
existentibus sic procedere in infinitum
si generantes sunt super quod et dicere
mundo existente semper principium filii
cum est pater et hic alius et nisi sit
infinitum preterea sequitur quod sunt
infinita et infinitorum hominum

preteritorum anime et mortales
quod falsum est quod est etcetera ¶ Albertus
magnus in octavo phisicorum
videtur ponere hec quatuor
ultima argumenta que eadem
eciam ponuntur a sanctissimo tho
ma aquinensi in summa sua contra gen
tiles et in quarto contra has rationes nunquam
de necessitate concludunt licet
probabilitatem habeant et videtur
subiungere quod ex quo celum sine
mundum eternum est quod nunquam ca
tholicum fidem / ne videatur in
anim rationibus constituta et non potius
in solidissima dei doctrina ideo quod est
videtur ponere qualiter omnem
eis quod eternitatem mundi posue
runt et submovit quod potest aut
estimaverunt procedit et hoc ostendens
ex fine divine voluntatis ut sup
tactum est finis quod divine volunta
tis in rerum productione est eius boni
tas in quantum tanto manifestatur
divina bonitas et virtus per hoc quod
res alie preter ipsum quod ab ipso esse habent quod
non semper fuerint ostenditur eciam
ex modo agitur per necessitatem nature
et quod virtus sua est infinita in agen
do hoc quod convenientissimum fuit
divine bonitati ut rebus tantis
principium durationis daret po
stmodum concludit quod ex his que dicta
sunt vitare possumus diversas erro
res gentilium philosophorum quorum quidam
posuerunt mundum eternum quidam
materiam mundi eternam ex qua
ex aliquo tempore mundus cepit generari
generari vel a casu vel ab aliquo in
tellectu aut eciam amore aut lite
ab omnibus enim his ponitur aliud preter deum
eternum quod fidei catholice repug
nat ¶ post hos autem in huiusmodi re
autoritas astrologorum est pone
nda voluerunt namque hi fuisse mun
dum habuisse principium eundem in
centum milibus annorum solis natu
raliter finire terminari omnium mundi de
etates vel mundi durationes ab eis divisa
celo in perpetuum quiete carente sic
itaque in hoc autoritate bettissimus
arstrologi memoratus quod dixit dicta

discipulo suo Joanton in tractatu
sui libri de bissexto quod in anno ple
no creavit creator mundi et in
anno plenissimo fit consumacio et
sic extimant quod in plenitudine
septem annorum erit consumacio
mundi ad hunc hi sunt sermones
eorum quos in terris ad propositum quo
dam eis declaraturus ¶ Ceterum
asseritur sermo quorundam plurimorum
ac autenticorum astrologorum
dicencium deum gloriosum in
mundi creatore posuisse solem
in signo arietis ¶ theologi eciam
et amplissime mundi creatorem
posuerunt ac eciam originem ad
invenientes a sacris primis sermonibus
biblie videlicet in principio creavit deus
celum et terram etc. ¶ Albertus
magnus in supra dicto octavo
phisicorum ponit et est et senten
cia theologorum quod nostra fides pro
. . . semel incepisse et semel desinet
et tempus . . . aliquid est non simpliciter
. . . et non fore sed tamen patet itaque
ex superioribus deceb quod fere omnis
sapiencia scola in dubie mundi cre
acionem reqquiont et affirmat
quodammodo ut nichil sit preter divina
ex etiam quod sed sui esse non habuerit
creacionis ¶ Signe originem et
principium a summo creatore nequa
est omnis potencia et absoluta non
respectiva creandi et destruendi
igitur quod potest ipsum est unum nichil
est eternum preter divina ex ve
ritatem omnia eciam preter hanc necessi
tatem in sui esse et conservari sed eam de
non esse ad esse producta sine creari
¶ Dubie reducitur ad ipsam divina
essenciam aqua tamen eorum esse
ab origine sortiri debat debet
reqquiro ostendo eam tamquam crea
torem primum quo nichil prius est
nec potencius nec eque potens
neque in eternitate coequeuum
ut supra propter que admirandum
est de hiis qui posuerunt celum esse
¶ Deum coequeuum in eternitate
et quo reduxerunt ipsum in suo

esse origines ad primam causam
potentem unumque deum eius mundi
creare et ipsum de non esse ad esse ex nic
hilo producere in nichil minus et si aristo
teles celi vel mundi seu quomodo potest
dicatur eternum in talem mundum fue
rit ex virtute et potencia ipsius non
¶ demonstrasse in suis tamen demon
stracionibus falli quidam presuppo
suisse ut est sic patet intelligenti
ea que in suo processu posita sunt
que quidem a domino alberto in preallle
gato loco reprobantur ¶ Nunc
dicite itaque super ille pretendam
ut veniamus ad principale intentum
et est ultimum in quo deinde questione
¶ determinato qualis est ut supra
¶ videlicet ut tamen producio eorum et per
petuitatis motuum stellarum fixarum
et septem planetarum in
suis circulis habet duracionem perpetua
¶ huius presentis etatis mundi pro
cuius clari sentencia intelligendum
est quod mundus toto tempore sine fine
non est intelligendus universalis in
mundus hoc est agregatum ex celo et
elementis quatuor quia talis mun
dus non desinet per corrupcionem
phisicam sed postea per voluntatem
creatoris sicud incepit ¶ De quo ad
presens sermo non est sed intelli
¶ gitur de inferiori mundo pro tanto
quod propter excessivas qualitates astrorum
in elementis aliquem influxum ad ele
menta ipsa ad invicem sic dispropor
cionata ita possunt manute nature
in vita . . . animalia que ex eorum
virtute mutantur et minuit unum
quod tunc talis mundi etas finietur
¶ quamquam preter eciam mundus inferi
orem finiri sine terminum ¶
¶ Hiis autem sic intellectis arguitur ad
partem affirmativam quoniam si et primo
sic ea debent celum et astra con
servare ad que ordinantur ¶ ad finem
. . . ut eorum sunt conservacionem

et
ad gubernatia sz ordinat ad gubernandu
sunt mundz inferiorem et max
ime hom et creatura animalia
et plantas de qb propter eorum
suptilitatem nobilitatem maior
esse deberent esse soluta 5o sequitur
q sicut duratio et perpetuitate in motibus
eorum fit etiam duratio et perpetuitas
in rebus inferioribus gubernandis
sz in talibus sicut perpetuitas per successionem
sic fit perpetuitas huius presentis etta
tis mundi / ut patet 9o ps consequentis aff
irmativa vera ¶ Ad idem nota q sit
nam si per te staret perpetuitas corporum
superiorum et motuum eorum et non sta
ret perpetuitas huius etatis mundi ea
esset ad nihil aliud sunt ordinata
nisi q mundus iste inferior ab eis gu
bernaretur gubernetur sequitur
q ista ipsa essent frustra in natura q
ad illum finem directiva ¶ Hoc
est sicut cum nichil sit frustra in
natura ut phs in gd 9e sequitur
q perpetuitas motuum superiorum non
stabit in prius steterit perpetuitas sine
duratio perpetua huius etatis mundi q
erat probandum ¶ Ad premium p
negativam conclusionis est auctoritas
astrologorum q in hanc materiam prima
sunt speculati est preterea aucto
ritas aliorum paritatium et cun
pedocis fides etiam et catholice
sancte fidei nostre noluit hanc mundi
etatem debere esse in perpetuum tempore
etiam non corrupto 9o etc
¶ Et q probo negativa conclusionis est ve
r possit perpetuitas in motibus celo
rum eo q [illegible] celi est perpetuus sine
incorruptibilis in tempore futuro ut
patet apud omnes per ypateticos et
aristotilem in octavo phisicorum
et non stat perpetuitas in hac m
undi etate respondetur ad aff
irmativa et primo ad primum qu
argumentur q ea debent celum et
astra gubernare ad que ordinantur
et ista concedantur hoc et ulterius
conceditur q ordinantur ad guber
nandum hunc mundum inferiorem pro
dicta aristotelis in libro methauro
rum vz necesse est hunc mundum
inferiorem superioribus lationibus
esse contiguum ut omnis virtus gubernet
tur inde / et quod inferitur 9o sequitur
q sicut perpetuitate in motibus eorum
fit perpetuitas in rebus inferioribus
et per quns huius etatis mundi negatur
quia unum numero rerum particularium
fit perpetuum sine durare perpetue
mistis inferioribus sive successione
ipsa successione q malum omnia corrum
puntur propter excessivas qualitates
ipsorum astrorum non potentiam regular
elementa ut materia disponatur et p
q in eis forme introducuntur et p
quns etas huius mundi sine [illegible]
tempore ad nichilum convertetur et si fer
te dicatur q inferiora superiori gu
bernantur et p quns hec inferio
per successionem minime debent cor
rupti etc et hoc respondendum
est / verum esse q inferiora superio
ribus gubernantur quia qualitates
et virtutes superiorum corporum
regulant sz que erunt excessive
sunt in aliquo tempore etc et hoc propter quarto
res maximas stellarum sub circulo
celi situatas tunc dico q nequaquam
dicta inferiora gubernabuntur sz cor
rumpuntur ¶ Ad secundum quod arguitur
q ipsa astra essent frustra in natura si sta
ret perpetuitas in eis et in eorum
motibus et non in rebus et etate mun
di q ad nullum finem ordinarentur
etc si dicatur ad hoc neganda consequentia ab
soluta ipsa astra sunt sunt frustra
in natura unde licet astra ipsa non
regulent existentiam in etate mundi

ex quo etas mundalis tunc depdet
neque eciam in diminucio aliquo spei
per quas tunc fuerint tunc non erunt
frustra ptanto quia ex quo qualitates
excessibus suarum qualitatum
remittentur devenient saltem
ad quoddam medium pporcionale
propter quod elementa ab his qualita
tibus debite informata ptinabunt
his mediantibus disponere materiam pro
nova forma mundiali introducen
da et hoc mediante motu et mundo de
bito aspectu superiorum astrorum
ad invicem pro quo intelligendum
est quia mammalis catholicam fidem tenet
quod postquam mundus combustus fiet nova
regeneracio mundi hoc est beatorum
et dampnatorum secundum autem sentenciam
astrologorum naturaliter loquencium
fiet nova mundi regeneracio quod per
tunc particularis et convenient super pri
tibus qualitatibus suis mediantibus
mundus disponet ut convenienter fiat nova
singularum sperarum regnaciones vel
nova catholica convenient dulla in spect
filia ut prius fuit quod in aetatis theos
erat perata licet hoc steterit per mag
nam in tempus duracione Et quamvis
astrologorum sentencia inter catholi
ce fidei in nidice congruit ex toto
dicta eorum sentencia refellenda
est confutando eciam videtur nichil
minus sentencias dictorum astrologo
rum cum dicte fidei conveniunt quantum
ad mundi delacionem sine corrupcione
ac eciam quantum ad nova eius re
generacionem licet in hoc aliter
loquantur convenit preterea quantum
ad propinquas causas corrupcio
nis ipsius qualis est ignis quia
per ignem mundus iste finietur
apud catholicos ut infra declarabitur
concordant preterea dicti quia cum astrologi
fiet cum mundi natura ea que dicta sunt

arbitrio suo proferto multo magis que
mire videtur cum dictis sacre
fidei quod cetera naturaliter in ipsis
locutis sit disgnemne preterea ad in
mitem videntur hic contra ad
geterni celi quia astrologi geterni
ipsius celi non affirmantur et
catholici non sit unde dicunt quod in die
Judicii vel postquam unicus dei filius
et salvator noster dominus ihesus christus
ihesus iudicaverit vivos et mor
tuos etiam tunc dicto celum generit
et non in amplius movebitur sed
ad voluntatem dei potencia super
omnia cuius amplissima est et eterna
non autem gentis ipsius celi finitur quia
tunc prius quam ponit ad finem
sui operis ad quod deus omnipotens
ordinaverit Et volui primo
respondisse ad dictas duas obiec
ciones quod probaveram quod prius ne
gativa qui ius sit vera genera unique
ita sit quod perpetuitas fiet motum
superiorum corporum deficiete
hac mundali etate super his naturaliter
loquendo multas astrologorum
auctoritates et hoc concordant pro
bandum addicam primo secundum
quod mundus iste sit solum duratu
rus preter centos et sexaginta vel
annos solis et non amplius et
postmodum terminabitur
computando scilicet supra dictum tempus
trecentos et sexaginta octo annos
a tempore in quo ego hanc composicionem feci
et erant tunc anni domini mille qua
dringenta et triginta et per
fluxis tunc anni a principio huius
etatis mundi sunt a primo hoc
adam usque ad supra dictum tempus
quinque sex milibus sex centis et tri
ta duobus Et ante quam astrologorum

atque aliorum sententias sin-
ceriorumque auctoritates, quan-
tas vulgi est proferenda. clarat
etiam nostre vulgus nos esse sunt etatis
mundi appropinquantes et mi-
nime profecto hec ad celestium
corporum influenciam recipere
a superioribus astris in proximo
habentibus hec inducere. Unde
Cuius hunc simile tremissint
olim rex noster rex robertus reg-
ni neapolis qui decus et ornamen-
tum suo tempore septem liberalium
artium existebat et principaliter
astronomie tempore aliquius gulose
festivitatis sunt in carnisprivio
et ceteris similibus solebat mittere
duos vel tres homines per civitatem
ut viderent et notarent qua-
les actus et operaciones in dictis
festivitatibus a populo exerce-
retur et habita eorum relacio-
ne pro priorum actus postmod-
um simul cum dispositione alio-
rum et superioribus aspectibus
videbantur habebat nec illud sci-
mus de anni disposicione predicere
et hoc non notabat nisi propter ali-
ud nisi quia populus tales disponit
et inclinat a superioribus influxi-
bus ad sic vel sic fidem habentibus
commovere eorum animos ut
sunt tales actus sunt per consequencia-
ti quales a superioribus corpori-
bus influuntur. Ubi gracia exem-
pli fluxus quidam influens tali vel
tali anno ad certa quedam partes
que in eis debent esse et fieri
anglica namque vel gule carnium
in fluvium vel in mari durante
huiusmodi in nugis in illis partibus

visa sunt et cognita populi eius ex
quo hunc in flumen sirgit sub cer-
ti commonentur hii sic dispositi ad
faciendum naves et galleas in dictis
festivitatibus ut eos solucia conturba-
tur et sic de aliis dicendum est. Un-
de advertendum quod non solum sic contingat
ut quidam non necessarium habet
dicitis que celi sic vel sic influat eo
eo quod actus actionorum fiunt in pa-
paciente et disposito. Sed ut plurimum
sic esse presentitur. Praeterea advertendum
est quod ex actibus et ludis puerorum
deveniuntur eciam ad plurimum in cognitiones
multorum futurorum sibi tymo sicut
ex actibus populorum et tanto plus
quanto pueri sunt capaciores. Unde hii
tales ac eciam alii quidam futura ser-
mone pronosticantes minime pro-
nosticarentur nisi propius susciperent
sunt influencias et formas astrorum
habentes et potentes talia futura
producere et sic in pueris propter puritatem
eorum quod sunt animas minus in-
mersas in materia quod si existerent in ulteri-
ore etate et eciam propter eorum tenera ne-
tum multo facilius imprimuntur influxi-
vi et forme astrorum quam in primum
tur quibus existentibus in alia etate et
quod quanto homines sunt animas sinceri-
ores et nudi in mensas et ... ta-
tas in materia tanto facilius in eos astrorum
forme sive influxus recipiuntur.
Praeterea considerat quod sic natus
sub tali constellatione vel tali et sub ta-
libus stellarum aspectibus etc.
hoc idem sole est in omnibus qui in
sompniis prophetisant sciunt con-
venienter dictam fuerint predicit
quemadmodum plerumque in fine est
Unde hoc eciam in esse videtur pro tanto
quod virtutes animales scilicet ymaginatio

siue extimatiua siue in hiis ma-
nent tempore et sic propter huiusmodi tam
... qualitates et forme
ab astris profluxe similiter in dictis
virtutibus animalibus recipiuntur et sic
remanent et subintrant enim p-
cientes memoriue etiam recipie-
te intenciones que subordinantur
qualitatibus siue formis celestium
cum hii tales conveniunt in propriis
astrorum dictas qualitates et formas
susceperunt et sic dicendum est pri-
ncipaliter [illegible] assumptum et
si forte [illegible] virtutes animales astrorum
sic predicencia futura habent a
[illegible] in eis huiusmodi celorum
forte et qualitates non imprime-
rentur ymo retinentur nichil aliud
sunt [illegible] sompnia sunt sed non
propter celorum impressiones sed forte
virtus ymaginativa siue fantasia
recipit ydola siue intentiones
et species rei in se propriis sensu com-
muni apprehendente eorum obiecta quas species
in virtute memorativa reservabat
[illegible] cum quiescerunt commote in nocte
ingerantur a [illegible] eadem intentiones
et sic sompnium sic etiam propter alias causas
sompnium quae ad placitum specule[ntur]
Albertus magnus in sermone physico-
rum capitulo vicesimo primo [illegible]
tractatus in suo processu [illegible]
concludit [illegible] aut sic sit dictum est
apparet ex hiis que dicunt divinare et au-
gures multa sompniorum [illegible] que [illegible]
nica [illegible] quia precedit [illegible] superioribus
[illegible] trahit naturas corporum
particularium et [illegible] se [illegible]
cor-poris [illegible] imprimunt ymagines in quibus
que sunt signa effectuum futurorum
ad que inclinatur fatalis dispositio et
hoc significat sompnium et tamen non nouo

veniunt propter impedimenta que occurre-
runt in natura [illegible] ad oppositum eorum
aut non inclinat mentes hominum
ad diversitates voluntates et fantasmata
ad eorum cogitationes omnium [illegible] ab omnibus
hiis advertere possit homo de mentes siue
fatui sunt etiam divinantes sicut
clare patet apud omnem vulgarium
sententia pro tanto quia hii ex-
empti sunt ab omni opere tam corpo-
rali tam spirituali liberi existentes
et non impediti in omnibus negotiis hu-
manis [illegible] ita sit illorum [illegible]
ab extrinsecis impedimentis
labor et ex [illegible] aliquando [illegible]
etiam triste existentes [illegible] aliquo
[illegible] siue [illegible] dolentes [illegible]
sunt semper siue cogitationibus [illegible]
et gaudio [illegible] valde
redentes siue mentis fatigatione
[illegible] ad [illegible] succedere [illegible]
stellarum qualitates in eis siue
in eorum virtutibus recipiuntur
et [illegible] in aliis ut supra non sunt in-
voluta ab influentiis non distrahuntur
et sic persepe sermones sunt divinatores
futura [illegible] negotiis
occuparentur quia celorum vi-
res tales disponendo [illegible]
sic accidit viro in variis negociis
occupato [illegible] de vario argento siue
auro in via iacente et [illegible]
transeunte per viam in qua ante dictis
denariis variis [illegible]
huiusmodi transeuntes taliter occupati
[illegible] taliter super denariorum [illegible]
ex quo in aliis [illegible]
sic quedam visibile [illegible]
non [illegible] causat [illegible]

et sic denarius ab eo tunc temporis non
videretur ex eo certe quod virtus
visiua non debite est applicata
sensibili scilicet denario cum non est ex
imaginatione et operationales
virtutes tunc denegantur ex occa-
sione et lumen clarum virtutum
adversitatis negociis informatas
quemadmodum in ablinum essultat
unus vim oppositarum quod demen-
tes in variis negociis sine cogi-
tacionibus non sunt fatigati ymmo
omnibus carentes cum qualitatum virtutes
in eis acapiuntur sunt huiusmodi
tales futura divinantes et huiusmodi
quod vulgarium proverbium sonat est vero
pueri et stulti sunt divinantes
Et quod quod superius dictum sit de aliis an
sompniis prophetizat si eius sompnia
ex divina inspiracione manifestacio
Et quod divinatus est carminum
fortunate putatur predictio aut prelatum
nulla scilicet quarta cum pre contente
ut in quest tullius in libro dissimitorum
populi sunt quod propter divinant pueri
ceci necnon et stulti dicuntur
quod propter hoc divinatores apud
ceteros geomanticos et alios sic
in similibus artibus sunt excecati
ex hiis autem quod dicta sunt manifeste
concluditur quod astrologi non dicuntur
divinatores seu divini neque
prophetizat dicuntur autem hii propter
mathematici ex eo quod scilicet stiecus
stabilibus et speculativis sunt se
excercitantes dicitur autem hoc
nomen astrologus ab astron grece
quod latine dicitur stella et logos
sermo sunt enim tales sermocinantes

et predicentes effectus a stellis provenientes
quidem per eos effectus pro-
strati et ventura futura causis huiusmodi
manifestas et apparentes ab eis
quantitas et qualitatis Aliter dici pos-
sunt pronosticatores veritatis ha-
rum non dico contrari ad effectus eorum
ex quo non semper huiusmodi effectus
a causis per astrologos pervulgati vei
sunt secundum quantum ad calculatos effectus
producentes nam si astrologus recte
Judicat stante vero calculo intrare
veri sunt quod pronosticantur vel tunc
ex dispositione causarum in hoc eorum me-
rito medium dici debet ex eo quod corpora
quanti tales de necessitate suas
in istis inferioribus influencias
inducunt cum eorum nunc sit duplex
sunt et ordinate quod in materia recipi-
antur ex necessitate hoc falsissimum
est et abhorrendum ex quo actiones
agentes materia in dispositione
subiciant ex eo quod actus activorum
sunt in paciente et disposito ut
supra et vi plerumque hoc idem in meis
Judiciis exterium quod corpus celestia
agunt de necessitate ex quo sit a verum
ordinati sunt effectus eorum a causis
celorum dependentes non sunt neces-
sarii et in hoc predicto licet ut in pre-
sentis ceterum hominum advertit His aut
sic cum antiquus in alio dictis superioribus
dicenda ponende sunt quod rationes et
auctoritates astrologorum declarantes
partem negativam nostre questionis sive
verum quarum prima sit hec posue-
runt quedam in hac arte periti
in quo principio creacionis mundi accidit
cum in materie regnavit duodecim mili-
bus annorum soli postea tantum in cum
venere in decem milibus postea geminum

cum mercurio decem milibus
postea cancer cum luna novem
milibus deinde leo cum sole octo mi
libus et nondum completa erat etas
et secundum hanc computationem processe
runt etatem nostram quinquaginta
milia annorum demum incipit
etas nostra que finem in ceteris aliis sic
a primo homine scilicet adam depulsit a
serpente demonio vexata dece
pta fuit et inducta comedere de
pomo scientie boni et mali eadem etiam
incepit virgo cum mercurio regna
re et durare et quia virgo habet
formam humanam et mercurius
est significatus omnium scientiarum
ideo homines in hac etate precetari
[illegible] malicios et sapientes fuerunt
in scientiis subtilibus et speculativis
ingredientes archana dei et dominantur
in omnibus rebus mundi ut david scrip
sit omnia subiecisti sub pedibus eius oves
et universa pecora campi etc. scilicet a
primo homine usque ad eius finem solum
erit duratura septem milibus annorum
solis ut testantur [illegible]
[illegible] cessabit dominium
virginis et mercurii et generatio hominum
de stirpe ade et eve [illegible]
et cum hac dicta opinione [illegible]
cordant hec dicta sancte fidei [illegible]
fuit hec et iterum venturus est cum
gloria iudicare vivos et mortuos
cuius regni non erit finis. Unde postquam
mundus universus consumptus fuerit
ex igne et dicit fides nostra affirmat
veniet iterum [illegible] filius christus redemp
tor noster hoc est in fine dicte etatis
ad vallem que vocatur iosaphat
cum gloria et cum [illegible] cum apostolis ac

ac etiam cum reliquis sanctorum
monarchorum nec non cum angelis
et archangelis celi et ibi
iudicaturus erit unumquemque
peccatorem secundum suorum facinorum
quantitatem vel lenitatem etc.
Et quia nostra conversatio in celis e
st salvatorem nostrum iterum
venturum expectamus qui reforma
bit corpus humilitatis nostre configu
ratum corpori claritatis sue secundum quam
possit sibi subicere omnia. Tempus autem
totalis presentis seculi cum duratura sit per
septem milia annorum solis ut sup
ra dictum est patet etiam auctoritate
vetustissimi astrologi [illegible]
dicentis ut deus fecit [illegible]
pleno creavit [illegible] mundum et in
anno plenissimo fit consumatio et
sic [illegible] in plenitudine
septem annorum erit consumatio
mundi. Unde [illegible] septem
diebus resolvuntur annum plenum
appellant propter [illegible] et
plenitudinem divini operis quod
in septem diebus [illegible] deus
dicitur processisse per annum autem
plenissimum intellexit tempus
septem milia annorum solis erit propter
plenissimus annus per millenarium
effectum quod [illegible] in anno [illegible] opere
pleno septem dierum ipse summus opi
fex patraverat. Preterea quod nos sumus
circa finem huius etatis et per quos
circa finem mundi creatore [illegible] ad
[illegible] dicit fuisse annos quatuor mi
lia quatuor centos et octoaginta
quatuor et ab urbe condita usque ad
nativitatem christi fuerunt anni septi
genti et quindecim. Unde [illegible] collectis
ab origine mundi usque ad [illegible] vetu

xpi fuerunt anni quinque milia centum
nonaginta novem et alii addendo
annos decem quod post fuerunt qui
primitus hac post secunda coniunctionem scilicet mille
quatercenti et triginta tres constituunt
in totum annos sex milia. Post
sexcentos et triginta duos et sic
ut compleantur septem milia anno
rum scilicet solis deficiunt anni centum et
sexaginta octo quam erunt ad
finem anni durationis huius presentis
etatis mundi ecclesie preterea quod
circa prefatos annos sit finis et com
plementum huius mundialis eta
tis et per consequens totius generis adeo
enim hec auctoritate in aliquibus
etiam a quibusdam astrologis qui
ex intentione albumasar albu
lacii in libro de coniunctionibus mag
nis in primis tractatibus nec
non ptolomei in libro centiloquii
verba quamquam gestione ... sententi
fert sicut coniunctiones notabiliores
in toto circulo celi scilicet a coniunctione
que precessit diluvium ad archam
noe ecclesie usque ad ultimum tem
pus huius presentem mundum uni
versaliter annichillari debentem ita quod
ex fluxu et dispositione multarum ex
his coniunctionibus factis usque ad diem
presentem magni atque admirabiles
effectus in orbe visi sunt scilicet ex
parte mutationum a maioritudinum
ipsorum ... de successionibus regnorum
et partium ex parte apparitionis prophe
tarum hac multarum rerum audita
admirabilium sicut de circumcisione
apud ebreos quam abraham pat
archa precepit fieri de natione pha
raonis qui multa mala commisit in
populo hius duos sapientes scilicet

Janes et mambres dicto magica
facientes omnia que moises divino auxi
lio operabatur et faciebant sicut in
veteri testamento scriptum est preterea
de factis coniunctionibus affuit effectus
de nabugadonosor rege in babilonia
et magno allexandro de cesar au
gusto octaviano in cuius tempore totus
mundus pace gaudebat preterea
affuit effectus de vespasiano qui cum
magno exercitu in ultione tristes
mortem domini dei nostri jhesu xpi vindi
cavit et capes ... ecedi
ficat triginta judeos pro uno dena
rio argenteo sic factum est apud judeos
quod pro uno homine triginta denarii
dati sunt et preterea apparuit effectus
ex eadem coniunctione quadam secunda sub ymma
gine que dicitur talion cum pellis et
fuit lex imperatoria que hodie constat
in tot libris juris civilis fuit abro
mata in constantinopolitana civitate
grecorum sub regimine justiniani
imperatoris apparuit etiam effectus
ab aliqua earum de natione ne
ronis malefica persecutoris mul
torum fidelium xpianorum et etiam
de multis aliis quos effectus longum
esset enarrare sed ulterius dicunt
supradicti destructatores in huius
modi coniunctionibus quod in fine dicti temporis
scilicet centum et sexaginta octo annorum
memoratorum a tempore ut supra dictum est
erunt etiam ad huc multe coniunctiones
per quas erat etiam admiranda super
terram et super filios hominum et
postremo erit coniunctio ... ira dei
cuius effectu totus mundus igne com
burebit ut dixerunt cum primo primo
per quietorum ... satur no stum
in scorpione anno domini millesimo qua
tercentesimo vigesimo quinto et
... die augusti post meridiem
... ecclesie imperator transibit mar

cum magno exercitu et ibi locabit
sedem suam imperium et hoc in brevi tempore
visitabit hominis per Scotiam metens. Alia
coniunctio fiet in sagittario sub imagine
ne [illegible] per quem ecclesia romana
habebit hereticum almanum [illegible] alma
dum quod est dominus statim coniunctionis Je
rusalem [illegible] renovetur. Alia
coniunctio fiet in aquario sub imagine
que vocatur alpharas per quam ces
sabit imperium romanorum. Alia
fiet sub scorpione sub imagine
calcore per quam ecclesia romana ces
sabit et amplius non quam erit et
hoc secundum communem sententiam ego vero istis humanis
mei coniunctionis non dum ratificam per a
rum exceptam secundum duo concordare cum
me ratificabo postea. Alia coniunctio
secundum eosdem fiet in capricorno sub
ymagine que vocatur aquila per
quam ipsum dividetur in multos
reges vnius. Alia fiet in sagittario
sub ymagine que vocatur hercu
les. Alia in libra et fiet aliqua
quam erit nativitas antixpi et perse
cucio fidelium xpianorum et sicut dicitur
est multe adhuc erunt coniunctiones
per quas magni effectus videbuntur
super terram et sic habent dicti coniunctionis
per quam mundus disponatur ut antixpus
nascatur et ideo non est credendum
istis ioculatoribus qui dicunt quod antixpus
natus est seu quod hinc ad decem vel vi
ginti annos nascetur et quod [illegible]
coniunccio nascetur secundum predictam
coniunctionem ante complebuntur anni centum
et sexaginta et forte plus ante
non non. Et dixerunt quidam per
sonam inventionem quod antixpus non
erit particularis quod primo poterit
torum hominum congregatio in patiant
pariter aliqua acriter malignantium

quod imitatores xpi philosophantes
et legum quod in regimine et vite salu
ti omni meliori iudicio isti po
suit bene putantes quia si sic
foret sicut ipsi dicunt sequeretur quod
antequam fuit natus iam esset iam
forte anni quingenti et plus
et hoc probatur virtute et in suo
loco ne dubitamus dicatur antixpus
ab antiquo quod est contra et xpus quia contra xpum
tamen eius contrarie sunt homines aggre
gaciones et populi qui sunt ante
plus quam quingenti qui fuerunt contra xpum
et legem eius sicut barbari et iudei
sunt et caldei et ceteri. Preterea si sic
esset sicut ipsi dicunt tunc sequeretur
quod ordo ecclesiasticus secularium
secta sive fides aliqua principaliter
qui repertus est tam in bonis et
optimus legibus quam in malis et
pessimis in bonis enim repertum est
sicut cotidie evidenter quod omnes tales
habuerunt quendam particulare
virum a quo emanavit et relliquit
vit virtus quedam et doctrina
tamquam a principali capite sic
quod omnes ipsi restituerunt in ipso
et eo quod evitavit sic ergo enim
virtute certa sine fides aliqua
substantialiter ad suppositum qualis
fuit moyses sine abraham cum
domino deus verum ad loquebatur
facie ad faciem que admodum
in veteri testamento continetur
a quo emanavit fides hebreorum
non quod hebrei adinvenerunt ipsum in
deum colendum principaliter set
quia ad eum fuit inspiratus eorum
quo mediante pervenerunt
in cognitionem altissimi dei co
lendi quod tota secta eorum in me

forte hoc fecisset in optimus sep
tus sine fide manifestissima est
tertia videlicet (?) que emanavit
a filio dei viui xpo optimo deo no
stro malis aut sectis et pessimis
i[n]ulas pot capi exemplum sic
in fide sarracenorum que moribus
bestiis et bestialitatibus eorum
habuerunt in patris et que dicto
rem virum quendam constitute
rem manumet de meca que de
bruine lastimarum i[n]flamma
tus non admittes ad id per quod dominus et
redemptor noster ihesus xpus homo factus
est ea in suo reducendo populo
commisit et ordinavit que sue
neque resorbebantur in eius erroris
similitudinem gentes Iudeos ac po
puli a sanctissima nostra lege
xpianorum denique sed sicut et divi
superius ordo exeadus sectarum
earum per particularem hominem
virtute secte alicuius agitur tunc
accipite originaliter non per par
dum nativitatem manumet fue
rat coniunctio magna in virtu
te sub ymagine que vocatur spica
cuius forma eadem ymago formo
se mulieris erecta habens in ma
nu spicas et ad spatulas ma
nipulam spicarum et sceptrum
in manu sinistra et ante hanc
ymaginem est similis quedam habens
parvulum puerum in gremio eius
lactantem sedens super terram vir
tuosam habens suos pedes veteres
homines aspicientes puerum et et
eius coniunctiones virtute influen
tibus earum alys signatur est ducta
manumet eius fides sive secte

erit finis sine dubio in proxi
mis temporibus et id est coniunctio
maioris planete sub quo ipse
manumet natus fuit qui defectus
sunt et est licet non verus deus in
eternus per dominam quandam
natus fuit tamen natus est in tempore in
quo fuerat constellatio quedam qua
melior in toto circulo celi ac in
tempore excogitari posset Hec hec preci
dicti sectarum tractatores multo
ex scierunt ab hoc fuerat itaque
ante nativitatem eius magna con
iunctio in virgine sub ymagine
ymagine inveniens hoc reperio
qua demum est corpus virginee
earum astra ut in prima facie eius
ut igitur albumasar in suo in
troductorio tractatu sexto differentia prima
que describit aliud signum virgine
castam mundam etc. et quidam alii
super hec alludi idem dixerunt par
ticularem et fuit earum
ovidius naso in suo libello de
vetula que dixit quod ante nativi
tatem xpi fuit una ex coniunctionibus
magnis in anno vigesimo quarto
sextam augusti que significa
vit adventum ipsius xpi absque
coitu maris vivum in suo processu
de xpo sic inquit quam hora qua
genitus fuerit tunc Iuppiter
et saturnus oriebatur perincipa
aci virginis in qua residebat
puella et est virgo capillis plis
munda quidem magna et huius imag
inis decoris plurimis honestatis
habens in manu sua spicas habens
que vestimenta vetusta sedes
super sedem ferream nutriens puerum
dans ei ad comedendum sub que
puerum quidam vocat ihesum

et vlterius subiungit quod vero felicior sunt
significata per stellas vnde sperat vtrum
quod quedam stella siue ad quam magis
sinistra imaginis signis extendi
quod sputa alio nomine vocatur taceatus et
arabice alchimech secundum quorundam sententiam
aut erat etiam tunc ipsius tunc temporis
quo natus est verissimus deus noster et
redemptor christus atque planete in meliori
parte celi qua esse posset dominium eius
bono aspectu superemincte et loco
ipse ideo erat et est bonitas ipsa nostra
ipsa et perfectio ipsa in vnaquaque rerum tam
terrestrium quam celestium quia filius
virginis dei est trinus et vnus et ideo
quia antichristus habebit omnes oppositas christo
ideo cum ipse pater diuina voluntate diuina
nascetur in deteriori constellatione
que reperiri poterit in circulo
sphere celi et erit opposita constella
cioni sub qua natus est deus noster ihesus
christus et ideo merito dicitur antichristus ab anti
quod est contra et christus quia habebit opposi
tas et contrarias operationes christo et quali
tates, vnde quia christus erat et est ipsa boni
tas antichristus erit ipsa malignitas et
quia christus est ipsa rectitudo et perfectio
in omni re antichristus erit ipsa perversi
tas et imperfectio atque abominatio et sic
de aliis, et quia christus natus fuit omni
populo pace fouente antichristus nascetur
in temporibus angustias affluentibus
cum populorum amaritudine propter
dominorum discessiones et discor
dias, vnde reuertendo ad propositum quan
tum ad hoc perfecto necessarium est quod
antichristus sit vnus homo particularis vt in
filius sub quo nascetur vigore
habeat totaliter in eo tali quod ad hoc
certa que acturus erit vigore suo
disponatur quam in filius non

poterit in pluribus vigorari scilicet
in tota congregatione que ad modum
vigoratur in vno quia impossibile
est duo vel tria indiuidua equaliter
similia in natura quanto magis
congregatio tota cuius ratio est quia non
omnes homines vnius congregationis
nati sunt eodem tempore preterea
illi tales qui dicunt quod antichristus erit
vna congregatio hominum non autem
vnus particularis homo ex eo quod
vt supra in quadam dicat sunt repre
tenti si placet in racione ...
quia in rei veritate ... sunt ab
his quia apud naturam rerum diuina
prouidencia ordinauit
Quod autem christus sit dei patris eterni
vnigenitus filius et deus eternus et sancto
spiritui sit trinus et vnus hoc inceptor
ex colorum seu stellarum virtute
comprobatur vnde eiusdem ex vi sine pote
ncia hoc ideo esse concluditur ex
eo quod diuinitatis potestas omnes
colorum stellarum quoque vires superat
et naturam sed ex singulari excellencia diui
nitatis sic esse apud nos omnes firmi
ter credendum est minime enim deum
esse trinum et vnum et christum dei vnigenitum
filium fore in diuinitate
repugnat est ex hoc perfecto humano
generi magnificum et salutare
... sic esse vt deus est
puta quod in diuinis trinitas sit pater
filius et spiritus sanctus sacrorum
theologorum cetus elegantissime de
clarat atque demonstrat aristoteles
preterea qui precessit christum in duodecimo
metaphisice vbi est in diuinis
possibile trinitatem vnde per eius
verba puta quod deus sit bonus sapiens
et intelligens deum trinum et vnum con

promit ipe q antiq̄ deus habet hic
vere cedere ex quo intellige quod hec
divine voluntate resiste possit hec
qdem deo magnifica dei divinitas
huane species qua qua attulit
intellectuales ce vide antea scz de
ecirnz speciem supposita i quez
fauere entia creata sunt hinc est
et animaz quod sola humana divina
perhibit gloriose divinitatis rone
speculatiui intellectus largitur
cuius virtute ad imaginem et si
militudinem dei homo est factus
Quom sit fore gsbet apud mirabi
liu metos dignum certe est et
convenit deum nostrorum actorem apud nos
homines peccatores et tuis solepnis
quo solus pra summa sapientia
voluit homines eum divinitate copu
lari scz ad aplius se unigenitum praiunt
om meo qui quod humano genere
tribuit anime gtetis et ciuem huma
naz ad simpliciter sit et deus homo fieret
ut eo in consuetudinem dilectionis
et honoris in gratissimam genus
deum frueretur et sua gratuitu
divini beneficiorum radiatoe i
factam et eternam deitatem
patrem filium et spiritum sanctum dea
humana in divina speculatione t
Scz autem idem recepto m ihs
fuerit ex virgine natus ex dei
superioribus nationibus omnibus
festo concluditur Et debuit pleria
ad hoc probandum et ex anditu
profetiarum locacio quo divina
in superatione quoti scz ex v

gine nasci prophetizarunt sic
in sacris scripturis cooptis est et apertu
est auctoritas astrologorum prudentium
sum et albumasar albaleph i
libro de coniunctionibus magnis tractatu
sexto dissrentis ultra putat scz virtute
et potentia naturali ex virgine fore
natum cuius verba in suo passu
sunt hec et sic consentiunt ei dicentes in no
biscocos alie mitzenoecdoe sua apparuit
ihs filius marie in quo sit conclusio et
quia ipe albumasar virum non ex
pressit ut scz ex virgine nasci itd
levix in illamnus ut hi dixerunt quod
ihs filius virginis ex potencia et
virtute naturali natus fuerit hoc nos
fideles sequaces cole nunc credamus quia ex
absoluta summa dei patris potentia super
naturali virtute voluntate eius cooperan
te ex super virgine gloriosissima
natus est nam i voluntate sua rebus illa
sunt posita et non est quod possit resi
stere voluntati eius ipe enim fecit omnia
celum et terram et universa que in eis
ambitu continentur donsconmertorne
preterea et si sic dictos astrologos non no
discenent scz ex virgine fore nasci
a forte certe divine potentie mie discon
venisse arbitrandum est Quod tamen ex dei
voluntate nulla naturali potentia perihibe
te ihs deus et ex virgine natus sit
simus gratia in hoc et talibus entis diuc
operibus dei salutis fidei superiectus
in quo possumus omnia tela nequissimi igne
extinguere assumamus quod galea salutis
et gladium spiritus sancti quod est verbum dei
preterea cum enim ita sit quod deus qui est super
omnem naturam quod naturalis habuit super naturaliter

ex templo ad sui vetustate poterit
amicus [illegible] que sui in creator
sup natal eius rorum nativitate
in hoc mundo pnunciantur quem
videtur et ex dictis superioribus
astrologorum colligitur tanto quidem
vigorosius tanto melius et potencius
fideles firma ac fideli mente nos christiani
cole debemus credere et firmiter
tenere omnia que in sacris et divinis libris
nobis posita sunt quidem a sanctissimis
viris olim in longissimo tempore fue
runt et sunt approbata utrumque quod
christus sit ex virgine natus pono hoc
quod vere legitur de decima sibilla
cuius nomen erat tiburtina que oste
dit octaviano imperatori filium dei
scilicet de virgine natum homo octavia
nus imperator universo orbe dicioni
romane subiugato in tantum senatui
placuit ut eam pro deo colere vellet
prudens autem imperator se mortalem
intelligens in mortalibus sibi voluit
nomen usurpare ad illorum non importuna
instancia sibillam prophetissam advocat
scire volens per eius oracula si in mundo
maior eo aliquis nasceretur cum quodam die
nativitatis domini consilium super re convoca
sset et sibilla in camera imperatoris
oracula insisteret in die media circulus
aureus apparuit circa solem et in medio
circuli virgo pulcherrima puerum gestans
in gremio tunc sibilla hoc cesari osten
dit cum autem imperator ad dictam visionem
plurimum admiraretur audivit vocem
dicentem hec est ara dei dixitque sibilla
hic puer maior te est et ipsum adora
eandem ergo cameram in honorem sancte
Marie dedicaverunt ubi usque hodie dicitur

Sancta maria in ara celi hunc locum
modo fratres minores habitant in capitu
lo rome intelliges quod ipse tamen quod hic
puer maior se erat et ymmo a[illegible]
lit et deus de cetero prestans est // vocari
Considerantes itaque nos honores divini
luminis trinitatem et illam tamen
genus incarnacionis misterium consi
derantes precipue eius conceptionis nimium
virgine gloriosa parturiente nec non
ante originis [illegible] et animum dei
nignum dominum divine eterne pro
sciencie presidio laborantem ita et
ope divine voluntati subiciamur
deum quoque eternum trinum et unum
qui hoc fecit mente perfectum quoque resur
rexionem eius ac causam mortuorum
nec non in suam miraculosam asce
sionem firmiter credamus ut in fatis
simo salvatoris nostri adventu nos
divino amore refulciti in vitam salu
tis eterne feliciter gaudeamus //
Ecce quo stamus precipue toto corde
apostolorum omnium quod ab ineffabili
super virginem mariam in celis ad suptas
meo [illegible] humani generis contribu
tum est hoc quidem odore suavitatis
eterne vite nobis contulit in eo quod
palpabile mur et in fidei veritatis
dei nostri spiritus ad salvatoris ut pro
nobis ipsa virgo felix intercedat
ut languores nostri ac calamitates
et tristicie in vitam gaudii conver
tantur super in omnibus ad summe tres
scilicet nunc fidei quod est statu eterne
veritatis domini // facta quidem contin
uacione sermonis de quercionibus ve
tustis superius dictis dicatur quod hec
alia post modum querito impossibilibus
sub ymagine que vocatur vultum

volans p quam ea facta in primo
erit magna sterilitas terre cum illa
fames multitudo generatur per orbem
Alia fiet sub aqla in capri[illegible] et
tunc erit constitucio nove legis pati
xpm et suos sequaces Alia consti
tucio fiet sub puteo abissi in capri
cornio et tunc in primo .s. facta
dies dispositione presens mundus
igne celesti .s. mediantes fluxu celes
tium corporum ardebit et vehemen
ter conquassabitur consumabitur ex di
vino iudicio et potencia/ propter quod
durus presentis mundi etas terminetur
ex quibus potens comprehendere manifeste
sume has coniuncciones fore in tempore cuius
tempus est subplementum etatis mundi
prime opinionis recitate quam manifeste
sime concordare videtur cum superio
ribus dictis fidei nostre sp conformatus
Item quod nos sumus in fine etatis
mundi patet manifeste per ea que
narrata sunt a supradicto ualone
omdio eciam in libro supradicto intitu
lato de vetula cuius dicta eciam alle
gantur ab auctore summe agricarum circa
prima capitula eius necnon sunt dicta
albumasaris de magnis coniuccio
nibus tractatu primo dicta quanta
dicunt enim isti quod totum tempus a
mundi creacione usque ad finem eius est
dividitur in sex tempora et in sinanquam
cuius attribuitur dominium
unius planete sicut quod isti dixerunt
totum tempus durus presentis etatis
mundi in sex tempora primum enim tempus huius
etatis ut ipsi asserunt attribuebant
saturno. In coniuncione Iove cum
saturno signi ficatur fides iuda
ica que nullam aliam fidem colitur

sedoret [illegible] sint turre et hoc no
intelligitur per aliud nisi racione
saturni quod autem sit sic patet quod fides
ebreorum sit saturnina patet ex
.s. racione primum quales in fluxu ipsius
saturni in ebreos reducentis conplexio
nem ipsorum ebreorum in conplexione
saturni sunt enim propter hoc ipsi ebrei
sic eorum natura demonstrat tenaces in
opinione dure cervicis ad ulteriori
non defuali credentes sordidi melan
colici sicud eorum pater saturnus
Tercio quod saturnus est nullum nec po
derosius ulli ex planetis coniungitur
sicut alii planete propter melioris
motum sibi iungitur quod potest cum
intelligi [illegible] verum est propter condi
tatem ipsorum ebreorum quod cum primi
fuerint quod venerit in agnicione
dei patris omnipotentis omnes vnd
eius quod sancte et vere fidei eius nunc
sumus nos variate legis cultores re[illegible]
nolamus ipsum primum [illegible] eius
cultaque dicunt supra [illegible] quod si
Iovi conplexa fuerit martis significatur
fides caldea sive fides pa
ganorum quod docet adorare ignea
quod sunt de natura martis Si vero tum
Iovi conplectitur sol significatur
ex hoc quos greci adorant culturam
stellarum .s. multitudinis celi cuius prin
ceps eius principalis est sol et ydola
et ea que ponuntur pariter creator
nostri [illegible] apparetur
quorum eciam sunt corpora supce
lestia ex quibus manifeste effectus pa
ciuntur [illegible] quorum virtutem
illa supercelestia corpora ab aliquibus
hominibus adorantur quales sunt [illegible]

de egiptos. Et s. deum complectatur venus
significatur fides in qua cuilibet est
facere quod libuerit et hec est fides sar-
racenorum et dixit omnino quod super dic-
te quatuor fides s. ebreorum fides
caldeorum fides egiptiorum et fides
sarracenorum precesserunt tempus suum
et tempus in quo vixerat et subiunxit
quod credebat alias duas fides s. fidem
mercurii et fidem lune esse futuras
et quia tocius temporis est quod omnino hec
dixerat s. ante adventum xpisti supposicio-
nem tempus a primo homine ada usque ad
tempus omnino contribuendo planetis annos
intermedios sed solum quatuor coniunctio-
nes coriunt super et hoc in certis et
determinatis temporibus et sed virtutes
aliorum corporum cum annorum iudicialis est
adhibenda perfecte Iudicandum est fidem
mercurii precessisse vel circa eius finem
esse in quibus roboratur ut supra ex
eo quod mercurius in ultimo circulo est
collocatus et quomodo sic esse verum non est sibi
a nobis proporcionalis in nobilitas est cor-
respondendi et stabit dicta fides
mercurii donec fides lune veniat
tollet eam quia postrema erit et si fo-
te hec fides iam incepit est disti-
tendum si evenerit evenerit aliquo
ex his quod peccatis inditetur et tollet
hec fides lune omnem fidem et lege
tam legalem quam canonicam atque
conabitur unusquisque per cultum divinum.
et sequitur corrupcionem omnis legis
propter quod boni mores destruentur
tunc cum venito prauitatis in qua
quidem fide boni et laudabiles mo-
res videndi abominabitur pe[illegible]

Maior parte autem ab omni opere bono
homines pervelli reperti fuerunt quod
cum dependet a circulo lune et quo-
niam eius quia in circulo motus stellarum est
velocissimus et subiungitur ab aucto-
re summe agelstane quod hic est auctor
in igitur omnino dominum ducitur non potest.
postquam pervenerunt fuerit ad etatem
lune unde ex dictis supra dictorum patet
quod prenominati sex planete dominantur
particulariter super toto tempore mundi
a creacione usque ad finem eius et dato
iam quod in hoc tempore dominetur
mercurius particulariter licet forte
sit circa finem sui dominii et quod
in fine mundi causam particulariter
dominetur luna cuius etas propter comparacio-
nem ad superius circulos brevis est
et hoc propter velocitatem motus eius ut
supra non fuit tamen hec repugnancia
dictis superioribus cum dicebatur quod
in tota ista etate mundi dominatur
mercurius cum virginis domino uti
quamvis vel tamen bene stat quod idem planeta
universaliter dominetur et particu-
lariter in quibus exceptum per me johan-
nem parisii de fidei positum est in
primo capitulo cuiusdam mei trac-
tatus quem in astronomia compilavi
in quo quidem subtilitate habet po-
sitam questionem unde dicebam quod per to-
tam diem martis dominatur mars
domino uti et domino particulariter ter-
ram unus dominatur quia alicui hore
diei precedendo per ordinem planetarum
ad ista ad propositum dicitur et sic
ex dictis istorum colligi potest quod fi-
dum etatis huius mundi brevissimum
est et si bene contemplemus etate particulare

dominium iudaicum cedas dedimasse ut
circa finem hec sit ytem demum est
prima in supra et sic a fine creationis temporis sub
pellentur septem milium annorum quasi
annis tricenti et sexaginta octo sic cadit
bene in comparatione eius ad tempus quod precessit
multum enim videtur proportionari etati
ꝑ19 alicui sine quod post circulum brevi more
ventura est que cum etas sine non
diu fuerit ad hoc arguitur ex eo
quod non dum apparuerunt ex toto ea
que in dicta etate supervenient nec etiam
circa eius principium fuerunt et ideo concluditur
dicitur sententia omnium concordari cum dictis
superiorum opinionum quod certe et per consequens scitur
etatem huius mundi vetustam esse ve
rissimam et eius diuturnitatem supra dictum
est quod erat probandum preterea quod ita sit
sit per supra dictas auctoritates dictum est
patet per ea que apud predecessores nostros visa
sunt a natura rerum ordinata secundum divina
providentia concurrente perpetuum est autem
successive in diversis huius etatibus fuisse
fuisse monarchias sive regna maiora
quatuor partibus vel in mundi quarta scilicet
orienti occidenti meridiei et septentrioni
quidem in cronica martiniana hoc
modo scriptum est quatuor fuerunt regna
mundi maiora sive monarchie secundum quatuor
climata sive partes universales mundi
primum regnum et dicitur quatuor maioribus
fuit babilonicum ab oriente quod incepit
a nino tempore habrae secundum cartagi
nense a meridie quod incepit tempore iudi
cum sub tola duce quia cartago conditur
tertium macedonicum et parte septentrionali
quod incepit ab allexandro tempore macha
beorum quartum et ultimum fuit reg
num sive monarchia romanorum

ab occidente que incepit a romulo et hec
monarchia secundum quod scribitur fuit maior
et potencior tribus antedictis et predictas
medias maioritate precessit quibus antedictis
et considerantis cum dictis temporibus dictis inter
partibus quarum monarchia non fuerit sine
ratione et causa in dictatum apud summum
rerum opificem deum eternum et precipue
perpetuum et cum repugnet totali mundi
machine in plures divisi porciones
universales per quanta vel alia de facto
apud quemlibet regna quamvis voluit cum
deus optimus summa providencia et non pro
forma umquam presentis creatis secundum sue
speciem convenit nec eius deprecatione prober
quantum sibi visum est et merito
omni probabilitate seclusa quod rectissimus
Iudex est retribuit nunc quamvis
dictarum partium celsitudinem dominium et
monarchie ut virtute sua huius
retributa tam pacifica in tanta ea nisi
ea tunc in mella potencia cum ser
atum nota fortius et cum ita sit stante
ordine universi impossibile esse quod
quanta per mundi universales reperiantur
ergo concludendum est quintum regnum
sive quinta monarchia in me futura
fore ex eo preterea quod dispositum ordinem
hoc quidem non est congruum sed rebelle sicut
patet per supra dictas conditiones neque
etiam apud communia hominum desideria hec idem
tollentur et ideo non quantitate tan
ta speret populus sine rex quod yn
tu efficatur regnum enim quinta mo
narchia expectant post quam longum
tempus est quod deinde modi re quidam
forte creduli fuerunt quod si forte ad
sunt expectaneum tenaciter

p[ro]ptem[m] p[ro]sequentes Unde cu[m] m[u]ltoru[m]
expectationibus equabatur q[uo]d multis philo[sophorum]
opinionibus convenit magis et magis
in etiam depravatione[m] emanacione[m] ostendit
vn[de] redeundo ad intentum principale
postq[uam] quatuor monarchie q[ue] sunt pretesis
sive quatuor regna mundi maiora sup[er]
dictis partibus attributa ut sup[ra] et quod quinti
regni nunc est expectandum valde n[on] i[m]po
ssibile e[st] et nichil vertitur p[ro]picius nos ad
ext[re]mitatem mundi appropinquantes quod e[ss]et
probandum ut sup[ra] Et p[er]fecto hec nona
etas universalis s[cilicet] septem milium annor[um]
fuit et est laudabilior iocundior et me
lior p[re] om[n]ibus re[bus] mundi que fuerunt omnes
etates que unquam p[re]cesserunt sicque nobilite[r]
p[re]cesserat et homines in ea repta vigore
speculatiuo intellectus ac etiam ingeniorum
virtute similes diis sa[n]ctis sunt speculati
sunt intellectu p[er]spicuo ac ingenio archa
na n[ost]re n[on] no[n] eorum rerum a natura
productas subtili indagatione p[er]sp[ex]er
runt et hoc p[er] virginem et m[ate]riam
donatores in tota hac etate q[ui] m[ate]riam
e[st] subtilis ingeniosis causis altitas malis
sunt mali et boni sunt boni ut sup[ra]
etiam in quadam etate civilitas ip[s]a
tacest policia urbanitas caritas prude[n]
cia humilitas devocio moralitas pie
tas largitas honestas sodalitas et
bonorum usus quod si dimissionibus popu
laribus atque regentium caruisset in opor
tunitate sicut etiam superstitiosa cupiditate
tedefectu alter paradisus dicta foret ac
m[u]ltum autem vana fel amarum cum
melle et quod sic factum est duabus ra
tionibus p[er]suadet[ur] p[ri]ma quidem a peccato
primi hominis originem sortitur secunda
ut p[ro]pter g[ene]rica quadam bonis inuidans ac

etiam et humano generi divina po
tencia vigorosius recognoscitur et
dei sicque e[ss]e p[re]cesserat qui nola
g[ra]tis cogi et omni sine convertitur nedum
teneatur merito saluari deum in fact[is] [et]
leg[ibus] s[cilicet] vn[de] aliqua ex antecedentibus eta
tibus secundum eorum sententiam reperiebantur
homines in multis siluestres effrenes enor
mes sordidi sine racione et legibus vi
uentes et p[er]fecte sub[stancia] habebant eis sust[entati]
in vita quorum p[er] gubernacione eorum
corporum quod fortune nostrum genus humanum
minime sua fragilitate possent tollerare
ex eo forsitan quod causae superiores
p[ro]hibe[ba]nt modi re[rum] sunt de h[u]i[us] etatis in capi
bus vivebant in memoribus et capellis
locis sine apparatu aliquo sicut hodierno
t[em]p[o]re vivit cum magnis ornamentis et
divitibus apparatibus pallacium aliorum
quod donorum et p[er]fecto hec antiqua erat
felix ut inquit boecius in libro de consolacione
philosophie vere felix nimium t[em]por[e] etas
contenta fidelibus arvis etc. Un[de] dico hanc
vitam sive felicem esse etatem esse felicem
quoad esse ad statum corporis solum quod non
utebatur tot ceremoniis p[ro] gubernacione
sanitatis et p[ro] esse corporali quod hodie habentes
utuntur Quod non erat felix p[ro] esse spirituali
sive intellectuali quia talibus condicionibus
spiritualibus et intellectualibus privabantur
sicut ad dilectio honorate et tantus philosophi
ad eorum decorem et ornamentum est habat
bonis et alia qualia continuacione aliud
sit nisi est utrum eque et non audebant p[ro]
eorum inscientia et timiditate equo[rum] accedere
si interim repperiebantur etiam hesitante cuer
ruris tenemur ad sententiam que deo fide
lium et catholicorum predicacionum et hujusmodi

regulam tamen bene exposuisse dicta sancti Joha
nis ewangeliste apocalipsis deinde primi
di quod explicacionis virtute in suis predi
cacionibus causa asseruerit temporis adhuc
duracionis etatis mundi sex milibus annorum
tempore superando et eorum vnus sit expa
necium sunt quidem inter agentes de senis
olim generalis ordinis fratrum minorum quidam
senis in festinis diebus populo virtutis
seuus Hic dominum librum apocalipsis expo
nebat ingerebat ipse quod non sine misterio
et causa rei indicativa dixit deus impleve
rat mundum in numero sex dierum cum dimi
dio non volens indicare per hos dies sex
et medium tempus duracionis etatis mundi
a principio adhuc intelligendo per quemlibet
diem completum vnum millenarium annorum
Sed cum dies ipsi fuerunt sex completi et
vnus medius significat etatem mundi in
totalitate sex per sex milia et quingentos
annos duraturam propterea sicut dicunt
aliqui alii et ipse simul cum domino ac recte
pecori in textis Dixit petrus mitte retia
in mare et mittis piscem quos recinet
Diligenter in vestigacione per quos non propter
ea aliquam voluit christus benedictus
potuit taliter pastum nisi volens sibi
indicare quod numerum piscium quos ce
perunt debebat etas mundi perdurare
a tempore suo scilicet christi usque ad finem genebundo
omnibus piscibus annum vnum Qui pisces capti
fuerunt mille et quingenti anni
eorum exposicionem Sed in rei veritate expo
sicio prima prefati angeli est multum dissona
ab hiis que scripsit orosius beato augustino
quod a creacione mundi usque ad urbem condi
tam fuerunt tot anni et si sic supponi
dicitur est vt secundum orosium a prin
cipio mundi usque ad nos christi mille quin
gentos et sexaginta tres anno tempore quo dixit

vt supra prefata questionem et si secundum
annos sex milia sexcentos et sexaginta
duos et que orosius sunt verba magne
auctoritatis Et quidem credendum est
Secundum dicta orosii sunt vero per agentem
nostrum mundus annichillatus fuisset
sunt anni centum et plus et sic nunc
minime viveremus cuius contrarium
nos experimur Secundo nec dum quod mundus
perierit fuerit finitus sed vltimum tempus mundi
erit adhuc duraturum ex ordine nec
tamen ut sunt supra divina voluntate prestat
te secunda autem exposicio quod erit quod
a tempore christi usque ad finem mundi solum du
raturus erit mundus tempore mille et quin
gentis annis in rei veritate non videtur
quod sit consona veritati ex eo quia legitur
quod hinc ad sexaginta C septem annos
erit finis et vltima determinacio
huius etatis mundi quod multum hominibus
displicet vnica ad huc ad miranda erunt
super terram Et quod dictum est superius
virtute quingentorum nouatorum temporis cum
sexaginta septem annorum est satis breue
et insufficiens quod nescio fiat quod dictum sit
et sic ego puto istas duas exposi
ciones nichil valere in rei veritate
saluo tamen meliori Judicio propter quod
orandum est deuotissime apud
deum creatorem qui est in fuxo omnium
graciarum et veri luminis intelligencie
quod volentibus exercitare circa
prefatum textum apocalipsis in exponendo
Deo i tempore nondum iterum non intelligendo
et si quod ipse deus aperiat mentes eorum
et contribuat ad inueniat rectissimum
Judicium in omni eorum exposicione
quod est liber totius iudicii et quodlibet
nichil minus quod predicacionis mundi

predicant nos esse in illorum fine eta
tis mundi appropinquantes profecto
potius est laudandum quam blas
femandum ad hoc quod homines se co
rigant et quod non persenerent in dolosi
tatibus quia sunt tam magis dolosi in
quantum in domibus et perversi a bonis ope
ribus sic vtique forte fuerint. In
dicio meo finaliter autem solucionem ad
id quod communiter solet argui apud ipsen
tium vniuersorum dicunt etiam quidam
expertes astronomie vanum esse
non supersticiosum de huiusmodi mundi
terminacione sive peccatum ex eo
quoniam ad nos minime pertinet nec licitum
est talem materiam aggredi quia nemo
hoc scire potest et quod sit verum
dicunt ei — demum patet per eo quod respondit dominus ac
redemptor noster ihesus christus discipulis suis
in epistola contenta in actibus aposto
lorum cum interrogabant eum dicen
tes domine si in tempore hoc restitues reg
num israhel dixit eis non est vestrum
scire tempora vel momenta que pater posu
it in sua potestate Ergo etc. ad hoc
breuiter dicitur verba redempto
ris nostri efficacissime intelligenda
de potestate supernaturali et
verum quod non est nostrum scire tempora
vel momenta que pater posuit in
sua potestate spirituali non autem de
naturali cum eum deus sit super omnem
naturam non est nostrum scire talia quia
in sua spirituali potestate existunt
ex eo etiam quod non sumus tanto perfecti
vt sciamus ea que ipse deus acturus est
vz etiam possumus devenire in cognicionem
voluntatis eius de fine aut de termino
mundi quam potenciam habet ipse deus
ultra ordinem nature prolongare ac etiam
et accelerare finem eius. Sed loquendo

de potestate naturali nostrum quidem est scire tempora
vel momenta que ordinantur regulata
sive que ordini naturali subiecta sunt et sic sit so
lutum et obiectum superius preterea dicit catho
licus sic archana dei celum quod igitur sit
dicimus homo mortalis quod sunt mortalia omnia
ergo etc. respondeatur ad hoc breviter quod
catholici non sunt opinionis vt eam dicat quod
homo non potest venire in cognicionem
eorum que dei secreta sunt dependentiam habe
ntium a natura sive ab ordine naturali in quantum
sic quia hoc est falsum sicut superius dictum est
Sed loquitur est ibi instructive volens dicere
quod cum sit mortalis homo quodammodo melius
est nocere circa mortalia quam circa
secreta diuina et nature. Sumus etiam
nos mortales racionales quibus data est
potestas a summo creatore quo mediante in
tellectu quem ipse nobis tribuit
possumus devenire in cognicionem eorum
que in natura secreta sunt dum tamen ordini
naturali subiciuntur ut supra et sic est de
fine mundi habet dependenciam ab ordi
ne naturali loquentis similiter continuetur in
hac questione sub correctione tamen omnium
subtilius et melius persencientium ad
laudem et honorem altissimi dei misericordissimi
natoris qui in celis est vivens et reg
nans cum matre sua virgine regina celo
rum per secula infinita. [illegible]

Explicit questio de duracione mundi sive
fine olim compilata et nuper rectificata
per me artium et medicine doctorem

Omnipotens sepius
eius immobilis cuncta
creavit et effecta mon(stra)
in homine aggregando
ipsum diversas partes consti-
tuit quia diversa membra
in fine debitum ut
cuncta sibi invicem affe-
rent famulamentum. Ce-
rebrum ergo in oppo(sito)
cordis constituit ut in mediam ipsius cali-
ditatem reget, ferventem tamen spiritus cordis
ut per eius in utiles eius corporis vitarent.
Qua propter in opposito ipsius et in supremo loco
continuatum caput in quo collocatum cere-
brum istos spiritus ut contemperans. Cum ita
in summo collocatum est caput eiusdem pars
principalis scilicet cerebrum. Merito de dispositione
capitis est incipiendum primum autem a capil-
lis tamquam a partibus extremis capitis princi-
pium faciam premissa generatione pilorum et cau-
sis eius veniam ad colorationem corporis

Capillus sumit generationem a fumosa
materia elevata ad ipsum caput. Re. acti-
onis calor in ipsum humidum conbi-
bita in porositatibus a frigiditate
condensata et formam pili acquirit se-
cundum quod porositates sunt maiores vel minores
pilli generantur grossiores vel subti-
liores. Et si porositates sunt recte pili erunt
recti. Si tortuosi pili erunt crispi ut ha-
betur a galieno 2o de aploribus. Et ex hoc
est patet quod si in eis fuerit multum adhusta
pili erunt alba. Pro quo nota quod ubi fiat
mensio de capillis et de pilis intelligi-
tur. Secundum itaque dyascoridem re. de ni-
grantibus capillos sunt stipites et folia
rubi cuius fructus est rubeus et habet
lanam nigram qui in aqua vel in lixivio
coquuntur et inde caput lavatur et
item est optimus flos eius. Dicit etiam lini-
um capillos inficit dispositum tamen in lixi-
vio. Dicit etiam sapio decoctio foliorum
sumach denigrat capillos et etiam simi-
liter remurat. Dicit etiam auctor decoctio
foliorum stipitum salicis capillos denigrat
et similiter grana in lixivio cocta. Et pulvis
mixti dissolutus in oleo denigrat capillos
hic autem radices capillorum corroborat.
Dicit etiam iudicium silvestre denigrat et
pilos barbe. Et auctor vocat ipsum iul.
Dicit etiam nux cipressi quae teritur et mis-
cetur in aceto denigrat capillos et similiter
folia eius in aceto cocta ut dicit dyasco-
rides. Dicit etiam quod cortex glandis coquitur

b.

in aqua quousque molescit et ponitur super capil-
los et dimittitur tota nocte tingit ca-
pillos in nigrum. Dixit etiam omnes species mi-
rabolanorum quando adiciuntur cum emblicis et bel-
liricis et miscetur cum eis modicum amig-
dalarum dulcium et conficitur cum melle tin-
git capillos in colorem nigrum qui parati
sunt fieri cani. Dicit etiam succus cuscute
edere nigre denigrat capillos. Roge-
rius dicit oleum de iusquiamo habet hoc speciale in
morphea albam solvere et capillos deni-
grare. Kyranis dicit sanguis tauri
nigri succus et linitus cum oleo onfanci-
no canos capillos denigrat. Dixit
etiam ova corvi denigrant capillos.
Oportet autem cum pasta frontem et oculos
cooperire ne liquor iste descendat et ni-
grat frontem et oculos post tincturam ca-
pillorum oportet caput abluere et inungere
cum oleo onfancino in quo soluta sit
adeps ursi aut apri. Et dicit etiam ova
yrundinis cum felle capri mixta capillos
tingit in nigrum et quidam dicunt quod lac
azine similiter denigrat capillos. Rasis
dicit qui se fumigaverit capilli eius
fient albi si primo accipiat caput corvi nigri
et ruta recens et misceantur cum oleo
et inungantur capilli efficiuntur nigri.
Dicit etiam quod pilos [illegible] a capite [illegible]
caput cum ovis corvorum [illegible]
[illegible] Et item dicit [illegible] Kyrannid
[illegible] est Recipe mirabolanorum [illegible]
le [illegible] litargiri auri [illegible] emblicorum
[illegible] eius [illegible]
[illegible] draganti [illegible] pulverizentur et
[illegible] cum decoctione [illegible]
capiti et est mirabile [illegible]
titate [illegible] fiunt [illegible]
to et alkanne et dragante [illegible] salege-
ma fiat linimentum de quo liniat caput et
barba [illegible] lavatum cum aqua calida et cum [illegible]
exsiccata et liniatur locus cum linimento illo
et dimittatur per 6 horas et postea lavatur et [illegible]
optimum ad canitiem denigrandam. Constantinus
dicit succus florum fabe in mortario [illegible]
ad solem capillos denigrat et siccitatem separat.
Haliabas dicit et flos fabarum si teratur in mor-
tario [illegible] et ponitur ad solem fit [illegible]
[illegible] quedam optime denigrans capillos.
Avicenna dicit acatia capillos denigrat in lixi-
vio dissoluta et cum capite loto. Dicit etiam
[illegible] emblici mirabolani [illegible] coquatur
et inde caput lavetur apparet capillos denigrat
et fortificat radices capillorum et prohibet
casum eorum. Dicit etiam aqua gallarum denigrat ca-
pillos valde. [illegible]
[illegible] denigrat capillos
[illegible] pone hoc Recipe mirabolanorum [illegible]
emblicorum [illegible]
liorum mirti et [illegible]
[illegible] dies [illegible] olei [illegible] coquatur donec
nigrescerent et fricentur cum eo capilli [illegible]
quod si ponatur [illegible] gariofili denigrat valde et

prohibet malitiam eius a cerebro. Confectio
apulei ad odorem omnis corporis et colorem
℞ sang. sirei ʒ. xxxi. pris ylite ʒ. xxx.
amomi ʒ. viij. mellilloti ʒ. xx. olei ℥. j. tere
illa et confice cum succo violarum aurearum et de-
coque usque ad mellis spissitudinem. Et galienus
dicit. Istud oleum capillos vehementer denigrare.
℞ de nucibus viridibus de nucibus centum cum viridi
sua cortice sicut ab arbore accipiuntur aquassa
illas et misce cum lb. iij. aluminis sissi et in ollam no-
vam ponatur post ei supponatur olei lb. iij. et di-
mittatur sic per dies xxx ex eis fiat capillo-
rum unctio. Aqua que fortissime capillos
denigrat. ℞ cineris ceruci solidi uel puri ci lb.
ij. in viij. fialis aque bulliat usque durave-
rit ad lb. ij. Per itaque aqua si tepide impo-
nitur capillos flavos decorat. Si vero ali-
quantulum calida illos rubere facit. Si vero
fortis calida illos denigrat fortissime.
Sit tamen cautela in imponendo ipsius et maxime dum
imponitur capiti ipsarum calida cutem adure-
ret. Dat tamen experientia quod si tollitur cum
ʒ. j. aloes epatici ʒ. ß. et parum fuliginis
bulliat que in petia una in aliquo bono
vino forti sicut est ribola vel aliud bonum vinum
et ex illo bono vino lavatur capilli subito
nigro colore et pulchro tinguntur. fiat
autem hoc post lotionem capitis et exsiccationem capil-
lorum. Dicit galienus quod in operibus suis quod
mulieres rustice instantie addunt picem
liquidam et inungunt radices capillorum hoc enim
denigrat firmiter et non nocet. Et dicit
etiam auctor artis ungentis nigrificat capillos
℞ apix capparis cum lacte mulieris donec
usque que tertia pars sit consumpta per decoctionem
et in nocte fiat cathaplasma et hoc est
secundum Auicennam. Urina etiam canis conservat per x di-
es. Cortice etiam primum cocte ad mellis spis-
situdinem denigrat. Quod facile acquisi-
bilibus. Dicit galienus quod oleum agitatum
cum plumbo in vase plumbeo et repositum in
plumbo cum inungitur est bonum.

In hoc dixerunt antiqui quod capillos
conservat limpidos et salubres et ab
omni immunditia farina fenugreci
que in aqua coquitur et ex illa lavantur capil-
li. Et dicit dias. fenugrecum capillos capi-
tis ab omni immunditia limpidos reddit
quod verissimum est et expertum. Et serapio dicit
lotio facta cum aqua fenugreci conservat capillos
et mundat a furfuribus corporis et confert
ulceribus humidis que fiunt in capite. Dicit
etiam quod cortex nucis adurit et miscetur
cum vino et oleo et liniuntur inde capilli
infantium facit pulchros capillos et bo-
nos. Bar. dicit quod cinis corticis dacrza a-
uelanarum cum oleo et vino mixtus et in
unctus facit quod pueri capillos fortes emit-
tunt. Rasis dicit quod oleum costi reddit
capillos pulchros. Et auicenna dicit quod conservat
iuventutem in capillis. Camomilla dico ego

in lixivio decocta colore pulchro capillos
decorat. Et italis dicat quod si fiat lixivium
ex cineribus lignorum alborum cum decorticatis et
ex eo caput semel lavetur flavi fiunt capilli
per duos menses. Flores tassibarbassi anrosi
in aqua cocti flavum colorem faciunt sicut dicitur in
capitulo de hiis qui colorem album et aureum faciunt
in capillis. Confectio que flavos reddit capillos
et pulchros. ℞ ciperi costi. folij. mirre
spice nardi ana ʒ. ij. olei rosarum lb. j. te-
rantur terantur et oleo conficiantur et ex illa
aqua sublimata loto capite et terso lin-
iantur capilli. Illud ad idem. ℞ lupinorum amar-
re ana ʒ. x. stafisagrie sicut vini ana
iij. agregentur omnia trita et cribellata cum aqua
in aqua cinis lignorum lucis vitis sit extincta
et liniantur cum eo capilli et teneantur to-
ta nocte mane autem lavetur caput et reite-
retur hoc et fient flavi.

Quia multi desiderant capillos rubeos
habere expedit eos scire rubificantia. Circa
que antiqui sic dixerunt in rubificando
eos. Serapio dicit quod fex vini veteris adusta
miscetur cum oleo mirtino et masini pini et
liniuntur inde capilli et dimittuntur sic una noc-
te rubificat eos. Et dyascorides si ipsum sit mix-
ta cum oleo de anemone id facit. Dicit etiam Rasis
quod alcanna infunditur in aqua dies et liniuntur inde
capilli fiunt rubei. Et Bar. idem posuit dicens
alcanne cum succo ad illi. Dicit alcanna infundatur
in aqua tonica et infam rubificat eos ca-
pillos vehementer sed tamen tappe iniois quoniam
aqua fortis coquitur et inde caput lavatur
si tamen lutum fugatur iterum est melius. Aqua
mellis patebitur distillata semi rubeos aut
semi rufos facit si sit prima aqua que in subli-
matione colligitur. Secunda autem aqua illos nigros
facit. Cum autem sublimatur semper sit cautela
ne mel ad collum alembici ascendat nam
aqua perditur. Sed si fiat insufflationes ad col-
lum alembici et impones frequenter pannorum
infusorum in aqua frigida. Imponatur autem ad
capillos ista aqua lotos extersos et exsic-
catos. Dico etiam ego quod illa aqua cum caute-
la apponatur ne forte cutem tangat quia
forte illam simili colore contaminaret. Expertum
aliud quod subito colores rubificat. ℞ vitrioli
romani p. j. salis nitri p. ij. cinabrij
p. ß. Istud subtiliter trita in alembico subli-
mata et post secundum magnum ignem fiat donec
aqua emanare incipiat deinde augmentetur
ignis plus. Et prima aqua que exit nullius
est valitatis. Aqua autem sequens que tingit
pennam albam cum immittitur per se colligatur
et ex illa aqua capilli inungantur. Et hec aqua
comburet cutem. Quidam alchamiste dicunt
quod proportio ista est melior ut sint vitrioli verum
i c. p. ij. sal. nitri p. ij. cinabrij p. iiij.
et fiat ut prius. Et dicunt colorem pulchriorem
habet proportio. Sed talis aqua cineris cer-
ri sicut in capitulo predicto dictum est et in illis vide

¶ Avicenna dicit litargirum rubificat capillos
et confortat eos et proprie indum. Cuidam dicitur quod
lignum indum si de eo dissolvatur in aqua vini et
calido existente fiat linitio ad capillos rubificat
eos si sint autem capilli loti et semi sicci quando appo-
nitur. Et secundum bar. karm potest de litargirio dissolu-
tum in aqua sed magis indum et eos confortat ne
cadant // Albertus dicit decoctio lilii facit rube-
capillos.

Capilli efficiuntur coloris aurei quasi albi appa-
rentibus hoc modo // Dixerunt aliqui an-
tiqui quod flores aurosi tassibarbassi quando in aqua co-
quuntur et ex illa fit linitio aut lotio colore
auroso capillos colorat // Et Serap. dicit quod ca-
pillos infirmat // Alius antiquus dicit bulias in
licinio celidonia exsiccatos et rasura buxi
et fac bulire per tres dies quasi alterum et post lotionem
cum licinio sepe linies corpus caput et crines
et aurei apparebunt. Ad hoc idem valet zafa-
rana in licinio dissoluta // Si autem que-
ris dealbationem corporis tunc sic dicit Alb. Fre-
quens ablutio capitis cum aqua ros. dealbat
capillos. Ego autem dico quod est dealbatio que est ca-
nities // Albertus dicit si ex sanguine turturis
cum aqua talpe decocte inungatur locus pilosus
vel equus cadunt pili nigri et fiunt albi. Et
de inunctione de talpa dicit quod aqua ipsius et
decoctio albescit equum nigrum // Rasis dicit
quod qui de sulphure suffumigaverit se capilli
eius fient albi. Expertum est quod pulegium in li-
cinio bullitum pulegii quasi albedine capillos deal-
bat et pulchrificat // Et Galienus dicit quod ...
alchengenum flavos facit capillos lupini
nigri contriti cum aqua et nitro et lini-
ti sed flavos et crispos facit lotio cum spuma ni-
tri et murra et radix affodillorum cocta cum
nitro idem operatur // Rasis dicit et Aviс. idem cum
eo quod fiat licinium de cineribus sermentorum et
temperentur cum eo per noctem una lupinorum cri-
torum ʒ. x. nitri ʒ. v. alkanna assate ʒ iiij.
postea coletur et ex aqua caput lavetur et to-
ties quousque capilli efficiantur albi. Aliquae
autem mulieres ponunt flores de siccatos et
genestre in licinio. Alii ponunt rasuram
buxi et corticem citri. Et parisienses po-
nunt radicem gentiane et berberis et florem
cardamomi // Confectio alia que capillos flavos
facit. Recipe corticis radicum capparis. sulphuris.
sambuci siliquas seminis rafani ... id est
robellie omnia sicca ... pulverizentur
tur et agitantur diu cum felle vaccino et
aceto vini et ex eis liniatur caput primus
fa lotione et exsiccatur et suffumigetur
cum sulphure et rubeum et teneatur super
caput. Cum autem capilli fuerint albi te-
cum assidue inunctio cum oleo sambuci
// Aliud expertum Recipe album fortem et distem-
pera ipsum in aqua ... calida et postea fac ipsum
bulire paulatim usque ad aliquam grossitiem ag.
deinde impone dragaganti ʒ. s. hoc toto
bullito ponatur in vase vitreo ad solem per viij.
dies deinde lavetur lava capillos illo liquore
et erunt albi :-

Canities est pilorum dealbatio que canities
est duplex scilicet naturalis et innaturalis. Hic tamen
non agitur nisi de innaturali que preoccupat senec-
tutem cuius causa in medicina ut dicit Avic. est ha-
bundantia flegmatis aquosi putrefacti generatique ex
rebus debilitantibus calorem ut sunt egritudines
longe et diverse stomachi malitia et an-
gustia fortis et nimia lotio capitis et coopertura
excessiva // Signa canitiei sunt satis ma-
nifesta. Iudicant ut canities sunt sit ma-
la valde et suspecta nam videtur quod mors vexil-
lum suum applicat ut voluit Gordonus //
Pro quo nota quod pro denigratione capillorum
vel prolongatione dealbationis eorum multe
mulieres ad malum devenerunt quia ad ca-
tarrum et ad infrigidationem capitis ut applicant
applicant et sic de aliis quia res removentes ista
canities sunt frigide et stiptice ut in plu-
ribus. In cura ista habes duplex regimen
scilicet universale et particulare. Universale est in debita purgatione
et evacuatione flegmatis et custodire ne generetur de
quibus medicinis dictum est in capitulo de unda-
nima primo libro et tu illic vide. Trife-
ra sarazenica mirabile habet virtutem in
retardanda canitie et senectute et optimum
principatum. Unde dicit Avic. quod sumatur per
annum omni mane et retardet canities usque
ad mortem // Regimen particulare stat in duobus
quod pili parentur vel ad recipiendum tincturam.
2° quod detur eis tinctura. Primo applentur secundum
Gordonum sub hunc modum. Capilli pluri-
bus diebus laventur cum licinio stipitum
caulis in quo alumen sit dissolutum. Hec
enim ablutio vocatur alium preparat pilos ad reci-
piendum omnem colorem // Secunda intentio completur
ut dicit Constantinus si pomum unum coloquintide
a semine et carnibus evacuetur et de oleo sam-
bucino compleatur et cum pasta bene claudatur
et bulliat super prunas tribus vel quatuor diebus
fit optimum epintima ad capillos denigran-
dos et ad custodiendum canitiem ne cito ve-
niat. Et secundum bar. si in eodem pomo bulliat
oleum commune cum granis cataputie tritis et
mundis et capilli inde liniantur idem prestat.
Dicit enim assidue inunguntur capilli cum oleo
olivarum canitiem prohibet et capillos cor-
roborat. Et Avic. dicit de oleo quod fit de olivis
silvestribus // Assidua est inunctio cum oleo de
lilio tardat canos // Arzias dicit alumine plu-
mie et alumine tincto toto bene pulverizato
in aqua calida et primo laventur caput
cum licinio et cum aqua illa aluminosa et ad so-
lem vel ad ignem dimittatur siccari et postea
siccum inungatur cum pectine sulphuri et siccari
permitte et canities per capilli nigredinem diu
acquiret // Pro quo notandum quod multa dicta
sunt de mente Rasis et Avic. ad denigrandum
capillos que etiam hic valent quare hic
adducantur et gratia brevitatis dimitto

Multi iuuenes habentes capillos pla
nos desiderant habere crispos et in illis
delectantur et in hoc ponatur prima
que sequitur // Serapio dicit lapis lazuli
qui suspenditur super infantes retinet ab eis
timores et facit capillos crispos // Dicit
etiam marchasita facit tenues et crispos //
Alii dicunt quod abluere caput cum sapone re
mouet furfures capitis et increspat capil
los mirabiliter aut compitur quia multum
de calore in eos ingreditur. Rasis dicit stercus
caprarum siluestris tritum cum felle bouino simul
lieres ex eo tingunt capillos suos incris
pantur. Ad idem Rx seminis iusquiami citrini gal
larum farine fenugreci psidie et zizule silues
tris ana calcis litargiri ʒ iij. ex istis tingatur post
lotionem capitis et exsiccatis fricentur capilli
Illud Auicenna Rx gallarum et foliorum capilli et
granorum cuius generum tinctorum lingue draconis
et boli armenici emblicorum ana p. j. calcis viue
p. ß. conficiatur cum aqua fide et administretur
Est enim bonum incrispans et sic est dictum de aliis

Contrarium autem horum contingit operari
quod expedit capillos crispos planos
facere et multi hoc appetunt //
Crispos itaque capillos simul planat et lenit
succus plante zizanie superinunctus et plus etiam
facit quam zizanium vel oleum eius Capillos
etiam applanat et confortat nux nabach agri
folium quod ex ipsa decoctione liniuntur capilli
// Constantinus dicit de viscositate psillii quod
capite inde loto asperitatem in capillis mox
mollificat Rasis alii dicit quod valet scissuris
capillorum Et Auicenna dicit quod applanat capillos
vinum similiter omnia olera que mollificantia et mu
cillaginem humectantes applanant capillos
Et sic quaelibet curat scissuras capillorum de
quibus dicetur in sequenti capitulo valet // Ap
planant etiam capillos similiter optime tenuntur
et in lexiuio cum quo fit lotio imponatur
flam illos a sparsitate applanat // Serap.
autem et alii dixerunt quod applanat capillos sic
lenificat et barbam et aufert furfures ca
pitis et constantinus dicit quod lenificat et subtiliat eos

Capilli sepius in finibus eorum corroduntur
ut sepe in mulieribus videtur
... quod dixerunt oleum sana
re in lexiuio veterum quod est sepe expertum
Auicenna dicit hos defectus in capillis pro
hibent omnia lenificantia et mucillagines
viscose sicut mucillago altee et psillii et
etiam folia salicis et viti ego dico quod omnia
in quibus est humectatio valent // Hoc
item operatur unguentum unum factum de succo
lapatii scriptum infra in capitulo de tinea //
Unguentum etiam Rasis scriptum inferius capitulo de multiplicatione
et prolongatione capillorum Cuceum etiam
capillos applanat ... dico quod capilli mundi
fiunt et eorum scissuras et corrosiones abluunt

Sepe accidit ... ut tanta est quantitas capillorum
quod corpus inde fedum et turpe apparet quare
necessaria est eorum euulsio Rasis autem dicit
aqua in qua calx p. vj. dies de 3e in 3m
remouendo calcem infusa fuerit et incor
porata arsenici citrini p. ... et tamdiu
in sole dimittatur donec penna immissa de
plumetur cum extrahitur et cum illo depilan
da loca fricare loca percipit et depilantur
Auicenna autem percipit calcis viue p. ij. arse
nici tantundem aloes modicum et liniatur
cum aqua calida statim abradet et
meliorem colorem habet si ponatur parum gallie
muscate // Et galienus dicit in 2o de sim
plicibus lac recens titimalli misceatur cum
oleo quod alter vlceraret et ex eo liniatur
in sole pili post quos nascuntur alii sub
tiliores et rubei qui iterum liniantur et ca
dent et hoc fiat quousque nullus pilus
renascatur quod erit in 3a aut 4a operatione
vel amplius secundum corporis dispositionem // Et
lac vero volubilis maioris secundum Auicennam in
unctum pilos penitus eradicat // Serapio
dicit lac salicis pilos eradicat Et puto quod sit
humiditas que est inter corticem et lignum quando facit
flores lac etiam eius inunctum et per se cadere albe
secundum quosdam capillos cadere facit et per euul
sionem illos non permittit renasci quod est expertum
et idem facit gumma ipsius // Rasis vidit belle
de lacrimo cadere nigre Dixit etiam lacrima vitis
domestice cum oleo perunctus capillos tollit Viri
dis vitis lacrima combustis idem facit facit potenter et
verrucas tollit Colligitur sic lacrima Mitte
fustes vitis in igne et comburantur eorum capita
et cum ceperit in medio per sentire caliditatem
quidquid emanauerit in vase mundo collige //
Dyascorides etiam dicit quod atramentum vstum mixtum
cum calce et aceto pilos cadere facit // Illi dicunt
farina lupinorum si pilorum nascentium loco appo
natur euellendi causa etiam natos dolnuit et
resurgere ... non permittit Dicit etiam sutum si
salamandra decoquatur cum oleo donec dissolua
tur et inungatur locus depilat // Lapidarius dicit
fel lacerte quod in vino putrefactum per dies 40
ad serenum et solem in diebus canicularibus pilos
palpebrarum expilat Et solaris lacerta que viri
dis est idem potest Dicitur etiam si pellis inne combu
ratur et mittatur in aqua balnei pilos totius
corporis eiciet ab intrante balneum // Constan
tinus dicit hirundines siccatas et pulverizatas
et in oleo positas pilos cadere facit Et de aliis
dico illa valere et pauca posita et bona dimit
tens multa aliorum magistrorum nostrorum Rx arsenici
quod auripigmentum citrinum est calcis viue ana ʒ j.
spume argenti ʒ j. terantur incorporentur et
bulliat in aqua Signum bonitatis est quasi
posueris pennam deplumabitur Et psilotrum
depilans pilos in vna hora Rx de calce
lapidis ... marmorum ... ostreorum p. ij. Auripigmenti
citrini p. j. misceatur in mortario plumbeo et
proiciatur super eis aqua ordei et fiat confectio
fiat unguentum Et ex hoc calido liniatur balneum
remouet pilos et nascituros subtiliat

Si locum denudatum pilis vis defendere ut mulieres sepe tunc cum hijs que operantur et primo aliqui antiqui sic dicunt quod si post euulsionem pilorum cum psilotrio liniatur locus cum cinere stipitis caulis et maxime siluestris mixtum cum aceto et aqua pilorum ortum prohibet. Idem dicit dyascorides. Et galienus dicit in xi° quod autem vapor adeps et additus est aliquis euellens pillos non oriri. Et sub. Et cum eam operatus ut illi inuserunt inveni illos medacos valde. Et iam dicit sarapio quod si euellantur pili ascellarum et locus liniatur cum atque adipe ... cum est recens non sinit eos renasci. Et sic dicit galienus in xi° quod autem de sanguine ... est quas bruseas quidam vocant asserentes quosdam postquam euulsi sunt pili superflui non amplius oriri cum experientia subditorum inveni falsum. Et galienus dicit sanguinis ... prohibet ortum pilorum euulsorum. Fidelis autem dicit lampira muscata prohibet ortum pilorum quia eos non sinit oriri. Est autem lampira sicut musca volans et lucens de nocte et aliqui vocant ipsam stellam et aliqui lucillam. Dicit autem sanisuca de lacu trita cum aceto forti et apposita prohibet ortum pilorum. Serapio dicit sanguis stellionis quando ponitur super radices pilorum euulsorum non sinit eos renasci. Et sic dicit sanguis rane viridis. Constantinus dicit si arsenicum teratur cum jusquiamo et inungantur ascelle et pecten pilis euulsis numquam renascentur. Aliqui dixerunt quod oua formicarum super loca fricata post euulsionem pilorum prohibent ortum. Aliqui dicunt quod gummi arboris albe aut brionie aut urtice hoc faciunt. Auicenna et Rasis adhuc dicunt jusquiami aptum psillium cocta cum aceto et aqua jusquiami nigri cum eis et sola seibitur herba si fuerit in aceto cocta. Et dicit Auicenna semine urtice cum oleo et ex eis qui depilant pilos cum fortitudine. Et laudat chelidoniam et cerusam plurimi equaliter aliud ... et tunc cum aqua jusquiami albi. Aliqui laudant limaturam ferri coctam fortiter cum aceto.

Oportet sepe capillos grossos et quare licet scire eos subtiliare et subtiliatur est via in puerorum corporum. Aliqui antiqui dixerunt quod decoctio lupini subtiliat capillos. Placie dicit si fabe supponantur locis in quibus nascuntur vel sunt pili subtilem ac debilem faciunt pilum. Dyascorides et quod fiat fricatio in balneo cum farina fabarum. Et sarapio dicit. Si fiat emplastrum cum corticibus fabarum super locum unde euulsi sunt pili ... oriuntur ... pili subtiles et exiles. Et Auicenna dicit idem. Rasis dicit quod sanguis cornicis capillos subtiliat. Sarapio dicit Maracasita facit capillos tenues et crispos. Si eius radices capillorum inungantur cum cimolea dissoluta cum oleo mirtino capillos subtiliat. Idem dyascorides dicit absolute attenuat affronitum est puluizatum cum aqua et linitum capillos tenues facit. Est autem affronitum quasi spuma nitri. Et idem facit nitrum in lixiuio dissolutum. Constantinus dicit sal armoniacum puluizatum et capillis superaspersum eos attenuat. Idem est simetrum optime teratur in lixiuio lenificat et subtiliat capillos. Dyascorides dicit flos salis capillos maxime attenuat psilotrum est de quo in primo capitulo huius dictum est scilicet de eradicatione capillorum. Et est valet et eos subtiliat. Auicenna dicit baurach propter effricatum attenuat capillos puluizatum. Est autem baurach nitrum.

Oportet nos sepius super opari que ... sunt scilicet accelerare ortum pilorum in capite et barba et in alijs locis et ipsos prolongare et multiplicare et ipsorum esse ... prohibere quare de hijs sub dicens incipiens ab acceleratione ortus pilorum. Et in hoc dyascorides dicit quod sepe cum alcanno ... frictum capillis crementum prestat. Idem est ursinus adeps dicitur capillis prestare incrementum. Constantinus dicit sea absinthio quod vocat alchethe quod ipsum mixtum in barba pili citius nascuntur quia rarificat cutem et poros aperit cum subtilitate et punctione. Et alibi dicitur idem de oleo ... Fidelis dicit euforbium cum oleo mixtum mirabiliter facit nasci pilos. Aliuezoar sic dicit similiter in iuuentute accidit caluities sufficit in cura ipsius inungere capud cum oleo amigdalarum dulcium quod illud ... acuitatem humorum remouet. Et si in senectute accidit impossibilis est cura. Sarapio dicit quod conche marine purpuree et sunt ille a quibus accipiuntur blatte bizantie et capiuntur in oleo et fit linitio cum eo ... capillos cadentes et facit oriri ... Barbarus ... hoc ... est quando capilli cadunt propter humiditatem corruptam et ... debilia. Aliqui dicunt fel porci quando miscetur cum eo et ... facit nasci pilos in capite calui. Dicit sicca salamandra teratur et cum oleo fiat linimentum ... cuius liniatur prius locus ... et locus ... facit nasci pilos in loco et si tinea fuit ibi prius. Et fidelis dicit silaceum viridis sine capite longo in oleo diu bulliat de quo locus inungatur et superaspergatur ... totius pellis capitis et labiorum pili renascentur. Rasis dicit simus ut in capite caluo pili renascantur laua cum lacte ... Et dicit ... batte cum oleo ... facit pilos et ... eos. Albus dicit sanguis talpe ... facit ... pilos. Et dicit ... pilos ... fatiunt ... corporum ... subcutanee ... dicatur ...

in barba unctio facta et frequentata ex oleo
desiccatus. Cinis autem abrotani unctus cum
oleo de sisamo et unctus pilos nasci facit
// Avicenna dicit de sandaraca oleum eius facit nasci
in barbam que tardatur et cum facit abrotanum
secundum ipsum quando decoquitur cum quibusdam oleis per
suam actionem. Dicit etiam aqua capilli facit nasci
pilos. Credo ego quod aqua capilli sit aqua subli-
mationis eorum. Et dicit sic Avicenna. Cum
venter leporis sumitur sicut est cum visceribus
et fricando super sanguinem comburitur est medi-
camine originis pilorum super caput cum teri-
tur et administratur cum oleo rosarum.

Pixi 2º me dictum de hiis que pro-
longant et multiplicant capillos et
confortant eos et primo Ysaac dicit decoctio
frondium zizanii si crines capitis abluantur
cum ea crines prolongat furfures quoque mundat
Avicenna tamen dicit sic de hoc zizanio pro-
longat capillos et proprie succus arborum eius et
folia eius et lenit eos et removet furfures
// Et dicit etiam sic Ysaac castanearum corticum
usti et pulverizati et cum sapa temperati capiti quorum
adolescentium in modum cathaplasmatis im-
positi eorum capillos confortat et adauget et
quantum eorum allopicie valet. // Haliabas dicit
emblici capillos confortat. Indi eorum conso-
lidant et denigrant prohibetque ab eis pas-
siones. Dicit etiam lotio facta cum decoctione
capillorum veneris capillos facit renasci. // Alle.
dicit capillus veneris cum oleo mirtino et vino
prolongat capillos et prohibet ne cadant
et idem dicit de cinere eius asperso super loco capillorum
// Constantinus dicit de nuce quod ipsa pistata cum
melle aut sapa et capite mane abluto impo-
sita allopiciam et alias passiones capillorum
capitis prohibet elongatque eos et crescere
facit. Aliquis tamen dicit quod loquitur de foliis viri-
dibus nucis. // Videtur autem dico ego loquitur de
nucibus viridibus et non de foliis secundum verba sua
// Ypas. dicit corium nucis combustum et tritum
cum oleo et vino capillos infantibus nutri-
tum bonos reddit et allopiciam sanat sive
emendat. // Alle. dicit folium lentisci de-
siccatum tritum et emplastratum super caput
facit crescere capillos et prolongare et
ingrossare. Et dicit Alle. fricatio capillorum
cum semine stafisagrie confortat capillos pro-
longat eos et preservat ab omni inquietate et
interficit pediculos ut dicitur. Dicit etiam ve-
nter et intestina leporis leporis combusta in
furno in olla et trita cum oleo rosarum faci-
unt crescere capillos. // Rogerius dicit de ra-
dice nenufaris quod inde fiat trocisci et diu in
lixivio dimittantur ablutio facta cum illo
lixivio capillos prolongat et clarificat
quod sepe est expertum. // F... dicit decoctio
medie corticis ulmi capiti sepe loto capil-
los multiplicat. // Dicit etiam cinis fimi cap-
rini cum oleo mixtus capillos multiplicat
Rasis dicit fricatus spume crescere facit capillos

et meliorat eos. // Dicit etiam Serapio? si succus
melle inungatur et superaspergatur cinis lacte
viridis multiplicantur. // ... lacerte
viridis et sanguisuge comburantur cum oleo lavato
capite inuncto capilli multiplicantur. Dixerunt
aliqui veteres quod si ex ceparum cum spuma vitri aut
spuma maris fricatur locus pili multiplicatur in
eo et idem dicit Dyas. // Dixerunt etiam quod
inunctio facta cum adipe ursi capillos aug-
mentat. // Serapio dicit si adeps misceatur cum
cinere panis ordeacei et salis usto pilos
multiplicat. // Dicit etiam quod oleum de mirto con-
stringit originem capillorum et confortat eos
et denigrat. // Et secundum Haliabatem confert fur-
furibus. // Et Serapio dicit decoctio fructus mirti
capillos nigrat et pilorum fluxum retinet
// Et Constantinus dicit quod caput a furfuribus
mundat. // Dicit etiam Avicenna quod si mirtus coquatur
in oleo sisamino capillos confirmat et facit duros
et fortes. Et idem operatur si coquatur magis cum eis
Et secundum Avicenna laudanum dissolutum in oleo mir-
tino et vino capillos confirmat prolongat et
inspissat. Sed hoc non facit nisi in allopicia que
canitie cum iam cutis incepit apparere
// Yar. dicit quod potest addi mirra et hoc etiam
dicit Avicenna. // Dicit etiam si fiat linitio cum
cantaribus mixtis cum sinapi similiter generantur
aut etiam cantarides coquantur in oleo donec
oleum inspissetur ex quo postea fiat inunctio
// De aposemate loquar et solum apposita
ponam experta et si alia vis videre recurre
ad rasim capitulo isto. Hoc ergo facit nasci
pilos in barba et in superciliis multiplicat
Recipe corticis nigri foliorum mirtillorum capillorum
veneris spice nardi capitis seminis apii emblicorum
cum eis ana ℥ i. coquatur ℔ iij. olei
mirtini in duplici vase et sit caldarium ple-
num aqua et coquatur usque ad aque consumptionem
Deinde accipe corticis pini laudani ana ʒ ... pre
ʒ i. pulverizentur subtilissime et addantur
i... poco oleo et mane ac sero fiat inunctio
Item aliud Recipe antimonii plumbi usti ana ʒ viij.
eris usti croci mirtillorum rosarum spicenar-
di lapidis lazuli thuris ana ʒ i. terantur
et usui fuerint. Potest etiam in usum misceri oleum
mirtinum. // Aliud est secundum rasim quod valet ad
fortitudinem capillorum. Recipe succi mirtillorum foliorum
salicis ana ʒ iij. ponantur super ignem lenem et
bulliant quousque remaneat 3ª pars. Deinde
addatur pulvis laudani ʒ i. olei mirti
ʒ vij. misceantur et ex hiis radices capil-
lorum postea inungantur. // Nota quod multa sunt
dicta in capitulo precedenti utilia huic et capitula
alternatim videantur cum expedit. // ...
tum bonum et hoc valet quando post egritudinem
ceciderint capilli lavetur caput cum decoctione
... et proprie viridium ... et ex pin-
guedine supernatante cutis fiat inunctio
Aliud expertum in multiplicatione prolongatione
et confortatione capillorum et de decoratione
in eis est hoc. // Decoquantur radices altee
et folia trifolii et radices et folia petrosilini

et aquassata in olla noua ponatur et supponatur illis mellis et aceti ana quantum sufficiat et plene coquantur usque ad spissitudinem mellis tunc sic cocta colentur per pannum et quod colatur in vase terreo vitreato reponatur. Ex hoc itaque unguento caput multotiens inungatur et bonum effectum in eo videbis bonum tamen esset si caput raderetur a capillis

Dixi 2° me dicturum de hiis que prohibent casum capillorum. Et quia casus eorum quandoque est sine allopitia quandoque non cum illa. Nunc dicam que conferunt in casu capillorum quando cum illis non est allopitia. Postea autem cum loquar dicam qualiter casui capillorum succurratur quando cum illis fuerit allopitia quamvis tamen cum illa admixta quare simul vitantur. Serapio dicit si assuescat aliquis rafano cum capilli cadunt confert ei et semen ipsum est capillos confortat et radices eorum ne cadant succus nasturtii linitus et bibitus. Et dyas. dicit de succo coriandri. Alk. dicit quod decoctio eius prohibet casum capillorum et pediculos facta lotione dico ego cum decoctione eius. Dicit est quod decoctio spice nardi confert casui capillorum et palpebrarum propter eius stipticitatem et facit eos nasci. Dicit est quod aloes miscetur cum aceto retinet cadentes. Dyas. et constantinus dixerunt quod mirtus cum vino stiptico confortat et retinet capillos et confert omni casui capillorum. Et dicitur quod conche marine purpuree et sunt ille a quibus accipiuntur blatte bizantie coquuntur cum oleo et fit linitio cum eo retinet capillos cadentes et facit oriri capillos in loco. Dyas. dicit ... trita mixta cum lexivio addito omne eius et vide velle et laudano cum oleo mirtino et fluore capillorum constringit si inde caput lavetur. Galiga. est cum lixivio et vino idem facit. Dicit autem dyanthan semen aliquos quod diversum ab eo quod politricon. Dicit est si ex rore marino caput lavetur prohibet cadere capillos. Dicit est oleum arboris oleastri capiti inunctum per aliquot dies fluorem retinet capillorum. Et serapio dicit quod purgat furfures capitis. Et alii dixerunt olive ille sint mature hoc est calvitiem tardat. Dyas. est dicit quod laudanum succurrit capillis cadentibus inunctum cum vino et mirra et oleo mirtino. Et galienus in vii° de laudano sic dicit. Habent autem quandam stipticitatem bonam propter quod est fluentes capilli sistunt. Alb. dicit quod mertio robarum multa stringit capillos. Et dicit quod decoctionis scoparum capillos cadentes retinet. Est in vino austero coctum in lexivium capite inde loto sistit fluxum capillorum. Et similiter si in oleo coquatur et inde radices capillorum inungantur casum prohibet capillorum et eos aufert. Dicit est capillus veneris cum oleo mirtino et vino prolongat capillos et prolixos ne cadant. Rasis laudanum miscetur cum vino et oleo onfantino dicit etiam

fimus muris capillos cadentes ex egritudine sistit. Dicit est fimus camelii combustus et cum oleo ammixtus alopitiam ac calvitiem ... ex infirmitate preterita sanat. Fiat. dicit si caput lavetur cum urina canis calvitium non fiet. Dicit est lixivium factum ex fimo columbino cadentes capillos retinet. Democritus plato dixit ursinus adeps cum laudano et vino veteri inmixtus capillos fluentes continet et inspissat. Dicit est leporis ventricula cocta in sartagine admixto oleo mirtino impositus capillos cadentes congregat et cogit crescere. Ancidam antiqui dixerunt quod cinis lane succide cum oleo mirtino inmixtus et radices capillorum inunctus ipsorum casum prohibet. Dyasco. dicit absolute de lana combusta. Hic ponam pauca composita. Recipe mirtillorum partem i laudani partem ii sal nitri partem vi olei mirtini quantum sufficit ad liniendum. Et nota quod possumus aliquando facere sine nitro scilicet quando est intentio multum ad resolvendum et exsiccandum et id quando est intentio ad inspissandum fiat sine nitro. Aliud dial. Recipe centum nuces ab arbore cortice adhuc recente sicut est in mense iulii aquassentur et hiis admisceantur allumis scissi lb. iii et in loco nec nimis sicco nec humido ponatur per xx dies dabit locum quod fluentium capillorum damnum restaurat et est expertum. Aliud. Recipe laudani olei de mirto olei de lilio ana miscetur illa cum vino et fiat lotio retinet omnes capillos cadentes. Aliud. Recipe licii triti ana partem i laudani olei mirtini olei de lilio ana ℥ ii vini et lixivii quod sufficit ad liniendum et fiat lotio et sic de aliis ;

Natura regitiva totius corporis in humoribus duas efficit operationes unam quidem occultam que est resolutio et aliam manifestam que est expulsio vaporum ipsorum et meatuum et loca capitis quod si multa quantitas expellatur et ex defectu ipsa non possit resolvi aliquid ex eo producitur secundum tamen diversitatem loci causa producitur. Sic itaque ex eo superfluitate ... expulsa ad cutem plenariam ipsa donari non possit ... resolutione generantur sicut scabies pruritus furfures colorationes mali et sic de aliis. Et si illa materia moveatur ad putredinem et disponatur pro quibus animalia tunc generantur pediculi lendiles et vermicales in nobis quare talia pro ratione non tamen in capillis sed est in toto corpore generantur arte quod indigent commovere. Circa quam in hoc sermo noster versabitur et non solum erit utilis sermo circa caput sed est et dispositionis toti corporis si in toto generantur. Incipiam autem a pediculis. Dico autem multa vi[?]enta que generantur in capite vel in alio loco. Dico primum pediculi et isti diversificantur nam aliqui generantur in capite et in alia parte corporis nec pilosa et isti vocantur sextupedes. Alii generantur in aliis ut in palpebris vel in pectine circa radicem virge vel in bursa testiculorum vel in barbis valde magnis et isti vocantur pediculi plati et in vulgari nostro vocantur piatoni et generant lendines et similiter syriones. Dicit autem syriones animalia parva ... que faciunt vias inter cutem et carnem

et potissime in manibus et vocantur in vulgari meo pedisselli.

Pediculi generantur ex materia putrefacta ut dictum est in prohemiali capitulo. Generantur pediculi primo ex sicubus siccis ut dicit Avicenna in capitulo de ficu. et ex coytu nimio quia per ipsum ex illo debilitantur et materia magis ad putrefactionem movetur quia minus regulatur et dimissio mundificationis et hec est notum. Et pori sunt clausi ex qua clausura materia retinetur et putrefiunt et generantur pediculi et est tarda pannorum mundificatio et hoc etiam est notum. Sed circa ista habes duas intentiones. prima est mundificatio corporis cum rectificatione regiminis. // Purgetur ergo corpus a flegmate si corpus fuerit cum yerapigra vel cum aliis evacuantibus humores putridos. Nota tamen quod ex colore pediculorum habemus ex quo humore generantur notitiam. Unde notum est quod aliqui sunt albi aliqui citrini et aliqui nigri et ex hoc colligas materiam peccantem et illa cura. Unde color rubeus arguit sanguinem citrinus coleram albus flegma nigra autem melancoliam et hoc dicit dominus Gordonius sub obscuro verbo. Regimen autem sit ex rebus sex non multiplicantibus humores illos ex quibus fiunt pediculi. Sobrius ergo sit in comestione et potu et non dormiat minorationem post cibum quia illa est causa multiplicationis multorum malorum humorum. Secunda intentio completur hoc modo primo ut dicit Avicenna allea cocta gesta interficiunt pediculos et calamentum mentastrum. Veniam ad localia extrinseca dicendo. Stufe valent et balnea de aqua salsa vel de aqua dulci quantum multum valet. Credo ergo quod si balnea essent artificialia quod melius esset decoctio stafisagrie sal. calamenti mentastri mentastri lupinorum et sic de aliis. Mundificat autem illa cum rore aque et lotionis et materiam peccantem extrinsecus in loco ex qua fit pediculi generatio resolvit et ipsam ad extra trahit. Et ubi videtur exterius et interius augetur. Crebra mutatio pannorum facit ad interiorem dictum et ut est mei moris venio ad simplicia ab auctoribus reperitur. Et primo dixit Dyas. Aleum coctum et crudum comestum necat pediculos. Et idem dicit Avicenna et Serapio dixit etiam mel coctum cum alume et inunctum pediculos emundat. // Et Kyrannides dixit de melle solum linitum quod interficit solum pediculos. Dixit etiam semen stafisagrie cum oleo tritum et coniunctum necare est manifestum. // Platearius dicit quod stafisagria pulverizata et in panno ligata et ad carnem portata omnes pediculos ad se trahit et moritur et mixta cum argento vivo et oleo et aceto et inuncta pediculos necat. Et si ex unguento intingatur filum et ad carnem ponatur fugantur omnes pediculi et moriuntur cito. Et Serapio dixit quod semen stafisagrie teritur et miscetur cum auripigmento rubeo et spica et porci pinguedine et argento vivo et aceto si ex illo inungatur corpus interficit pediculos pediculos et sanat pruritum et scabiem. Matthaeus de Vulgana dixit quod semen stafisagrie misceatur cum litargirio et oleo pediculos interficit. Si autem vis fortius addas auripigmentum // Et Guilhelmus dicit quod solum pulvis illius seminis superaspersus illos interficit et expertum est. Dixit etiam quod oleum de semine iusquiami frequentatum in cibis prohibet generationem pediculorum et ipsum inunctum interficit eos. Et facit ut Dyas. dicit ad illos qui pediculos generant ex corpore. // Platearius dixit si laborans in terbentina teneatur in sinu pediculos interficit. Est autem cedria species. gummi. oleum cedri et secundum plures est gumma ipsius. Et Dyas. dicit est pix cedri. // Halyabbas dicit si aristologia longa cum hapasinet cum bene oleo pediculos necat. // Plinius dicit quod aqua marina pediculos necat et hoc facit lotione in qua cum pre sint. Dixit autem si tamariscus coquatur in aqua et ex ea caput vel corpus lavetur expellit pediculos et hoc faciunt rami et radices expertum est. Et zizimbrium idem facit. Dixit etiam lac volubilis vino decoctum applicatum pediculos interficit. Dixit etiam arsenicum mixtum cum mirra necat eos. Dixit etiam quod decoctio lupinorum est bona et fortis et decoctio ciclei et decoctio tamarisci et decoctio calamenti mentastri et foliorum cipressi. // Albu. dixit argentum vivum extinctum cum aristologia necat eos.

Composita bona que reperiuntur sunt ista unguentum bonum. ℞ olei ℥ iij. cere ℥ ß. argenti vivi ℥ j. misceantur in mortario et fiat unguentum. Si autem cingulus de lana intinctus ex illo unguento portetur carne nuda interficit pediculos et prohibet ne amplius generentur. Potest autem illud cingulum nescio si verum est. Aliud expertum ℞. stafisagrie ℥ ij. vini sialas iiij. spinarum porticarum combustarum ana ℥ ij. argenti ℥ ij. argenti vivi ℥ ß. bulliat omnia simul et ubi est interius inde fiat corpus hoc ait Guilhelmus. // Aliud expertum Guilhelmi de Saliceto ad pediculos capitis ℞ nitri ℥ ß. aloes ℥ j. agarici ℥ ij. olei de amigdalis amaris ℥ iiij. pulverizentur pulverizanda et misceantur simul et fiat inunctio // Aliud Avicenna forte ℞. stafisagrie arsenici rubei et baurach terantur omnia cum aceto et oleo et fiat linimentum quo liniatur caput. // Aliud Avicenna ℞. sulphuris arsenici citrini aristo. longe ana ℥ j. alchitran id est picis liquide fellis taurini eius quantitas sit tanta quod mediante confitiatur sit enim epithima forte.

Quia illa vilia que conveniunt morbo lendinis specialiter in primo capitulo de pediculis posita sunt. Hic non ponam nisi de illis vite et sic regimine. // Veniamus ergo ad localia // Serapio dicit quando assiduatur cibus allei interficit lendines et quando bibitur cum decoctione origani vel feniculi idem facit // Dyas. dixit decoctio tamarisci necat lendines sive decoctio ex ramis aut ex radicibus. // Albu. dixit quod decoctio blete ac radices eius et maxime

[illegible] aut fiunt lendines et furfures [illegible]
[illegible] opat. diu in [illegible] cum [illegible]
et mixtum [illegible] Dixit etiam
semen stafisagrie cum oleo tritum et mix-
tum lendines necare manifestum est.
Alii dicunt arsenicum cum [illegible] extinctum in medi-
cam [illegible] Post aut extinguitur cum
oleo [illegible] palice dixit quod [illegible]
quod [illegible] et [illegible] cum amurca olei
mixtum et mixtum pediculos et lendiles ubi-
cumque sunt excludit. Fidell' dixit [illegible]
cornu cervi data in potu cum vino lendines
non patitur incorporare et neque pediculos etc.
Quare dico ego multo fortius opari si inungatur
ponatur. Dixit etiam dyas. lavacrum ex aqua ma-
rina lendines capitis expugnat

Nam cura istorum fatias purgo [illegible] ut dixi
de pediculis. Et alia dicam illis fatias hic
quare non reiterimo venio ad localia. Et
[illegible] non quod omnia que valent in remotione pedi-
culorum valent ad remotionem platorum quare alis
[illegible] vitantur capula cum expedit. Valet ergo
hoc de mercurialis bapriorum Re bliti et [illegible]
eius et coquatur et cum decoctione eius fiat lotio au-
fert lendines et pediculos etc. et purgat
ipsum a furfuribus. Aucte etiam blete [illegible]
occidit pediculos et [illegible] dyas. hoc facit utrumque
bleta scilicet alba et nigra. Dixit etiam semen [illegible]
[illegible] capillorum et pediculorum et [illegible]
[illegible] pediculos [illegible] fiunt. Si autem pediculi
sunt in palpebris et in superciliis ut jam [illegible]
tum illud [illegible] in medio squille assum cum
[illegible] et oleo rosarum [illegible] tollit.
Apuleus dixit semen stafisagrie tritum cum
portulaca et oleo pediculos [illegible] et pru-
ritum et scabiem sanat cum [illegible] corporis [illegible]
Ego aut ad pediculos palpebrarum expertus
sum hoc Re aquam rosarum et dissolvatur in eo
aloes epaticum et inde locus lavetur vel [illegible]
fiat et multum valet quod aut valet superciliis
et aliis locis [illegible] ergo [illegible]
cum expedit.

Ordiones ut dixi in capitulo [illegible] et alia
[illegible] furfura [illegible] cutis et carne
[illegible] corrodendo et potissimum
manibus [illegible] et in aliis locis. Pro re-
motione istorum primo fiat [illegible] [illegible] in 20.
[illegible] illa valere primo fiat lotio cum aqua salsa
et illos [illegible] fiat et lotio cum decoctione
[illegible] saluatorum aut aliis [illegible] [illegible] Ad [illegible]
[illegible] eius [illegible] et [illegible] manus valet
etiam aqua decoctionis [illegible] saluatorum ad [illegible]
valet etiam cum aloe mixtum et [illegible] necat
Et etiam succus foliorum [illegible]

Fiunt furfures duobus modis uno [illegible]
salsa [illegible] que in cuti [illegible] cum [illegible]
[illegible] locum furfures elevatur et cum [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] salsedo [illegible]
aut furfures [illegible] magne [illegible]
[illegible] et accidunt in capite et [illegible] furfuribus
non est primo. Multiplicant ergo [illegible]

in capillis et dicunt vidi etiam [illegible]
[illegible] facere de aliis infra loquar. [illegible]
dicit galienus [illegible] de simplici si caput lavetur
cum urina a furfuribus caput mundat hoc
aut non [illegible] in nobilibus sed in [illegible] necessitate
coacti [illegible] dixit galie. [illegible] Nos aut [illegible]
omnia [illegible] facit copiam [illegible]
[illegible] Et [illegible] optime [illegible] lene et
[illegible] potiora et [illegible] in [illegible] et vene-
rabilibus viris [illegible] et cum [illegible]
[illegible] in itinerantibus et navigantibus
et in venatoribus et [illegible] in [illegible]
[illegible] est [illegible] Utile est et scire hoc me-
[illegible] pauperes ut nos ab omni expensarum suble-
vemus misericordie. Et sic omnes vos fratres
[illegible] et idem facit urina tauri. Et dixerunt
[illegible] quod optime mundificat caput a furfu-
ribus est fel capri aut ursi mixtum cum
nitro et hoc modo fel tauri curat furfures
[illegible] Dyasco. dicit aqua decoctionis
[illegible] et [illegible] radicibus capite loto optime
furfures capitis mundat quod expertum est.
Dixit etiam bullitus cum nitro furfures mundat
Et [illegible] dicit quod medicamine furfuribus
capitis et ulceribus corporis. Dixit etiam squilla cum
oleo cocta et [illegible] admixta tineas et fur-
fures detergere valet. [illegible] dicit oleum ex
olivis silvestribus prohibet casum capillorum et pro-
hibet furfures capitis. Dixit etiam quod [illegible]
fenugrecum et colatur et abluatur caput ex de-
coctione illa confortat capillos et mundat [illegible]
furfuribus et [illegible] ulceribus [illegible]
[illegible] etiam curat
furfures capitis et ulcera eius. Constantinus
dixit capite loto ex apozimate [illegible] capilli
confortantur et augmentantur et caput a fur-
furibus et pustulis mundatur. Et [illegible]
[illegible] dicit de oleo mirtino quod facit hoc.
Dixit etiam [illegible] quod mellilotum curat fur-
fures in aqua decoctum et curat ulcera
capitis. Apuleus dicit ad caput [illegible]
vel pruriginem aut furfures [illegible]
[illegible] mixtum cum adipe anseris et tritum
furfures de capite curat [illegible]

Natura semper [illegible] [illegible]
[illegible] et est illud [illegible] cum post [illegible]
[illegible] et fiat ars que illam [illegible]
[illegible] supplet defectum [illegible]
in humano corpore [illegible] defficiat [illegible]
in [illegible] totius corporis [illegible]
[illegible] supplere [illegible]
[illegible] et corrigere. Et si tamen non [illegible]
[illegible] dispositionis in humano cor-
pore que [illegible] lesionem efficit [illegible]
quando [illegible] fuit in corpore [illegible]
[illegible] corporis sic fuit [illegible]
[illegible]

Si [illegible] ab [illegible]
[illegible] sic [illegible] [illegible] fuit [illegible]
[illegible] in capite [illegible] in quibus
est [illegible] [illegible] primo [illegible]

de qua tinea multe sunt species una est fauosa a
qua exit humiditas fauo similis aut melli 2a
est viscosa in qua agitur quoddam ficui simile
et est rotunda in summitate 3a species est
humida in qua humor aque carnis similis egreditur
per foramina parua que minora sunt quam fauosa
4a est species ulcerosa uberibus mulierum cum
rubore similis a qua humor exit sanguini similis
in colore et in figura lupinis a qua corti//
ces et quasi squame fluunt albe et sicce et sub
ipsa potest apprehendi furfurosa // Et galienus
in primo miamir non videtur ponere nisi tres
species scilicet ... videtur nominari a fatim
et multa et diuersa nomina de istis reperiuntur que
omnia dimitto cum de nominibus non curo in presenti
// Guilhelmus de saliceto tamen duas species tinee
posuit dicens unam fore siccam tineam aliam autem
humidam quamquam tamen sit usus communis dicere quod tinea
sit scabies capitis cum squamis et crustis et
aliqua humiditate et pilorum euulsione colore cineri//
tio et odore fetido atque aspectu horribili. Generatio autem talis est ex humoribus
corruptis // Signa ergo nota sunt ex
dictis incipit tamen per cum pruritu et morditatione
qui cogit scalpere locum postea autem tumor
crescit et foramina tunc consistunt in loco
et capilli cadunt et pediculi multiplicantur
et specialiter in pueris et adolescentibus // Ro//
gerius dicit quod antiqua et senio facta que pilos
corrodit est difficilis ad curandum et stare//
diosa quod eam magis diligunt dimittere quam
curare. Et licet illam curet dimittit tamen per//
natam pilorum et propter obbrobrium et sem//
piternum ut est videre. Et propter hoc etiam vocatur
tinea a teneo tenes quia firmiter tenet
In cura ista potes habere duas intentiones
una est in regimine alia 2a in particulari Regimen
uero consistat in dieta debita purgatione debita
Dieta ipsorum debet esse sicut dieta habitum capitata
multa quare vide in 2o. et in primo libro quod sit
dictum. Purgatio fiat cum pillulis de fumo
terre aut cum ylera Rufini aut cum ylera
logodion et omnia illa possunt fortificari cum
[illegible] facta succi rosarum. Vomitum tamen aliquando ut
habebas ... floribus de basilicon si fieri
potest et ventosam ... intentio
habet duas intentiones ... rmouere
malam tineam et scabiem capitis ... capillos
euulsos regignere // Quantum ad primum dico
ut dicit Guilhelmus de saliceto quod si fuerit sicca
crebra abrasio capitis fiat post rasuram
inungatur caput cum oleo de camomilla
et amigdalarum aut oleo violarum calidis actualiter
usque ad tres dies postea iterum fiat abrasio
profunde ita ut tota cutis scalpelletur
ut fluat sanguis multus. et illa hora la//
uetur caput cum decoctione camomille aut
fumiterre. Post lotionem illam iterum frice//
tur cum alumine et fece vini dissoluti cum
decoctione fumiterre et camomille et postea fricetur
caput cum cepis et alleis bene postquam
fricetur iterum inungatur caput cum ... dictum
et illud fiat omni die bis usque ad quatuor dies

facta que lotione exsiccetur caput bene cum panno
lineo. In fine autem quatuor dierum vittas bene si cutis
sit munda vel non si non reiteras ad ablutionem dic//
tam et fricationes dictas cum alumine et fece vini
cum cepis et alleis modo dicto. Et nota quod scalpellatio
aliquo modo non debet fieri nisi semel et illud debet
fieri sic donec cutis sit munda. Si cutis fuerit mun//
da cognosces per remotionem putredinis et fetoris et
claritatem cutis et qualitatem eius. Cum autem cutis
fuerit munda inungatur omni die semel caput
cum unguento quod sic fit donec sanitati restituatur
fuerit. Recipe cinerum capillorum humanorum ʒ. ß. feces
olei de semine lini ʒ. 4. mellis de spicati ʒ. iii.
mirre ʒ. i. ß. puluerizetur mirra et misceantur
omnia simul hoc enim unguentum lenit confortat confirmat
et consolidat et capillos generat ubi cutis non fuerit
callosa. Si autem fuerit callosa non generantur capilli
et rationem assignabo in alio loco ab isto. Et atten//
dite quod si ipsa fuerit humida eodem modo procedatur
saluo tamen quod in illa fiat inunctio cum oleo de
nucibus et fricatio cum alumine dissoluto in aceto
forti et lotio fiat cum aqua supradicta // Galienus autem
in secretis ad matheum laudat hoc unguentum cum
multos curauit homines ut dicit de tinea sca//
bie saphati et porrigine cuius forma est hec
Recipe gallarum ʒ. iii. granorum hinel et seminis ...
ʒ. ii. arsenici rubei aristologie longe et
rotunde ana ʒ. iii. armoniaci fuliginis furni
amigdalarum amararum coloquintide radicis cap//
paris foliorum fici foliorum oliue radicis canne sicce
cum aluis ... sicce ... mirre aloes olibani
ana ʒ. i. fellis taurini alkitran et est pix ligni
ana ʒ. i. ß. terantur mediocriter et cribellentur confi//
ciantur cum aceto vini donec fiat sicut
unguentum et ponatur ad solem donec omnia bene in//
corporentur deinde inungatur. Istud unguentum est potens
Guilhelmus de varignana licet in aliquibus simplicibus
et in duobus aut tribus appareat differentia et laudant
hoc // Aliud unguentum facit galienus quod alcho//
rosam et fauosam expertum est. Recipe litargiri
ʒ. vi. foliorum rute ʒ. viii. vitrioli ʒ. ii. confice
cum aceto et oleo mirtino. Et alibi dicit ga//
lienus carens ego aliquo farmaco inueniens cartam
nobilem in domo patientis peritus lutum ... de//
inde comburens cartam et permiscens cum aceto
ininxi particulam patientis percipiens homines veniens ad
me sequenti die. Et sub cum ... paulo post est
curatus tunc ... ad aliud farmacum non
putaui fore necessarium ... consului ...
// Si ergo carta combusta poterit poneretur in isto
unguento placeret galieno // 2um autem unguentum posuit
galienus inde facili acquisibilibus // Et gordonius in
hac passione posuit illud unguentum in quo reperi effi//
caciam magnam. Et alii similiter. Elleborum albi et nigri
sulphuris viui auripigmenti litargiri calcis viue vitrioli
aluminis gallarum fuliginis corticum auelanarum ...
eleuatorum ana ʒ. ß. argenti viui extincti ...
est ana ʒ. ii. fiat puluis puluerizata incorporentur
succo ... fumiterre lappacii acuti
ana ℥. i. olei antiqui lb. i. bulliat usque ad succorum
consumptionem et tamen in fine decoctionis ponatur pul//
uis et postea liquide et sit ʒ. ß. cere quod sufficiat.
fiat unguentum Curat enim tineam scabiem malum

mortuū in veritate verissimū et pro secto
habeas [illegible] hoc ung[illegible] aposuit. ℞ fuli-
ginis furni aut camini virginie eque thuris
usti alcanne an̄ .ʒ. equales fiat pulvis hoc
[illegible] in tinea capite unā et gn̄at cutem
[illegible] de varigina dicit quod ipse fuit
[illegible] ℞ succi lapatii acuti maioris olei [illegible]
an̄ [illegible] bul
litionib[us] postea recipe [illegible] ʒ .ij. pulvis
subtilissimi thuris masculi ʒ .j. misceat[ur]
[illegible] unceant[ur]
et colent[ur] [illegible] noctis una ad sere
nū ponat[ur] Ex hoc itaque mane et sero ca
put [illegible] ungat[ur] et semper de ʒo
[illegible] caput [illegible] la
vet[ur] [illegible] hoc est ung[uentum] [illegible] capillo-
rum curat Experimento est certum [illegible]
galline [illegible] mel[l]e tineā curat
mirabiliter Et similiter [illegible]
urina [illegible] urina hominis [illegible]
[illegible] capitis curat [illegible] orantū
alopiciā cum vino et [illegible] vocat[ur]
epithimatum purgat Et [illegible]
[illegible] vel [illegible] per [illegible]
[illegible] nove diebus tineā sanat et
[illegible] lavet[ur] locus cum aq[ua] frigida Et [illegible]
[illegible] cum axungia porcina et [illegible]
[illegible] sanat [illegible] Apules dicit ignē sacrū et
acoras herbe rute silvestris an̄ .j. in nova ol-
la [illegible] et aq[ue] minas iij. mellis [illegible]
et facit [illegible] fatuas habe-
et plures sanare poteris ut dicit et omnia
[illegible] ex .ʒ. [illegible]
[illegible] rute [illegible] et acoras [illegible]
[illegible] bartholo[meus] [illegible] addit succum
[illegible]
scabiei et tinee capitis infantum [illegible] dixe-
runt quod folia [illegible] optinet principa-
tum et [illegible] fuit magister [illegible]
[illegible] rosa [illegible]
[illegible] lavare caput [illegible]
[illegible] lupinorum a succo [illegible]
[illegible] silvestris postea
[illegible] cum oleo saxifragie [illegible] lave
[illegible] rute agrestis [illegible]
laudat oleum rosarum cum aceto quod sit expertum p[ro]
remotione crustarum cutis existite rubea
[illegible] furfures [illegible] capit
et singulis diebus [illegible] mane et sero lavato
in aqua calida [illegible] si no[n] sufficeret
cum farina [illegible] et aceto lavet[ur] [illegible]
[illegible] facere
[illegible] ℞ farine [illegible]
furfuris tritici baurach nitri [illegible] an̄.
[illegible] cum aceto et
aqua et fiat lavamentum de quo semel [illegible]
[illegible] lavet[ur] caput et cura semper ut or-
dinē [illegible] quia doctore[s]
[illegible] Et que dicta sunt non in uno
tempore debent apponi [illegible] Unde
dicit damascenus [illegible]
medico nisi approbato quare [illegible] Si aūt

tinea est antiqua [illegible] indurata
quid debemus facere dico ut [illegible] [illegible]
locus scarificet[ur] scarificatione ex qua exeat sang[uis]
Deinde cum farina lupinorum cocta cum aceto ca-
thaplasmet[ur] aut cum epithimate de [illegible]
[illegible] et sic fit cathaplasma ℞ [illegible]
ʒ .j. sulphuris ʒ .s. [illegible]
[illegible] mellis et aceti quantum sufficit
fiat [illegible] in
volvat[ur] folia [illegible] calefacta vel caulium et
hoc est melius et hec involutio fiat per
[illegible] dies aut per quinque donec aquositas que
attrahit[ur] in vesica [illegible] epithimate
de [illegible] bene
remot[um] et claritas appareat in carne et
cute Si aūt cum isto non appareat [illegible]
carnis sic quod malitia multum profundaret[ur]
[illegible] necessarium quod cum aliquo corrosivo [illegible]
[illegible] Deinde locus impleret[ur] carne et [illegible]
[illegible] et [illegible] recurre ad alia dicta Ro-
gerius et sui glosatores tineā antiquā [illegible]
[illegible] Et primo [illegible] pilos cum capite
[illegible] et lavabat cum aceto
et aqua aut cum urina [illegible]
[illegible] ℞ adipis
ursi [illegible] an̄ ʒ .j. [illegible] ʒ .s. pomo-
rum [illegible] ʒ .ij. [illegible] ʒ .j. pul[vis]
liquide olei [illegible] quod sufficit fiat ung[uentum]
Et [illegible] dicunt[ur] [illegible]
[illegible] et habē memoriā tecum non solum in
isto capitulo [illegible] Unde [illegible]
[illegible] ut dicit
a damascenus ingenium [illegible] medici cum
[illegible] adiuvat [illegible]
[illegible] fecit [illegible] que [illegible]
[illegible] in hoc tractatu [illegible]

Una ut dicit Avicenna [illegible]
q et [illegible] et [illegible]
[illegible] et sunt magis
[illegible]
[illegible] dico [illegible] non est
nisi quidam rubor in cute capitis in quo rubo-
[illegible] pustule [illegible]
[illegible] et sepe [illegible]
[illegible] et hoc [illegible]
[illegible] de [illegible] quod sepe [illegible]
[illegible] et [illegible]
vocat latine [illegible]
[illegible] latine et vocat [illegible]
[illegible]
[illegible] et
[illegible] et corrosiva que
[illegible] aut [illegible]
[illegible] ad
[illegible] et corrumpunt [illegible]
[illegible] sunt venenice ignite et pro tanto
sunt cum ardore et pruritu ut [illegible]
et [illegible] in capite aut facie [illegible] puerorum
Sepe aūt apparet in [illegible] et [illegible] fa-
cilis ut dicit Avicenna [illegible]
et dermat [illegible] ad cutem ut dicit [illegible]

Et causa eius que sicca est pustula cui permiscetur humiditas acuta que expellitur ad cutem et corrumpit ac corrodit. In cura ista habes tres intentiones ut in aliis. Prima enim purgationem consistit. 2a in dieta. 3a in localibus. Prima intentio completur hoc modo si fuerit colerica educitur colera si mellea mellia si fleumatica fleuma. Et in istis morbis multum valet aqua casei fumus terre fumus epithimi et mirabolani et ex istis secundum necessitatem decoctionem facias. Si autem flobotomia fuerit necessaria facias. Et si repletio sit multa et materia an flobotomia de cephalica vel de basilica fiat ut voluit Avicenna 4a primi ca°. 3°. Si autem repletio non sit multa et sit materia influxa fiat de vena capitis.

Si materia sit fluxa de fronte vene vena fiat vel de vena post aurem. Et propter hoc fit discordia inter doctores circa flobotomiam quare et intentionem tuam tecum habeas. 2a intentio habetur hoc modo. Respiciat se iste ut vult Avicenna a rebus dulcibus superfluis et ab amaris acutis et sit contentus insipidis ex quibus generatur humor in quo non est mordicatio et humectet corpus satis. Et ventosatio in hoc casu est utilis valde et similiter sanguisugarum appositio et hoc est clarum si est corpus opus ut dicit Haliabas et Avicenna.

3a intentio completur. Primo laudavit Avicenna hoc linimentum. Recipe chymolee sulphuris cineris cucurbite pulpe colloquintide omnium ana partes equales incorporentur cum aceto et fiat linimentum. Et dicit esse expertum utilimum similiter corticis granatorum cum aceto vini et oleo rosarum mixtis. Et quam cum istis ponitur litargirum et quam est necesse administrare illud in quo est abstersio sicut est aristologia. Theodericus dicit de hoc. Recipe succi radicum lappacii acuti uncias .j. axungie antique porci dissolute lb. .s. argenti vivi extincti cum saliva uncias .s. coquatur axungia cum succo usque ad eius consumptionem postea miscendo argentum vivum pistando in mortario fiat unguentum. Rogerius ad idem dicit. Recipe tartari plumbi usti fuliginis cineris porret succi enclamis ana confice et fac unguentum. Henricus dicit quod quidam medicus phisicus curavit sepe scabiem antiquam annorum cum hoc unguento. Recipe seminis iuniperi conquassatorum ℥ .iiij. coquatur cum sufficientia aque colentur et colature addatur axungie porci recenter colate ℥ .s. terbentine ℥ .j. dissolvantur omnia simul et dissoluta ab igne deponantur aquositas et untuositas forti fortiter in mortario agitetur addendo sulphuris vivi et fiat unguentum. Rasis dicit si antiqua fuerit inciditur sanguisuga fricatur quousque donec exeat sanguis plurimus et resolvatur caro mala sic quod appareat bona. Que autem fortis est et acuta indiget secundum Avicennam medicamine acuto corrodente usque quo veniat ad carnem sanam sicut est illud. Recipe aristologie floris eris arsenici bdellii synapis et draganti ana partes equales aggregentur cum oleo de fructibus et aceto quantum est oleum et pauco melle administretur unde dicit. Avicenna. In antiqua autem

et in illa que est super duram carnem sunt necessaria que sunt sicut colcotar et calcantum. Et illa que fortis est indiget forti medicamine acuto et corrodente et usque quo perveniatur ad partem sanam. Deinde curetur cum emplastro ulcerum sicut est emplastrum de veneris et oleo et aceto que est uncta istam. In antiqua autem que est in carne dura dicit Avicenna cum sunt necessaria que sunt sicut colcotar et calcantum cypressum et dragantum encaustum sal sulphur et terra argenti vivi et vene tinctoris et medicamine de cortice persilini et scoria eris et fuligo furni. Et sicut resolutiva sunt iterum sicut litargirum cerusa nasturtium siccum est ex fortibus exsiccantibus. Unguentum est quod posui te necte galieni guilh. de varignana in capitulo de tinea huic adducatur et qua hic est valet. Et licet multa simplicia ponantur ad saphati valentia ego tamen ponam aliqua ex quibus multa composita poteris ordinare secundum velle tuum.

Primo Avicenna dicit bdellium linitum cum aceto ad assaphati. Dicit etiam decoquatur apium risi et embrocetur ad assaphati in igne persicum. Dicit etiam cinis tamarici de papiro prohibet assaphati. Dicit etiam si terantur semina lini et folia eius multum et fiat ex eis emplastrum cum vino confert valde assaphati. Et alibi dicit quia in capitulo proprio. Et fimus columbinus est ex resolventibus et vehementis abstersionis et similiter stercus lacerte et stercus turdorum quod inducit risum. Dicit etiam colla de qua linitur super assaphati. Dicit etiam arsenicum cum adipe et oleo confert scabiei et assaphati humide. Dicit etiam scoria argenti confert scabiei et assaphati si in eis fiat balneatio. Dicit etiam in capitulo proprio et que sunt in istis ordinibus sunt sicut climia chymolea carta combusta de panno cum oleo rosarum et aceto. Serapion dicit quod oleum persicorum confert assaphati et morbille quando cum eo fiat unctio. Dicit etiam quod quando radice prioris volus abstergunt impetiginem et assaphati in pondere parum mellis. Dicit etiam quod urina hominis curat assaphati capitis. Haliabas dicit si corpus lavetur cum urina cervi furfures extirpat et assaphati. Et alii dicunt quod secundum Avicennam ad potum urina cameli et tauri. Constantinus dicit flos trosci abscissus ortorum cum melle inunctus latinum infantium curat. Dixerunt alii antiqui quod in assaphati humida confert multum lotio facta cum lixivio facto ex cinere ramorum ficus siluestris mixto cum aceto fortissimo. Adducatur etiam hic aliqua que dicta sunt supra in capitulo de ulceribus mellinis barbe et capitis et hic valet.

T[illegible] [illegible] ex acuitate lactis vel caput efficitur crustosum. Curatur autem lactumium recipiat nutrix pueri se a rebus salsis et ab allio et sinapi et a caseo sicco et breviter abstineat se ab omnibus acutis et salsis. Localia sunt ista inungatur locus cum oleo de

c

Pro disinteria

℞ olei de mastic. lb. j. olei mirti olei aton-
tiz añ lb. ß. mastic acatie san. dra. añ ʒ. j. coral-
lor. ru. ʒ. j. karabe t're sigillate añ ʒ. j. corticum
castanear. scorie ferri pparat añ ʒ. j. et ß. boli
ar. balaustiar. thuris añ ʒ. ß. cere q. s. rasine
ʒ. j. fiat ung. principalit valz in nodali fluxibus
menstruor applicatum alchatim. ptibus femoralibus
et ptibus inferioribus coxar. in disinteria vo ungat
venter ex eo ter aut quat in die

℞ aceti lb. ß. viridis eris ʒ. ij. mell. ʒ. vj. bul-
liat insil et fiat unguentum

℞ populeonis ʒ. j. et olei violar ʒ. j. et ß.
iusquiami corticum madragore añ ʒ. j. croci ʒ. ß.
fiat unguentum

Unguentum de altea cum gummis ℞ radicum mal-
ui lb. ij. seminis lini fenugreci añ lb. j. cepe squil-
le ʒ. j. et ß. radices bn abluat et sem bn pisten-
tur et ponat in libr. qor aq et dimittantur p dies
3. et postea bulliat et cum ceperint mucillagines
facere ponat in sacculo et exprimat fortit et pg
accipe lb. qor. olei de cere noue lb. j. et addantur
galbani ʒ. ij. gum. edere ʒ. ij. et resolvent

Ung. ad emoroydes ℞ pinguedinis anatis
gallini añ ʒ. j. olei ros. ʒ. ij. cere q. s. sufficit
et dimittat infrigidari et pg addat vitellum unius
oui et addat pg ʒ. j. opij. thebaici croci ʒ. ß.
et fiat ung. cedat enim dolores et exsiccat
cas et consolidat cas / remouet duritiem earum

Ung. bonum q fat detumescere emoroydas.
mitigat dolores et exsiccat eas et consolidat
eas qn ancidunt et vz in scissuris appositum sup
eis tepidum ℞ boli ar. gum. ara. mastic. san-
dra. añ ʒ. ij. mirre balaustiar ros. ru. añ ʒ.
iij. hec oia puluizent et p pannum cribrent deinde
dat butir ʒ. j. olei ro. ʒ. iij. suci fohor. filipe-
due ʒ. iiij. ligat ad ignem et fiat unguentum

Ung. pro splene ℞ olei de capparis ʒ. iij.
scolopendrie corticum capparor tamarisci seis
portulace endiv. scariole lactuce añ ʒ. ß.
seis agni casti ʒ. j. cere q. s. sufficit fiat un-
guentum molle et spgat modicum aceti vz enim
ad mala cplorem calidam et remouet duritiem
splenis et frangit ventositatem eius //

Ung. pro epate ℞ oley ros. oly neufaris
olei de spica añ ʒ. ß. rosar spodij sandalorum am-
bor seis plantaginis seis portulate añ ʒ. j. mas-
tic ʒ. ij. spice eupatorij añ ʒ. j. cere q. s. suff.
fiat ung. / remouet eius mala cplorem calidam exn-
tem in epate

Ung. pro lumbis ℞ absinthij lupinor silet
nodami nigelle centauree minoris doronici cor-
nu ceruj usti mirre añ ʒ. ß. aloes succotrini ʒ. j.
ß. agarici ʒ. j. suci aratiolor ʒ. ij. olei de absin-
thio olei amigdalorum amarar añ ʒ. iiij. olei de
medullis pscor ʒ. iiij. ß. cere ʒ. ij. dissoluat
oia et incorporent oia cum succo ... et
addat fel. uiuj tauri in fine coqt sucj cum
felle hoc enim frangit lapidem porrit in renibus
et vesica

Ung. de mucillaginibus ℞ mucillag. fenugreci
seis lini altee añ lb. ß. coquat oia donec in-
spissent deinde sumat lb. ß. mer. de asengi et co-
quat in lb. j. olei de sisamo lento igne et qn

coquitur superaspergant cum aceto deinde proiciat sup
ipm mucillago et proiciat sup marmor et ma-
laxet cum manu et fiat ung. leuificativum et
mollificativum

Ung. aplor ℞ cere albe rasine añ ʒ. xiiij.
oppopon. flor. eris añ ʒ. ij. armoniaci ʒ. xiiij. ...
lon. thur. mastic. bdellij mirre gal-
bani añ ʒ. iiij. litargirij ʒ. viij. infundat bdel-
lium in aceto et coquat in lb. ij. olei cois et
fiat unguentum

Ung. ad pruritum ℞ cerusse lote ʒ. j. sul-
furis ʒ. iiij. fuliginis furni ʒ. j. fiat ung.

Ung. pro tinea ℞ gallar ʒ. iij. granor
cataputie ʒ. ij. sal. armoniaci caliginis furni
amigdalar amarar excorticatar eris uste cel-
donie litargirij radicum astrologie rotunde ros. flor.
eris aluis pulueris corticum ... ...
olibani añ ʒ. j. ß. sulphuris viui ʒ. iij. aristolo-
gie lon. auripigmenti añ ʒ. ij. fiat cum aceto

Ung. pro stomatho ℞ olei citonior olei
de spica olei de mastice añ ʒ. ij. ß. storac.
calamite squinanti cipi ... mas-
tici ros. añ ʒ. ij. ... lauri ... añ ʒ. j.
cere rasine añ q. s. sufficit ...
... añ ʒ. ß. et e confortativum stoi et ...
vomitu et reprimit malitia stoi

Ung. de aloe valens ad apetitum corrup-
tum stoi ℞ pici naualis rasine pini añ ʒ. ...
de ... ʒ. j. ß. thuris mastic añ ʒ. ij.
aloes añ ʒ. j. ß. ladanis porticolati ʒ. j.
olei de ... olei de mastice añ ʒ. iij. cere
viridis q. s. sufficit fiat ung. ad tinea et
est optimum //

Ung. pro manibus ℞ unguenti de cerusa
lb. j. plumbi usti ʒ. ß. thuris mirre añ ʒ. ij. hec
... ʒ. j. ß. reformet in mortario
ultra q hoc valet cauernosis ulceribus et ...
... cum pilar omnibus dependentibus ab hu-
mo ribus acutis corrosiuis et corruptiuis .i. ve-
nenosis

Ung. de rasina cum gum. elemi valens
... et e capitale valens ex hendo mas a
profundo cerebri id valet in fractura cra-
nei digendo mas et sedando dolores ℞ rasine
pini albe ʒ. ... aloes subtilissime pului-
zati ʒ. j. ponat in fine cum infrigidatur
pg addat gum. elemi ʒ. j. et fiat ung. be-
ne tenax

Unguentum de plumbo valens in excor...
et inflamationibus membror ... et in ulceribus
fraudulentis et ambulatis et cancrenis an-
tiquis crurium et aliar ptium ℞ plumbi usti ʒ. iij.
litargiri ʒ. j. ceruse lote ʒ. ß. aceti ʒ. ß. olei
ros. ʒ. iiij. mell. ros. ʒ. j. vitellos ...

Ung. digestiuum in ulneribus ...
... sedans dolores in ptibus ... mas
mundificat eas et regnat carnem ℞ t'bentine
lote cum ... ... vitellos
oui ... iiij farine ... ʒ. ß. croci ʒ. ß. fiat
unguentum

Ung. valens in egritudinibus pectoris
℞ pinguedinis anatis galline añ ʒ. ß. butir.
recentis ʒ. j. croci ʒ. j. olei violati ʒ. ij. cere
albe ʒ. vj. fiat ung. molle q ... valet ...
... cum aq ordei tepida et ...

... ...
si ... quo
... tempora
... brachior
sup ... ped
... in extremitate
...

q tumores emoroydar

no bn
q tumores emoroydar

p splene

pro epate a ca calida

pro lubricis

ung molle

unguentum aplor

unguentum pro pruritu

unguentum pro tynea

no bn
unguentum pro stomacho debili

... unguentum pro corruptione stoi et pro ...

ung pro ... ulceribus

no
unguentum ... ... capitis

unguentum pro cancrenis et ...

no ...
unguentum pro ... ...

unguentum ... ...

Unguentum pro omnibus apostematibus duris

Unguentum mollificans sclirosim. ℞ olei de sisamo amigdalarum dulcium ana ℥ iiii. butiri medulle cruris bovis ana ℥ iii. pinguedinis anatis gallinae ana ℥ i. cere albe ℥ ii. fiat unguentum et est sublime in apostematibus melancolicis et aliis duris mollificativis nervorum et contracturarum et si volueris ipsum facere magis sedativum doloris tunc adde eis vitellos ovorum numero iii. croci ℥ i. Et si ipsum volueris efficere ultra penetrativum resolutivum et mollificativum tunc addatur bdellii sibalbidi armoniaci dissolutorum cum aceto albo acuto ana ℥ ii.

Unguentum de[pilativum] pilorum

Unguentum depilativum pilorum. ℞ calcis vive ℥ iiii. auripigmenti ℥ ii. lixivii lb. i. bulliat usque ad consumptionem medietatis postea unge locum quem vis et dimitte exsiccare postea frica bene cum panno ca[lido].

Unguentum multum prohibens

Unguentum prohibens originem pilorum primo pilos evellere facit cum rasorio deinde ponas istud fortissimum est. ℞ auripigmenti ℥ i. yposquistidos gallarum perforatarum terre sigillate scorie ferri ana ℥ iii. stipitum caulium cinerum ostricorum combustorum ana ℥ i. olei de mirto lb. i. cere albe ℥ iii. aceti nigri acri ℥ i. Et si vis ipsum magis efficere prohibitivum ortum pilorum bulliat in lb. i. succi cicute usque ad consumptionem dicti succi

Nota unguentum anodinum

Unguentum anodinum ad renes ad sedandum dolores in membris nervosis et in qualibet parte corporis et prope pectoris. ℞ olei de viol[is] citrinis lb. i. olei amigdalarum dulcium olei de sisamo ana ℥ vi. butiri recentis ℥ iiii. cere albe lb. ß. se[minis] aneti ℥ ii. pinguedinis anatis ℥ ii. fiat unguentum in cuius fine addatur ~~[illegible]~~ vitelli ovorum numero iii.

Unguentum ad scabiem

Unguentum ad flegma salsum et antiquas scabies et lepras. ℞ pulveris fuliginis furni ℥ ii. mastices ℥ v. olei de iunipero olei de frumento ana ℥ iiii. cere citrine ℥ ii. pistentur omnes medicine predicte deinde dissolvatur et separetur simul oleum et cera et cum infrigidari ceperit addantur pulveres alii et stringatur modico aceti albi acuti in fine bulliat totum cum lb. ß. succi clari dragantee usque ad consumptionem succi

Unguentum fuscum et calidum receptum ad [illegible]

Unguentum fuscum nigrum ad supponendum mulieribus attrahit enim et attrahendo mundificat deinde sanat. ℞ olei viol[arum] lb. i ß. cere ℥ iiii. colofonie ℥ ii. aluminis scissi ℥ i ß. picis navalis colate sarapini gummi arabici ana ℥ ii. mastices galbani armoniaci oppo[panacis] olibani thuris ana ℥ ii ß. conterantur conterantur sit oleum violatum et ponatur super ignem et bulliat cum cera usque ad bonam corporaturam colofonie et picis navalis et gummi serapini ultime portatur

Nota bene unguentum pro rigoribus et frigoribus in principio febrium

Unguentum pro renibus valens rigoribus et frigoribus fortibus in principio febrium evenientibus multum mirabile est confert etiam doloribus nervorum contracturarum et spasmorum et removet duritiem et repletiones remanentes in pacientis et post curam apostematum et dislocaturarum et fracturarum. ℞ olei de piretro olei de croco olei de piretro ana ℥ i ß. pinguedinis castorei armoniaci sarapini pinguedinis taxi et ursi ana ℥ vi. medulle cruris vitelli ℥ i. cere quantum sufficit aspergatur aceto squillitico. Et si velis ipsum facere magis exsiccativum et resolutivum adde piretri euforbii castorei et costi ana ℥ ß. nitri ℥ i. fiat unguentum

Unguentum somniferum. ℞ populeonis ℥ i. violarum ℥ i ß. seminis iusquiami olei viol[arum] ana ℥ [illegible] corticum mandragore ana ℥ i. opii ℈ iiii.

croci ℥ ß. et cum pauco aceti fiat unguentum

Unguentum pectorale

Unguentum pectorale tepatum. ℞ olei amigdalarum dulcium olei sisamini olei violarum ana ℥ vi. pinguedinis galline butiri ana ℥ iiii. croci ℥ i. fiat unguentum molle

Unguentum [...] narribus

Unguentum caputpurgium de quo ponatur parum in naribus et purgat. ℞ olei viol[arum] olei de croco ana ℥ iii. yreos piperis longi euforbii ana ℈ ii. cere quantum sufficit fiat unguentum. Et modus operis eius est ut accipiatur ex eo et mittatur in naribus [illegible]

Unguentum restrictivum

Unguentum de corticibus castanearum aliud [illegible] [illegible] membris laxatis et mollificatis et valet contra fluxum ventris ungendo ventrem ex eo diligenter et stringit sanguinem menstruum manentem si ex eo membra copiose unguntur sepe aceto frigido. ℞ olei mirtini ℥ i ß. olei de mastice ℥ ii. mastices san[dali] di[versi] corallorum ru[beorum] ana ℥ i. karabe terre sigillate ana ℥ ii. corticum interiorum castanearum scorie ferri in aceto infuse per unum diem et in fine scoria coquatur usque ad consumptionem aceti ℥ iii. cere ℥ iii. fiat unguentum

Unguentum pro scabie

Unguentum ad scabiem. ℞ axungie porcine ℥ iii. olei laurini ℥ ii. argenti vivi mortificati cum saliva thuris albi mastices ana ℥ ii. sal[is] com[munis] ℥ iiii. succi fumiterre ana ℥ ii. fiat unguentum et in fine apponatur ℈ ii. auripigmenti

Unguentum [...]

Unguentum contra tineam et volaticum et omnem defensionem provenientem a flegmate salso vel melancolia genita ex adustione flegmatis vel sanguinis. ℞ olei rosarum ℥ i ß. olei de vitell[is] ovorum ℥ vi. litargiri auri ℥ iii. ellebori albi ℈ x. misceantur in mortario et in fine addatur elleborum et fiat unguentum

Unguentum pro renibus

Unguentum pro renibus calidum. ℞ olei de castoreo olei de piperi de croco ana ℥ i. [illegible] dragone ℥ ii. piperis piretri costi rute stafisagrie ℥ v. castorei ℥ i. cere quantum sufficit et fiat unguentum [illegible] [illegible] lapidem renum et dolores lumborum totius spine et ad oppilationes predictarum partium provenientes a materia frigida

Unguentum pro nervis

Unguentum ad nervos. ℞ [illegible] yreos [illegible] gallarum cipressi balaustie mastices ana ℥ ii. mucillaginis fenugreci se[minis] lini se[minis] cauli ana ℥ ß. unguenti de ~~[illegible]~~ [illegible] ℥ ii. [illegible] pinguedinis taxi ursi ana ℥ v. olei vulpini laurini et yreos ana ℥ i. bdellii oppopo[nacis] ana ℥ ii. croci ℥ ß. mirre ℈ ii. cere viridis quantum sufficit et fiat unguentum

Unguentum pro [...]

Unguentum bonum ad [illegible] ℞ succi [illegible] ℥ ii. centauree minoris [illegible] lupinorum ana ℥ ß. genciane absinthii ana ℥ i. diptani seminis [illegible] ana ℥ iii. fellis tauri ℥ i. aloes succotrini ℥ i ß. olei de mastice olei de spica ℥ ii. aceti [illegible] ℥ ii. succi [illegible] ℥ i. cere albe ℥ vi. misceantur coquatur cera [illegible] cum [illegible] addantur species et omnes per se subtilissime trite deinde totum bulliat cum succis usque ad consumptionem ipsorum in fine incorporentur [illegible] musci ℈ iii et fiat unguentum molle fiat ergo linimentum [illegible] [illegible] exeat super eo super panno [illegible] sicut nebulatur et [illegible] super umbelicum [illegible] et educit vermes longos et rotundos

et ascarides minutos
Ung^m de oleo in tinea mirabile et ad omnes
scabies malas ℞ olei laurini ℥ ij elebori albi
nigri ana ʒ i ß litargiri ʒ ij cere ʒ i ß misce
et fiat ung^m molle et liniatur ex eo membra ac-

Ung^m pro vulnere: cu friccione et exsiccat et clarificat crustas et cu-
tem corruptam et omnem virulentiam consumendo
Ung^m pro cicatrice ℞ radicum cucum-
erini agrestis albi brionie lupinorum ceruse tar-
tari litargiri ana ʒ i ß radicum canne sapini [illegible]
colubrini ana ℈ ij olei de sisamo ʒ iij olei de
iunipero et de fraxineto ana ʒ ij ß cere albe ʒ x
fiat ung^m molle quod bulliat in ʒ iiij succi arantu-
rum usque ad consumptionem succi albumine unius ovi campho-
re subtilissime trite ʒ i aqua expressionis canne
[illegible] sit tenue lb i in aqua lavetur et eius unctio
facta ex eo delet maculas omnes [illegible]

Unguentum pro cicatricibus: applanat cicatrices cicatrices tuberosas lenit eas
induratas et aufert ab eis omnem dolorem ma-
lum exhibendo et infirmitatem continendo humorem corruptum
sub cute corruptum
Ung^m consolidativum ℞ ceruse preparate litargiri
spumificati ana ʒ ij antimonii boli albi ana
ʒ i olei mirtini ʒ ij olei rosati ʒ iiij boli
ar. ʒ ij sanguinis draconis ʒ i plumbi et aluminis combustorum
preparatorum ʒ i ß cere albe quantum sufficit fiat ung^m

Ung^m lenitivum, abstersivum etc.: Ung^m mirabile contra obtalmiam et omnem dolorem
et sanguinem in oculis et scabiem ulcerationem omnium
oculorum ℞ tucie preparate magis rosata ʒ ß axungie
porcine recentis sine sale ʒ i amili ʒ vi et
agitentur diu in mortario conterendo deinde ab-
luatur tribus modis seu vicibus cum aqua solatri vini
ante ergo ex eo frons et tempora et palpebre
[illegible] et ex ad omnia predicta
Ung^m de sempervivo valens multum in fe-
bribus renibus multum superealefactis ℞ olei viol.

Unguentum infrigidativum: ʒ i pinguedinis anseris ʒ vi sempervive ʒ iij bul-
liat usque ad consumptionem succi postea addatur croci
℈ i et fiat unguentum
Ung^m de succo enule valens ad scabiem exti-
[illegible] a fundo ad superficiem corporis ℞ succum
radicum enule et lapacii ana lb ß salis nitri
sarcocolle litargiri mastices ana ʒ ß argenti vivi ex-
tincti cum saliva ʒ ij butiri ʒ v terbentine ʒ

Unguentum pro scabie: iiij picis navalis ʒ ij fiat ung^m butirum
et terbentina dissolvatur simul deinde cum eis incor-
porentur species et oleum omnia cum succo lento igne
bulliat usque ad consumptionem succorum deinde deinde ergo
unguento isto unguatur totum corpus scabiem patiens
et aut membra patientia
Ung^m ad infrigidandum renes ℞ olei sa-
mbucini ʒ i viol. et ros. ana ʒ i ß ceruse ʒ x

Sambucinum pro [illegible]: thuris mastices ana ʒ i camphore ℈ i amidi
amidi ℈ x aque rosate ʒ i albuminis ovorum
numero ij fiat ung^m molle [illegible] cere albe ʒ ß

Unguentum infrigidans: coquatur simul oleum et cera deinde addantur species
alie preter infrigidativa ambe incorporentur simul
albumina et ultimo addantur boli armeni ʒ x dili-
genter agitando cum spatula ut eius colore [illegible]
renum et liborum a calida et maxima calida et preci-
pue supponendo spine folia nenufaris pro unctione
renum
Ung^m ad scissuras manuum approbatum
℞ olei rosati cere albe thuris mastices axungie

Unguentum ad scissuras manuum: gallie ana ʒ ij misce et incorporentur simul
diligenti attritione ita ut pulveres non [illegible]

aspergat[illegible] et fiat ung^m [illegible]
Ung^m [illegible] ℞ ter-
bentine [illegible] cere ʒ i [illegible] olei rosati [illegible] ana
ʒ ij ß olibani masticis ana ʒ ij vini rubei optimi
aceti ana ʒ i ß infundantur gummes superdicti
in vino et aceto calido per diem et per noctem postea
dissolvatur in cassia et addantur cera et oleum
et coquantur usque ad consumptionem duarum partium vini
deinde abstrahantur addo malaxentur cum oleo
de mastice et fiat magdaleones hoc est
ung^m mundificat omnia vulnera et ulcera a
virulentia et sanie et regenerat in eis carnem
bonam consolidat et incarnat omnia et finaliter produ-
cit eum ad consolidationem famosam
Ung^m mollificativum ℞ mucillaginis altee

Unguentum mollificativum: fenugreci seminis lini ana ʒ iiij medulle cruris
vaccini ʒ ij adipis porcini colati ʒ iiij olei
de lilio olei antiquo ana ʒ ij cere quantum sufficit
et fiat ung^m hoc omnes lenit durities et nervorum
et iuncturarum et sedat dolorem in eis et confortat omnes
iuncturas vehementer extenuatas et exsiccatas
Ung^m mollificativum et perfecte resolutivum ℞ opoppo-
nacis sine gummis ʒ ij [illegible] bdellii [illegible]

Unguentum mollificativum et resolvens: cum aceto ana ʒ ß infundatur primo sine dissolvantur
in aceto per diem et noctem deinde coquantur usque
ad consumptionem aceti postea addantur [illegible]
supradicti ʒ ij et in fine ponatur pinguedinis
[illegible] ʒ x coquantur omnia usque ad bonam inspissationem
deinde malaxentur manibus madefactis cum aceto et
fiant magdaleones
Ung^m soporiferum ℞ ungenti populeonis ʒ i
olei violarum ʒ ß [illegible] corticum mandragore
ana ʒ ß [illegible] ℈ i

Unguentum soporiferum: Potus ad idem valens ad vigilias immoderatas
[illegible] per duas horas post cenam vel prandium
℞ papaveris albi ʒ ß corticum mandragore [illegible]
[illegible] ana ʒ ß [illegible] addantur aliquantulum ponatur
postea in una pecia lini et infunde in aqua
nenufaris ʒ v per horas vj postea da sibi potui
peciam bis confricatam in potum ana [illegible] ʒ i ad iij

Ung^m [illegible]: Ung^m bonum [illegible] ℞ olei ros.
[illegible] olei [illegible] ʒ iij cere albe [illegible]
dissolvatur et coquatur modicum et [illegible] in
aqua frigida et cum agitatum fuerit [illegible] lavetur
vicibus cum aqua frigida [illegible] ceruse subtili-
[illegible] ʒ i ß [illegible] ana ʒ ij camphore [illegible]
[illegible] incorporentur simul et fiat
ung^m

Unguentum pro [illegible]: Ung^m [illegible] grossas ℞ ungenti
[illegible] albi ʒ ß
pinguedinis [illegible] incorporentur simul et fiat
ung^m longa [illegible] aquosa car-
[illegible]
Unguentum dissolvens durities mamillarum ℞
farine ordei [illegible] farine seminis lini fenugreci
ana ʒ ij ß olei rosati ʒ iij croci ℈ i fiat ung^m

Unguentum [illegible]: Ung^m dissolvens lac coagulatum ℞ coaguli
[illegible] storacis liquidi ʒ i absinthii ʒ i ß
cimini [illegible] ana [illegible]
[illegible] camomille [illegible] ana [illegible] iij farine ordei
ʒ ij ß olei de absinthio ʒ i pinguedinis
anatis ʒ i ß misce et fiat emplastrum et su-
ponatur croci ℈ i
Ung^m bonum quod vehementer tumorem et inflationem

in flatoz mamillar[um] | mamillar[um] ℞ plantaginis recent[is] flor[um] malvar[um] an[a] ʒ. iiij. vermicular[um] recent[um] an[a] ʒ. vj. olei ro[sati] ʒ. iij. camomille melliloti an[a] ʒ. j. farine ordei ʒ. iiij. bdellij dissoluti cum aceto ʒ. ij. fiat ung[uentum] cum terebe[ntina] poc[ula]

Unguentum ad combustiones ignis | Ung[uentum] in combustione ignis et aque mang[ni] et statim ℞ olei rosati olei omfacinii an[a] ʒ. j. ß. cere albe ʒ. ij. litargiri sp[ir]ificati ʒ. ij. cerusse ʒ. j. amili ʒ. j. ß. dissolvat[ur] sil[icet] oleum cum cera deinde fundantur in aqua frigida et cum congelata fuerint lavetur tribus vicibus cum aqua rosata in fine vero incorporentur sil[icet] alie spes subtilit[er] pulverizate. Et si volueris magis exsiccare accipe pulveres gallarum combusti et pulveriza sup[er] unguento

ungu[entum] mitigans do[lorem] combustion[is] ignis | Ung[uentum] mitigans dolorem in combustione ignis ℞ olei rosati ʒ. ij. vitellos ovorum nu[mero] vj. agitent[ur] sil[icet] in modo empli[astri] et si vis q[uod] sit magis mod[...] adde croci ʒ. iij.

Ung[uentum] mitigans dolores in combustione ignis | Ung[uentum] mitigans dolores in combustione ignis magis p[ro]ced[i]t ℞ olei rosati ʒ. iij. boli ar[menici] ʒ. j. calefiat totum ad ignem et imponatur petia sup[er] tus et cum terefacta fuerit apponatur sup[er] loco p[ost] in ung[uento] pred[icto]

Ad p[re]servandum oculos in combustione ignis ℞ aque verbene misceat[ur] cum equali pondere mucillaginis sp[er]me seminis citoniorum et imponatur sup[er] oculis et liniat[ur] palpebre cum eo

Ung[uentum] pro remotione cicatricum et eminentie in combustione ignis ℞ ceruse ʒ. iij. camphore ʒ. j. aq[ue] ros[arum] ʒ. j. ß. amili ʒ. j. fiat ung[uentum] in mortario cum albumine ovorum

Ung[uentum] defensivum ℞ boli ar[menici] terre sigillate san[dali] ru[bei] an[a] ʒ. j. misceantur cum oleo rosato et aliqua quantitas aceti et est opt[imum] defensivum

p[ro] ung[uentum] de assa fetida in via fistular[um] exptu[m] | Ung[uentum] de assa fetida in viam fistularum subliti. Mundificat omnium ulcerum antiquorum [...] virulentia eorum et aufert abeis carnes corruptas et cadere facit cortices et frustra ossium corruptorum et est a me expertum et habitum a democrito de sua practica ℞ thuris aloes an[a] ʒ. j. [...] dissoluti mell[is] ʒ. v. co[...] mel usq[ue] ad consumptionem [...] et cum incipit infrigidari ponatur pulvis sup[er]dicti subtilit[er] triti in fine ponatur asse fe[tide] ʒ. j. ß. de[inde] totum longo t[em]p[o]re vehement[er] terat[ur] in mortario.

Unguentum aqua ulcerib[us] et vulneribus | [...] ad aliud ung[uentum] ℞ t[ere]bentine lote cum aqua [...] pluries vicibus ʒ. iiij. vitellum ovi unum in[...] corporentur simul deinde bulliat in[...] iij sucu apij usq[ue] ad consumptionem et in fine addat[ur] croci ʒ. j. mundificat ulcera et vulnera omnia, et digerit et incarnat et c.

Ablutio ad id ℞ aristo[logie] ro[tunde] mirrum mastice ʒ. ij. asse ʒ. ij. pulveris centauree minor[is] ʒ. j. ß. calc[is] vive ʒ. ß. incorporentur et coquatur pocia in aq[ua] [...] lib. ij. usq[ue] ad consumptionem [...] p[ar]tis et de hac colatura tepida laventur ulcera cum clisteri

no[ta] istud ung[uentum] ad ulcera tibiarum | Ung[uentum] mirabile ad ulcera tibiarum antiqua ambulativa et corrosiva ℞ cere rasine ʒ. j. s[e]p[i] [...] ʒ. ij. picis naval[is] olei an[a] ʒ. iiij. litargiri sp[ir]ificati ʒ. j. ß. cerusse ʒ. ij. coquantur simul oleum rasina et cera usq[ue] ad bonam glutinositatem et cum infrigidata fuerint addantur alie spes subtilissime trite et consuent

in vase vitreo linetur ergo ulcera crurum bis in die cum vino mediano tepido et hoc unguento ungatur

Ung[uentum] bo[num] q[uod] excoriatas puerorum in coxis interna etate sed ab acuitate urine ad herisi[pila] et infla[mmation]es calidas imponitur p[ro]hibet sub acellis et labijs ℞ albumina ovi unum olei ro[sati] ʒ. j. litargirij sp[ir]ificati ʒ. vj. terat[ur] in mortario plumbeo diligent[er] et fiat ung[uentum] | ung[uen]t[um]

Ung[uentum] capitale in fractura cranei sublimis et efficatis [...] pred[icto] in ob[...] | no[ta] sublime capitale in fractura cranei

illi q[ui] recepit ℞ oppopo[nacis] bdellij armoniaci an[a] ʒ. iij. rasine oleti ʒ. j. gu[mmi] elemi ʒ. ß. thuris mirre sarcocolle subtilit[er] pulverizate an[a] ʒ. j. ß. olei ros[ati] ʒ. iiij. cere q[uantum] sufficit fiat ung[uentum] glutinosum et postea bulliat in ʒ. iiij. mas[tices] silve usq[ue] ad consumptionem succi

Digestivum mirabile et p[ro]p[ri]e in mamille et etiam in ceteris vulneribus ℞ mell[is] lib. ß. farine ordei ʒ. ij. ß. vitelli ovorum nu[mero] ij. pulvis mirre sarcocolle an[a] ʒ. ß. bulliat p[ri]mo mel et farina usq[ue] ad plenam inspissatione deinde addat[ur] vitelli ovorum et ultimo pulvis | no[ta] im[...] dignitatis

Ung[uentum] pro scabie ℞ succi rute storacis liquide an[a] ʒ. j. ß. salis ʒ. ß. olei rosati ʒ. j. cere q[uantum] sufficit fiat unguentum

Aliud ad id ℞ axungie porcine lib. vj. t[ere]bentine lote lib. ß. nonies lote auferti vini morti[fi]cati cum aceto calido ʒ. iij. fiat ung[uentum]

Ung[uentum] bonum ad expellendum dolorem nervorum ex ventositatibus et p[er]cussa per[...] ℞ olei de ruta de pulegio an[a] ʒ. j. ß. seis leustici carui sileleos rute sicce an[a] ʒ. ß. sapini oppoponaci an[a] ʒ. j. cimini ʒ. j. ß. cere q[uantum] sufficit et fiat ung[uentum]

Ung[uentum] bonum cauterizatum et faciens escare ℞ ungenti rasini vel ung[uentum] cui in[...] et mercurij sublimati q[uo]d [...] sapientes et experti medici et [...] et ut p[re]dictis in medio

Ung[uentum] consolidatorium in fractura cranei sine detectione ℞ gu[mmi] elemi ʒ. ij. rasine pi[ni] [...] rissime ʒ. iiij. cere ʒ. vj. olei ros[ati] ʒ. iij. armoniaci ʒ. ij. t[ere]bentine ʒ. iij. et ʒ. iiij. vel v. et fiat unguentum et nota quod addunt in hoc farinam siliginis et quidam farinam fabarum nigrarum et quidam semen plantaginis et quidam componunt istud emplastrum cum vino absq[ue] oleo et cera et expertum est | al[iter] ʒ. ij.

Aliud ad id ℞ gu[mmi] elemi oppop[onacis] ʒ. ij. bdellij ʒ. j. rasine pini an[a] ʒ. j. recere q[uantum] suff[icit] fiat ung[uentum]

Ung[uentum] [...] pro [...] bonum ℞ centaurie minoris absinthij lupinorum an[a] ʒ. ß. lignum aloes cornu cervi usti an[a] ʒ. ij. aloes epatici [...] olei de absinthio ʒ. iiij. fel tauri ʒ. ij. cere q[uantum] suff[icit] fiat ung[uentum] molle

Ung[uentum] optimum ad lumbricos expertum ℞ absinthij lupinorum fuseleos cimini nigelle centauree minoris centonici cornu cervi usti an[a] ʒ. ß. olei de absinthio olei amigdalarum amararum olei persicorum an[a] ʒ. iiij. aq[ue] [...] ʒ. j. aloes succotrini ʒ. j. ß. succi pomorum arantiorum ʒ. ij. cere et ceteris addatur et fiat ung[uentum] cum addatur fel tauri et ex eo ungatur spina umbilicus et ad dorsum.

Vng.m pro ulceribus virge hoc est vng.m citrine
prius preparatum in ulceribus virge est leguz ad q
valet exsiccat enim et reducit mala qualitate mundifi-
cant et incarnant [illegible] cum ambis dragaganti et
amili cum in aliquibus vnguentis per intrare refrin
gunt calidorum aliarum gummarum calidarum mitigant
dolorem et exsiccant

Vng.m pro emoroydibus constrictivum ℞ scorie
ferri preparate ʒ. ß. gallarum cipsi pso. ematitis
karabe ypoquistidos ana ʒ. ij. olei de grisomillis
ʒ. iij. cere rubee ʒ. j. fiat vng.m molle cum bulliat
in ʒ. iij. vini citoniorum usque ad consumptionem succi fiat
vnguentum et utere eo

Vng.m ad pinaritie ℞ olei mastic ʒ. j.
olei onfancini ʒ. ij. antimonij ʒ. j. ceruse lote plum-
bi usti ana ʒ. ß. citrine preparate ʒ. vj. cere albe
ʒ. j. rasine lote ter vicibus et in ʒ. j. vini mo-
rani albi fiat vng.m bene tenax.

Vng.m de therbentina ad scabie ℞ pulveris therben-
tine ʒ. j. sarcocolle abluti ʒ. j. ß. sandarac ʒ. iiij.
citrine preparate ʒ. ij. therbentine lote cum aqua fu-
merre quinque vicibus lb. j. butiri loti cum aqua ro-
sarum v. vicibus lb. ß. camphore ʒ. ß. vng.m de
succo emule lb. j. et misce

Vng.m ad reductionem nervorum ℞ olei de been
ʒ. ij. florum emule ʒ. iiij. armoniaci bdellij disso-
lutorum cum modico aceti ana ʒ. ß. fecis olei liliorum
al. ʒ. iij. cere quantum sufficit fiat vng.m molle ad-
de medulle cervi boni ʒ. ij. croci ʒ. ij.

Vng.m ad id ℞ pinguedinis tassi medulle cervi
boni ana ʒ. j. pinguedinis ursi anatis ana
ʒ. vj. vng.ti ad nervos ʒ. iij. olei de costo ʒ. j.
olei de ruta et liliorum alborum ana ʒ. j. ß. cere albe
quantum sufficit fiat vng.m molle addendo musci
ʒ. ij. succi rute quantum sufficit et bulliat usque ad
consumptionem succi

Ad faciendum balsamum ℞ therbentine lb. j. thuris albi
ʒ. iiij. gummi elemi ʒ. vj. baccarum lauri ʒ. iiij.
mastici galange gariofili cinamomi zedoarie
nucis muscate cubebe ana ʒ. j. ligni aloes boni triti ʒ. j.
omnia simul iuncta ponantur ad distillandum primo cum
lente igne primo aqua dicitur aqua balsami 2o. pone cum
ad aliam et fac sic ter tunc veniet verum balsamum
in omni probatum et quanto plus distillatum fuerit
tanto erit fortior et reserva in vase

Vng.m de aminlo ℞ olei nenufaris violarum ana
ʒ. ij. citriorum ʒ. j. amili ʒ. iiij. camphore ʒ. j.
et fiat vng.m et addere parum boli ar. ut non
putrefiat

Vng.m maturativum ludovici malagot ℞ picis
navalis lb. ß. therbentine pini lb. ß. cere ʒ. iiij.
olei ro. ʒ. iij.

Vng.m ad sedandum omnes dolores aquaciam ca-
℞ olei de viol. citrinus ʒ. iij. amili et sisami
ana ʒ. j. ß. butiri ʒ. j. croci ʒ. j. ß. cere albe
ʒ. j. ß. seminis citri camomille ana ʒ. ß. pingue-
dinis anatis ʒ. ß. vitelli ovorum numero iij.

Linimentum ad refrigerandum fluxum sanguinis
a pectore ℞ succi plantaginis corrigiole bur-
se pastoris ana lb. ß. boli ar. lb. j. gummi arabici lenit.

torrefacti dragaganti ana ʒ. j. amili lb. ß.
terre sigillate san. dra. acatie spodij. granatorum
mirti ypoquistidos ana x. ʒ. glutinum carte
dissolute cum agresta ʒ. ij. incorporentur in
mortario ultima contritione et fiat linimentum

Vng.m contra spasmum ℞ cere citrine ʒ. iij. ysopi
humide rute agrestis ana ʒ. ij. euforbij cinamomi
brionie olibani castorei picis navalis oppopona-
ci ana ʒ. ij. piperis armoniaci ana ʒ. j. olei quantum sufficit
de quo ungatur totum corpus

Vng.m pro sciatica ℞ armoniaci ʒ. vj. sa-
pini bdellij oppo. ana ʒ. j. ß. artanite lini
dactilorum ana ʒ. ß. olei vi. viridis ʒ. j. ß. cere
quantum sufficit et fiat vnguentum

Ablutio pro lepra impetigine et aliis in principio
℞ [illegible] sarcocolle ana ʒ. iij. radicis [illegible]
[illegible] benedicti aristo. ro. ana ʒ. vj. [illegible]
ʒ. ij. [illegible] altee an. iiij. emule [illegible] an.
iij. contundantur grosso modo in [illegible] et
bulliat in [illegible] aqua [illegible] ad consumptionem [illegible]

Vng.m ligurii spumificatum ℞ litargiri pulverisati
lb. ß. aceti ʒ. iiij. olei ro. ʒ. viij. terantur in mor-
tario longa contritione et dimittantur quiescere per
horam mediam et iterum postea terantur longa contritione
per spatium unius hore et iterum quiescere post hoc per
spatium horarum qualis [illegible]

Emplastrum contra vermes ℞ [illegible] ʒ. ij. aloes ʒ. j.
absinthij mastic ana ʒ. ij. [illegible]
[illegible] ʒ. j. fiat pulvis et ʒ. iij.
farine siliginis et ʒ. j. farine lupinorum ʒ. j.
croci ʒ. ij. aceti incorporentur cum ʒ. ij. succi
absinthij et fiat [illegible]
[illegible]
[illegible] ʒ. ß. ligni aloes ʒ. ß. vini [illegible]
[illegible]

Emplastrum lenitivum quod lenit et maturat omnia apostemata
iuncta ex materia calida et frigida et sedat dolo-
lores in quacumque parte corporis fuerit et precipue in
nervosis et nervinalibus membris ℞ mucillaginis
se. altee fenugreci se. lini ana ʒ. iij. farine or-
dei ʒ. iiij. olei liliorum alborum pinguedinis gal-
line ana ʒ. ij. ß. butiri ʒ. j. croci ʒ. j. vitellos
ovorum numero ij. cum farina et reliquis fiat em-
plastrum ponendo vitellorum ovorum in fine Et si vis
facere apparatum ad omnia apostemata frigida addere armoniaci
bdellij storacis liquide ana ʒ. j. [illegible] efficacius

Emplastrum contra contusionem ℞ radicum consolide
maioris et minoris ana lb. ß. camomille mellilotis
ana ʒ. ij. croci ʒ. ß. farine fabarum ʒ. iiij. butiri
ʒ. v. farine fenugreci ʒ. j. ß. coquantur radices
consolide in aqua usque ad bonam decoctionem postea
[illegible] ultimate conterantur cum reliquis aut
aliis simul fiat emplastrum resolvit autem et exsiccat
potenter omnem materiam in hoc contuso mortificata
et evaporare facit ipsam et dolores quiescenter
sedat. Et si addas ei succi absinthij ciminum ana
ʒ. j. non invenies melius pare ei

Emplastrum ut supra extrahens ruborem et sanguinem
mortuum et ad alia supradicta ℞ absinthij an. ij.
ablurij plantaginis ana [illegible] j. ß. [illegible] dauci ana ʒ. j. cimini ʒ. ij.

pro spasmo

sciatica

Unde emplastrum

Emplastrum lenitivum et maturativum

[illegible] contusionem

Emplastrum [illegible]

Ut quis faciat balsamum

furfuris subtilissime pulverizati pistati et cribel
lati ʒ. iij. croci ʒ. j. vitellorum ovorum numero ij. fiat
emplastrum in mortario cum succo consolide medie m.
q. ad formam incorporatorum Et nota quod hoc emplastrum
est repercussivum notabiliter vel percutiens non tantum
exsiccativum et attractivum sicut illud precedens Et
in summa precedens est valde melius

Emplastrum cordiale quod quondam fuit palatinus regni hungarie

Emplastrum cordiale ℞ doronici ossis de corde cer
vi beeral. et rubei ʒ. j. ß. sandalorum ambarum ana ʒ. ij.
rosarum ʒ. iiij. aque buglosse farine ordei ʒ. j. ß. croci
ʒ. ij. ß. ℥. xj. malvatice et scilicet vini et postea
resine ʒ. ij. Et si vis hoc medicamine efficere
melius cordialis frigidando tunc suppone lam
brusce ʒ. j. ß. margaritarum ʒ. j. iacincti
smaragdi saphiri ana ʒ. ß. cum hoc medicamine
mirabilia feci mediante saltum cordis et pul
sum et tremorem eius provenientes a manu et causa
calida Et ideo removet difficultatem hanelitus
angustiam et inquietudinem prohibet spiritum a resolu
et consumptione que fieri debet a manu et est potens
mirabiliter restaurare vitalis virtutem resoluta

Emplastrum contra vomitum

Emplastrum pro vomitibus ℞ mirre galbani dip
tam aloes ana ʒ. ij. ß. absinthii portulace seis
asplenis pulvis lupiorum rasure eboris cornu cer
vi ana ʒ. j. croci ʒ. ß. farine ordei ʒ. ß. fiat
emplastrum cum succo pirorum non transplantatorum ʒ.
iij. et in fine ponitur musci pulverizati gr.
iij. et fiat emplastrum

Emplastrum ad epatos

Emplastrum ad epatos ℞ picis navalis ʒ. iij.
cere rubee colofonie ana ʒ. ij. armoniaci
galbani ana ʒ. ij. therbentine ʒ. ij. litargiri ʒ. j. mu
giani ʒ. iij. aloes ʒ. ij. mastic ʒ. j. boli ar
meni ana ʒ. iij. ß. aristolo. lon. et ro. ana
ʒ. ij. ß. lumbricorum terrestrium consolide maioris
et minoris ana ʒ. ij. ß. sanguinis humani ʒ. v.
olivarum pistarum quantum sufficit gumme omnes in
fundantur in aceto per tres dies naturales deinde
incorporentur cum pice dissoluta et cocta cum
cera deinde cum pervenit ad infrigidationem tunc
superaddantur pulveres et omnia predicta et cri
bellati et diligenter incorporentur deinde fundatur
ad mortarium et ex ultimate gravitate cum
sanguine humano et precipue accepto a corpore
melancolico deinde diligenter malaxentur cum
manibus oleo onfancino unctis et fiunt ex eo
magdaleones ex quibus extendatur super corio
figure scutalis eius magnitudo est coopiens in
guina et pars primo adat utrumque attingat
et coxa et supponatur et lumbale vel birtale
figure consilis super stringens

Emplastrum vesicatorium

Emplastrum vesicatorium ℞ cantaridarum sine
capitibus et sine alis ʒ. iij. pedis cervini
fermenti ʒ. x. aceti quantum sufficit fiat emplastrum

Emplastrum restrictivum

Emplastrum constrictivum quod fluxum ℞ foliorum
plantaginis ʒ. ij. foliorum rosarum ʒ. j. coriandri
preparati ʒ. j. ß. mirtillorum foliorum mirti ana
ʒ. j. farine bolanti molendini ʒ. ij. glutis
pistum ʒ. j. gummi arabici ʒ. j. farine fabbarum
ʒ. ij. cipressi ℔. ß. specierum electuarii de olibano
descripte ras nono almansoris cap. de fluxibus
ʒ. x. et fiat emplastrum et supponatur ori stomachi usque
ad inguina coopiens totum .... calidum
applicatur et diligenter ligatur ....

Emplastrum porrecta super epar pro fluxum ℞ emplastro
rum ana j. squinanti ana ij. spice mir ana j. quarta parte
mastic mace ana ʒ. ß. ligni aloes ʒ. iij. mirabola
norum bebulorum emblicorum assatorum ana ʒ. j. boli ar
meni cinatis terre sigillate ana ʒ. vj. coriandrorum
preparatorum ʒ. j. ß. spodii ʒ. ij. rosarum ʒ. ij. solei mastic
et mirtillini quantum sufficit specierum triasandali
sine camphora ʒ. ß. scorie ferri preparati ʒ. j. fa
rine ordei ʒ. ij. olei mastic et mirtillini quantum
sufficit ad impingandum fiat emplastrum cum modico
aceto hoc autem medicamen est mirabile in
fluxu epatico et in omnibus fluxibus antiquis dya
ria et excoriatis et precipue cum emplastrum ex coto
nimach a stricto ori stomachi usque ad alia et femur

Emplastrum aliud constrictivum ℞ lentium excorti
catarum ℔. j. burse pastoris plantaginis ana ʒ. iij.
stercoris asini stercoris capre exsiccate ana ʒ. j.
ß. thuris ʒ. ß. san. ru. ʒ. xij. mirre sicce
ʒ. j. ß. acatie ypoquistidos lini ana ʒ. j. gipsi
ʒ. iij. albumen ovorum numero v. farine fabarum ʒ. iij.
gipsus fundatur in aceto deinde per diem deinde
fiat emplastrum cum succo plantaginis bullite cum
farina et aliis speciebus et valde et femori
et pectoribus alcatum suppositus mirabiliter coartat
omni fluxum emoroydale et menstruale et
etiam omnem humiditatem matricis et humiditatem lub
ricitate provenientem a flate grosso mucillaginoso
aquoso fuerunt comitantem in uxore antho
nii de angelo que ex immodico cursu menstruorum
perducta fuerat ad totius corporis debilitatem

Emplastrum sive ceroteum cerebri constrictum et
detentivum flatis aquosi et mucillaginosi ca
tarrizantium ad nares et ad palatum et fauces
et guttur ex quo timetur ne frequenter accidat
mora ℞ rasine clare et electe ʒ. iij laudani
ʒ. ß. mirre mastic ana ʒ. ß. sandaracae ʒ. ij.
farine fabarum farine orobi ana ʒ. ß. dissoluatur
gumme cum ʒ. j. aque cicis et ʒ. ß. aceti coquatur
usque ad bonam viscositatem deinde in mittantur in
mortario et addita farina utraque incor
poretur et contritione vehementi et hoc ergo
extendatur super panno grosso et calido actu
et emplastretur tota caruncula Et si voluerit
ex eo fieri ceroteum tunc addatur cere albe ʒ. vj.
et dimittatur farina et fiat ceroteum constituatur
super ore et apponatur loco in deo cum isto autem
multos homines vidi ab imminenti periculo subito
suffocationis fuisse liberatos

Emplastrum de crusta panis actu calida ap
plicatum in ventre quando sedat ipsum in media
hora et quietat ℞ mastic spodii mente
corallorum ru. san. al. et ru. ana ʒ. j. cruste
panis assate infuse in aceto per mediam ho
ram ʒ. ij olei cidoniorum et de anavaces ana ʒ. j.
farine ordei quantum sufficit

Unguentum in quo tingitur pecia linea ap
plicata et apposita temporibus ad loco dolentibus
febricitantibus ℞ aque solatri ℔. ß. aque nenufaris

nota emplastrum ... fluxum epaticum ... alii fluxum

nota emplastrum ... crusta ... vomitum

nota unguentum ... temporibus febricitantibus

et salicis ana ʒ. i. s. ambi. ʒ. ii. sandaruce ʒ. q. cro[illegible] ci ʒ. ii. misce

¶ Emplm. usuale pro crepatis quod applicari debet in mane dum exit lectum et custodire debet se cantu et quaestione fructuum leguminum et lacticiniorum et aliorum ciborum ventositatem generantium et teneat corpus laxum. ¶ Modus applicandi vide supra in meo emplastro [illegible] est. propter mirabile. ℞ picis navalis ʒ. iiii. [illegible] citri armoniaci gal. bani [illegible] ana [illegible] cere albe et rubee colo fonie aloes aristo. lon. et ro. ana ʒ. iii. bisci. [illegible] boli ar. ana ʒ. v. [illegible] thuris ana ʒ. v. ebenine lote cum aceto ʒ. iii. lumbricorum terrestrium ʒ. iiii. radicum [illegible] et [illegible] ana ʒ. s. mumie san. dra. bdelli. ana ʒ. i. sanguinis hyrci lb. q. pellis arietis lb. i. et confitiatur sic. bulliat pellis [illegible] pi addatur postea glutinis piscium ana ʒ. ii. et bene incorporetur omnia et [illegible] sufficit sibi pulveribus additis fiat emplastrum et malaxetur cum oleo mirtino et fiat magdaleones et reponantur in vase terreo et [illegible] [illegible] et cum opus fuerit de eo secundum debitam quantitatem super corio extendatur

¶ Emplm. valens ad inflationem testiculorum prae[illegible] ex aqua et vento ℞ radicum liliorum alborum ʒ. iiii. farine seminis lini subtiliter trite ʒ. i. farine fabarum lb. s. cimini dauci ana ʒ. iiii. sulphuris vivi ʒ. i. [illegible] ʒ. iii. bdellii dissoluti in aceto squillitico ʒ. i. s. fiat emplastrum [illegible]

¶ [illegible] ad idem ℞ olei et piperis de cortice ana ʒ. s. misceantur cum [illegible] ponatur [illegible] emplastrum immediate

¶ Tiriaca frigida pro renibus ℞ seminis portulace lactuce ana ʒ. i. s. zuccari ad pondus omnium Et si vis istam tiriacam facere calidam tunc adde pondus omnium dempto zuccaro [illegible] et nonam cinamomi si sunt ʒ. [illegible] mili solis ʒ. i.

¶ Emplm. de viol. valens apostematibus duris [illegible] et [illegible] et [illegible] succedunt male complexionis calide materialis. valet etiam opilationibus provenientibus a materia sanguinea [illegible] ad [illegible] per viam resolutionis sedat dolorem omnium aliorum apostematum disponens ea ad maturationem si materia [illegible] ℞ violarum siccarum ʒ. vi. rosarum ʒ. ii. spice mastici ana ʒ. i. s. [illegible] calami armoniaci melliloti farine ordei seminis lini ana ʒ. ii. fiat emplastrum cum aqua [illegible] die semel

¶ Emplm. carminativum in ydropice et propter in timpanite et consimilibus materia ventosa [illegible] et aperiendo poros et [illegible] ad extra [illegible] et consumit [illegible] calido venis emplastretur ℞ stercoris capre sicci lb. i. [illegible] [illegible] ʒ. ii. ra[illegible] [illegible] radicum ebuli ana ʒ. ii. farine orobi lb. i. aceti calibe [illegible] ʒ. iiii. fiat emplastrum cum [illegible] bene coctum

¶ Emplm. mitigativum doloris capitis in febribus [illegible] ℞ rute recentis ana i. s. solatri recentis ana iiii. croci ʒ. i. [illegible] ʒ. s. farine ordei ʒ. iii. fiat emplastrum cum albumine [illegible] ana [illegible] [illegible] doloris capitis a mala qualitate calida materiali vel in materiali per essentiam ipsius capitis ab inferioribus membris provenientibus per passionem absolutam in febre et in aliis discrasiis [illegible] sicut contingit. per dolor fuerit in capite per essentiam a mala qualitate [illegible] materiali vel per colligantiam ab inferioribus partibus a [illegible] mala qualitate facti in [illegible] emplastro ponatur rute [illegible] iii. cum aliis sufficienter [illegible] ut [illegible]

¶ Emplm. competens dolori capitis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] digerens ipsum et sedans dolorem et consumens vapores grossos in panniculis cerebri [illegible] et [illegible] [illegible] a capite ad oculos aures fauces et [illegible] affluentes ℞ radicum brionie recentium lb. i. absinthii calamenti origani recentium ana [illegible] i. s. farine ordei ʒ. ii. croci ℈. i. scamonee ʒ. i. s. olei liliorum alborum ʒ. iii. terantur [illegible] brionie [illegible] contrite bene coctis primo [illegible] incorporentur cum aliis medicinis appo[illegible] [illegible] in fine et de hoc emplastro [illegible] capite [illegible] totum ipse [illegible] diligenter et [illegible] cum bona [illegible] [illegible] septimane primis [illegible] applicationibus sedat omnem cefaleam antiquam et si volueris ipsum [illegible] facere [illegible] mala tunc coquatur radices brionie in bona sapa et super addatur pulvis mellis ʒ. s. vitelli ovorum numero iii. et incorporentur [illegible] et fiat ut dictum est [illegible] ipsum bis in die

¶ Emplm. valens ad omnia apostemata calida vel frigida ℞ mucillaginis [illegible] seminis [illegible] seminis lini ana ʒ. iii. farine ordei ʒ. iiii. olei liliorum alborum pinguedinis galline ana ʒ. ii. s. butiri ʒ. i. croci ℈. i. vitelli ovorum numero ii. addatur armoniaci bdellii storacis liquide ana ʒ. i. misce et fiat emplastrum in fine vero addantur ova et mucillagines

¶ Electuarium de polipodio ℞ anisi liquiritie dauci seminis leuistici [illegible] florum eupatorii ʒ. i. s. cinamomi croci ana [illegible] i. [illegible] ʒ. i. turbit ʒ. vi. dyagridii ʒ. iii. polipodii quercini ʒ. xviii. thimi epithimi ana ʒ. vi. lapidis lazuli et armeni preparatorum ana ʒ. iiii. coquatur zuccarum et [illegible] cum aqua [illegible] usque ad decoctionem zuccari et [illegible] zuccaro tepefacto addantur pulveres [illegible] [illegible] materiam melancolicam [illegible] [illegible] materiam [illegible] et [illegible] a toto corpore et [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] Et dosis eius a ʒ. i. usque ad vii. cum aqua [illegible] et [illegible] cum aqua eupatorii et [illegible]

¶ Electuarium ad vocem clarificandam raro [illegible] recepta solempnia [illegible] [illegible] expertum [illegible] [illegible] [illegible] nicholay [illegible] antiquus de quo post cenam [illegible] homines [illegible] ʒ. ii.

¶ Electuarium ad [illegible] longo [illegible] ℞ [illegible] caulium [illegible] ungule caballine [illegible] ana ʒ. iiii. anisi feniculi [illegible] bebe aristolo. ro. ana ʒ. i. s. succi liquiritie ʒ. ii. cinamomi [illegible] ana ʒ. i. pendidarum

ʒ. iij. oxymellis apostoli sy. de pilio an. ʒ. iij. pi-
nearum infusarum in sapa. prius per duos dies
ʒ. iiij. croci ʒ. j. mellis dispumati lb. j. s. fiat
electuarium de quo in diluculo exhibeatur ʒ. iiij.
cum ʒ. ij. aque decoctionis radicum urtice ad mi-
tigationem flatus est infusione carne pulmonum
ab eos et aliorum organorum vocis

Ad raucedinem etiam vocis et ad nocumenta eius
prouenienti a vehementi siccitate posita uel pro-
uatia organorum vocis teneat ʒ. ij. cum aqua leniter
calida radicum enule et decoctionis penidiarum

Et ad vehementem superficiei asperitatem innexe ca-
ne pulmonis teneat ex eo ʒ. ij. hora prima aut
per tres horas post cenam cum aqua sublimationis
vel decoctionis granorum ceralorum vel gummarabici Et ad
nocumenta vocis prouenientia propter vehementem fri-
giditatem aeris inspirati vel extra occurrentis teneatur
ex eo ʒ. ij. cum aqua sublimationis florum croci vel
decoctionis eius in hoc enim peruenit secundum omnium
auctorum me[...]

Simplex soporiferum ℞. seminum papaueris al. ʒ. ij.
viol. seminis lactuce nigre se. endiuie se. portu-
lace an. ʒ. ij. florum nenufaris ʒ. j. s. seminum quatuor fri-
gidorum ʒ. ij. s. pomorum mandragore ʒ. v. cro-
ci camomill se. aneti an. ʒ. j. s. ligni aloes zucari
lb. j. mellis violati lb. j. s. coquatur mel et zuccarum
simul cum aqua sublimationis florum nenufaris
usque ad bonam inspissitatem deinde addantur species
propter infrigidationem fiat electuarium utor ipso in fre-
nesi et cibaris. et in speciebus melancolie liniens
do cum eo frontem et tympora aures et pulsus
manuum gue et portulace et pedum aut ex
eo detur post cibum per horam ʒ. v. cum aqua sublima-
tionis lactuce nigre vel portulace aut
constante necessitate accipiatur miscendo cum cibis
vel in potu clarificato Ego autem experientia
certa scio quod si sepe aspergatur facies frenetici aut
alterius cum cerebro notabiliter exsiccatum cum aqua
nenufaris dissoluendo ipsum in breui tempore inueniet
somp[...] Quicumque vero patitur vigilias magnas
a flatu salso in capite vel in pectore
corpus diminute dormire potest facile si totum cor-
pus vngatur et liniatur tepido

Electuarium solutiuum ad meliam ℞. ligni aloes garo-
filorum cardamomi spice siruci conbusti an. ʒ. iij.
florum borraginis buglosse rosarum an. ʒ. ij. s. auel-
lanarum assatarum ʒ. s. folliculorum sene amigdalarum
dulcium. Jujubarum an. ʒ. j. lapidis armeni preparati
ʒ. iij. se. anisi feniculi an. ʒ. ij. croci ʒ.
ij. doronici de coral. cerui zeduarie jacincti
smaragdi saphiri an. ʒ. j. margaritarum non
perforatarum ʒ. ij. s. se. basiliconis ʒ. j. confice cum
melle violato cocto et insimul addantur folia
lauri numero x. postea bulliat totum in ʒ. iij. succi
buglosse usque ad consumptionem Exhibeatur ergo de eo
in aurora ʒ. iij. cum modico vini albi subti-
lissimi dulcissimi et non valet [...] Et de eo
ante prandium et cenam per horam deglutiatur ʒ. j. s.
bibendo post ipsum modicum aque buglosse usque ad
ʒ. s. valet melancolice acute melius naturali et ac-
cidentali [...] fuit [...] autem vidi vti eo
in [...] demo[...] lupina [...] de-

no medicina diuina

cum aqua viol. vel nenufaris Et est medicina diuina.
Et cum volueris confortare melancolicos multos violentos
exhibe de eo per duas horas post cenam ʒ. ij. cum aqua
decoctionis papaueris vel florum nenufaris tepefacta.

no. [...] electuarium

Electuarium de sebesten leniens ventris ℞. sebesten ʒ.
v. infundantur in lb. j. aque viol. deinde coletur et colature
addatur aquarum violarum angarie et acetose an. lb. s.
tamarindorum prunorum siccorum an. ʒ. v. violarum seminum
quatuor frigidorum an. ʒ. j. succi mercurialis ʒ. iiij. co-
quatur insimul usque ad consumptionem medietatis et fortiter
exprimatur et coletur et colature addantur penidiarum ʒ.
viij. diapenidion lb. j. s. pulueris diagridii ij fiat
electuarium cola et flo diminute conueniens et aliqui de me-
lancolia liniendo magis vehementer exsoluendo
attrahens et confert febribus colericis intollerabilibus
et continuis putridis vel non putridis quia sedat acuitatem
febrium et sitim et vigilias amaritudinem oris remo-
uendo Et confert etiam magis acutas a vijs vrina-
libus et vesica et dosis eius est ʒ. j. cum ciato
vno aque lactis in aurora Et ad dispositiones re-
num et vesice detur cum aqua decoctionis papaueris
vel seminis lactuce et valet ad ardorem vrine et
ad excoriationem viarum eius cum decoctione caude
equine aque more vel alkekengi vel consolide minoris
tepefacta Et si volueris magis sedare puncturas
detur cum aqua decoctionis portulace calida.

Electuarium de [illegible] an. ʒ. iij. ra-
dicum feniculi petrosillini an. ʒ. j. centauree minoris
colloquintide [...] an. ʒ. s. fiat decoctio ex [...] in
lb. ij. aque usque ad consumptionem eius vehementer fiat
Coquatur primo cum lb. mellis usque ad spissitudinem
deinde addatur agarici electi ʒ. j. turbit ʒ. s.
zinziberis diagridii an. ʒ. j. s. spice ʒ. j. fiat electuarium sol-
uens magis flegmaticas mucillaginosas vitreas
et aquosas a membris nutritionis et a remotis
et propter attractionem et attrahit etiam magis uiscosas ab
eis et sedat dolores uentrium et contractiones earum
Et dosis eius est a ʒ. iiij. usque ad vj. cum aqua de-
coctionis [...] ad magis flatuosas mucillaginosas
vitreas et aquosas et cum aqua decoctionis mi-
rabolanorum indorum ad magis nigras Et cum aqua
cuscute vel cicoree ad magis colericas et detur
semper calida [...] tardetur cibus post horas
sex. Et ante cibum per horam bibatur ciatus vnus
oximelliti vini calidi.

Electuarium ad frangendum lapidem qui inducit [...]
[illegible]
arenulis et frangit lapidem in renibus ipsum
conterendo per xv. dies ex eo detur ʒ. iij. cum aqua
milij solis et fortior eo cum aqua decoctionis
radicum vrtice calefaciendo ambo simul. et si vo-
lueris frangere et educere lapidem in vesica detur
ex eo ʒ. s. per 20. dies cum ʒ. iij. saxifragie
maioris vel aque [...] ℞. vitri combusti
pulueris cicadarum sine pedibus et alis combustarum
an. ʒ. iij. san. prej preparati ʒ. xiij. se. plantaginis
amili sumach an. ʒ. ij. s. sy. compositi acetosi
lb. ij. s. penidiarum lb. ij fiat electuarium

no. bonum electuarium [...] frangere [...] in [...] sica

Electuarium constrictiuum de millio pake [...]
quocumque modo administratum siue sub forma
electuarij confectionis siue pulueris in cibis
vel sub forma pillarum post cenam sumendo [...]

unius hore digestivum enim in die ter vel quater secundum
necessitatem patientis ℞ corticum granatorum gallarum
balaustiarum capulatarum glandium ana ʒ ij granorum
uve murti avellanarum assatarum granorum pomorum
granatorum seminis ros. acatie sumach ana ʒ ij co-
rallorum amborum thuris masticis seminis papaveris
albi et nigri gummi arabici psilly muci assatorum
boli ar. san. dra. ana ʒ j s. spodii ʒ j zuccari
lb s. fiat electuarium vel si vis fit sub alia for-
ma cum predicto zuccaro et aqua plantaginis et est optimum
Electuarium aliud constrictivum in fluxu medio assuationis
ut precedens ℞ sumach boli ar. gummi arabici
ana ʒ iij ℈ j san. dra. spodii ana ʒ j granorum vij ypo-
quistidos granorum iij ℈ j lapidis amatistis ʒ ij ℈ j
corallorum amborum ana ℈ ij karabe ʒ ij ℈ j conso-
lide maioris et minoris ros. ana ʒ iij ℈ j balaus-
tiarum dragaganti ana ʒ j granorum vij mirtillorum ʒ iij ℈ j
se. citoniorum porcellane ʒ v corrigiole se. acetose
antere se. plantaginis cancri fluvialis ana ʒ j
granorum vij fustium gariofilorum anisi ana ʒ j ℈ j mellis
aut zuccari quantum sufficit
Electuarium de psillio evacuans flegma mucillaginosum
vitreum et humores melancolicos ex adustione
sanguinis colere et melancolie naturalis et subsequenter alios
humores in corpore peccantes educens generaliter et spe-
cialiter leniendo ventrem et removendo re-
mittendo calorem febrilem et confortando omnes vir-
tutes ℞ polipodii lb j sene violarum primorum
tamarindorum passularum ana ʒ iij aque fontis lb x
ponatur polipodium recens bene mundum et contusum
et sena mundata in infusione cum prunis tamarin-
dis passulis et violis per diem et noctem in predicta
aqua postea decoquitur usque ad dimidietatem deinde
exprimatur et huic colature addatur psillij lb j s. et
postquam posuerit in infusione per diem et noctem et postea extrahatur
mucillago eius suaviter postea tamen illius infusione
calefacta apud ignem decentem et huic colature ad-
dantur zuccari lb iiij carnis tamarindorum disso-
lutorum cum predicta decoctione ana lb j s. dragaganti
ʒ iiij spodii reubarbari sandalorum amborum ros.
viol. se. porcellane al. se. portulace se. endivie se.
scariole lactuce se. dragaganti amidi gummi
ara. rasure ebori liberis fusterre liquiricie ana ana
ʒ iij mirabolanorum indorum emblicorum ana ʒ
iij fiat electuarium.
Confectio pro pauperibus conferens mire in morbis
infrascriptis passionibus ℞ lapidis iudaici iudaici
et lapidis spongie ana ʒ j leporis combusti semi-
narum ellii leontopodii seminis descriptionem nicolai
ana ʒ ij zuccari due decoctionis ʒ iiij cum
aqua ... saxifragie fiat confectio in rotulis
ʒ s. et enim quiescens pauperibus non potentibus
ad expensam ... et mundificat omnes vias
eius ab arenis ... et lapidibus propter quod confert
dissinrie et stranguirie et doloribus renibus re-
num et vesice factis ab opilatione et predictis causis
solvendo etiam ventositatem ab illis detur rotula
j in aurora et una ante prandium p. j. horam
bibendo postea ipsam ʒ ij aque ... calide et detur
etiam similiter ad cenam
Electuarium pectorale ℞ liquiricie ciciorum capil-
veneris ana ʒ j s. piperis al. et nigri ysopi un-
gule caballine seminis feniculi ana ʒ s. fusticis
ʒ s. penidiarum fisticorum amigdalarum pinguatarum

ana ʒ j s. yreos se. urtice enule croci ana ℈ ij
syr. viol. ʒ iiij mellis despumati lb ij s. coquatur
mel lento igne usque ad quietem spissitudinem
deinde incorporentur in mortario cum passulis
et medullis minutissime tritis ita ut ef-
fugiat visum ... ... addantur species per se con-
trite et diu terantur. Confert asmaticis orto-
micis et dispnoicis a causa frigida provocat sputum
abstergit pectus et canales pulmonis ulcera
confert raucedini vocis factis a predictis causis
abstergendo et consumendo materias infusas et
in musceratas canne pulmonis et tenendo de
eo in ore et promittendo ipsum descendere
infra sit lohoc plures ante prandium et mul-
tum ... Et confert de eo tenere in ore apud soporem
... abstrahit enim et abstergit flatam
colatorio muscata a capite descendentia Et
sic ardentes ʒ iiij in aurora cum ʒ ij aque
enule campane i. silvestris hortulana sit
bona hec ambo mundata calefacta miscendo et exhi-
bendo in aurora mirabiliter confert empicis in
expuendo factis ... vel permutando ex pleuresi
et aliis apostematibus a materia grossa in pectore facta
hic denotat simplicia componentia electuarium ros.
pulvis eius est ʒ j s. cum aqua distillatoris cartami
marini et cum aqua saxifragie Si autem ex eo
fiat electuarium cum oximelle squillitico aut composito
sine squilla detur ex eo ʒ j cum predictis Et si
fiat ex eo confectio solida cum zuccaro comedatur
ex ipsa ʒ vj in aurora cum predicta aqua bibita
et quiete enim ex eo dare ʒ iij a ij ante prandium
cum predicta aqua cartami marini quod mirabile
est in hac re
Electuarium oculista ℞ siseleos eufragie feni ana
ʒ j granorum paradisi macis ana ʒ j s. cinamomi
se. celidonie rute ana ʒ ij florum roris mari-
ni ʒ j anisi carvi ligni aloes ana ʒ s. zuccari
adgsitteenis debite valet in diminutione visus
aut corruptione et ablatione cum totali quod restau-
rat visum deperditum confortando cerebrum proprietate quod
prohibet ipsum a fixione et receptione ... et
vaporum in eo aggregatorum per virtutem provenientem
a mare ligno aloes et rore marina et sub-
tiliat et sustentat spiritum ℞ eufragie feni si-
seleos ana ʒ iij piperis longi rute ciciorum maris
maiorane vbene atore ros. ana ʒ j s. peni-
diarum ʒ iij liquiricie ʒ s. zuccari al. ʒ v fiat
electuarium in quo bulliat usti succi usque ad consump-
tionem ℞ succi ros. vbene ana ʒ ij succi fe-
niculi deputati ʒ vj succi celidonie rute
ana ʒ j fiat omnino valet inflamationi oculorum
ardori pruritui et ...
Pulvis de plumbo valens ad ulcera oculorum
abstergit et mundificat saniem et si admiscetur
cum collirio ... prohibet ... oculorum
et panniculum et precipue illa que dicitur unalis bene
... 3° turbatur et 4° alma... ...
℞ plumbi usti antimonii tutie et fusticonum
... ablutorum cum aqua fluviali gummi ara. ...
dragaganti ana ʒ viij opii ʒ s. fiat sief cum
aqua pluviali.
Pulvis de rosis nominatum collirium diarodon
valens in principiis et in prima ... ...
obtalmie calide repercutit materiam dolorem mitigat

et aliqualiter digerit desoppilet aurem ʒ° ana. ℞ fo
liorum ros. recentium ʒ. iiij. croci ʒ. ij. confitiatur cum
aqua pluviali decoquitur cum albumine ovi
Electuarium carminativum ℞ aneti spicenardi mastic se
leuistici et rute ana ʒ. s. cimini ʒ. ij. pulveris cene
sene ʒ. j. cartami ʒ. j. s. mell. ros. ʒ. iiij. s. zuc
cari albi ʒ. j. coquatur zucc.... cum melle et fi
at electuarium
Electuarium succi foliorum iris yreos ℞ zucchari ros. novel
li ʒ. iiij. succi foliorum iris ʒ. j. s. diapenidion
ʒ. zuccari candi ʒ. j. s. pulveris ... mineri
... ʒ. j. s. lolioc de prino ʒ. j. s.
... similiter fiat electuarium —
Electuarium de margaritis ℞ margaritarum non perfora
tarum pure ana ʒ. j. ʒʒ. mastic ana ʒ. iiij. zedo
arie doronici apii cassie lignee cardamomi nu
cis muscate macis cinamomi ʒ. ij. been al. et ru.
piperis longi macropiperis ana ʒ. iij. cinamomi gr.
se ʒ. v. zucchari al. lb. j. s. fiat confectio cum aqua
... vel buglosse
Electuarium de confortativis ... pestem ℞ conserve ros. et bugloss.
ana ʒ. j. s. doronici ossis de corde cervi ia
cincti smaragdi saphiri ana ʒ. s. sandalorum
citrinorum ligni aloes ana gr. v. zucchari ʒ. j. vini
granatorum et ... limonibus ana ʒ. vj. fo
liorum auri numero vj. fiat electuarium
Electuarium contra marasmatos et ptisicos ℞ caudarum
cancrorum fluvialium preparatorum lb. s. semis en
divie endivie scariole et lactuce ana ʒ. j. s.
... ʒ. ij. seminum quatuor frigidorum ʒ. j. s. pinearum
mundatarum ʒ. ij. zuccari ... decoctionis ʒ. iiij.
et cum melle violato quantum sufficit fiat electuarium
Electuarium de epithimo ℞ mucillaginis sebesten
ʒ. iiij. polipodii thimi epithimi ana ʒ. s. fol
liculorum sene ʒ. j. turbit electe ... ʒ. iiij.
ʒ. iij. dragaganti ʒ. j. violarum florum nenufaris
san. al. et ru. ana ʒ. s. ... dauci ʒʒ. ...
... ana ʒ. j. zuccari ... decoctionis lb. s.
mell. ros. lb. j. coquatur ... zucc... cum melle
usque ad bonam glutinositatem et cum aliis speciebus
fiat electuarium dosis est ʒ. iij. usque ad vj.
Electuarium ad epilentiam ℞ siseleos ...
pire ana ʒ. x. agarici ʒ. vj. ... asse fetide
aristo. ro. ana ʒ. j. s. mell. ... lb. s. suc.
squille ʒ. iiij. zucchari ʒ. iiij. fiat electuarium
Decoctio pectoralis ad asmaticos ℞ ficuum
pinguium ʒ. x. dactilorum pinguium se. ana apii
feniculi passularum ... ysopi liquiricie
... ana ʒ. v. coquantur bene in lb. ... aq. ad con
sumptionem medietatis et coletur
Ruptorium perfectum ℞ aq. ... saponis ...
... lb. ij. bulliat longa ebullitione usque ad
consumptionem ... addatur calcis vive ʒ. j.
ysopi ʒ. s. et coquatur deinde adde auripigmenti
ʒ. s. et ...

De clisteribus

Clistere conferens ... et cerebro prove
nientibus a materia calida et inducit ... aca
pite ... ... calida
et inducit ... sompnium vigilantibus et morte
... ℞ violarum florum nenufaris seminum ...
... cum corticibus ... ana ... fo
liorum malvarum ... violarum ana ... ij.

... pontici ana s. coquatur in octo libris aque
usque ad consumptionem medietatis et ... decoctionis
cum expressione ... usque ad ʒ. xiiij. accipiatur
sal. com. ʒ. ij. olei violati de cucurbita ana ʒ. j. s.
epithimi polipodii ana ʒ. s. ... succi ros. ʒ. j. s.
et est valde potens ad omnia predicta
Clistere conferens ... egritudine ... capitis
frigida ... materias flegmaticas ... aca
pite ... cephaleam antiquam et confert ...
et litargie scothomie et vertigini et epile
psie et ... attrahendo et diminuendo materias
... a capite ℞ gentiane ... aristo. ro
tunde ... radicum pionie artamite ana
... centaurei calami aromatici ysopi ...
se. leuistici ana ... se. malve altee ana ... ij.
fenugreci ʒ. j. s. folliculorum sene thimi ana ...
j. s. coquantur omnia in ... lb. aq. usque ad consum
ptionem ... deinde colentur et vehementer
exprimantur et ... decoctionis ℞ lb. j. ...
ana ʒ. j. zucchari ... ana ʒ. j. olei amig
dalarum dulcium et viol. ana ʒ. ij. misce et totum ...
... calidum imponatur pro ... diebus
frigoris in vespere et ...
Clistere multum conferens ... egritudine ...
... opilationibus et ...
... procedentibus ...
... et omnibus speciebus melancolie et ...
℞ ... polipodii ... sene epithimi ana ...
j. pulpe coloquintide ... agarici turbit ...
dactilorum ana ʒ. s. sticados maiorane salvie be
tonice acori pionie ana ... j. s. florum ... ne
nufaris violarum ana ... iij. seminis endivie ...
ros. ana ... j. bulliat omnia in x. libris aq. usque ad
medietatem deinde cum forti expressione colentur
et ex hac expressione ℞ ʒ. xv. mell. viol.
ʒ. j. s. electuarii ... ʒ. j. sal. gemme ʒ. iiij.
olei cucurbite et viol. ana ʒ. ij. misce et im
ponatur ... ... cum ... egrotis
... multum et valde ... et ...
... valde ... et plus ... matris
... et ... a ca
pite ... et ... virtute ...
... si blandiendo procedatur ...
... medici ... ad ...
Clistere ... materias calidas a pectore ...
et ... et ventre toto inferiori et
... confert ... ... asmati
... et ... doloribus epatis et sple
nis ... et ... provenientibus a materia
calida ℞ seminum quatuor frigidorum ana ... ij
portulace lactuce ana ... j. se. endivie ...
... scariole ... ana ... s. ... in x.
lb. aq. usque ad consumptionem medietatis deinde co
lentur et vehementer exprimantur et ... expressionis
℞ lb. j. olei viol. ʒ. iiij. ... de psillio ʒ. j
... zucchari ana ʒ. s. salis com. ʒ. iij. et totum
imponatur :—
Clistere conferens in colica et ... doloribus
renum et ... pectoris et omnium aliorum
membrorum ... provenientibus ... flatibus
... et educit ventosita
tes grossas ℞ ... pulpe

colo[quin]tide an. ʒ. i. centauree minoris folii a-
meos [ammeos] ... [ep]ithimi pn. an. ʒ. ii.
polipodii. thimi epithimi corticum agarici an.
ʒ. ii. se. aneti carui anisi apii. an. ʒ. i. omnia bul-
liant in octo libris aque usque ad consumptionem medie-
tatis deinde colentur et exprimantur et huius decoctionis
accipe ʒ. ii. et ei addantur elli dyacostii ʒ. ii. cas-
sie fistule ʒ. s. elleborum nigri et viridi an. ʒ. i. sal.
gemme sal. indi an. ℈. ii. olei de aneto et amig-
dalarum amararum an. ʒ. ii. misce totum et capiti ca-
lidum imponatur

Clistere conferens ad omnes opilationes cerebri et precipue
organorum auditus visus et gustus et odoratus aperit
eos et omnia ... nervorum omnium et membra
que membris ... spiritus subtilis tactivus ad
membra penetrare debet ℞ sticados origani
betonice calamenti aro. an. ʒ. i. polii ...
... pireos galange nucis musc.
an. ʒ. s. coquatur in lb. x. aque usque ad consump-
tionem partium deinde colentur et diligenter exprimantur
et in colature ℞ lb. i. olei de costo et de ca-
sto et liliorum al. an. ʒ. i. specierum diambre et di-
amusci dulcis agarici ʒ. s. sal. gemme ʒ. i. s.
misce et totum imponatur hora mane vel aliena
tempore

Clistere ... ad colores articulos totius cor-
poris et precipue ad sciaticam et dolorem ...
... solet ... dolores ...
... precipue frigiditas ℞ herbe ... lb. i. pales
betonice sticados pulegii salvie roris marini
... an. ʒ. ii. lini. acori calami aro. ... pulpe
colloquintide corticum ... aristologie
... an. ... polipodii ... foliculi
sene epithimi an. ʒ. i. s. coquatur in lb. ... aque
... ad consumptionem medietatis et colatur vehe-
menter exprimatur ℞ lb. i. olei de euforbio ʒ. ... olei
amigd. dul. et de sisamo an. ʒ. i. s. sal. gem.
ʒ. v. misce et totum imponatur cum ʒ. i. zuc-
cari rubei

Clistere conferens provocationibus matricis et omnibus
opilationibus eius et ad cursum menstruorum albarum aut rubre
exsiccat enim generat et matrices steriles reddit
fecundas et precipue que ... accidentium est ... in
complexio formica cum materia aquosa in ... vento-
sa vel vitrea inventa in matricibus ℞ artemi-
sie matricarie rute nigelle scabiose florum roris
marini ... anisi amomi carpobalsami
cubebarum baccarum lauri aro. cassie lignee cor-
ticum cassie fistule an. ʒ. i. s. cimini se. aneti
an. ... iuncos ... an. ʒ. i. ...
... an. ... bulliat in vi. libris aque lento ig-
ne usque ad consumptionem medietatis deinde bona
expressione coletur aut colatur ℞ lb. i. olei de si-
samo ʒ. i. s. olei de costo olei de ruta olei
de pipere an. ʒ. i. s. sal. indi ʒ. i. elli dyacosti
... baccarum lauri et viride an. ʒ. iii. misceantur
totum ... imponatur utatur eo mulier per tres a-
ut quatuor septimanas omni 3° aut 4° sero ante cenam
per horam deinde cum vadit ad lectum induat ves-
tem longam et cingatur deinde effumigetur cum
infrascriptis pulveribus posita in carbo in ... ...
notabiliter apposita in pomo ʒ. ii pro vice ...
descriptio ℞ pulvis nucis muscate ... ...
an. ʒ. ... gallie muscate storacis calamite

an. ʒ. iii. ... ʒ. i. s. pulverizentur omnia
deinde cum succo matricarie fiant trocisci ponatur ʒ. i.
et exsiccentur in umbra

De cerotis

Cerotum stomachale valet humoribus fluxum
... et humilitatem vomitum ...
stringendi et est ultimum remedium ℞ picis na-
valis resine an. ʒ. i. masticis mirre gariofili
an. ʒ. s. trocis. de bolo armenio. de terra sigillata
amatoris. karabe sandaraca ypoquistidos. mumie
an. ʒ. i. vini citoniorum quantum sufficit fiat cero-
tum et extendatur super corium

Cerotum pro crepatura ℞ colofonie picis navalis
mumie glutinis piscium tartari an. ʒ. i. ...
armoniaci opoponacis an. ʒ. ii. galbani ...
pulvis consolide maioris an. x. ʒ. dissolvatur
gummi omnes cum aceto nigro deinde coletur et dis-
ponatur et colature addatur cere rubee ʒ. v. pel-
lis arietis macerate in aceto et coctis usque
ad consumptionem lb. iii. s. et cum eo incorpore-
tur in mortario ultima confectione deinde coquatur
simul et incorporentur cum aliis speciebus

Cerotum stomacale frigidum et siccum ℞ ros.
spodii masticis coriandri ... ypoquis-
tidos acatie viridis san. ... an. ʒ. s. laudani
ʒ. ii. galbani ... ʒ. i. ... an.
ʒ. vi. cere quantum sufficit fiat cerotum

Cerotum nigrum a spadodrapo valet ad tibias
℞ sepi castrati ʒ. vi. olei ros. ceruse an.
lb. ii. aceti clarum unum cere quantum sufficit
fiat cerotum

Cerotum valens pro ... ℞ ceruse
antimonii litargiri plumbi usti an. ʒ. iiii. pin-
guedinis castrati ʒ. iiii. olei ros. ʒ. i. s.
cere albe quantum sufficit aceti ʒ. i. s. et fiat
cerotum nisi petia qui est facta et de illa
administretur super

Cerotum stomacale ... pro pueris ℞ resine lb. s.
... gariofili masticis an. ʒ. i. s. fiat cero-
tum super panno grave

Cerotum solvens durities matricis ℞ fel olei
de pireos ʒ. iiii. olei liliorum alborum ʒ. ii. olei
sisamini olei amigd. dul. an. ʒ. i. s. croci
℈. i. pinguedinis ... ʒ. ii. cere albe ʒ. i. s.

Cerotum pro capite ℞ laudani ... elemi
sandarace olibani storacis liquide et sicce resine
an. et fiat cerotum

Cerotum ad herniam ℞ scorie ferri ʒ. vi.
mumie ... gummi arabici an. ʒ. iii. thu-
ris acatie sandaracis an. ʒ. i. s. gallarum ci-
pressi an. ʒ. i. glutinis piscium ʒ. i. visci quercini ʒ.
iii. gipsi ʒ. ii. resine lb. s. fiat cerotum cum
succo consolide et aceto et cera rubea

Cerotum de galbano valens in passionibus matricis
et positum super umbilicum ℞ galbani et exten-
datur super uno corio in forma rotunda et ad
... scalere

Cerotum pro crepatura ℞ picis navalis ʒ. i. lit-
argiri cere albe et rubee colofonie armoniaci
galbani an. ʒ. v. s. visci quercini nucis cipressi
mirre thuris an. ʒ. ii. boli ar. cipressi an.
ʒ. i. ʒ. iii. aloes ʒ. i. masticis consolide maioris
et minoris an. ʒ. s. ℈. iiii. aristo. lon. et ro.
an. ʒ. ii. ... ii. ʒ. ii. gallarum ʒ. ii. ℈. ii. ...

cum aceto ʒ. ij. ℈. iiij. sandaraca. mumie ana ʒ. ß. fiat cerotum

Cerotum ad dissoluendum nodos iuncturarum ℞ oxicroch ʒ. ß. empl. de mucilaginibus ʒ. vj. euforbii. serapini oppopo. armo. ana ʒ. j. rasine electe ʒ. vj. cere al. ʒ. iij. dissoluantur gummi cum aceto forti et addatur cera et fiat cerota ad formam hostie rotunde

Cerotum valens duritiei splenis ℞ armo. ʒ. vj. vel bdellij albi mollis dissoluatur gummi cum aceto squillitico tamarisci ʒ. ß. scolopendrie seminis agni casti ana ℈. ij. seminis plantaginis ʒ. ß. cere albe ʒ. ij. fiat cerotum vnum nisi fornia zorit

Aliud ad idem ℞ tamarisci scolopendrie seminis agni casti seminis plantaginis ana ℈. ij. armo. ʒ. ß. bdellij albi moll. ʒ. iij. dissoluatur gummi in aceto squillitico et postea infrigidatum addantur species et fiat cerotum

Cerotum capitale ℞ resine electe empl. de mucillaginibus ana ʒ. j. laudani armoniaci pinguis ana ʒ. ij. fol. ʒ. ß. bdellij moll. ʒ. iij. cere quantum sufficit fiat cerotum et sic.

Cerotum de storace ℞ laudani spice artamite mirre calami aromatici squillitici ana ʒ. ß. amoneos amoni ana ʒ. ß. picis naualis ʒ. iiij. fiat cerotum et superaddatur storacis cala. pulueris

de embrocis

Embroca stomachica cum vna spongia magna ℞ menti absinthij. origani calamenti feniculi seminis ans. cimini ana ℥ j. ß. masticis corallorum amborum gallie muscate ana ℥ j. ros. ℥ ij. granati mirtillorum coriandri ana ℥ j. ß. lumbricorum ℥ iij. grossando grosso modo vini nigri lb. xij bulliat usque ad consumptionem medietatis deinde fiat embroca

Ad prouocandum menstrua ℞ pulegij calamenti abrotani rute centauree minoris isopi ana ℥ j. sauine matricarie ana ℥ ß. ciperi galange ana ʒ. j. siseleos rubei ciceris ana ℥ j. mirre ʒ. ij. grossantur grosso modo et bulliant in vna situla aque usque ad consumptionem medietatis et prouocat vrinam etiam

Puluis qui dicitur medicamen de brionia et est siccatiuum valens ad vlcera corrupta cancrosa et corrosiones qualitercumque contingunt ℞ succi brionie lb. ß. dragaganti gummi arabici torrefactorum ana ʒ. j. sarcocolle masticis thuris viridis ana ʒ. ß. thutie lote cum aqua rosata ʒ. ij. calcanti abusti ʒ. ß. terantur omnia postquam fuerit puluerizata ultra quantitatem in mortario lapideo et ad solem exponantur sepe terendo usque quo consumatur succus deinde renouetur sic faciendo tribus vicibus postquam exsiccate fuerint gingiue aspergantur eo aut ex eo cum melle lauantur gingiue

Puluis pro oculis ℞ siseleos eufragie sem. cubebe ana ʒ. ß. grana paradisi macis ana ʒ. j. cinamomi cimini ana ʒ. ij. foliorum rosarum marini ʒ. j. anisi ʒ. ß. fiat puluis subtilis et vtere eo

Puluis restrictiuus sanguinis ℞ thuris dragaganti torrefacti ana ʒ. ß. karabe amatiste ana ʒ. j. ß. plumbi vsti sandarace ana ℈. iiij. boli ar. ʒ. ʒ. iij mumie. sang. dra. ana ʒ. ij. fuliginis furni gipsi ana ʒ. iij. fiat puluis subtilis et vtere

Puluis capitalis ℞ pulegij calamenti vrtice maris maiorane sticados betonice gariofilorum ana ʒ. ij. misce

Puluis de egrestione ani optimus est puluis dactilorum constrictorum superaspersus

Puluis ad idem fortior illo ℞ mumie licij prosquisidos cardamomi psidiorum ana ʒ. ij. pulueris ossium combustorum ʒ. ij. ß. fiat ut supra

Puluis turbitti preparati ℞ turbit ʒ. j. ß. masticis ana ʒ. ij. zuccari ad pondus omnium fiat puluis dosis est ʒ. iij. cum aqua zuccarata

Puluis sene preparatus purgans caput mirabiliter ℞ sene ʒ. xij. zz. ʒ. iij. cinamomi tartari ana ʒ. j. ß. misce dosis eius est ʒ. j. ante cibum assumendum

Nota aliam preparationem sene ℞ pulueris sene ʒ. viij. tartari ʒ. iiij. ... ʒ. iij. cinamomi ʒ. j. ß. sal. indi ʒ. j. dragaganti ʒ. ß. fiat puluis subtilis

Puluis preparatus ad leniendum ventrem cum brodio ante cibum vel post ℞ epithimi polipodij thimi ana ʒ. j. folliculorum sene ʒ. vj. tartari ʒ. iij. cinamomi an. ana ʒ. j. pulueris macis ʒ. ij. misce et fiat puluis

Puluis epithimi preparati sic fit ℞ spicenardi macis seminis leuistici ... se. rute ana ʒ. j. cimini ʒ. iij. anisi fen. grane paradisi ana ℈. j. tartari ʒ. ij. epithimi ʒ. j. croci ʒ. ß. fiat puluis omni per se et postea commisceantur

Puluis de polipodio sic fit ℞ seminis aneti anisi liquiritie viol. se. acetose citoniorum ana ʒ. j. ß. maratri ʒ. j. cinamomi ℈. j. florum nenufaris ℈. iiij. puluerizentur omnia per se et misceantur

Puluis ceruse lote ℞ terse ceruse lb. ß. aq. ro. lb. j. abluatur in mortario bis bone contritionis et postea permittatur exsiccari et reseruetur ad usum

Alius modus preparationis polipodij ℞ polipodij ʒ. j. cinamomi ʒ. j. anisi aneti ana ℈. j. tartari ʒ. ij. sal. indi ʒ. j. puluerizentur omnia per se et misceantur dosis est ante cibum a ℈. j. usque ad ʒ. j.

Puluis optimus contra pestem ℞ boli ar. subtilissime triti ʒ. j. radicum tormentille cinnamomi optimi sant. rub. ana ʒ. j. rasure eboris spodij corticum citri ana ʒ. ß. margaritarum splendidarum ℈. ij. fragmentorum rubini granati smaragdi saphiri iacincti ana ʒ. ß. fiat puluis cui si addatur rasure vnicorni ʒ. ß. perfectior. mihi dosis huius est a ℈. ß. usque ad ʒ. ß. omni mane cum vino subtili aqua rosata vel aceto permixto et ut potentius puluis excitat magis cordialia potest addi zuccari ad pondus omnium et tunc de ipso in maiori dosi sumatur

Puluis optimus contra dolorem colicum probatissimus ... ℞ pulueris calami aromatici ʒ. j. tyriace ʒ. j. ß. cum vino albo calido exhibe in potu et superdormiat

Puluis optimus ad faciendum urinare ℞ pulueris auellanarum maxillorum lutij ana ʒ. j. et fiat puluis

Puluis constrictiuus fluxus ventris ℞ glandium torrefactarum ʒ. j. terre sigillate ʒ. vj. boli ar. ʒ. ß. fiat puluis subtilis dosis est ʒ. vj. pro vice

Puluis pro vlceribus oculorum muscatorum ℞ seminis portulace ʒ. j. musci ℈. iiij. corallorum rubeorum

nō de puluere pestem

coriandri preparati ana ℈ i. se. atriplicis ʒ i.
fiat puluis et detur cum vino aut aqua decoctionis
... radicum dosis est ℈ iiii.
Puluis optimus ad ponendum in corruptione membri super loco corrupto cum albumine oui primo in circuitu apposito defensorio et propter inflammationem et in omne cum membrum elongatur propter caliditatem extraneam illi aduenientem ℞ boli ar. subtiliter triti ʒ s. camphore g. ij. misce cum albumine vnius vel duorum ouorum et cum coto ponatur super membrum
Puluis alius dictus muscatus contra vermes ℞ se. atriplicis portulace polij montani origani ana ʒ i. se. feniculi ʒ iij. liquiritie lupinorum ana ʒ ℈ ij musci ʒ s. ambre ℈ s. misce et fiat puluis subtilis dosis eius est g. i. vel ij.
Puluis carminatiuus ventositatis ℞ origani rute an. calamenti anisi carui mastic thuris ana ʒ iij. gariofi. ʒ s. et fiat pul. dosis est ʒ iij.
Puluis consolidatiuus ℞ mumie lutij preparati dosis gallarum perforatarum ana ℈ ij. puluis ossium combustorum ana ʒ ij s. misceantur
Puluis ad corrosionem gingiuarum ℞ ramusculorum quercus recentium balaustiarum ana ʒ i. gallarum perforatarum sumach granorum mirti capularum glandium se. mirte ana ʒ i. vitrioli albi aluminis ʒ s. antrofolij se. rosarum ana ʒ i s. pistentur grosso modo et bulliat in duabus flasconis vini potentis usque ad consumptionem tertie partis et abluere sepe in die et post ablutionem qualibet vice frica cum infrascripto puluere ℞ mastic sandaracie yposquistidos ℈ ana ℈ i. thutie preparate ʒ i. vitrioli albi ℈ iiij. et fiat puluis
Puluis extrahens ossa corrupta mirabiliter ℞ aristo. ro. yreos mirre aloes oppoponacis scorie oris terre camelli combusti corticum pini ana ʒ i. fiat puluis et ponatur in foramine partis lese vel super partem lesam Item ad idem mirabile valet puluis matrisilue aqua sal armoniaci idem operatur
Puluis pulmonis vulpis preparati ℞ pulmones vulpis numero vj. et scindantur super venas et canas gutturis et postea ablue cum vino calido mutando diebus iiij. vel v. vicibus pro qualibet vice postea pone in furno et dimitte exsiccari et serua vsui
Puluis stomachorum gallinarum ℞ aqua capitali calida in aqua fundatur stomachi gallinarum per horam et postea ablue duabus vel tribus vicibus postea infunde in vino sic deinde est de aquis et iterum infunde in vino sic deinde est de aquis et iterum infunde in aqua capitali ut supra et deinde iterum in vino sic deinde est iterum ablue do et postea pone eas in furno quando panis extrahitur et permittatur exsiccari et usui reserua et est mirabilis medicina contra dolorem stomachi et appetitum excitat et confortat stomachum

De pillulis. Pillule constrictiue ℞ limature calibis ʒ i. gallarum cipressi ʒ ij. mastic karabe consolide maioris et minoris se. plantaginis ana ℈ i. gummi arabici dragaganti ana ʒ s. cinamomi galange granorum paradisi ana ℈ ij. fiat puluis cum succo plantaginis

Pillule de aloe preparato ℞ santalorum al. ro. spodij. mastic ligni aloes ana ʒ i s. reubarbari eupatorij. se. endiuie scariole cimini ana ʒ ij. polipodij tartarij ana ʒ s. coquantur omnia in aqua endiuie et acetose ana lb s. aqua betonice ʒ iiij. bulliat usque ad consumptionem duarum partium deinde coletur et exprimatur fortiter et cum hac decoctione abluatur aloes epatici lb s. v. vicibus
Pillule solutiue contra pestem ℞ ligni aloes ʒ s. cornu cerui ℈ ij. sandalorum ru. ℈ i. fenetelli terre sigillate ana ʒ s. corallorum ru. ℈ ij. se. acetose diptani ana ℈ i. zedoarie ℈ s. boli ar. ʒ iiij. electuarij de gemmis sine speciebus ʒ i. margaritarum ʒ i. serobalsami ʒ s. camphore g. iiij. sirupi de citro quantum sufficit et fiat pillule
Pillule pro vermibus ℞ genciane mirre ... absinthij nicte ... cornu cerui ana ʒ i. turbith ʒ s. agarici ʒ ij. sal gemme ʒ ij. ʒʒ. cinamomi ana ℈ ij. aloes ad pondus omnium fiat pillule cum succo absinthij
Pillule de musco ℞ musci mirre ana ℈ iiij. sticados rubee tinctorum corticum cassie lignee granorum peonie calami aromatici ana ʒ vj. spice nardi ʒ i. fiat pillule cum succo artemisie vel matricarie
Pillule masticatorie ℞ mastic ʒ iij. dragaganti ʒ iij. piretri ʒ ij. saxifragie cost. piperis longi granorum paradisi ana ʒ i. ... ℈ ʒ ij. turbit ʒ i. ʒʒ. ℈ iiij dissolue gummi ... cum succo acetoso et fiat pillule
Pillule de coagulo ℞ coaguli edi non saluti ʒ i. trociscorum de karabe de spodio de fraxigi... ana ℈ i. reubarbari bene torrefacti se. plantaginis ana ℈ i. cardiemi ℈ ... i. fiat pillule cum succo plantaginis
Pillule de assa ℞ asse piperis rute mirre ana ʒ i. reformentur pillule cum oximelle squillitico
Pillule scorie ferri ℞ se. lactuce opij iusquiami albi corticum mandragore cassie lignee croci mirre ana ℈ i. fiat pillule cum lacte papaueris albi
Pillule solutiue contra pestem ℞ aloes electi ʒ vj. mirre ʒ iij. croci ʒ i. reubarbari ʒ ij s. gariofo ℈ ij. spice ℈ i s. corticum cit. ʒ se. cit. ℈ ij. fenetelle ʒ i s. sandalorum ru. se. acetose ana ʒ i. corallorum ru. ʒ s. boli ar. ʒ ij. gemmarum electuarij de gemmis sine speciebus ana ʒ i s. margaritarum ʒ i. fiat pillule cum ... succo de citra
Pillule ad ardorem vrine ℞ se. citrulli cucurbite ana ʒ iiij. se. lactuce portulace ana ʒ ij. succi liquiritie ʒ i. ros. ʒ i s. ℈ s. foliorum cipressi capularum glandium ... ana ℈ i. yposquistidos ℈ ij. opij g. xij. fiat pillule cum succo plantaginis
Pillule non solutiue contra pestem ℞ ligni aloes ʒ s. fenetelle ℈ ij. diptani ℈ i. zedoarie ʒ s. sirobalsami ʒ i croci ... ℈ i bene ʒ s. cornu cerui ℈ ij. sandalorum ru. ℈ i. corallorum ru. se. acetose ana ʒ s. boli ar. ʒ iij. electuarij de gemmis sine speciebus ʒ i s. margaritarum ʒ i. camphore g. iij. fiat pillule cum sirupo de citro vel ribes

pulueres ad corrosiones gingiuarum
nota ... pelle
pulvis mirabilis contra dolorem stomachi
... ptisana ...

nō rom

Pille de bdellio valentes contra fluxum menstruo-
rum ℞ pillarum de bdellio ʒ ij . troc' de karabe
ʒ j de spodio de terra sigillata an' ℈ j . cam-
phore g° v . misce et fiat pille cum succo
plantaginis.

Potio contra dolorem ex lapide ℞ spinarum cruti-
ʒ j . ʒ s . vini malvatici ʒ iij . po-
natur in ipso vino et ciatur ponatur in aqua ut
calefiat et dissoluto in vino det^r vinum totum
in vino potu Et per porgis simplex est mira-
in cum et offensione qui quis cecidisset de alto
et det sto leuniosetur duabus vel tribus vicibus et
mirabere de effectu ipsius

Pille optime contra lapidem renum ℞ vitri combusti cineris
leporis lapidis spongie lapidis iudaici an' cum aqua
saxifrage fiat pille

Pille ad vetositatem non solutie ℞ asari sem-
cinum an' an' an' ʒ ij seminis rute corticum man-
dragore an' ℈ j . croci ℈ . p ij . castorei ʒ j s .
fiat pille ex omnibus ʒ vij cum electuario de
baccarum lauri

Pille reu ponticum expert' ad veterinam ℞ suc-
ci cucumeris asinini artamite an' ʒ j s .
reu pontici ʒ ij . aloes succotrini ʒ j . drag'-
bij ℈ s . euforbij g° iij . succi apij ʒ s . fiant
pille cum succo lunarie

Pille magistri Iohannis de sancta Sophya curantes
flem. et colera a capite et aliis locis bene valentes
sine periculo ℞ aloes succotrini ʒ j et ʒ ij . aga-
rici albi et levissimi ʒ s . et ʒ j . gariofi. mu-
cisne. squinanti calami aromatici masticis an'
ʒ s . croci ℈ ij . sal' gemme ℈ j . pulverizentur
omnia subtilissime et incorporentur cum bono
vino aromatico et fiant pille dosis est ʒ j .
vel ʒ j s .

Pille de storace sic fiunt ℞ mirre storacis
calamite croci an' ℈ j . opij ʒ s . incorporentur
cum sirupo de papavere et fiant pille

Pille de oppopo° sic fiunt ℞ oppoponacis
pinguinorum ʒ iij . sagapini castorei bdellij mol-
lis et subalbidi ʒ j . piretri piperis al' an' ʒ s .
euforbij ℈ s . liniorum ʒ j s . spice an'
croci an' ℈ j . sal' gemme ʒ s . dragagantis ℈ s .
fiat pille cum succo rosarum

Pille de vera compositio ℞ aloes epatici ʒ
xiij . cinamomi spice nardi costi croci squi-
nanti xilobalsami xilocassie masticis asari
cozeaz amomi absinthij an' ʒ j . fiat et sti-
cados et fiant pille ex omnibus ʒ vij .

nō mirabiles pillas et
expertas . co guttas

Pille ad guttas mirabiles probate plures ex-
pertus ℞ hermodactilorum agarici turbit drag'-
bij in citonio preparatum . pulpe colloquintide alo-
es optimi mirabolanorum citrinorum euforbij
oppoponaci seminis rute se . an' apij an' ʒ s . trocis-
masticis an' ℈ s . et g° vj . aqua salvie vini
odoriferi subtilis syr' de sticados an' quantum suf-
ficit et fiat pille

(margin:) ℞ speciebus

Species provocantes menstruorum fuigatio
et embrocando super vulva ℞ pulegij . cala-
abrotani rute centauree minoris ysopi an' an'
j . mirre ʒ ij . contundatur grosso modo et bulli-
fatas istas herbas in una situla aqua usque ad
consumptionem 3e partis :

Species pro capite ad confortandum cerebrum ℞
maiorane sticados foliorum lauri calamenti folli-
culorum sene an' an' ʒ ij . nucis muscate gariofi. cina-
momi an' ʒ vj . stercoris columbini siccati an'
ʒ iij . lauri ʒ j . corticum cit' lig' aloes . . .
an' ʒ iiij . piperis ʒ j s . fiat sacculus capitalis

Species cor . . . ℞ sandalorum amborum corall-
. . . an' ʒ j . mellisse buglosse corticum
cit' an' ʒ j . ossis de corde cervi sirici combusti
an' ʒ j . specierum electuarii de gemmis croci an'
ʒ s . camfore ℈ j . fiat species cum sacculo

Species pro stomacho ℞ mente ʒ j . lambrus-
ce rosarum an' ʒ s . gariofi. galange masticis an'
ʒ 4 . corticum granatorum balaustiarum an' ʒ ij . te-
rantur omnia subtilissime et fiat sacculus

Species pro embrocando super sto . cum spongijs
℞ galle muscate masticis lambrusce coral-
lorum amborum spodij an' an' s . absinthij mente
an' an' ij . rosarum sumac an' an' j s . gallie
cinamomi nucis muscate an' an' s . contundantur grosso
modo et bulliat in vino rubeo optimo

Species pro corde calido ℞ zedoarie been
albi et rubei lig' aloes cinami gariofi. corticum
cit' foliorum lauri grane tinctorum muscate roris
marini spice an' ʒ j . rosarum sandalorum utriusque fo-
liorum mirte bombicinis buglosse spodij cam-
phore an' ℈ ij . croci gallicini an' ʒ j . musci
g° iij vel iiij . et fiat sacculus pro corde

Species pro fumigio ad fluxum ventris ℞
gallarum cipressi an' j . mirtillorum sumach corti-
cum granatorum gallarum perforatarum corandri papaveris
an' an' j . acatie ypoquistidos seminis plantaginis
rosarum thuris sandaraca gallicini . . . an'
an' s . colofonie ʒ j s . origani ij . . .
an' . . . masticis cinami . . .
carvi torrefactorum an' an' s colofonie ʒ j s .
et pulverizentur

Species pro sedando superius qui habet fluxum ven-
tris ℞ origani sumach mirtillorum coriandri
an' an' j s . radicum tassibarbassi camomille
an' ij . balaustiarum corticum granatorum . . .
seminis rosarum an' an' s . radicum tassibarbassi cardi car-
donis corticum et radicum mori an' an' iij . contun-
denda contundantur et reliqua mittantur bulli-
ant in vino nigro deinde ponatur in uno sac-
culo et fac ipsum sedere desuper

Species pro ablutionibus pedibus sompnum provo-
cantes ℞ camomille melliloti violarum an'
an' j . florum nenufaris an' s . corticum papaveris
albi ʒ j . bulliat

Lotio ℞ foliorum vitis salicis malvarum an' an'
j . coquatur et cum supscriptis pulveribus ʒ ij . abluat
bis vel ter ante cenam pedes usque ad genua et
brachia usque ad cubitum

Species pro emplastro cordiali magno ℞ cor-
ticum cit' macis florum buglosse et boraginis
an' ʒ s . mellisse rosarum an' ʒ j . been albi et
ru- doronici ossis de corde cervi an' ʒ j s .
foliorum basiliconis ʒ s . corallorum amborum spo-
dij terre sigillate an' ʒ iij . ligni aloes croci
an' ʒ s . anuli ʒ iij lambrusce florum salvie
an' ʒ vj . farine ordei ʒ ij rasine ʒ j . dis-
solvatur rasina cum aceto vel vino citoniorum
si vis cerotum Et si vis emplastrum dissolve

(right margin:) . . . sacculi

(right margin:) . . . tassi . . . singula . . . compone

cum aqua ros. et mellisse

Diacladia (?) ℞ cinamomi electi ʒ ii ʒ ii
ʒ s. piperis galinge gariofilorum ana ʒ i. gra-
norum paradisi cardamomi ana ʒ i s. corian-
dri ʒ ii. vini lb. xii. mellis ant. zuccari lb. iiii.
pulverizent omnia et coquantur ad ignem sine ebullitione
proiciantur ad sacculum totiens quotiens clarescat

de sacculis

Sacculus carminativus pro stomacho ℞ seminis apii
ani finiculi feni. macedonici. rute ana ʒ s.
origani calamenti ana ʒ i s. piperis siccatos pu-
legii rute sicce camedreos camepitheos ana
ʒ i. absinthii ʒ ii. calami aromatici cinamomi gariofili
ana ʒ ii. mast. ʒ iii. contundantur omnia et fiat
sacculus

Sacculus pro corde [illegible] ℞ sandalorum
[illegible] rosarum corallorum amborum spodii foliorum
mirte boraginis camphore ana ʒ i. troci-
scorum de camphora ʒ i s. been al. et ru. cor-
ticum citri [illegible] serici. glossi. spice oss.
de corde cervi grana tinctorum foliorum lauri
gariofili. zedoarie lign. aloes [illegible] gariofilate
[illegible] cubebarum mellisse ana ʒ i. mus-
ci gr. iiii. fiat sacculus ut supra.

Sacculus pro capite ℞ cubebarum nucis mis-
corticum citri gal. [illegible] siccatos maio-
rane ana ʒ iii. rosarum [illegible] mirtillorum
ana ʒ i. et fiat sacculus capitalis

Sacculus pro corde frigidus ℞ rosarum bu-
glossi florum boraginis ana ʒ i s. corticum citri spo-
dii foliorum mirti corallorum [illegible] coriandri
sandali [illegible] ana ʒ i s. camphore ʒ ii. et
fiat sacculus

Sacculus pro tinnitu [illegible] sibillatione aurium et
dolore [illegible] aurium et fiat applicatus
cum [illegible] morborum ℞ pul-
pe colloquintide asari centauree minoris et
maioris ana ʒ i s. siccatos origani calamenti
pulegii ana ʒ ii. [illegible] ʒ iiii. contundantur
omnia subtiliter et fiat sacculus qui calidus apponatur

de sirupis

Sirupus compositus de radicibus ℞ radicis
feni. petrosillini apii. brusci sparagi ana ʒ i.
se. petrosillini apii. feni. carvi brusci sparagi
se. lactuce portulace squamole seminum quinque ana
ʒ i. sandalorum amborum ros. violarum ana ʒ s.
prunorum numero xxx. scolopendrie epatice cen-
tauree capillorum veneris ana ʒ i. fiat decoctio
et cum decoctione fiat sirupus cum lb. i s. zuccari
et cum [illegible] fiat sirupus compositus [illegible] valet
optime ad frangendum lapidem

Sirupus solutivus ℞.

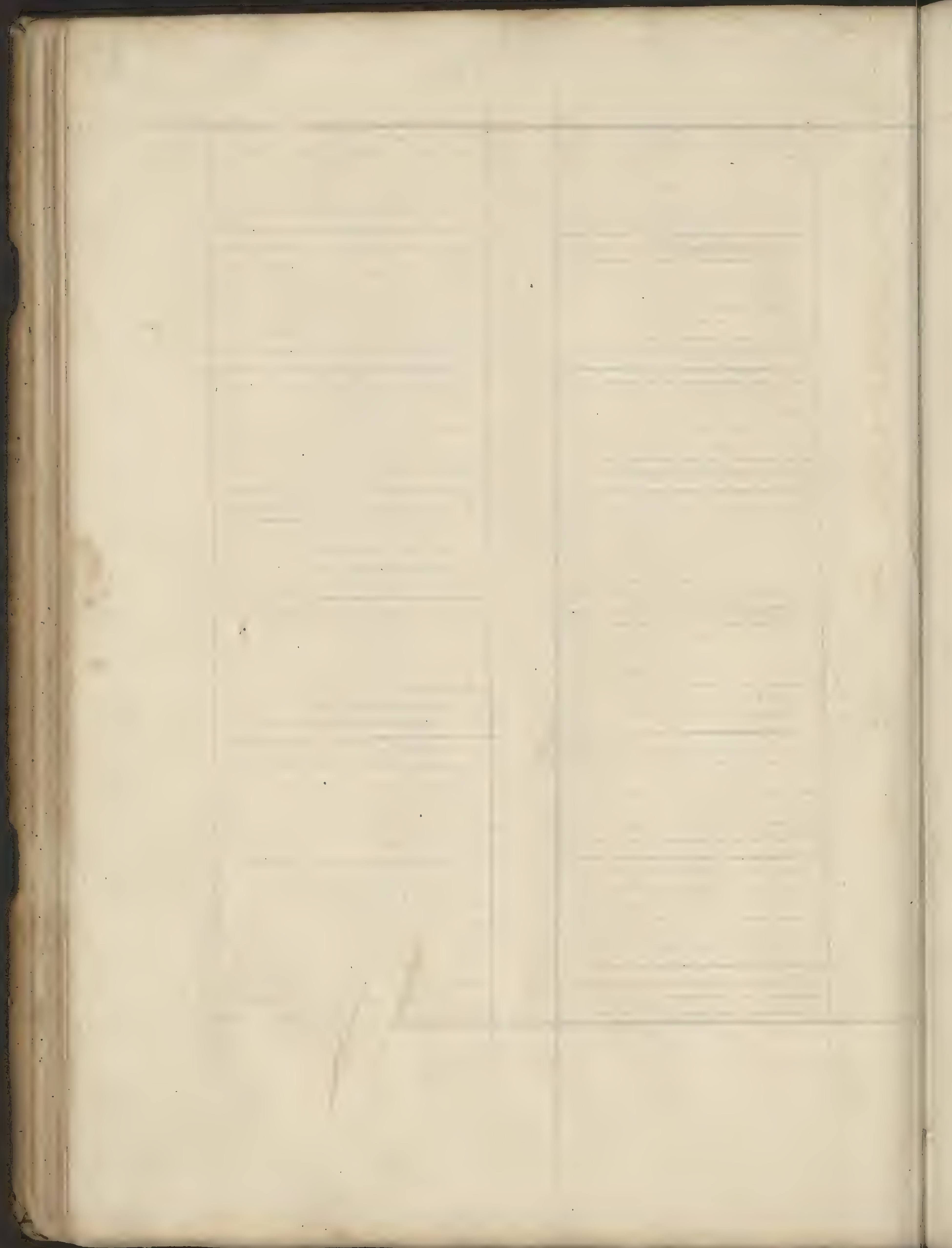
[illegible] contra [illegible]

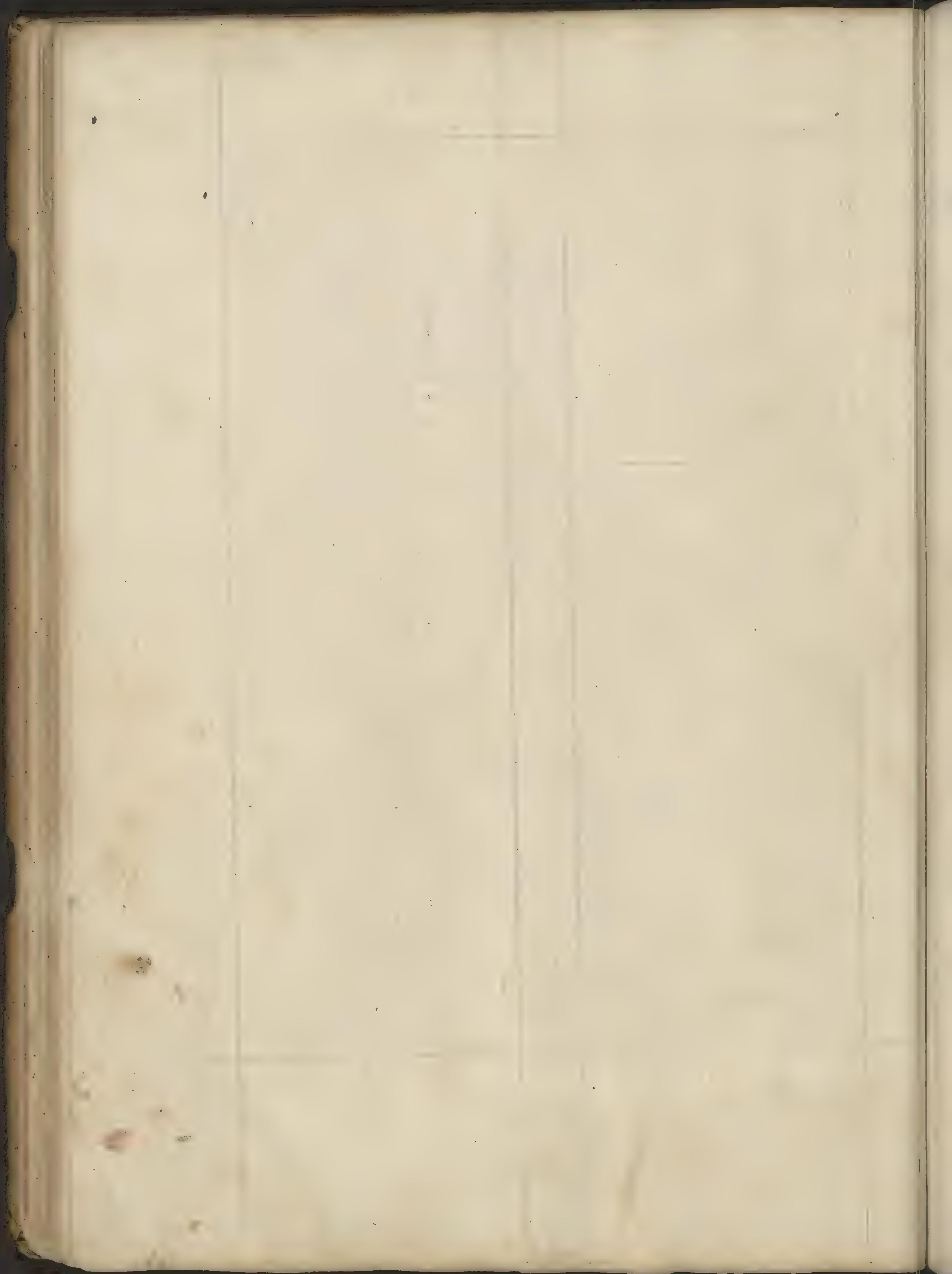
Ad [illegible] medulle [illegible]
[illegible] et adde [illegible]
[illegible]

Ad [illegible]
[illegible]

[illegible]

Flegmon · [illegible]

[illegible]

[illegible] matu[illegible] [illegible] flegmonem

Cura mai[illegible] flegmonis ger[illegible] sit attendenda.

[illegible] pisana ordeacea et [illegible]

[illegible] flegmonis [illegible] et [illegible] fit ante [illegible]

[illegible] flegmonis fiat [illegible] aperit flora [illegible]

[illegible] no [illegible] [illegible]

[illegible] exsiccatum debet esse mla. et non debet [illegible] exsiccan[illegible] et phibeat p[illegible] p[illegible]te resolo. eo q[illegible] felim[illegible] [illegible] debet resolui i declinaô[illegible] e modica [illegible] ro[illegible] propter appropriac[illegible] resoluti[illegible] [illegible] q[illegible]re [illegible] remanet [illegible] In aug[illegible] [illegible] malue [illegible] foliorum ro[illegible] absinthij [illegible] [illegible] oleo [illegible] et [illegible] fiat emplm molle aliud [illegible] R[illegible] [illegible] ro[illegible] acti [illegible] [illegible] croci [illegible] ij.

[illegible] simul et cu[illegible] [illegible] incorporet[ur] et cu[m] adipe galline [illegible] [illegible] poros et exalare faciu[n]t [illegible] [illegible] pruriens. q[uia] p[ro]cedit [illegible] [illegible] ex hijs o[mn]ibus simul. Si a[utem] [illegible] [illegible] mei. remouet[ur] ta[m] mollitiu[m] [illegible] in flegmone. Si a[utem] dolor fuit [illegible] [illegible] [illegible] fonicu[m] et [illegible] [illegible] et soluat[ur] [illegible] et postea ponat[ur] sup[er] pruniis. et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] op[tim]u[m] ad [illegible] [illegible] [illegible] litargiri[i] cerusse. an[a] q[uan]tu[m] sufficit [illegible] et fiat vng[uentu]m

Formica est pustula vel pustule [illegible] [illegible] et ambulare [illegible] et fortasse [illegible] [illegible] formice. Noto p[rim]o q[uod] auic[enna] dicit [illegible] q[uod] formica e[st] pustula sine [illegible] [illegible] [illegible] pustula [illegible] semp[er] ab o[mn]i pustula aliq[ui]d egredit[ur] vel vt [illegible] indiget exsiccatio[n]e. nec a[utem] sic est in aposte. [illegible] 2[o] vel pustule. q[uia] i[n] tali me[m]bro in q[uo] fit formi ca vt plurimu[m] oriu[n]t[ur] pustule vel pu[n]cte [illegible] et [illegible] [illegible] q[ui]b[us] [illegible] pustularu[m] p[otes]t dici formica [illegible] [illegible] formice. [illegible] formica e[st] pustula vel pustule. Dixi 3[o] q[uod] facit [illegible] apa [illegible] [illegible] habet apa [illegible] si habet [illegible] Illud est veru[m] de vna s[cilicet] sp[eci]e s[cilicet] ambulati[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] formica e[st] apa [illegible] Dixi q[uarto] et ambulat et fortasse vlc[er]at et fortasse resoluit. [illegible] notitia ei[us] nota q[uod] formica e[st] du[plex] q[uia] q[ue]da[m] est a[m]bulativa. et alia corrosiua. et di[citur] am bulativa q[ue] ambulat sine corrosione. alia dicit[ur] [illegible] [illegible] q[ui]b[us] formica est ambulativa. q[uia] q[ui]libet a[m]bulat. no[n] t[ame]n q[ui]libet cor rodit. Corrosiua formica dicit[ur] ee illa q[ue] cor rodit et a[m]bulat corrode[n]do. Ambulativa dicit[ur] q[ue] ambulat sine corrosione. Et nota q[uod] formica corrosiua fit ex [illegible] colera adhusta[illegible] q[uia] m[ateri]a co lera adhusta e[st] grossior et p[ro]pt[er]ea mag[is] figit[ur] i[n] me[m]bro. et habet in se p[ar]tes acutas. Formica am bulativa fit est a m[ateri]a colera pura. Formica a[utem] cor rosiua habet in se p[ar]tes acutas [illegible] vlc[er]at[ur] [illegible] resoluit[ur] et est tardioris resol[ution]is r[ati]o[n]e g[ro]ssiciei [illegible] m[ateri]a e[st] multu[m] subtil[is] q[uia] euaporat p[er] porositates. Et q[uo] p[atet] q[uod] lo[n]gitudo et b[re]uitas curatio[n]is atte[n]dit[ur] p[ro]pt[er] grossicie[m] et subtilitate[m] hu[m]oris [illegible] [illegible] Cito g[ratia] apa fuit ex hu[m]ore subtili [illegible] [illegible] cito curabit[ur] 2[o] p[ro]p[te]r difficultas [illegible] [illegible] [illegible] illa. p[ri]mu[m] e[st] a colore. Color e[nim] e[st] declinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sig[nu]m sumptu[m] e[st] a figu[ra] s[ecundu]m q[uo]d radix ei[us] e[st] lata et ca put ei[us] e[st] acutu[m]. et loquor de istis duab[us] sp[eci]ebus s[cilicet] corrosiua et a[m]bulativa sine corrosione. 3[m] sig[nu]m e[st] [illegible] a punctura q[uia] i[n] fine sentit puncture[s] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] q[uo]d e[st] punctura [illegible] [illegible] formice

C[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] localib[us]. Primo et [illegible] [illegible] lactuce [illegible] sola[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponet[ur] [illegible] prunes [illegible] [illegible] [illegible] q[uan]tu[m] sufficit et cu[m] oleo [illegible] In statu augm[en]ti et declina[tionis] [illegible] vlc[er]ato. R[ecipe] farine or[dei] ℥ i. pul [illegible] [illegible] ℥ i s[emis]. [illegible] [illegible] [illegible] puluizent[ur] subtil[ite]r et o[mn]ia bulliat simul in aqua vel oleo ro[sarum]. et fiat emplastrum.

Emplastru[m] [illegible] ad id[em]. R[ecipe] farine lentiu[m] fa[rine] ordei puluer[is] ro[sarum]. corticu[m] gr[ana]tor[um]. an[a] ℥ ij. arnoglosse m[anipulum] i. Et si vis addet[ur] ribes. et incorporent[ur] cu[m] oleo ro[sarum]. et fiat emplastru[m].

Aliud. Arnoglosse [illegible] et [illegible] R[ecipe] arnoglossi lentiu[m] panis furfurei galloru[m]. an[a] p[ar]tes [illegible] bulli at in aq[ua] et cu[m] oleo ro[sarum]. fiat emplastru[m].

Aliud [illegible] R[ecipe] [illegible] cu[m] aceto [illegible] formica

Aliud [illegible] R[ecipe] de ficub[us] q[ue] i[n]duu[n]t de pla[n]ta [illegible] m[anipulum] i. et farine frume[n]ti tantu[n]de[m]. bulliat i[n] vino et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et pone sup[er] formica[m].

Aliud [illegible] R[ecipe] [illegible] [illegible] cu[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cito tollit ambu [illegible] [illegible]

Aliud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et fiat linimentu[m] et suppone formice.

Aliud [illegible] R[ecipe] fellis [illegible] [illegible] m[anipulum] i. [illegible] piperis an[a] ℥ ij. et misce cu[m] vrina pueri et par[illegible] aceti et fac emplastru[m].

Aliud eiusde[m]. R[ecipe] sterco[ris] o[mn]iu[m]. sterco[r]is vaccini pascentis herbas [illegible] et incorporent[ur] cu[m] aceto non nimis forti et fiat emplastru[m].

Aliud defensiuu[m] appone[n]du[m] circa locu[m]. R[ecipe] boli ar[menici] terre sigillate. an[a] p[ar]tes eq[ua]les i[n]corporent[ur] cu[m] aq[ua] ro[sarum]. [illegible] [illegible] trocisci [illegible] ad id[em]. R[ecipe] corticu[m] gr[ana]tor[um]. ℥ ij. aristologie gallaru[m] no[n] p[er]foratar[um]. ℥ [illegible] salis [illegible] aluminis iamein [illegible] an[a] ℥ iiij [illegible] mirre an[a] ℥ ij. terant[ur] o[mn]ia et [illegible] cu[m] vino dulci et aceto et oleo ro[sarum]. et postea dissoluat[ur] cu[m] aceto et ponat[ur] sup[er] [illegible] [illegible] et isti trocisci [illegible] [illegible] et igne p[er]sic[o]

Sequit[ur] de formica miliari. q[ue] est 3[a] sp[eci]es. et e[st] pustula p[ar]ua sim[i]lis milij in colo[r]e et q[uan]titate [illegible] [illegible] similitudine[m] milij dicu[n]t[ur] e[st] miliaris. Fit a[utem] hec [illegible] ex m[ateri]a colera mixta cu[m] fl[egm]ate. et cu[m] aliq[ua] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] e[st] tardioris resolu[tion]is q[uam] sint alie et [illegible] e[st] r[ati]o[n]e grossiciei. Et sicut a[m]bulativa t[ame]n sit ad cor rosiua[m] ita et miliaris t[ame]n sit ad corrosiua[m]. [illegible] t[ame]n difficilius q[uia] talis m[ateri]a difficili[us] adhiret. [illegible] a[utem] adhiret[ur] fit i[n]t[er] o[mn]es sp[eci]es formice deterior et no[n] sit tibi mir[um]. q[uia] h[oc] e[st] r[ati]o[n]e grossiciei difficili[us] resoluit[ur]. et e[st] q[uia] pl[us] figit[ur] i[n] me[m]bro et pl[us] corrodit. Signa a[utem] formicar[um] sic p[otes]t haberi. o[mn]is a[utem] formica. q[ue] est ex colera sola. q[ue] ex colera mixta cu[m] fl[egm]ate vel [illegible]

[illegible]

Quem [illegible] aplet' [illegible] [illegible] et soluit' aplem [illegible] [illegible] ol emplastr et [illegible]

[illegible] contra [illegible] et fiat [illegible]

Aliud [illegible] et fiat empl[illegible]

Aliud [illegible] ab ipso [illegible] et [illegible] loeni forme [illegible]

Aliud theodricu [illegible] et fiat empl[illegible] [illegible]

[illegible] forma [illegible]

Ignis persicus [illegible] ignis [illegible] et [illegible] [illegible] ignis [illegible]

[illegible]

[illegible] et fiat empl[illegible]

[illegible] et fiat empl[illegible]

Aliud [illegible]

Aliud [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Clar est [illegible]

[illegible]

... si fuit ma el ... [illegible]

[illegible] frigidus.

[illegible]

In hoc agitur [illegible] q apantibus a posteriis [illegible] i. ascaulos eo qz isti [illegible] Quare dicit dinc[illegible]

[illegible] et prima dicit fm [illegible] ascaulos. et eshomeni [illegible] fo fmo illorum e [illegible] et prima [illegible] signis [illegible]

[illegible]

exsiccatione et medin apponit [illegible] multa huius [illegible] non solum ex humiditate [illegible] ex nimia exsiccatione et caletac[illegible] ne mouens [illegible] prohibet spus ad membra [illegible] fit duobus modis uno ex ca[illegible] prinitam [illegible] tina membri. et [illegible] prohibet spus venire ad membr[illegible]

Alio[illegible] corrumpit. ex [illegible] exititibus i membris [illegible] eu anus vt notum est [illegible] not modo curat corrump[illegible]

Dico ergo q cancrena e [illegible] et cutis sit corrupte et tamen non sit sic corrupte q perdat [illegible] membri. Est autem cancrena non incipiendo f. a princo [illegible] vt plurimum p viaz [illegible] q sequitur sup ad [illegible] Cum autem corrump[illegible] [illegible] ita q totus sensus membris remoueat. tunc dicit q est ascachilos. Cum autem [illegible] incipit remoliri et humectari

remouet. tunc cancrena et ad ascaulos transit et putrefactio confirmata e. Cum vero ossa necnon sunt corrupta. de tunc dicitur eshomenus vt dicit albucasis quasi hostis hominis. Ex quo patet vnum illorum e via ad eshomenum. et propter hoc sub vno modo sunt situati [illegible]

[illegible]

Alia pouis fiat [illegible] succo solatri [illegible] plures lactuce [illegible]

[illegible]

et post [illegible] fiat [illegible]

[illegible] putrefacit [illegible]

[illegible] sub [illegible] vel aliis [illegible] et ponatur [illegible] desiccat

[illegible]

[illegible] et alia [illegible] mala [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et multum [illegible] de alio ungue [illegible]

[illegible] et si [illegible] ponatur super [illegible]

[illegible] remouet et dolorem mitigat.

[illegible]

[illegible] ad mundificandum [illegible]

[illegible] et alia [illegible] mala [illegible]

[illegible] et ad [illegible] et trunculos [illegible]

[illegible] et [illegible] putrefacit.

Ungues [illegible]

[illegible]

[illegible] mala [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] in alijs temporibus [illegible]
[illegible] altiorum fiunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] plurimum [illegible]
[illegible] acuta siue secunda siue
[illegible] quod significat magis esse
[illegible]

Capitulum de [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible] in hec rebus con
nantibus [illegible] frigidis
sicut sunt lactuce [illegible] et sic
de similibus. Et si [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et pon[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
a loco leso vt debemus attrahere [illegible] corrupta [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible] que est multum acute [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶
Item si eres in rure vel in villa et non habes [illegible]
[illegible] cumis male adhuc [illegible] et super pone [illegible]
[illegible] valet in punctura cuiuslibet animalis [illegible]
Experimentum bonum pulueris yperon [illegible]
non sunt ipsum ob ¶ cordi nec [illegible]
[illegible] colore [illegible]
[illegible] malua[illegible] [illegible] farine [illegible]
[illegible] ad decoctus et postea pona[illegible]
[illegible] est mortificata [illegible]
[illegible] eius curabitur circulus

quoniam fit separatio carnis a carne sana. et tunc debes poni
desuper putrefactiua. vt astringat vel remoueat illa ca
ro putrida et corrupta ¶ Et si vides vesicationes
circa locum vel circa carnem sanam. tunc dimis carbunculum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in mundificando
[illegible] super eum hoc vnguentum
[illegible] partes equales fiat
[illegible] maligna. primus
[illegible] debes scarificare locum et
[illegible] lauare locum cum lixiuio vel cum
[illegible] ne sanguis super locum congeletur. quo facto ponatur
[illegible] super locum et est ¶
[illegible] frumenti butiri partes equales [illegible]
triti [illegible] misceantur adinuicem. et fiat emplastrum
Aliud theodorici. Recipe vitellorum ouorum duorum [illegible]
[illegible] cum sale trito in modum emplastri et ponatur super locum
Aliud bruni et theodorici. Recipe consolide maioris
et pista [illegible] et ponantur super loco et
[illegible] mortificat [illegible]
sepe facere ¶ ¶ [illegible]
terbentine. [illegible] dissoluatur ista ad ignem et incorpo
retur cum melle [illegible] et fiat [illegible] et fiat emplastrum
Aliud ysaac. Recipe fermentum et distempera cum sale
et oleo [illegible] carbunculos aperit et maturat
Aliud [illegible]. Recipe stercoris columbini et pista cum
[illegible] ¶ [illegible]
sanat apostema et carbunculos. et [illegible]
Aliud saponis. Recipe radicum affodillorum [illegible]
[illegible] et fiat emplastrum [illegible]
[illegible] cum melle. et passulis carbun
culis confert.

Apostemata glandulosa

Apostemata glandulosa. vel que
fiunt in locis glandulosis. fiunt multis modis
scilicet quia repletio est in toto. et tunc natura regitiua
corporis transfert ad partes illas tamquam ignobiles superfluitates
illas que generantur bubones et similia ¶
Alio modo fit hoc apostema. et quia in aliquo membro principali erunt
superfluitates [illegible]
pellitur ad loca emunctoria. que sunt deputata ad reci
piendum superfluitates membrorum principalium. ex quo
sequitur quod licet repletio non sit in toto. stat bubonem
fieri propter dictam causam ¶ Alio modo potest fieri bubo scilicet
ratione acuitatis vlceris existentis vt pedis aut virge quia
ratione doloris trahuntur humores ad loca emunctoria. In
quibus locis sunt carnes spongiose et concauitas erit in
locis. adest quapropter retinentur humores et superfluita
tes in locis illis et putrefiunt. quia in locis illis generantur
bubones ¶ Nota 2° quod vt plurimum talia apostemata sunt
calida. licet aliqua sint multum frigida. et specialiter vt vidi illa
que oriuntur post aures. et ratio est in promptu. eo quod locus
ille est emunctorius cerebri. et cerebrum est multum frigidum
et multe alie rationes possunt adduci ¶ Nota 3° quod apostemata
multum diuersificantur secundum locum in quo sunt. vnde si ista
apostemata essent in alio loco alia indigerent curatione vt
manifestum est ¶ Nota 4° quod apostema existens in subacellis
quasi semper terminat ad saniem. eo quod illa materia est cali
dior alijs ratione materie et ratione loci. quia locus ille est [illegible]
cordi. et materia illa vt plurimum est cordis superflua [illegible]

[illegible]

De exitu... [illegible]

//Contra antraces et carbunculos ubicumque fuerit oppositis et ybarum ... pomum dulce super cineres ... [illegible] ... ubi sunt grani et postea ... ad ... ponatur calidum ... postea alia parte et sic quousque extraxerit

Ad idem ... vitella ovorum farine ... [illegible] ... ponatur ... et possunt ... poni ... [illegible]

unguentum resolutivum [illegible]

mitigativum dolorum [illegible]

[illegible] et [illegible] amplа · ppter qd
[illegible] cucurrit putrefuit qr illuc non
[illegible] licet interdum illuc apata quam
[illegible] huerit putrefieri · Ergo excitura sit
[illegible] forte causa
[illegible] in iuncturis propter
[illegible] calefactione et ca
[illegible] exanguia · Item deterior
[illegible] q est in extremitatibus musculorum
[illegible] sicut si est sup genu p tres di
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
distinctione que mittit [illegible]
digestione concurrit complexio membri · quia si [illegible]
calidum cicius fiet digestio mei q si membrum fuit
frigidum · et tempus frigidum aut calidum p eandem racionem
qr si tempus fuit calidum [illegible] digestio
[illegible] tardius
[illegible] complexio frigida membri et ipsius frig
[illegible] ad tarditatem digestionis
[illegible] corruptorum et malarum
[illegible] digestionis et mutationes ei
membri corruptione
Et nota q [illegible]
profunditatem [illegible]
[illegible]
[illegible]
excitura post cibum · aut in hora cibi aut ipsi [illegible]
tudo · et vniuersaliter ois cura corruptionis saniei
et humores est cura excitureClepsydra.
[illegible] excitura sunt multiplices · quedam autem sunt
exciture cum tractate · quedam alio nomine vocantur [illegible]
et in istis reperitur sanies in diuersis locis · et quia vna
excitura reperit sanies in diuersis cauernis qr
[illegible] · Alia est excitura toponaria et
[illegible] · et eius sectio debet esse
[illegible] et ego facio sectionem
[illegible] secundum triangulum et sed
sunt boni modi incipiendi · Alia est species exciture
q dicitur [illegible] qui dicitur q accidit
multociens [illegible]
[illegible] te fuge curis
[illegible] · De duabus speciebus excitu
rarum [illegible] fecit auctor mentionem in hoc capitu
lo omnes absolute vocant exciturarum
Hec sunt signa q excitura venit ad saniem · Et primo
q cum vides in loco apatis pulsationem plurimam
et duritiem forte prolongatam cum caliditate et rube
dine existima q est in via vt fiat excitura · Et sp
cum video locum putrefieri appono putrefactiua
qr sunt sanatiua saniei · i · quando tu vides apa in
via ad saniem tunc appone mollia · Quando videris
sedationes doloris · et videris locum dealbari
tunc scias q iam facta est
De sanie laudabili et mala in apertione exciture
considera q sanies est bona · vz · si alba lenis
et equalis · cum eius non sit odor horribilis et
equalis in qua operata sit caliditas naturalis a predominio
Et nota q primo est alba · et assimilatur membro
in colore · Ex quo arguitur dominium caloris · 2o ipsa
est lenis in superficie · qr non debet esse [illegible]
equalis · quo ad substantiam · et quo ad colorem [illegible]
vniformis · et ex hoc signo arguitur · q materia est
[illegible] calore naturali · 3o no · q cum odor eius
non erit malus · qr odor saniei laudabilis non debet
esse horribilis · apparentibus signis supra dictis · sanies
erit laudabilis eo · qr naturalis caliditas operata est in ge
neratione illius saniei · et ideo sanies illa licet sit [illegible]
[illegible]
Mala est sanies [illegible]
non solum illa [illegible] illa q defi
cit ab aliqua predictarum dicitur mala · vz · si non est alba et
eius fetida · significatur q sanies illa non fit a predominio ca
loris naturalis · patet · quando ergo plures conditiones [illegible]
ad saniem laudabilem · eo recurrit ad malam
Et nota q quando sanies non est alba · significatur debilitatem virtutis
et si non est equalis significat q [illegible]
est horribilis · significatum est predominium caloris extranei et de
bilitatem [illegible]
ficatiuus super dispositione pectoris · Ita per saniem in
[illegible] membri apati · Item nota q
ex [illegible] arguitur vtrum cura debeat esse
longa vel breuis · Si enim fuerit mala significatum est q cu
ra erit longa · qr significatur [illegible]
Et nota q multe sunt [illegible] de quibus q
non facio mentionem · [illegible] de vlceribus
Sanie scias q sanies [illegible] est equalis
non est horribilis · aut q est alba et [illegible] odor
non est horribilis · tales sunt inter saniem bonam et non
bonam · medie et non sunt absolute bone neque male
Exciture q fuerit incipiendo curantur in principio cum re
percussiuis · sicut curantur apata · preterquam in talibus
conditionatis · quos explicat Avicenna in 2o et 2a fen in primo
modo de apatibus · Ex isto habetur differentia inter exciturarum
q fit incipiendo · et illam q non fit incipiendo [illegible]
q fit non incipiendo secundum plures auctores · non [illegible]
curatur · et ideo sic cauimus in confectione [illegible]
In statu et augmento · qr materia est apta saniei · compe
tunt putrefactiua · In statu competunt pura · In augmento
vero potes admiscere aliquid · qr materia nondum
totaliter fluxa · Et nota q in hoc casu · non competunt re
solutiua pura · qr talis materia non est apta resolui qr
si esset apta resolui · tunc non esset excitura vt patet per
diffinitionem exciture · Item autem maturatione extrahitur
materia de loco · et potest extrahi duobus modis · Vno modo secundum
rectitudinem de excitura · quando secundum maturationem excitura
aperitur cum cautela sine cum moderamine · Et si aperis
cum cautela · tunc secundum prudentiam tuam · ne neruus siue
corda siue arteria incidatur vel aliquod principale
tangatur membrorum · et fiat in loco secundum possibilitatem tuam
Et si fuerit materia multa · extrahe eam in pluribus vicibus
ne virtus debilitaretur · et specialiter si paciens esset debilis
vel iuuenis aut mulier pregnans · vel debilis · et aliis con
ditionibus similibus ad hoc pertinentibus sine recessu · et si materia
pauca fuerit · potes eam in vna vice extrahere
2o modo fiat extractio non secundum rectitudinem · quando specialiter ex
citura sit adeo magna taliter q dubitetur forte ne
materia ipsius possit digeri a natura · eo qr natura non poterit
forte illam superare · et si forte ipsi exciture apponantur
digestiua · timetur de putrefactione illius membri · Ideo
nullo modo in tali excitura expectanda est digestio · sed in

[illegible]
[illegible] cu3 oleo et aq et [illegible]
[illegible] et mirra pauus cu [illegible]

Nota q quito plo derogat [illegible] valet [illegible]
et plo valet in frig [illegible]
apatib [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] bolo [illegible] gallice [illegible]

[illegible]

[illegible] et fiat emplm [illegible]

[illegible]

q erat in apate [illegible]
et iuxta vene[illegible]

Et ego dico q hoc vnguentu pt fieri vigorosig. si ac
[illegible] ita fapio d[illegible]
q [illegible] resoluit apa et huores pu/
[illegible] qn pptetate habet re/
[illegible] sub [illegible]

[illegible]

[illegible] potis ipam rupere
[illegible] potenah [illegible] illa no noret [illegible] ymo poti
[illegible] quia illa [illegible] dissoluit [illegible]
[illegible] i aut fuit extra [illegible] melior e aptio
[illegible] gplo i mebro
Cura [illegible] dicta ordinare
[illegible]
[illegible]
[illegible] in fine aug[illegible] vel
[illegible] luit [illegible] samat
[illegible]
[illegible] lingua bo
[illegible]

[illegible] et fiat emplm [illegible]
sup locu et ad h valet alia mat[illegible]
Emplm mirabile opans i [illegible]
Rx. olei ro. ℥ i. vitellor [illegible]
ri ℥ ij. Farine fenigreci [illegible]
gis maluauisci ℥ i. incorpent sil et fi emplm
Ite si ma fuit venenosa cognosces q frunculo erit niger
vel viridis et vene appebut sup locu multu multiplices
tur vel flemma [illegible] te hoc no facias
nisi p9 pncipiu et [illegible]
ficatoe et aptione [illegible]

Cura mori. Morus e apa [illegible] addita
et multoties fit i ano [illegible] ad silitudine illo
fructo mori [illegible]
Cura ei9 est [illegible]
[illegible]
Ite si fuit duru melig est cura biaq[illegible]
mo anois. q2 timor est de cancro

Emplm de apatibus frigidis

Apata frigida fit ex flate vel ex mlia vel ex vi
[illegible] currete aut
[illegible] q fiat nag corp
[illegible] fm q ei agga
[illegible]
Ite nota q vetositas [illegible]
in ipos huoz frigi[illegible] q pa
ventositz est frigidi[illegible]
no sit exclusa [illegible]

Cap[illegible] d' ademenul

Cap[illegible] de mo[illegible]

[illegible]

... vel filtro vel stupa ... [illegible]

No di autem ... [illegible]

[illegible] stellis [illegible] pondere fiat et pone [illegible]
[illegible] vel suppon[atur] nodo cum [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pistetur [illegible]
[illegible] et distemperentur cum ovis vel aceto et ponatur sup[er] locum forte ligetur.

[illegible] sipie [illegible] diss[olvatur] cu[m] oleo
[illegible] et oleo [illegible] vel cu[m] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

et pressio particularis e[st] remotio totius vel attente in
[illegible] remotio
[illegible]
Nodus curationis albucasis et dicit. et debet p[ri]us in
[illegible]
[illegible] acuto no[n] obtuso et cu[m]
[illegible]
[illegible]
[illegible] saponis nigri an[a] q[uan]tu[m] vis
[illegible]
[illegible]
[illegible]
optinet principatu[m] si [se]patu[m] est maxi[me].
[illegible]
[illegible] sione[m] removeas cu[m] ungto apostoloru[m]. q[uo]d cu[m] un[-]
gto [illegible] positos [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] oleo [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
vel pone [illegible] ex [illegible].
[illegible] bibat in aq[ua] bulli[-]
[illegible] et sup[er] locu[m] ponat[ur]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et supra locu[m] ponatur
[illegible] d[icit] q[uod] seme[n] nasturcij mixtu[m] cu[m] melle con[-]
[illegible]
faciu[n]t eo q[uod] sanies q[ue] egredit[ur] de eo e[st] [illegible]
[illegible]
[illegible] indue melonu[m] curant.

D ubbelet sunt glandule [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
glandulosi q[uod] glandulis assilat[ur].
[illegible] sunt molles [illegible] molles [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et ad glandulas [illegible]
[illegible]
[illegible] scrofula [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

vel cu[m] alia re solida [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et fortis ligetur et no[n] moveat[ur] us[que] ad [illegible]
Modus theodrici et bruni. R[ecipe] aloes [illegible] mirre oli[-]
bani sarcocole et cu[m] albumi[n]e ovi q[uo]d cu[m] aceto fiat em[-]
pl[astrum] [illegible]
[illegible]
lamina[m] pone plat[e]llas de stufa i[n]fusas i[n] albumi[n]e [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] etiam [illegible]
Achillis d[icit] q[uod] q[uando] fit empl[astru]m cu[m] [illegible] et oleo
vel [illegible]
Et d[icit] q[uod] empl[astru]m [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] R[ecipe] folia capssi [illegible] et
[illegible] cu[m] medulla [illegible] et supponat[ur] loco [illegible]
[illegible] R[ecipe] unguentu[m] de plu[m]bo usto [illegible]
[illegible] et cu[m] oleo et
[illegible]
[illegible]
medicinis positis et usitatis q[uod] ut d[icit] [illegible]
[illegible] et [illegible]

S crofule sunt [illegible]
[illegible] grossi [illegible] et [illegible]
i[n] collo et sub ascellis et i[n]guinib[us] et habet [illegible]
[illegible]
nis et no[n] ad o[mn]em [illegible] et s[unt] semp[er] albi colo[-]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
vo[cantur] [illegible] no[n] curat[ur] [illegible] curat[ur].
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad sanie[m] variant q[uod] resolvat[ur] [illegible]
[illegible] hoc fit. Parati ad scrofula[m] s[unt] [illegible]
[illegible] et s[unt] [illegible] i[n]fantib[us] ac sa[-]
nant[ur]. In [illegible] est q[uod] [illegible] ex
p[ar]te resolu[ti]o[n]is q[uia] i[n] i[n]fantib[us] [illegible] resolu[ti]o[n]es
q[uam] in aliis etatib[us] q[uia] i[n] illis multiplicat[ur] calor.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] propter [illegible]
[illegible] in ferro vel emplastro [illegible] Caveat sibi [illegible]
[illegible] tollat [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] preparatis [illegible]

[illegible] quidem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aristologie [illegible]
[illegible] aqua [illegible] cum vino albo [illegible]
[illegible] primus cum aqua [illegible]
[illegible] fiat [illegible] de qua [illegible]
[illegible]
[illegible] emplastrum [illegible] mollificat
[illegible] anser [illegible]
et [illegible] galline [illegible]
[illegible] et fiat emplastrum et superpone scrofulis.

Albucasis dicit [illegible] unguentum [illegible] cum [illegible]
solvit scrofulas [illegible] Item fiat emplastrum ex [illegible] lupinorum et melle [illegible]
[illegible] et fiat [illegible]
Emplastrum de sinapi [illegible] sinapi [illegible] oleum sinapi
[illegible] et folia [illegible]
[illegible] fiat emplastrum et
[illegible] fiat [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] oleo [illegible]

Isaac dicit quod [illegible] cum vino [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] scrofulas.

[illegible] dicit quod farina [illegible] cum farina [illegible]
emplastrum [illegible] scrofulas [illegible]
addatur [illegible] scrofulas maturat et [illegible]
[illegible] galbani [illegible]
[illegible] oleo [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible]

Rasis [illegible] cum melle et pone [illegible]
[illegible] et fiat emplastrum [illegible] emplastrum [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]

[illegible] oleo [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] cum
[illegible]
[illegible] cum [illegible]
vino [illegible]
[illegible] et melle fiat emplastrum
et superponatur [illegible]
[illegible] scrofulas dolor et [illegible] expertum.

Emplastrum ad scrofulas resolvendas [illegible] et [illegible]
[illegible] et fiat emplastrum.
[illegible] et [illegible] cum [illegible] et
[illegible] cum capitello et pone [illegible] cum [illegible]
[illegible] et cum [illegible] emplastrum
[illegible] oleo laurino [illegible]
[illegible]
[illegible] aristologie [illegible]
[illegible] laurini [illegible]
[illegible]

[illegible] fiat [illegible]
[illegible] et fiat [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et fiat emplastrum.

[illegible] cum optimo vino [illegible] et [illegible]
[illegible] et fiat emplastrum.
[illegible] vino [illegible]
[illegible]
[illegible] melle [illegible]
[illegible] in vino [illegible]
et [illegible]
Avicenna dicit quod [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] quod [illegible] emplastrum cum [illegible]
[illegible] resolvit scrofulas [illegible] vel [illegible]
[illegible] et [illegible] emplastrum [illegible] scrofulas [illegible]
[illegible] sinapis [illegible]
scrofulas [illegible]
[illegible] dicit [illegible] delet scrofulas qui ex eo [illegible]
[illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] dicit quod [illegible] resolvit scrofulas et [illegible]
Bartholomeus [illegible] cum [illegible]
[illegible] et cum farina et melle et [illegible]
scrofulas [illegible] et [illegible]
[illegible] dicit quod [illegible] cum [illegible]
[illegible] oleo [illegible]
et [illegible]
[illegible] et melle.

[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] et fiat emplastrum [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] emplastra.
[illegible] et
[illegible] cum melle [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] diaquilon cum [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et fiat emplastrum
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et fiat emplastrum et est mirabile.
[illegible] oleo
[illegible]
[illegible] emplastrum [illegible]

[illegible]

Modus medendi [illegible]

[illegible]

Septimo [illegible]

[illegible]

[illegible] Aliud sapu[illegible] [illegible] aceto et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible] Aliud [illegible] [illegible] posta [illegible] ad euaporan[dum] [illegible] aceti et ad [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] sambucino. Deni[que] [illegible] armoniaco [illegible]

[illegible] Aliud [illegible]

[illegible] Aliud mollificati[illegible] [illegible]

[illegible] Aliud [illegible] [illegible]

[illegible] Aliud [illegible] [illegible] Aliud [illegible] [illegible] Aliud mollificati[illegible] [illegible] [illegible] simplici medicina [illegible]

[illegible]

[illegible]

Cancer est apostema [illegible]

[illegible]

[illegible] fuit cancerata [illegible] mamilla. Primo sicut [illegible] et cancer plurimus [illegible]

Cancer est particularis lepra [illegible] ordinata. Cancer confirmatus non [illegible] nisi radicitus extirpatur. Differt [illegible] a sephirosi eo quod in cancro est dolor, in sephirosi non. [illegible] differt eo quod cancer citius augmentatur quam sephirosis [illegible] mobilior. 3° [illegible] cancerum [illegible] repleta. 4° [illegible] sephirosis fit [illegible] cancer ut in mamillis [illegible] in locis non carnosis. Primum et 2m [illegible] cancro [illegible] et 4m sunt cancro [illegible] inseparabilia.

[illegible] habet 3es intentiones. Prima intentio est dieta. 2a est causam antecedentem removere. 3a est [illegible] quietum tenere. Prima ordinatur in dieta [illegible] fiat [illegible] secundum exigentiam. 3a completur cum localibus [illegible] non morditivis nec longo [illegible] cancer fuit [illegible] potest [illegible] cancer fuit occultus in loco [illegible] est impossibile. Debet tamen circa blanditiam [illegible] sic prolongatur vita. Et dicit ypo. 6° particula [illegible] debet prohiberi augmentum ut dicit [illegible] cum tiba [illegible]

[illegible] oleum ro. et [illegible] in mortario plumbeo [illegible] oleum [illegible] ingrossetur [illegible] et [illegible] locus.

Dicit gal. et [illegible] herbas [illegible] et [illegible] pustulas et solatrum [illegible]

[illegible]

[illegible] papaveris [illegible] piscentur et [illegible] linimentum [illegible] prohibere locum ne ulceretur cum [illegible] semper vive [illegible] lactuce [illegible] fiat linimentum.

[illegible] gal. Recipe passule [illegible] cum foliis rute et compleatur locus [illegible]

Aliud Gal. ad [illegible] Recipe succum nigelle cum oleo [illegible] et fiat [illegible]

[illegible] ... plurib[us] ...

... lactuce ... exsiccat ...

... et ... vngu[entum] ... plur[ibus] ...

... [illegible] ...

[illegible]

Capo d'agn[ello] ... [illegible]

ptare dolorem et [illegible].
Aliud dnr̃ et [illegible] cū aloes [illegible] quo
[illegible] et dissolutum admisce
tur et ponatur sup locū.
Aliud [illegible] de bolo [illegible] fiat [illegible] flo
ris mōlle. [illegible] et fiat [illegible] primo terebin
bene [illegible] terebin pone sup [illegible] et
[illegible] bene pulu[illegible] deinde camo
milla et [illegible] bibere [illegible]
[illegible] in vino et ponat sup locū [illegible]
[illegible] medicinis resolutiuis si dolor fuit [illegible]
[illegible] medicine [illegible] dolor [illegible]
aneti et oleū mōlle [illegible] at dolore [illegible]
te ad [illegible] et amicos et [illegible]
[illegible] pone [illegible] loco [illegible]
[illegible]
emplis et [illegible] fiat [illegible]
[illegible] per mebra et fiat i vno
loco [illegible] et sup [illegible] deinde in
[illegible] calo[illegible] q[illegible]
[illegible] aloes et bolo ar[illegible] et
oleo ro[illegible] et [illegible] p tm̄ vel p 2° dies deinde
loco maneat [illegible] haec op[illegible]
[illegible] et [illegible] opari h° tm̄ [illegible]
[illegible] purga[illegible] valet multum
[illegible] nō fiat [illegible] de [illegible] aquoso [illegible]
[illegible] p[illegible]
[illegible] habet [illegible] p mac [illegible]
[illegible] purga[illegible]
[illegible] euaporatio
[illegible] nō
[illegible]
et [illegible]
[illegible] et solui [illegible]
[illegible] spongiā infusā in [illegible]
[illegible] et [illegible] et ponas i loco
Aliud dnr̃ [illegible]
[illegible] armeniaca olei [illegible]
[illegible] et fiat vng[illegible]
[illegible] et ferro et [illegible] labia vul
[illegible] mediis mollib[illegible]
fuit [illegible] de [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] de resolutiuis [illegible]
[illegible] de [illegible] fuit [illegible]
[illegible] fuit [illegible] de medicinis [illegible]
[illegible] p notitia illarū [illegible] ad illa [illegible]

Capitulum de medicinis repercussiuis

[illegible] repercussiua [illegible] dicit [illegible]
[illegible] sine [illegible] et [illegible] Cum di
de [illegible] medicina [illegible] fuit [illegible] et
[illegible] et [illegible]
[illegible] accipiunt [illegible] dicunt tm̄ [illegible]
[illegible] resistit [illegible]
[illegible] apud [illegible] et
[illegible]
[illegible] lentiste [illegible] et [illegible]
[illegible] dicit [illegible] et [illegible]
[illegible]
et [illegible] repercussiua [illegible] et [illegible]
[illegible] et frigida [illegible]
[illegible]

emplastrum [illegible] et [illegible]
[illegible] repercussiua [illegible]
[illegible] aceto
[illegible] terra [illegible] Capitulum in
[illegible] et in [illegible]
[illegible] olei ro[illegible] herbarum
[illegible] et [illegible]
[illegible] 2° [illegible] et [illegible]
[illegible]
epithima [illegible]
[illegible] olei [illegible] cum alio
[illegible] et [illegible]
[illegible] vng[illegible].
[illegible] in [illegible]
[illegible] et si [illegible] fuit [illegible]
sine debet esse [illegible] si [illegible] fuit [illegible]
debet [illegible] si [illegible] fuit [illegible] debet
esse [illegible] debet [illegible] sicut [illegible]

Capitulum de medicinis [illegible] dolorē. Dolor [illegible]
[illegible] subito in [illegible]
[illegible] et [illegible] Sedatiu[illegible] dolor [illegible]
[illegible] vel al
[illegible] sedat dolor [illegible]
Et [illegible] sedatiu[illegible] doloris [illegible]
[illegible] et [illegible] subtilis [illegible]
[illegible] possint [illegible] calorē [illegible]
[illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] et aneti [illegible] mōlle [illegible] sedat
dolorem [illegible] Et [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible] Et [illegible] pelo [illegible] igne [illegible]
[illegible] et [illegible] ponit [illegible]
Mitigatiu[illegible] doloris [illegible] medulle panis albi et [illegible] mitigatiuū doloris
[illegible] in aq̄ feruēte [illegible] in [illegible]
[illegible] olei ros[illegible]
[illegible] in [illegible] pone sup [illegible]
Emplastrum [illegible] sedandū
dolorē [illegible] foliorū maluarū [illegible] coquatur fortiter [illegible]
aqua [illegible] mediante et [illegible]
[illegible] cum [illegible] emplastrum
Emplastrum [illegible] maluarū [illegible]
[illegible] violarū [illegible] partium [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] aqua et [illegible] pone aut
[illegible] colatura
[illegible] et [illegible] farina [illegible] aut
[illegible] et [illegible] emplastrum
Emplastrum [illegible] emplastrum [illegible]
de pane [illegible] et vino et fac emplastrum et [illegible]
[illegible] emplastrum et sup
loco ponatur [illegible]
Aliud mitigatiuū [illegible] olei viol
[illegible] medulle
[illegible] quantum sufficit
et fiat emplastrum.
Aliud mitigatiuū [illegible] vngti [illegible]
[illegible] olei [illegible] olei [illegible]
[illegible] et fiat [illegible] et [illegible] multum
confortatiuum [illegible]

[illegible] ... ex mitigando [illegible] ... vel in casibus oportunis [illegible] ... mori et in [illegible] ... Aliter [illegible] ... [illegible] ... et talia [illegible] ... papaveris [illegible] ... [illegible]

Trocisci mirabiles [illegible] ... sanguinea [illegible] ... albi ʒ. i. opii [illegible] ... ʒ. iii. [illegible]

Trocisci [illegible] ... albi [illegible] ... lactuce et portulace ana ʒ. i. et fiant trocisci [illegible]

Quod primo de mundificativis. Emplastrum mundificativum [illegible] ... farina [illegible] ... ordei [illegible] ... mel et [illegible]

Emplastrum [illegible] ... farine ordei vel frumenti [illegible] ... ʒ. iii. [illegible] ... et fiat emplastrum [illegible]

Aliud [illegible] ... et vitelli ovorum et [illegible] ... mirre ʒ. i. et fiat unguentum et [illegible] bonum.

Emplastrum mundificativum [illegible] ... mell ʒ. vi. farine ordei vel frumenti ʒ. iii. [illegible] ... et fiat unguentum [illegible]

Mundificativum [illegible] ... farina lupinorum [illegible] ... mell terbentine ana [illegible] ... mirre ʒ. i. [illegible] ... cum melle et terbentina [illegible] ... et fac emplastrum.

Aliud mundificativum [illegible] ... terbentine [illegible] ... farine [illegible] ... mirre [illegible] modo unguenti.

Aliud mundificativum [illegible] ... ana ʒ. i. [illegible] ... ad ignem et fiat emplastrum vel unguentum [illegible]

Unguentum egyptiacum [illegible] ... mell. [illegible] ... [illegible] ana ʒ. i. [illegible]

Aliud emplastrum [illegible] ... olei [illegible] ... [illegible]

Aliud [illegible] ... unguentum [illegible]

[illegible] ... et plagis [illegible] ... et [illegible] ... [illegible]

De medicinis attractivis

De [illegible] ... attractive [illegible] ... [illegible]

Ulcus est solutio continuitatis cum [illegible] sine putrefactione in partibus mollibus. Et solutio continuitatis [illegible] ... [illegible]

Solutio autem continuitatis [illegible] ... [illegible]

[illegible]

quedā in carne quedā in pfunditate Et qdā in
cutis et qdā in sbāz ossis et qdā in iūcturis
Et ī mediocrib; qdā ī nervis ligamētis cordis venis
et arteriis. qdā in organis. qdā in principalib; et
corde epate et cereb°. Et qdā in fiulib; principalib;
tracea arteria meri vesica Et qdā in nō fiubus
vt auricula et ocul; ¶ 2ª dria sumit ab eē solu
cōis ḡti. qdā est simplex et qdā cōposita Simplex
ē illa in q̄ nō est cōplicata intēcio cōpoītīe
illa in q̄ est cōplic° plurimz ītencionū q̄ duaru
vel triū ¶ 3ª dria a ppris drīs ipi° solucois ḡti
vt a magnitudine pravitate eq̄litate īeq̄litate pfūdi
tate et supficie et fm rectitudinē et obliq̄tatē ini
A talib; enī drīs sumūt judicia et īntēcōes
curatie ¶ Cause oīuz illo§ sumūt vt poīt alchabas
fmōe 9° disp°ois regalis Quia qdā ab inaīatis
vt a cultello ense lapide et sagitta Quedā aūt fiūt
ab aīatis vt a morsum canis vel alti° aīalis Et ab
istis causis sumūt' dūse īntēcōes curacōis ¶ Et eciā
notare debes q̄ ista mēbra cū soluta st̄ aliq̄ cōtinūt
p viā pme īntēcōis sic st̄ mēbra spmatica. vel oīa
mēbra hn̄tia vtutē īnatā tm̄ Et notes q̄ ista
9solidant' p viā pme īntēcōis. qn̄ cōiūgūt' dūsa
sine medio etrogenie sicut caro cū carne cōiūgitur
me° carne ¶ 2ª īntēcio venit qn̄ cōiūgūt' dūsa
cū medio etrogenio sicut qn̄ os cōiūgit' cū osse cō
iūgit' me° aliq° pª q̄ poro spmatico Saluo q̄ ī
puericia aliqn̄ gnat' p viaz pme īntēcōis vt cutis
et ossa et alia vt vidi expimēto de cute Et q̄ nil
ta hic theorice posset dici obmitto vt meī moris ē
Et notes q̄ h° nō habet veriū de ramis venaru cā
pillariuz q̄ illa semp regenerāt' p viā pª īntēcōis
vt notū est 9siderādi q̄ cū caro depdita gnāt' vene
et alie capillares regnānt ¶ In sig° hui° q̄ cū ca
ro regnāt' et mediat' exit sang̃s. et h° nō est p
aliud nec nisi vene capillares aliā st̄ mēse vn
si eēt nō exiret sang̃s q̄ sang̃s ī venis 9tinetur
nō ī carne vt notū et h° sufficit hic ī isto loco.

Sciendū est fm gal' in 2° pª affo' vesiāi
masaz 2e° Q' vulnā quedā st̄ mortalia vala
p necēo. quedā nō necēo 3z vt plur° et p op° ti
quedā salubria oīa vt pluri° ¶ Mortalia necēo
st̄ vulnera sbē cordis q̄ inficiūt statī Cor vō nō
st̄ pati soluc̄oez 9tinuitatis 9tinui nec cōpatioē
durāte vita vt poīt dūr' lz infi° hoc sit pot°
Amplius mortalia st̄ vulnera magna penetrancia
sbāz cerebri et cpis diafragmatis sto° et intestino§
grossiū tracee arterie et meri pulmōis splenis
cistis fellis. et oīuz alio§ mēbro§ principaliū et s
uiencium principaliū mēbris fiunt necīa ad vitā
Causa q̄ talia fiūt st̄ cū mortis q̄ nō restaurāt'
vt inferi° pateb; Vulnā mortalia nō necīo st̄
vt plimū vulnā supficialia pdicto§ mēbro§ pe
netrācia ad regionē cpitū musculo§ Et cū est
q̄ sanari bn̄ si nō bn̄ ptractat' accidit eis mors
Si vō bn̄ tractent' sanari queūt Vn̄ nō cēt
inconuenienis. pte modicā cerebri exire vt ipm cu
rari vt poīt Gal' In lib° de vtilitatib; particularu
Et dicit se vidisse Et multi alij dicūt et ego tm̄
eis dico et vidi p certo occultata fide et curādiāt
licet ego . . . dicat oppo° et theodori vidisse vnū h̄buitī
. . . . sbā cerebri et cota vna cellula . . .

vulnera q̄ nō st̄ salubria st̄ illa q̄ in supficie mu
culo§ vel in supficie alio§ mēbrī st̄. q̄re aūt cerebri
nō 9solidat' est q̄ cerebri ē vnū mēbro§ principalē
q° est principiū sensus et mot° et principiū oīm
mēbro§ nnoso§ et iō nō 9solidat' q̄ totū corpus
spasmat ¶ Et de corde q̄ ipō leso totū ledit
nec patit soluc̄oez 9ti° vt poīt dūr' ¶ De epate
pz p multū fluxū sang̃s ¶ De pulmone pz p mo
tū eius Et sic de dyafragmē vn̄ alchabas mēbra cu
non 9solidant' si nō fuerit quietas. s; carnosa ali
qn̄ consolidant' Et vulnā magna ysofagi nō 9solidāt'
p tristiciā cibi īpedientis 9solidacōem Et vulnā itest
tino§ grossiū matricis renū et kistis fellis nō cōsoli
dant' p supfluitates q̄ tristiūt mulas p eos et vul
nera sto° dēt mortalia cūa pulmōis et splenis ets
st̄ note q̄ ēt breuīt oīa vulnā intriseca st̄ piculosa
q̄ ipa ab aere extrīseco alterant' et leditur spus
et debilitant' virt; q̄ curatio est difficilis

Signa quib; possum° cognoscē vulnā fore ī
istis mēbris st̄ nota et spālit signa cerebri q̄
vulnus erit in cerebro tūc appebit scotomia . . .
rubedo linguē et pmixtio vocis et sic de alijs
Si erit in corde sig° erit q̄ est ppe mamillas sinistrā
et plim° sang̃s egdiet' niger et cessabit sincopi
et oīa mēbra infrigidabitur Si in dyafragmate
tūc pcussio ē fm ppe costas pnas et anhelit° erit
spissus et magnus cū dolore vehemēti et spirat°
Si aūt fuerit in sto° cib; indigest° exiet p vul
nus et aliqn̄ nausia et singultus et max° qn̄ est mōi
le Si fuerit ī īntestinis tūc egdit' egestio p vul
nus et alia sequit' solu° vētris ex debilitate intestinō
Si aūt in renib; tūc vulnus ē in pte posteriori et
egditur aquosimēs Si aūt fuerit in epate sig°
est q̄ vulnus ē in pte dextra sup costas pnas et
ex eo egdit' multus sanguis Si aūt ī pulmone
sig° ē q̄ anhelit° ē pnus et frequēs et spissus
et exit° sang̃s ē spumosus et modicū coloris ē
in eo ¶ Et signa alio§ ex h° vnita st̄. et p hec
signa cū notitia anothomia potes videre de dispōib;
isto§ mēbro§ ¶ Attende tū in sua dispōe vt ipa
vulnā habeas in notitia et quō notes vulnera et
loca vulnerū et tūc addas causas sue dispōis ¶
Non sis cogote in judicādo et disponēdo ve
lox et subit° s; sis deliberat° et pensosus Vn̄ tīce
fracture cranei est 9° diero§ vn̄ aliqn̄ ī xxiiij
vel xx° vel xxiij et circa morit' eger Et iō in
princ° nō sis ausus judicare Et itm̄ 9siderāde st̄
opacōes vtutū aīaliū sicut loq̄la mot° et sensus
Et fm ypo. in pnostic 9siderem° aspectus sincopis
alienatio et spasm° et p tollerātiā ei° et 9siderēs
aspera Et hoc fcō 9parēs celeb' vtutis ad mor
bū Et ī h° facias pnosticū caute tū q̄ntū tibi
possi° Et attēde q̄ morituri solis pnostic° st̄
9mittēdi et iō fugas illos Et scias etiā q̄ vul
nera q̄ st̄ in capitib; lacerto§ et spālit' a ceb; digitū
ppe puncturā st̄ piculosa vt patet de mēte Gal'
p° tegni. Nerui vō p tetanos parati st̄ quota
re spasmū p plimū sensuz q̄ referūt cereb°
et cū est q̄ nocumēto exite ī neruo cōmittet
ipī cerebro Et p hoc dicebat ypo. 4° affo§ In
vulnē spasmū supueniens mortale. nō necīo s;
vt plimū 2e°

et con[illegible] [illegible] incarnatos in locis i[illegible] cum non fuerit timor aliquis cum aliquibus debet arsuris spu[illegible] [illegible] signum [illegible] [illegible] que debet venire ad locum dolorem inhibet [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] tamen [illegible] aut [illegible] in [illegible] quantitate sic quod aliquis tumorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit multa et tumorem magnum [illegible] debes tunc ne [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] recordare [illegible] [illegible] aut in loco isto [illegible] [illegible] [illegible] patebit

Si vulnus fuit carnosum et sine percussione nervi et fuerit parvum sufficit sola ligatura mulieries in curatione. Si vulnus fuerit magnum tunc primo intuendo est sanguis restringendus cum albumine ovi a[illegible] [illegible] [illegible] sanguinem [illegible] [illegible] sanguis. Et si sanguis exierit in multa quantitate flora non est sufficiens. Ubi autem non exiuit in multa quantitate flora i[illegible] de parte opposita et [illegible] [illegible] [illegible] deinde debes facere locum cum [illegible] sanguinalem et [illegible] punctum distantia unius digiti secundum latitudinem et suatur cum sirico filo tortuoso incerato. Et [illegible] dimittatur locus aptus aliquis in loco declinioni ut humiditas possit exire secundum tuum [illegible]. Et sutura multis modis fit et primo dicendum est ut [illegible] [illegible] [illegible] labio [illegible] [illegible] deinde [illegible] [illegible] ad partem oppositam et [illegible] [illegible] [illegible] filo. Et in puncto in quo incepisti [illegible]. Et hoc debet fieri in loco in quo vulnus fuit valde profundum. [illegible] tamen quod puncta debet fieri secundum profunditatem [illegible] [illegible] superficie. Ubi si vulnus fuerit profundum debes bene capere cutem cum carne in[illegible] [illegible] autem non, et ille est fortis modus ligandi.

2us fit sutura per hunc modum. Apponas acum ex una parte vulneris deinde cum penetraverit ad aliam partem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facta inscisione [illegible] [illegible] [illegible].

3us fit sutura cum uncinis ponendo uncinum [illegible] [illegible] uno latere deinde cum alia parte uncini [illegible] aliam partem vulneris et illos [illegible] [illegible] cum parte et isto modo [illegible] [illegible] pannum cum panno.

4us fit sutura [illegible] pannis et isto [illegible] [illegible] sutura non apparet et [illegible] [illegible] hoc facimus in facie et sic fit. [illegible] duas pecias tamquam latas magnas [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et ipse pecie liniantur cum [illegible] [illegible] quod per hunc modum fiet. [illegible] pulvis san[guinis] dra[conis] thuris mastic sarcocolle pilis [illegible] [illegible] [illegible] mole [illegible] [illegible] incorporentur cum albumine ovi et cum hac collatura [illegible] pecia ex utroque latere vulneris [illegible] distantia unius pollicis. Et [illegible] [illegible] pecie [illegible] [illegible] [illegible] suatur pecie illo modo predicto in 2o modo et [illegible] [illegible] labium cum labio.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] molendum pulverem mastic [illegible] bol[i] ar[meni] pulverizati [illegible] albi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et pulveriza subtilissime cum albumine ovi subtiliter agitato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unguenti incorporentur. Et ex hoc due pecie liniantur et super labia vulneris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suas in aliquo vulnere recordare ne frustrum ossis remaneat in vulnere [illegible] quia non [illegible] [illegible] bona. Et si os fuit separatum ab osse removeas separatum si fuit [illegible] et si os fuit [illegible] et non fuerit os [illegible] removeas aliquid si fuit [illegible] et sic et tunc cures de [illegible] illa. [illegible] autem caro vel labia fuerint

[illegible] tamen non debes partem cum parte iungere cum suturam eo quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] non valerent et respiciat quod dicit [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in 3o [illegible] ne inter labia remaneat pillus aut sanguis [illegible] aut alia [illegible] [illegible] cadat vel remaneat quia ista prohibet incarnationem. Hoc facto completo et bene [illegible] super locum apponas pulveres incarnativos quorum hec est recepta secundum guillelmum. ℞ san[guinis] dra[conis] bol[i] ar[meni] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ponatur super locum.

Aliud [illegible] ℞ olibani [illegible] unam san[guinis] dra[conis] [illegible] ij. [illegible] non existente [illegible] [illegible] totum [illegible] et fiat pulvis et ponatur super locum et [illegible] est albuta[illegible] [illegible] loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] loco [illegible].

Est 2us modus incarnationis. Hoc facto et completo [illegible] [illegible] pulveribus super locum capias albumen ovi. In quo albumine ponas pulveres predictos et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in hoc albumine ponas [illegible] de stupa et madefacias bene cum predicto albumine et super locum ponas. Et quia albumen ovi cum [illegible] [illegible] [illegible] puncta cum removentur cum stuppa immediate super puncta ponas pecia balneata in oleo rosarum et expressa [illegible] [illegible] [illegible] pecia apponas stuppe [illegible]. Et si hoc non volueris [illegible] cum albumine ovi oleum rosarum et non stuppe non [illegible] [illegible] carni ut notum est neque puncti.

Et prosequeris in hunc modum in die bis vel semel [illegible] [illegible] tibi apparet usque ad completam incarnationem quod [illegible] [illegible] fit in x vel xij diebus et [illegible] incarnatione moveas puncta et locum sigilles cum sigillativis debitis predictis in [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] et unguento [illegible] et iste est bonus modus.

Et [illegible] est alius modus incarnandi quod fit cum vino stiptico cum quo bulliverit sic sumach balaustie rosarum et [illegible] [illegible] et in hoc vino balneetur stuppe vel pecie et puncti vel pulveribus appositis super puncta super locum apponentur stupe.

3us modus. Alii autem incarnant cum unguentis scilicet cum unguento rosarum vel unguento [illegible] vel cum unguento de calce vel cum unguento de plumbo vel cum aliis unguentis prohibentibus putrefactionem et per hunc modum incarnant appositis tamen semper super locum. Et si hunc modum vis probare apponas super unguentum pecias balneatas in vino [illegible] et [illegible] usque ad finem.

4us modus est iste quod est [illegible] [illegible] pulvis incarnati et misceantur cum terbentina lota cum vino et misce [illegible] cum spatula in forma unguenti et apponas super locum. Et [illegible] super unguento apponas pecias [illegible] in oleo rosarum vel apponas stuppas balneatas in vino stiptico desuper quia super unguentum vel stuppas [illegible] in albumine ovi modo dicto et iste est modus bonus.

[illegible] modus. Alii incarnant hoc cum succo herbarum et infundunt pecias vel stuppas in succis illis et apponunt super locum appositis pulveribus. Et [illegible] [illegible] incarnarent cum his predictis nisi apponerent pulveres deinde apponebam alia secundum quod volo de [illegible] [illegible] [illegible] tamen incarnant et non apponunt pulveres [illegible] [illegible] [illegible] sine pulveribus apponunt.

Avicenna et [illegible] [illegible] [illegible] vulnera cum sanguine suo conglutinat. Et [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] idem facit. Et [illegible] idem dicit de [illegible] et radice eius. Avicenna [illegible] papirus pulverizatus idem facit super vulnera. [illegible] [illegible] [illegible] pulvis [illegible] plagas recentes conglutinat. Et [illegible] dicit de [illegible] [illegible] san[guinis] dra[conis] claudit vulnera [illegible] [illegible] et est de fortibus medicinis ad hoc.

Dyasco· vulnera consolidat folia milie folii trita et supposita et illa etiam sine timore custodiunt
Sapio folia plantaginis consolidat vulnera profunda et removet fluxum sanguinis Et apuleus idem facit [illegible] et idem facit cauda equina Dyasco· folia cipressi in emplastrum adhibita recentia vulnera curat· conglutinat
est a[illegible] folia salicis contusa et supposita
Gal· et guill· sic dicit in 8° de eis [illegible] quis et foliis ad sanguinolentorum vulnerum consolidationem· Aut vero maxime [illegible] omnes maxime [illegible] ad [illegible] sunt [illegible] [illegible] vaig· Corticis eius [illegible] sunt [illegible] magis
Constant dixit quod folia magne salicis pistata et superposita in incisionibus cultri vel gladii non permittit putrescere et sanat cito
Et gal· sic dixit de foliis ulmi Ulmi foliis consolidamus quoque recens vulnus Isti quod septem virtus et absinthium sitis infirmus eis et radices eiusdem virtutis
Haliabas dixit de foliis querci sic· si terantur et pulverizentur carne replent si super vulnerem ponatur
Et dixerunt est alii quod pulvis florum castanee· aut est querci subtilis pulverizatus et cum vino septies mixtus plagas recentes consolidat etiam ponatur aut terra imponatur Et dya idem dixit quod cum foliis similiter tritis ova conglutinant Sapio cum hoc pulvere solo iam vulnera magna consolidavi et sanam facta cum ense Et guill· dixit quod fuit expertus in pluribus vulneribus Et idem faciunt poma folia pirorum silvestrium et igneitatem tollunt
Sapio· balaustia vulnera et succus corticum granatorum et rob [illegible] acetosorum et succus florum eius
Et dixit est [illegible] omnibus vulneribus impositis cum spongiis [illegible] lana succida mediante vulnera et tumorem non sinit Dixit sic dixit sarcocola est me[illegible] sublimis omnia vulnera recentia et antiquorum et putridorum [illegible] mundificat ea et carnem in eis generat et consolidat
Et sapio dixit quod olibanum consolidat vulnera recentia et replet ea carne
Et Avic· dicit quod valde consolidat et precipue recentia Et haliabas dicit quod semper assequitur Et bertholo· dixit hoc de thure masculo in corporibus humidis Et oxicrocium ponatur in corporibus siccis
Rasis· dixit de pulvere silicis supposita
Alii dixit de terra sigil· cum aceto idem facit
Et sapio de [illegible] quod ipsa pomit cum aliis emplastris incarnat Et tegula furni pomum aliis unguis
Et bertholomeus de vaig· dicit quod ipsa sola facit
Tela aut aranee vulnera consolidat Et dixit super folia fraxini recentia vulnera conglutinat
Alii dixit quod arnoglossa curat omnia vulnera et stringit
Et idem dixit de urtice supposita
Gal· dixit quod oleum de balaustiis cum terra incarnat
Constantinus per pocistidos vulnera sanat maxime at vali in nervis incisis Cera ista valet ad plagas magnas
Gal· ad magna vulnera rubea [illegible] quecumque [illegible] etiam quidam et misceret ea cum aceto et oximelle Et Avic· dixit de volubili quod dicitur fumus pauperum
Et sapio dixit herba [illegible] magnam [illegible] habet incarnandi vulnera magnas et curat plagas putridas Et folia silvestris apri vulnera sine cicatrice consolidat
Ad vulnera est magna in capitibus musculorum ubi est magna necessitas desiccandi ponatur unguentum ferri

et succo illius aceto et melle Talia est vulnera consolidat pulvis mel[illegible] cum melle
folia at [illegible] marubii consolidat cum melle si sanies
Et dixit gal· quod scordeon [illegible] allerum silvestre quod est viride consolidat vul[illegible]
Dya· dixit [illegible] vulnera magna [illegible] posuerit et [illegible] non pono [illegible] ponam [illegible] mentione de medicinis incarnativis [illegible] modum et similitudinem et effectum boni [illegible] medicinarum [illegible] primo [illegible] non facere [illegible] Et [illegible] [illegible] et [illegible] tibi occurrit vulnus non [illegible] ab aere· Aliud casus
Si aut occurrat vulnus iam alteratum ab aere tunc tu debes superficie labiorum partem quod pars raspare donec sanguis prodeat et partes quiete melius [illegible] sutura Et medicinas incarnativas appone [illegible]
Et oportet ut scias certissime quod vulneris incarnatio conglutinatio elongant a facilitate conglutinationis vulneris recentis et sanguinolenti Et in secundo quod solidatio debet esse maior Et notes quod si infirmus renovationem vulneris sustinere non potest tunc cum ipsum sicut ulcera curantur donec sanetur Et quod dixit in loco declinori debet dimitti aptura Et in loco illo apponas digestivum quod fit de vitello ovi et terbentina ne labia mundentur et spatii si non fuit in capite Et si fuit in capite apponas vitellum ovi cum oleo ros· ut est labia digerantur deinde prosequeris cum aliis in ulceribus ut patebit

Visto modo incarnandi· Restat modo videre in quibus casibus suere non debes et casus sunt isti Et primus casus est ubi vulnus sit profunde valde a quo sanies extra non posset tunc timor est ne suppuratio incarnetur et fiendum non
Secundus casus est ubi sit deperditio carnis quod non per viam per intentionis possit fieri Tertius casus est· ubi vulnus sit valde alteratum ab aere tunc oportet nos mundificare quod non alteratum omnis aeris fiat est sanies Quartus casus ubi vulnus fiat sit et contusione quod quod contusum est necesse est putrefieri· et tunc in carnatio non possit fieri Quintus casus est ubi in loco sit apta debemus curare vulnus cum quod in loco illo [illegible] ingenium est ut patet medullagem Sextus casus est ubi dolor sit quod primo debes removere dolorem deinde locum curare Et iterum vulnus ab aere alteratur Et est quod dolor attrahit [illegible] ad locum quod putrefiunt· nec posset [illegible] illa removere si locus incarnaretur Septimus casus est sit morsum vel causatum a morsu alicuius animalis quod locum illa sit semi contusa vel vulnera sit comunia Et ideo in carne non debes suere si tamen partes alique continet ex morsura dilaceratae Ille partes dilacerate posset suere· quod illi parti non repugnat sutura ut notum est Octavus casus est ubi continet ossa opendendum sit sicut in capite post et in aliis locis
Nonus casus est ubi locus iam vulneratus sit et hoc voluit omnes doctores tamen quod in aliquibus vulneribus fit incarnatio et hoc super fem cum ligatura Et per partem sentit Avic· in tractatu de extremis causa de modo [illegible] extremis cum prima
[illegible] modus addit tamen Avic· [illegible] in fem illa In modo de ligatura in fine [illegible] aliquos alios modos tetigit ubi vulnus fuit in capite ut ex [illegible] musculorum non debes suere· Si [illegible] labia deinde apponere [illegible] quod partes superior incarnaretur et pars inferior non· Et ubi tu videris

[illegible] in [illegible] debet [illegible] intencionis et locum debet [illegible] cum [illegible] et [illegible] [illegible] mundificati [illegible] [illegible] dum [illegible] / [illegible] [illegible] debet [illegible] [illegible] purgatio debet fieri secundum [illegible] humorum peccantium [illegible] purget [illegible] / Et [illegible] de [illegible] humorum debet [illegible] ad humorum [illegible] vel [illegible] [illegible] et pille [illegible] et [illegible] [illegible] Et [illegible] appetitum [illegible] [illegible] Et [illegible] generaliter [illegible] de [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / potio que [illegible] ab aliquibus / Quidam moderni ponunt potiones [illegible] sicut [illegible] et theodericus [illegible] et [illegible] et hanc potionem faciunt ex rubea maiori et [illegible] pipinella et piloxela et decoctio [illegible] dant ad [illegible] Et dicunt quod si decoctionem vomerit infirmus quod morietur ex illo vulnere et si non vomerit [illegible] Et de [illegible] [illegible] [illegible] quod hoc [illegible] et nescio [illegible] opinionis Et [illegible] rose [illegible] et [illegible] quod hispanica fuit Et hugonis de [illegible] quod [illegible] in empiricis et in hoc [illegible] non credo [illegible] Et [illegible] potionem mirabilem [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] abstergit a vulnere et omnia ossa fracta expellit et vulnera sanat / Recipe [illegible] rubee [illegible] petrosilii [illegible] fragarie foliorum rubee maioris herbe roberti plantaginis minoris arnoglosse apii foliorum canapis [illegible] muscate ana [illegible] [illegible] in vino albo et puro et coquitur et addatur mel et ex hoc bibat mane et sero [illegible] potionem cum bibetur et supponatur folia [illegible] et sit ibi semper /

De modo dietandi infirmum. Dieta eius sit [illegible] usque ad vii dies. [illegible] dieta [illegible] et stricta [illegible] usque ad istud tempus in quo erit securus ab apostemate et a febre Et subtrahatur sibi vinum album et [illegible] vino [illegible] Et [illegible] a [illegible] et caveat se a salsis a fructibus et ab aliis [illegible] nocentibus et [illegible] vivat in omnibus aliis rebus non [illegible] Et cum fuerit de apostemate [illegible] et redeat ad consuetudinem suam [illegible] carnibus bonis et [illegible] [illegible] bono vino [illegible] carnibus [illegible] [illegible] et omnibus bonum sanguinem generantibus et [illegible] / licet tamen aliqui [illegible] a principio vinum bonum sicut [illegible] theodericus [illegible] anglicana Et [illegible] ego non credo [illegible] in omnibus [illegible] et vulneribus in quibus non timetur apostema [illegible] [illegible] bonus sanguis [illegible] bona [illegible] in vulneribus et bona consolidatio et [illegible] in [illegible] Et [illegible] in aliis [illegible] ut non sit securus de apostemate [illegible] non est [illegible] [illegible] pro modo /

Accidentia autem que sequuntur et [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

apostema [illegible] [illegible] mala [illegible] [illegible] [illegible] atque alienatio et omnia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa corrigantur [illegible] Et [illegible] a primo /

De remotione doloris. [illegible] [illegible] ad locum [illegible] et [illegible] apostema [illegible] dolor [illegible] / [illegible] [illegible] sedatur cum oleo de oliva calido et [illegible] [illegible] / Aliud mitigativum [illegible] Et si [illegible] addatur albumine ovi cum vitello [illegible] et albumine ovi mitigat dolorem [illegible] [illegible] remouet [illegible] et [illegible] et [illegible] sedat dolorem / Confectio [illegible] [illegible] positum dolorem [illegible] /

Emplastrum [illegible] [illegible] [illegible] dolorem sedat / Et [illegible] in [illegible] [illegible] resolutiuum sine relaxatiuum sine remissiuum [illegible] cum vino [illegible] dolorem remouet [illegible] Et in [illegible] laudat [illegible] [illegible] vino [illegible] / [illegible] in [illegible] [illegible] in locis omnibus [illegible] et [illegible] dolorem tollit et consolidat /

Aliud [illegible] [illegible] et [illegible] cum oleo [illegible] super [illegible] [illegible] et secundum [illegible] apostema non [illegible]

[illegible] dixit [illegible] [illegible] habet sedandi dolorem qui fit in fracturis [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] dolorem et tumorem tollit et [illegible]

Aliud mitigativum doloris [illegible] Et [illegible] [illegible] oleum de papavere [illegible] et oleum nenufaris et oleum de mandragora [illegible] / Aliud mitigativum doloris Et si [illegible] non sufficiat addas [illegible] cum oleo de mandragora et hoc consuluit guillelmus.

Aliud [illegible] [illegible] laudat radicem [illegible] cum [illegible] incorporata Remedium optimum et expertum Aliqui laudant hoc emplastrum de foliis malue [illegible] et [illegible] cum [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quando et medulla [illegible] panis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] super locum apponatur. [illegible] Et [illegible] non remouetur [illegible] [illegible] et [illegible] ad vulnus [illegible] de quibus fiet mentio [illegible] / De remotione apostematis quod fit [illegible] Si apostema fuerit in loco [illegible] hoc emplastrum secundum [illegible] [illegible] in vino [illegible] et pistato et super locum applicato et valet in principio apostematis et [illegible] [illegible] de apostematibus [illegible] in principio applicantur /

Unguentum Recipe olei nenufaris olei de [illegible] ana ℥ i [illegible] ℥ i [illegible] dissoluantur [illegible] addatur [illegible] portulace [illegible] ana ℥ [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et cum baculo [illegible] incorporata. Ad idem Recipe olei rosarum mirtini ana ℥ i [illegible] cere ℥ i boli armenici terre sigillate [illegible] ana ℥ [illegible] fiat mixtura dissoluta [illegible] fiat unctio /

[illegible] apostema [illegible] fiat hoc emplastrum Recipe [illegible] [illegible] ana ℥ ii [illegible] [illegible] ana ℥ ii boli armenici ℥ ii [illegible] ℥ i fiat emplastrum cum aqua [illegible] Et si apostema [illegible] in statu appone quod [illegible] in [illegible] de flegmone [illegible] in statu Et [illegible] dixit [illegible] [illegible] sola [illegible] / Fit emplastrum

[illegible] fuit expta. Et [illegible] alfita [illegible] factu re et [illegible] ponatur [illegible] [illegible] solutus [illegible] [illegible] et [illegible] vulnra agglutinat et alienacoes [illegible] fit apostolic magnus q[illegible] [illegible] vulnus [illegible] cum pulpa [illegible] dicit diascoro. lenticula cu melle [illegible] vulnera purgat [illegible] [illegible] [illegible] maiores [illegible] Et [illegible] de [illegible] timore remouet a vulnib[us] [illegible] [illegible] apponat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spasmi [illegible] cum emplas[tro] [illegible] supra [illegible] [illegible] et aliq[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vino [illegible] [illegible] et apponitur [illegible] [illegible] [illegible] oleum [illegible] aliquod [illegible] [illegible]

De remocõe male cõplexionis q[ue] fuit 3[us] accidens. Si aut[em] mala co[mplexio] e calida cognoscit[ur] p[er] rubedine[m] et vesimacõez et nõ de[bemus] locu[m] infrigidare cu[m] fusgamo [et] madragora vt dicit gal[ienus] [illegible] cu[m] ros[a] [et] plantagine et vngto albo et rosato et cu[m] succis herbaru[m] frigidaru[m] vt solatri endi[vie] lactuce et sic de aliis vt notu[m] est. Si aut[em] mala co[mplexio] est frida cognoscit[ur] p[er] mollificac[ionem] et discoloracõez et tu[n]c calefacies locu[m] cu[m] vino et cu[m] stuppis positis sup[er] locu[m] et cu[m] vngto fusco et basilicone et sic de aliis [illegible] [illegible] vulnus ad oleu[m]. Si [illegible] discrasia fuit humida vel sicca [illegible] debes remouere [illegible]

De remocõe febris q[ue] fit 4[us] accidens. Si cõtingit eos febrire infrigident[ur] cu[m] reb[us] frigidis [illegible] cu[m] carnib[us] [illegible] lactucis cucurbitis portulace et aq[ue] or[di] et bi[illegible] regant[ur] vt [illegible] apostema calida regit[ur] et in hoc [illegible] docentur.

De remocõe spasmi q[ue] fit 4[us] accidens. Si in vul[nere] [illegible] spasmus tu debes cõsiderare qualis spasm[us] sit [illegible] de repletõe [illegible] de inanicõe. Et [illegible] spasm[us] de inanicõe [illegible] de replecõe Et q[uod] spasmus no[n] [illegible] [illegible] et an sit vlis [illegible] sit p[ar]ticularis. Et an spas[mus] de replecõe [illegible] spasmus de inanicõe [illegible] dimitto [illegible] phisicis. Curatio spasmi sicci est prauia et difficilior [illegible] cura spasmi humidi [illegible] [illegible] plena lacte [illegible] [illegible] cu[m] oleo humido sicut e oleu[m] violatu[m] valent [illegible] et gargarismata [illegible] valeret [illegible] oleu[m] in quo decocta sit folia salicis et nenufaris. Et valet [illegible] si in aq[ua] et oleo decoq[ui]ent[ur] folia salicis nenufaris violaru[m] et ordeu[m] [illegible] et illa decoc[tio] [illegible] ponat[ur]. Et si [illegible] hec vel embrocatio sup[er] origine[m] neruoru[m] et [illegible] apponat[ur] valde bonu[m] est. Et oleu[m] ne[nufaris] [illegible] oleu[m] de salice [illegible] valet si sup[er] origine[m] neruoru[m] ponat[ur] cõsideres. si tu[m] [illegible] sit [illegible] oleo calid[o] et humida [illegible] infrigidas [illegible] operis.

Cibaria [illegible] sit sorbicões pingues facte ex amig-dalis ordeo et zucaro bono et aq[ua] carnis supra [illegible]

carnib[us] [illegible] [illegible] bon[um] vin[um] vt [illegible] [illegible]

Si spasmus est humidu[s] [illegible] [illegible] [illegible] grossoru[m] vt sunt pille de agarico [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gargarismata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Vngtm [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] in spasmo isto humido ex[illegible] [illegible] olei [illegible] petrosilini [illegible] olei [illegible] [illegible] storac[is] [illegible] mastic[is] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et ex hoc fiat vngtm [illegible] et tota spina[illegible] inungat[ur] int[er] duos [illegible] [illegible] vngto [illegible] [illegible] herbas q[ue] [illegible] [illegible] agrippa et [illegible] et [illegible] [illegible] et vocat[ur] [illegible] alabastru[m] et est valde [illegible] neruoru[m]. Et si isto spasmo [illegible] febris [illegible] [illegible] est bonu[m]. si aute[m] [illegible] febris no[n] [illegible] bonu[m] vt p[atet] [illegible] affo[rismo]. febre i spasmo [illegible]. Et [illegible] sunt [illegible] hac passione.

Cura spasmi de quo no[n] sit [illegible]
Spasmus [illegible] si fuerit p[ro]p[ter] dolore[m] curat[ur] cu[m] lenitiuis et aliis sedatib[us] dolore[m] vt in vul[nerib]us neruoru[m] dicet[ur]. Et si fuerit ex p[un]ctura curet[ur] cu[m] tyriaca et [illegible] sup[er] locu[m].

Auezoar. Et si fuit ex punctione [illegible] [illegible] vom[itus] et [illegible] cõfortet[ur] et in [illegible] rebus [illegible] caput et collu[m] dorsu[m] et [illegible] et inguina cu[m] olo de [illegible] inungat[ur] [illegible] medicamine spasmo humido vt dicit auezoar. Et si fuit ex p[er]cussione [illegible] teneat int[er] dentes vt ex toto no[n] claudat[ur]. Et notes Ras[is] et si aliqu[id] no[n] [illegible] [illegible] qui ma[illegible] [illegible] totaliter [illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] operacõne[m] [illegible] membri q[uod] [illegible] Et [illegible] [illegible] dicit [illegible]. Si vulnus fuit in [illegible] [illegible] ex q[uo] vulnere [illegible] spasmus [illegible] de spasmo [illegible] [illegible] et in [illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible] phisicos.

De cura paralis[is] q[ue] fit [illegible] [illegible]. Cura paralis[is] multas [illegible] debet [illegible] [illegible] remittas ad [illegible] phisicos [illegible] tu debes purgare [illegible] cõfortare neruos. et [illegible] [illegible] et corrige[re] pol[illegible] alia que accidu[n]t. Si tu[m] paralis[is] fuit a [illegible] [illegible] vt a p[er]cussione et a casu et sic[ut] tu debes [illegible] et debes appone[re] sup[er] locu[m] [illegible] et alia. et h[oc] est remediu[m] p[ro]ficuissim[um]. Int[er] alia remedia. et medicamine cõfortat[iu]a [illegible] et [illegible] et ossa cerebri et spine. Recipe [illegible] [illegible] [illegible] aloes [illegible] [illegible] sanguis dra[conis] thuris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] storac[is] [illegible] mastic[is] [illegible] arab[ici] storac[is] [illegible] [illegible] ana [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hec oia pulizata [illegible] [illegible] [illegible] pone hec totu[m] in [illegible] et [illegible] [illegible] distillatu[m] recipe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cu[m] balsamo [illegible] [illegible] [illegible] palis[is] et [illegible] [illegible] [illegible]

De pa[illegible] se p[illegible]uenat a cu mutiscam pertinet dicas ph[illegible] [illegible] est not[illegible] et reme[illegible] [illegible] q[illegible] [illegible] De cura sincopis que fit septimo actiis. Sincopis multe mo[illegible] et negligencia que est via ad mortem [illegible] pura mors et [illegible] [illegible] Primo est cura quam est ex parte [illegible] toto posse qui [illegible] sincopa [illegible] vinis vel [illegible] expell[illegible] do mal[illegible] [illegible] ne retinet [illegible] Et [illegible] cura que veniat [illegible] sibi pura [illegible] in pannis [illegible] capio [illegible] [illegible] Item et agat galienus [illegible] quando aliquid [illegible] [illegible] adiuuat [illegible] huius qui sunt [illegible] Et [illegible] et pariet [illegible] aqua ro[sarum] et aqua frigida et si non habet aquam frigidam [illegible] extrema et trahat nasus et [illegible] eius et aures [illegible] alto voce et [illegible] fiat que preponit dominus phisi[cus]

Cum alienacionis que fit [illegible] [illegible] Sim accidit alienatio vocis [illegible] phisicus [illegible] debes prohibere ne vapores ascendant ad caput [illegible] [illegible] cum [illegible] a capite Et in hac [illegible] sit ab [illegible] [illegible] et [illegible] possessio ne reddat ratio [illegible] [illegible] terapeutice Et in primo [illegible] comede[illegible] [illegible] tres cum modico aceti Expelle enim [illegible] a capite humore et vapore qui eleuatus est [illegible] [illegible] que preparauit [illegible] sunt optima et [illegible] nares et fronte [illegible] [illegible] Et decoctio papaueris ro[sarum] viol[arum] foliorum vitis et salicis [illegible] a capite si pedes lauatur usque ad genua Et [illegible] [illegible] [illegible] vitis albe cum bibit [illegible] [illegible] aliquibus cum aliquo cibo quod absorbeat [illegible] [illegible] [illegible] accitibus

De prurtu dicitur inferius et [illegible] facio mentione De diarrie si in loco accidat satis dictum est de [illegible] [illegible] et de [illegible] [illegible] [illegible] sola [illegible] [illegible] dicitur infra in tractatu de passionibus [illegible]

Ligatura secundum Auicennam in [illegible] est triplex [illegible] ligatura incarnatiua ligatura expulsiua et ligatura retentiua [illegible] super locum [illegible] [illegible] Ligatura incarnatiua [illegible] vulneribus [illegible] et fracturis et fit cum benda [illegible] duobus [illegible] capitibus usque ad medium [illegible] usque [illegible] [illegible] a medio [illegible] usque [illegible] superiorem [illegible] et [illegible] [illegible] usque [illegible] inferiorem [illegible] de [illegible] [illegible] quantum videtur expedire stringendo plus super locum lesi [illegible] [illegible] et [illegible] tamen [illegible] [illegible] relaxatione [illegible] ergo ligatur [illegible] [illegible] [illegible] et capitum bende [illegible] [illegible] ponatur et [illegible] [illegible] [illegible] modum ligandi [illegible] labium [illegible] alio [illegible] [illegible] prohibet [illegible] Secunda ligatura [illegible] expulsiua et illa [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] pellendum [illegible] de fundo et ad [illegible] [illegible] non [illegible] et fit cum benda cum uno capite [illegible] [illegible] a capite superiori [illegible] [illegible] ibi [illegible] stringendo [illegible] [illegible] usque ad partem sanam superiorem debiliter stringendo [illegible] Aliquando tamen [illegible] facere hanc ligaturam in membris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab una parte [illegible] [illegible] et ista [illegible] et [illegible] [illegible] super partem [illegible] [illegible] [illegible] inclinatur super partem [illegible] Et ista ligatura [illegible] [illegible] habet in [illegible]

[illegible] et per hanc [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et illa fit ut [illegible] quod apponitur super [illegible] [illegible] ut in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ventre vel in [illegible] ut [illegible] de aliis [illegible] [illegible] ligandi sit suauis et [illegible] et si ligamentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] faciat [illegible] [illegible] bendam [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] debet esse [illegible] latitudinem [illegible] qui si fuerit in [illegible] debet esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debet esse [illegible] digitos [illegible] [illegible] debet [illegible] digitos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] longitudo [illegible] [illegible] [illegible]

In hoc [illegible] multum [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] plumaceolis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] terapeutice [illegible] Ligatura [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] aliquam [illegible] hoc quod [illegible] [illegible] a plumaceolis [illegible]

De puluillis et plumaceolis [illegible] [illegible] [illegible] facit ad [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] dissolutum et ad [illegible] [illegible] [illegible] membri [illegible] et ad prohibendum [illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiebat de pluma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plumaceolis [illegible] [illegible] [illegible] remouendum vel [illegible] erat [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] eos de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loco [illegible] ponitur [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et ponitur duo vel tres si [illegible] videntur [illegible] [illegible] Aliquando faciunt puluillos de spongia et faciunt triangulatos et angulum unum [illegible] [illegible] sanam [illegible] [illegible] labia et [illegible] [illegible] [illegible] duobus capitibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] secundum quod [illegible] de [illegible] membri in albumine oui vel [illegible] [illegible] vel in oleo ro[sarum] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] triangulati quod laudat [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] labium super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponitur [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponitur ad prohibendum [illegible] ligamentum [illegible]

In [illegible] vulnus [illegible] [illegible] [illegible] carnis secundum [illegible] in 3º tegni. Duplex est intentio Una est [illegible] Alia est in [illegible] carnis. In [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod vulnus non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et est indicatio quod [illegible] [illegible] est nota Et si locus debet repleri [illegible] multis [illegible] et [illegible] [illegible] Particulares indicationes vel dispositiones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vulneris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vulnere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab indicatio[illegible] [illegible] et talia sunt [illegible] in 3º terapeutice. Prima intentio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] carnis quod fit a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semper [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nullum [illegible] [illegible] in quo non [illegible] [illegible]

[illegible] et ab[illegible] [illegible] fm [illegible] mouetur
[illegible] inueniant [illegible] et [illegible]
[illegible] hec [illegible]
et hec [illegible]
est et ille [illegible] pt [illegible]
[illegible] fingz co
[illegible] calidioribus
et frigora [illegible] frigidis [illegible]
gal. 3° tegni [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
hoc dicit gal. [illegible] de ingenio sanitatis [illegible]
[illegible] no grat [illegible]
[illegible] 2ᵐ intentio [illegible] et auic.
[illegible] tpe. ulcationis. vulnerata caro
fiat calidior decente. vel frigidior decebit ma[illegible]
[illegible]
[illegible] subiecta caro [illegible] est ab eo qd fu[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quam [illegible]
[illegible] in [illegible] natura
3ᵐ intentio sunt a contrariis indiuiduis [illegible]
[illegible]
[illegible] temp. et [illegible] calidior decente [illegible]
[illegible] humidius et [illegible]
[illegible] formari q
[illegible] fuit [illegible] desiccet
[illegible] dispo
[illegible] hunc
pt. [illegible] gal. de ingenio [illegible]
[illegible] pt [illegible]
[illegible] et farmaciis [illegible] vides go
[illegible] debens fm tertii me
[illegible]
[illegible] quod
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] oib
[illegible] ad 3ᵐ et
ad 4ᵐ de ingenio [illegible]
[illegible] in vulnere in quo [illegible] caro
ut labia [illegible] habuisse [illegible]
[illegible] et [illegible] mebri [illegible]
[illegible]
[illegible] in[illegible] qd [illegible] inuenacones [illegible]
[illegible] mebri [illegible] et h° [illegible] et ab auic.
In [illegible] de medicis generantibus carne.

Capitulum de vulnere venenoso

Et quamvis auic. no fecit mentione aliquo[illegible] hoc capitulo de vulnere venenoso ideo qz sto[illegible] lares vti in pluribus dubitant faciat mentionez et fecit aliud capitulum [illegible] licet auic. [illegible] no tangit totaliter [illegible] in pluribus locis ideo feci capitulum et qz tu facit mentione sub bre[illegible] tunate in [illegible] de extrahendis sagittis de vulnere [illegible] a sagitta venenosa ideo facio capitulum. Galienus

Gal. 3° terapeu. [illegible] venenosas potest gal. 3° terapeu. et post h° [illegible] a ferro pungente vel mordente dolore [illegible] du[illegible] plex intentio est euacuare et extrahere venenum et alterare qz dolore operatur [illegible] et cum [illegible] vt alia operantur. Emenda[illegible]

ac [illegible]
[illegible]
[illegible]
quibus [illegible]
primo [illegible] Exemplum
Emplastrum [illegible] galbanum
sapini oppo° [illegible] ca[illegible]
lamenti metalli [illegible] dissoluatur [illegible] vino
et [illegible] et oleo [illegible] et fiat
[illegible] Auic.
Auic. [illegible]
bebat [illegible] vino. Sapio
Sapio [illegible] qui bibit [illegible]
[illegible] veneno [illegible]
[illegible] fuit a sagittis venenatis. Et quando ponitur
[illegible] intra et euadunt. Et b'tholo° de [illegible]
qz sua [illegible] attractiua attrahit venenum.
Diasco. Et dixit. semen [illegible] ex vino datum et [illegible]
[illegible] vulneribus venenatis prodest. Et [illegible] qz si
sanguinis [illegible] ponatur cum vino valet contra venena
[illegible] sagittas. Et dicit [illegible] auic. sanguis canis rabidi
[illegible] morsum ipsius et sagitte armene
Constan. lapis magnes est optimus [illegible] de veneno
ferro [illegible] tactu et vult qz detur in pota cum vino.
Sapio dicit. qui aliquis cum ferro venenato vulnerati
et teritur lapis magnes. et miscetur cum aliquibus vnguentis
et datur de ipso puluere in pota fiat ab eo venenum
exire per secessum cum egestionibus. Et si puluizetur super
vulnus venenatum curat ipsum. Et alibi dicit auic. gal.
qz trahit sagittam. Et alibi dicit qz de ipsa magnete
detur 3 j. vel ij. vel iij cum vino. Et b'tholo° dixit
qz cum melle accipiatur. Guill. de [illegible] no dubit[illegible]
[illegible] tyriaca apposita super locum et bibita valet.
Aliq [illegible] pullos et alias aues et deplumat et
applicat cum ano super locum venenatum et si moritur
durat qd est bonum [illegible] attrahit venenum. et h° fa[illegible]
[illegible] donec vnus euadat. Vnguentum
Vnguentum dyni et illud valet bene. Rx. cera [illegible]
nigre rasine [illegible] moronis olei [illegible]
galbani 3 j. fiat vnguentum. Et vt tu scias sagittam
[illegible] picturam venenosam primo [illegible] signa. licet
no sit de more. Primo in loco est dolor. est etiam mordicatio
et membrum mutat colore et [illegible] pictura et in
membro et corpore sentit [illegible] et [illegible]
[illegible] periculosa. Bordonus de morsu canis
rabidi. Et licet in morsum canis rabidi no sens[illegible]
[illegible] hoc [illegible] mesem vel menses et annos senties.
Et vidi quendam a cane rabido in brachio morsi
[illegible] et vulnus fuit consolidatum et demum ex illo
mortuus est et fuit de [illegible]. Et ideo consulo qz
vulnera vel dilacerationes canis rabidi no consolident[illegible]
per [illegible] primo [illegible] et est tibi possi[illegible]
bile [illegible] vt venenum illud resoluatur.
Et alios cariones dimitto [illegible] et [illegible]
auic. [illegible] et henrico et aliis qui fe[illegible]
[illegible] mentione de quolibet veneno. Et h° capitulum
[illegible] auic. In [illegible] de extrahendis sagittis
[illegible] vbi facit mentione de sagitta venenosa

Si fuerit vulnus in ventre considerate loci ventris. In quo est et scias ipsum situare [illegible] vulnus fuit in medio qz circa vmbilicum ma[illegible] periculosum est qz si fuerit in lateribus. eo qz ad [illegible]

[illegible]

[illegible] plus [illegible] quod ad partem lateralem
[illegible] intestina et vulnus [illegible]
[illegible] si non fuerit [illegible]
vino calido stiptico. Avicenna si autem non poterit intus
mitti eo quod sit propter ventositatem [illegible] ventositatem
[illegible] spongia [illegible] in aqua calida [illegible] et est bal
neata in vino stiptico et exprimatur et ponatur super
[illegible] deinde intestina intus mittantur. Et notes quod aqua
illa aqua calida potest esse [illegible]
sicut an [illegible] communis. Rogerius Theodericus.
Alii vero scindunt porcellos [illegible] medium
et quito calidos ponunt super intestina applicant et to
tiens faciunt quousque sit [illegible] et [illegible]
Albucasis. Jamerius et brunus. Alii vero preceperunt
ut extremitates in balneo suspendantur scilicet pedes
et manus ipsius pacientis et ipsa intestina cum oleo violacio
et cum assungia porci calida inungat et ita reintrabunt
intestina pacienti. Si vero sicut per hunc modum intes
tina non possunt ingredi a [illegible] ut
locus dilatetur [illegible] ut precepit Albu
casis quod ventositas resolvatur quod locus dilatetur et inducat.
Galienus et Avicenna. Hoc facto suatur locus primo per hunc modum
acum ingredi et unum latere et capias cutem et carnem
et dimittas cyfac. In hoc eodem latere isti opposito facias
acum penetrare in cyfac et mirach. deinde hoc facto an
nodes filum et incidas superfluum fili facta anodatione
et habes punctum unum. Deinde procedas penetrando ex
latere illo in quo recepisti mirach a cyfac. In 2° punc
to capias mirach cum cute et carne solum dimittendo
cyfac et anodes iterum filum deinde in parte opposita in qua
parte recepisti solum mirach capias nunc mirach et cy
fac et anodes iterum filum et illo modo habes 2m punctum
Et ita procedas in 3° puncto sicut in primo et 4° sicut
in 2° et in 4° sicut primo. et sic ulterius per hunc modum pro
cedas. Et ratio huius sutur ex hoc quod cyfac
que est pars nervosa et ideo cum illa fortasse [illegible]
ut dicit Avicenna et experimento patet.
Modus Galieni et albucasis. Alius modus suture
et ille modus dicitur esse communis magis et est levior sed
non securior est quod omnes quatuor margines laterum
duorum vel duorum labiorum suantur in uno puncto et in
quolibet puncto fiat nodatio et tot puncta quot sit
necessarium. Modus lanfranci et henrici et est 3us
modus est quod perforetur totum mirach ex cyfac ex uno
latere deinde alterum in alio latere veniendo extra per
foretur et mirach et cyfac deinde per spacium minoris
digiti ab eodem puncto idem tamen acus cum eodem filo non
inciso nec nodato faciat 2m punctum quod penetret et
mirach et cifac deinde in alio latere ciphac et mirach
et in istis duobus punctis cum istis duobus capitibus fili
nodacionem facias et illa ligatura satis fortis est et
istum modum tetigi est supra.
Istum modum tangit est Avicenna et [illegible] modo suendi
ut capiat solum mirach cum mirach. et dimittat
[illegible] cyfac et in quolibet fiat nodatio sicut facta sutura
[illegible] locum cum pulveribus incarnativis quorum [illegible]
positi superius et inferius. In medio de medicinis incarnativis
et cum stupatis vel aliis dictis superius. Hoc toto facto
et completo situes ipsum corpus secundum necessitatem seu quod
si vulnus fuit in latere dextro fac ipsum iacere in sinis
tro Et si fuit in sinistro iaceat in dextro Et si

fuerit circa umbilicum vel infra fac ipsum iacere supine
et situes ipsum alte cum pedibus et depresse cum capite
Et pars in qua est vulnus sit altior altera parte si fuit
vulnus multum circa umbilicum et per istum modum procedas.
De sutura intestinorum. Si grossa intestina fu
erunt incisa vel fundo secundum magis sumatur sutura
pauperum et non conformitate capitibus ut dixe
runt quidam experimentatores. Et dixit albucasis
et brunus nam tedium et mobilis illa sutura non
patet de facto.
Modus rogerii Jamerii et theodorici. Aliqui
vero magistri ut superscripti infrigidata intestinum
apponunt ad custodiam ne feces putrefiant et sutu
ram apponunt faciunt et imponunt canulam sambuci
in intestinum et super eam suunt. Aliqui vero ut guill
narrat ponunt partem intestini alicuius animalis per eam
deinde. Modus 4or magistrorum. Isti vero 4or magistri
ponunt [illegible] deinde
suunt vulnus deinde natura repellit illas cannulas
Sed iste modus non videtur mihi rationabilis quod statim pe
rit intentio tua quod natura semper est prompta ad expel
lendum illud quod non est innatum et sic expellit
istas cannulas per quod perit intentio tua.
Modus Avicenne. Melior est in iudicio meo ut in
testina fecibus mundificentur et laventur cum vino stip
tico et super intestina ponatur pulvis incarnativus
et conservativus sutture et ille videtur mihi modus Avicenne
et capiut filum quo intestina suunt non incidatur sed
dimittatur ad exterius ventrem non incisum deinde factam
intestinorum fac suturam ventris modo predicto.
Modus Jamerii et lanfranci. Nec dimittas lo
cum apertum ut dicunt Jamerius et lanfrancus Et in hoc
consequitur guido Et ratio quare non debet locum dimitti
apertum quia magis offendit membra interiora et in
locum [illegible] quod contactus aeris non a natura alterati Et ex
hoc inveniunt illud accius [illegible] quod est do
lor et [illegible] et tortiones in ventre ex quibus
possunt spasmari et per consequens mori et cum hoc vulnus
apertum quod [illegible] sit magnum per [illegible]
rat intestina ad exterius quod summe est nocivum
vel nocivum et periculosum.
Modus Avicenne. Ab intus vero detur illud quod precepit
Avicenna scilicet centaurea et terra sigillata et misceantur
cum liquore aliquo et detur ad bibendum.
Secundum Galienum et quidam cerna putillam in 6° sim
[illegible] et [illegible] intestinorum et stomachi et [illegible]
Secundum Avicennam et galienum Et clistere de vino nigro
tepido stiptico a galieno et Avicenna in illo casu laudatur
Et dieta saltem per vij vel viij dies sit laudabilis
et tenuis et tales quod non faciat feces neque super
fluitates putrefactivas [illegible] consolidativas et [illegible]
Secundum 4or magistros. Et 4or [illegible] isti preceperunt
ut fiat hec Recipe de furfure vel de tritico et ponat
per horam in aqua calida deinde colet et apponat pulvis
dragant gummi arabici sanguinis draconis consolide maioris pi
lorum leporis pulverizatorum et melius esset si frumentum
esset conquassatum quam in aqua ponit deinde singulis
diebus ter vel quater exhibeatur Secundum guidonem
Et vero infirmo esset debilis brodium gallinarum pos
sit dari et si in eo ponerent dragantum et gummi
arabicum esset bonum ut precepit guido &c.

Secundum avicennam. Et notes quod intestina minuta non recipiunt consolidationem. Et specialiter intestinum ieiunum propter subtilitatem sui corporis et propter multitudinem venarum et propter propinquitatem quam habet cum nervis et propter multitudinem colere quam transmittit ad eum. Et de ipsis intestinis grossis aliam mentionem non facio quia satis sufficit. ¶ Cura zirbi. ¶ Si vero zirbus exierit et non fuerit alteratus nec mutatus in colore tunc intromittatur. ¶ Si autem zirbus fuerit alteratus quia denigratus aut permutatus in colore laqueo capiantur denigrate partes ut dicit gal. et abscindatur ille partes que sunt in laqueum et laqueus debet semper fieri in parte sana deinde cum laqueo ligato ipso zirbo. Et pars alterata incisa intus mittatur et caput laquei dimittatur extra ventrem eo quod natura expellit laqueum quando sanatus est zirbus et extendit ipsum super locum continentem. Hoc est patet in herenia intestinali inciso didamo et intus natura expellit ipsum filum. Et ideo quia facimus quia zirbus plenus est nervis ne igitur emittatur sanguis post incisionem capimus cum laqueo ut os vene constringatur. ¶ Modus brunum. Aliqui tamen ut brunus post incisione in ipso zirbo faciunt cauterium cum igne propter causam dictam neque ponunt laqueum et intus mittunt. quibus modis est bene bonus.

De mitigativis dolorum. Et fortasse incisioni succedunt dolores et puncture et succedit dolor. Quare oportet ut puncture administrentur effusio olei anodini aut emollientis super puncturam. Et super locum incisionis ponatur emplastrum factum cum fenugreco et se. lini et se. altee et similibus mitigativis dolorem anodinis. ¶ Modus henricij. Aliqui vero ut henricus ad removendum illas torsiones intollerabiles. Vinum cum sale bulliat quibus adduntur de furfure quod inspissentur et ponunt in sacculo qui omnes partes dolorosas comprehendit et calidum quantum potest ponatur super locum ligature et suture et cum infrigidatur cum alio similiter remittatur totiens faciendo donec torsiones et dolores sedentur. ¶ De matia si quis remanserit intus ventris spaciositate que non possit exire propter suturam non est multum curandum quia non potest esse multa cum partes ille non sint multum sanguinolente. ¶ Et ut dicit guilh. Natura eam resolvet aut eam ad inguina delegabit et ibi curatur secundum quod alia apostemata illic curantur vel curare consueverunt.

Medicamen faciens nasci carnem secundum avicennam est illud quod coagulat sanguinem sanum in carnem. ¶ Pro quo notes quod principale coagulans sanguinem in carnem est virtus naturalis membri et non medicina. Sed medicina est ad hoc adiuvans quia removet impedimenta nature et conservat complexionem membri medicina qua virtus suam operationem facit. ¶ Sed quia in nostro corpore duo specialiter efficiuntur et specialiter in ulcere quorum unum est humiditas subtilis que humectat locum. Alia est humiditas que putrefacit. Et hec maxime generantur in loco ulceris in quo indiget caro regenerari sive restaurari. Idcirco necessarium est apponere medicinas ubi caro generanda est que talia impedimenta removeat scilicet superfluitatem humidam exsiccet et grossam humiditatem removeat et mundificet. ¶ Nec autem dicitur medicina faciens nasci carnem que adiuvat naturam in reducendo illa duo

impedimenta. Et noviter dixit sanguinem sanum quia ex sanguine bono debeat caro generari. oportet quod sanguis sit temperatus hoc est bonus in quantitate et qualitate. Et propter hoc dixit gal. in 3° de ingenio sanitatis quod duo oportet considerare in generatione carnis scilicet agens principale quod virtus et complexio membri. ¶ Alia est sicut medicina generativa carnis ut sanguis fluens ad locum et sit temperatus in qualitate et quantitate. quia si aliquid horum intemperatum fuerit multiplicabitur morbus. Et propter hoc dixit Avic. coagulat sanguinem sanum. ¶ Oportet ergo medicinam generantem carnem esse siccam et extersivam parum ut humiditatem subtilem exsiccet et grossam extergat ut dicit avic. Et exsiccatio non debet esse nimis magna quia prohiberet generationem carnis neque extersiva nimis quia removeret humiditatem ex qua caro debeat generari. Oportet ergo quod ipsa sit debitate siccitatis. quia oportet ipsam esse siccam in primo ad comparationem ad membrum in quo caro debet generari et non in complexione ad aliud. Et ideo concludo quod quanto membrum est siccius indiget pro generatione carnis medicina sicciori. Et quanto est humidius indiget pro generatione carnis medicina humidiori. Et hoc potest probari ratione ut patet intelligenti et non probo quia ille est actus practicus et non phisicus. Et licet gal. in 3° de ingenio sanitatis pro toto dicat medicinas generativas carnis debere esse tales in vulnere ut conservet complexionem membri et non destruat. Quare diceret aliquis. cum aliquod membrum sit humidum debet administrari medicina humida ut in sua natura conservetur ut patet 3° tegni a gal. cum dixit. Humiora humioribus indiget adiutoriis. Et gal. 2° de accidenti docet in vulnere humida approximari. dicens quod conservatio fit per similia humido respectu ad complexionem naturalem humido tamen respectu ad morbum. qui aptus est complexionem destruere. Conservatio talis debet fieri per contraria morbo et non per similia membro quia membrum non conservaretur. Et per hunc modum conservatur complexio membri. quia ex remotione illius humiditatis conservatur membrum in esse suo. licet hoc improprie conservatio vocetur. Et per hoc quod medicina sit conveniens huic membro ulcerato per conservationem sui debet esse non solum conservativa complexionis naturalis. Sed etiam debet esse remotiva male complexionis existentis in membro. Et 2m patet quod pura conservatio fit a similibus et illa fit in sanis et per hoc patet solutio ad motivum. ¶ Et alia et alie que de conservatione possunt dici pertinent ad 3m tegni. ¶

Viso quod medicina generativa carnis debet esse sicca videndum est modo in quo gradu debet esse sicca in primo. Et medicinam exsiccari in primo potest intelligi dupliciter uno absolute et sic dixerunt aliqui medicinam generativam carnis esse siccam in primo 2° et 3°. Alio dicunt medicinam generativam carnis in comparatione ad locum in quo ponitur et sic semper est in primo vel parum plus. Et isto aristologia yreos opoponacum thus. et sic de aliis sunt generativa carnis. In diversis tamen locis. In uno autem non quia respectu illius illa sunt sicca in primo in temperamento tamen non generant. scilicet yreos aristologia quia sunt sicca in 3° respectu illius membri. Et hec est causa quia medicina talis debet esse in primo sicca quia per siccitatem sibi similem humiditatem naturalem conservat et per aliam maiorem humiditatem extraneam removet. nec debet esse maior quam minus exsiccaret. nec minor quia humiditatem propriam exsiccaret ex qua generatur caro. ¶ Nota tamen quod medicina generativa carnis debet approximari quando iam facta est extersio in membro vel exsiccatio.

quia si humitas fuit grossa debet abstergi · si subtil' debet exsiccari · quia abstersio debet fieri cum mordicatione et exsiccatio cum siccis in 2° vel 3°. ut tibi apparet. Facta exsiccatione debita debes post appone medicinas generatiuas carnis ut videtur tibi. Ex quo patet consideratio dicta Auic. p° can. fen 4a ca° de cura solutionis continuitatis quod medicina generatiua carnis aliquantulum est sicca in 2° aliquantulum in 2°. Et item Gal. in 3° de ingenio sa. dicit quod medicina generatiua carnis aliquantulum est sicca in 2° aliquantulum in 2°. Gal. autem fuit locutus in operatione de membris in quibus debet caro generari et sic verum quod medicina generatiua carnis est sicca semper in primo et membri cui approximatur ut dictum est. Viso quod medicina generatiua carnis debet esse sicca in primo respectu membri. Restat videre cuiusmodi qualitatibus actiuis debet esse. Et breuiter michi expedio quod si membrum fuit calidum naturaliter medicina debet esse calida et si fuerit frigidum naturaliter medicina debet esse frigida quantum membrum est calidum ut patet 3° tegni. Et si membrum est frigidum medicina debet esse tantum calida quantum membrum est frigidum. Et fundatur dictum in hoc quod omnis cura debet fieri per simile et quale in gradu. Iuuando intentionem ad morbum tantum.

Notare tamen debes quod si medicamen generatiuum carnis fuerit nimis siccum propter hoc humectabis cum oleo uel cum aliqua alia re ut viride heris quia nimis exsiccat et propter hoc non generat carnem. addas oleum et parum cere tamen viride eris et generabit carnem. quia quod virtus eius est refracta ab oleo et cera ut notum est.

Notare tamen debes bene quod non solum debemus considerare exsiccationes et humectationes que fit in membro et calefactiones et infrigidationes. sed considerare etiam debemus dispositiones vlceris et membri eius dispositionem quia aliquantulum membrum est humidum et vlcus siccum. et aliquantulum membrum est siccum et vlcus siccum. Aliquantulum humidum et vlcus humidum. In primo tamen casu siccatiua debilis approximatur sicut olibanum fa. ordei et fabarum. In 2° casu approximent fortius exsiccantes. sicut aristol. radix. oppoponac. In 3° casu approximantur medicine mediocres sicut hirtes sicut yreos et eius farina lupinorum. Et ex hoc patet quod medicine generantes carnem sunt triplicis modi debiles fortes et fortiores. debiles sunt olibanum mastix aloes colofonia farina ordei fenugreci omnia illa debet approximari corporibus humidis et corporibus puerorum et membris humidis ut capiti et locis carnosis. Fortes sunt aristol. yreos fa. lupinorum orobi et dimea et sic de aliis. Illa in membris siccis debet applicari. Fortiores sunt centaurea pollinis glutinum vstum et multa generantia carnem in locis profundis. Ex quibus simplicibus fiunt multe forme compositorum ut notum est inspicienti. Et ut mei moris est ponam receptas ut in aliis capitulis sibi conuenientibus.

Vnguentum basilicon gal. in libro farmacorum. Recipe picis nigre rasine cere sepi vaccini olei quantum vis. Et si ponatur de olibano vocatur basilicon maius a medicis.

Vnguentum fuleuz nicolai. Recipe olei lb. i s. cere ℥ iij. sepi arietis vel capri ℥ ij. colofonie picis nauallis gummi sarapini ana ℥ ij. mastic olibani terbentine ana ℥ i. terebentina teratur et liquefiat et fiat vnguentum secundum artem post sarapino dissoluto in aceto.

Vnguentum aureum mesue. Recipe cere ℥ v. rasine qr. i. terbentine mastic thuris sarcocole mirre aloes croci ana ℥ ij. et fiat vnguentum. Et si vis calefactiuum

quod sit mundificatiuum ponas de melle qr. i.

Vnguentum magistri thome de arzetis mirabile in vulneribus concauis ad generandum carnem et incarnandum. Recipe olibani aloes san. draconis sarcocole ana ℥ s. olei mirtini ℥ ij. cere ℥ iij. terbentine ℥ i. fiat vnguentum.

Vnguentum viride gal. et Auic. Recipe olei cere ana ℥ i. vi- liquefiat et in descensu ab igne addatur viride eris ℥ i. dimidio in primo fiat vnguentum.

Vnguentum de lino Auic. et mesue in cap. de oppor. Recipe rasine pani lini bene mundati pt. s. oppo. pt. ij. vini mellis olei ana pt. v. litargi. ri aloes sarcocole ana ℥ i s. et fiat vnguentum.

Vnguentum gratia dei magistri petri bonant medici montis pessulani. Recipe cere albe rasine armoniaci ana ℥ s. terbentine qr. i. galbani olibani mastic ana ℥ ij. aristol. ro. ℥ ij. tereda teratur et infundatur in vino albo in quo decocte fuerint betonice verbene consolide maioris centauree pipinele apion herba gratia dei bautie ana m. i. et postea extrahantur et malaxentur cum lacte mulieris et malaxendo fiat emplastrum. attrahit sanguinem et humores grossos et viscosos et generat carnem et consolidat et est bonum ad omnia vulnera sine vlcera.

Vnguentum de yreos dimi. Recipe sepi vaccini lb. s. olei rosarum ℥ iij. cere ℥ ij. radicis yreos ℥ i. thuris sarcocole mastic aloes aristol. ana ℥ ij. terbentine qr. i. et fiat vnguentum.

Puluis magistri. Recipe olibani sarcocole aloes san. draconis radicis yreos ana partes equales terantur et fiat puluis.

Puluis lafranci. Recipe thuris mastic fenugreci ana partes equales fiat puluis. Et modo operandi puluerus est quod primo cum vino lauet locum et postea ponantur pulueres. Et desuper ponatur stuppa balneata in vino stiptico.

Senes indigent medicinis in quibus est attractio magna et caliditas magna. Et non est in corpore sicut in eis debet caro generari et in aliis non est hoc quod virtus corporis fortis in sene autem non.

Medicina incarnatiua est illa que aggregat et coniungit labia vulnerum elongata mediante humitate sana in ea existente que est inter labia intelligendum tamen quod hec operatio scilicet iungere labia non debet attribui medicine sicut principali agenti sicut dictum fuit de generantibus carnem. immo principale agens est ipsa virtus naturalis membri. quia virtus est illa que coniungit ista labia media autem tali vnione est ipse sanguis ibi existens. Medicina autem est solum coadiuuans. quo ad hanc operationem eo quod remouet impedimenta per que possit prohiberi natura. Notandum quod incarnare aggregans et consolidare idem importat in proposito.

Notare debes quod differentia est inter incarnatiuam generatiuam carnis et incarnatiuam. Inde patet quod primo medicina generatiua carnis est sicca in primo et incarnatiua in 2°. 2° quod medicina generatiua carnis non debet esse stiptica et incarnatiua sicut declaro primo quod medicina incarnatiua debet esse siccior quia in incarnatione debet humitas extranea attracta exsiccari. Et humitas naturalis condensari et hoc debet fieri subito et in breui tempore et illud non potest fieri nisi ab illo qui velociter siccat et manifeste. Et ideo est quod medicine iste sunt sicce

in 2° q2 si actio istius est incarnatio nō erit p2esta
possit illa humidus putrescit et tunc nō fiet incarnatio.
Ex quo concluditur quod medicina incarnativa debet esse sicca in
2° postquam talis actio debet esse manifesta quod fit a medicina
incarnativa cum effectus medicine sicce in 2° sit manifestus
et effectus primi inmanifestus ut patet 4° de simplici medicina
et in capitulo ab avicenna quod comedit et bibit et quando dicimus
medicinam esse siccam incarnativam in primo intelligimus in
comparatione ad membrum cui approximatur absolute autem non
ut deinde fuit de medicina generativa carnis In quantitate
tamen activus debet esse medicina similis membro si in eo nō fuit
mala complexio. Si in illo fuit mala complexio frigida medicina debet esse
calida ut patet 3° tegni a gal ¶
Viso de primo videndum est de 2°. scilicet quod medicina incarna-
tive debet esse stiptica et ratio quia tales medicine debent
esse prohibitive humorum fluxus ad locum et nō indiget
aliquo cursu humorum neque boni neque mali ad locum
quia sola humiditas que reperitur naturalis inter labia dz uniri
Medicina autem generativa carnis indiget ut ad ipsam
currat humiditas de qua caro debet generari. stipti-
citas autem hoc prohibet ¶ Et ex hoc patet glosa dei
Auic. cum dixit quod medicina incarnativa debet esse ve-
hementis stipticitatis nō intellexit illud absolute sed
intellexit in comparatione ad medicinas generantes carnem quia
absolute nō esset verum ¶
Medicine incarnative secundum Auic. sunt san. dra. aloes
sarcocolo. boli ar. terra sigil. nec nō cortex pomo-
rum granatorum arnoglossa folia pini et capilli pe-
tresilon acetosa et folia pirorum silvestrium cauda equina
flores sorbarum pulvis molendini ordei combustum
terbentina lac acetosum atque vinum rubeum stipticum
naturaliter vel artificialiter ¶ Ex quibus modo multas formas
potes facere ex parte ut patet et ut mei moris est
quas formas ponam hic supponam in loco suo fuerit ponite
Prima totius civitatis. Rx. pulvis confectum quod fit per
fluxus sanguinis et misce cum terbentina in forma unguenti
Unguentum gal quod valet in omni vulnere Rx. olei aceti
vini amborum an. lb. iiij. misa nidasengi lb. ij. s.
eris usti ℥. x. ȝimar. ℥. xvi. coquatur ad ignem donec
inspissentur et rubeat Deinde sit usus eius in omnibus
apparatibus et ulceribus Et si ille recepte apparet tibi
magne capias medietatem vel 3am vel 4am partem ¶
Gal. in cataȝenis invocat emplastrum nigrum et est
gandonis Rx. litargiri lb. j. olei aceti an. lb.
iij. coquatur per diem integrum ipsum semper inducendo
usque ad spissitudinem et nigredinem. et fiat unguentum
Dyapalma gal. in cataȝenis. Rx. assungie porci
seu vituli lb. ij. olei antiqui lb. iij. litargiri lb. iiij
qr. s. coquitur ad modum emplastri nigri et ducatur
continue cum spatula de palma vel de canna
Emplastrum viride magistri petri bonac. Rx. plantaginis
consolide maioris et minoris betonice verbene pipi-
nele pillosele mille folii. lingue canis caude equine
an. m. j. coquatur cum lb iij cepi multonis et coletur
postea addatur rasine cere galbani. an. qr. iij.
sarcocole qr. j. terbentine qr. j. et s. et infundatur
et fiat unguentum ¶
Aliud magistri petri de capella montis pessulani de
centaurea. Rx. centauree minoris. m. vi. tempereantur
per noctem in vino albo deinde coquatur ad consumptionem
medietatis vini et iterum bulliat novum usque ad
spissitudinem mellis et confricetur et quando volueris
facere unguentum Rx. terbentine lb. ij. cere nove qr. j.
rasine thuris gumi arabici. mastice an. ℥. j. vini de
cocti de centaurea. ℥. iij. lactis mulieris. ℥. ij. fiat unguentum
Unguentum Aliud dim. Rx. betonice centauree. an. m.
iij. coquatur et cum vino albo bulliat et colentur et co-
lature addatur terbentina lb. s. rasine qr. j. sarcocole
℥. j. cere. ℥. iij. et iterum bulliat et super acetum pro-
iciatur et agregetur cum lacte mulieris. et fiat unguentum
Aliud regis anglie Rx. cere albe rasine an. qr. j
olei terbentine an. ℥. j. thuris mastice an. ℥. s.
fiat unguentum
Aliud magistri ancelmi de janua Rx. pipinele
malaȝine verbene umbilicaris an. m. j. bulliat
in bono vino albo usque ad consumptionem duarum partium
deinde coletur et vinum et bulliat et addatur cum eo
rasine lb. j. cere albe lb. s. mastice ℥. ij. coquatur
et proiciatur super lac mulieris et malaxentur
Aliud rogeri et rameri Rx celidonie pampinis cu-
cub. alchimia centum galli lemsticii scabiose an. m. j.
sepi arietum lb. j. olei lb. s. thuris mastice aloes
cere viridis eris an. ℥. j. fiat unguentum ¶
Unguentum de vulneribus incarnativum lafranci Rx. con-
solide utriusque arnoglosse pilosele utriusque plantaginis
an. m. j. vermium terrestrium lb. s. terantur omnia et po-
nantur in lb. j. s. olei com. per septem dies deinde
bulliat modicum et coletur et exprimatur et tunc ad-
datur sepi arietum mundati lb. j. picis navalis lb. s
picis grece armoniaci galbani oppopanaci terbentine an
℥. j. thuris mastice an. ℥. s. dissolvantur gumme cum
aceto et fiat unguentum sive emplastrum ¶
Modus operandi est quod post fluxum sanguinis et sica-
ritatem apparatus fomentetur vulnus vel locus cum vino
rubeo calefacto deinde desiccetur et post medicamen ap-
ponatur et super stupata balneata in vino et ex-
pressa ponatur et ligetur ligatura incarnativa.
Pulvis ad incarnandum si scissura fuit super os
Rx consolide maioris boli ar. an. ℥. j. picis grece
℥. iiij. mumie ℥. ij. hec omnia terantur et usui fient
et generat pellem super super suturam ¶
Pulvis aliquis. Rx san. dra. boli ar. draganti
an. ℥. s. fiat pulvis et incarnat optime.
Pulvis aliquis Rx thuris masticis iunias an. ℥. ij
mirre ℥. ij. farine orobi ℥. s. fiat pulvis Et no-
tes quod ille pulvis consuevit poni cum terbentina vel cum
unguento rasino et postea ponatur super locum ¶
Alius optimus Rx. aloes masticis farine fenugreci.
an. ℥. ij. thuris ℥. j. pulvizetur et cribelletur et vi-
sui fiuetur ¶ Nycolaus Et notes quod isti pulveres
omnes debent esse triturati valde bene quia volumus pe-
netrationem virtutis eorum et ideo pulveres terantur
bene. Quando autem volumus moram eius in aliquo loco
trituramus eas grosso modo et per hoc patet quod pulveres de-
sunt subtiliores pillularum autem et medicinarum solu-
tivarum sunt grossiores.

Medicine cicatrizative et sigilla-
tive sunt ille que exsiccant superficiem vulneris ita
ut fiat cortex super ipsam custodiens a nocumentis
eius Et hec medicina est fortissime exsiccationis
et stipticitatis quam medicina generativa carnis et in-
incarnative sunt et quod sit maioris siccitatis declaratur.

quia generat cutem alia immo generant carnem et conglutinant modo cutis est densior carne ideo medicina debet esse siccior Et non intelligas quod hec medicina generat cutem sed generat aliquid tenens loco cutis. Et generat cutem in pueris quia cutis est membrum spermaticum et non generatur nisi in pueris In aliis autem generatur callosa caro sive id duram tenens locum cutis et propter hoc solues quod in cicatrice non oriuntur pili Et quod hoc medicamen sit maioris siccitatis declaratur quia hoc medicamine non habet solum humiditatem accidentalem exsiccare sed etiam naturalem et naturalem ut caro in duretur ideo patet quod debet esse siccior et cum medicina generativa carnis sit in primo et incarnativa in 2° medicina cicatrizativa est placita in 2° et postremus in 3° ¶ Et notes quod ut dictum fuit supra Intellige in comparatione ad membrum cui applicatur absolute autem non. Et quod hec medicina debeat esse magis siccativa declaratur expressione maioris humiditatis a membro circa membrum et specialiter caro indurat et ideo est necesse illam humiditatem exprimere et siccitate. et prohibere naturalem et accidentalem eveniunt ideo patet quod debet esse magis siccativa ¶ Et in quantitatibus actiuis oportet quod ipsa sit proportionata membro ut dictum est supra et iste medicine non debent esse corrosiue quia corrosiue diminuunt de carne et hoc non oportet minui ¶

Et notare debes quod medicine cicatrizative melius sigillant si sint in forma cerotti et unguenti quam in forma pulueris ut dicit Avicenna. Et ratio quia virtus eorum penetrat ratione olei ratione cuius meliorem operationem inducunt ¶ Ubi tamen non esset penetrativa necessaria melius sigillaret cum pulueribus quam cum unguentis quia ratione olei sigillativa impediunt ¶ Avicenna Et ideo in principio debemus sigillare cum unguentis et cum appropinquat sigillatio cum siccis ut ponit Avicenna Cum dixit oportet ut tu administres sigillativam in primis cum ipsum administras humidum deinde administres ipsum tamen cum appropinquat sigillatio facies transire ipsum super illud cum extremitate radii. cum extremitate instrumenti unius vel cum extremitate molitarum ¶
Et notes bene ut dicit Avicenna medicina ista non debet administrari quando caro est equata cuti immo necesse est tunc carnem minuere Et ratio quia medicina sigillativa ultra hoc quod consolidat generat carnem et tunc cicatrix esset valde turpis et eminens ¶
Quod igitur ut ponatur sigillatiuum antequam caro sit equalis cuti imo oportet quod sit multum elongata a cute Et causa quia cicatrix esset profunda et turpis et tunc hoc bene considerens 2° est dubium pulchrum. licet alii querant quod dicatur a proposito quomodo medicina sigillativa generet carnem cum sit sicca in 3° et medicina generativa carnis in 2°. Respondetur bene quod medicinam generare carnem intelligitur dupliciter Uno modo simpliciter Alio modo secundum quid. et sic sigillativa generat carnem quia aliquantis siccant humiditatem extraneam et naturalem ratione cuius generat carnem. et hoc est modo actionis sue Indurat carnem ideo sigillat Et non declaro aliter quia ille actus debet esse practicus et non theoricus ¶
Capitulum 4° formatorum medicine Iste quedam sunt que faciunt de per se et quedam de per accidens Et que de per se faciunt sicut ille galle psidie spuma egrotica cerusa plumbum ustum litargirum cimolea bolus ar. et omnes terre alee
¶ Quedam faciunt hoc de per accidens. ut corrosiua siccativa adusta sicut vitriolum alumen ubi adhuste sint in parua quantitate Et per idem omnia siccativa carnem mordificantia per se vel per comparationem centaurea vel plantago aristologia adusta. ossa adhusta et scoria ferri

loti. et eam laudat reynaldus de villa noua et vetus vlm et quartus et sic de aliis Ex istis ergo potes ex te formare receptas ut alucem eas pono
Secundum guill lafrancum et henricum. Recipe balaustiarum aloes sandali dra. cimine argenti ossis usti et loti. ana partes equales et fiat puluis ¶
Secundum guidonem. Recipe corticis pini ℥ .j. litargiri cerusse ana ʒ .ss. nucis cupressi centauree minoris aristologie uste et fiat pulvis ¶
Secundum Avicennam In loco talis unguis Et si necesse fuerit generare cutem In locis calidis addas sandalos nenufar et rose sicce lanceola sicca et iste valent in partibus ani et testiculorum ut dicit Avicenna et tunc addas parum aloes.
Alia forma eiusdem cicatrizatiuis et est unguentum album et est brunn nasi et theodorici Recipe cerusse ℥ .j. litargiri ℥ .ss. olei rosati lb .j. aque rosarum quarta .ss. In mortario fortiter ducendo modo ponendo oleum modo aquam rosarum et fiat unguentum
Aliud generale In libro cathezemorum et vidi eo magistri petrus de argilla. Recipe cere ℥ .iiij. olei lb .ss. terbentine quarta .j. cerusse ℥ .ij. litargiri ℥ .j. thuris aluminis testarum adustarum lunariarum ana ℥ .ss. post infusionem olei cere terbentine addantur reliqua in mortario et fiat unguentum
Unguentum diapompholigos theodorici et valet In cancris cancrenis et in combustione. Recipe olei rosarum cere albe ana ℥ .v. succi granatorum rubeorum solatri ana ℥ .iiij. cerusse lote ℥ .ij. plumbi usti et loti tutie ana ℥ .j. thuris ℥ .ss. fiat unguentum cum oleo et cera. reliqua in descensu ab igne ponatur in mortario et fiat unguentum
Unguentum de calce et est Avicenne. mirabile de sanatione combustiones et vlcera neruorum Recipe calcis vive lauate septies in aqua frigida donec amittat acuitatem et cum sufficientia olei rosati ducat in mortario et fiat unguentum
Alia forma est et vocatur tetrafarmacon Rasis Avicenne. et mesue. Recipe litargiri puluerizati quantum vis et cum sufficientia olei rosati et aceti tam diu ducatur in mortario donec inspissetur et tumescat et reponatur Et dicit Avicenna Si vis ut faciat nasci carnem tunc pone in ipso de thure oppoponaco et aristologia adusta equales partes Et si addetur ut dicit guido cum una parte 6a pars pulueris facti ex ere usto antimonio plumbo usto alumine balaustie radicis rubee cucurme gallis. sandali dra. vermibus terrestribus siccatis cathimie argenti ana pars .j. fiat puluis et misceatur in mortario est unguentum pro vtile vlceribus virulentis et difficilis consolidationis Et si fiet in mortario de plumbo et addetur cerusa valet cancros
Alius modo Recipe laminam plumbeam que sit secundum magnitudinem vlcerum lanato vlcere et extersis eius cum aqua aluminis desuper apponatur et stricte ligetur facit mirabilia In omnibus vlceribus et specialiter in cancrenosa multum valet Et quia locus iste non est preciosa apud vulgares sic faciant antequam vulnus totaliter carnescat. Lauetur locus cum vino calido decoctionis balaustiarum et cum aqua aluminosa Et postquam fuit bene exsiccatum ponatur medicamine et laminam et cooperiatur cum stuppis balneatis et expressis in vino decoctionis rerum stipticarum et ligetur ligatura incarnatiua ¶
Unguentum de climia Avicenne. Recipe climie aduste colcotar adusti ana ℥ .ij. litargiri cerusse ana ʒ .iiij. pulverizentur et cum oleo mirtino et aceto vini granatorum et vino stiptico misceant
Puluis Avicenne. Recipe rubee tinctorum ossium combusto

merdazengi an̄ ℥ ij. litargiri cerusse an̄ ℥ iiij.
thuris aloes an̄ ℥ iij. menute j. sucus sch doie
℥ j. fiat puluis. Puluis alius ℞. ros. ceru
se facte de plumbo an̄ ℥ viij. sciis ros. aluis eq̄le
qr quitur de pinis aristol. aur. ij. mente thuris
an̄ aur. j. et fiat puluis.
Puluis aliq. ℞. cerusse adhuste litargiri an̄
p̄s. j. scorie plumbi mirre gallarum an̄ p̄s. s. et
valet multum.
Puluis Auic. ℞ ostracarum combustarum ℥ iij. granati
pini qr cadit ab arbore et calcadis amborum an̄
℥ iiij. cornu cerui adusti abzatani clirme casi
ne radicis lilij an̄ ℥ j. minium thuris corticis
arboris pini an̄ ℥ j s. cortic granatorum cerusse
aluis. omnium an̄ ℥ ij. gallarum ℥ j. Et est puluis
cinoglosse sigillat mirabiliter.
Aliud magistri thome de argentis ℞. olibani aloes
san. dra. an̄ aur. ij. aristol. rotunde aduste li
targiri cerusse corticis arboris pini centauree
mi. an̄ ℥ iij. et fiat puluis et est mirabilis
iuuamenti. Et nota qr ex omnibus istis potes facere
vnguentum addendo ceram et oleum. et ex vnguento po
tes facere pulueres remouendo oleum et ceram.
Et notare debes similiter in receptis istis qr aliqui
sunt fortes et ille competit vbi est necessaria magna ex
siccatio. prime competunt in corporibus siccis nisi est
magna exsiccatio 2° in corporibus humidis vbi
non est necesse magna exsiccatio

vbi

Corrosiua medicina secundum Auic.
est illa que cuius actione sequitur exsiccatio
et deuastacio carnis vel minucio eius
Et talis medicina debet esse vehementis abstersionis et ex
siccationis quam aliqua predictarum Et ex hoc patet qr ipsa de
bet esse sicca in 2° gradu. qr probatur qr difficilius est
carnem et cutem deuastare quam carnem generare vel
humiditatem naturalem et accidentalem exsiccare et quam carnem
indurare. Sicut autem sunt effectus medicine generatiue car
nis quam incarnatiue et consolidatiue. Ideo cum vna
istarum sit in p° qr generatiua carnis. alia qr incar
natiua in 2°. consolidatiua in 3°. ideo corrosiua et in
4°. qr effectus est maior quam in aliis. Et notes vt in
aliis qr debet esse in 4° per respectum ad membrum cui
approximatur absolute aut non. Et cum hoc debet
esse extersiua qr extersio iuuat ad minucionem
carnis vt patet ex dictis in capitulo de medicina generatiua
carnis non debet esse extersiua Et cum in qualitatibus
actiuis ipsa potest esse calida in 4° et sicca in 4°. et tunc
effectus est valde magnus. et erit magis diminu
tiua carnis et corrosiua vt flos eris. Si autem
sit sicca in 4°. et non calida in 4°. sed in 2° vel 3°. tunc
non erit ita corrosiua. Et notes qr ille medicine
debent valde caueri quando approximantur et specialiter
quando sunt sicce et calide in 4°.
Illa que remouet carnem malam sunt sicut alume
vitriolus hermodactilus vnguentum apostolorum et
stupe canabine multum macie et spongia in
pluuis lauacris mala. Quando autem caro est multe
quantitatis tunc viride eris. vnguentum viride eris
vnguentum egiptiacum et trocisci de calce et alia
multa valent.
Trocisci de calce viui ℞. calcis viue quanti-
vis puluerizentur et pistentur cum melle et fiat facies
et in rasula ponantur et comburantur et puluis vsui
seruetur. Ad idem valent trocisci affodilorum ℞. succi af
fodilorum ℥ j. calcis viue ℥ ij. auri pigmenti ℥ j. consti
tuantur et desiccentur ad solem de mense augusti et fiant tro
cisci. Puluis est affodilorum trocisci rahdicionis et tro
cisci andronis de quibus omnibus habens receptas in tractatu
de apostematibus carnem remouentibus recurre illuc
Capitulum domini aluquali rectificatum ℞. calcis viue sal
armoniaci an̄ lb. j. terantur et pistentur cum lixiuio
cinerum truncorum fabarum et ponatur in olla in fundo mi
nutim perforata Et ponatur alia olla desubtus non perfo
rata in qua recipiatur capitellum et sepeliatur in fouea
et sepeliatur per vij. dies. et colatura erit valde pulchra
et capitellum valde pulchrum. Valet enim ad consumen-
dum omnem superfluitatem. et comburit et corrodit cuius
exsiccatio cadit.
Notandum fecit Auic. mentionem de vulnere capitis.
hic ipse ponit diuisionem inter vulnus capitis qr fit cum
fractura cranei de quo inferius ipse facit mentionem
Et inter vulnus capitis sine fractura ossis de quo in
hoc capitulo facit mentionem Et ideo qr cura est diuisa
duo capitula diuisa et in diuisis locis fecit.
Si vulnus fuit in capite et fuit sine contusione
de quo hic mentionem facit et fuit profundum non
suas sed digeras cum vitello oui et oleo ro. vt precepit
magister vel cum digestiuo communi Si autem cutis
esset eleuata vel vulnus esset latitans sic qr pars est
separata a parte suas. considerantis dictis superius et faci
as modo dicto in loco superiori. Facta digestione vel non
facta si fuit expediens inungatur locus cum oleo ros.
Et tunc qr facta digestione vt dicit Auic. conueniunt medicine
leuis exsiccationis. qr locus est humidus vbi esset cum frac
tura cranei vel cum fractura alicuius alterius medicine debent
esse sicciores qr ossa sunt siccioria.
Medicina secundum Auic. ℞ mirte aloes san. dra. olibani
an̄ partes equales et puluerizentur super locum.
Et dicit Auic. si fuit fluxus sanguinis restringatur cum
albumine oui vel cum aliis dictis in capitulo de fluxu sanguinis
Auic. Et emplastretur caput cum aqua vel vino granati
mirti i. medij saporis et virga pastoris et est
gradus siluestre prohibent apostemationem et restringunt
sanguinem etc. Auic. Et de medicinis bonis ad
vulnus et ad fluxum sanguinis Est vt accipiatur
frumentum purum valde siccum et teratur et proiciatur
desuper multum valet. Hoc scias qr facta digestione
et facta mundificatione cum vnguento apostolorum et facta generatione
carnis cum pulueribus dictis in principio capituli
vel cum aliis vt remota carne mala cum alume si
fuit expediens sigillet cum vnguentis vel pul
ueribus dictis in capitulo proprio Quod si vulnus capitis
fuit cum contusione osse non existente fracto competit
hoc emplastrum.
Auic. et brunus. ℞ farine or. olei ros. et bulli
ant in decoctione malue vsque ad spissitudinem
et ponatur super locum. Ego autem consueui in contusione
facere hoc cum farina frumenti
Aliud Auic. ℞. farine frumenti calamenti yso
pi humide et bulliant in decoctione maluarum cum
oleo communi Et fiat emplastrum
Aliud. ℞. farine ordei farine mollis malue

et bulliant in aq̄ cū oleo ros̄. Item qz nimis mollitiva sunt et exsiccativa ideo aperiunt cutem et sanguis illic contusus egreditur. Unde cura non competit quia nisi evacuaretur in loco et causaret dolor. Facta apertura et sanguine mortuo extracto ut videbis, prosequeris cum dictis in primo capitulo ut in ulceribus scilicet cum mundificativis et cum generantibus carnem et cum aliis secundum necessitatem loci et dicta fit ut dictum est supra eo loco proprio.

Contusio est expulsio continui accidens lacerto secundum nimis multum. Et in hoc differt solo continui quia vulnus a contusione. Ph(ilosophus)a quod dixit secundum nimis multum quia in vulnere est sola una solo continui. In contusione plures solides continui sunt. Et ratio quia contusio fit a re obtusa. Res autem obtusa solvit continuum quia dilacerat et ideo multum continui facit. Vulnus autem fit a re accidente solum unam solidam, faciens ut patet.

Contusio est duplex. Quedam est sine vulnere manifesto sicut est casus in quo est caro contusa et non cutis. Quedam cum vulnere manifesto sicut est offensio facta a lapide. Notes quod invenitur ista attritio et contusio dicit Avicenna hic quod contusio videtur esse que accidit in lacerto quasi in medio. Attritio videtur esse que accidit in extremitatibus lacertorum. Sed de hoc non sit cura quia attritio potest venire que est in medio musculorum. Alia est in fine corporis ut vult Avicenna 2a primi doctrina prima capitulo de solide continui et de istis eadem est cura ut notum est. Sed iudicio meo credo quod contusio et attritio solum secundum magis et minus differunt quia attritio dicitur esse quando caro est valde conquassata et trita. Contusio est quando caro est conquassata sed non multum contrita. Sed sunt multe bone solutiones.

Et notes quod Avicenna facit mentionem de eguaemi et torsione. Iste sunt egritudines que accidunt iuncture et vocantur ab Avicenna in tractatu de dislocatione egritudines situs. Et iste que accidunt iuncture que sunt egritudines situs sunt quatuor. Una est dislocatio et est quando unum os separatum est ab alio separatione integra. Alia est torsio et est quando separatio non est integra. 3a est eguaemi et est torsio ligamenti sed quando elongatur et non extorquetur et hoc fit ab humiditatibus viscosis facientibus lubricare iuncturas.

In contusionis cura et attritionis que habemus intentiones, prima corpus purgare. 2a dolorem removere. 3a est sanguinem mortuum carnem ... et contusum. 4a est locum consolidare. 5a est accidentia corrigere et alias dispositiones secundum complexionales removere.

Prima intentio completur cum flobotomia post oppositionem licet corpus sit mundum semper ad locum dolentis currit materia et spiritus qui non regulantur a materia ut quando dimittatur iste fluxus facit flobotomiam. Item purgamus eum cum medicina solutiva secundum necessitatem humoris peccantis quia hoc debemus videre ex urina et ex colore corporis et illa curare. Dieta tamen sit ut illud dictum est. Inde capitulo et dicetur in sequenti capitulo.

2a intentio perficitur cum oleo ros. ponendo ipsum circa locum. Et ut dicit Avicenna sedetur cum medicina faciente saniem non tamen sub intentione qua facit saniem quia hoc non esset verum sub hac intentione quia ille tempore resolvit et poros aperit. Et notes quod una medicina potest habere plures virtutes. Et ideo sub pluribus intentionibus potest poni medicina in loco unius. Ergo medicine maturative non ponuntur quia generant saniem sed quia dolorem mitigant modo dicto.

℞ terbentine lote vitelli ovorum et misce et ponatur super locum. Aliud ℞ medulle mellilot. farine fenugreci ana ℥ i. bulliant cum decoctione malvarum et cum malvis fiat emplastrum.

Aliud farine sem. lini fenugreci ana ℥ i. malvarum m. i. altee trite ana quantum vis et ex omnibus istis fiat emplastrum cum oleo medulle.

Aliud bonum ℞ fa. trita et cum oleo et aq. bulliant usque ad consumptionem subtiliat enim ipsum sanguinem et quia p(er)dicte que mitigant dolorem hoc faciunt incomplete tamen et ideo alias formas ponam et fortiores.

Ysaac Roboleo cum faba emplastrate vel de per se dolorem tollunt et locum consolidant. Guill. de varig. Si ex oleo ros. et de medulla fiat cerotum et addatur cimini valet primo loco iuncto in istis.

Fidelis. Sigillum sancte marie emplastratum scissuras curat extrinsecas. Guill. de varig. ℞ gladioli p. i. floris eius p. iii. radicum ... p. v. mellis et aceti quod sufficit et fiat unguentum et potest bullire in sil. Secundum dinum. ℞ foliorum malvarum et absinthii bulliant in aq. deinde compressa terantur et postea cum sua decoctione et farina et pulvere seminis lini et fenugreci et florum medulle et parum furfuris et in casula bulliant et frempiz cum oleo medulle.

Aliud ℞ farine or. furfuris ana ℥ ii. ysopi humide ℥ i s. calamenti montani pulverizati ℥ s. fiat medicamen cum oleo et parum aceti.

Aliud magistri thome de argentea ℞ altee m. i. farine seminis lini fe. medulle fenugreci ana ℥ s. et fiat per hunc modum. In aq. decoctionis altee ponantur ille farine et oleum rosarum coctum et parum assungie et croci et fiat emplastrum.

3a intentio completur nec plus nec minus sicut fit in aliis ulceribus quia debes saniem extrahere vel exsiccare secundum necessitatem et recurre ad capitulum de medicinis extersivis. Et carnem generare et recurre ad capitulum de generantibus carnem et locum consolidare et recurre ad capitulum de cicatrizantibus.

Unguentum extergens et generans carnem. ℞ cepi vaccini ℥ vi. olei ro. ℥ iiii. cere citrine ℥ ii. ysopi ro. sicatarum ana ʒ ii. thuris sarcocole ana ʒ s. aristologie lo. aloes secundum ana ℥ ii. mastice ℥ i. terbentine ℥ ii. et fac unguentum.

4a intentio est corrigere alia que accidunt. Et primo quia contusio aliquotiens est magna et profunda et sanguis vel alia materia non bene potest trahi vel removeri. Ideo dicit Avicenna quod in hoc casu post flobotomiam debes facere scarificationem secundum eius purgationem et apponere ventosas ut dicit. Et hoc facto apponas emplastra supradicta quia vel sanguis resolvetur a virtute una cum istis medicinis et tunc bonum est, aut illic aggregabitur materia et facit apostemationem. Et tunc si hoc fiet matures eum et approximas modis dictis supra et locum consolidas ut eius dictum est. 2m accidens est quia aliquotiens in loco contuso remanet duricies. Ideo cura cum ceroto ysopi humide.

Ceratum ysopi humide secundum mesue ℞ olei de yrcol et si non habes loco eius capiatur oleum de lilio ℥ iiii. ysopi humide ℥ ii s. terbentine cere citrine ana ℥ i s. et fiat unguentum. Et videas bene me(...) sive post aliquas receptas et valet in duritie

nervorum et in contritione corporis in forma ceroti et eos mul
tum alleviant et sunt experta. Cerotum ysopi humide ℞ olei
camille olei de yreos vel de lilio ana ℥ vi. mastice ℥ i.
spice ℥ ii ß. croci ℥ i ß. terbentine ℥ i. fiat cerotum.
Et quia hec dispositio est valde bona et valet ad duriciem
nervorum et nodositatem et ad duriciem epatis et splenis et
dolorem matricis et ad duriciem iuncturarum et nervorum.
Ista valet in casu et offensione et in contusione intrin
seca. 3us. actus est quando aliqua contusio causatur in
parte intrinseca et tunc competit medicina per os ut sanguis
removeatur et locus consolidetur. ℞ bdellii mundati ʒ ii
syrupi simplicis acetosi ℥ ii et fiat mixtio et sumat
infirmus mane et sero. ut ponit Sapio bdellium in contu
sione multum valet. Ad idem ℞ mumie ʒ i et
cum ℥ iii syrupi acetosi sumatur.

Medicamen quod consolidat intus et sanguinem coagulatum
dissolvit ℞ costi ʒ i. centauree minoris ʒ iii. terre
sigillate boli ar. ana ʒ ii. oximellis simplicis et fiat
mixtio de qua debet infirmus sumere ter in die mane
et in meridie et in sero et quantitas est ℥ i vel ℥ ß
cum aqua pluviali vel cum vino stiptico.

Ad idem valet aqua marie quia multum stringit et ponit
Sapio in eo capitulo et aqua vasei novi ut ponit Avicenna in eo
de esmra. Aliud quod valet in pressura quia cicatrizat
℞ ypoquistidos. terre sigillate acacie ana ℥ ß. sumac
zumach vel decoctionis eius aqua ros. ana ℥ ii. mellis ros. col.
ana ℥ i ß. syrupi acetosi simplicis ana ℥ ii. et bi
bat mane et sero et quantitas est ʒ iiii.

Aliud. ℞ seminis malvarum bismalve et altee. se. ar
noglosse se. ros. ana ʒ ii. terre sigil. boli ar. ana
℥ i. mellis dispumati ℥ viii. et fiat electuarium.

Achilles. Radix aristol. ro. bibita valet intrinsecis
conquassationibus et rupturis et intrinsecis vulneribus.
Et Sapio dixit. Mumia confert fracturis et conquassa
tionibus que fiunt in interioribus et extremitatibus et proprie
tatem habet sedandi dolorem qui fit in fracturis quando
sumitur in potu et linitur cum ea.

Mesue dixit Reubarbarum sanat rupturas intrinse
cas et habet appropriatatem sive sit bibitum vel linitum.
Succus consolide maioris cum oximelle bibitus intrin
secis conquassationibus confert. Betonica ad idem valet
quando ex foliis eius bibitur ʒ i cum ydromelle confert con
quassationibus capitis. Item intrinsecus cum vino est
bona. confert psillium aquassatum cum oleo ro. impositum
novis attritionibus. Succus genciane quia radix confert
contusionibus nervorum que in membris intrinsecis accidunt.
Origanum eius in potu sumptum valet conquassationibus
intrinsecis et cum polenta extrinsecus.

Aliud quod valet. ℞ reubarbari ʒ i. mumie ʒ ii. ru
bee tinctorum ʒ ß. bibat de hoc pulvere cum vino odo
rifero stiptico ʒ i ß. Et notes quod hanc receptam ha
bes in sequenti capitulo in forma pillularum. Et notes quod si
contusio sit intrinseca illa valet si non debet dari quia
frustra daretur. utrumque considerat bene. Et notes quod in
casu et offensione sanguis transit ad partes intrinsecas
ratione cuiusdam contusionis vel scissionis. Ideo in casu et
offensione valet et ideo in capitulo illo non faciam mentionem.
6us. canon est quia in contusione accidit dislocatio vel
fractura et tunc in illo casu oportet ligare locum cum astellis
Et astelle ut dicit Avicenna debent inungi cum oleo ros. aut de
aneto aut de camomilla etc.

Avicenna. Et si fuerit necesse quod astella transeat super partem
contusam tunc mude astellam in parte illa ut medicamen
super partem contusam possit apponi.

Avicenna. Et embrocatio fiat cum decoctione camomille fenugreci
seminis lini et similibus.

7us. canon est quia aliquando generantur glandule. Cura earum
dicta est superius. Ideo illuc recurre et vide curam.

Medicamen quod removet sanguinem existentem in loco et specialiter
membrorum denigratum. Dinus est expertus. ℞ parum croci et
misce cum modico aque ut virtus inde egrediatur. Et in hac
aqua coquatur farina or. et parum mellis et coque usque ad spis
situdinem. deinde misce ibi parum pulveris arsenici et po
natur in loco. Aliud experimentum ad idem. ℞ cere
℥ i. olei camille ℥ iii. succi maiorane ℥ i. arsenici
rubei citrini pulverizati per pannum ʒ ii. tere cum oleo et
succo liquefac deinde addatur arsenicum donec sanatur.

Casus et offensio

Casus et offensio ut dicit Avicenna ledunt
et impediunt corpora contusione et attritione et
quandoque cum dislocatione et fractura et casus et
offensio oriuntur sicut patet a casu. Et dicitur hoc quia
casus et quando quis cadit vel percutitur ad terram. Offen
sio dicitur quando quis percutitur ab aliqua re extrinseca sicut a
lapide vel ab aliqua alia re obviante illi.

Avicenna. Ad casum autem et offensionem sequuntur multa et
mala accidentia et incommoda ut dicit Avicenna. Incisio lacerti
cordis et stomachi ex quibus moritur quis statim. Et sequun
tur nocumenta egestionis et urine et vomitus atque san
guinis fluxus. strictura anhelitus et abscisio vocis et
loquele. que omnia sunt mala et timorosa propter solutionem continui
nervorum panniculorum atque venarum et propter dolorem et nocumen
ta que membris principalibus vicinis eveniunt. Et ulterius dicit
quod quanto est minor timor est minor et ratio est quia in proprium
ut videtur. In curatione ergo ista quinque intentiones requiruntur.
Prima est vitam ordinare. 2a est ne materia fluat difficile
curabile. 3a est locum lesum defendere ne apostemetur.
Et fluxum sanguinis restringere si fuerit. 4a est materiam fluxam
consumare et resolvere. 5a est accidentia consequentia corrigere.

Prima completur cum dieta tenui et sobria dimittendo
carnes ut dicit Avicenna. Immo in prima die nihil comedat
neque bibat vinum et parum in 2a in 3a die et hec dieta
subtilis sit donec ab apostemate securus sit et postea ingredia
tur et comedat cicera et ribes ad hoc ut membra [illegible]
Et cum fuerit securus ab apostemate utatur dieta bona [illegible] ma
gis lata et utatur bonis carnibus. 2a intentio completur
cum flebotomia et venter est lenitur cum cassia vel cultro eius
ut lenitur aut cum clisteriis. Rasis et Mesue. Et reub
barbarum cum syrupo acetoso in hoc optinet principatum ut ipse
voluit in capitulo de reubarbaro. licet Mesue det cum aliis.

Aliud solutivum. ℞ medulle cassie fist. ℥ ß. reubarbari ʒ i
et triturentur. et fiat mixtio cum decoctione eupatorii. politri
cum epatice absinthii corticum radicum eupatorii. me
le citoniorum mastic et detur in aurora. 3a intentio
completur cum istis que a primo administrentur. Exemplo ℞
boli ar. mumie terre sigill. ana ℥ i. fiat pulvis de
quo sumatur ʒ i cum aqua plantaginis quolibet mane usque ad
x vel ad vii dies.

Rasis. Comiscere autem modo oportet rasis omnia loca inungantur
cum oleo ro. vel mirtino et desuper aspergatur pulvis mirtillorum
Nec modo dieta valet ad prohibendum apostemationem. Hec que
sequuntur valent in vena fracta et qua separatur sanguis
vel egrediatur.

Avicenna. ℞ mumie cum vino vel oleo sambucino

bibat et q̄ oleū illud nō ūscetur cū vino tūc bibat
Aliud q̄ stringit san. ℞. se. iusquiami albi ʒ. iij.
et detur cum aq̄ mellis ¶ Aliud ad idē. ℞. cētaurree minoris ʒ. j terre sigil. ʒ. ij syrupi acetosi ℥.
iiij. fiat mixtio et cū ea ieiunat sto° ieiuno mane et sero
Aliud q̄ opilat et ideo sanguinē stringit et agglutinat
et sang° mortuū resoluit. ℞. sarcocole ϶. ij. arse. nici triti et cribellati p pānu ϶. j bdellij ʒ. j. rosti
϶. ß. mumie pondo granorum 8. bolī ar. tre sigil. añ.
ʒ. j. succi virge pastoris vel aq̄ eius ʒ. ij. aq̄ plantag.
℥. viij. sirup acetosi simpl ℥. viij. succi cētaurree
maioris ℥. j. oīa illa sit miscant et det mane et sero
Q° Interius cōplet cū menimantib; et remouētib;
sang; extrē in loco et discoagulātes ipm̄ exntem
in sto° vel in alio loco ¶ Medicamē faciēs adcoagulatē sanguinis In sto° ventre et curat ipm̄ ¶
℞. reubbi ʒ. j mumie ad pondo granorum 8. ordei in
bee tritcorum ad podo g°. 2 ordei. cōformēt pillē
cum bono vino albo de quib; sumat paciens q̄titaz pt
vna vice ¶ Aliud medicamē vt pdcm̄. ℞. boli ar. ʒ. j.
auripig. ϶. j. ß. sumach. ϶. ij. fiat pmixtio cū ʒ. iij.
vini. et cū ℥. iij. aq̄ plantagīs et bibat sto° vacuo et
mane et sero ¶
Aliud ad idē mirabile. ℞. sarcocole albe. ʒ. j. rubee
tinctorum ϶. ij. aq̄ plātagīs vini decoctionis ma. ii
añ. lb. ß. mellis. ℥. iij. et sil oīa illa misceant pri
pulnizant pulūizādis et det mane et sero cum p. ā
dum p horas tres vel q̄tuor. Si aūt sangs nō fuit
coagulatus p. pricipiū det istud. ℞. reubrē costi
radic rubee cētaurree aristol. añ. ℥. j. et fiat puluis
de q° admistret ʒ. j. q̄lib; mane p nonē dies. cū ℥.
j. syrupi acetosi cū aq̄ anagallis. i. morsa gallinē
et cū dē aq̄ cōsolide maioris
Guill. mersus gallinē i h° maxiaz ppetatē habet
Aliud Anterius p sta Interiora. ℞. vini in q° bulliat
mel et radix pan et caude eque et dēt. parum cū va.
dit dormitum sedando enim tota mā euacuatur,
Medicine que conueniunt ad ext. sit iste in oquassacoib;
ruinosis et miserabilis Emplm̄ fcm̄ ex radice
enule cum folijs eius cōfert attricoib; lacertorum Et bitholo°
dixit q̄ sit enula siluēis et coquat cum vino.
Aliud si cauda equina emplastret et ponat vbi cōtu
sio sit in medio lacertorum confert.
Et bitholo° de vario dix. vbi cōtusio sit recens con
fert nec eciam in cōtusionib; dicitur altea supposita.
Cū semen rosmarini terit et misceat cū farina
lolij et aceto et fiat emplm̄ confert.
Et dyascorides Solum dixit de semine eius
Et bartholo° dixit q̄ semē rosmarini cū farina ordei
et aceto valet ¶ Et apio dix. misceat maiorana
cum aceto et ponat sup torsiones neruorum et attra
ciones lacertorum ¶ Et bartholo° dix q̄ sola maiorana cōfert
Aliud stercus porci siccū et bibitum cū aceto cōfert
ad infirmitatē lacertorum et lenit. Hippo°. cōfert con
quassacoib; lacertorum bibita in aqua acacie Galba.
eius bibitum cum vino vt q̄titatis fabe Et sapio dix
q̄ eius valet ad casum Et sm̄ Auic. ista bibita vel
inolita in cera cōfert attracoib; neruorum et lacertorum
Serapio Radix yreos siluēis bibita confert eius et
spēs Et iterum dixit. q̄n semē abrotani coquitur ī aq̄
vel crudum in aq̄ infundat et bibita aq̄ illa cōfert

attracoi lacertorum et lenit ¶
Abrotanum cū beton. in conquassacoib; pulueris eiat
tota potus data est psidiū singularis ¶
Aliud de vulnib; ventris ℞. p delmo nom q̄
nūq̄ fuāt abluta et capiat tantū q̄titate q̄ possit
extiare q̄ capiat totū corpus infirmi et talis pannus
bulliat in aceto p horā vnā deinde reuoluat infirmus in
eo calō q̄ntum plus pt sufferre et pmittat sic p
vna dies cōpletas ¶
Aliud mgr̄i thome de arsentis. ℞. stercoris bouis
q̄titatē q̄ credis ipm posse totū emplastrari et fac
bulliri cum vino cum tercia pte aceti et cū bulierit
emplastres eum et dimittat vsq; ad diē integrā
sic et fiat vsq; ad q°. diem eodē mō. ¶
Sic valet Si attritio sit ī capitib; musculorum.
Serapio qn̄ bibit cuilibet calamēti cōfert conquassacoi musculorum et sanat eorum ¶ Et iterum dix
decoc° origani In cibis ē cōueniens Et iterum dix. scor
dion siccum et bibitum ʒ. j. ß. confert Et iterum serpillum bibitum in aq̄ et supposita cōtusionib; cōfert
Aliud decoc° cōsolide maioris cōfert attricoi neruorum
et lacertorum In medio corporis et in extremitatib; ¶
Et apio dix q̄ sal mixtū cū fa. ordei et melle con
fert torsioni neruorum et attricoi corporis et lacertorum
Guill. de vario Et eciam ex sale et melle et sulfure
añ. q̄titat oīa ad inuicē coquat et supponat attricoib; factis p casum vel pcussione In lacertis vel neruis cōfert
Et apio Radix aristol. ro. cum aq̄ bibita plus oīa alia
me. cōfert Aliud q̄ valet ī Incturis et c m al
gacum et remouet dolorē et valet ī fracturis ossium
firmat et facit eas fortes ¶ ℞. radic altee m. j. mir
re mastic añ. ʒ. j cortici radicis granatorum sic siccorum
m. ij. vel puluis eorum ℥. ij. et fiat emplm̄ cū deco
tione altee et radicis corticum granatorum ¶
Aliud ad in car° et ī lo° m. ℞. aluminis
apium sarcocole aloes añ. ℥. j. farine robilie ℥. j. ß.
acacie bdellij añ ℥. ß. et cū albumē et vitello ou.
fiat vngtū ¶ Euaporatiū Auic. ℞. foliorum cipri
϶. ij. decoquit cortex cū sambuco et est arbor et nō
repit In ptib; istis et dimittat. et accipiat flos
tamarisci m. j. ß. et fiat decoc° In aq̄ vel cū lacte
acetoso et fiat euaporatio vel balneat locū lesū,
Tercia Interius ē causa corrigē q̄ p° accidit cōtu
dile cū ant vt dcm̄ ē supius et dimittes cū dictis
In m°. predctis Et eciam q̄ accidit dislocatio et fractura
reducant ossa dislocata et fracta restaurent. vt posuit
Auic. capitulis ppriis. et nō dico aliquid de hoc q̄ in
hoc smo non ē meum ¶ Medicamē q̄d optime
valet In dislocacoe et fractura ossium. q̄ cito cōso
lidat fractura et fortē efficit et dislocacōes cito
firmat et cōtorsione pria et algacem et est expertū
et est bonū Iuuamen mgr̄i thome de arzentis
℞. acac. ℥. j. ß. aloes. ℥. j. boli ar. fecis apū Iuarh
farine robilie gissi extincti calcis extincte resi cōtrita
omni añ. ℔. ß. ℥. et fiat emplm̄ cū albumē oui

Dixit Auic. In xiiij. fen fecit mencionē de offen
sione ventris Et fecit eciam supius mencionē In
vii. de qualibet offensione cuiuslibet ptis. hic mō facit
mencionē de cōtusione q̄ accidit spālit In ventre Capio ventrē p spacio q̄ ē a furcula pectoris vsq;

ad pectine. Et in hac cura hnt tres intencoes pa
e ventre lenire 2a est vitam ordinare 3a e localia
1 appone. Prima intencio cplet cum lenitis qz cu electo
cassie vel cassia vel cu clisten lenitivo Et fiat flora si
fuit opus sm canones dcos pluries 2a intencio
2 cplet cum cibariis lenitis et infrigidatis carnatis
p hunc modum Rx volubil. m. j. arnoglosse lanceole
an. m. s. et det cum carnibz pinguibz vel cu oleo et
comedat mane et sero Ad idem ex intencoe dicta
Rx atriplas blitis spinachiarum. an. m. s. arnoglosse.
m. j. malve mercurialis violarum an. omnium an. m. j. co
quantur ut prius et dentur ut dcm est. Ista oia dentur
hora comestionis
Aliud qd convenit de mane dicte qd cvenit in pma
intencoe et illa debet poni. Rx succi solatri succi endivie
succi arnoglosse an. ℥ s. medulle cassie. ℥ j. et misce
et sumat in aurora Aliud dicte. Rx psillij triti
℥ s. lace karabe. an. ʒ s. croci pondus granorum iij. dos
sit. ʒ ij. et det cum aqua calida
Aliud dicte et sit trocisci. Rx karabe. ʒ iij. ros. ʒ
v. acacie ablute. ʒ j. spice inde. ʒ vi. mellilotti. ʒ x.
mastic. ʒ iij. boli ar. ʒ vij. croci. ʒ vi. nucis cipssi
ʒ viij. et fiat trocisci cu aq arnoglosse. h'ac cvenit
post principium ut pz ex Rx.
3a ar intencio cplet cum localibz dictis in preceden ca.
et ideo ca. no pono et recurre illuc

Ora flagellati parum vel nihil differt a
cura casus et offensionis ut pz in sequente
nisi qz aliqui approximatur flagellatus plusquam offesioni
et casus ut videtur velle dicte Et hec cura cplet
tribus intencoibz Et vide pz te. In primis igitur fiat flora
et leniatur venter mo dco Et dicta sit eode mo sic
in casu et offensione Et sumatur mente si fuit expe
diens qd dicte sunt in illo ca. qz tn alii approximatur mul
tum pona Rx. dicte et ista capiunt p os. Rx bo
li ar. ℥ s. reubarbi ℈ j. ʒʒ ʒ j. pulverizetur et dentur
ʒ j cu aq calida
Aliud ad idem. Rx boli. ℥ s. reubarbari ℈ j. sirupi
acetosi simplicis. ℥ ij. fiat mixtio.
Aliud ad idem. Rx reubarbari. ʒ iij. ʒʒ ʒ j. misce et
det. de mane. ʒ j. cum aqua Et bene notes qz ista
eciam sanguinem coagulatum discoagulando ipm. et tn
hec faciunt ventrem lubricum et cferunt casui et percus
sioni et sanguinem stringunt et sanant scissuras in visceribus
Ista sup locum ponantur. dicte et aliebas ea q dicta
sunt in casu et offensione ventris et inde tn alique
recepte hic appate ponuntur.
Dicte et halieabas. Rx pellem arietis calidam sicut
excoriatur ab ariete et pulverizetur sup ipam totam
salis subtilissime triti ℥ j nasturcii. ℥ s. et involvatur
paciens in eam Aliud qd mitigat dolorem
resolvit et ponitur sup locum. Rx dialtee ℥ j. boli
ar. ℥ s. olei mirtini olei camomille olei anetini olei
ros. an. ʒ s. pulveris mirtillorum. ℥ j. cere. ʒ iij.
et fiat inunctio in loco calido
Alij vero sepeliunt eos in furno calido et sudando iuvatur
Aliud guidonis. Rx cere. ℥ iij. rasine. ℥ j. terbentine
℥ viij olei ros. lb. ij. thuris fenugreci. an. ℥ s. de quo
inungatur an cibum mane et sero
Thomas de argentis dicit qd primo fiat balneum cu

decoctione camomille aneti calamenti. ros. pulegij et fco
balneo fiat unctio et no diu stet in balneo.
Aliud resolvens sanguinem et cfortans locum. Rx dia
quilon ceroti an. ℥ j. olei camomille. ℥ ij. cere. ℥ s. et
fiat unguentum Aliud qd ponitur sup locum dolorosum
contusum. Rx litargiri cerusse. an. ℥ j. olei ros. ℥
iij. cere. ℥ s. et fiat unguentum
Guido si autem locus esset valde cstrictus. ponatur sup
locum fabam decoctam cum oximelle et parum croci
qz crocus in hoc maximam vim habet Et oximorum
descriptione nicolai multum valet

De suffocato in aq. Si autem submissus fuit ho
vult haliebas in 6o sermone ptis 2e qd pedibz
suspendatur capite dimisso ut aq ab eo exeat. Post
hoc acetum decoctionis pipis sepe gargarizet et aqua
ciceris aliquibz diebz sorbeat Si aliquis e fumo
dissolutus fuit si spumavit nulla e ad eius vitam
via ut notum est Si autem no gargarizet oleum
violatum et aqua decoctionis frumenti sorbeat et calida
cibaria pinguia comedat Et ut intelligatur q
dcm sit dico qd medicine q cveniunt in ctusione dent
esse sicce et mollitive Et alie q cveniunt in casu et offen
sione dent esse sicce et mollitive et stiptice

In alguareum et contorsione
Ista cpetunt que modo dicentur. que removent
dolorem et firmant iuncturam et resolvunt humores
fluxos ad locum Exemplum exemptum. Rx sqnanti
℥ s. rosarum balaustiarum gallarum cipssi. an. ℥ s. fa
rine ordei. ℥ ij. mellis. ℥ iij. croci modicum albu
mine duorum ovorum vini quantum sufficit et fiat emplm
et calidum loco supponatur
Aliud ad idem. Rx foliorum cipssi foliorum mirti foliorum
salicis foliorum ulmi foliorum tamarisci an. m. j. co
quantur oia et exprimatur. et cu tali expssione fiat em
plm hoc mo. Rx farine volatilis molendini. ℥ ij.
farine orobi et ciceris. an. ℥ j s. san. dra. ℥ s. bo
li ar. ℥ j. bulliat farina p unum spacium cu expssi
sione pdca et tn s addatur san. dra. bolo ar: et
bulliat usque ad spissitudinem.
Aliud ad ctorsionem et alguarem et indurat fra
cturam restauratam et dislocacionem reductam cfirmat
Rx malvavisci. ℥ iiij. corticum radicum mali granati
silvestris farine robilie. an. ℥ x. acacie. ℥ viij.
seminis lini ʒ xx. liniatur cum albumine ovi si fuit
apa et ponatur sup locum. est enim bonum.
Aliud ad pdca postquam sunt reducta et sit cu calido
pro apate Rx. corticum radicis granatorum silves
trium balaustiarum acacie. ℥ j. et fiat emplm
cum albumine ovi Et notes qd in alguarem debes fa
cere floram et in torsione et eciam solvere ventrem sm neci
tatem pacientis. Nam si fuit dolor mitigare de
bes cum rebz resolventibz lenibz et mollitivis dictis
in cao de mitigativis doloris. Hoc toto cpleto pro
cedas predas cum medicinis dictis qz cum stipticis qz illa
sunt q cfortant et stringunt iuncturam Et faciunt eam
redire ad statum suum Et p hoc errant illi qui pro
diu cu humidis vel mollitivis Remoto dolore eciam
hoc valet. Rx. olei rosati mirtini ℥ s cu albumine
ovorum Conquassetur et inungatur locus deinde

aspergatur desuper pulvis dattilorum multorum vel mirti vel similium deinde ligetur locus etc.

Excoriatio ut dicit Avicenna est corruptio que accidit in superficie cutis per laboriosum tractum seu tactum. Est autem hec excoriatio aliquando cum apostemate et aliquando sine apostemate. Si fuerit cum apostemate vel mala complexione debes scire ex dictis quod ipsa non curatur nisi remoto apostemate vel mala complexione etc. Removetur autem hec ipsa hoc modo. Recipe pulvis ros. farine or. ana ℥ j. arnoglosse an. j. Et bulliant ad invicem et cum oleo ros. incorporentur et fiat emplastrum. Et est alia empla frigida competit. Sed hec forma pro modo sufficiat. Et certe modo debes minuere malam complexionem calidam. Deinde prosequeris. Hoc ergo dicit Avicenna Si excoriatio fuerit sine apostemate aut ipsa cutis erit totaliter separata aut non. Si erit per[illegible] tunc sanatur et incarnetur modo dicto in cap. de ulceribus. Si autem tota fuerit mota usque ad carnem consuevi primo cum albumine ovi et cum oleo ro. facere stuppatam equalem. Demum appono super locum. Hec enim stuppa removet malam complexionem et prohibet apostema. Unguentum album in hoc. Recipe cere albe ℥ j. olei ro. ℥ iij. dissolvatur cera et oleum simul dissolutis et cum infrigidatis addatur cerusa pulverizata et albumine ovi et semper conducat. Aliud Recipe armoniaci cerusse ℥ j. olei mirtini olei de lilio ana ʒ ij. Et primo dissolvatur armoniacum cum vino. Aliud unguentum mirabile. Recipe litargiri [illegible] quantum vis et dissolvatur cum vino et simul bulliat et fiat sicut unguentum. Aliud ad idem. Recipe sumach ℥ j. farine orobi ʒ ij olei ro. et mirtini ana ℥ j. cere ʒ s. et fiat unguentum. Aliud quod valet in fractione que accidit intra coxas roe ambulationis. Recipe boli armeni sigil. ana ℥ j. cepi caprini olei violarum ana ʒ ij. cere ʒ s. mucilaginis psillii seminis arnoglosse ana ℥ j. et fiat unguentum.

Aliud quando est magna excoriatio. Recipe sarcocolle cineris cortice cipressi ana ℥ s. Cerusse ℥ j. cere ʒ s. olei mirtini ℥ iij. Et fiat unguentum.

In simplicibus valet ista. Carta combusta et cucurbita adhusta sicca quia ista mirabiliter exsiccant. Ultra ista valet unguentum de litargiro positum superius in tractatu de apostematibus. Specialiter si fuerit apostema in cruribus. Si autem fuerit in alio loco competit alia dicta in cap. de medicinis singularibus. Et competit unguentum de minio etiam positum in cap. de flegmone. Et hoc totum intelligitur remota mala complexione primo quia removeatur cum stuppa vel unguento ro.

In excoriatione calcamenti competit ista que removet malam complexionem et unguentum de calce remota valet autem pannus lineus combustus et carta combusta et cucurbita combusta quia illa multum exsiccant. Et in ea ut dicit Avicenna est fiducia. Et cinis [illegible] aquam multum valet. Et dicunt aliqui. Et pulmo arietis et pulmo vulpis multum valet si calidus ligetur desuper. Et convenienter valet alie res singulares ut prius dixit Avicenna. Et unguentum album. Et unguentum de litargiro multum valet. [illegible] de excoriatione [illegible]

Punctura et disruptio in hoc uicina sunt ad hoc quod unaqueque earum est penetratio corporis duri acuti in corpus. Et punctura est pura in se eo quia ex se curatur licet inclinat corpus cacochimum vel obviet corpori cacochimo. Si autem punctura transiret usque ad carnem et imbibetur tunc fortasse bene accidit apostema et dolor. Et hoc si punctura illa obviet carni male et corpori cacochimo. Et cognosces ex colore valde malo. Et tunc in istis sedes dolorem quantum est tibi possibile et prohibeas apostemationem ut tibi pluries dictum est.

Hoc declarato dico quod extractio istarum sagittarum quandoque fit cum instrumentis convenientibus rem quod extrahunt et quandoque fit cum impressione et quando cum proprietate medicinarum. Sagitte primo extrahuntur cum tenaculis habentibus caput ut luna ut albucasis descripsit. Et tunc trahatur tractione que est secundum longitudinem quia non debet moveri hinc et illuc ne aliquid frangatur. Et multotiens est necesse ut dimittatur res fixa per multos dies ut caro que est circa locum putrefiat. Et tunc ampliatur locus iste et melius [illegible]tur. Et iam dixerunt aliqui quod sagittarum alique sunt ex ligno. alique sunt ex arundine. et earum cuspides earum cum quibus fit vulnus aut sunt ex ere aut sunt ex ferro. Et ex eis sunt que habent unam linguam et alique que habent duas. Et iste vocantur barbulete. Et sunt alique barbulas vel linguas retro. Quedam sunt que habent exterius. et quedam que habent ante. Et iste sagitte aut sunt fixe in carne aut in osse aut in membro principali. Si fuerint fixe in carne tunc expelluntur per attractionem vel impulsionem per attractionem si quando erit fixa in osse aut principali erit aliquid quod prohibet ipsum expelli ad locum oppositum sicut os nervus vena arteria vel distantia magna. Per impulsionem expellitur quando non est aliquid quod prohibeat fixionem quia neque nervus neque vena neque os neque aliquid aliud. Sagitta que debet extrahi aut est apparens aut non. Si est apparens extrahemus eam ut notum est. Si non est apparens tunc necesse est si est possibile ut vulneratus ponat se sicut erat quando fuit vulneratus et fingitur tunc super sagittam. Et non sit ei possibile tunc oportet ut resupinetur secundum quod ei sit possibile. Et tunc fiat expressio et inquisitio cum manibus. Et tunc forte venies ad noticiam eius. Et tunc extrahes cum forficibus vel alio instrumento cum quo sagitte extrahuntur sicut cum terebello. Sed in pluribus hominibus est necesse ut incidatur caro quando non est possibile ut exeat per locum per quem intravit. Tunc ex opposito incidatur et extrahatur per impulsionem. Et respicias ne incidatur nervus vel arteria cum impulsione. Si fuerit sicut caudata tunc oportet ut ponatur in canna ne caro rapiatur a barbulis et impellatur vel extrahatur secundum quod videtur. Quod si fuerit habuerint ramos non obedientes motui vel exitui tunc est necesse ut fiat scissura si non timueris de nocumento alicuius membri. et tunc melius expedietur. Si autem sagitta fuerit in osse fixa quia scimus extra [illegible] eius tunc debemus ipsum os movere ut ipsa sagitta egrediatur et respicias ne frangatur puncta eius in osse. Si autem sagitta fuerit in membro principali tunc non extrahemus ipsam quia in continenti moritur. Et si fuerit necesse ut extrahatur prenosticetur de morte. Hoc ergo mitiges dolorem ut dictum est et prohibeas apostemationem ut dictum est supra pluries.

Postquam declaratum est qualiter sagitte extrahuntur.

p impulsione et p extractione. videndū est mō quō extrahant vel possent exhi cū medicis. Pimo ista extrahitur de mēte Avic. R armo. ʒ. s. radicis arundinis. ʒ. j. radic affod. illorum. ʒ. s. ista oīa pistent et addat mel q̄ sufficit et

Aliud Avic. R. se̅is jusquiami ʒ. j. calcadis ʒ. s. vitrioli albi. ʒ. s. farine or. ʒ. iij. et fiat mixtio

Aliud Avic. R. ranaz scorticataz et caput lacerte cū inter al sandit. et pistent a iuicem in mortario et ponat sup̄ locū. Naz rana est mirabilis in extrahēdo ossa. et caput lacerte ī extrahēdo ossa et spinas et illud idē facit qdlibz illorum et Aliud ex dictis Avic. R aristol. radicis capparum nasturcij radicū arūdinis aā. ʒ. j. coagulū leporis vel edi vel agni foliorum fici misceant et fiat emplm et

Aliud educēs ferruz. R. lapis magnetis ʒ. j. mellis ʒ. iiij. et fiat mixtio coquēdo mel p̄ius et addat pulu̅is magnetis et addat sup locū

Aliud ad idē forcius. R. stercoris anseris. ʒ. j. seīs ditani. ʒ. s. succi sicle. ʒ. ij. polipodij. ʒ. j. s. coaguli leporis vel edi. ʒ. s. lap magnetis ʒ. v. Et cū succo sicle et sterrore fiat mixtio

Aliud brun R. radic cane vallie et pista in mortario cū melle et pone sup locū.

Aliud q̄ extrahit sagittas mirabilit R. cepas narcisi et pistent et bene mūdate de inde addat farine lolij ad q̄ntitatē ʒ. s. mell ad q̄ntitate sufficiēte ad incorporandū et ponatur sup̄ locuz et Aliud q̄ extrahit mirabilit magr̄i thome et R polipodij m. j. pistet optīe et q̄n fuit bn pistatus adiūgat ei assūgie porcine q̄ntū ē polipodiū et ponat sup locuz et Aliud ad idē R. foliorum vite ditanī aā. m. j. pistent virides optīe et ponat sup̄ locuz. Et si folia nō īueniant viridia capiant sicca trita et pmisceant cū melle et cepe narcisi donec incorporent et ponat sup̄ locuz

Aliud R. succi foliorum valeriane ʒ. iij. et bibat paciens de mane jeiuno et statiz sentiet ferrū moueri ī loco Et si fuit iuxta cutim exibit statim foras illa die vel nocte et

Aliud R maiorane recentis m. j. radic cane recentis. m. s. capita lacertorum viridiū. iiij. et pista ea bene statim cū abscindūt succi foliorum sambuci. ʒ. iij. fa. frumenti purgate ʒ. ij. et fiat emplm et Aliud dnī in extrahēdo ossa infixa et alia silia. R. fermēti mellis aā ʒ. xv. visci quercini. aā ʒ. iij. armo. dissoluti in aq̄ fennoīcī. ʒ. ij. olei antiqui q̄ntuz sufficit terant et fiat emplm. et

Aliud eiusdem dnī. R. sepe lilij coctuz ī mellicrato medullam frumēti et mellis et assūgiā veterē oīa sil' incorporent et q̄n vis q̄ attrahat ferruz pone pulu̅is magnetis et pone ī loco

Aliud dnī. R armoniaci ʒ. j. glandiolī ʒ. ij. galbani cere. ʒ s. olei antiq. ʒ. j. molliatur galbanū in aceto et suppōnit et

Modo pono simplicia Dixerūt antiq̄ q̄ salamandra q̄n cruda terit et suppōnit trahit sagittas et omnia alia Et idē facit stellio Est at̄ spēs lacerte et Fidelis dixit solū cortex spētis trahit oīa fixa carni et cū assūgia idē facit

Albertus dixit de anguilla q̄n teritur et ponit sup̄ locuz extrahit spinas et oīa fixa Et de anguilla maris dixit Et q̄n fit emplm de veteri salita extrahit sagittaz de pfundis locis a corpe et Dixit eciā fidelis fimus anseris suppositus trahit ferrū et lignū. Avic dix ossamz extrahit spinas et stellas fixas suppositus et

Dixit eciā limatura purpura supposita extrahit ossa et alia. Dixit eciā omēs sordicies extrahūt furunculos et spinas. et Rasis dixit Cancer fluuialis suppositus trito extrahit ferrū sagittarum et stellas et alia Et kyrannus et costancius idez dicunt. Dixit eciā Aristol. ro. extrahit oīa q̄n fit emplm cū herba eius decocta Et albertus dixit fel bouz cū melle mixtū trahit spinas. Constātinus dix. semē lolij si p̄stet spinaz cannaz et lignū mebro infixū extrahit et

Dixit de terbētina q̄ ab iteriori ad ext trahit Guill. de varig. dix. q̄ scit experimēto q̄ mirra supposita oīa fixa corpi extrahit et

Pro conbustione ignis sequūt dolores et vesice. q2 caliditas ignea subito attrahit humiditatem aquosam sub cute que nō potuit ab inspissata cute exire exterius remanet ibidē et facit vesicaz vel inflatiōes aquosas et apostemata mala et In curatione g° istarius habes intēcōes. Pima ē phibē vesicatōēz. 2a ē vesicas factas curare. 3a ē excoriacōēz remouē

Pima intēcio cōplet cū frīs valde domesticis Et in h° dix ins. pānos intictos in aq̄ frīa ī frigidatos sup niuez vel aliud et suppone. Et subdit q̄ si fuit apostema magnū fiat flōia de pte opposita Regimine eius sit frigidū et cū h° subtiliet et fiat cito si fuit neē Dixit avic R. olei ro. cū vitellis ouorum agitatis et supponat remouet dolores.

Aliud ad idē. R. foliorum malue sorbe vel lenticulaz lentiuz aā. m. j. et coq̄t cū aq̄ dulci et oleo ro. cū aceto Et ter sigillatis et litargiris et cerusaz aq̄ solatri endiuie valēt ad phibendū vesicas et Mahebas cōmedat aq̄ olivarum Theodoricus laudat totuz mēbrū lauari cū aceto. Gal. dix. Cerotū de cera cum oleo ro. lauato multū valet et ī fo̅ī vngti Rogerius dix. oleū lauatuz sup locū ponat. Et laudo cū folijs sambuci et vz suppositū Et e° magri. R. populeonis. ʒ. ij. et cum eis pmisce vitelluz oui et suppone

Si aut cū istis vel cū istis non remouēat pruritus aliq̄d q̄ apponat prap olei vt dolor remoueat et Guill. dix. hoc valē. R. olei ro ʒ. iij dissoluat cera in oleo et deponat ab igne Et ponat pulu̅is ceruse q̄ sufficit et addatur duo albumina ouorum et incorpent et

Aliud guill. R. olei ro. ʒ. iij. populeonis ʒ. ij albuminū ouorum cū parū cāfore ceruse alb lite ʒ. j. aq̄ ro. ʒ. j. et incorpent omnia cōfecta

Vngt̄ optim̄ in cōbustione ignis vel aq̄ feruētis R. olei ro. ad placitū pulueris corporis m. j. cere [illegible] q̄ntū sufficit et fiat vngt̄m Et p° principium [illegible] et fiat [illegible] pulcherrimam sine cicatrice [illegible] sine signo [illegible] expimēto p

[illegible] ponit [illegible] obias [illegible] donec cōsolidet et sanatur [illegible] et

A[illegible] colligit [illegible] decocta [illegible] vel aque ferue̅tis et cōsolidat et liberat. cōmēt. et [illegible] h° mel [illegible]

et pone in loco. Aliud expertum magistri thome. Rx succi endivie virge pastoris arnoglosse ana ℥ j. olei de cucurbita olei violati nenufaris ana ℥ ij. cere ℥ ij. ß. bolo ar. terre sigil. ana ℥ ij Et fiat isto modo dissolvatur cera cum oleo et addantur succi deinde pulveres Et fiat unguentum

Aliud ad idem Rx. sandalorum rubeorum citrinorum ana ℥ ß. ceruse plumbi ana ℥ j. terre que reperitur in aqua existente sub rota fabrorum ℥ ß. olei de cucurbita olei ro. ana ℥ iij. cere ℥ iij et fiat unguentum. Aliud quod valet Rx. folia edere et pone in vase et quantum una pars lardonis et quantum ponantur tria folia edere Et aut una pars lardonis et sic successive ponatur ad ignem Et ibi calefiat donec dissolvatur bene lardum et colligatur pinguedo que cadit in vase aliquo Et ista apponatur super locum valet Et notare debes quod medicine omnes iste que conveniunt in combustione ignis si fuerit aliqualiter acute debet lavari racione magni doloris in loco existentis. Res acute dolorem adaugent Et ideo lava oleum et ceram Et hoc sentit avic. cum dicit quod merdasengi conditum i. lavatum et trituratum valent

2a intencio completur cum rebus aperientibus vesicas Aperiantur ergo cum flebotomo et aliis aperientibus

3a intencio completur cum istis domesticis exsiccantibus valet ergo unguentum de calce avic. Rx. calcis septies lote et cribellate ℥ j. cere albe ℥ j. olei ro. ℥ iij. Et fiat unguentum Et nota quod si tempus sit frigidum facies cum oleo olive. Aliud unguentum de calce avic. Rx. calcis bene lote et cribellate ℥ iij. cere albe olei ro. ana ℥ j. succi sicle succi caulium ana ℥ ß. et fiat unguentum Item secundum thomam scolopendria apposita super locum facit bonam operacionem Et pulmonaria et cytrach et mellago et iste herbe communiter vocantur herbe foci vel ignis quia ibi valet

Valet ut dixit rasis unguentum album in quo sunt albumina ovorum et 3a pars camfore fimus columbinus adhustus in panno lineo. Et cum oleo ro. multum valet ut dicit avic. Et dixit etiam quod porri elixati multum valent si super locum apponatur. Aut portulaca cum farina or. et foliorum mirti Avic. autem facit quandam magnam fillateriam de stercore vaccino et corti ce pini litargiro cerusa bolo ar. calce adhusta et abluta plumbo usto thucia et scoria ferri Et cum fora incorporata cum oleo ro. et medulla seu pinguedine cervi Et dicit hoc esse expertum ubi non sit magna caliditas Et si ulcera sint maligna Cures cura ulcerum malignorum. Sequitur de combustione aque.

Quia hec cura parum differt a cura combustionis ignis. Ideo breves receptas pono. In primo ergo quo ad primam intencionem. conveniunt ista de mente avic. Rx. sandalorum ℥ j. camfore ℈ j. aque rosate quod sufficit et ponatur super locum et non permittatur exsiccari. Item petia balneata in aqua frigida et apposita super locum non permittit locum vesicari Et quidam apponunt desuper aquam olivarum. In 2a intencione aperiuntur vesice ut dictum est supra. In 3a intencione valet unguentum de calce. Medicamine de fimo columbino cum inutabile et porri elixati positi super locum. In aliis autem recurre ad capitulum de combustione ignis.

Capitulum de suffocato de fumo vel aqua

Sed quia iste sermo continetur sermonibus de combustione ignis Et ideo de suffocato ab igne et ab aqua mencionem faciam paucam loquens quia paucam invenio a doctoribus in hoc. Si ergo quis submisus fuerit in aqua et biberit violenter Dicunt aliqui doctores quod talis suspendatur cum pedibus capite de clivi ut aqua ab eo exeat. post hoc dicunt quod acetum decoctionis piperis gargarizet. Insuper aliquibus diebus sorbeat aquam decoctionis ciceris

Si quis in fumo dissolutus fuerit si spumaverit nulla est ad eius vitam via ut notum est Si autem non gargarizet oleum violatum et aquam decoctionis frumenti et calida cibaria comedat pinguencia.

Fluxus sanguinis causatur tripliciter. primo quia orificia venarum aperiuntur. 2o quia vene franguntur Et hoc duplex. quia vel a causa corporali vel ab humore corrodente vel a causa extrinseca ut patet. 3o causatur fluxus sanguinis per viam resudacionis a venis vel ab arteriis Et si fuerit ab arteriis erit cum saltu et erit subtilis et rubicundo Et si fuerit a venis exibit quiete et erit grossus declinans ad nigredinem Et fluxus sanguinis arteriarum est periculosior primo racione spiritus ibi contenti 2o racione motus qui est in arteria prohibens locum consolidari ut patet. Et aliquando in fluxu sanguinis constringitur pars superior et non inferior Et tunc generatur apostema cuius nomen est emborisma vel mater sanguinis quod idem est Et fluxus sanguinis a membris diversificatur quia aliquando est multus et aliquando est paucus Exemplum primi sicut a pulmone et epate Exemplum 2i sicut a vesica et a matrice Et fluxus sanguinis multus in aliquibus est periculosus ut in pulmone et est notum Et paucus etiam in pulmone est timorosus quia vena pura in eo fracta est. Est ergo multum timorosum et malum propter continuum eius motum Et in aliquibus membris si fluxus est multus est timorosus si paucus non timorosus ut in epate Et in aliquibus si fluxus est paucus et continuus est periculosus ut in vesica et matrice et renibus Et fluxus etiam purus arteriarum venis manuum et pedum timorosus est quia secundum philosophum ut avic. dicit interficit et vidi experimento Et si etiam in fluxu sanguinis accidat spasmus malum quia est de inanicione periculosior est omnibus Et si supervenerit singultus mortale quia arguit inanicionem maximam Et alienacio et pruritus omnes sunt male quia arguunt spiritum animalem multum fore evacuatum Et ideo malum signum. Sequitur de cura

Oportet in curacione fluxus sanguinis ut retineatur deinde curetur ulcus si fuerit Et non est possibile in eo cuius causa est fixa sine antecedens ut corrodens et similibus non ut retineat et auferat causam. Oportet ergo ut corrosio aut putrefactio removeatur. dum aliqua causa si aliqua fuerit Et non secundum avic. quod cause restringentes sanguinem sunt tres. Quedam sunt diventes. quedam sunt refrenantes quedam vero locales Causarum divertencium quedam sunt cum evacuacione quedam sine. Cum evacuacione sicut que fit flobotomia de latere opposito ut inde materia divertatur. flobotomia sit stricta Et nullo modo lata sine evacuacione

vt qñ ponũt ventose in inguine. Aut ligaturas et
fricationes fiũt. Cause refrenãtes sũt ingrossantes
vt lentes risũ iunube citonia et oẽs fructꝰ stipti
q̃ in fluxib; est ꝯsueuerũt dari. Cause refrenã
tes sũt stuppe vt aq̃ fria piecta cũ ea. Et oẽs
res frĩe in excessu. Et sincopis est ꝑꝑ refractiõ
sanguinis infrigidat totũ corpꝰ et remouet' fluxꝰ.
Cause locales sũt multe sm̃ Auic. aliq̃s tñ ponã,
et sufficiet. Primꝰ modꝰ ẽ iste vbi nõ sit ꝑdꝛi
carnis. capiant' labia cũ manib; et suant' ꝑsu.
Et si põt. Deinꝰ ponat' puluis ꝯstrictiuꝰ et restri
ctiuꝰ. Et postea ponat' desup stuppe balneate ĩ
albumĩe oui. In quo insixꝰ sit puluis dictꝰ. Et ligẽt'
decenter. Et iste modꝰ fit bonꝰ pꝫ q̃ ꝑ ipꝫ
iungũt' labia et infrigidat' locꝰ cũ stuppis. Et
gal. et Auic. Et theodoricꝰ hũc modũ ꝯcedũt.
2ꝰ modꝰ ꝯplet' ꝑ bucellationes factas ex pilis leporis
in albumĩe oui et puluib; ꝯstrictis dictis. In fi
ne huiꝰ capli et ponãt' in loco. q̃ ĩ vena vel ar
taria stringũt eiꝰ sanguinẽ. q̃ locũ oppilant.
3ꝰ modꝰ ꝯplet' ꝑ truncationẽ vene. et iste est mo
dꝰ quere's venis ꝑfundis. Et ꝯplet' ꝑ abscisiõe
totꝰ vene. vñ vna ps redit ad intra carnẽ et
occultat' et coopit' a supiacẽtib; vt a carne. Et
desup ponant' puluẽs dicti infiꝰ quoꝝ recepte
statim ponent'. deinde stuppe et ligẽt' sup' locũ.
// 4ꝰ modꝰ qui fit ꝑ ligaꝰ vene et fit ꝑ hũc mod
Excoriet' vena et cũ uncino trahat' et filo serico
ligẽt' fortiter deĩ medicamẽ apponat' //
Et nota q̃ ab epate infra debes ligare vsq; ptẽ
supiorẽ. Et ab epate sup' vsq; pte inferiorem.
vt vniũsalr' dicã q̃ vsq; pte epatis semꝑ ligẽt'.
5ꝰ modꝰ fit ꝑ adhustionẽ et ẽ querens venis
aptis ꝑ corrosionẽ. Et ꝯplet' cũ ferro calido. Aut
cũ medicina adhustiua q̃ cũ caliditate habeat stip
ticitatẽ velut calcantũ vitriolũ husta et nõ vsta
Nõ tñ ita cũ calce. q̃ nõ habet stipticitatẽ. Et jõ
escara sua citiꝰ cadit aliq̃s. nõ tñ festinet.
estate q̃ pꝛouocat' nouꝰ fluxꝰ sanguis peior pri
ore rõe maioris dilatatiõis vene. Et ꝑꝑ hõ dicit
Auicꝰ q̃ pꝛeparat q̃ fiet cauterium cũ ferro ve
hemẽt ignito ꝑfũde ita ut faciat escarã ꝑfũdã.
Cuiꝰ casꝰ nõ est facilis. Et ideo theodoricꝰ sũme
laudat in hoc casu arsenicũ sublimatũ q̃ escaras
facit grossas et durabiles. Isto notato aliqua
documẽta in fluxu sanguis sũt necia. Primũ ẽ gal'
in 4ꝰ terrapẽ q̃ ĩ oĩ fluxu ꝯfestĩ apponat' di
gita ad os vene. Et in vulnẽ firmas suauit' et
nõ dolose simul retinebis sanguẽ et coagulabĩ
eũ. 2m ẽ q̃ pꝰ appõem pulũis ꝯstrictiuꝫ ĩ oĩ
fluxu applicent' tres vel 4or stuppe infuse pmo
in aceto. et aq̃ ro. et expsse sup locũ ligentur.
3m ẽ q̃ ligẽt' cũ binda de pãno et reuoluas
quat' sup locũ strĩgẽdo ipm vulnꝰ. Deĩ pau
latim ad circũferẽtias relaxando predas et ita repel
lit' mã et ꝯstrĩgit' vena vt dicit Auic. 4m ẽ q̃
mẽbꝛa situetur ut dicit gal et Auicꝰ. Si võ san
guis sursũ exiuerit sursũ ipm̃ situes. Si võ de
orsũ orificiũ sursũ eleues q̃ sanguis nõ fluit
ita sursũ sicut deorsũ vt pꝫ ꝯsideranti. 5m est
gal. q̃ an 3m vel 4m diẽ nõ mutet'. Et qñ remouet'

remoueant' caute binde et stupata. Et si fuit
necẽ humectet' cũ vino vt Auic dicit. Et remo
ueant'. Et est si fuit necẽ apponat' albumẽ oui
cũ oleo ros agitato adinuicẽ. 6m ẽ vt claudãt'
oculi patientis q̃ stet in loco obscuro vt nõ possit
videre sanguinẽ suũ neq; respiciat res rubeas pmo
dicat' ei q̃ sanguis amplius nõ fluit. Et ita con
fortet' virtꝰ nalis ꝑ contrariã pmagmaꝰ.
Vltimo dicendũ est de medicinis ꝯstrictiuis q̃ꝝ
pma est gal' Rx thuris pt' j. aloes pt' ij. misce
ant' et puluerizent' cũ albumẽ oui deinde appo
nat' pili leporis. Et sup [illegible] apponant'.
Aliud Auic et oĩm. Rx. boli ar. san dra. aloes
sercocolle ptẽs equales. fiat puluis vt dcm̃ est et su
ponat'. Aliud brunꝰ. Rx. calcis viue san
draconis aloes thuris vitrioli añ ptes equales pul
uerizent' cũ albumĩe oui et tela aranea incorporent'.
Aliud hali abbatis. Rx gallas hustas et pliutas
in aceto et vino et sup artariam applicet'.
Rogeriꝰ in oĩb; istis puluib; apponit ꝯsolidã.
Aliud brunꝰ et Auic. Rx sarcocolle gũnoꝝ mitioꝝ
pastillaꝝ vue sumach spõgie marine aduste
latis adusti furfuris scorie plũbi draganti thu
ris añ ptẽs eq̃les puluis ex eis fiat et sup locum
apponat' cũ albumĩe oui et pilis leporis.
Aliud gal' Rx colcotar ʒ. iiij. minium thuris
ʒ. viij. aloes glutini ʒ. iiij. arsenici ʒ. ij. gipsi
ʒ. x. puluerizent' et cribellent' et sup locum
apponant' qm̃ est mirabile.
Aliud Auic expertũ. Rx calcis viue vitrioli nõ
ꝯbusti añ ptẽs eq̃les piloꝝ leporis minutim in
cisis. Et ex eis fiat mixtio et sup locũ ponat'.
Et nõ q̃ in istis multũ valet modꝰ opandi cũ
manu. Et plus valet q̃ valeant medicine. Et
si cũ manu puluerẽ nõ sciueris apponẽ nihil
erit. Oportet g° vt ĩuoluẽdo ipm pulueṙe
opari. ponas digitos sup artariã vel venã et
cũ alia manu puluerẽ sup locũ apponas. Et cõ
pmas cũ illo loco cũ quo ponis pulueres. Et cũ
alio capias pulueres et sup locũ apponas. Et sic
successiue fac donec locꝰ sit repletꝰ puluere.
Inuenio aliq̃ simplicia a doctorib; et pmo dixit
alb. Aqua fria ẽ bõ illi cui sanguis exit. Dixit
est san dra. et kambe sistunt sanguinem de omni
loco. Dixit est tela aranea sistit sanguinẽ. Et calu
in cartẽꝝ capriñ et cornuũ coꝝ ꝯbustoꝝ. Et
oĩa ossa ꝯbusta et spãht bonũ.
Ide dixit Auicꝰ et dixit spõgia adhusta sistit san
guinẽ. Dyascorides dixit puluis rubꝛicã cũ albu
mine oui et pilis leporis sistit sanguinẽ. Dixit est
succꝰ folioꝝ porri trãsplãtati stringit sanguinẽ.
Fidelis dixit cepe scissũ et suppositũ statim
fluxũ sanguinis stringit. Auic dixit folia salicis
et salicis et virga pastoris emplãta sistit fluxũ
sanguinis. Cinis tartari ꝯbusti sistit san.
Et ossa ꝯbusta et fimꝰ asini et tela aranea et
gipsũ et spõgia adhusta san. sistunt. Et dixit
cinis lignoꝝ stipticoꝝ sanguinẽ sistit. Et calx
nõ extincta et oẽs spẽs vitrioli sanguinẽ sistit
Guill' dixit coriandrũ torrefcm̃ sistit sanguinẽ.
Et alumẽ jamenũ sm̃ btholomꝰ. Et terra sigil

Ad fluxũ sanguinis [illegible] in
cisa. Rx a. [illegible] sublimati
[illegible] san. dra.
boli ar. añ [illegible] pꝰ [illegible]
Et fi[illegible] puluis [illegible]
supponat' et si [illegible]
[illegible] vena et fluxꝰ san.
[illegible]abit' vt ꝑ experimento

Ad restringendũ maxĩe fluxũ sanguinis vt ĩ aliq̃ mẽbꝛo pcusso [illegible] Rx olei [illegible] euforbii scerã ptes.
sm̃ [illegible] et in [illegible] oleo sit [illegible] apponat' mẽbꝛa [illegible] sm̃ supficie s. sm̃ illã ptẽ a qua fluit sanguis. Et teneatur
in [illegible] oleo sit calide [illegible] quo est euforbiũ vt sup dcm̃ est bene ꝑ mediã horã vel circa sm̃ q̃ videbit' opanti. Et in fu
pficie [illegible] fiet escara. Et sic fluxꝰ cessabit' post [illegible] vngat' cũ pinguedine gallie vel anatis vel butiro. Et hoc
sm̃ mgrm̃ Johem de Janua.

sistit sanguinem Et nota quod omnia valet si vena videatur
Si autem vena non videatur quod ad ipsam attingere non
possit tunc de consilio mei est ut tu capias vitrioli
et distempera cum liquore aliquo frigido et cum succo arnoglossi
tiorum vel granatorum et plicatas ad modum quod inmitabi
le escaram faciet Respicias tamen nervos ne impedi
antur in operibus suis Ratione quoque liquoris penetrabit
virtus sua scilicet vitrioli usque ad venam et super eam escha
ram faciet Et si ista non valet non est remedium
nisi stringere eam cum ferro ignito et respicias in
ipsum contrarias.

Quia supra factum est mentio de fluxu sanguinis
qui est triplex scilicet quia a contrario quia vena est
incisa Aut a causa corporali quia a corrosione vel a pu
trefactione quod orificium venarum aperit Et de isto non
est factum mentio Fluxus namque sanguinis narium aut fit
a causa primitiva quod intrinseca Et si a causa primitiva semper
debet restringi Et si a causa intrinseca quod est debite facto
et sic non debet restringi Aut est sintomaticus et
sic debet restringi. Pulvis in retentione sanguinis
est iste Recipe aloes gallarum pulveris molendini volatilis
san. dra. alumis zuccarini an. ℥ s. terrant et cribel
lentur simul Et ponantur in albumine ovi vel cum succo
solatri vel plantaginis cum stuellis factis ex pilis
leporis et impone Unde succus arnoglosse et
fuligo furni misceantur Deinde pili leporis involuantur
et ponantur in naribus multum valet. Aliqui
ponunt hoc totum super frontem Epithimare testi
culos cum aceto fortissimo vel cum aqua frigida Et ponere
manus in aqua frigida et pedes multum valet Serapio
dixit et Avicenna Si stercus asini et equi et porci fue
rint combusta valent iterum et est expertum Item stercus
bovum exsiccatum et si sufflet in naribus multum
valet et retinet fluxum Fidelis dixit quod si penne
vel plume galline comburantur et pulvis ille insuf
fletur in naribus sedat fluxum sanguinis Rasis dicit
quod cinis rane combuste cum aceto positus in naribus sedat
fluxum sanguinis narium et vidi quod fluit Serapio
dixit quod cauda equina ponatur in naribus quod stringit
ipsum Fidelis dixit quod si manus patientis sit plena
herba sanguinaria quod in continenti stringit fluxum sanguinis
Et aliqui dicunt quod sanguinaria est bursa pastoris.
Et alii dicunt quod est herba pastoris Et guillelmus de varignana
et Symon Januensis dicit quod est corrigiola. que etiam
multum valet usui Cassius felix et fidelis in
proprio capitulo dixerunt quod sanguis hominis combusta si insuf
fletur in naribus vel alio artificialiter ponatur stringit
fluxum et est expertum Et rolandus dixit quod ille
sanguis ponitur loco mumie qui mumia haberi
non potest Et nota quod illa que frigida sunt embrocata
super frontem stringunt sanguinem Et etiam illa que
stiptica sunt stringunt Et ex hoc gerardus de solo com
posuit hanc receptam Recipe succi plantaginis. aque ro
sarum ana ℥ i s. aceti ℥ i. albuminum ovorum ovorum
terre sigillate vel argille. quantum sufficit misceantur omnia et fiat
emplastrum Et aliquando liquidum ponatur super frontem
Et si necessitas adesset ponatur aliquid de opio quod
valde sistit ipsum Item si cinis sit infusus in aqua
plantaginis seu succo eius Et coralli rubei ponan
tur in naribus multum valet Item stringitur

fluxus sanguinis narium cum incisivis scilicet cum calce non
extincta sed hoc est nimis periculosum Item stringit
fluxus sanguinis cum contrariis sicut cum flebotomia diminuta
et stricta Aut cum ventosis appositis super epar quod super
splenem secundum necessitatem Utatur etiam istis rebus inspissantibus
sanguinem scilicet aqua frigida vino granatorum aqua berberis et su
mach et cibariis conditis cum agresta et succis limonum
et arantiorum Et utatur lentibus Et sic de multis aliis

Quia autem Avicenna fecit mentionem de emborismate et
non posuit curam Ideo incidentaliter eam pono
in operatione et cura fluxus sanguinis sit perfectior In
cura ergo ista primo fiat flebotomia et diversiones cum em
brocis et ventosis et ligamentis vel balneationibus cum
aceto et super locum ponatur hoc emplastrum Recipe rosarum
balaustiarum corticis granatorum sandalorum pulveris mir
tillorum sarcocolle aloes ana ℥ i. decoquantur cum aqua et
vino et conficiantur cum aqua rosacea vel albumine ovi et po
natur super locum Et cum plumaciolis ligetur super locum
fortiter Et removeatur medicamen de 3° in 3^m Si autem
curatur cum talibus est bonum Si autem non tunc curatio est
sectio super locum quod super tale apostema
Albucasis dixit in quinto libro capitulo quod sectio super hoc est pericu
losa Et specialiter in inguine et sub ascella Et ideo ut
curatio ista vitetur a ferro quoniam potest propter venas
magnas ibi transeuntes ut in anothomia videtur Sic modo
curationis talis apostematis per incisionem Et specialiter quando
indigemus ea Est ut teneatur cutis sectione secundum lon
gitudinem Deinde apias sectionem cum unguibus donec
videas venam et discooperias eam Deinde intromitte
acum sub eam et fac eam penetrare ad aliud latus
et stringe eam cum filo duplo et hoc facias in duobus
locis Deinde punge locum qui est inter puncta Et
solvatur apostema Item exeat ipsius sanguis Deinde
administra ea que generant sanguinem sanum vel
viriis donec cadant ligamenta Deinde cura
Aliud cum pulveribus et unguentis illis convenientibus
ad hoc donec sanetur Et licet ista sint vera ut dixi
non videtur ponere tamen alium modum possumus observare
quod facta sectione in emborismate possimus super
locum ponere pulveres supradictos Et specialiter factos
ex calce vitriolo Et pilis leporis ut dixi Et in
tractatu meo hanc complevit scilicet tractatum de ulceribus in ultimo

Ulcus dicit galenus ulcus est solutio continui
in carne in qua est una vel plures
intentiones sive dispositiones que consolidationem
impediunt Ex quibus ut dicit avicenna
sanies a putredo generatur et predicta diffinitio
satis est bona Solutio continuitatis ponitur pro genere
reliqua ponuntur pro differentia Et in carne ponitur ad differentiam
ossis corrupti que ossa corrupta non sunt ulcera sed
putredo. Alie autem particule ponuntur ad differentiam vulne
ribus Ex quibus patet quod ulcera semper sunt composita
sed vulnera sunt simplicia Ulcera autem componuntur
ex dispositionibus de per se seorsum existentibus potentibus ut ex sa
nie putredine et aliis vulnera autem non Et ideo
ad differentiam illorum ulcera dicuntur composita ad hunc in
tellectum Et vulnera dicuntur simplicia Species autem
ulcerum secundum avicennam sermone primo patet primi libri re

[illegible] corporis ubi superfluitates potissime a tribus
primo a quibus perficiunt et componit. Secundo a causis
morbi. Tertio ab accidentibus. Et ut breviter dicam
dico quod duobus solis sunt ulcerum species scilicet a causis
et ab accidentibus. A causis sumuntur species ulcerum quando
cum dicimus ulcus virulentum corrosivum cancerosum
putridum carnosum fistulosum. Et sic de aliis.
Ab accidentibus sumuntur species vulnerum. Quedam que aliquo
modo in gradu diminuto in ulceribus inveniuntur
scilicet ulcus discrasiatum dolorosum apostemosum con
tusum et superflua carne aut duritie cum corrupti
one ossis cum varicibus. Aut ulcus difficilis con
solidationis cum proprietate nobis occulta. Et [illegible] se
horum ulcerum specialiter sunt due scilicet antecedens et coniuncta
Causa autem horum que sunt antecedentes sunt pravitas et
corporis nimia quantitas humorum potencium corrumpere
et corrodere particulas corporis. Cause coniuncte sunt
malicia complexionis introducta in vulneratis
particulis. Ex causis dictis cum in vulneribus et ex
ituris ac exituris et pustulis [illegible]. Ita fiunt
ex formica corrosiva vel ulcus corrosivum
Ita ex carbunculo sordidum. Et ex apostematibus aliis
profundum et carnosum aliquando cavernosum. Et galienus
[illegible] tempore dicit tres modi insanabilium videtur
mihi existere scilicet quando ad discrasiam subite carnis
[illegible] quando ex pravitate influentis sanguinis. Tertium
quidem ex quantitate. Et sequitur in eodem [illegible]. Et
aliquando accidit miscere aliquam dictarum dispositionum
vel simul. Et ex quibus multum fiunt species ulcerum
Et licet cause primitive sint ut dicit [illegible]
tamen adiuncti primo discrimine carnis sanies [illegible]
bene consequatur eo quod antecedentes et coniunctas movere
possint. Et dicit avicenna quod ulcus generatur ex vulnere et ab
exituris cum [illegible] et ex pustulis. Et licet ex vul
nere fiat ulcus ex ulcere tamen numquam fit vulnus. Et solucio con
tinuitatis in carne quando facit pus vel saniem nominatur
ulcus. Aut autem non. Et non fit sanies aliquando nisi quia materia
que fluit ad membrum vel que est in membro converti non potest
ad naturam membri ex debilitate eius unde generatur sanies. Et
generatur pus quia illud membrum est debile et ad membrum
debile transmittit superfluitates a toto corpore unde in pus
vel in virulentiam convertit. Aut etiam generatur sanies
per medicinas vel unguenta que calida et humida [illegible]
omnis sunt sicut sunt medicine maturative eo quod putredo
vel sanies generatur a calido et humido ut est videre. Et me
[illegible] etiam a re unctuosa quia res unctuosa vel
humida regi non potest a natura. Ideo sanies generatur. Et ex
hoc patet quod sanies est humiditas alterata et putrefacta generata
ex sanguine vel ex carne consumpta. Et secundum galienum [illegible]
farmacorum simplicium. Triplex est alteracio una fit a ca
lore naturali in cibo laudabili. Alia fit a calore extraneo
in materia putrefactibili. Tertia fit a calore mixto in materia
mediocri. Secundum primam generatur materia nutrimentalis
secundum secundam generatur sanies illaudabilis. Et dicit a san
guine vel a carne consumpta fieri primo ex sanguine quia
[illegible] dicit avicenna sanguis ad superficiem vulneris ve
niens converti non potest ex debilitate membri ad naturam
membri unde generatur sanies. Et ex aliis autem humiditatibus
currentibus illuc generatur pus vel sordicies. Ex carne
consumpta generatur sanies. Quia ut habetur ab avicenna tunc
tanti de consumpcione quod est consumptum necesse est putrescere

et in saniem converti. Et ideo quia talia a calore
naturali non possunt regi calidittati preternaturali subiciuntur
Nota quod sanies sumitur duobus modis. Uno modo proprie et tunc
est alba lenis et equalis ut dicit avicenna tractatu de exi
turis. Et quod sit alba patuit supra loco nunc dicto
Et ista fit a membris quia ex actione corporis in materiam tale
Alio modo capitur sanies pro communitate cuiuslibet ex natura al
terata. Et de ista dicitur quedam est subtilis que dicitur vi
rus et quedam grossa que dicitur sordicies. Et virulentia
superfluitas subtilis ex superfluitate humorum ac [illegible]
acquisita seu generata que triplex [illegible] calida [illegible]
et est rubicunda. Sordicies est superfluitas grossa
Que triplex est. Prima est spissa inequalis et [illegible]
lata alba. Et quedam nigra et illam sepe vidi. Alia est
sicut fex cinerosa. Virulentia ergo indiget exsiccatione
Et sordicies abstersione. Et ideo dicit galienus in 3° de ingenio
sanitatis quod omnia ulcera quantumcumque bona indiget ex
siccatione et abstersione quia in eis est aliquantulum virulentia
et aliquantulum sordicies. Hoc noto distinctio ulcerum sic po
nitur. Ulcerum apparentium quedam habent profunditatem
et quedam non. Ulcera autem habentia profunditatem sic se habent
quod caro eius superior est indurata. Et eius orificium
est sicut canna et sic vocatur fistula. Aut locus non est
induratus. Et sic vocant ulcera corrosiva.
Et albucasis dixit quod omne ulcus a quo quod inveterascat
et antiquatur et fit ulcus et non consolidatur et emit
tit pus et non abstergit et vocatur fistula in quocumque
membro sit. Alia sunt ulcera que habent duritiem in parte
superiori et orificium non est induratum et tunc
vocatur ostracata vel vulnus ostracium. Nota tamen
quod fistula que non sentit hec elongata a sensu
est mala et difficilis consolidationis. Et quanto ipsa plus
elongatur a sensu est difficilioris cure. Fistularum
quedam alia est equalis et alia est obliqua. Et [illegible]
quedam est que terminatur ad nervum et dat vehementer
dolere quando tangitur eius profundum cum tenta. Et
forte ledit membrum in operacione motiva sua. Et
quandoque pervenit ad ligamentum et quandoque pervenit ad os
et in istis non magnificatur dolor. Et aliquando terminatur
ad venam et tunc sanguis qui egreditur est niger. Et
aliquando terminatur ad arteriam et tunc sanguis qui egre
ditur est subalbidus et hoc signum bene notes. Et ita
quando fistula terminatur ad carnem erit humiditas grossa. Et
quando terminatur ad ligamentum erit humiditas subtilior. Et
racionem horum habes quia humiditates venientes ad fundum
ulceris vel ad fundum fistule quando ad carnem terminatur
sunt valde grosse propter raritatem pororum. Et ideo sanies
generatur grossa. Humiditates vero venientes ad ori
ficia fistularum que ad os terminantur sunt subtiles quia
pori ossium sunt subtiles et stricti. Et ideo concludo
quod quando ulcus terminatur ad locum densiorem sanies vel humi
ditas erit subtilior. Et in fistula aliquociens sunt orifi
cia plura et tunc dubitatur an sit una fistula vel plures
Et aliquociens [illegible] orificium. Et concavitates sunt
divise et diverse terminaciones. Et totum hoc cognosces ex
diversitate substancie saniei et ex colore eius. Quod si sint eius
dem substancie et coloris una est fistula vel ad eundem locum
vel similem terminatur. Si fuerint diversorum colorum virulentia
que egreditur quia fuerit alba et citrina fistule sunt diver
se terminacionis. Et racio quia sanies que egreditur ab osse
ligamento et cartilagine citrina est quia humiditas que

exiunt ab ossi. et luyamento ē subtilis et p ons̄
colerica Igitur q̄ grossa exire nō potuit roē
densitatis poro℞ q̄ g° sanies gñata erit citrina
Et q generat̄ in vlcē tinato ad carnē erit alba q̄
humitas ē alba et grossa roē raritatis poro℞ ¶
Et dixit etiā q̄ vlcerū ... st dolorosa et qdā p
natū dolore. Vn̄ vlcus dolorosum ē vlcus in q°
sensibilit̄ rei 9trē sentit sine respit ¶ Et ex hoc
pz quid sit vlcus nō dolosū Et dicit etiā q̄ qdā
st apostemosa quedā priuata apātē Vlcus apostm
ē vlcus in quo ē tumor pternāe quātē ex aliq°
huōre Et istorū vlcerū qdā st munda et qdā im
munda Et imūdo℞ quedā st sordida qdā nō ¶ de
vlceribus sordidis qdā st putrida qdā nō ¶ Vlcus sor
didū et putridū dicit̄ vlcus q̄ sua malicia putrefa
cit mēbrū diminuēdo vistositatē a carne nōbili
a qua fumus eleuat̄ fetid° Et vlcerū alia st am
bulatiua Et alia corrosiua Vlcus ābulatiū et corro
siuū dicit̄ vlcus q̄ sua malicia et acuitate eunt
tr̄co virulētas mēbrū mortificando 9sumit et
destruit ¶ Et vlcerū aliā st mollia aliqua st callosa
aliqua st frāca ¶ Et mollia st de faciētibus cadē pilos
Eo q̄ roē sue humitatis relaxat̄ putredo vn̄ cadunt
pili Et ex hoc ulcera mollia st illa In quibus caro
tendit ad lassitudinē et molliciē In supfluā tn̄
mollicie phibet̄ gñacio pilo℞ ut cōsiliū ē a gal
2° de 9imbus ¶ Sunc at̄ st vlcera calida et frīa
p̄ ¶ Et dicendū etiā q̄ vlcerū qdā st putrida ... qdā
corrosiua et qdā ambultiā Et nō q̄ putrefac°
est pt corrosionē q̄ si fuerit erunt ambe ambultie
Et fortasse corrodēs ē corrodēs illud q̄ 9tinu
at̄. et pp acuitatē suā absq̄ putrefactione et
nō est ei febris ¶ Verū cū multiplicat̄ ambu
lacio et putrefac° nō sepat̄ ab eo febris ¶ licet h°
posset ēē dubiū vtrū huor releuatus solo in quāto
peccans possit febrē facē. quā solonē vide 1°.
de diffis a gentilis et a thoma de garbo. licet tn̄
quot fuerit doctores tot fuerit responsiones ¶
Notare tn̄ debes q̄ dria ē Int̄ vlcus putrefem et
ambulatiū et corrosiuū ¶ Putrefaciens ē illud
q̄ corrumpit spm̄ īnēr exitē et 9plexionē Et
tūc humitates illius mēbri nō remāneant̄ et putre
fit mēbrū Et ex hoc pz q̄ sit putrefaciēs vlcus
Corrodēs dicit̄ ēē illud q quidā pp acuitatē q̄
habet resoluit humidū mēbri. sic q̄ pp resolonē
mēbri minuit̄ de sba carnis Et ipm vlcerat ¶
Illud at̄ q̄ facit pambulacōez i mēbro facit pp suā
acuitatē et subtilitatē pp quā pambulat i mēbro
Ita q̄ in mēbro facit uenire sepacionē 9tinuitat
ipi° pluriminerum et sic mordinati Et pauce
q̄titatis vn̄ nulla solonū 9tinui ē sensibilis sin
gulariter Et iō in pambulacōe i mēbro nō est
solutio 9tinuitatis maxima sz insensibilis occul
ta Qualē solonē 9tinui facit illud q̄ mordicat
Et facit pruritū Et in corrosione ē solu° 9tinui
sensibilis et māifesta Et iō nota bn̄ q̄ qn̄ humor
ē mordicatiu° mlte subtilitatis tn̄ i mēbro fit p
ambulacio absq̄ corrosione ¶ Ex q° pz dria
Int̄ vlcus putridū corrosiuū et pambulatiū
Vn̄ tn̄ nota q̄ oē vlcus corrosiuū ē pambulatiū
et nō ecōūso Et hoc pz de mente Auic̄ In ca° de

formica vbi dicit. q̄ qdā ē spēs formica℞ q̄ est
ambulatiua solū. et qdā ābulatiā et corrosiua ¶
Postq̄ est fcā mētio de spēbus vlceris fienda ē
mētio de malignitate corp̄is ¶ Vlcera g° dicta Incipi
entia Ire versus viriditatē et nigredinē st mala q̄
arguim° de illo mortificacōez caloris nālis g° mal
Et vlcera frīa st mollia alba et 9stētia st pp rne
dicinas calidas q̄ ex illis curat̄ Et vlcera calida
declināt ad albedinē rubedinē declināt at̄ frigoe
q̄ ex illo curāt̄ q̄ oīs imoderata distēpātia curat̄
a sibi 9tr̄ et curat̄ a suo 9trio vt dicit̄ 2° teg.
Et qn̄ vlceribus malis associat̄ color corpis malus
sicut albus rubeus citrin° tūc illud ē signū sup
Ā° ne mala ipi° sanguis Cū g° venit ad supfi
ciē vlceris in carnē nō 9uertit̄. sz i sangne q̄ est
difficilis 9solidacōis Et vlcerū quo℞ basis est
acuta i mēbro supfluitates .i. hu. supflui Et qbus
fiūt st acuti Et ... apti face pruritus
sua acuitate Et vlcerū quo℞ basis ē ... i mēbro
huōres ex quibus fiūt st ... et albi Et illorū
9plexiones sūt frīe et sūt ... prauitatis ¶ Vlcera est
gñata ex successione ... q̄ p ... est
sūt mala q̄ nā trāsmittit illuc totū residuū mē
que primo mēbrū faciebat Et vlcera at̄ in qbus
cadūt pili st mala q̄ arguim° nimiā humitatem
q̄ nō regulatur a nā putrefit et cadūt pili vt di
In ca° de signis mortis q̄ 1° pnosticorum Insiit hoi
apata et vlcera lenia et deltruit̄ eius rō q̄ morit̄
Et hoc ē vm̄ de apate exite p viā crisis. cū at̄ di
minuit̄ destruit̄ rō et moritur q̄ nā que erat
ab extra trāsmissa currit ad intra et illa mēbra
Intrīseca 9rūt q̄ morit̄ ¶ Cū videris etiā vlcera
pluia et 9tr̄ videris ipā exsiccari arguis mortē
aīl. In istis duob canonibus et signis pnotatis vtpz
de mēte gal. 2° pnosticorum Et malignorum etiā ulcē
rū Queda st difficilis 9solidacōis Et illa que
obuiant supfluitatibus malignis corpis a regimi
malo et corrupto ¶ Et vlcera que sequūt̄ pus
tulas malas st mala q̄ nā illa mala et venenosa
est quare vlcera sequētia mala Et putrefac° et
ambulacio arguit malignitatē pz ex causis dictis
cū posiu drias Inter illa ... illic legere ¶ Et melio
res significacōes significātes disponūt ¶ vlcerū sūt
In successione ... gñā sanies alba ... ¶ Et iō q̄
illa nō gñant̄ nisi ex ope nē et g° bo° q̄ nā
illuc currentes nā supat Et q̄ sanies ē alba pz
de mēte gal. 2° 9mēto ult. et deū ē supius
qn̄ resēco ¶ Vult nob Insinuare Auic° dico In
pte In q. dicit vlcera at̄ q̄ faciūt accidē spasmū
Vnū est q̄ st ulcera timorosa roē malitie et pes
simitatis corp Et cū hoc uult ondē q̄ sūt timiosa
et suspecta roē mēbro℞ In quibus st fiūt talia ul
cera ¶ Vlcera timōsa et suspecta ex pessimitate
et malicia corp st ulcera putrefcā scrofulosa cor
rosiua cancerosa Et vlcera algeromati .i. illius
phi qui talia curabat Et q corp ... currūt
Vlcera etiā molestia roē mēbrorū In qbus fiūt sunt
vlcera que fiūt in mēbro ad q spasm° ē aptus
9sequi a pmix° rōis. aut acutis ad maliū pp qd°
timet̄ de morte sicut st ulcera fcā in mēbris n
nosis sicut in pte anteriori et posteriori Et in

alijs locis nervosis sicut in parte anteriori sunt lacerti et
capita eorum Et spatule in parte posteriori In qua est
timor maior ratione pluralitatis nervorum et ligamentorum
principalium membrorum secundum quod avicenna insinuat Est signum
unum per quod cognoscimus prolixitatem et rectificationem
illorum ulcerum et maliciam et timorem mortis in eo
Ista quidem signa sunt due unum quod sunt a fame Ita quod
in istis est generatio famei et terminatio ipsius laudabilis
est signum bonum quia est signum quod talia ulcera rectificantur
Et tunc non est timor de aliquo accidente Aliud signum est
sumptum ab apparitione vel a timore existente in partibus adiacentibus
ulceri Ita quod apparet est signum bonum si sit persequens
Cum autem In ulceribus istis non apparet timor immo remanet
cruda et indigesta neque in partibus circumadiacentibus
apparet timor immo apparent labia detumefacta
tunc timere debes de spasmo Si timor apparet
et subito disparuerit timor erit aut eius fames
spasmum spectabilis ad permixtionem rationis ad mortem
Un patet per si ipsi timor vel fames disparuerit
quod materia illa querit inferiora et a natura non regulatur
unde sequuntur predicta accidentia Et fames apparens laudabilis
signum est quod materia regulatur et non querit inferiora unde non sequuntur
accidentia Et verba illa sunt ypo. 2a parte aforismi 4
Quibuscumque tumores in vulneribus apparent non spasmantur
vel insaniantibus hijs non disparentibus repente
quibusdam etc Et intelligitur hoc de apparitione advenienti
ente in locis nervosis. Et habet verum si tumor sit
valde magnus Et hoc est quod dicit avicenna Nisi res contra
fuerit timor quia si fuerit multe quantitatis non solum generatur
apparitio et eius spargitur ad me et fit spasmus Et
ypo. in aforismo allegato dixit non valde spasmantur
Ad declarationem illius videas a gal. in commento illius
aforismi Et contrarium dicit avicenna Cum ulcera accidunt
in membris nervosis timor est de cursu sanguinis et est
clarum Et si acciderit in membris in membris inferioris extensionis
quia in membris mirach quia ibi sunt multe vene sequitur
ille fluxus sanguinis per inferiora quia materia que
debet fluere Aliqui dicunt quod accidit fluxus sanguinis
per inferiora quia materia que debet fluere ad exterius fluxit ad interius
et intestina Et quando causatur fluxus sanguinis Et
ex illo casu timetur permixtio rationis Et hec est quia materia illa
dirigitur ad cerebrum per nervos illic terminantes Inde sequitur
permixtio rationis Et si vulnus accidat in membris superioribus quia
in membris spiritualibus timetur quod accidat pleuresis et sanies
sanositas dicitur et sputum sanguinis et hoc totum declaratur
In libro 3o Et timetur eius permixtio rationis. omnia alia vera sunt
Ideo non declaro ea nisi istud quia materia illa habet regressum
ad partem superiorem et sic causatur spasmus et permixtio
rationis Aut ad partes inferiores et sic causatur
fluxus Aut habet regressum ad partes medias et tunc
causatur sputum sanguinis vel pleuresis vel sanositas
In pectore Sequitur modo de cognitione ulcerum facilis
et difficilis consolidationis et curationis Et dico quod si
in ulcere aliquo ceciderint pili et orientur dicitur signum
bonum est Et causa est quia pili non cadunt nisi propter
magnam humiditatem malam corrumpentem radices pilorum
Cum ergo pili renascuntur arguitur consumptio illius humiditatis
Et corpora susceptiva curationis ulcerum sunt illa que sunt
melioris complexionis et paucioris superflue humiditatis
Et cum bonitate sanguinis Et hoc est ita clarum quod alio modo
non declaro Et Ulcera autem que sunt multe humiditatis

et siccitatis sunt tarde recipientia rectificationem Et
ratio est quia nimia humiditas prohibet generationem carnis
et nimia siccitas. Propter hoc corpora senum sunt difficilis
consolidationis quia humiditas naturalis deficit ex qua caro
generatur. et dicuntur corpora puerorum quia superfluit multa
humiditas Et propter hoc corpora ydropicorum sunt difficilis consolidationis
si ulcerentur Et impregnantibus sunt difficilis
consolidationis propter retentionem humiditatis superflue
Declarantur modo quedam accidentia que accidunt ulceri
Et dico quod multociens sanantur ulcera Deinde iterato
recedunt Et ratio est quia generatur caro ante mundificationem
Cum ergo remanet superfluitas non bene ... curata oportet
secundario ut loco aperiatur et absciendatur Et 2a causa ab
avicenna quia multociens propter fortem medicinam exsiccantem
humiditatem ulceris que ex profundo veniebat et
modo non venit Et partes ulceris sunt que mundificate putantur
quod ulcera que sanata sicut accidit in fistulis Et
quia malicia que est in carne vel in membro exposita remota
non est immo remanet Accidit quod postea propter quamlibet
levem causam quod partes que unite non erant redeunt.
Et reddit multociens superfluitas sicut propter quod propter putrefactionem
quod facit separat partes et disiungit adinvicem
Et non quod in quibusdam ulceribus generatur caro mala propter
approximationem medicine generative carnis ante mundificationem
in ulceribus que antiqua sunt propter antiquitatem pervenit ad corruptionem
ossis Et non possumus removere ulcera illa nisi
os removeatur. necesse est cicatricem concavam remanere
Et est aforismo ypo. vi. parte Ulcera quecumque annua sunt
necesse est os emitti et cicatrices concavas fieri Et ratio
assignatur quia ossa subtiliter removentur et carnem dum
removeant ossa lama cadunt Et tunc necesse est cicatricem
concavam remanere assignat alia causa In aliquibus ulceribus
quia loco ulceris Et dicit gal. 3o tegni generantur
porus sarcoydes tempore modo predictis et ipso existente
lama generato exsiccatur. et ipso existente iam exsiccato
remanet cicatrix concava Et ex hoc patet quod quanto
plus de osse removetur tanto cicatrix remanet
maior Et est videre in fracturis cranei In quibus frustum
ossis tollitur. Et ulcera multa ... sunt quia habent carnem
sclitoticam et induratam ... ad os non sanantur
nisi caro removeatur usque ad ossa sana et tunc cicatrix
remanet concava Et Nota est quod ulcera efficiuntur
difficilis consolidationis curationis et consolidationis
nisi propter debilitatem virtutis que non est nisi propter malam
complexionem que est instrumentum eius virtutis Aut
propter maliciam sanguinis qui est duplex scilicet ratione qualitatis eius
aut quantitatis Et utroque modo impedit consolidationem
ut est notum In qualitate cognoscitur pravitas eius ex
colore albo cinericio. palido. citrino plumbeo lacteo
et sic de alijs quare dispositio ematis est mala
In quantitate autem cognoscitur quia nimis advenit de sanguine
in loco apparitionis quare impedit consolidationem Et
non quod si fuerit ulcus clarum et mundum et paratus
ad escaram quia ad extremitatem non consolidatur tunc
arguas quod hoc totum provenit ex paucitate sanguinis
Et ulcera eius sunt difficilis consolidationis que sunt ulcera
dura dum duricies apparet in labijs et circa ea
Et ulcera eius que accidunt in locis ad que terminantur vene
late sunt difficilis consolidationis Et quia ad locum illum
semper transeunt superfluitates prohibentes consolidationem
Et ulcera eius sunt difficilis consolidationis In quibus

ossa rupta st et pz ēt vlcera cū q sic se hnt q lo
cq in quo st ē tenebros. a niger vel viridis ē diffi
cil. osolidacōis Et rō est q osolidacio fit p vnione
ptiu q tn̄ gº ptes magis distant vr q mi9 debeat
vniri et gº tardi9 osolidari Et aliq̄ vlcera sut mt
fluctes infantes p vehemētiā doloris Et rō q corpa
infantiu st resolut: hora q corpa aliorp q spūs st
subtiliores et resolubiliores. gº cito sequit casus
virtutis et mors · sc̄a de cura vlcere

Sciās q omnia ulcera indiget ut exsiccatōe
quadā pt̄ seu ex attracōe et ostsione Il
la em ut dcm est In pmis Indiget ut mod
ificent ¶ In hoc em̄ cano· posito ab auic̄ nobis
Insinuat q gnālis Indicaº curatiu vlceris sūitur
ab exsiccaco: Ex quo pz q meᵐ q debet appximari
vlceri ut ulq9 est debet esse sicce Et rō ē q ī oi ulcē
Inuēit qdā hu̅itas q phibet osolidacōez vt gº fiat
osolidacio oz eā remouere ipm. Ex qº pz q pricipalis
Intētio in ulcē est osolidare ptes dislocatas. ¶ 2ª at
cōpricipal. s nō ·m ē locu exsiccare· licet tn̄ in ope
pma Intēº ē exsiccare deinde vnire 2ª Intentio
q ad exsiccacōez sequit vnio Et licet in oi vlcere
oueniant sicca nō ouēint sicca q malā ōnē existē
ī mebro remoueat s ea remoueāt qdā hu̅itatem
phibentē osolidacōez nō Inducētez tn̄ malā ōnē
hu̅idā ¶ Sed dubitat. quare auic̄ nō dixit
q oia ulcera abstersione quadā· sicut dixit exsicca
cōe ¶ Cu̅ dcm̄ sit supi9 In pnº alti9 capli Et est
smo gal 3º de ingenio sanitatis q in vlcē gnat du
plex hu̅itas vna subtilis et altā grossa. subtilis ¶
Indiget exsiccacōe· grossa abstersione ¶ Rndetur q
q oia vlcera indigēt exsiccacōe et nō dixit abster
sione Na h auic̄ loq̄bat de Intēcōe pli q̄ sumit
ab vlcē In qn̄tu vlcq ē solo otinuitatis ¶ Illuc at ex
siccaº est Intētio magis gnālis q abstersio licet
generet. in illa duplex hu̅itas In qn̄tu em sut
supfluitates supflue Indicāt exsiccari debē s nō
Indicat nisi vna illarp debē abstergi et pz ¶
Alia causa ē q auic̄ loqtur de Intēcōe curatiā q
gnālis est solom otinuitatis capiēdo solōnē tn̄ pro
vlcē q p vulnē. q gº exsiccaº ē ouēiens vlceri
et vulneri vt pz ex dictis ¶ abstersio nō ē ouēiens
nisi vlceri ¶ Ideo ē q dixit oīā ulcera Indigēt
exsiccacōe et nō abstersione ¶ Et notare debes q
auic̄ signāt dixit Oīā vlcera indigēt exsiccaº
quadā· notāter dixit quadā ut ondēt nobis q vlcā
nō indigēt eq̄li exsiccacōe s aliq̄ Indigēt vna ex
siccacōe alia maiori exsiccacōe et alia minori sm
gº q ōnes naīles mebri variant. sm hº neccia est
maior vel minor exsiccacio vt ē notu ¶ Iterm aliu
q dixit p̄t q̄ seu ex ostsione · Est nondu q omē
vlcq in qn̄tu vlcq Indiget exsiccacōe ¶ s q vlceri
aliqn̄ Iuēit aliq̄ dispō scdu sicut gra ex. ostsio
hinc ē q rōe ipi9 Ipa aliqn̄ de ōrio Indicāt vlcēi
vlcq Indicat de exsiccacōe In qn̄tu vlcq In qn̄tu
at scdu ominis. ostsio Indicat de humectacōe q
vt pz 2º de Ingenio sanitatis ¶ Omē ostsiq neēe ē
putresi. et in sanie oūti putrefacº et saniacio
hnt fi p hu̅ida ¶ 2ª cā ē q cause q̄ mollificant

et humectāt st maxiē sedatiā doloris Et resolutia
humorp ut dcm in loco hº at de osiderac ostsi oe
et attrac et oneratu fuit In tractatu de ostsi
one et attraccōe Et hic pz q ostsio ē accides ouētu
cu vlcē q̄ Indicat oppo9 vlceris pz Nº q cu vlcē
sepe inuēit mala oplexio sicca Illa gº Indiget de sui
remocōe tēp res pternalis q cū talis talis Indicat
de sui ablacōe· et nō Indicat hº nisi p sui orīu
Et p ons aliq̄ sut vlcera q Indicāt de humectacōe
nō tn̄ in qntu st vlcera· s in qntu Iuēit secu
Illa talis dispō ¶ Dixit ets auic̄ Indiget quis
dispōib aliis p quo notes q vlceri q Iuēit
sordicies p quā Indicat q vehemēs debeat fieri
abstersio Et in vlcē In qº ē mala oplexio calida
Indicat q illa debeat remoueri cu frigidis ¶ Iste st
Indicacōes que nō st Iste vlceri que Indicacōes su
mūtur a rebus Iūtis cu vlcē Et pilaru dispōnu
que Iuēiunt cu vlcē queda st q cu vlcē curari
pnt sicut si cu vlcē Iuēiat mala oplexº calida gº
possu remoueri cu frig̃s et exsiccare locu cu siccis· frigā
gº et sicca hº facient ¶ Queda st q nō pnt remoueri
cu remouētib pris sicut si cu vlcē oiungit
hu̅idorp. pmo phibet fluxu hu̅iorp demu curat
vlceris Et ex hº pz expō textº sciut Et subdit auic̄
q q̄to vlceri fuit pfundio, a Indigēt maiori ex
siccacōe Et pz q ad locu plures hu̅itates currūt
Et ets q debēt hu̅itates q̄ st in pfundo exsiccari
hocat nō pt fi nisi a forti meᵐ ¶ Point ets
aliu canon· In quo valde osidera Et ē q fortasse
ē neēe suere loci. p quo nō· q si vulnus fuit latu
et nō pfundu· sicut si a costis essent illi musculi
sepati ī supiores Et cu hº supfluitates nō ēent
multe tē possis suere ea cū paucitatis supflui
tatu loci Incarnat ¶ Et fui expt9 in vno qui
habebat illos musculos a costis sepatos· vero tn̄
acciat ille casus Si at locq fuit strictq nullo mo
sui9 ¶ Si at latu fuit vulnus et pfundu Et cu
hoc hu̅itas pauca nō debes suere s debes ptes
adīuicē vnire et cu ligatura manutenere Et
nō q ille modus vtilitatē tibi magnā faciet ī re
rib multis Si at in hº casu hu̅itates ēent mi
te nō sis ausus suere nisi cu cautela· ne ps
supior Incarnet Et ps inferior nō Et tunc
neēe ē eam Inde ē pūcta et locu de nouo apire
Et nō q illa st ulcera In qb ē modicu depdido
carnis nō posset fi aliqº mō bona Incarnacio:
Et Ideo osidera bn̄ si sit neēe suere an sit neēe
ptē cu ptē retinē et manutenē ¶ Et dico hº nōn
q nō oīa q̄ accidut vlceri pnt scribi Ideo ex te
multa osidera ¶ Et debes scire q meᵐ ouēientes
In istis vlceribus pfundis debēt eē liqda vt melius
possint ad locu penetrare ¶ Et mgr thomas de pu
zanc tom hoc faciebat cu aquis distillatis· pone
bat em res exsiccātes ī elēbico et distillabat ea
liquore sibi apparētē et ponebat ī loco ¶
Alij vt dyn9 faciut istas res bulire et bullaturā
illaz apponūt· Et cu hº tn̄ oz q ille meᵐ sint
vnicētes illā hu̅iditatē In pfundo de existē vlceris
Aliter nō fiet exsiccaº Et cu hº ē neēe aliqtiens
vt ille medi9 pmisceant· cu aliqº liqre vt effi
ciant magis viscose et magis adhaerētes loco·

rū pulvis misceat cum cera et oleo ut melius ad
hereat loco Et per hunc modum quia unctio eius melius permanet
net et profundius penetrat ¶ Avicenna similiter habetis
3a primi 2o mo in fine illo verbo. Et multotiens
quidem est medicina vehementis operationis in permiscendo com
plexione. quia propter suam subtilitatem non permanet donec
nec suam perficiat operationem Est ergo necesse permiscere ali
quid quod ipsam inspisset et retineat sicut cum oleo de
balsamo admiscens ceram ¶ Et non sicut dicit Avicenna
ligatura fit per tres modos dixi in modo de ligatura et h
non impleto. oportet ergo ut ligatura non sit dolorosa
sed debes incipere a parte patientis et sana quantum possidet
ut fit in fracturis. ¶ Talis ergo ligatura meatus stri
git et prohibet magis ad ... transire ¶ Oportet
tamen quod in istis operationibus prohibeas apparationem quantum
potes. quoniam non est possibile quod cum apparate ulcus curetur
ut satis etiam est dictum in de ulceribus Et si non est
possibile ut cures ipsum ulcus sis occupatus cum apparate
Et cures ipsum cum obstructo ulceris Et curato apparate
te cures ulcus secundum necessitatem eius. cum ulcus virulentum

Il autem omnium illorum dictorum 4or debes habere
intentiones. prima est victum ordinare 2a est maxime
accidentes curare 3a est dispositiones rectificare. 4a
est reliquam dispositionem corrigere ¶ Prima intentio completur
cum cibariis bonis et bono vino quia omnia bonum sanguinem
generant Et quia sequitur bona et cum generatio carnis
2a intentio completur et cum evacuatis factis cum flebotomia vel
divisione. vel cum medicinis ... secundum necessitatem omnium illorum
tamen ex te illa considera. quia difficile esset omnia narrare et
scribere ¶ Et quando fiat divisio et prohibitio humorum satis
dictum fuit tractatu de apparatibus Et omnia illa in principio
ulceris cum occurrunt debes observare. Et illo neglecto
to curatum est in illa ¶ 3a intentio completur secundum necessitatem
accidentium que secum contingunt et secundum magis ... ¶ Cura
ulceris apostemati in curando ulcus dicit Avicenna quod oportet quod tu
prohibeas ne fiat apparatio. quoniam non est cum apparate ut tu
cures ulcus Et ideo cures ipsum curatione sua tamen
cum observatione ulceris Et per curam huius recurre ad
ea que dicta sunt in tractatu de apparatibus et ulceribus quia
cura eius illic fuit posita et narrata ideo hic non
replico Et subdit Avicenna quod si corrumpitur aliquid
quod sit in ... quia nigrum sit et viride tunc cura
ipsum cum scalpellatione et extractione sanguinis cum
ventosis vel sanguisugis Deinde appone spongiam sic
cam postea mediocriter exsiccatam ¶ Cura ulceris
putridi. Si videris ulcus fore putridum quia non sit ali
quid acutum. invenitur secundum tunc oportet ut tu consideres in
primis si aliquid a corpore effunditur et non Et si vero
effunditur cures ipsum secundum necessitatem suam ... fluit ad
locum sis sollicitus ne aliquid effundatur ad locum aut
cum flebotomia aut cum solutione ventris aut cum vomitu aut aliquo alio.
Deinde locum consolides et illa est cura ¶ Cura ossis cor
rupti et si in ulceribus fuit os corruptum tamen non properes
te in extrahendo ipsum violenter sed fac id quod dictum est in capitulo
ossium Et in fine capituli proprii de extractione ossium Et
capitulum fuit ... illuc dimitto Et dicit Avicenna 3a
ponit quod primo orificium sit aptum quod sanies possit
exire ne causet fistula Et scindere est utile si oportet
secundum quod sanies sit mundificata et remota secundum necessitatem
suam ¶ 3m dicit de hoc fracto consideratur locus Et si inveneris
ulcus mundum equale quod non habeat profunditatem tunc
conveniet consolidatio cum eo quod non habeat mordicationem
Et clarus est sanus. et patet ex sequenti. In sordidis
non est necesse abstergens mundificans Et in primis cum
curatur indiget mordicatione propter sordiciem Et membrum
sentit in primo ... multe quantitatis sordicies Et cum
... devenimus ad illud quod est lenioris mordicationis
Et est notum sanum. Et debet fieri donec videat nascentiam
carnis Et in omnibus istis cave ne inducas dolorem quantum
tibi est possibile Et principaliter si in loco fuerit mala
complexio mala ¶ Cura generalis omni ulceri Et
summe cave debes quod si cum ulcere contingat aliqua dispositio alia
vel aliquid aliud accidens Tunc primo cures dispositionem
illam aliter quod ulcera numquam consolidantur primo non
erit tibi possibile nisi primo ista removeantur Et in
toxicis sufficiat in ulceribus sola rectificatio male com
plexionis ¶ Cura ulceris cum carne addita Et for
tasse oritur caro mala quare est necessarium ut corrodatur
cum medicina acuta Et leniatur deforis cum infrigidantibus
donec removeatur escara Et curetur. Et que sint medicine
escarotice malam sepe dictum est Et ideo non recapitulo
Et recurre ad capitulum proprium in tractatu de vulneribus
Cura ulceris cum dolore Galienus per totum clamat quod
nihil magis exacuit venena quam dolor Et cum hoc im
pedit rectam operationem Et ideo precipit Avicenna quod oportet in
ulceribus dolorosis quae sunt vehementis doloris ut sis
occupatus in primis sedando dolorem Et illud fit
cum mollitivis que in premissis vero sis Et quamvis illa
sint contraria ulceri vere propter quod nisi sedetur dolor non
curatur ulcus Et amplius habuistis de sedantibus dolorem
ideo non recapitulo Et ut patet per Galienum libro de simplici
medicina Et idem ponit ... ¶ Medicine sedantes
dolorem sunt duplices Quedam sunt sedantes dolorem Et
sedant dolorem proprie que removent dolorem in quantum causa
doloris Alie sunt non removentes dolorem quia removent
causam doloris unde si dolor sit a causa calida removetur
cum frigidis Et si sit a frigida causa removeatur cum calidis
Et iterum sedantes dolorem sunt duplices. quedam sedant
dolorem non proprie. sed privant membrum sensu. ... non
sentit dolor. quedam sunt que removent dolorem quia fortificant
calorem naturalem Et cum fortificatur membrum magis
repugnat rei nocive Et ideo sedatur dolor ¶ Et non
quia ulcera sordida indiget ut mundificentur. et sunt illa
quorum humiditas est plurima. et fortasse mundificatur
cum melle et fortasse cum unguentis Egyptiacum unguentum
apostolorum vel cum unguento viridi vel cum pulveribus Et non
est possibile ut mundificatio fiat bona cum pulveribus si con
cavitas fuit profunda quia primo mundificetur deinde
generetur caro Et si oritur caro mala removeatur ut
dictum est et leniatur deforis cum frigidis Et scire debes
quod aliqua medicina sunt carnis generativa in aliquo loco et in
aliquo non quia in corpore sunt corrosive Et scitum est
illud ex hiis que dicta sunt in capitulo de medicinis generantibus
carnem Quoniam medicina una potest esse sicca in primo uni et
alteri in 2o quia sequitur propositum ex hiis Et hoc patet
quod medicina aliqua in uno generabit carnem et in alio humiditatem
quia respectu unius erit sicca in primo Et respectu alterius
corporis erit humida ¶ Quare dixit Avicenna quod oportet quod me
dicamine illud conforter i. temperetur cum medicamine
alio secum permixto Et hunc modum unde si medicina fuit
abstersiva et volueris ipsam minus abstergere deinde appri

n … ca Aut denique pmisce secum de re vnc
tuosa vel de alia re sibi opposita vnde qui voluit dimit
te virtute alius parum appom ad secum misceat bo
lum ar Et sunt alij pulueres secundum oleum et ceram et
faciunt vnguentum Et est si medicina vna nimis exsic
cauerit demus secum pmiscere de humidis secundum necessitatem multo
et natura complexionis et vlceris Et ita est si medicina fri
erit nimis humide nos debemus approximare res siccas
intensas vel remissas secundum necessitatem loci et etiam pondus
eius minuatur Et summo opere noie quod antequam pmutet
medicamen … pmittatur per tres dies antequam pmutes te
ad aliquod aliud medicamen quia virtus eius non potest
manifestari in paucis diebus quia pmittatur operari per
tres dies mutando et remouendo eam bis aut ter aut
semel in die secundum necessitatem Et oportet vt ab vlceribus elon
getur oleum in quantum oleum nocet vlceri eo quod humidum
est Vlcera autem non indiget nisi exsiccatione in quantum
vlcera Et si oleum fuerit necessarium tunc olea sicca et stiptica
conueniunt vt oleum mirtinum rosatum et sic de aliis
que illa sunt stiptica et siccatiua Et cum vlcus est in membro sen
sibili prohibeas quantum potes ne approximentur res dolorem
causantes quia dolor pstermit virtutem et causat
apostema In illo autem quod est paucis sensus non abstineas a me
dicina necessaria quia non est timor de re aliqua quia nociua
operatio eius non nocent Non bene quod membra interi
ora non sufferunt res fortes si vlcerata sunt sicut flos
eris et … et ratio est in pmptu Et ex hoc patet quod
medicina pro qua distere apponitur sicut interiora medicinalia que ad exte
riora approximantur et per hoc totum Ostendit modo que sunt illa quibus
oportet pcurare In curatione vlcerum et de illis que recta sunt
in curatione corporis est vt quieta sint membra vlcerata
et non moueantur Et notum est quod motus prohibet con
solidationem que est causa cursus materie ad locum Et si mo
ueatur in principio pruo motu minus nocet quam post principium
pruum motum laborioso Et hoc non est aliud dicere nisi
quod melius est quod membrum semper parum moueatur a principio vsque
ad finem quam quod non moueatur a principio primo quiescat per
aliquos dies et non moueatur subito Et hoc in corporibus
malorum humorum Et vt dicit ypo 3o tegni quod omnis
subita mutatio nocet Et hoc habetur ab gal 4o tegni
acutorum et in eisdem verbis Et vt dicit ypo oportet
est vt caueatur ex vlceribus que accidunt euidentem ex vi
cinitate corporis incarnatione sicut accidat inter duos
… in costis et in ventre vt sepe vidi Et tunc debes
quod cauerne et absconsiones sunt velocis conuersionis ad fis
tulas Vlcera … natiua venis et arterijs magnis du
cunt ad apostema illud quod vicinatur cum carne molli sicut
testiculi et subassellle et que sunt post aures Et si scabies
fuerit et vlcera in aliquo loco isti propinquo ducunt etiam
apostemationem in hoc loco Et est notum ex experimento Et hoc
est verum si corpus non fuerit mundum set immo plenum humori
bus malis et dolor fuerit in vlcere Et clarum est quod …
… Et oportet vt curet illud cum mundificatione corporis Et
… que dicta sunt in … ypo Et oportet vt audias sermo
nem illum bene per hunc modum Et quo potis cognoscere
si medicamen est conueniens quia illud quod apponitur vlceri
vel conueniens est vel inconueniens Et conueniens est illud
cum non … nocumentum aliquod Et … signum est
quod conueniens Inconueniens est quod medicamen approximatur
et nocumentum aliquod sequitur … si … exsiccare
et ponas humida sequitur nocumentum et sic de aliis
Et ex te cognita in illis … ter sicut in calefactione

infrigidatione et exsiccatione et resolutione Et nota quod
medicina multociens non est conueniens propterea quod complexio infir
mi est superflua in calido … quod medicamen … sit
sit forte in trahendo membrum in complexione sua
Cura vlceris difficilis curabilis vel male pparatus
… neque ambulatiua …
neque ambulatiua sed sunt vt … disposicionis plana clauduntur
… et … et in hoc sunt necessaria medicamina
cum pprietate forti desiccatiua secundum quod sunt scoria eris flos
eris adhuste et scoria ferri glutinum auri colcotar
cinganum cum albumine et galle que prohibent materie venire
ad locum Et non quod de … cerota et vnguenta
Qualis est catagenon de quo accipe … forma quod
kimus pono et b. ea. confirmat Recipe climinis alius
glutinis auri an pt quinque floris eris corticis eris vsti
an pt 1 gummi … partes tres cere olei rosati et
mirtini quod sufficiat et fiat vnguentum Postquam … dispo
repugnans consolidationi fuerit recta et rectificata cu
ratur nec plus … curatur vlcera In quibus est de pdi
cio carnis … cum abstersiuis vel exsiccatiuis et generan
tibus carnem Et sigillatiuis secundum necessitatem loci

Debes scire quod vlcera virulenta et corrosiua
non differunt nisi secundum magis et minus Nam
in principio vlcera cum emittunt virulentiam et
in … virulenta dicuntur Postquam autem augetur mali
tia … et acuitas et corrosio augmentantur et pcedit
capacitas et … dicitur corrosiuum Et si pcedit
hinc inde in carne non multum pfundando dicitur ambu
latiuum Et … pcedit quod consumet membrum dici
tur … et … cancer aut lupus vel ad …
Cum corpus sunt humores colerici acuti qui … adhusti
one quadam … que vt plurimum eueniunt
post … et pustulas malas Et cura vlceris vi
rulenti quatuor habet intentiones Prima est corpus
purgare 2a est vitam ordinare 3a est virulenciam illam
exsiccare 4a est carnem generare et locum consolidare Prima
intencio completur cum euacuatione humorum colericorum vel flaticorum
et fiat euacuatio cum … et electuario succi rosarum et
alio solutiuo secundum necessitatem plone et humoris pdnantis
in corpore vel loco Et … fit secundum necessitatem humo
ris pdnantis Et non explico quia hec non possent expli
cari nisi per longa verba Et … consideratione opa
tis Secunda intencio completur per hunc modum Custodiat se
a rebus humidis Et vtatur siccis et frigidis secundum dispositionem
membri et totius et vtatur bono vino odorifero et
bonis carnibus … in tractatu …
3a intencio completur … cum exsiccatiuis Nam ipsa
debes apponere nisi primo corpus sit purgatum Con
sultum est ab antiquis fere omnibus … et me
thodo de cura vlcerum quod … causa prius
et non solum in vlceribus puto esse necessarium set in omnibus
egritudinibus quibus efficiens causa adest Nam omnis me
dicina … tempore … per farmaciam …
multitudine existente in toto … quibus …
attrahendo impleret magis quam euacuent
Nullo … vti valeas auxiliorum euaporatorum antequam
euacuationem totius corporis a partibus superadiacentibus
mittendis superhabundanciam … Et de hoc sunt
… lulus … tegni … hec …
tum efficaciam … abscindere prius

Deinde sic venitur ad eam dissolutionem que facta est ex
illa egritudine et cetera. p. tr. 2° Hoc toto completo deuem
endum est modo ad dispositionem iam factam. ¶ Modo videndum est
que sunt illa que conveniunt. Et primo fiat ablutio cum aqua ma
ris et cum aqua aluminosa. ¶ Ipsa enim stipticant et ideo membra
confortant et cum hoc exsiccant et ideo conveniunt. ¶ Valet etiam aqua
plantaginis et aqua ro. a. etiam et aqua ferrata ut dixit
Guido. Illa exsiccant. Et propter stipticitatem propter valet
Valet etiam decoctio ciperi et cipressi mirtillorum plantaginis
psidie balaustie mirabulanorum kebulorum et embliorum
valet etiam aqua vite dissoluta cum cipro et mirto
et balaustiis et in loco ponatur. Fuit autem iste modus
magistri thome de pisano et non obliviscaris ut circa
locum ponatur defensivum de bolo positum in tractatu de
apostematibus si expedit secundum locorum talium sup loco ponatur. Pulvis
ille ¶ Rx. litargiri plumbi usti antimonij heris usti cameli
li spodie psidie ana partes equales. lavent propter mordicationem
et ponatur super locum. Et non quod si omnia ista in labrico po
nantur. Et cum aqua feniculi distillentur et ponitur in loco
mirabiliter operantur eo quod bene penetrabunt ad fundum ulce
ris. Si vero in loco fuerit mala complexio calida tunc non valet locio
facta cum lixivio nec aqua calida sed ista valet ¶ Rx. summitat
rubi foliorum arnoglosse ana m. j. farine or. ℥ ij. bul
liant in aqua pluviali et incorporentur cum oleo mirtino
Et si in loco esset apostema hoc bonum esset ¶
Aliud Avic. Rx. litargiri ʒ vi. ponatur in mortario
et continue agitetur modo ponendo acetum modo ponendo oleum
et diu fiat donec litargirum albefiat et extinguatur tunc
Rx. climie argenti gallarum aluminis sanguinis dra. antimonij
seris usti radicis celidonie ana ʒ j. Et tunc fiat cum litar
giro mixto cum illis rebus unguentum et porros uti in viribus
et corporibus siccis valde ¶
Pulvis alius Rx. corticis thuris ℥ j. gallarum corticis
granatorum nucum cipressi ana ʒ ß vi. aluminis ʒ ij. litar
giri ʒ j. Et fiat pulvis et ponatur super locum si corpus
fuerit humidum. Si vero corpus fuerit siccum farina or. ponatur
ʒ ß. Et duplum aluminis ʒ iij farine or. ʒ iiij. Et si ful
et virus fuerit multum debes etiam ponere de fa. modicum
Et de alumine multum ubi gratia Rx. aluminis ʒ iij. fa. or. ʒ
iiij. Et isto modo procederis secundum maiorem et minorem quantitatem
exsiccandi ¶ Aliud bonum quod fortiter exsiccat et lavat. Rx.
oder. m. j. ro. gallarum balaustiarum aluminis ana ʒ j. seris
iusquiami albi ℥ ß. coquatur bene in aqua pluviali. Et
facta colatura colentur et fiat locio ¶ Aliud Avic. Rx. fo
liorum nucis recentis. et cum virtute nudum completum fiat em
plastrum exsiccat sine mordicatione. Decoctio etiam istorum ut dicit
Avic. etiam multum valet et exsiccat humiditatem absque nocumento
Et si fortiter fuerit necesse illis facere ligaturam exprimentem
saniem facit ¶ Aliqui tamen faciunt cum lamina plumbi recenti in
virtus argenti vivi sit infusa in aqua plantaginis et liga liga
tura exprimentem quod non est loqui propter predictas causas ¶ Tu autem
vide hoc in 9° de sim. far. et intelligas incredibilia
de plumbo ¶ De aqua aluminosa legas primo libro de simplicibus
farmaciis et rationabilia adisces ¶
Sequitur modo de medicinis simplicibus. Et sunt ille que
pone secundum Avic. scilicet albumen corticis granatorum galle cortic
thuris mierdasengi farine or. folia nucis et nuces
recentes mirabiliter operantur Rubus lentes arnoglossa
corticis cipressi acacia mirtus folia sorbi et fructus
eius et folia citoniorum et fructus folia olivi et folia
papaveris rufi. Ex illis ergo componas medicinas

secundum dispositionem et quod aliquotiens in membro est mala complexio calida
aliquando membrum est humidum aliquando siccum et aliquotiens est apostema.
Et secundum quod tu vides necesse est apponas emplastrum vel lociones.
Considera quod de simplicibus. Tu dixerunt aliqui antiqui doc
tores. Et primo Avic. dixit. Costus exsiccat ulcera humi
da ¶ Sanat etiam ulcera superflue humida radices fe
licis cocte in vino stiptico et supposite. Et Sapio
dixit. De fel radice felicis nigre desiccat ulcera desic
catione fortissima quando ponitur super ea. Dixit etiam anc
ti convenit ulceribus humidis. Serapio dixit quod ex foliis
cum oleo ros. vel eufficino et parum vini fit em
plastrum confert ulceribus humidis et membris ad que fluunt
humores et confert fluxum antiquum ¶ Et dixit etiam ra
dix infusa silvris obviat et pulverizata super ulcera
humida mundificat et desiccat ea. Dixit etiam fa. orobi
mixta cum melle mundificant ulcera mollia. Et litar
girum etiam istis est conveniens. Dixit etiam lana adhusta ha
bet virtutem calefactivam adhustivam stipticam. Et
aufert carnem ab ulceribus et incarnat et consolidat
ulcera ¶ Ut etiam dixit Avic. Et eandem virtutem habent
capilli usti. Dixit etiam radix cyperi cumque rorismarini
sicca mixta cum melle mundificat ulcera ¶ Ulcera
etiam que forti exsiccatione indigent absque multa mordi
catione sanat cortex calami aromatici approximatus
cum melle. Ego in corporibus delicatis debilibus Sapio
pulverem corticis pini partes ij. thuris partem j. et cum
cera et oleo mirtino facio unguentum ¶
Alibi dixit Abrotanum combustum est conveniens ulceribus
humidis. In quibus est duricies. Et Sapio idem dixit
Sap. dixit. Oleum mirtinum cum cera alba vel omnibus
ulceribus a quibus emanat humiditas multa. Virga etiam
pastoris inposita multum valet ulceribus a quibus emanat
humiditas. Mahebas dixit si galla teratur et pulveribus
ulceribus humidis illa sanat mirabiliter. Dixit etiam cortex
nucis si comburatur cinis eius desiccat ulcera optime
sine morsura. Constantinus dixit. Cipri pulverizati
et ulceribus applicati ea cito exsiccant et sanant
Confert etiam ulceribus magnis que sanari non possunt pulvis
polij magni sic inpositus et melius operatur in eo pulvis
primus ¶ Diascoridis dixit sole que remanet de calciamento
veteri adhuste viridia ulcera post inflationem tumefacta
mirabiliter sanat vel ea que sine inflatione fuit ¶ Gal.
laudat pulverem stercoris caninis comedentis ossa inposita
Quarta intencio completur sicut dictum est in quinta
intentione principis capituli quod facto hoc tu debes carnem
generare et recurre ad capitulum proprium de medicinis
granantibus carnem positum supra et locum sigillare. Et
recurre etiam ad capitulum proprium et recordare de vino
quod dixit Avic. in illo capitulo et in canonibus ulcerum dixit.
etiam quod illa ponatur super locum. Et si videris humiditatem
non minui signum est quod non sunt convenientia et tunc converte
te ad forciora. Et ex te alia considera. ¶

Ulcus sordidum et putridum non differunt
nisi secundum magis et minus. Nam dum ulcus
habet sordiciem et saniem grossam et visco
sam dicitur sordidum. Postquam autem augetur ipsa materia
ita quod putrefaciat et mortificet ipsam carnem dimit
tendo ipsam escaram a qua elevatur fumus putridus fen
dus et cavernosus dicitur putridum. Et si abolet eius

maligna dicitur estiomenus et ducit hominem ad mor
tem. Cause istorum vlcerum sunt humores sine humiditates
sanguinis grossi prauam ebulientes ex qua ebulitione adepti sunt
venenositatem. Deinde generant vlcera mala et difficilis
consolidationis. Cura est huius completur 4or intentionibus
prima est corpus purgare. Secunda est victum ordinare. 3a est
sordiciem remouere. 4a est locum consolidare. Primo tamen mit
ne generare. Prima intencio completur cum flomia a cum
solone vetris secundum humorem peccantem. Et in hoc considera
qualis humor peccauit et illum euacuare debes et cum hoc de
bes mundificare ipsum membrum si fuit necesse cum ventosis
scarificacionibus sanguisugis epithimatibus et sic de aliis.
2a intencio completur cum cibariis bonis generantibus bonum
sanguinem de quibus satis dictum est in de capitibus. Et item est
continue largus in ventre. Et in omnibus aliis honeste
viuat. 3a intencio completur cum medicinis localibus
Et primo ut dicit Auicenna lauetur locus cum ydromelle
aut cum aqua maris aut cum aliis lauatiuis. Aliud lafranc
quod conducit et est mundificatiuum. Recipe succi absinthei mellis
ro. fa. or. et misce quantum sufficiat omnia. Et pone super
locum. Et in omnibus istis facies defensiuum de bolo sepe
dictum si opus fuit. Aliud mundificatiuum quod conducit vlcera
sordida. Recipe mell. ℥ iij. terbentine ℥ j ß. misceantur
ista simul et bulliant donec vt hoc. Et si vis fortificare ad
de yreos et sarcocolla et vtere. Aliud ad idem. Recipe mell.
ro. ℥ j. terbentine ʒ ij. farine or. quod sufficiat ad in
spissandum et vtere quoniam bonum est. Aliud quod purgat et
abstergit et replet vlcera carne et maxime quando vlcera
fuerint prope ossa et vbi in locis siccis. Recipe puluis radicis
pancedonis ʒ iij. radicis yreos ℥ ß. radicis camepi
theos rasure pini ana ℥ ß. rasure pannorum de lino ʒ
iij. olei de yreos ℥ iij. cere ℥ j. mell. ʒ iij. et fiat
vnguentum. Aliud consolidatiuum quod mundificat multum
Et generat carnem et consumit carnem squalidam
et vbi in corporibus siccis et vbi in vlceribus sordidis difficilis
consolidationis propter sordiciem et eius antiquitatem. Recipe sarcocole
℥ j. radicis ireos ℥ ß. foliorum lanceole puluerizatorum
ʒ ij. licij ʒ ij. radicis ciclaminis mirre ana ʒ v.
aristol. lon. ʒ ij. olei mirtini et mastiem ana ℥
j ß. cere ℥ j. et fiat vnguentum. Aliud ad idem et bene operatur
Recipe dialtee ℥ j. eruginis eris ʒ j. et sit sub
tiliter trita et incorporentur. Aliud ad idem Auicenna. Recipe
succi prasij ʒ ij. mell. ℥ iij. puluis prasij ℥ j.
Et fiat mixtio prius inspissato melle ad ignem.
Aliud Auicenna si sordicies fuit minor. Recipe fecis olei mell.
et aluis lameni ana ℥ j ß. Ceruse polij montani
ana ℥ j. et fiat emplastrum. Item dixit si oliue salite fue
rint emplastrate super locum multum valet. Aliud quod valet
vlceribus fraudulentis sordidis et est multum efficax.
Recipe ossium dattilorum puluerizatorum camepitheos cum
℥ j. farine ciceris fa. orobi foliorum oliuarum siluestrium
ana ℥ ß. amigdalarum amararum subtilissime puluis
zatarum minutis olibani ʒ iij. mell. ʒ iij. aceti ℥ j.
olei mirtini terbentine cere ana ℥ ß. et fiat vnguentum.
Aliud mundificans et exsiccans faciens nasci carnem in cor
poribus teneris. Et carnem malam corrodens. Et est rectificans
vlcera sordida in corporibus siccis. Recipe sarcocole thuris
ciperi ana ℥ ß. puluis foliorum mergeron vel lanceole
mirre aristol. ro. ireos ana ʒ ij. yperiton foliorum
camepitheos cortic. indic. ciperi terre sigil. bolo ar.
ana ℥ j. Et fiat puluis et ponatur super locum loco tamen
prius abluto in vino in quo fit aliquid mellis

Aliud remouens carnem malam et eius maliciam. Recipe picis
liquide ℥ j. minutis thuris viridis ana ℥ ß. corticis
arboris quercus ʒ iij. salis com. ʒ j. assungie ʒ ij.
fellis porci ℥ ß. mell. glutinum abl albutis ana ʒ j.
et fiat mixtio. Aliud quod valet vlceribus fraudulentis
que accidunt corpori ex herisipila et ex formica et scabie
Et ex aliis dispositionibus malis. Recipe aceti mellis ana
pt. ij. puluis tartari ℥ ß. puluis prasij ʒ j. salis
ʒ ß. eruginis eris sulphuris ana ʒ ß. fiat mixtio.
Et in istis dispositionibus iam dictis valet multum loco de aceto
misceantur aliqua que nunc in recepta dicta ponuntur. Prohibet
pruritum et augmentum ipsorum. Valet etiam vnguentum egip
ciacum et alia vnguenta fortia vt dicit Auicenna. Valet vnguentum
viride album. Recipe granat. florum mell. puri
ana ℥ j. Et istis simul mixtis fiat medicamen mordicat
enim et malam carnem corrodet. Et nota quod ait austro. lon
ingitur conducit in vlceribus quam rotunda quia est maioris ab
stersionis. Rotunda magis conducit vulneribus quoniam ipsa
est maioris subtilitatis et maioris operacionis in eis. Loquor
de simplicibus valentibus ut repperio. Et primo loquor cum Sapi
one. Dixit Galienus quod radix pancedanis confert multum vlce
ribus fraudulentis terit enim et puluerizat in ea et mundi
ficat et replet carnem. Et secundum bar. mel operatur cum ra
sura panni. Et dixit iterum Sapio quod radix yreos pulueri
zata illa curat. Dixit etiam bolum quod nascitur in tritico e/
nellit. Vlcera fraudulenta quando admiscetur cum cortice
rafani et sale et fit inde emplastrum et quando miscetur cum sul
phure et aceto curat impetiginem malam et vlcera mala.
Dixit etiam fel tauri est bonum vlceribus fraudulentis. Et in
dixit mixtum cum melle. Et dixit etiam quod succus granatorum
maxime acetosorum coquitur et miscetur cum melle confert
vlceribus fraudulentis. Et balaustie idem faciunt. Dixit
etiam agresta secundum artem coagulata confert fistulis et vlceribus
antiquis fraudulentis. Et dixit etiam vinum grossum et dul
ce et vetus quando infunditur in ipso lana non lota et suppo
nitur confert vlceribus fraudulentis et pruriginem et vlceri
bus ad que concurrunt humores. Et dixit etiam acetum confert vlceribus
fraudulentis que accidunt in corpore et herisipile et scabiei et
impetigini quando miscetur cum aliquibus conuenientibus illis egritudinibus.
Dixit etiam olibanum prohibet vlcera fraudulenta. Et Auicenna
dixit quod vtrumque licium curat illa vlcera. Et Bartholomeus dixit quod
miscetur cum melle. Et dixit Sapio quando fit emplastrum cum ypo
quistidos confert vlceribus fraudulentis ne augmententur
quando miscetur cum mirra confert vlceribus antiquis. Et quando fit
emplastrum cum sale et sambuco ordei et costo et melle confert
ad vlcera fraudulenta. Et dixit erugo eris quando miscetur
et coquitur cum melle mundificat vlcera sordida. Et dixit
climia methalica i. omne metallum proprie quando lauatur
confert vlceribus fraudulentis humidis sicut sunt infantium.
Et subdit quod hoc facit climia et desiccat et diminuit
carnem superfluam que est in eis. Dias. dixit de radice
dragontee cum brionia alba et melle que purificat vlcera
sordida. Et dixit etiam quod oleum prinum putredines istas curat.
Et Bartholomeus dixit cum melle misceatur. Et dixit etiam quod folia her/
bene cum aceto emplastrata putredines vlcerum sanat. Dixit
etiam quod conferunt folia lanceole emplastrata cum melle. Dixit etiam
saluia mundificat vlcera fraudulenta. Et alibi dixit de decoc
tione eius. Et dixit etiam succus marubij sordida vlcera et ma
ligna sanat et idem facit cum melle. Et idem dixit de nastur
cio quod de siluestri etiam et est cartam domesticus. Et dixit de
foliis vitice cancrum et vlcera maligna ad sanitatem
perducunt. Et sordida vlcera curat. Et ego dico quod illa

cũ melle ponant. Auic. dixit q aristot. ẽ mun
dificatiua ulcerũ sordidorum et malignorum et scorticiũ
et generat carne et ĩ̃e longa. Et phibet fiau... in
ulcerũ sordidorum putridorum pfũdorum. Et qn yreos est
cũ eis replet ea carne. Et gal. sic dix de aristol. ro
q putredines sanat et sordida ulcera mũdificat
Et apuleius dix de ea sordida q̃ ulcera purgat caua
supplet melle et origano mixta. Et sapio dix et ra
dix astrologie abstergit ulcera sordida. Et supplet
qñ fit emplm cũ herba eius aufert putredine ab ul
cerib sordidis et fraudulentis et mũdificat sordicie
eorum. Et qñ ea melle miscet. replet ulcera pfũda. Et
ponat. eis yreos. Dix eis cortic. indicu capparũ po
nitur sup fraudulẽta et sordida ulcera. Et dix eis
qñ apponit radix affodillorum cũ fece vini sup ulcera
fraudulẽta et sordida cõfert eis. Et dix eis scordeon fa
cit adhere ulcera fraudulẽta qñ ponit sup ea recens
Et dix ossa dattilorum cõbusta cõferũt istis ulcerib. Dix
eis farina ciceris cõfert ulcerib fraudulẽtis. Et guilh.
de varig. dix q h est verũ de cicere albo. Et sapio dix
q h ẽ verum qñ miscet cũ melle. Et Auic. dix camepi
theos cõsolidat ulcera facto emplo cũ melle qñ sũt pu
trida. Et sapio dixit camepitheos qñ est recens hab
virtute magnã cõsolidandi et incarnãdi ulcera et cu
rat plagas putridas. Et bartholo. dix q puluis foliorum
vel radicis iponat cũ melle. Dix eis Auic. ulcera hu
da et sordida fortit exsiccat capilli busti. Isaac d.
si loliũ coquat cũ radicib urtice et vulnib ia putre
factis apponat. sanat et mũdificat ea. Sanat eis ulce
ra sordida in quib suphabũdant huitates. Cortex
glandis qñ cũ modico sale et assũgia veteri porci
supponat. Et sapio dix qñ fit emplm cũ glandulis
et assũgia porci salita cõfert apatib anris. Et ulc
rib fraudulẽtis. Bartho. dix q h sufficit qñ inten
cio est exsiccacio magis q abstersio. Et vo qñt abster
sio vel addat qm utile est. Gal. dix herbam ypicon
sicaz si iposuimus sanabis laxa et putrida ulcera.
Auicbas sapio et Auic. ide dicũt. Et dixit urina hõis
abstergit et sanat ulcera cõplenast multis huitatib
Et sordicie et imũdicie. Et multo magis cũ hũt aliqd
scabiosum. Auicbas dix climia argẽti replet ulcera car
ne desiccat q ulcera in carne manifesta. Ide dix Auic.
de climia auri. Mesue d. sarcocolla ẽ medicina sublĩ
mis omnĩ ulcerum et antiquorum et putridorum et mũdifi
cat ea. Et generat carne in ipis. Et recordare de eis q
dixi in alio cap. q si q apponũt bene opant. signum
ẽ q bene operaris. Si vo nõ. tũc nõ bene es opat
q̃re primum tc. Et si istũ canone ignoramus nõ potis
bene operari primo operacio nulla erit. Quarta in
tencio cõplet. sicut dem est in precedentib capitlis q̃re
cũ medicinis generãtib carne et sigillãtib. Et recur
re ad loca iaz plures dicta et pz totũ.

Ulcera pfũnda sunt cũ orificio stricto et
pfũnditate lata occulta directa vel plẽs
recta vel torta absq callositate et duricie
Cum si ista adeent eent fistula. Et in h illa ulcera
differũt a fistulis licet pdecte nõ ponũt driam q nõ
est vera. Cause illorum sũt ulcera et apata male cura
ta qñ sanies que sunt in extitura plusq debeat com
nitate generat qñ ex mora q̃ facit in loco cauo
sitate acqrit et mebrum debilitat ad qd omes sup
fluitates toci corporis trãsmittũt et tũc efficiuntur
ulcera nõ sanabilia. Significatur aut ña cauerne
cũ tentis et ppe de argẽto plũbo vel cera et sic de
aliis. Significat ma eius p colore qñ si fuit silis
loture carnis sanguie. Et si fuit subtilis argin
q ẽ mala et si fuit alba et serosa et fria. Significat
3. q talia ulcera cõglutinant p bonitate et pau
citate eius qd currit et p pnacoez dolores et timo
ris. Et h vult gal. 2° ad glauconẽ. Et p oppositũ
indicatur q ipa nõ cõsolidat. Et nõ bene istũ cano
nẽ q ẽ nece ipm scire aliter nõ eris bene opatus
Cura horum ulcerũ cõsistit in 4or. po in debita pur
gacoe. 2° in debita remocoe huidi tui vmentis
vinis et locũ illic existẽs. 4° in debita vnccione et
cõsolidacoẽ pciũ. Prima intencio cõplet cũ solutis
p necitez huoris peccantis et tu ex te vide. 2a Inten
cio cõsistit in debita administracoẽ sex rerum nõ nãliũ
et spãliter cibi et potus. Ex quib gñat sanguis
bonus et huiditates bone. Ex qbus cõiter caro bona
gñatur. Et in omib aliis honeste et bene se habe
at. 3a Intencio cõpletur p huc modũ si sit tibi
possibile cũ emplris exsiccatis sicut ẽ vng. apostolorum
diapalma ut dix gal. 2° ad glauconẽ et cõiter cũ
pressuris bonis et ligaturis et stupatis infusis in
vino stiptico facias. Et h totũ q dem ẽ qñ fit
orificiũ ulceris ẽ in pte inferiori et fundũ in pte
supiori. Q si fuit diuisum ab hoc et sit tibi possle
ut alter locus situs in pfundũ mõ quo orificiũ sit in
pte inferiori facias. Et hoc vult gal. 4° ad glauconẽ
Et narrat quid fecit in lib. illo qui habuit ulcus
pfundũ in brachio et coxa. Et si tibi nõ sit possibil
tal situs nõ est excusacio quin locus apiatur usq
ad radice aptione exquisitissima q nõ relinquat
cauernas. Et nõ q añq fiat incisio sanies in loco
cõgregati dimittat ut parietes cauerne melius at
tenuẽt ut tasta et alia melius intromittant. Facta
incisione sedet dolor et fluxus sanguis cũ albũie
oui. Et alia q vident oportuna. Et si nõ sit possle ti
bi ut locus incidat cõsulit Auic. ablucoem cũ clisti
bus. Ad mũdificandũ pcepit gal. in 2° ad glauconẽ
mellicratũ solũ et post cõcedit vinũ cũ melle ad
expurgandũ. Et desup iponũt spõgeaz noua infu
saz in vino. Uij at ut Auic. si materia fuit nobil
laua cũ aq cineris a cũ aq maris et cũ aq alumi
sa q caz h. q ẽ lauatiua ẽ phibitiua eius q attrahit
ad inebriũ q stiptica. Albucas pcepit q mittere
vng. egiptiacũ dissolutũ cũ aq et melle. Si vul
nus fuit calidũ et virus ut lotura carnis pcepit
lãfrancus et henricus ut lauet cũ aq et melle. In q
sit decoctũ ordeũ lẽticule rose balaustie. Et si
vulnus fuit friu et virus aquosum lauat cũ vino
et melle decoctis absinthii marrubii. p ipi melle atq
mirra. Unud q exsiccat ulcera pfunda et lauat
Rx. vini lb. vi. succi yreos ℥. i. s. q oia bulliant
usq ad cõsupcoez 3e ptis. Et colet. et lauetur
bis in die. Valet cẽtaurea qñ locus iplet. et dem
yreos. Dem fa. orobi. Ligatura fiat ut dix gal. 2°
ad glauconẽ illic ponat. valde intricata. Incipiat
q. a fundo ulceris fortit cõprimendo sic tamẽ q non

causetur dolor deinde ascendat ad orificium vlceris leuiter stringendo vt sanies a loco possit exire. Et hanc ligaturam multi huiusmodi ponunt. Quod tamen vt dixit dominus episcopus ceruiensis et guido et alii multi quod tenta que ponitur in orificio non debet esse solida que saniem in loco retinet sed sit canulata vt sanies valeat exire. Et hunc modum obseruant cauti cirurgici in vulneribus mamillarum. Et spongia noua ponatur super locum sugendo ad se trahit saniem. Sequitur modo de abstersiuis et generantibus carnem. Rx. mellis ℥ ij bulliat vsque ad spissitudinem deinde addat yreos ℥ j thuris ℥ j. Et ponatur in vlcere generat enim carnem et abstergit. Medicamine mundificans vlcera profunda et facit nasci carnem in eis. Rx. pulueris thuris ℥ j picis liquide picis sicce ana ℥ ß yreos ℥ ij terbentine ℥ iij olei mastic ℥ ij pice et oleo et terbentina dissolutis ponatur yreos et thus. Medicamen aliud in quo non potest nasci caro propter antiquum fluxum humorum et vz corrosiuis et putridis. Rx. cineris testarum ostracorum combustorum ℥ ij assungie porcine ℥ j ß et misceantur simul. Et de tali mixtura ponatur circa vulnus. Item Rx. cineris predicti ℥ ij pulueris thuris ℥ j heris vsti ℥ ß mellis ℥ j ß et fiat mixtio et inungatur stuello. Aliud ad idem. Rx. antimonij adusti eris vsti ana ℥ j sarcocolle glutinis piscium corticum limaciarum adustarum ana ℥ ß mellis ℥ ij minuti thuris ℥ j et fiat mixtio dissoluto primo melle. Aliud ad idem quando locus est multis humidus et vz sordicies multe. Rx. polij montani indici dragontee Cipriz ana ℥ j centaurie minoris ℥ j ß mirre ʒ j et fiat mixtio cum ℥ j mellis. Aliud quod exsiccat vlcera concaua. Et vlcera multe saniei et facit in eis nasci carnem. Rx. pulueris pumicis combuste ℥ ß litargiri subtilissime puluerizati per petram ℥ j ß pulueris coralorum ℥ j tere pictorum ℥ iij thuris ʒ j mellis albi ʒ iij. Et fiat vnguentum illo modo. Primo bulliat mel et dispumetur. Deinde ponatur litargirum et bulliat secum modicum postea terra pictorum deinde thus. Aliud quod cooperit ossa et vz vlceribus profundis. Si igitur contingat quod ossa sint discooperta et velis ea cooperire. Rx. amoniaci vel oppoponaci ℥ j rasure panni albi veteris ℥ ß litargiri mirre aloes sarcocolle ana ℥ ij ʒ ij. Et fiat istud armoniacum vel oppopanac dissoluatur cum vino albo et oleo ro. et melle partibus equalibus. Deinde reliqua pulueriziant in mortario et paulatim infundatur oleum et mel et fiat vnguentum. Aliud quod generat carnem in osse denudato. Et valet vlceribus corrosiuis. Et in omnibus indigentibus exsiccatione forti. Rx. radicis yreos puluerizati ℥ j radicis oppopo. vel gumme etc. ℥ ß pulueris mirre ʒ ij sordiciei rasorum apum ℥ j olei mastic et fiat vnguentum. Ex hiis igitur que per parte dicta sunt supra. Et etiam ex hiis que inmediate dicta sunt habetur secundum modum auicenne quod quando pit os quod non generet donec mundificetur. Ego tamen non noto aliquid quod non sit ex habitis supra. Et non non quod in casu in quo sunt aparata iste locionis dicte in principio non vz. Et primo curet apa. Et postea prosequaris in tua cura secundum tamen necessitatem apatis ut dictum est. Loquor modo in simplicibus. Et primo dixit auicenna quando lentes coquuntur aceto replent vlcera profunda et emendicantur sordes vlcerum vel sordicies minuuntur. Et si fuerit magis

ponatur cum lentibus magis supticum sicut sunt cortices granatorum et reliqua. Dixit etiam galenus in dixit narcissi pinsitum cum melle confert vlceribus profundis. Dixit etiam pix generat carnem in vlceribus profundis et maxime et precipue cum puluere thuris et melle et mundificat vlcera corrupta humiditate. Sapio dixit quando semen cucurbite desiccatur et puluerizatur tantum super vlcera replet ea. Et etiam antiqui vetustes dixerunt quod omnia vlcera concaua omnis cucurbite sicce replet carne. Dixit etiam si vlcera sepe lauentur cum lixiuio de cinere quercus dixit mirabilia quod vz fistulis ramorum suorum dissoluit et corrodit callositatem corporis et abstergit concauitatem corporis. Et diascorides dixit de lixiuio facto cum cinere quercus dixit mirabilia quod valet fistulis. Et aliis vlceribus humidis. Dixit etiam sapio quod decoctio yreos facit nasci carnem in fistulis et vlceribus profundis. Et ego dico quod si vinum administratur cum melle et ponitur in eis mundificat ea. Dico etiam quod cinis foliorum salicis incarnat ea et si vis abstersionem addatur mel. Dixit etiam sapio Olibanum replet vlcera profunda carne et incarnat ea. Dixit etiam quando pix humida miscetur cum puluere thuris et maxime incarnat vlcera profunda. Et si miscetur cum melle mundificat et facit nasci carnem in eis. Dico ego quod plantago est sublimis in vlceribus profundis multum enim confert. Et dixit melle addito sale vulnerum sordes adiuuat. Et corrodit humiditatem reducit vlceribus sordidis prodest. Iterum dixit sic preterea quod viderunt quod vrina multum abstergit. Curant cum ea vlcera profunda et scabiem. Et vlcera plena multa sordicie. Et administrat eam in vlceribus intestinorum. Et circa loca loca illa exitibus que sunt multum humida. Et in vlceribus aurium. Et subdit quando administratur rusticis necessitate coacti non potentes habere aliam medicinam curant egritudinem corporis. Et accipitur petia et ligatur super ea vlcera que generantur in manibus et pedibus corporis. Et ligatur cum ea ligacione forti. Et precipit infirmo vt mingat super locum. Et non dissoluatur quousque curetur. Confert ei et curat. Et idem dixit galenus de vrina. Dialco. dixit profundas plagas magis curat et replet quam mastix. Et galenus dixit de ea magis omnibus aliis. Tras replet vlcera profunda. Et dixit lotura plumbi plumbi replet alta vlcera et cicatricem inducit cum oleo ro. Et idem dixit de litargiro. Replet etiam vlcera carne puluis pumicis cum melle mixtus et impositus. Et hoc precipue facit in corporibus duris. Vnde dialco. dixit quod sit combusto et ponatur cum melle. Guill. de varig. dixit quod cauernosa vlcera multe saniei sana ni perfecte in paucis diebus lauans aliud et illa sepe cum lixiuio immittebat. Cineris ostratorum partes ij aloes partes j. Et dabam cineres enclorum marinorum. Curat et loca cauernosa in musculis spinarum ad posteriora vbi fui hec expertus quod de parte ista sepissime fui expertus. Et specialiter de puluere ostracorum sanatur etiam cinis ostracorum purpureorum secundum auicennam licet non secundum sapionem. Et si ponatur extra circa locum intus ponatur cum aliqua medicina generatiua carnis sicut est hec iusta. Et ex istis simplicibus multa composita ordines secundum intencionem tuam. Et curatio intencio completur vt dictum est in aliis capitulis et ideo non recapitulabo plus.

In vlceribus aliquando generantur vermes

roe putredinis vel ipe tm extrinsece q roe intus ap
qr nece est eos remane Et pmo dixit Auic q suc
cg inflameti flaminal Et est motiui vmes interfi
cit et humiditate et sordicie remouet Dyascor
succus nepite positus in vlce ide opat et nepita
e spes inflameti fm ipm Et decoc eius ipius est
multu bona et opat sicut succus Ad ide succus
foliorum psici et sp aliter extrinsecatu vz si folia pis
tent et ponant sup locu in fon exempli multis
vz et est exptu p me Ite est succus absinthei
ad hoc ide vz Et eode mo sicut folia psici Et
semetina puluizata et apposita hoc ide opat
Et breuit oia amara hoc ide faciut Et eode
ostacius dixit R cerus q j poli puluizati
z s picis liqde z ij Et fiat mixtio Est eniz
pfcm medicame vmes naq occidit et vlcera
sanat Aliter exptu mirabilit no solu in hoib
sz ecia in brutis R milij solis osideratis tm psomis
q pueri mi indiget hoies aut plo et alia ma
lia plus Dixit gº hc in pueris R milij sol z j
et misceat cu vino albo et det in potu facit eniz
statiz exsiccare vmes in ventre

Ulcera corrosiua fiunt a mia collera adusta
q mia p sui adustionem quda fraudulentias
adipiscunt venint at ut plimus post formicas
et pustulas malas et prurigmosas Et si tales cor
rosio pcedat huc inde no multu in carne pfunde
dicit ambulatiu Si pcedit tm q osumet mebra
dicit maducans Et de hoc transit ad lupu Istis pms
venio ad cura In cura gº illa 4º habes intencões
pma e ipm corpus eudare 2ª e debita administrac
cibi 3ª e ma ad locu exsiccare 4ª e locu osoli
dare Pma intec oplet cu educcez ipm humor
acutu sicut e electuariu succi ro sicut est sr pille
de fumo terre fm q mia e pcans i corpe Et hoc
fco purget mebra cu ventos et sanguisug Et oplo
cus pmutet cu epithimatib Et sic de alijs et
e regula gª pmi ca 3º q oz pmo curare corpus
qm ex morbo aliqd curare Et hc notauit gal 3º
tegni 2ª intecio oplet cu cibarijs refrigetib
ipm sangne Cibi naq quenietes dz habe ora
qualitates humoib pccatib Debet gº ee fria et
humida inspissatia ipm sangne vt acuitas eius reo
ueat Et in oib alijs sex reb no nalib honeste
se habeat et spalit i malefacietib et infrigidatib
et e motus et vigilia et sic de alijs 3ª intecio ople
cu localib p quo notes bene q vlcus corrosiuum e
duplex quodda e corrosiuu cu putredine Illa q oue
niut vlceribus corrosiuus in quib no est putrefac
sr sicut embrocac es et aquis fris et sicus sicut
e acetu et aq decoctio mix mirti balaustiarum rosarum
gallarum Et sic de alijs eiusde oplois et aq pura Et
nota q ambulacio corrosionis facit necitez mede
di mebra timore aliorum Nota est q in illis no
sit dilatac ne in curace corp ducat ad peius
Et ibi canones duo sr vlcs ad vlcus corrosiuu cuz
putredine Si i in vlce corrosiuo sit putrefactio
tunc ouenit aq maris et aq cineris Et inqt Auic
melior curatio est curatio suptiorum infrigidacui
et exsiccatiui sicut sr cortices gnatorum mirti seis
ro lentes acetosele Pono recptas mo vlcs
dispom vbi sit corrosiuu solu si eet putrefac

recurre ad ca qd sequit Dyascor R foliorum o
liue siluestris qtu vis et otere et pone sup locu op
timu red remediu est Ite olma mis emplastra em
plam sup locu vlcera corrosiua remouet et purgat
Aliud dyas R pul seis aneti d cineris radicis
eius qui locus e forcior Pmo tm dicit dyascor q locus
lauet cu mellicto d aq maris vt dr Auic et serap
Deni aspgat cinis aneti obusti Dixit est indu
affodillorum recetes emplate sup locu salubrime cu
rant Ite R assari succi platagis mellis et ex oi
bus istis fiat emp cataplasma De rubo est dixit q
emplim fcm ex folijs eius facit hoc q dem e q phib
ambulacione Et vz herisipile et formice Dixit
est succus mali gnati expssus et coct et mell mixto
pascetia et recetia vlcera ad sanitate pducit Dix
est scamp vina pascetia vlcera opescit Ite dixit de
pssio cuz melle Ite dix de amigdalis amaris cu
melle putrida et pascetia vlcera opescat Ad h
dixit cortex pmi pascetia vlcera calcato mixta no
pmittit vlcera pgredi Aliter volunt q galle pe
no pforate pascetia vlcera vlcera curat Et melo
q pmo vult q sint bulle postea extincte i acetovl
vino Et apio tm dix q oes galle valet plus tm
ille Apuli dix lenticula cu melle lecta et iposita
pascetia vlcera o medendo oseruat Et ad hc loliu
pascetia vlcera et a quib expdit mallena samies
cu melle ducit Voluit est q battitura heri cu mel
le pascetia vlcera opescit Dix est q vetera vrina
hois antiq vlcera curat Et sili vrina noua vt d
Auic Dix est vlcera ambulatia alume amixta gal
la sibi ponde carnes suplinas remouet et medet De
mq putredinib q vlceribus putridis corrosiuis
Dix est gal de folijs pastinace emplate cu melle
eide loco Ras dix fel eiusde facit ide q vrina hois
abstergit naq et exsiccat Dix est q stercus hois
tritus et mixtu cu ruta sicca ofert vlcib corro
siuis Ponite mo opoita qtuis qtuis oposita
ex simplicib Et pmo Rasinus opoint hoc q v
multu R succi foliorum vitis albe z iij alune z
iiij misij et est spes vitrioli z ij mane pul
uis thuris z iij yris yrilice z j calcanti z ij
soluant oia et siccent purgat et replet vlcera talia
Dix est guill de varig q radix vitis albe cum
sale trita illa opatur Quod sit vitis alba iam
dem est et dicitur loco suo Aliud mirabile in
illis R radic assari z j amigdalarum amigd ama
rarum radic cortic z s sumach z ij foliorum rru
bi z j Cortic radic solatri z j s foliorum vrti
ce et seis eius an z iij foliorum vtriusq pastina
ce an z ij succi plantagis lb s mell lb j et
fiat emplim ex dictis p oia vale Et respice in
simplicib Aliud ad idem R succi vel puluis
getiane mell albi an z ij lucij z j Et fiat
isto q pmo bulliat succus et mel vsq ad spissi
tudine Deni addat luciu Aliud ad idem R
radic vitis albe z ij salis subtilissime trite z j
et fiat emplim Et si vitis eet sicca expuatur
pulus eius cu sale hoc naq e exptuz Aliud
ad idem R succi arnoglosse z ij olei rosati
z iij cere z j et dissoluat pa cera et oleuz
Deni ponat succus et fiat vngtm Epithimia
q vz si in loco eet mala oplo calia R succi

virge pastoris extremitates mirti ℥ ij. Et isto fiat
usus deinde ponatur super locum petra minuta balnea
ta in hoc vinum est stipticum vel in li. mirabilis la
nande locum et ampl. imarum si ibi non fuerit mala
complexio calida hec est recepta. Rx. lentis ro. foliorum mastic
et gummi eius an. ℥ j ʒ. granorum mirti cortic. granorum
lentisci an. ℥ j. aluminis rose combuste ℥ ʒ. et fiat pul
vis et aspergatur super locum vel bulliat cum vino et
lavetur. Aliud est de mente auic. quando mala complexio
fuerit calida. Rx. foliorum acetose solatri arnoglosse
an. ℥ j ʒ. coquantur lentes et sic permisceantur herbe
dicte et fiat emplastrum vel ex istis fiat lotio et est expe
rimentum et dicit in primo. Aliud auic. Rx. cucur
bite adhuste pulveris foliorum ℥ j. foliorum olivarum
silvestrium ℥ ij. farine ℥ iij. Et cum aqua fiat mixtio
Cum autem corrosio fuerit valde magna et illa non valeant
nec possint removeri precepit guido ut ponatur pulvis
cum trociscis affodillorum cum pulveres trociscis calidioris
removeat cum arsenico sublimato et deforis
ponatur consensum secundum de bolo. Ung. Kyram
ad corrosionem maxillarum et ponitur hic in capitulo de
vite alba. Rx. foliorum vitis albe ℥ iij aluminis ℥ iij.
citrini albi ʒ iij. .... ℥ j. vitrioli
citri ℥ iij. Et fiat mixtio. Aliud in ulceribus
antiquis et magnis. Rx. herbe bustu loti ℥ j.
beringinis herbe ℥ j. battiture heris ʒ ʒ. mirre
ʒ ij. vitrioli albi aluminis roche adhusti an. ℥ j.
aceti ℥ ij. mellis ℥ j ʒ. olei nucis ℥ iij. cere
ʒ vi. Et fiat isto primo bulliat battitura heris
cum aceto et melle et oleo donec consumetur acetum
et magna pars mellis et coagulatur quod non ... fac
tago deinde ponatur cera et cum fuerit ... de
ponitur ab igne et addatur vitrioli et alumen
Et ultimo mirra. In sinophabus Serapio primo dixit
... seis aceti et stipticitate eius curat ulcera
... et spe... ulcera testiculorum et ulcera ani
et ulcera virge consolidat. Item decoccio fructorum
corrodit magis corrodentia. Flos affodilli decoctus
cum vino et oleo hec idem facit. De plantagine dix
it Serapio et auic. quod confert ulceribus corrosivis om
et prohibet dilatationem ulcerum corrosivorum Et galienus
confert ulceribus intestinorum et abstergit saniem
et inflamaciones removet. Dixit etiam quod ... poit
in ulceribus cum licio confert ei et curat ulcera corrosi
va Et hoc vide ab auic. in ... ana Et dixit
lac titimalli est conveniens ulceribus fraudulentis et
cancro. ... Et galienus excellentem quantitatem que
est in eo caliditatis ... loco cauterii. Et sic curat
ulcera corrosiva et putrida et administratur suo tem
pore Et secundum modum et quantitatem secundum quod oportet aufert
duritiem in fistulis existentem Et cinis lactucinosa ha
... quam habet lactucinia. Dixit etiam Serapio olei
... antiquorum confert ulceribus corrosivis Et quando
utitur eo in ulceribus nervorum. Dixit etiam folia sam
... prohibent dilatationem ulcerum. Et dixit etiam quod cum fit
emplastrum ex foliis pastinace silvestris quando incipiunt cor
rodi confert. Dixit etiam folia urtice et etiam semen cum
melle ... in operatione. Dixit etiam es ustum prohibet
ulcera fraudulenta corrosiva in corpore. Et batti
tura eius prohibet vulnera corrosiva et incarnat et
consolidat ea. Et ... etius et ... heris est
quando ponitur in extremitate radii vel alterius rei carnes

malas ab ulceribus tollit miscetur autem cum cerotis et
fit medicina que abstergit sine mordicatione et prohibet
ambulationem ulcerum corrosivorum in corpore Et pro
hibet apertionem ulcerum. Colcotar prohibet ulcera
que ambulant de loco ad locum pulvis est calcans et
est species vitrioli solus impositus aut cum aliquo unguen
to prohibet corrosionem. Dixit lapis frigius consolidat
et incarnat consolidacione et incarnacione bona Et confert
ulceribus corrosivis et ingreditur in medicinas que fiunt
pro eis. Et ... si administretur solus aut cum melle confert
speciei squinantie postquam ablutus est Et prohibet fluxum
humorum venientium ad illum locum. Guilhelmus de bri
sia approximat eum in actione mamille usque
ad consolidationem Et subdit Serapio de lapide fri
gio Aufert carnem superfluam ... ulceribus et incarnat
ulcera fraudulenta et consolidat ea et curat mala et
cancrenosa ex eis. Item dixit sic Serapio quod est species a
luminis et propter famem quod est melius alumine corrodit
carnem superfluam in scabie et aliis ulceribus. Et prohibet
ulcera fraudulenta non augeri. Et videtur loqui de
combusto. Bartho. de varig. dixit etiam quod alumine potest
misceri cum fece vini et melle. Et quod semper ante hoc
remedium precedit ablutio cum aqua mellis primo et pos
tea cum aqua maris Et post ponitur salgema in unguento.
Et dixit etiam Serapio quod sal cum melle aut etiam sine illo
superaspersus ulcera corrosiva etiam ambulativa sanat
quia subito materias malas resolvit. Item dixit de flore sa
lis et specialiter in passionibus virge. Veteres antiqui
dixerunt quod ad ulcera sordida et ambulativa folia
olivarum siccarum vel viridia imponantur Et Serapio et
Diasco. locuti sunt de columbari et silvestri. Aliqui
dixerunt quod fieret cum melle. Aliqui dixerunt quod cinis
ramorum eius et nucleorum eius confert Et similiter locio fit
cum lixivio eius. In talibus etiam ... ut dixerunt pulvis
aceti cum cinis eius suppositus curat. Illud idem facit
pulvis seis eius ustus et superaspergatur. Et bar. dixit
quod locus prius lavetur cum aqua maris et quod cinis ille ponatur
cum melle. Confert etiam istis ulceribus corrosivis si sit
in nervis. Vino galienus experientia et rationem si cinis fruc
tuum vitis primo misceatur in aceto et exsiccetur et est
plus super locum cito consumit magis corrodit. Cum
radix affodillorum coquitur cum fece vini et fit emplastrum
confert ulceribus corrosivis. Dixit bar. de varig. quod
flos affodilli cum melle vel vino cocto sanat ea.
Iohannes dixerunt antiqui de radice antiqua sicca testiculi
canis cum melle mixta. Dixerunt etiam aliqui antiqui
quod radix nil multum v... et est mirabilis operationis si in
istis ulceribus apponatur. Et ... de silvestri
nisi que maioris acuitatis Et aliqui dixerunt de fruc
tu eius. Ego tamen nescio quali sit huius fructus herbe
nisi per fructum velimus intelligere semen eius quod credo
esse verum. Nil autem est herba nisi quam tingit et vul
garit vocatur guado Et bonorum multis reperitur et
artificialiter seminatur. Avic. dicit in ... fuerit
ulcera testiculi ... et prohibent ulcera ulcera di
latari sine forma et incarnat ulcera fraudulenta
corrosiva. Et Serapio et Dias. et Bartho. et apulius idem
volunt. Decoctio radicis pentafilon ... ad ulcera am
bulativa. Et ego dico quod succus generat ... vel radix
eius cum melle. Dixit etiam emplastrum ex foliis rubi prohi
bet ambulationes fraudulentas fortiter et valet hic

risipile Et ꝓp hanc cam̄ ɔfert vlceribꝫ intestinorꝫ et cū hoc abstergit sanies Et si adest ibi aliq̄ instigdacio extinguit eas Et etiā mūdificat fistulas et alia vlcera hūida et antiq̄ Et subdit q̄ nō est ei aliq̄d meliꝰ in antiquis et nouis vlceribꝫ Et Auic̄ dixit sumach ꝓhibet ambulacōez frandulētā. Bolus armenꝰ fm̄ ipm̄ ꝓhibet ambulacōes putredinis. Gal. dix̄ in 8.º de sim̄. me. radix solatri stringit vlcera mala et corrosiua Et p solatrum ipse intelligit illā ꝑtē q̄ vocat̄ morella. 2.ª intencio ɔplet̄ vt in alijs dcm̄ est et si in loco fuūt apā illa nō ɔueniūt ꝑ ꝑte Et tē recurre ad tractatū de apatibꝫ Et p̄mo cures apā vt iā sepe dcm̄ est deinde vlcus.

Ulcus putridū notū est ex se ideo solū pono curā et nō aliud. Cura vlcerꝫ sordidorꝫ q̄tuor habet intencōes sicut iam dcm̄ est in alijs. Prima ē purgare ipm̄ corpꝰ 2.ª est vitā ordinare 3.ª ē māꝫ putridā remouē 4.ª ē locū ɔsolidare. Prima intencio ɔplet̄ cū medicina solutiuā fm̄ nāitē hūorꝫ peccātiū deīn purgare ipm̄ mēbꝝ cū ventos̄ et sangsugis Et valde dignū est ne cura ista tardet qm̄ tarditas eiꝰ addit in maliciā. 2.ª inte.º ɔplet̄ cū admīstracōe sex rerꝫ nō nālīu Cibaria ꝗ sint optima ꝓhibētia putredinē Et ī alijs honeste viuat et rectificet ɔplexionē mēbri cōtū ē posse. 3.ª intēcio ɔplet̄ cū localibꝫ. Cū g.º ɔtingit q̄ corpa sint in putrefactione et ī corrupcōe tūc nām est vt remoueant̄ cū ferro ignito ɫ cū medicamine acuto Et rēoueat̄ donec remaneat caro sana Et ɔgnoscit̄ ex bonitate sanguinis qz ex bono colore ipiꝰ Et cū fuit ꝗ.ᵒ fiat iniect cū butiro vt escara cadat Et defēsiuū ponatur circa ꝑtē sanā ne in loco īducat̄ mala ɔplō calida. Et multociēs vt dicit Auic. ē neeē incide re mēbꝝ ne putredo vlteriꝰ pambulat. qz ad alia mebra ꝑtrāsiret Et si at nō fuit nēc appone cauterium fiant embroce cū aq̄ morꝫ ɫ cineris ɫ sapatris ɫ opiteato qz vino sceptico Capio dicit colator putrefactꝰ ꝓhibet Et dix̄ eis folia vrtice cū sale putredines et pascētia vlcera curant. Itē dicit de folijs pastinace. Itē de lacte titimalli vt dcm̄ est in p̄cedēti ca.º Dias dix̄ q̄ alumē et galla ꝓhibēt putredinē Et dix̄ eis folia vrtice cū sale ꝓhibēt putrefactiōꝫ Et dix̄ eis amigdala amāra mixta cū melle. Dix̄ etiam de hoc q̄ vlcera putrida et pascētia tollit. Nota q̄ in hoc ca.º nō pono alias recepꝫ tas nec simplicia qz ꝑ hys recurre ad cam̄ imediatū qz ibi multa expta īuenies Et ad cam̄ qd īmediate sequit̄ qz mirabilia expta īuenies Et videas ista capla qz vnū adiuuabit aliud Medicamē q̄ ꝓhibet vlcera dilatari Et ē Auic̄ ꝑ ꝑte. Rx. pulūs seis insq̄ā. ℥ ij. farine or. ℥ iiij. boli ar. ℥ j. aceti ℥ j ß. Et fiat emplm̄ et ponat̄ in ꝑte sana Aliud qd̄ vꝫ in corpibꝫ teneris. Auic̄ ꝑ ꝑte. Rx. farine or. fa. orobi. an̄. ℥ j. aluis ꝑte. ℥ j. et cū lixiuio et suco cucumeris [illegible] fac emplm̄ Aliud theodorici Rx. farine [illegible] piscū saltatꝝ

farine or. ℥ iiij. aristologie lon. et squille pa rū coq̄tur in vino et misceant̄ cū melle et superponat̄ Aliud Auic̄ Rx. feces lini. ℥ j. vitrioli albi ℥ ß. radicis cucumeris azinini. aristol. lon. an̄ ℥ j. radic̄ silie radic̄ caulis an̄. cinerum piscū saltatorꝫ et cū melle q̄ntū sufficit fac emplm̄. Aliud Auic̄ Rx floris heris ℥ j. campane maioris sui vini sole vel fēne qd̄ idē est ℥ ij vitrioli albi suci cucumeris azi. an̄. ℥ ß. et cū melle et aq̄ cineris fiat linimētū Aliud expertū Auic̄. Rx. dragāti ru. ℥ j. calcis viue aluis cortic̄ granatorꝫ an̄. ʒ vi. thuris gallarꝫ an̄ ʒ iiij. cere olei q̄ntū sufficit Aliud Auic̄ Rx. alsurie et vitrioli pt. xij. colcotar. x. dragāt̄ vim coq̄t̄ cū aceto et ex eis fiat linimētū Aliud Auic̄ et bruni. Rx. ꝑlubi husti heris husti cerusse thuris mas tic̄ litargiri armōiaci oppoponaci an̄. ʒ ij. adipis renum vacce rasine olei mirtini cere oīm an̄. ℥ iij. que sūt soluēda soluāt̄ in aceto et terēda terant̄. et fiat emplm̄ Aliud ad idem Rx. vitrioli cit rini ℥ iiij. vitrioli nigri ʒ x. vitrioli rubei ʒ iij. aceti vini ℥ ß. Et fiat bulicio donec acetū ɔsumetur et remaneat in forma lenticlis Et emplm̄ de melle cucurbita sicca et folijs oliuarū siluestriū vꝫ Et si in istis accidat apā ista dca non opetiūt vt est māifestū Et p cura horū apatū recurre supiꝰ vt dcm̄ est. 4.ª intencio ɔpletur vt dcm̄ est in alijs et ideo ex te vide vt expedit

Scias q̄ vlcera difficilis ɔsolidacōis se habent ad vlcera corrosiua putrida et sic de alijs sicut supiꝰ at. inferiꝰ ꝑ hūc modū qz quodlꝫ vlcus corrosiuū ambulatiū est difficilis ɔsolidacōis nō tamen ecō̄. qz nō omē vlcus difficil̄ ɔsolidacōis est vlcus putridū vel ambulatiū Et hoc est q̄ dicit Auic. Scias q̄ omnia vlcera difficilis ɔsolidacōis sūt ꝑter corrosiua et putrida sicut est cāe ꝑter ipm̄ Et ideo qz sūt aliq̄ vlcera difficil ɔsolidacōis que nō sūt de gn̄e illorꝫ fuit neeē ante hoc ca.ᵐ ɔstituere Et nota q̄ nō possū tibi dare modū curacōis vt in alijs caplis feci Sꝫ tūc ꝑꝰ vide causā q̄re vlcera sūt difficilis ɔsolidacōis et curacōis et fm̄ illā cam̄ ꝓcede in cura tua sit mala ɔplex.º tū debes eā remouē cū ɔtrario vt inde habitū est in caplō vii. vn̄ rectificacio ɔueniens est causa multociens cure vlceris. Si aūt causa fuit malicia sanguis ex q̄ malicia nō posset caro gnāri īmo totꝰ sanguis in saniē ɔuert̄. Cura est vt dent̄ cibaria gnāncia sanguinē oppositū Et ideo ɔsidera pecām sanguis an peccet in q̄ntitate ɫ in sbā ɫ in q̄litate Et fm̄ hoc psequeris in cibarijs. Vn̄ si fuit caliditas sint frigida cibaria et ita ꝑ oppositū in alijs q̄litatibꝫ Si fuit subtil cibaria sint grossa et eē Si fuit multe q̄ntitatis flobothomet̄ Si fuit paruc q̄ntitatis exhibeat̄ cibaria multiplicā ipm̄ et in s̄mone vbi dcm̄ est. Et si causa fuit sordicies vel virulētia Recurre ad caplm̄ ꝑprium supiꝰ positum q̄ si causa q̄re non ɔsolidatur fuerit nimia siccitas de eo qd̄ bo.ᵐ est

q tu facias ipm sudare cu aq calida vsq quo sudet
mebru q cpithimet cu petia infusa in aq calida
aut membru fricatur fagas vt humiditates currant
ad locu Et aliquociens vtile est replicare vngue
tu picea q fit ex pice q attrahit sanguine vt locus
humectetur Et si causa fuit malicia complexionis
mebri q mebru fuit nigru aut viride tunc debes
locu scarpellare et extrahe ipm sanguine et appone
ventosas et scarificare et pone sangsugas sm q
tibi videt Deinde residuu desicca cu lixiuio aut
spogia posita sup locu Et si videras q vlcus va
rices terminet no consolidant vlcera talia nisi
varices illa abscindat et remoueat Et modu
dixi vobis alibi q multis modis in remouentur
Et si causa fuit fistula curetur curatione fistule Et
si causa fuit corrupcio ossis et q sequit ipm incide
mus et detegemus ipm os Et si fuit possibile aufer
re illud q est sup os cu fricatione facienus et sub
tilissime inquiremus De compositis valentibus
W. composuit ho Rx floris heris et climie conglutti
nacionis auri an ʒ vi gume capssi ʒ iiij sal
gemme ʒ iij aristol ro minute thuris an ʒ j
Cere et olei mirtini quantu sufficit et fiat vngtu
Ad idem dicit auic Rx limature heris limatu
re ferri an ptes equales pistant cu aq aluminis
Deinde intelletur cu argilla rubea et comburetur in
furno Deinde administretur pulurizata Item est ex
hijs que dicta sunt cu litargiro et oleo mirtino fiat
emplm qui est mirabile Et scias amice q oleu
non ponit in vlceribus nisi vehementis stipticitatis
et siccitatis sicut oleu mirtinu et masticinu
Et si ponatur no ponat nisi in vlcere contuso a
ponitur vt sedet dolor qui tunc no est excusacio
q ponat Aliud auic Rx heris vsti rasine sal
geme an ʒ ij Cere olei mirtini q sufficit et
fiat vngtu Aliud auic Rx cere gumi pini an
ʒ vi climie auri ʒ iiij colcotar ʒ vi olei q
sufficit et fiat vngtu Aliud Auic Rx merdasen
gi olei lib s armoniaci ʒ s minuti thuris
ʒ s et fiat ex eis linimentu et moneatur conti
nue cu penna In istis dispositionibus ab auctoribus
aliq simplicia inueni Et primo Dias dixit
suc folioru lilij cois mixta et decocta in vascu
lo nouo vlcera vetera medetur Et in oibus vlce
rib ad cicatrizandu optimu remediu Et auic
vult ho de succo cuilibet s vult q in vase eneo
coquat Dix est Dyas q radix panacdonis
sicatrice inducit sicca et iposita vlceri antiq
sordida purgat Et cordaon siccu et ipositum
ad cicatricem inducit Et dix est de cortice
capparis Et aliclas ide est dicit Et dicit Sera
pio de centaurea maiori qui si ipa est recens
et emplastretur conglutinat vlcera et consolidat et
incarnat Et de minori dixit si tota cu foliis
emplm iponat incarnat et consolidat vlcera an
tiq Et subdit q qn exsiccatur et administrat
in vnguentis incarnatiuis et exsiccatiuis fistulas
et vlcera pfunda incarnat Dix est radix op
poponacis cu ad vlcera antiq qn terit et mis
cetur cu melle Et vestit ossa denudata carne
Optimu autem in hoc est rasina pini antiqui
Et opus oppoponac sit dissolutu in vino Et
si melli sit commixtu vlcera antiq pducit ad
sanitatem Dyas idem dix Dixit etiam Sapio

q viscus miscetur cu olibano curat vlcera an
tiqua Bartho de varig dicit q olibanu sit
cu viscus et mel quantu oia sunt Et dyas idem
dix q oia vlcera antiq plena sorde sanina in
posita cu melle et abstergit et phibet dilatacionem
ipor et mu ificat et alia iuuamenta facit Et
dixit est de agresta sm artem cu aceto aceto cocta
confert istis vlceribus Et dix est aloes incarnat
vlcera difficilis consolidacionis maxie que fiunt
in ano a virga Et apparuit q fuit in hijs locis
qm dissoluit et fit linicio cu eo et phibet humores
qui fluunt ad locu et resoluit eos Et aloes succotr
nu no ponit in virga Et dixit est radix caperi e
mirabilis et optima in hoc loco qn administrat
trita Et gal et dyas idem dixerunt de eo Et dix
est terra sigillata conglutinat vlcera antiq et desic
cat ea et qn conficitur cu aceto forti et fiat vt lutu
conglutinat vlcera recentia ¶ Auic dicit de barba
hyrcina folia eius cu exsiccantur consolidat et confert
vlceribus Et flos etiam omnibus illis est forcior Dix
est auic de balaustia vera q ipa consolidat plagas
et vlcera antiq Et excoriationem q a fricatione
contingit p concussionem puluerizata Spongia est
sm auic decoqt cu melle et consolidat vlcera Et
sibi ponit sicca sup ipa aut infusa in aq aut in
vino et exsiccat humida et antiq vlcera Apuli9
dix herba sanacionu cu assungia veteri iposita
mirifice sanat Haliebas dixit q si aristolon
pulnerizet sup antiq vlcera desiccat ea et sa
nat maxime si ea distempetur in melle Et loqt
de radice Et dixit aliubas stercus canis comedentis
ossa cu melle primo exsiccatu confert Alkif
dix q hermodattilus desiccat vlcera antiq et abster
git ea Auic vult de alb. Rmo ¶ Mesue dicit
de yreos q ossa nuda vestit Et ego dico q mir
ra eodem modo opat Conuenerunt omes veteres
q ad vlcera antiq et vulnera oia difficilis
consolidacionis Et Rx fraudulenta et humida sm
bartho terat in vase eneo et Rx fco ex here
rubeo cu pistello consili vrina infantis cu mo
dico aceto et sale vsq in domo calida donec co
agulletur Et apponat na nichil est melius isto
Et gal dix q hec medicina nominatur grisotella
Et bartho dix q ista sola pot inponi vel cu
melle misceri vel cu cera vel cu vnguento sm
exigenciam Et vulnus primo abluat cu aq mell
deinde cu aqua salsa Et hoc de isto capitulo

Fistula est vlcus pfundu cauernosu
cu callositate carnis circundantis ipm
a quo procedit vt plurimu sanies virule
ta Et hoc est q dicebat in tumoribus pter natu
Est aut fistula longa et stricta sinus siue alijs
sinibus constrictionem et duritiem pariens apte intra
seca et rursus et mittens superfluitatibus vel sa
mem virulentam pp superfluitatem illic currentem
Et ex hoc pz q sanies virulenta no est ppria
dria et essencialis ipius s callositas dicta cu forma
fistulari Nec obstat q dicit mgr arnaldus
de villa noua q q diu sanies fistulazp sit aquosa
vel glutinosa seu prue qualitatis existerit fistula
manet q si no manet q sit extincta ¶ Non
reputamit aut gal neqz albucasis diu exsert

Fistula

Et non est in quibusdā horis humitas ab eodem emittēs et in quibusdā horis abscondit humitas ab eodem Et istud alicb. l tenet cxp brun⁹ Et gor⁹ magri Et Jamer' de duritie de qua incepat rogerii et rolandi. Fistule aut sunt multiplices. Quedam enim trahantur ad nervum quedā ad ossa recētia Et redire ad principiū huius tractatus pro declaracōe huius Et iterū quedā sunt in oculo quedā in mādibula et quedā sunt pectore · et quedā sunt in gutture Et quedam i ano. Cause fistularum sunt ille que faciunt vlcera cavernosa Causat ē etiam ma[teria] flatica viscosa inepta motioni vt adhusta vel venenosa. Signū aut quod sit fistula a sba[n]ter inherētibus quod ab illa callositate et a forma fistule instrumētali et ab accidentibus vt a fame mala et a dolore quod in eo non ē dolor nisi prur⁹ nisi ad nervum tiet. Significat quod sit in carne ex grossa et viscosa et turbida humitate cruda que ab ipā currit. Significatur quod sit in nervis quod egreditur sanguis et quedā fex. Significatur quod sit in osse eo quod ipā sanies ē citrina et subtil. l vt ponit avic⁹ Et in hoc iuvat pbacio et locus et tēpus Et de hoc indicat quod si est in loco nervoso vel ossuoso credat quod altera vmit ea Et si trāsiunt anni credas quod ē in osse. Indicat etiam quod fistula sit difficil curacōis maxime si est pfunda et antiqua que plēs habet concavitates Et nota quod fistula que est in mēbro nobili vel ppe ipm̄ et que ad interiora penetrat vt ad pectus ventrē vel vesicas vel ad aliquē de costis vel spodilibus vel ad aliquā iuncturā puta man⁹ vel pedes suspecta est ē male curacōis. Cura illa in duabus consistit s. in regimine vite et potus. Vlē aut regimine tres habet intencōes. Pma ē corpus purgare 2ª est vitam ordinare · 3ª est mēbra interiora confortare. Pma intēcio cōplet cum evacuacōe humorum peccantium. Consideracōe tn̄ ipius humoris peccant vt dicit brun⁹ Et ex colore loci cognosces humorē peccantē vt ipē met dicit cum gº supabundat malancōlia locus erit alb⁹ et moll et putredo que emādat a fistula ē · aquosa alba grossa et multe quātitatis si melancolia supauit livet locus et tendit ad nigredinē cum quadam duritie et putredo ē nigra vel livida Si colera locus est citrin⁹ et in punctioē arsura sentit et putredo macitina Si vō illud quod fuit suphabudans fuit sanguis hic locus rubet / bene corpis inflant et putredo sanguinolenta currit. Qualiter autē debeant hec mēdigeri et evacuari satis dictum est de apostematibus et ibi illuc recurre 2ª intēcio cōplet cum debita administracōe sex rerum non naturalium et spaliter cibi et potus consideracō tn̄ humorum peccantium secundum peccantium illud dicitur extra ordinacō potus et consideratur bene 3ª intencio cōplet cum pocōibus ad fistulas pbatis quare ista ē multum dilecta. R. agrimonie p. iij. plantaginis p. ij. foliorum olive p. j. sandaline nunitiz et pistent et cum vino albo coquātur et fiat colatura de qua oi die in aurora ciatum vnum administret. R. gentiane p. ij. centauree p. j. coquātur in vino albo et administrent. Regimen autē particular quatuor habet intēcōes pma ē strictū orificium ampliare 2ª fistulam auferre et mortificare 3ª ē locum mundificatum mortificatū mondificare 4ª locū mundificatum in carnare. Pma cōplet phi[siciis?] modis p foramē ponat tenta genciane aut [illegible] aut brionie aut dragontee aut de fructibus spongie bene torte et aptate sicut medulla sambuci vel ebuli vel melegranij nō psumas tentam facere quia in extrahen[do] sepe frangūtur et ideo ille tente debent ligari cū filo eo quia si pfundat nō pnt extrahi sine pericle et fiant grosse et longe secundum foraminis quantitatē et stent tente ille p. 12 horas pº autē remoueatur tenta et si foramē fuit dillatatum ex hoc erit cōpleta pma intē⁹. 2ª intē⁹ cōplet vel p immissionem acuium et corrosivorum alio⁹ p incisionē et cautizatonē 3ª⁹ cum incisione et callositatē remo⁹ vel evulsione. Primum modū docet Guil' facere cum impositioe tente tri[ti] affodill'. Et rogerius docet cum tenta de cilie et de sapone aut cum tenta linita cum arsenico que nō fallit. Reymundus de villa nova dicit autē fistule esset durissime cavernē tūc opus est ad talia acuta cum aceto aut cum aliquo liquore et intrat cum instrumento tali quod teneat ad oēs pfundit⁹ et claudat foram⁹ et remaneat donec sunt pfectas opus et hoc ē quod dicit raymaldus fistula tortuosa intricata inich p niss fellels aut nitrosis liquoribus inbibat. Similiter et ad hoc bz aq̄ fortis alchimistarum salte pª oēs fistulas mortificat et disrūpit. Avic⁹ et si impleat foram⁹ ex radice scolopēdrie quod liberat. Aliud bo⁹. R. auripig⁹ sulfuris calcis vive equaliter et inpasta cum sapone et imple fistulam. Avic⁹ si autē locus impleatur pulu̅e ellebori nigri notū ē quod curat et dimittat p tres dies secundum aliquos Et nota quod inducit apaciones et ideo considera Similiter cartam de pappiro cum p⁹ aceto infundit et p⁹ª exsiccatū ē eis vtile valde Et dicit etiam de ciñe cap. ue. Et pulvis etiam radicis pentafilon cum melle iposita valet. Radix aloes cum sale masticata et apposita fistulas oculorum pgat et sanat Et secundum bar. idem pnt folia malvavisci cum sale et supposita. Dy[oscorides] radix aristo⁹ ro. pgat fistulas et ad similitur pducit longa autē extrahit et carne replet. Const. radix Reyri citrini cfert fistulis qū pulūzat in eis Et dy. yreos yllirica si fiat collirium cum melle ex ea pgat fistulas et replet ea carnē. Et Sapio dix. radices yreos faciunt oriri carnē i fistulis et vlcerib⁹ pfundis et replet illas qn teruntur et pficiunt in eas Et qn ponunt cum melle et pficiunt mundificat eas Et apuleus sic dix. R. radicis gladioli annuli añ · 3. vj. aceti quatuor duos adipis vulpis 3. iij · grerres et i panno leges et i fistula ponas mirabiliter sanat Et dixit etiam quod betonica cum mo⁹ sale iuncta et iposita curat Et Ga. dix. de planta herba centaurea incidit quod fistulas natā ē curare et duricies antiquas mollificat et male morigeratum vulnera curat Et Avic. d⁹ herba centaurea ponit i emplastris et cōsolidat fistulas et vlcera pfunda et vlcera mala Et bar. dix⁹ quod ad fistulas radix eius imponitur cum vino et melle et aliqu⁹ vnguētorum Et Sap. dix qn folia ebuli recētia miscent cum sauir ordei et fit inde emplastm cōglutinat fistulas et vlcera gcana Et apuleus dixit succus plantaginis fistulis infusus mirē sanat Et de minori plantagine dix⁹ dy. cum assūgia veteri fistulis iposita facile curat Et de ipā d⁹ Guil. quod fuit expertū in pede infirmi iam fistulati pforato Non aut curat ad huc fistula Et alius dix⁹ cinoglossa sanat fistulas que fuit sub oculis et alias fistulas Roger⁹ Si mel cortici dissoluat in aq̄ tepida et distillet p syringā i vesicā mundificat eius⁹ · mortificat fistulam vesice veri de paribus fistulis duci⁹ loco suo Et dix bar. brasica cum ruta et coriād⁹ et farina or fistulas intfic. Et alius et avic⁹ dixit quod sufficiēter fatū cum ea cfert Scipio ad oēs fistulas cfert aloes pulūzatū aut dissolutū aq̄. Ras cum felle bovis dissolutū in aceto cfert. dy. fel capni cum succo porri fistulas curat Item si fistula tortuosas multas habuerit et medicīa p ipas nō transeat

Cause et prog^a

Cura

Regimen corporis

fla[ncolia]

[illegible]

colera

sanguis

[illegible]

Regimen fistule

nihil melius est quod supponere stercus caprinum cum melle tepido quia omnem tumorem soluit sanie exhibet mitigat neruos purgat et dolorem mitigat et fistulam sanat. Et dixit etiam stercus bouis ustum addito puluere piperis super os fistule occidit. Rasis. Hominis ossa combusta donec fiat cinis et tunc supponatur cum aloe et impleatur fistula ex eis sanitatem prestabunt. Et dicit galienus difficile sanabiles et fistulosas propter reuma defluens sanat teste ostratorum qui comburuntur et teruntur supertice et laudatur et administratur cum assungia porcina et subdit quod potest addi aliquid ex medicinis incarnatiuis sicut est es ustum. Auicenna ponit cinis pellis mulacum et silium super adustionem ignis et ulcera calida cum non sunt cum apostemate et est melius excoriatio pedum a calciamentis et coxarum fistule. Et alio et 2o c. dixit quod bolus ar. solus puluerizatus valet fistulis. Et bar. dixit quod ad fistulas et ulcera profunda replenda fiat linimentum cum ipso [illegible] et melle et cum aqua mellis ablute. Et Guill. de burg. dixit quod utile est sericum, premisso sal qui magis exsiccat. Alius. Recipe sal tartarum costum et agarium et facto puluere conficere cum melle et tentis in buge et imponatur ossa fracta extrahit et malam carnem corrodit et fistulam sanat. Et Guil. ad fistulas humanas utitur radice filicis illa maxime cuius color est rubeus quam puluerizatam et cribratam imponit et hoc fit in fistulis difficilis consolidationis. Experimentum Recipe fialam unam vini de maluasia et in ipso bulliat ʒ j. croci sal modicum et bulliat usque ad consumptionem medietatis et ex hoc lauetur omni die et sanabitur fistula nutu dei. Item infractus ponit eas curare cum agrimonia et sale sed non credo licet forsitan sit in manu in fistulis nouis in alijs non credo etiam ista quod sequitur ualet in fistulis. Auicenna testiculi canis aperit fistulas quando teritur et imponitur super eas. Confert etiam radix dragontee quando ex ipsa cum melle tenta fiunt collirium et intromittuntur illas occidit et sic experimentum. Capio lac titimali et siccum et imposita fistulas illas corrodit. Et dixit etiam ipse si vitriolum dissoluatur et ponatur ad fundum fistule sanat. Aliud experimentum quod ponit Guil. de burg. Recipe vini maluasia et laua locum omni die et facta lotione imponas radicem lapatij et habes radices rubeas et aliqui aliquos vocant paradella. Deinde inungatur cum unguento apostolorum vel cum egyptiaco secundum quod videris oportunum. Comedit etiam fistulas radix aristologie rotunde quando abradit et melle inungitur et intromittitur. Et non ut dictum est quod semper circa locum apponas defensiuum propter fortitudinem illarum medicinarum. Auicenna si autem fistule fuerint recentes possum etiam locum lauare cum aqua maris vel cum aqua saponis et aqua cineris et iste possunt premisse de arsenico et de sale armoniaco et aqua sublimata et possum ponere vitriolum. Aliud ad idem Recipe arsenico citrini ʒ j. calcis viue ʒ iij. incorporentur simul cum aqua calida et fiant trocisci et exsiccentur et cum opus fuerit tere et utere. Aliud ad idem Recipe brionie fellis albi centaurie radicum tercelopandie yreos [illegible] an. ʒ iij. partes equales et terantur et fiat ex eis puluis et repleatur ex ea fistula cum assiduatione quam sanat. Aliud Recipe succi celidonie urine puerorum an. ʒ iiij. calcis viue ʒ iij. auripigmenti citrini ʒ j. conficiantur simul et vitria bulliant in olla et calx cum ea incorporetur et non superflue bulliat sed parum deinde desiccetur et formentur trocisci. Aliud ad idem Recipe calcis viue p. ij. arsenici citrini sulfuris viui an. p. j. et cum volueris operari incorpora cum aqua cineris [illegible] donec fiat sicut unguentum et utere. Recipe limature ferri arsenici citrini vitrioli cum usti capillorum [illegible] an. p. equales calcis viue conflatum vel omnia terantur et puluerizentur deinde conficiantur cum melle dispumato et fiant trocisci deinde rotundantur in loco quod ab humiditate tangi non possint neque corrumpantur et cum volueris operari tere ex eis quantum sufficit et utere. Callositate remota ista valent de mente auctorum vel valent in fistulis quod ubi non sit callositas. Fistula que accidit in intestinis aut vesica aut que accidit membris principalibus vel nobilibus non curatur omnino

Et si accidit costis vel spondilibus dorsi vel iuncturis aut neruis vel venis magnis non curatur ymo omnino incurabiles sunt. Verum fistula que est in neruo est difficilis curatione que non patitur solutionem nec medicinas fortes ut sanetur. Item [illegible] verum si ipsa fuerit in parte possumus ponere medicinas leues et non fortes. Verum si ipsa fuerit in osse remoueantur ossa primo tamen orificio dillatato et ipso discooperto ex toto et in capitulo proprio loquar melius. Et 2o modo alio et 2o completur per incisionem. Et incidatur per hunc modum tenta linea alligata usque ad fundum ponatur deinde incidatur totum a fundo usque ad orificium et statim propter fluxum sanguinis stringatur locus cum albumine oui et rebus dillatantibus quia cum stuppis. Et hoc facto cauterizetur locus cum ferro ignito aut cum potentiali facto de puluere affodillorum aut arsenico. Auicenna hoc fiat cum argento viuo sublimato taliter quod nihil callositatis nec corruptionis nec etiam potest remaneat etiam in ulcere. Et circa locum semper ponas defensiuum de bolo pluries dictum vel aliud. Et sequitur autem quod ante medicinam suam fecit operationem est ulceris tumefactio ut dicit rogerius et medicinam mouendam habeat per tres dies ut habet usus. Cum autem fistula cauterizata fuerit et escharea succurratur cum medicamine mitigatiuo sicut in primis cum oleo et vitello oui deinde apponatur butirum vel aliquod unctuosum donec eschara cadat et insaniem queratur. Cumque sanies que post erit indigesta egredietur digesta et inviolata signum est quod fistula est mortificata. Et hoc dicebat arnoldus ex quo quousque sit per fistula saniem priuatam et perfectam emisit ibi fistula iam est extincta. Completur etiam alio 3o modo per hunc modum incidatur locus et ipso exente [illegible] remoueatur caro illa mala cum rasorio usque ad carnem bonam quod apparebit per priuatam carnis boni ut dicit auicenna aut cum medicina forti. 3o autem intentio que est mundificare locum et 4a que est locum mundificatum incarnare et sanare completur ut iam dictum est in ulceribus alijs cauernosis. Et ultimo notes quod fistula aliquotiens est in loco quod ipsa non potest curari sicut est in membris sublimibus et in vicinitate neruorum et venarum. Vel si eger est debilis nec potest sufferre penam vel timor ne remaneat alia egritudo peior. Tu notes quod tunc debes esse palliatiuus cum dicta per [illegible] diuisione medicinarum id est potentiam nimis nobilem et mundificare ipsam a carne fraudulenta et unctuosa deinde repleatur cum exsiccatiuis dictis et cooperiatur cum dyapalma aut emplastro nigro quam ipsa remanebit quieta tempore longo dum tamen quod caueat ab aqua et a situ doloroso et a motu laborioso. Et istam palliationem et modum ponit auicenna et arnoldus et super eam rationatus est dicens mearius in illis quorum diu manauit ut in fistulis antiquis obturare nequit absque timore grauioris inconuenientis nisi manatio consueta ad proxima diriuetur.

Quia multotiens in ulceribus super excrescit caro propter cuius crementum impeditur consolidatio ideo auicenna in hoc capitulo vult dare modum remouendi istam carnem superfluam. Iste ergo medicine que remouent carnem malam quanto sunt minus mordicatiue tanto sunt meliores propter quod dolor est unum ex hijs que prohibent membri consolidationem et etiam est causa apostematis et propter hoc quanto minus mordicant tanto sunt meliores. Et non ut dicit auicenna hoc opus est quia necesse est opus non est carnem generare et sanare in ulceribus ut est notum, ergo etc. Et hoc sentit gal. 3o de ingenio sanitatis cum dixit carnem creare et consolidare cum actione non sit amputatio et medicine operantes carnem superfluam non sunt istius naturae. Et ex hoc si bene consideres

habes rectificationem textus avic. cum dixit nascentia eius
carnis est opus necessarium quod natura non facit nasci sine sit cum ad
iutorio medicine sine absque eius auxilio est tamen necessarium et trociscos
calidiores quos ponit rasis ponit ut dicit avic. sunt
boni si sunt recentes Si autem fuerint antiqui non valent
quare si vis eos conservare ut dicit avic. ponas in loco ne
aer attingat eos Et feces aceti apud aliquos sunt laudate
pro quo notes quod Sapio in c°. de fece vini dicit quod cum fex
vini adhurit habet virtutem diminuendi carnem sed de fece
aceti non sic invenitur Vini ergo fex vini debet amministrari cito
quia eius virtus cito evanescit Alia quare avic. quod dicit verum
apparet michi non est sanum duplicem potest exponi uno modo quia non est
sanum quia non habet virtutem sufficientem propter hoc quod cito destruitur
virtus eorum et ideo feces iste sic resoluti non faciebant opus
de qua sit curandum Et ideo ex isto fiant trocisci in forma
avellane et tunc virtus melius conservatur ut dicit avic. Alexander
quod removet carnem malam sunt sicut cortices eris combusta
adhusta et due species ematorum s. marim et sertesius ad
hustorum cum carnibus suis et fortius illo est scoria eius et
gluten auri et colcotar et dragaganti et flos eris
Et notes bene quod adhustio minorat virtutem eius et mor
dicationes eius tollit et addit in corpore superfluitates Avic.
sed alcali calx non extincta et dimittatur in septuplo
sui aqua in sole septem diebus et moveatur omni hora donec
ingrossetur et fiet sicut lutum et fiet trocisci et administrentur
Et unguentum viride et specialiter factum cum salgemma Et conclusive
omnes medicine que removent carnem additam de naso quia po
lipus debet ad remotionem carnis addit ut dicit avic. in fine
huius capituli

In hoc c°. docet avic. remotionem quorundam accidentium quod
sequuntur ad ulcera postquam curata sunt et accidit ethi
mani ulcera aliqui non curantur perfecte ita quod ex toto
removeatur eius malitia Accidit quod post consolidationem per tempus
aliquod disrumpuntur docet quare hec accidens corrigere dicit
quare avic. Quando post eorum disruptionem est ut amputetur
caro mala aut os quod sequitur ad eam. deinde sis occu
patus in desiccatione eius secundum quod scis Et remotio
carnis male debet fieri ut iam pluries dictum est. Consi
deres tamen carnem malam que debet removeri si fuerit circa superadditis
multis ut est circa polipum reverte ad capitulum plenius invenies
Si autem caro non fuerit multa tunc removeatur cum aliud
combusto vel non combusto vel cum aliis secundum necessitatem loci
Si autem os fuerit corruptum removeas corruptionem eius
ut diceres et exhenta ossa sunt folia papaveris nigri em
plastrata cum foliis fici et sauich Deinde etc. fugam
albi et calcadis equaliter partibus emplastris deinde procedas
in 3° quia in exsiccatione ut dictum est et consolidetur.

Invenitur eradicationem vestigiorum ulcerum et
vulnerum medicinis abstersivis forte mundificativis
et sunt aromatis eorum prout virtuti eius quod abstergit quare
curetur forte cum forti et quod minus eo cum eo quod est minus eo
Mediante fortis exsiccantes sunt sicut squama ferri
cum litargiro. Calx etiam et mel si liniantur desuper stafisagria
et mel si superponatur ad nitrum et iniciatur vel sicut calcan
et albugo ovi et arsenicum et lapis pupis hoc fatuit
Mediante leves sunt fabe et farina ciceris et semen rafani
et adeps azini in hoc est valde bona et specialiter si semen
assertantur fabe vel semen rafani Oleum de lilio multum
removet vestigia verberum et oleum de tartaro et
si vis vide ista recurre ad tractatum de decoratione Ista
etiam attenuant vestigia ulcerum unum dixerit vetres quod
si cicatrices liniantur cum pulpa ficuum qui post in aceto co
quitur et postea emplastrentur superfluitas delet etiam ulcerum et
cicatrices serpigini in unctum cum aceto quod sepe fricatur cum eo

Et bar. de vario dixit quod si fiat quod cicatrix est confessa et mobilis
et corpus est tollerans mediocriter quod est causa dissolvatur cum oleo.
Melius pulvis radicum cucumeris asinini attenuat cicatrices
fedas et removet vestigia nigra que remanent post pustulas
Sapio radix cucumeris asinini administratur sicca cera et
mundificat morfeam et vestigia nigra que remanent post
consolidationem Et avic. voluit hoc de tota planta pulverizata.
Rasis stercus columbi cum melle vel sepe lini tollit pellem
super excrescentem aparet istum que sequuntur dealbuadant et bo
nificant eas Item cedria que pix cedri dicitur dealbuadat
cicatricem Item sapo ura dissolutum cum oleo de sepe lini super
linita ulcerum delet vestigia Si etiam cicatrices liniantur
cum cortice albani dissolutum cum melle delentur Item pur
gat eius vestigia ulcerum oleum de amigdalis amaris impositum
cum melle equaliter et in unctum oleum de sepe lini cum oleo
de fisticis magnum vestigia omnium cicatricum tollit Sapio
oleum de cicuta confert ulceribus fedis que remanent post conso
lidationem clavorum et dixit sapio Item fex vini adhusta
et ablura cum oleo illinita lumpidat cicatrices Sapio
et G. suam gumme ben aufert ulcera et cicatrices Et
bar. de vario dixit oleum de been sive oleum muscelinum
quod idem est misceatur cum modico aceto et mirifice valet. Item dal
bucadat etiam cicatrices nepita viridis cocta in vino et
superemplastrata. G. apud istos cathapla. cicatrices confert
Item radix vitis albe mixta cum orobo et fenugreco et
sola fricata et ad colorem suum reducit Sola radix camelcon
nigri trita et mixta cum suis sulfure mundificat impetiginem
morfeam et cicatrices farina lupinorum delet cicatrices
que fiunt a percussione Sapio quod laudanum cum vino liniatur
super cicatrices ulcerum meliorat dixit etiam fel tauri quod cum
melle misceatur et liniatur curat ulcera et meliorat cicatrices
Kyranus fel thauri cum testa ovi solutum et in unctum efficit
cicatrices eiusdem coloris Et dixit etiam Kyranus fel testudinis
et albuginis cum melle sanat Et dixit constantinus saliva hominis
maculas vulnerum in uncta mundat et alabas dixit lavet
maculas et albin dicitur quod sit saliva hominis ieiuni Rasis
Stercus gallie cum melle mor. unguenti misceatur cicatrices
mundat quod fit ab apparente quod dicitur ignis sacer. Dixit sic guill.
ego autem sum expertus quod sperma mile super in unctum mire dal
bucadat cicatrices Et dicitur fel quod fiunt cicatrices in vulneribus
assidue eius in unctio positus illas delet Et subdit quod
cutis sicut et alia membra radicalia habent suum primum ori
ginem a spermate et non de sanguine erat ergo cum abstersione
spermatis mutare ipsam occultam proprietatem ista sunt verba eius

Nervus propter vehementiam sensus eorum et continuationem
eius cum cerebro accidit ex vulneribus eorum dolores
vehementes valde et lesiones valde magne sicut spasmus
et paralisis vomitus aliquando non est excusatus quod illic sit
apostema magnum Et causa similiter potest facere 3° tertio Nervi etiam
et ternantes punctura propter plures sunt preparata sunt advo
care spasmum secundum quibus partibus omnium dicitur doctores illi quod sunt
acuta que sunt aperta contra ad illa vulnera Et sunt etiam mox
s. dolor vehemens valde spasmus et paralisis vomitus.
Et dolor sit acutus molestus apparet quod dolor est actus
et potens virtutem prosternere Cum etiam quod dolor est causa
apostematis sicut dicit littera. Et spasmus sit accidens molestum
notum est quod spasmus est egritudo in qua prohibetur anhelitus
qui est necessarius in vita Spasmus etiam non accidit sine
lesione cerebri lesio autem illa est molesta et suspecta
Et paralisis vomitus sit accidens molestum notum est quod non accidit
sine lesione magna facta in cerebro et ex hoc patet quod ulcera
que fiunt in nervis sunt suspectiora aliis propter illa accidentia
Et ex hoc patet 2° quod cura istorum ulcerum differt a cura
aliorum ulcerum carnosorum In vulneribus autem nervorum est notandum

nō ma / de gemate ...

guilhermus

phibē ne ista accidētia eueniāt Et iō gal. 3° de ingenio sanitatis
de cōplexiōe morbi dicit q si duo morbi cōplicantur vel plures
cōplicentur debem⁹ vacare ad magis suspectum et iō nō oportz
nos attendere ad uulnus vt uulnus ē s̄z oportet etiam phibē ne
illa accidentia mala eueniāt Contra istis est p̄positio ostendit auic.
cū dicit ppt̄ vehemētiā sensus corporis et ppt̄ cōtinuatiōem corpo
ris cum cerebro Sed notes bene q vehemētia sensus ē cā vt do
lor ī uulnib⁹ vehemens accidat Et s̄z gal. de actiōe dicentis
q mēbrum qđ ē maioris sensibilitatis in uulnerē passio maior cōtin
git Et vehemens accidit passio ī mēbro tanto dolore maior
maior ppt̄ hoc accidit q ī uulnib⁹ neruorum accidit maxi
dolor ppt̄ vehemētiā sensus q ē in eis vn̄ neruus est prin
cipale oīm paciēs sensū motus quo dēbet ē sensus motus
ppt̄ cerebrum Sz cāusa spasmi ē dolor ipse vehemens et ē
etiā cōtinuatio ipsorum neruorum ad ipsum cerebrum et iō q dolor
vehemens ē cā apostemationis ī ipso neruo Sz auic. ponit ē causa
spasmi 2° dolor ē cā eueniēns spasmi ppt̄ a q ex dolore
accidit q neruus refugiens a ledente neruus autē refu
giens contrahit in se ipso ad quā cōtractionē sequitur spasmus
proximo autem tertius accidit ppt̄ cōtinuatiōem neruorum ad cerebrum
nam ex cōtinuatione apostematis ... vt cerebrum paciatur et ad
ipsum ... ex neruo aliq̄ mā vaporalis et fumosa calida
ex cuius caliditate accidit in cerebro ... Et spasmus
hoc fit qm̄ neruus accidit ... calidum ad quod febris assequitur
cum ppt̄ hoc ... pn̄sibili ¶ Notes etiam q
spasmus est duplex ... et nō ...
ad mā ... ē duplex ... de inanitione et alius ...
plexione ... ad ... isti spasmi qui fiunt in hoc
casu sunt ... ad mā et sunt de repletione Spasmus
etiam causatur in cerebro duobus modis ... q fumi eleuant
ad ipsum cerebrum per neruos ... et ...
sunt male ... ē cā ... ad cerebrum ...
sunt ad expulsionem ... aliq̄ cāt spasmus et ...
nō ... replentur ... quantitate et ...
... et ... q spasmus ... p hunc modum contingit
in punctura ... et euaporantur ad cerebrum
... aliq̄ euap... et male ...
Ex hoc p̄z ... illius affo⁹ ... quibuscumque ...
mores ... appare nō valde spasmant Et ex hoc etiam
appz expositio textus auic. cū dixit et multotiens cōtingit ad
spasmū ... neruorum absque intentione lesionis p̄ue ...
absque ... doloris vehemētis et illud ... ad
... q dolore nō ... in loco vel ... magno
causatur spasmus Alio⁹ p̄z accidit spasmus eo q mā
... cerebro per neruos ... aliq̄ repletione mā
illa bibitur ... neruus et cāt spasmus p totum et istud
accidit ... vitute ... et ... q mā q
... in loco subito redit ad cerebrum et illud ...
... tumor q ē in uulnere ... disparet ppt̄ a q mā
redit ad membra nobilia Et iō fuit dictum ... q si
in illis tumor disparet ē malū si appet bonū quamq
Et nō istas dispōnes ... dictas accidunt etiam istis ... v[ul]nib⁹
alie dispōnes que leuiores sunt ista sicut ē febris ... vigil
et desiccatio lingue hec dispōnes leuiores sunt prima q
a leuiori causa accidunt alie autē a fortiori Et ē nō
videndum Si spasmo superueniat febris vtrum sit bonū vel nō
q ypo. dicit febrē in spasmo melius ē q spasmū in febre
Respondetur q bonum ē si febris superueniat et fuit ...
qm̄ ipa curat eum ī ... humores ... cum ... a
a febre Si tñ ad febrem sequitur spasmus malum ē q signum
ē q nō superuenit ppt̄ aliud nisi ppt̄ repletionē Et iterum no
tes 2° q febris p̄t superuenire spasmo dupliciter vno mō
vt febris sit accidens spasmo et sic non ē bonum q signum
ē q neruus iam apostematur Alio⁹ p̄t accidere febris nō vt sit
accidens uulnū sed superueniat p accidens putr. ex aliq̄ mā
putrefacta ī venis vel ... et istomodo q febris nō superuenit

... male uulnus bonū est Et notes vt dicit auic.
q siles dispōnes accidunt cordis musculorum et ppt̄ sic accidit
... extremitas capitis lacertorum a quo ipa corda ori
... q̄ notes q corda musculorum sentit ppt̄ ... suam et
iō sequitur illa accidentia nunc dicta Sz me° auic. nō sentit et
nō ordinauit hoc vt p̄z in c°. de uulnib⁹ eo q ipā in
me° ... fricat cum punctura ne ... illius fricatio
... dolor ordinauit nā ipā ... nō sentire vt ...
ē Notes etiam q ista accidentia nō accidunt ita mā in corda
sicut in neruo eo q neruus magis sentit ipā corda
Cōtra dicit auic. et qm̄ ... neruum et que sunt
... si aduenit frigus spasmant Vna causa
ē q frigus de se ē cā spasmi vt d. ... 2°
aff° frigiditas spasmos in ... et ... et
... et ... neruum vt dicit auic. ppt̄
quod accidit cōtractio neruorum ex q cōtractione sequitur
spasmus Alia cā est q frigidum ē cā vt superfluitas
teneantur in ipo neruo et nō resoluuntur ab eo hoc ...
... spasmat et etiam hec humiditas retenta ad cerebrum
... vn̄ cōtingit ex passione ... spasmus ī toto
Cōtra ... auic. quo neruus ledantur a ... putrefactio
... vt p̄z ... methauris putrefactio fit a cālido et humido q
... neruus ... sunt ab aliq̄ re humida que cōgelatā est
a frigido Dicit autē humidū qđ cōgelatum ē a frigido est
aptum dissolui a cālido qua ppt̄ neruus sunt ... pulsus
mollitiē et aliā ... appetit Et hoc ē
qđ auic. vult dicere cum dicit et ad ... putre
factio ex humiditate et caliditate humida et decoquente in eo
... talis caliditas decoctionē .i. putrefactionem facit ī mēbris
Nō auic. dicit q neruus sunt creati ex humiditate quā cōge
lauit et coagulauit frigus Sz gal. dicit q creati sunt a
re humida nō intelligit q in gñe mēbrorum sit mā ner
uorum humida ymo ... cum ipa ... ē sicca
sed intelligit q sunt creata ex mā humida .i. sunt creata
ab humiditate aliq̄ corporis ... ex spermate et sanguine
menstruo et oīb⁹ membris supponitur q mā ... ē ...
liquida humida fluida per actionē ... caloris ... virtutis
virtutis informantis in mā spermaticam ... Et
ex hoc p̄z ... ad aliud q aliquis dicit ... q frigus
... opus nō ... q ... frigus nō ... q
nō ... calidū sit Et notes bene q phūs in 3° de
... videtur ad literam ponere q ossa et neruus fiunt
ab intensione caloris quo ... fiunt a frigido sicut ... vi
dentur ... respondetur per hunc modum qm̄ ... b ...
in factione rerum ... fieri a calido et ... a
calido et cum hoc remanet calida Aliq̄ etiā sunt que
sic se hñt q ... ad fieri fiunt a calido in fine autē esse
... sunt eo q ... calide exalauerunt et ... rema
net coagulare et condensare a frigido remanet et ... frigida
sunt Et sic ... in quibusdam membris ... qm̄
licet ipa cōtinuē ad fieri cōtinent a calido tñ in fine ppt̄
multam euaporationē humidi euaporat eius caliditas vnde
remanet a frigido condensata ppt̄ quod ... ad cōplementum
corporis remanet frigida vel fieri a frigido et illo mō
neruus et ossa dicuntur esse cōgelata et hec ē ... et
iō iste nō contradicunt et considera bene hoc Et subdit auic.
q aqua frigida nocent ... quia inducit spasmum et calide
... hoc q putrefaciunt et ē nocens et sic oleū ...
Et notes q oleum nō conuenit q putrefaciunt ... q
... doloris conuenit q ipā ē mollitiua et calida
Et notes q istud oleum nō ... apponi ... nisi ner
uo existente discooperto in ... dolor ē mitigare si ad
... Et si neruus nō sit discoopertus vt ī punctura non
... ipm̄ apponē in ... q oleum
nō ... ad ... neruus ... et ē ... et mitigatiuum
doloris et iō ī punctura cōuenit et nō aliter q neruus ī punctura

non app; et vide bene Aliud etiam ponit in vulneribus
nervorum ut dicat litera auctoris, quod aliquando est necesse apponere medicinas
in vulnere que grosse et terrestres sunt ut ergo possint penetrare
et ad substantiam nervi attingere nos scilicet ponimus oleum et est
clarum ut eius virtus illarum medicinarum in substantia nervi penetret
que grosse sunt ponimus oleum Et nota bene debes quod dicit auctor
et sunt medicine resistentes qualitati infectarum et purgen sole
que prohibent hanc operationem Intellige ergo quod oleum non est
conveniens quia putrefaciunt et medicine pungunt non conveniunt quia
dolorem inducunt Sed ergo illa duo miscentur ad invicem fit unum
conveniens quia humiditas olei removet mordicationem medicinarum
acutarum et acuitas et stipticitas earum removent putrefactionem
olei ex quibus omnibus fit conveniens medicina propter quod ex hiis
apparet rationes esse causas quare venit oleo in vulneribus nervorum
et tu vide. Et si contingat quod nervus aperiatur aut corrodatur est
difficilior quam si caro aperitur quia difficilius est resolvere materiam
existentem in nervis quam materiam existentem in carne/ et hoc si apostema
terminetur per viam resolutionis Etiam si apostema fiet per viam suppurationis
cura est etiam tardior in nervis quia nervi sunt solidi duri et
frigidi quia maturatur tardior et istud concipitur ex dictis in
tractatu de exituris Etiam si ulcera contingunt in nervis
difficilius etiam consolidantur propter causas dictas nunc Ad has
causas adiuvat vehementia doloris quam consequitur plus dispergitur
illis existentibus in nervis vehemens enim dolor prohibet
virtutem ab omni sua operatione cum qua consistere Vulnera ergo
que fiunt in nervis aut est punctura aut est scissio Et illa scissio
aliquando fit per longum nervi aliquando per latitudinem Et si fit per
latitudinem aut incidit nervus totus aut non et totum hoc
est clarum Licet modo facta divisione istorum ulcerum comparent
ea ad invicem In punctura ergo dico quod sequitur dicit auctor periculosa
Deinde est scissura in qua fit scissio nervi per latitudinem non
tamen ex toto/ deinde est scissio nervi ex quo totus nervus
inciditur secundum longum Et omnia illa declaro Ratio autem quare
punctura est magis suspecta est quia in ipsa inveniuntur duo casus
que sunt maxime nocumentum aparent et spasmi in nervo
scilicet dolor et retentio illius virulentie que non potest ita fluere
et exalare sicut in aperta scissura Ratio autem 2a clara est
quia nocumentum in illo membro factum communicatur cerebro ex quo
contingit spasmus et hoc est quod dicit auctor vel his enim sang
ledit ex vicinitate incisi Ex quo patet ratio quare si nervus
totus incidatur accidentia non sunt tam mala quia si casus non
timetur in loco non est possibile quod ibi nocumentum communicetur cerebro
propter quod in ipso non sic timetur adventus spasmi Et hec
est causa quare in punctura vel alia incisione timemus
spasmum nos incidimus nervum ex transverso quia tunc
minus timemus spasmum verumptamen perdit membrum operationem suam
Et illud vult etiam Galenus in 3o de ingenio sanitatis et patet
ab auctore cum dicat et sic iterum necessarium multociens fuit
abscindere vulneratum et punctum cum totaliter et pervenit ex
eo quies et separantur accidentia mala propterea comparata sunt vulnera
nervorum ad invicem Iustum est modo comparare ad invicem ulcera
que fiunt in nervis que flant in substantia in nervis sicut sunt
nervus corda panniculus villus et ligamentum Dico ergo
primo quod vulnera magis suspecta sunt illa que sunt in nervis
deinde illa que fiunt in panniculis deinde in cordis minora
vero fiunt in ligamentis De ligamento intellige illud quod
dicit Galenus de ingenio sanitatis dicit enim quod ligamentum est duplex
quoddam enim est ligamentum ossis quod coniungit os cum osse et tale
est membrum ignobile/ et vulnus factum in tali ligamento
non habet suspectionem et talia vulnera in tali loco indigent
et sufferunt medicinas fortes quia ergo non est sensus Aliud
est ligamentum quod coniungitur lacerto quod pervenit ad constitutionem
substantie lacerti et quia tale ligamentum continuatur cum membro nobili
et sensibili si vulnus fiat in eo est suspectum quod debet curari
vari ut vulnus factum in membro carnoso Intellige 2o
de panniculis quod panniculi sunt duplices non distinguendo dum
panniculum a villo in proposito quidam sunt qui distinguuntur sunt per
musculos quidam sunt qui cooperiunt membra principalia Dico ergo
quod vulnera que fiunt in panniculis qui distinguuntur sunt per musculos
sunt minus timorosa quam illa que fiunt in nervis Vulnera autem
que fiunt in panniculis membrorum principalium sunt valde timorosa
et de talibus non intelligit auctor hic Notes bene quod corde
sunt duplices quedam sunt panniculares et iste sunt late ad modum
panniculorum Alie autem sunt rotunde et ille habent maximam
distinctionem a panniculis alie autem non et in hoc potest esse error quia
medicus putabit quod vulnus sit in panniculo et non erit et tunc
erit error et ideo consideres hic autem doceo cognoscere per duo
signa primum si panniculus aperitur non apparet in tali membro
villi qui deserviunt ad sensum si in corda que assimilatur panniculo
apparet rationes villorum manifestum longum et hoc ideo quia corda
ipsa est composita ex villis nervorum et ligamentorum et propterea in
ea plus apparent villi manifeste quam in panniculis 2m signum est
quia corda habet maiorem duritiem et grossitiem quam habeant panniculi
Isto premisso intellige quod auctor dicit Et vulnera quidem
in panniculis sunt leviora eis que sunt in cordis/ nedum eis que
sunt in nervis et tu quidem scis panniculos ex testimonio
panniculus autem suffert summum et speciali dissecatur per mus
culos quia panniculus non est tante sensibilitatis sicut corda vel
sicut nervus et ideo ligamentum etiam quia non est tante sensibilitatis possunt
procedere suendo et incarnando Sed in ligamento quod ad lacertum
certum pervenit necesse est quod maior adhibeatur cautela quia
sunt multum sensibilia Et hoc est quod Galenus dicit Galenus de ingenio sanitatis
Sed vero ligamentum pars inter eorum scilicet que coniunguntur cum la
certo molestum est et non erit parum suspectum hic ergo caute
et diligenter cures.

Prius consideratum est quare vulnera in nervis sunt suspecta
et posita est divisio vulnerum restat modo ponere
modum curationis eorum Et primo pono virtutes harum medicinarum
convenientium Medicine ergo quorum dixit medicinarum harum proprietates quoniam
primo dicit esse calefacientes 2o dicit esse exsiccantes 3o
debent habere virtutem attractivam 4o non debent habere virtutem
stipticam que est virtus contra attractive virtuti Dico ergo quod medicina
debet esse calida et non intelligas quod ipsa debet esse nimis
calida quia valde calida mordicant que mordicatio est causa concursus
humorum ad locum et ideo ipsam calida debet esse quia mitigat
dolorem in trahendo nimis de loco et ideo frigida non conveniunt
quia congelant materiam in loco. Dico 2o quod medicine debent esse ex
siccative quia ipse prohibent ne membrum putrefiat ideo
ne nervus putrefiat etiam est conveniens complexioni nervorum
eo quod nervi et consimilia membrorum sunt sicca sive sicut dicit patet
ab auctore et dico quod debent Et hoc ergo patet quod medicine debent
esse sicce. Dico 3o quod debent esse attractive quia prohi
bent alle nisi medicina conglobet in loco quia in nervo
Et medicina talis est substantie subtilis ideo bene penetrant in nervum
grosse substantie et ex hoc oritur quod medicina sit duplicis proprie
tatis unius a nervo melius trahitur humiditatis non ergo in
telligas quod hoc medicamen debet esse attractivum absolute sed
intellige hoc medicamen nervorum debet esse attractivum a ner
vo et sic convenientia sunt Dixi 4to quod medicamen nervorum
non debet esse stipticum quia hoc prohibet extractionem humiditatis
ad exteriora et congregat eam in loco Et principaliter debet
cavi in principio propter hoc quia in principio magis timemus congregationem
humorum in nervo propter humiditatem que existit in vulnere Nota
tamen debes quod si in hoc medicamine esset aliqua stipticitas cum ex
tersione forsan illud medicamen conveniens esset ut est scoria eris
et ponitur hic a Galeno 4o de simplicium medicinarum nam tale medicamen
est conveniens nam cum talis stipticitas non est prohibens at
tractionem humorum ad exteriora et cum hoc aliquid videtur esse
detinens in quantum prohibet fluxum humorum ad locum.
Causa autem ista conveniunt ad curam istorum vulnerum

intelligere tamen et bene quod ille medicine ponuntur [illegible] nervo [illegible]
sunt necessarium quoniam [illegible] sit [illegible] si [illegible] opponens
debet esse pars sicut et [illegible] multum calida et [illegible]
partes calide ubi quoniam quando videtur in vulnere nervi [illegible] quod timetur
est de spasmo propter [illegible] [illegible] in loco sicut accidit in
punctura tunc debet medicina augere mat[eriam] in vulnere [illegible]
[illegible] ad exteriora et [illegible] et hic [illegible]
de medicinis mitigantibus dolorem. Et autem videtur quod in vulnere
est magis timor propter violentiam [illegible] ex [illegible] huiusmodi
in loco sicut est in [illegible] tunc debes autem ne
apponas medicinas mordicativas et provocativas doloris et plus
de [illegible] [illegible] de alia intentione ut non accidat
punctura in vulnere quod sunt vehementer [illegible] et medicine
calide et non mordicative ut sunt minera alia lota sicut
calx lota et sic de aliis et intellige hoc nisi apparuerit
sunt in via resolutionis. Et autem notandum esse de utroque scilicet de
spasmo et de dolore, dico quod medicine que sunt magne exsiccationis
et que prohibent spasmum debent apponi in loco. Alie autem medicine
que mitigant dolorem debent apponi circumquaque. Et nota de hoc
quod illa litera videtur esse contraria litere avicenne supra in tractatu de
vulneribus et ulceribus ubi dicit quod medicina que ponitur in vulnere debet
assimilari in caliditate et frigiditate complexioni illius membri. Et dicebat ipse
assimilentur calidum valde calido valde et frigidum valde frigido
valde. Cum ergo nervus sit complexionis frigide videtur quod medicina de-
beret esse frigida. Hic autem dicit medicinam vulnerum nervorum est illud
quod est calidum sicut superius patuit. Pro dissolutione huius notandum
quod est loqui de calido dupliciter uno modo de calido virtuali
alio modo de calido potentiali sicut loquitur modo in medicinis
dicens aliquid est frigidum in natura in eis. Et aliquid dicit
quod est frigidum et calidum secundum quod virtus eius calefaciat et
infrigidat. Eodem modo loquitur de nervis uno modo prout sunt
in dispositione perfectionali que dispositio est accidens eis. Alio modo prout sunt
in dispositione perfectionali sua. Et dico modo quod medicine que sunt frigide
in virtute et potentia et non actu nocent eis. Et ratio
quia nervi non dicuntur frigidi quod sunt frigidi actu et ideo est
quod omne membrum est calidum sive omne vivum est calidum. Sed
dicuntur frigida quod parum habent caliditatis innate et quod ergo omnia
membra sunt calida in actu omnia que sunt frigida in actu nocent.
[illegible] ergo hoc in animalibus quod animalia que modicum caloris
habent a frigido multum leduntur. Animalia autem que habent
multum caloris non leduntur a frigido et sic est de nervis ut
est videre. Et ideo cum avicenna dicit quod frigidum est inimicum ner-
vis loquitur de frigido actu quod illud frigidum actu nocet
nervis et ideo omnia medicinam que approximantur nervis debent
approximare sub forma vel actu calidi. Et ex hoc patet
quod nervi conservantur quod non conservantur a calido nec a
frigido prout sunt in dispositione sua naturali et patet hoc
considerantibus superius. Et autem nervi sunt in dispositione
preternaturali tunc nocent ea que sunt frigida actu et iam visum
est et declaratum. Nocent etiam illa que sunt frigida potentia
quod medicinam ulcerum vel vulnerum nervorum debet esse miti-
gativa doloris et debet esse attractiva ut magis attrahat
ad exterius. Has autem proprietates non habent medicine frigide
sed calide. Et hoc vult Jo[hannes] de sancto amando cum loquitur
de virtute medicinarum calidarum. Et adhuc ex dictis est
dubium forte quod dixit quod medicine convenientes nervis
non debent esse multum calide et infra dicit quod medicine conve-
nientes nervis sunt sicut euforbium sulfur. Dicitur ut
mihi videtur quod quando avicenna dicit quod medicina que convenit nervis
debet esse temperata loquitur ubi nervus dicitur esse discoopertus
quod facile medicina attingeret longitudinem si esset valde
calida substantiam nervi destrueret. Et autem dicit quod euforbium
sulfur conveniunt loquitur in puncturis eo quod nervus tunc
non est discoopertus et tunc si vis medicinam debere penetrare
ad nervum oportet ipsam esse valde calidam aliter non posset penetrare

Notes quod aliquando medicine grosse substantie conveniunt nervis
sicut sarcocolla etc. Et ergo volens eius operationem forte convenientem
oportet ut ipsa commisceatur cum aceto ut virtus eius penetret
ad profundum. Et hoc dicit avicenna cum dicit et quandoque commisceatur
quod tamen prius penetrare non potuit propter grossitiem. Notes
bene diligenter quod usus aceti in medicinis nervorum non
est nimius propter hoc quod acetum est inimicum nervis sicut ponitur
ab avicenna 3° canonis et de alia parte [illegible] Et a Galieno
[illegible] Acetum etiam est mordicativum et ut plurimum in
frigidat que ambo sunt nociva nervis in medicinis est non
nimium in vulneribus nervorum. Et scias hoc quod ideo nunc
dictum intelligitur in discoperto quando est medicina apponitur super
eum et ideo abstineas te ab aceto in medicaminibus autem
nervorum in quibus non videtur nervus ut in punctura quod
ibi medicamina non ponuntur in medicinis super nervum nec ad ipsum
pervenit virtus nisi refracta valde quod in talibus oportet
ut virtus profundetur valde tunc possumus uti aceto quod tunc
nocet ratione sue mordicationis et iuvat ad desiccationem quod
quando siccum est. Et predictis ergo patet et est canon quem avicenna
modificat scilicet quod vehemens medicina in vulneribus nervorum
est necessaria propter alterum duarum causarum. Aut quod medicina
vehementius penetret ad profundum sicut in punctura
aut est necessaria propter rectificationem aliarum rerum cum quibus mis-
centur ut si sint quedam res que sunt nimis frigide vel contra
quod conveniunt nervis et volumus eas administrare quod in eis
reperiuntur alique virtutes valentes tunc apponimus illas res
cum aliis medicinis que sic vehementis caliditatis nam ex admix-
tione eius fit medicina temperata. Intentio ergo curativa in
vulnere nervorum debet habere duo in genere una intentio
est ad incarnationem. Alia intentio sumitur ab esse et essentia
vulneris ut vulnus est. Alia intentio est prohibitio accidentium
et remotio eorum quod ergo ista sunt molestiora quam vulnera
huiusmodi est ergo quod illa debes primo removere quod quando duo morbi
conveniunt ad invicem primo molestiorem debes removere
ut patet [illegible] de ingenio sanitatis. Primo ergo in opere debes
ista accidentia prohibere deinde oportet vulnera incarnare. Et
hoc vult declarare avicenna cum dixit et quando accidunt vulnera
non oportet ut properes ad incarnationem. Et subdit cum ergo accidunt
in eis istud. Et accidit securitas tunc incarnan et hoc
est quod avicenna prius nobis ostendit et per que ostendit remotionem
spasmi et curationem eius. Ostendit ergo cum quibus debeamus
sedare dolorem et cum quibus debemus prohibere apostemationem.
Sedatio ergo doloris fit cum hiis que vere dicuntur sedativa
et hec sunt super dictis medicinis temperate calefacientes et
mollificantes et olea calida anodina et adipes et
vide super in c[apitul]o proprio. Dubitatur autem fit remotio [illegible]
et etiam spasmi quando illa apparent primo quod ergo illa fiunt
ut in pluribus non ratione mali sed potius ratione doloris de-
bemus ergo prohibere ne ista materia currat ad locum cum miti-
gantibus dolorem prius tamen facta purgatione et flebotomia ut
est expediens cum minutatis inferius dictis. Secundo accidit
illa ratione materie existentis in loco et que congregata est
in nervo replens eum tunc oportet administrare ea que exsic-
cant humiditates et virtute sua penetrativa abstergant
et attractiva humiditatem ad exteriora et cum hoc illa resol-
vuntur poros aperiendo. Et illa sunt sicut emplastrum de farina fa-
barum orobi lupinorum cocta cum aqua cinis et cum syrupo
acetoso facto cum melle. Illa prohibent apostemationem accidentem
ab intra. Et hoc est quod dixit avicenna. Et simile sit intentio
tua [illegible]. Et ideo notes quod ista approximantur in punctura
nervo existente discooperto quod ista sunt temperata calida.
Et propter hoc dicit avicenna quandoque confert administrare illud
quod est lene id est ad removendum humorem oportet approximare ea
que non sunt fortiter exsiccantia sed leniter exsiccantia ut sunt
emplastra predicta. Oleum autem non debet approximari super nervum.

discoopertus quod ipsum putrefaciat sed tunc in illo casu debet apponi circa locum. Et de oleis dicit avicenna quod sedes dolorem cum oleo aliquo subtilium partium in quo non sit stipticitas Intellige tamen quod hoc oleum non debet esse nimie stipticitatis unde dicit oleum onfancinum [illegible] Et per oleum onfancinum non intelligas oleum de olivis totaliter immaturis sed oleum de olivis semimaturis Intelligit etiam quod oleum non debet esse nimis debile calidum quoniam hoc oleum tunc non esset sufficiens Nota tamen quod oleum si approximatur etiam ad sedandum dolorem tunc non debet esse nimis calidum nec nimis vetus quoniam tunc esset caliditas trahens materiam ad locum. Et oleum si [illegible] dissolvendi vel aperiendi ut in punctura tunc maioris caliditatis debet esse et vetustatis et hoc est quod dicit Ga. 6o de ingenio sanitatis in hoc casu bonum est ut oleum sit [illegible] vel duorum annorum eo quod indiget quod recipiat dissolutivum sit unde quanto vetustius tanto dissolutivum est dolor tamen non mitigabit. Nota quod dixi de mollitiva convenit in sedatione doloris in isto casu non omnia mollitiva sedant dolorem quod huiusmodi mollitiva in hoc casu non [illegible] debet esse mollitiva que ad siccitatem declinent vel ad humiditatem parum prima non conveniunt quod putrefaciunt. Exposita sunt canones [illegible] in curatione nervorum licet non ponantur casus particulares Et primo fissura existente secundum longum. Si igitur nervus fuit discoopertus et fuit incisio secundum longum tunc cooperias ipsum carne et super ipsum pone medicinas pungitivas ut dicit avicenna et non intelligas ut verba sonant quod iam dictum est quod medicine tales non debent esse pungitive sed per medicinas pungitivas intelligas exsiccativas fortes et tales operiunt vulnus nervorum in quo est necessaria maior exsiccatio quam in carne Alii exponunt et istam declarationem super quod medicine iste debent esse pungitive ut sonat littera intrinsece debent esse cum aliis que removent acuitatem ut oleum Et ista regula necessaria est ubi non sit in vulnere dolor nec apostema ut patet. Tertius casus est de nervo inciso secundum latum. Si igitur incisio fuit secundum latum et totus nervus fuit incisus tunc necessarium est suere ipsum ut dicit avicenna Et non intelligas suere ipsum nervum sed ipsum vulnus si non fuerit non incarnatur hoc vulnus Aut necesse est suere quod per hanc suitionem partes nervi melius ad se invicem iunguntur ut dictum est supra de vulneribus Alius casus est si nervus fuit incisus secundum latum et non fuit totaliter incisus sed secundum partem et in eo apparet res .i. est tale vulnus quod ad ipsum venit transitus [illegible] et repletio aut apostema ratione doloris et ex hoc [illegible] et putrefactio propter humiditatem attractam replentem nervum tunc procedere debes cum illis que ista prohibent quantum est possibile et tunc non debes perdere curam istius que [illegible] incarnatur et iungantur partes vulneris quoniam ut dicit avicenna si apertum et advenerit ei frigus convenit spasmus et putrefactio et [illegible] membrorum et est causa [illegible] operationem suam Causa propter non oportet ut incarnetur caput vulneris nisi post sanitatem vel .i. nisi tamen fuit ab istis accidentibus que suspecta sunt. Alius casus est de punctura si accidit punctura amplius et non loquor aliud quod faciam capitula de isto ubi canonibus Notes quod medicine que conveniunt nervo discooperto debent esse fortiter exsiccativa sine mordicatione et cum aliqua abstersione Et sic medicine iste que conveniunt debent esse absterse et si sint absolute cum aqua exsiccent multum ne ratione illius aqua causaret putrefactionem. Aut laventur cum lexivio vel aqua maris Et considerans quod si medicina nocet nervo plus ipsa nocet nervo discooperto quam cooperto et non sanatur manifesta est Si autem in calidis [illegible] fuit ibi necessarie magis exsiccantem quod [illegible] fuit siccum et complexio sicca et huius fuit in loco et considera bene casum tunc competit sicut tuber de colocintida et sicut thus et terebentina et galbanum Et si vis extrahere pone super locum marubium coctum

in vino in hieme vel cum oleo rosarum in estate Et illa a quibus debes te cavere si nervus fuit discoopertus sunt sicut aqua frigida et oleum et alie res unctuose

Punctura est duplex quedam manifesta et quedam immanifesta hec cura non indiget unctionum nec etiam custodia [illegible] sed indiget ut res infixa removeatur ut pars illa custodiatur quo pars illa debeat conservari patuit supra et dico quod oportet conservari per hunc modum debes removere et prohibere dolorem et prohibere apostemationem que potest esse causa spasmi et perditionis membri. Res extrahantur infixa patuit ut supra. Cura igitur illa continet intentiones prima est ordinatio vite 2a remotio cause antecedentis ut ratione doloris non currat ad locum. 3a est premunire corpus ab accidentibus et maxime a spasmo Et notes bene quod illa conveniunt omnibus vulneribus nervorum. 4ta est sedatio doloris removere congestum et extrahere a profundo puncture. Prima intentio impletur secundum avicennam per hunc modum oportet quod dieta eius sit subtiliata quod ut patet capitulo 4 convenit vel potest convenire morbum facientem paucitatem vel per ante et talibus convenit dieta tenuissima que est parum dare vel quasi nihil et patet per regimen acutorum et per aforismos Et notes secundum dinum quod talis dieta fit quando accidentia supervenerunt et antequam superveniant ad prohibendum eos venire et hoc vult etiam dinus Et oportet quod stratus eius humidus sit et mollis et stet in tranquillitate et quiete ut dicit Ga. Secunda intentio completur cum flobotomia de parte opposita licet corpus sit mundum Si autem corpus fuit cacochimicum cum medicina solutiva et considerata cacochimia fiat purgatio ut patet. 3a intentio est respicere et premunire corpus a nocumentis. Unde Ga. 6o de ingenio et brunus complectitur caput collum et dorsum totum cum oleo de lilio aut quam calidum ut docet Ga. si vulnus fuit a parte superiori Si fuit in inferiori quod in tibia inungantur ascelle et inguina et dorsum prope caudam quod nervi illi ab illo loco oriuntur et ista prohibent spasmum Albucasis Ga. in cataginis et avicenna cuius auctoritas communis est removere apostema per hunc modum. Recipe calcanti ʒ .i. dragaganti ʒ .vi. corticis thuris ʒ .i. galbani ʒ .i. cere ʒ .viii. olei antiqui aceti fortissimi per .ii. terantur medicine sicce cum aceto per .x. dies et solvantur que debent solvi et misceantur in olla et moveantur motu ex[illegible] donec equentur. Aliud avicenna in 2o canone et Ga. ex parte cerebri. Recipe farine ordei fabarum orobi et lupinorum ana partes equales decoquantur cum aqua cineris et pone super locum Avicenna tamen addit de melle et sirupum acetosum vel acetum et valet Avicenna et dinus Si autem videris membrum tendere in via putrefactionis aut videris repletionem relaxantem et mollificantem substantiam nervi tunc convenit hoc Recipe farine orobi aceti mellis et aque cineris ana quantum vis coquantur et bulliant ad invicem hoc enim emplastrum removet humiditatem et removet mollificationem et relaxationem factam in substantia nervi et prohibet putrefactionem et ex hoc habes causam particularem avicenne quod incipit tum sat ex hiis Quarta intentio que magis propria est puncture completur ut dicit Ga. quod in loco ponatur medicina aperitiva Dominus dicit infallanter non est aperire cum [illegible] ferro vel cauterio et melius Ga. et quando debes postea exsiccare cum medicamine lenitomenon potenter penetrare ad profundum quale est oleum sambacinum ut dicit in canone non rosarum nec mirtinum quod stipticant et non diaforant Et notes quod si oleum sambacinum non invenitur nos debemus sumere oleum grossum ut dicit avicenna in illo capitulo quoniam album Et per oleum grossum non intelligas sicut sonat verba quod sonant sed possumus intelligere fecem olei quam ut ponit serapio in de simplicibus capitulo de oleo talis quod fex est calefactiva exsiccativa et resolutiva et convenit in oppilatione corporis siccorum Aliter etiam per oleum grossum possumus intelligere oleum antiquum quod iam in essentia est tale oleum est conveniens in punctura et debet administrari

cum medicaminibus in punctura propter quod sapiens magister Petrus de Argellata dicit quod si oleum antiquum non reperitur debemus bulire oleum usque ad spissitudinem mellis et ut ipso quod vortus eius est sicut virtus veteris vini ille oleum sic ingrossatum a calido efficitur fortioris virtutis valet etiam in punctura oleum cum euforbio aut cum sulfure quia illa trahunt a profundo Et valet fimus columbinus propter eandem causam consideratur tamen dispositionibus personarum. Valet etiam fermentum quia multum attrahit et fortificatur cum tamen euforbio secundum necessitatem. G. et avicenna et illa dicit esse calida et non frigida quia nocet ut dicit Albucasis frigidum inimicum nervis et avicenna in capitulo predicto idem dicit et G. et avicenna terbentina et resina per se in infantibus et mulieribus et aliis carnem mollem habentibus valet Guido et brunus secundum dictis vero ista cum modico euforbio valet Recipe cere partem I. terbentine picis altitius partem semis euforbii partem II et plus si vis fortius facere Aliud quod valet in duris Guidonis Recipe fecem mellis per se in mollioribus secundum aliis ponitur cum euforbio Sinapis opponatur et molliatur cum oleo et terbentina Albucasis et Guido sulfur vivum non lapidosum permixtum cum oleo ita ut fiat in modum unguenti secundum illum et videmus similiter probatum est Avenzoar expertus est brunus et Guido secundum etiam calx multum valet extincta et in aqua multotiens et cum oleo rosato multum confert et ticia de ere mo lota prius ad mistrum Gui. de varignana Recipe salis partem III terbentine partem I et oleum commune sufficiens ad liquefactionem et permixtionem bonam Guil. de varignana. Et experientia scio quod si masticetur frumentum et cataplasmetur puncture Et oleum solum bulitum aut cum sale mixtum et ponitur ex dicto frumento statim super complementum puncture cum predictis utilibus mire tollitur dolorem Aliud experimentum ipsius quod habuit ab uno empirico. Recipe armoniaci partem I. dyaquilonis partem I. thuris masticis ana III. ℥ I. cere albe ℥ semis confitiantur et usui reserventur in puncturis nervorum et cordarum subito sedant dolorem

Postquam facta est mentio de punctura restat facere mentionem de incisione in particulari. Sicut igitur in incisione fuit sine expositione aliquorum hec indiget intentionibus. prima ut dieta ordinetur. 2a. ibi tantum intentio 3a prohibere ne spasmus vel apostema proveniat quarta est quod cum eunte sunt quarta quod in loco declinatiori aliqua tenta sive vitae apponatur Quinta quod aliquod medicamen sedativum et incarnativum super nervum supponatur. Prima intentio et 2a et 3a compleantur ut dictum est in capitulo in intentionibus predictis. Quarta intentio est de sutura quod illa sutura fiat utilis declarat Dinus quia per hanc suturam partes magis vicinantur quam si non fieret sutura essent magis distantes et ergo penitus et membrum longius a sua intentione vere propter vicinitatem illorum nervorum quod fit ratione suture minus de spiritus altera interponitur et ita aliquis spiritus ad illam partem ducetur et transire et cum hoc membrum magis decoratur Secundo probat Guido quod per hunc modum sive per hanc suturam nervus cooperitur a carne et ergo a frigore magis defenditur et ita vult avicenna in quarto cum dixit Cum autem disrumpitur nervus necessarium est suere ipsum et si non conglutinatur Et nota quod de hac auctoritate in veniendo discordius. Dinus dicit quod nervus nullo modo debet sui Et sic illam partem avicenne allatam exposuit et iste credo quod nervus non debeat sui Dico tamen quod in sutura debemus vicinare nervos quantum possumus propter causas assignatas Et contingens est quod in sutura nervi vel ex sutura ita bene sumpserit quod quod nihil extraneum cadet inter ipsos et tunc non apparebit membrum fore lesum multum in operatione sua. Et per hoc respondetur ad apparentiam Guidonis et Lanfranci qui dicit se vidisse nervos et tenantos incisos et tamen illi ponuntur in operatione sua ¶ tenantus novus et per hoc

fundamentum bonum faceret si incidamur tenantos ex contractione tunc generatio non potest apponi quod cum parte illa quod est absoluta continuitur usque ad functionem potest membrum in motum et vidi experimento hoc Si autem fit corda incisa in iunctura tunc membrum potest motum et specialiter iunctura illa patet quod instrumentum motus est destructum in loco in quo debet fieri motus.

Alii vero ut Guil. et Lanfran. et Guido videntur velle quod nervus debeat sui propter dictum avicenne Pro isto arguitur auctoritas Ga. 3o regiminis quod facit mentionem de vulneribus et non facit mentionem sive dicta mira vulnerum nervorum et carnis quia eodem modo curantur. ffecit tamen mentionem de punctura Item 2o C. in 6o tractatu cum facit mentionem de vulneribus non de ipsa punctura et de nervo discooperto et hoc non fuit nisi quod in nervis fit sutura sicut et in carne Item 3o secundum ipsum per suturam partes ventris nervose conglutinantur Item quarto dicit se vidisse in multis nervos et chenantos fore incisos et eos ita fore restauratos cum sutura et aliis auxiliis quod erat incredibile ipsos fuisse incisos Volens salvare Dinum iste respondeo et primo ad auctoritatem dico quod ille sit negativus et locus ab auctoritate negative non valet non ergo sequitur avicenna non dixit sic ergo non est ¶ Ad aliud cum dicit de experimento de nervo dico quod nervus cum nervo ita potuit esse unctus quod quod nihil cecidit medium ratione cuius spiritus animales ad aliam partem nervi transmittuntur et ergo operatio membri apparuit bona Aliter dico quod propter suturam nervi fuerint ita uniti non dico quod nervi fuerint suti sed credo quod isti fuerint incarnati et specialiter in pueris quia si regenerarent per viam prime intentionis in pueris et ergo potuerunt incarnari non tamen ex illo sequitur quod debent sui De cordis similiter dico et eodem modo salvo quod debes notare locum incisum ut dixi in principio dini et in isto casu ratione distantie a iunctura membrum non potest motum ut est videre experimento Etiam possumus dicere quod corda possit sui et specialiter in loco in quo est carnea est et quanto plus elongatur a capitibus eorum minus sentiunt et in medio ubi fit fixione ossium cum corda quod si sentiret in motu continue esset dolor ratione illius fixionis quod non est ideo natura ordinavit ipsam illac non sentire et hoc vult Ga. in de iuvamentis membrorum et avicenna in capitulo de membris ¶ Ad auctoritatem avicenne exponitur ut exposuit superius et est clara expositio Et quod nervi non debeant sui arguitur quod in nervo non inciso ex punctura causatur spasmus dolor et apostema ut dictum est ergo et in parte nervi si cadit puncta augmentabuntur illa accidentia ergo et per consequens nervus vel nervus nullo modo debet sui et ante est avicenne tractatu de nervis. C. 2o. et gratia ex quod sicut est de toto nervo sic est de parte cum quelibet illorum sit coopertus carne et non denudatus et quelibet illorum vivat et nutrimentum acquirat Vel assignas mihi causam quare est quod si nervus non incisus suatur cum acu causabuntur illa accidentia dicta et non in nervo inciso cum sint eiusdem nature nullam causam poteris assignare relinquitur quod nervus nullo modo debet sui quod voluit Dinus et quia opinatus Secundo in suitione nos debemus prohibere dolorem quantum possumus sed si fit sutio nervi causatur continuus dolor ratione cuius causatur apostema ergo non debet sui et ante declaratur ex parte nervi ergo continue erit dolor ergo non debes suere ¶ Quarta intentio est de appositione tente apponatur ergo tenta suavis eo quod si non apponitur posset melius putredo super nervum et iungi cum et corrumpere cum Et hanc intentionem intellexit Albucasis cum dixit in nervis non oportebit carnem inducere super vulnus incarnare properans donec multi transeant dies quod ab apostemate et spasmo fuit securus Rasis autem intellexit hoc solum de strictura vulneris et avicenna etiam huic sermonem ponit et est clarus sermo ¶ Quinta intentio in hac incisione est quod super locum apponatur

medicamē incarnatiū et sedatiuū et ē quemens ī oī vlñe nervoꝝ Rogeꝰ lanfrancꝰ et Guido. ℞. centauree minoris lingue canis lanceole piloselle ꝯsolide maioris et minoris ana. ɱ. i. Xmiuiū terrestriū ℔ ß. olei vini albi ana. ℔. i. pistent̃ sl et nutrent̃ ita separ p. 7. dies demū pistet̃ cū eis sepe aceti mūdati ℔. i. picis nigre rasine ana. qr. i. armoñ galbanū oppopan dissolutorū in aceto. ana. ʒ. v. bulliant modicū quousq̃ vinū et acetū sint ꝯsūpta et colent̃ et postq̃ erūt sic co lata et qñ infrigidata addat̃ terbent̃ qr. ß. thuris mastic sarcocolle. ana. ʒ. iij. cere ʒ. ij. ducatꝰ cū spatula fiat vnguētū ē enim preciosū et mirabile et si cū illo addat̃ millefoliū sanius est Guido et vulnꝰ frā simili ī vngat̃ cū oleo roß decoctionis vmiū terres triū Et pꝰa expurgat̃ ꝯ desup pulū ꝯsimans suture Et debet fieri p hūc modum ℞ pulū incarnatā de quo supꝰ facta ē mentio in trac̃. de vulnibꝰ pul uis xmiuiū terrestriū qꝛ capiant̃ et exsiccent̃ et puluizent̃. ana. ʒ. i. et misceant̃ bene et aspergant̃ sup locū hoc mirabile valet in vulneribꝰ nervoꝝ et pꝰa ponat̃ vngñ supdictū et ligetur bene De centaurea vero qꝛ mag̃ et difficile ꝯsolidabilia vulnerā ꝯglutinat et sanat vt testat̃ auic̃ in 2° vbi dicit qꝛ si centaurea coquat̃ cū carne incisa ꝯiungit eā ergo ē mirabil' in hoc Si accidat nō qꝛ ner uus .i. vulnꝰ nō posset sui et sic in eis erit illa ꝯ peniē in eꝰ incisione Dy. et Serapio. Ad nervos in cisos lūbrici q̄ īueniūt̃ in terra cū sint triti et suppositi ꝯferūt̃ iuua ̃ mag̃ et manifesto Auic̃. ad nervos etiā incisos ostriam purpurea trita cū carne sua mixta cū thure et mirra aut cū pul uere molendi vꝫ Et dix rasis auīc̃ Ca. qꝛ caro li marie trita cū pulue molendi sanauit plagā magnā q̄ ad neruū puenerat et erat neruus apertus vero in dicto corpe illud fuit Et subdit qꝛ mei antiqui ꝯmiscebant carnē limarie cum mirra et aloe sm autores q ipa sola hoc opat̃ Ca. rubea tinctoꝝ ad vulnera magna ꝯuenit et ad nervoꝝ plaga nouas Quidā aūt terūt eā et ꝯmiscent cū aceto alij cū oximelle Auic̃. folia caude eque nervos incisos ꝯglutinat et vlcera et vulnera mirabiliter Et dix etiā qꝛ marcasita multis vꝫ iste vulnibus nervoꝝ incisis facit cū aceto impositum Et bar. dix. qꝛ betonica ꝯglutinat vulnerā nervoꝝ et re soluit ma q̄ ē in ipis Et dix de radice narcisi ꝯ moderate et hoc ꝯuenit ad nervoꝝ diuisiones et ad alia vniusa quecūq̃ essent sicca ī vehementer absq̃ mordicatione Et alij hoc intelligūt de radice lilij qd' di' yreos Et ꝯstanti' in pantegni dix qꝛ ypo quistidos vulnera sanat maxīe aūt valꝫ nervis incisis vulnera et vlcera oris q̄ sut in gula vel ceca sanat onfanncis qñ liquefit cū cera vel vino cocto nā exsiccat plurīm et dolorē mitigat Est autem onfanncū succus vue acerbe albe aut ꝯ viroꝝ eius acetꝰ et inspissatꝰ ad ignē vel solē qꝛ nō tangit̃ ros vel pluuia

Si autem nervus appeat denudatus nō oꝫ ī hunc nervo ꝯdictoꝝ farmacoꝝ illiū afferi et spaliter q̄ p euforbiū et p alia aliqñ me dicam fuit nō enī potuit sustinere tales medicinas Et sat in capitis vlus de hijs dictū ē. facta ergo purgatione et debita dieta ordinata et viso qꝛ ī loco nullū accidens est qꝛ nec dolor nec mala ꝯplo nec simes multa tūc debes apponē illa ℞. Bruno et auic̃. ℞ terant lotam et ꝯmisce cū oleo roß ī for vngti

Itē etiā mel cū rasina et terbentina valꝫ oꝫ tñ oīa illa lauare vt mordacitas sua remoueat̃ mō quo dixi ī 2° c°. vlt Bruno et si apponas vinū coctum mirabile ē eis et si vis vti pluribꝰ pares vti mira lota et pul uizatā sup locū valet etiā calx bene lota puluizata sup locū Et nō vt dicit auic̃. in ille c°. glutinū albo rū nos debeꝰ ꝯsiderare ꝯplonē si ꝯplo fuit humida ꝯuenit terbentina Si siccior ꝯuenit rasina q̄ siccior ē terbetina et si velles mediū int̃ illa duo apponas aliquid olei eo qꝛ oleū remouet siccitatē illaꝝ reꝝ Et vis hrē medicinā magis siccā apponas micā cū resina vel euforbium et sm qꝛ plꝰ plus vel mi potis variare me dicinā in fortitu̇ vel debilitate Et pꝰ p auic̃ eiꝰ dix et oꝫ vt misceat̃ cū eo euforbiū vetus vel re cens parū aut multū sm ꝯplonē corpis et eiꝰ ca lefactionē Illa aūt medicīe que sequunt̃ ꝯueniūt in nervo nō discoperto qꝛ in punctura et ꝯsiliā auic̃ qꝛ ī ordinata sunt Auic̃ vngtū basilicon ī vulnibꝰ nervoꝝ vꝫ et vnguētū q̄ fit ex rasina pice nigra et colofonia ptibꝰ eq̃libꝰ sm Serapion in antidotario c°. de vnguētis Dy. et notes bene qꝛ illud vngtū ꝯ fortius in casu sm necessitatē ꝯfortiꝰ et vlceꝝ et cū rasina aut cū sapino aut cū euforbio et vꝫ. Ga. et Bruꝰ. Si aūt qꝛ ī nervo esset necessariā lotio ꝓpter magne putredis tūc cū toto remoueas saniē q̄tum est possibile deinde laues vlꝰ cū vino cocto qꝛ cum saba aut cū mellicrato. aut cū vino dulci aut sup et vtaꝝ desicca illā hūi rꝫ cū coto Aliud mundi ficatiū sm Guidonē ℞. farine or. mell' farine fa baꝝ. ana. ptes equales pulūs lūbricoꝝ terestriū et misce Auic̃. mūdificatiuū aliud ℞ farine or. fabaꝝ cū vi nice sapini et misce et appone hoc facto in carnes mō dicto et sup petiā apponas basilicon vt dictū ē et ꝯsequaris vt in alijs vulnibꝰ rāꝫ dictꝰ et ista etiā valet vlcē que sequit̃ Auic̃ radix narcisi cū melle ꝯfert vlcibꝰ ꝓfundis nervoꝝ Et Sapro dix quidā dicit̃ oleo micā in vulnibꝰ nervoꝝ Sapio ℞ floꝝ viti silueſ et misceat̃ cū melle et oleo roß et mirra ꝯfert vlcibꝰ eoꝝ Sapio. ℞. farine fabaꝝ sine cor ticibꝰ et coquat̃ cū aceto et melle et ponat̃ sup vul nere nervoꝝ Et auic̃ dixit butyrū ꝯfert vlcibꝰ nervoꝝ et implet ea Cicerat̃ etc. ē in c°. de vlcibꝰ et multa valia illic inuenies alitha ꝯ c°. inquaret. G. et sūmo ope caue ne sup locū nervosū apponas pultes humidas sicut ex farina frumēti et oleo et aq̃ qñ ducūt mēbra ad ꝓditionē Et ex istis dictis pꝫ q̄ sut illa q̄ ꝯueniūt in punctura et q̄ ī alijs dispatibꝰ et p hoc pꝫ pō eiꝰ illiꝰ cap glutin alborum

Contusio vel ꝯquassatio nervoꝝ q̄ fit cū so lutione ptiū aut nō Et fit cū soluit̃ pmo ponas albūē oui cū oleo roß qꝛ indigꝫ restrictiōe cū stuppis sup locū ℞ P̃s. meminꝰ qꝛ si illic fuit dolor sedet̃ cū sedantibꝰ dol' cera locū qꝛ ī loco vulnato nō dꝫ apponi qꝛ humida fuit Et si illic fuit apa re moueas vt dictū ē supꝰ et pꝫ Auic̃ vngtū factū ex olibano et mirra ꝯpetentē hꝫ ad hoc qꝛ resoluit ꝯtusū et exsiccat vulnꝰ Auic̃ et dy. Si aūt do lor fuit clamosꝰ tūc fiat p hūc modū ℞ farine fabaꝝ mell' parū aceti et cū hijs adde picē liquidā pix vero nimis declinat ad siccitatē io p pte molli ficatiā est Vnū a Sapione ponit̃ ipāꝫ habē p pte maturatiuā et io papir G. c°. de nigro saniꝰ ꝯ brunꝰ et guido si aūt ꝯtusio fuit sine solutiā ꝯtinuitate tūc fomentet̃ locus cū oleo calido dyaforetico

item Ga. oximel cum farina fabarum mulsis valet inflam-
tis in gressione pedum. Si vero dolor aliquis affuerit tunc
cum predicto emplastro pone picem liquidam et cum cocta bene fuerit
pone super locum. Et nota quod hoc est competens in torsione
manuum et chirurgie est et in urinalibus etc. Avic. et Ga.
radix etiam lilii decocta ad idem facit iuvamentum. Rub.
bibitum cum vino odorifero usque ad ℥ ii curat attractionem
nervorum. Radix aristologie rotunde cum aqua bibita plus omni
alia medicina confert in attractione corporis sicut Serapio et alii vo-
luerunt. Serapio similiter gentiane quod ex ea bibitur ℥ i.
cum aqua attractionibus corporis confert et specialiter suam radicem.
Et dixit etiam quod radix enule terite et mixte cum melle
et fiet inde ... hoc confert attractioni et tumoribus.
Et dixit etiam quod castorium bibitum cum aqua confert contractioni
nervorum et succus radicis facit idem quod ipsa radix usque
ad ℥ ii febricitantibus cum aqua et non febricitantibus cum vino.
Et dixit de centaurea maiori solum dixit quod conquassationibus utile
est. Et Avic. ab eo dixit de centaurea et quod clistere factum
est ex ea sedat dolorem nervorum et contusionem corporis sed
minor est melior. Decoctio malvavisci agrestis cum vi-
no aut etiam aqua bibita conquassationibus nervorum valet. Et
bartho. dixit quod isto modo intrinsecus conquassationes sanat
in exterioribus vero exterius apponatur. Et dixit Serapio quod
fit emplastrum cum polio confert contractionibus nervorum et contusioni
corporis et lacertorum. Et dixit etiam bdellium curat attractionem
nervorum. Et dixit etiam pix humida confert contusioni nervorum
et cordarum. Et Mesue dicit oleum nucum confert attractionibus
nervorum et proprie cum calce lota. Et Ga. dixit quod farina
fabarum in contusionibus vero et ulceribus que sunt secundum nervos
per oximel farinam apponimus. Rotho. sal tritum et mixtum
cum melle et sulfure et suppositum confert attractioni ner-
vorum sint autem alle partes equales et mellis quantum omnium. Et
emplastrum factum de lumbricis valet si contusio in nervo so-
lo sit. Et posita sunt folia ulmi in oleo decocta et ap-
posita consolidantur subito. Si autem nervus accidat duri-
ties removeatur sicut removentur alie duricies.

Contusio proprie non accidit nervis sed ligamentis
sed accipitur nervus pro ut se extendit ad ner-
vos cordas et ligamenta. Contusio ergo est proprie passio
ligamentorum et non nervorum et hoc vult haly. et etiam
Ga. 3° de interioribus nomine nervi extendit ad tria scilicet
nervum cordam et ligamentum. In hac dispositione secundum avic.
aqua frigida non apponitur quia ipsa inducit spasmum
ut patet ex dictis nec aqua calida quia ipsa elongat
ligamenta non ergo convenit aqua aliqua. Dico tamen quod que
conveniunt in hoc casu illa que sunt calida et stiptica eo quod
ratione caliditatis resolvunt et ratione stipticitatis minuunt
sicut sunt oleum de spica oleum de mastice et similibus. Recipe
olei de mastice olei de spica ana ℥ i. cere pice rese-
ne q. s. et fiat unguentum. Et per hoc tu habes differentiam inter contusionem
et contorsionem quia in contorsione conveniret aqua calida
et fumus. In contorsione vero non conveniret ut notum
est in chirurgia.

Licet secundum aliquos antiquos incisio ossis soleat
vocari fractura nihilominus apud latinos etiam
sic vocatur quod fit sine re incidente. Quod autem fit cum
re incidente vocatur incisio. Est autem incisio ossis
incisio facta cum ense in osse aut cum alia re perforante que
quandoque est penetrans quandoque totalis et manifestum est quod non pre-
vulneratum os quod vulneratur caro et alie particule sup-
iacentes que contingunt sepius etc. scilicet fluxus sanguinis et
dolor que indicant de cura. Signum fracture ossis sunt ista
scilicet quod os sit fractum sit pars manifesta. Et Ga. 3° teg.
et 6° therapeutice ostendit quod fractura ossis vel incisio non
restauratur secundum primam intentionem. Secundam vero 2am consolidatur
et ligatur per porum sarcoidem ligantem partes ossis divisi
excipit tamen os puerile quod secundum primam intentionem consolidatur.
Cause vero fuerunt assignate supra propter hoc dixit ypo.
in 7a afforismorum in osse denudato erisipila malum. Et
Ga. in glosa dicit quod raro evenit et iam vidi. Amplius
recordare quod frigidum nocet ossibus denudatis mirabiliter.
Rogerius et lanfrancus pro tanta incisio totalis magnorum
ossium ut adiutorii coxe et duorum focilium ubi quia
exeat medulla est periculosa et ut plurimum mor-
tificatur membrum et causa est quod in tali magna incisione
inciduntur vene arteriales et nervi magni qui portabant
vitam membro. Non obstante quod Guil. hoc negavit propter
dictum avic. in 4° qui dixit et quod di. de incisione me-
dulle quod interficit est intentio cum non est utilius habet enim
medulla levitatem et viscositatem et non incarnatur. Dixit aliquis
quod avic. intellexit de fractura sicut vulneris in qua credo
quod medulla non incarnatur licet elongari possit. Et forte
intelligitur ut dicit albucasis quod non moritur propter deperditionem
medulle sicut testatur de uno iuvene 30 annorum quem
curavit de portione ossis exutis et ego etiam vidi de
brachio. Et summopere cave ne extrahatur aliquid ossis
lesi cum violentia nec subito non quod expellit non curatur
quia fiunt accidentia fistule et tumorum spasmi et privatio
et febres ut dixit avic. Melius est ergo dimittere et natu-
ram iuvare cum aliquo medicamine attractivo ut supra de extractione
sagitte fuit dictum ideo quod subito et violenter extrahitur
et hoc ubi os fuerit magnum. Si sit parvum et fuerit novum
statim tunc possis extrahere ut iam fecimus. In cura
vulneris ossis 2e intentiones habentur. Prima est si sint extranea
infixa et frustula debes extrahere cum manu deinde lo-
cum unire cum reductione partium deinde suere firmiter
et perfunde vulnus cum vino. Secunda intentio est eligere cum quibus
medicaminibus et auxiliis medicabitur. 3a est ligare talia
vulnera quod quantum erit tibi possibile sine hoc quod dis-
solvatur talis ligatura et firmatura. 4a quod post ... sit securus
ab apostemate ... fiat taliter quod potes quiescere. Prima intentio
remotionis ossium et frustulis vel aliis infixis est ut fiat
sutura magis supra dicta. Et quod ipsa sit utilis probatur
per ypo. quod illud quod facit ad appropinquationem disiunctorum
et continuationem adiutorium et ad custodiam partium est utile ut
patet 6° therapeutice et inde fracturis patet sed sutura est huiusmodi
ergo ... patet quod ipsa adiungit partes et continuat ... et
sunt loco ligature et astellarum et cum hoc [illegible]
[illegible] illic quod multum est advertendum ...
Melius autem in vulneribus sanguinolentorum est sutura
est ligatura. Et avic. autem et aliab. et albucasis per
totum de fracturis cum vulnere ad illud preparat quod dictum est.
Et Guill. theod. atque henricus idem voluerunt. Lanfrancus
autem generalem regulam constituit quod in vulneribus in quibus ossa
sunt vulnerata numquam debet caro super os per mediam conso-
lidari nisi os plenarie prius repararetur. Ego autem cum primus
teneo et suum opinionem ut alii viri dicunt et mihi bene
successit. Quia enim reparabitur os nisi per carnem et per
medicinam nescio quoniam nolle intentionem a quo venit porus
sarcoydes in consolidatione ossi venit a carne certe sic nihil
autem nutrit vera nutritione nisi transmutatur per ipsum ... ut
ad venas et a venis ad ipsa membra et ad carnem deinde
ad ossa. G. de virtutibus naturalibus relinquitur ex hoc positio
lanfranci non bona. 2a intentio completur quod facta sutura
in loco declinoso ponatur tenta ut dictum est supra ut
si quid remaneret possit exire ut frustula ossis aut simul
desuper facto hoc ponatur pulvis conservativus simul
cum albumine ovi in primis diebus vel quatuor usque ad incar-
nationem ut patet supra de vulneribus incarnativis

Et si postquam posuisti album oui per duos dies vel tres dies super loco eius, si vis appone vnguentum factum ex terebentina et ex aliis puluribus incarnatiuis et pone super locum et in processu permutare te ad aliud secundum quod tu videris necessitatem. Tenta autem quod ponitur in foramine sit positum in melle rosato in quo sit puluis incarnatiuus cum tenta quam secundum auctorem cooperit ossa denudata. Et si os sit denudatum cum puluere dicto et tenta cooperiatur et deinde tenta ponatur et desuper vnguentum dictum ponatur stuppa balneata in vino stiptico calido vt est in alio loco preallegato dixi. Et tamen tu apposuisti stuppam cum albumine oui non esset expediens apponere stuppam balneatam in vino stiptico. 3a intentio completur per hunc modum. Si os est totaliter incisum facta sutura vt dictum est pars inuoluatur excepto vulnere cum panno duplato in primis diebus infuso in albumine oui et posito in vino calido et postea in vino stiptico calido. Facto hoc fiat ligatura cum binda longa et lata secundum membrum et incipiat versus finem membri inuoluendo vsque prope vulnus faciat eam transire vulnus per partem oppositam vulneris et deinde ascendat ligando versus corpus, quam iterum descendat et reuertatur bindam ad partes inferiores quousque sit prope vulnus et tunc iterum faciat eam transire per partem oppositam super illam et adueniat ad locum in quo incepit et ibi finire faciat et suat cum filo primo et ita remanebit vulnus discoopertum. Deinde hac ligatura completa ponantur due astelle bone polite et aptate vel tres astelle secundum membrum cooperte et inuente et ponantur taliter quod non cooperiant vulnus et ligentur cum bindello sicut volumus modo quo diximus inferius in fracturis. Sed cum bindello apponemus cannulam, deinde inuolue cannellam et sic in quolibet bindello ponatur cannula et stringe per hunc modum et non dissoluatur donec sit curatum nisi dolor aut pruritus aut apostema compellat nos ad hoc, quod sufficiat dictum fuit in sermone communi et supra pluries et in pluribus locis et est manifestum. Et vulnus ad extra cum stuppatis et bindellis ligetur et quibus diebus mutetur mundificetur et consolidetur et postea vt alia vulnera tractetur. 4m membrum quod est grauius potest satis eodem de illa materia loquar in fracturis, ideo hic gratia breuitatis resceco et obmitto.

Multotiens accidit vt dicit auctor quod os corrumpitur sine putrefiat aut ex solutione que ex incisione vel ex fractura vel ex dislocatione vel ex excoriatione vel ex putrefactione vel ex aliqua alia dispositione. Et os dicitur corruptum per primo ex tactu quia tactus eius et fricatio eius erit cum sonitu quia cum fricatio fit in re sanorum tanto sonus est minor. 2m signum quia sanies que egreditur erit citrina subtilis et ratione huius habuisti in tractatu de vlceribus quere illuc vide. 3m signum dicitur esse longum tempus vnde si vlcera fuerint antiqua cum apertione vel discoopertione ossis signum est os fore corruptum. 4m signum est secundum aliquos appositio spongie super os vnde si spongia que tangit eum efficiatur nigra signum est corruptionis ossis. Et consideres quod hoc signum non est verum nisi in osse corrupto et putrefacto in alterato non diceres verum quod tendit ad corruptionem vt expertus sum. In cura ergo ossis corrupti duas solas intentiones principales habes. Prima est remouere os corruptum. 2a est ipso remoto cooperire ipsum carne quod remanet et si non remanet locum replere carne et pro hoc habes cum 3o tertio vnum cum hunc preceptum vnde quam cura carne abscidere prius os

deinde deuenire ad deleraciones que facta est ex illa cum... 1a intentio quia remotio ossis fit 4or modis. Primo remouetur cum cauterio. 2o remouetur cum fricatione. 3o remouetur cum serratura. 4to remouetur cum medicinis facientibus ipsum excoriare. Et iste 4or modi complent primam intentionem. Pro 1o si os fuit corruptum debes ipsum inuenire quia locum incide que carnem et detergere ipsum os quantum est tibi possibile et hoc cum rasoriis vel medicinis fortibus supra dictis. Lanfrancus autem post omnes fricationes et rasuras laudat cauterium actuale et bene quia si corruptio est ex humiditate generate ipsum os nihil cum ita cito et infallibiliter desiccat et prope et longe sicut actualis ignis. Post cauterium iubet Lanfrancus infundere locum cum oleo rosato calido post cauterium iubet Guido oleum rosatum cum albumine oui poni et vitello et postea butirum cum melle et postea butirum cum oleo rosato siue cum melle rosato et desuper vinum. De mundificatiuis ponatur vsque ad ossis exfoliationem quando fit secundum id incarnatiuum os vt nunc dicetur. Dixi 2o quod remouetur os cum fricatione. Et modus est iste osse non existente astricto nec apparente incide carnem eius et detergas ipsum vt nunc dictum est in mediatione post hoc frices eum cum raspatoriis vsque quo tota corruptio sit remota. Et dubitatur modo quando iudicabitur quando consideramus si os corruptum est remotum. Dico quod consideres per hunc modum quia cum fricatio fit in osse et sic facta per partem et sanguis egreditur tunc arguas corruptionem fore remotam si in fricatione non egreditur sanguis tunc frices vsque ad exitum eius. Et notare debes quod hoc verum est vbi corruptio non sit in toto osse. Si esset in toto osse hoc non haberet verum. Si verum habet vbi sit in parte quia a parte sana sanguis egreditur facta fricatione vsque ad ipsum. Et ex hoc habes dictum auctoris verificatum quod donec auferatur corruptio ossis est cum fricatione et facto hoc incarnes vt nunc dicetur. Dixi 3o quod remoueatur os cum serratura in hoc casu in quo os brachii vel coxe fuit totum corruptum tunc dicit auctor non excusatus est quin totum illud os remoueatur cum medulla sua et narrat albucasis quod fecit in crure iuuenis... et hoc est verum in coxa et in brachio in digitis et in hoc. Et notes quod in volendo serrare debes habere tentam et videre cum ea quousque discoopertum est et vsque locum illum aperias cum spongiis vel tentis aliis vel cum rasorio secundum possibilitatem. Tu hoc facto debes habere limas et incipere ab osse et limare ipsum et hoc non poteris nisi in pluribus diebus et incarnes vt dicetur. Si vero fuit caput coxe vel ancche vel sicut spondiles tunc fuge quoniam cura est palliatiua vel debes esse. Dixi 4to quod remouetur os cum medicinis facientibus ipsum excoriare et dicam in hoc illud quod veteres nostri dixerunt. Serapio excoriat ossa in vna die et fragmenta separat euforbium suppositum ossi sed cum imponitur primum muniatur caro circumdans cum aliquo cerotum vel panno lineo ne adhurat illam cum aduritur. Et alibi idem dixit quod est impositum cera cum oleo rosato. Et alibi radix peucedani citissime eleuat corticem ossis in cana imposita. Et auctor dixit quod abradit ossa corrupta propter vehementiam. Et bar. de varig. dicit quod tollit totaliter pulurizata. Est autem peucedanum feniculum agreste vel porcinum. Dyas. si ex radice fiat emplastrum et supponatur ossi cum vino extrahit ossa fracta. Et Guil. de varig. dixit quod est expertus et verum est. Apuleus herbe dragontee radix cum assungia permixta et imposita mox ossa fracta educit et lapides extrahet. Sap. lignum balsami cum yreos sicca expellit corticem ossium. Et dixit etiam radix yris siluestris extrahit ossa infixa carni et spinas et sagittas et similia. Et idem intelligatur de radice gladioli. Et dixit etiam quod cum ficubus siccis miscentur folia papaueris extrahunt ossa fracta. Ysaac ficus acerba frondibus papaueris

siluris mixta ossa fracta de uulnibus extrait. Et auic. tn̄ absolute dix q folia ppinus semi inscrantur et adiungit etiaz huic empto folia fici. Et dix etiaz balsamū osolidat ulcera et ppe cui yreos et extrahit fracturas ossium. Serapio radix aristo. ro. ex infixa corpi et frusta ossium. Et vir iste fidel dix h miru ois cui pars tactū fuit vel plicatuz statiz da bibē paciēti violas tritas cū vino. Et si dext. pe lesa fuit violaz tūc liga sub planta pedis sinist. et si sinist. sb' dext. et eadem die os reddibit. Et dixit betonica qñ ē hunida giusa et supposita ossium fragmeta extrahit. Et dixit etiā cinis vermium terrestiuz cū melle crudo supposi ī s oīa ossa fracta et etiaz minutum exhibit. Et Kyrāni absolute dix q fragmēta nundibilia sic col abstrahit lumbici terre supposita. Guill. R. yreos siluris p. j. flore eius p ʒiij centaurec p. j. fit emplz cū modico mell. et hoc emplz etiaz sedat dolorez ī pte et hoc est expt. Multa etiaz dicta sūt in capo. de extracōe spine et ferri q hic valz. Auic. R. aristol. yreos mirre aloes cortices plure oppo. carnibul adusti. Et ut dic. auic. et Symon famuēs ē terra rubea de arena et nō īuenit ī bonoū scorie eris cortici pini. aq: agḡent cū melle et fit ungt. Et ex hoc toto hēz tr̄az Auic. declarata in capo. illo ī quo dicit: Cura corruptōis ossis est eius fricāº et eius absciso et serratura nam necesse ē cadē et deuenire ad ultiā corruptionis eius ut cadunt cortices p se aut cū auxilio medicami. Ptā mira denudant ossa carne cuiqz in quā et si sit in eis difficiles attamē plura sepserunt antiq ad hoc utilia. Antiq hoc dixit radix yreos sola et siliq mixta cū melle et puluez molendini carnē gnāt in ossibus. Aij. radix yreos ylirice puluizatus cū melle ossa denudāt carne replet. Et dix etiā ossa denudata que nō pnt carne vestiri rapsia supposita curat nā unulceridit sine exsiccatiōis stat loco cautii et facit carnē oriri. Et uestit ossa nuda carne radix oppo. et flos eius et stipes. Sed magis radix qñ ex ea fit puluis et in ulcē ponit. Et idē facit in ulcē corrosiuo et ī cibis q vehemēter indigent exsiccatiōe. Alkf. oppoponacū ipm.i. gūa plante de quo dī sic dixit antiq ulcera ad sanitatē pducit ossibus nudis cū melle īpositū carnē restaurat. Auic. puluis etiā mirre sup aspsus cū vino gnat carnez in ossibus denudatis et ɔsolidat et cooperit ea. Ungt. optī similit ad ulcera antiqua et etiaz ad illa in quibus ossa sūt denudata. R. armo. et si nō hēat tollat oppo. p. j. rasure pani antiqui de lino p. s. aloes litargiri mirre sarcocolle om. aij. cōter armo. aut oppo. dissoluat cū vino suptili cū aliis dissoluendis cū oleo rosa et melle p. eqles demaī reliq puluizata subtilr cū aliis ɔmiscantur ī mortario et dūz agitant supfundat oleuz et mel paulatiz et sic fiat usqz quo ad unguēti sbaz reducant. vz hoc etiā ad fistulas et uulnera fraudulēta.

Mechanie ɔferentes ossibus fracte sūt iste et hoc si locus ille cū mētē debeat curari et intelligas hoc bene. Dix pmo auic. q ad fracturā et tortione ossis expertū tale valz. R. bdellii fasioli rubei excorticati. aij. ʒ. x. luti ʒ. xx. liniat cū albū ouī si fuit apā caladiz. Auic. R. foliorum cipssi mirti et salicis aij. terunt et exprimant et sumat galle et rosarum et cupe nacosta et sandali rub. et bol. ar. et laudanū et sanguis draconis et tra sigillā et altea et mastic et acacia et mellilotum et sansucum ɔfice oīa cū sucis pdictis et appone. Et si

fuit nota aliqualis sup ea fac. addē sansucū cinulaz et cipssiz et fac emplz. Aliud auic. si apā fuit ī loco et fuit fractura vel ɔtorsio. R. fasiolorum excorticatorum ʒ. xx. bdelliū balaustie acacie et emplanet cū albume ouī et oleo de mirto. Auic. R. fasiolos bdelliz al teaz et acaciaz lutū aloes mirtiz et liniant illa cū aq mirti sine decoce eius. Kyrāni ossa ɔquassata sanant dono dei si septē diebus bibat ex suco foliorum vitis albe et vino albo pnuyº aij. ptes eqles. Auic. sucus foliorum mastic et silr corpus decoc. sup ossa fracta illa restaurat. Et silr dix albāna ponit sup fracturaz ossium sola cū ce roto et oleuz etiā vz et ɔfert fracture ossium. Et dix etiaz q embrocac. facta cū decoc. mirti accelerat ossa fracta. Dya. Accelerat etiaz ɔsolidatioez in fracturis ossium decoctio foliorum lentis et embrocatia frequēt. Et oleū mirtinū restaurat etiā ossa illa et prohibz de fluxu humorum in pn. Et ba. dix. de cortice radicū ulmi cū decoce radicū fomētatis oēs fracturas uaco. egente. Aij. radix gladioli fracturas medet ossa ɔfracta ex cludit et oīa corpi infixa euocat. Et quidā anneqrs dixerūt q radix gladioli cū farina q in est ptibus molendini et aq marina mixta aut cū vino et appo. ossa ɔfracta ɔsolidat et fidel idē dix. Alkf. gūma arab. meliorat ossa fracta qñ fit emplm cū ea. Et dixit etiam sarcocolla restaurat fracturas. Serapio mumia ɔfert fracturis et ɔquassatoibus q fiūt ī interiorib et ex teriorib et ɔfert pectori et pulmoni et sedat dolorē qui fit in fracturis qñ sumit ī potu et linit cū ea. Et dixit etiam qñ lana q nō ē sumida sic est illa q est in extremitatibus coxarum et in collo aīaliuz lauat et īfundit in aceto vel oleo et emplat cū ea ɔfert attritiōi neruorum et fracturis ossium. Et rasi dix medulla ceruī ɔfert ad reparatioez fracturis. Alieb. bol. ar. fracturis pdest ossium si cathaplāt cū acacia. Confert etiaz fracturis ossium nō denudatis terra pictorum et ē illa q īuenit ī cacumie fornacis vit. qñ cū oleo dissoluit et apponit. Kyrāni ad ossa fracta manuū et dis sintiaz et oēs passionē ani. Accipe vini albi cotilas tres succi foliorum vitis albe ʒ. q. galliorum coriandri ʒ. iij. hec coquant donec remaneat cotila una dis sintericos lientericos oīa q humoi sanat bibitū. Guill. de varig. experimentū. Tolle violle radix vitis albe et coquant in oleo donec dissoluant et pḡ. fit ossibus emplm. Accidit multotiens ut ossa fracta nō sint rest aurata ita q mēbri figā fedat q recta fuit non pt nisi frangunt iterum ossa et iterum uniant ut ... sine dolore et facilr frangant sumat folia caruie et ī aq pfecte coquātur ex qua pḡ. cū die pnicula fomētet et embrocet multotiens et ex dictis foliis cocti cū pin gue. porci vel galline locus p. j. emptet hoc eius paez gnat et mollificat in tribus vel iiij. diebus vel et ut possint ossa facilime iterum frangi et iterum debite reparari hoc eiz oēz carnositatē et duritiez ī pte alienata mollificant et vm ē q expta sūt.

Multotiens accidit ut dicit auic. q craneū fic datur et nō curat ppt hoc q craneū est res dura sicca inepta plicatōi. Carn autē ē humida apta pli catiōi et p hoc findit craneū sepe et nō curat et vi di experimēto. Nō tn̄ q ɔtingit os etiaz plurii ɔtingit ɔtusiōē facta in eo sicut pz ī ipuis pueris q os eorum ē molle et nō ita cito frangibile sicut os senū et ī huiusmodi et pueris sic vidi plicaturā eius et ī illo casu os hoc plicet non frangit. Et ptinus medicus nō debz ɔsiderare fracturā cranei

quod si ignoraveris accidet forte corruptio in osse et putrefactio
sub osse quia humor qui fuit sub osse subiiciens putrefactus aut
humiditates que sunt supra os descendunt ad inferius per fissuram
et superveniet febris unde sequitur mors et ideo videas bene
si os est fractum aut non. Et ex hoc patet quod medicus non debet esse
solum occupatus in fractura cutis et carnis ymo debet procedere
ad fracturam ossis. Si ergo fuerit occupatus in illo non fiet cura. Secundo cadit
ergo autem primo. Et nota quod in aliquibus casibus contingit os frangi
et tamen non est necesse cutem incidere. In casu in quo cutis tempore
percussionis vel incisionis sit incisa et dilatata sic quod fis-
sura videatur tunc non est necesse cutem nec carnem incidere. ¶
Et casus est in casu in quo homo sit bonorum humorum
et non superfluorum et virtus expulsiva ossis sit fortis et
fractura non sit magna neque multa nimis et cum hoc tunc
habeat experimentum tunc possibile est quod sine incisione curetur
fractura carnis et illud fatetur multi. Et quia iste ... contra-
rio requiritur hinc est contrario per hunc modum curando ¶
Consideres bene etiam quod multotiens cranium est fractum
in una parte et non creditur ipsum fore fractum in alia cum mul-
totiens hoc contingit ymo sepe ex percussione cum re ob-
tundente vel in casu frangitur in duobus locis et tunc si
non discooperitur sequitur mors et alia accidentia supra dicta
¶ Cura tamen aliquotiens est fractum in cranio et non est fractum
in cute et aliquotiens est fracta in cute penetrans tamen et est etiam
in cranio et ideo difficile est iudicare de hoc ideo videnda
sunt signa ex quibus arguitur fracturam esse cranei. Unde
est primo quod debes notare et considerare rem frangentem
que fuit fortis vel quod cecidit de alto aut fuit ille percussus
cum re forti. Aut etiam quod percutiens erat asper et
erat fortis et in motu non fuit impeditus et licet ex
istis arguis fracturam cranei non tamen necesse quod sit quod casus
fuit altus et magnus et cranium non fuit fractum. Per ergo
totam diversitatem procedit et contingit propter diversum motum
lesionis que recipit a percutiente non ergo est hoc signum necessarium
2m quod debes notare sunt accidentia sicut apoplexia scotomia des-
tructio vocis et vomitus. Circa illa diligenter notes
quod illa signa non apparent in principio cuiuscumque fracture. Sed
apparent si fractura fuerit magna vel aliqua pars ossis fuit
super cranium vel illic infixa. Si autem fractura cranei
sit parva et penetrans tunc illa signa apparent postea per aliquod
tempus eo quod tunc humiditates que sunt in cranio vel sub cranio
putrefiunt et tunc fiunt ista accidentia dicta ¶ 3o notes circa
hoc signum bene omnia illa accidentia possunt advenire ex
percussione capitis cranio non existente fracto. Unde videmus
quod ratione casus vel alicuius percussionis franguntur vene propter ma-
et non frangitur ad extra aliquid et tunc spuit vel egre-
ditur vel mingitur sanguis ita contingit in cerebro quod ratione
casus contingit venam frangi aliquam diffisuratam in panicul-
lis cranio non existente fracto quare illa materia movebitur
ad putredinem que expellitur a vena et quod illa non potest
expirare contingunt illa accidentia et contingente movetur
hoc notum est et visum fuit ¶ 4m quod debes notare
est contentus ulceris quod si contusio fuerit magna vel in fissura
credibile est quod cranium sit solutum. Circa hoc signum
notes quod licet solutio continui sit parva contingit tamen os
fore fractum. Et in illo casu si vis videre consideres locum
et habeas tentam tuam potentem per vulnus transire et
ducas ipsam ad os et super os ducas ipsam si invenis
etiam super os in debitis resistentiam signum est quod os non
fractum et non sis contentus una temptatione sed pluribus
¶ 5m signum quod debes notare est locus quod dolet in illo sepe
etiam ducat manum et cum tentis et manibus sentit te-
neritas in cute et cum hoc separatur ab osse ¶ 6m signum
quod debes notare est quando si anhelitus retineatur humidi-
tas videtur per fissuras egredi ¶ 7m signum quod debes notare est

quod si caput percutiatur cum virga sonat caput raucum ¶ 8m
signum est quod debes notare quando si filum capiatur cum dentibus et
stringatur et filum percutiatur sentit dolorem in loco et
sonum expertum ¶ 9m signum est quando cum conantur frangere nodum
palee vel rem duram aliquo ledunt. Nonum signum sumptum
est ab atramento quando si locus quod cranium cooperiatur atra-
mento et postea removeatur remanebit ingredo in fissura
quod arguit fracturam ¶ Quia facta est mentio de signis
fracture cranei restat nunc facere mentionem de signis fracture
et incisionis paniculorum. Primum signum est quod in loco est
dolor et causatur scotomia vertigo et alia talia accidentia
2m signum est quod facies multum rubet et pustulantur oculi
rubent eminent et obscurantur ¶ 3m signum est quod a naribus
egreditur sanguis vel ab auribus et palato et hoc est satis
manifestum ¶ 4m signum sumptum est a lesione virtutum quod cum
difficultate movetur loquela turbatur et angustiatur et totum
prostratum est et stupidus et febricitat riget et male
dormit nihil appetit nauseat et evomit male assellat
et male urinat ¶ Postquam posita sunt signa fracture cranei
et paniculorum restat nunc ponere signa incisionis cerebri
Primum signum sumitur ab exeuntibus quod exit extra substantia quasi
globosa medullaris et non saniosa ut pus ¶ 2m signum est
quod apparent ideo si vulnus est in interioribus partibus capitis
et memoria si fuerit in posterioribus ¶ 3m signum est quod in
istis dicitur esse stupor et corruptio satis magna ¶ Sequitur
signa apostemati paniculorum. Primum signum est quod in eis causatur dolor
et eminet corpus rubeus et inflammatur paniculi et rubet
et non movetur motu dilatationis et compressionis ¶ 2m
signum quod oculi eorum rubent et inflammantur et a capite
egredi videtur mobilitatem et obliquationem ¶ 3m signum est
quod calor innaturalis est et ideo febricitant et inquietantur ¶ 4m
signum est quod virtutes alienantur et spasmantur et febrici-
tant et frenetizant ¶ Iudicia fracturis cranei sunt peri-
culosa ... per paniculorum et cerebri corruptionem hec
lesio est mortalis secundum ypocratem etiam si fuerit parva et ita experi-
galienus. Et ideo accidentia mala ut febres acute tremor
spasmus alienatio sincopis abscisio vocis egressio oculorum
tenebrositas rubedo et strombositas oculorum sunt ti-
morosa et mortalia. Propterea hoc bene si remaneat et
non remittantur ¶ Apuleius dicit et avicenna et in vulneribus
que pervenientibus ad paniculum cerebri accidit lateri in
latere vulneris et spasmus in opposito. Guillelmus de saliceto
et propter hoc dicit Guillelmus quod nervi qui veniunt ad partem dextram
radicati sunt in sinistra et e converso ¶ Rogerius periculum magis
in fractura ista cranei et accidentia mala exspectantur
usque ad centum dies ¶ 2m autem legistas et iudices ex-
spectantur usque ad 40 quod talis est ultimus terminus acutorum
Et secundum alios ut quatuor magistros tales exspectantur
usque ad 20 quod est gradus acutorum. Paulus ... amice
diligenter quod nigredo que apparet in dura matre si cum
mello ros. colato vel cum melle non mundificatur signum
mortis. Guido et rogerius videas bene quod si fractura
cranei fuit in plenilunio verenda est ... in soldatione
cranei apparitio carnis rubee bona ... in vulneribus
capitis timor parvus et sanatio bona dixit bonus ¶ Item
in vulneribus capitis timor magnus propter si curentur
et sine causa terribili nulla. Et cum fratres in fractura
cranei non faciant iudicium per pulsum de morte vel sa-
lute quod sepe erunt decepti. Sed faciant iudicium
per accidentia capitis scilicet quod incipiunt loqui unum pro alio et
pro certo hoc est signum mortis perdunt loquelam propterea non
intelligunt nec audiunt et multis confitentur et credatur hoc
quod verissimum est et expertus sum multotiens. Circa curam igitur
huius primo intendentes ... est corpus purgare ... est
dietam ordinare ... est ad localia et solutionem continui pervenire

ca cum accidit remouere. In primo ergo fiat flebotomia de parte
opposita si etas et virtus consentit. Et bene notes quod in istis
casibus et aliis primo videas si multus sanguis exiuit vel
non. Si multus in quantitate sanguis exiuit non fiat flebotomia de
parte opposita. Etiam videas si virtus fuerit fortis vel non. Si
fortis fiat flebotomia et etas consentit. Si debilis non fiat fleu
botomia sed apponantur ventose cum scarificatione. Deinde fiat
purgatio et debemus purgare cum pillulis aggregatiuis quia ipse
euacuant a capite quia in eis ingreditur yera et euacuant ab aliis
locis ratione aliarum medicinarum que ibi ingrediuntur. Dieta vero nutritiua sit
[illegible]. In rebus non naturalibus bene se habeat. Primo de cibis et potu
cibus sit boni chimi et pauce quantitatis ut sunt oua carnes
et alia similia. Iste ubi sit debilitas virtutis ubi non sit debi
litas aliquantulum comedat micam panis lotam in aqua aut far conditum
cum amigdalis aut panatellam sine carnibus et sic de aliis
donec sit securus ab apostemate. Potus sit aqua cocta cum ordeo
et zuccaro vel vinum limphatum valde et vtatur agresta et
vino granatorum et hoc totum sit donec sit securus ab apostemate.
Et summopere caueat a vino magno quia nihil est quod ita [illegible]
grauat caput et ita ducat materiam ad ipsum sicut vinum. Venter autem
in eis sit cum pillulis predictis et clisteribus et nulla repletio
sit donec etiam sit ab apostemate securus. Nullo modo habeat motum
sed quiescat in camera calida et respiciat summopere se ab
aere claro et lucido et frigido. Et ideo auctor dixit: Et studeat ut
frigus non nutriat sine inueniat velamen quia est malum et
timorosum. Et pauca super dixit. Et in huiusmodi quadam dispositione
primo in omni dispositione oportet ut vehementer caueatur frigus etc. [illegible]
quia in eo est timor magnus quia nihil peius est eo in istis
fracturis. In aliis rebus non naturalibus et corporis accidentibus bene
se habeat et honeste. Et summopere venter eius sit tenuis quantum est
possibile et sicut in primo. Et hoc est singulare preceptum et ideo
dixit auctor supra [illegible]. Tertia intentio completur per hunc modum:
primo cum tibi occurrit fractura cranei et fuit fluxus sanguinis
restringatur modo dicto supra in capitulo proprio. [illegible] expectet [illegible]
per duos dies vel tres et sic certus de fractura primo capilli
remoueantur cum rasorio et locus inungatur cum oleo rosato. Et
ideo sis certus de fractura cranei consideratis signis positis in principio capituli
ut sis certus et summopere caue ne multi dies transeant
unde auctor dixit: et oportet ut non tardetur illud in estate vltra
septem dies in hyeme vltra x dies et quanto citius velocius erit
melius et longinquius ab hoc ut accidant nocumenta magna.
Non tamen quod illa die qua fractura est facta non debes velle cra
neum remouere quia adderes dolorem super dolorem nihil peius et de maxime
contingentibus apostematum est dolor ut plurimum in de apostematibus est decla
ratum. Si secunda die aut tertia vel quarta operaris tunc incipe ubi
sis certus de fractura eius vel fissura. Et per hoc habeas
quando auctor [illegible] declaratum dicente cum ergo significatur necessitas
remouendi aliquid et incidendi illud aut extrahendi ipsum
tunc festinetur et non expectetur complementum generationis puris
in loco. Hoc completo fiant due fissure se secantes [illegible]
[illegible] i. crucialiter et secet una alteram secundum figuram
sectionis et oportet ut sit una duarum sectionum scissio prima
que fuit ex percussione. Verba hec sunt auctoris. Hoc 2o completo
eleues angulos ab osse sic quod totum os discooperiatur et
non incidatur iste angulus sed eleuentur. Et dixerunt multi
antiqui eleuentur [illegible] quod totum os corruptum videatur. Deinde
sub illis angulis ponas stupas balneatas in albumine sic
quod ipsi anguli eleuentur et ideo dixit auctor: et oportet ut excoriet
sub angulis [illegible] et discooperiatur os totum cuius [illegible]
debet fieri. Dicunt aliqui est verum quod in osse [illegible] semper
debeat fieri incisio secundum crucem siue ortogonaliter. Dico
quod non. Unde si percussio fuerit in superciliis [illegible] secundum crucem
non facias incisionem quia tunc incidentur musculi supercilii et
cadet quod esset turpe. Triangulum [illegible] in hoc autem facias
in talibus sicut consuetus sum ego facere. Deinde locis ligetis
ligatione conuenienti ad illud. Hoc 3o completo sequenti die si non

accidit aliquid quod impediat. Et incipe grauare
et remouere ipsum os et voluas ipsum infirmum et resupines
secundum figuram fracture. Unde si fractura fuit in fronte su
pines eum. Si fuit in latere dextro sinistres ipsum super latus
sinistrum et sic de aliis. Deinde opiles aures cum coto
vel lana ut non ledatur a voce. Et ideo dixit auctor: Ita
cum fuerit [illegible] si non accidit aliquid ex accidentibus malis
tunc oportet ut incipias grauare os fractum et illud etiam
quando oportet ut facias sedere infirmum aut supines ut supradictum est
secundum figuram fracture que contingit. Deinde opila aures cum
lana vel coto ut non ledatur ex sono. [illegible] stricto [illegible]
capite duobus ministris ut teneant eum [illegible]
Hoc toto completo videas si os fuit depressum et non separatum
a circumferentiis. Tunc remoueas partem depressam laborans
a circumferentiis ossis depressi sani perforando usque ad profundum
ita quod depressum eleues vel remoueas secundum quod tibi videtur.
Si autem cranium depressum fuit et separatum a circumferentiis
conatur aliquid remouere de sano cranio et mollificare de
presso cum oleo rosato ita quod per remotionem sani cranei et
per mollificationem leuiter sine dolore et sine distensione et vl
ceratione miringarum et neruorum possit pars depressa re
moueri a medico. Si autem pars depressa intrauerit cra
neum sanum aut pars illa que [illegible] est minor fractura
cranei aut maior. Si minor fuerit mollifica illas partes
minores cum oleo rosato et cum mollificata fuerit extrahe leuiter
et sine dolore et postea fiet ut diximus. Si autem pars de
pressa fuerit maior fractura remoueas de osse sano tantum
quod possis illas partes depressas post mollificationem olei
rosati leuiter et suauiter extrahere et remouere. In hiis
tamen debes considerare virtutem. Si virtus fuerit fortis et etas
consentit in uno die vel duobus fac opus tuum. Si virtus
fuerit debilis in tribus vel quatuor diebus opus tuum facias secundum
quod tibi videtur. Si os fuerit debile remoueas ipsum in inci
soriis et cum raspatoriis incipiens cum minoribus deinde
cum maioribus explicans tamen semper de parte sana. Et ideo dicit
auctor: Si os fuerit debile ex natura sui aut ex fractura
que accidit ei oportebit ut tu auferas ipsum cum incisoriis
ponendo quedam contra et incipiens ab eo quod est latius
fiat primum et ex eis ad incisoria subtiliora. Et notes
quod os semper debet remoueri in parte declinationis ut sanies melius
expiretur et ideo dicit auctor: et oportet ut fiat incisio ex loco
conuenientiori conuenientior quoniam est aggrauans ad opus quod estimas
quod virus currat ex eo melius. Et non debes totum os
corruptum remouere. Et ideo dixit auctor: et non conuenit
in omni fractura ut accipiatur os totum. Hoc non est possibile
i. conueniens in omni osse. Si autem caput fuerit forte perfo
rabis cum terebris maioribus deinde cum minoribus perforando
perforationibus multis unum prope aliud secundum circuitum
unius coste [illegible] quod volueris expellere de osse. Postea cum
incisoriis separa de una parte ad aliam quasi de uno foramine
ad aliud quousque fuerit os separatum et tunc ipsum cum eleua
torio eleua et ipsum cum digitis tuis [illegible] tenaculis extrahe
postea vero cum lenticulari et malleo omnes asperitates
applana. Et ideo dixit auctor: si caput fuerit forte in pluribus
ut perforetur cum terebris que nominantur non profundantes et sunt
perforatoria quibus est eminentia parum intra [illegible] ex loco acuto
corporis ut prohibeat ea illa eminentia profundare et pene
trare ad siphac. Hoc toto completo videas si asperitates
aliquas remanserint quod potes videre occulta [illegible] vel
[illegible] digitum tuum et ducas eum circumcirca et cum
digito sentires asperitates et tunc illas remoueas cum len
ticula vel cum alio raspatorio obtuso. Et ideo dicit auctor:
Tunc oportebit ut equales asperitates ossis que fuerint ex inci
sione et grauatione aut cum nouacula aut cum incisorio
que sunt acuti ensis. Et [illegible] nos remouere ipsum
os dixit hec [illegible]. Non oportet ut incidatur ex osse

nisi illud quod est infirmum. nam illud quod est ex eo quod continuum i. confusum est vehementer et ut auferatur totum in illo. aut ex quo extrinsecus fissure expressione plurima. nam illud quod accidit non est timendum ut consequeris fissuras usque ad finem carnis. Ista operatione manuali posita antequam ad alia deveniamus aliqua documenta volo recordari ut brevius in hoc memores vos faciam. Primum est quod non fiat operatio in eo in quo virtus est debilis quia secundum Ga. 2° aff. ubi in digestione non est laborandum i. debilitas virtutis. Secundum documentum quod antequam operatio committatur de periculo et prognostico testetur ut non currat sermones stolidorum. Tertium est ut in operatione illa fugiat quantum possit omnem contusionem timendum enim est de casu et lesione dure matris que illic alligatur et habet sensum et etiam a venis arteriis et nervis illic transeuntibus ut patet ex anatomia. Quartum est et non operetur ... se a plenilunio quia in eo cerebrum augmentatur et ad craneum approximatur ut dicit Ga. in de diebus creticis. Quintum quod dilatatio fiat in loco magis declivi quia talis est aptior ad expurgandum ut dicit Ga. 13° terapeutice. Sextum quia in dilatatione non consequatur finis fissurarum sufficiat enim secundum Ga. tantum auferre de osse quod sanies possit expurgari. Septimum est quod si os quod debet extrahi repugnet debet cum oleo rosato infundi ad hoc ut taliter mollificetur ut indolenter extrahatur. Octavum quod circa quo potens de operatione expediet maxime in compressione et punctione panniculorum quia ad illa continue consequuntur apostemata et accidentia mala et timorosa. Hoc toto completo debes habere syndonem de grana et in fundo ipsius mittas partes olei rosati et vini mellis rosati colati et fiat illud donec sit securus ab apostemate. Si tamen velles maiorem abstersionem tunc ponas cum vino partem olei et tertiam mellis. et hoc ubi non sit dolor. Ubi tamen in processu ... operationis videris telam fore nigram quia dura mater mixto humoris alicuius corrupti quia sanguinis tunc mel rosatum solum prius apponi donec illa nigredo que est in ... vel aliquis alius ... sit removenda. Et ideo dixit auctor et si nigredo appareat super velamen et est fortasse in eo quod apparet de ipso et non est nocivus et fortasse cause eius sunt medicine tunc circa ipsam cum melle rosato ... cum ... mell. ros. donec removeatur nigredo. Et si videris illam nigredinem posse removeri tunc argumentas panniculum fore putrefactum quem tunc debes fugere. Et ideo dixit auctor. Si nigredo fuerit confirmata tunc fuge. Et videas diligenter quod si fractura fuerit in aliquo loco a quo sanies non possit libere exire tunc consilium meum est ut apponas medicinas. apponatur spongia et balneetur in vino stiptico et expressa et leviter apponatur ne duram matrem impediatur et hec spongia est causa attractionis ipsius saniei et propter tunc ipsa non imbibet versus partes cerebri quia propter ... opere tua ... vulnerii ... a quibus sanies non libere exit et in pluribus mortui sunt propter imbibitionem ipsius saniei ... partes interiores cerebri et hoc totum sum expertus. Tunc ergo imbibatur spongia tali modo apponatur. Deinde consequenter in ... ponatur totum et in circumferentiis ponantur fila cum digestivo quia ne ipsa labia mortificentur. Deinde ponatur pecia desuper infusa in oleo rosato. Deinde ligetur ligatura levi ne panniculi comprimantur et ideo dixit auctor. Administretur desuper ligaturam latam et non stringas ipsam nisi cum ... quod teneat pannos tantum. Alii timentes de compressione pannorum et liganimibus apponunt post appositionem medicinarum ... et firmant eam ex utroque latere super os et tunc ista prohibet compressionem panniculorum. Hoc toto completo medicine capitales apponantur. Et auctor dicit quod sunt yreos farina orobi et minium olibanum aristologia et cortices radicum apposita mirra sarcocolla sang. dra. et omnes exsiccantes sine morsicatione. Et subdit curetur

curatione ulcerum. Cum ergo fueris securus de apostemate tunc medicine capitales apponantur pulveres capitales secundum Ga. sunt isti. Recipe yreos ... farine orobi thuris minutum aristologie corticis radicis papaveris et appone super duram matrem. Rogerius vero huic pulveri addit mirram sarcocollam et sanguinem draconis. Alii vero ut Guil. et Lanfrancus illi pulveri addunt mirtillos et nucem cipressi. Alius pulvis Recipe mirre thuris draganti gummi arabici ana ℥ i. sanguinis draconis farine orobi mirtillorum ana ʒ ii. fiat pulvis ... et in estate melior est aliis. Certum est quod ex istis pulveribus potest unguentum fieri et addas rasinam et iste est modus. ponas oleum quod vis ad ignem et ceram et rasinam secundum quantitatem et dissolve et deinde pulveres apponantur et fit unguentum. Emplastrum quod desuper apponitur hemina de betonica ... sive bettonica sive plantaginis sive apii colatorum ana lb. i. coquatur et postea usque ad consumptionem olei addatur terbentina et fit emplastrum. Aliud de centaurea Guidonis. Recipe centaurie minoris ana ... temperetur per diem noctem in vino albo deinde coquatur ad consumptionem medietatis deinde coletur et colatura bulliat usque ad mellis spissitudinem de quo accipias ℥ i. lacte mulieris ℥ ii. terbentine lb. i. cere nove ℥ i. et fit emplastrum et mirabile ... et ista sunt experta. Unguentum marsilium loco unius istorum pulverum alii tamen utuntur unguento marsilium quod sic fit. Recipe matrisilvam recentem et fac ipsam bulliri in vino usque ad medietatem et deinde coletur et in ista colatura addatur oleum et cera et bulliat usque ad consumptionem vini et pone ipsam super duram matrem generat multum carnem. Alii alii utuntur unguento de gummi elemi quod composuit petrus de ebano et pommum sic dictum est. Aut ponas super petiam magnam cooperientem totum desuper autem apponas aut unguentum ... aut basilicon secundum etatem et complexionem. Si autem caro mala generatur super duram matrem removeatur ut dicit rogerius cum pulvere hermodactilorum aut cum pulvere hermodactilorum et alumine combusto simul mixtis. Alii removent eam cum unguento apostolorum et sic erit ipsam multorum consuetum removere cum unguento viridi. Et hoc parto consolidetur locus cum ... maiori vel minori ut tibi libet. Si accidat ut fractura ... tunc consilium Ga. est ut curetur ut iam dictum est. Et quia istum casum habeo per manibus modo cum quo feci et facio narrabo vobis in ... una que sic se habet quod ... quedam cecidit de alto et percussit cum puncta caput istius et bregma craneum fuit aliqualiter contusum et scissum et ... scissum est et tactus illud iam indicat. Primo ... fiant evacuationes cum pillulis de yera vel cochie et alie diversiones fiant sicut enim clisteribus ... suppositoriis et ventosis et hoc totum fit ut elongetur materia a loco ... cuius non cumulat dolor nec locus apostematur et hoc sentit bene auctor in 3° in c°. de scissa ex percussione et tale sermone posuit et bonum est hoc secundum emplastrum quod queritur est hoc Recipe pulveris rosarum pulveris balaustiarum cipressi calamenti ... lentium ... melliloti ana ℥ s. bolus ar. mirab. ana confundantur cum vino et addatur oleum rosatum et oleum de liliis ... emplastrum et da ei in potu siccatorum cum aqua et decoctione ... Aliud quod ... Recipe foliorum mirti balaustiarum corticum granatorum ana ℥ i. coquantur in vino et ipsius pistatorum addantur aliquid musci galle ... et in modum emplastri capiti apponas et erit ... valde. Contra omnes fuerit securus de apostemate et tunc illud emplastrum quod materiam illam exsiccat et non permittit eam ad cerebrum penetrare et si essemus certi quod humiditas aliqua non penetraret ad substantiam cerebri nos non removeremus ipsum os. Sed quia timemus de humiditate illa quod ipsa non penetret ad substantiam cerebri hinc est quod removemus ipsum os. Si tamen fissura est parva valde contingens est ipsam posse curari sine remotione et de facto sic est et multi antiquorum sic fecerunt ut probabitur et ... et divisione ...

humiditatem illam resoluens cum emplastris cuius vna fortis talis est
et tunc nullus timor est de nocumento cerebri humiditatis non
currentis ad locum illum. Recipe baccarum lauri cimini ana
sal' mastices thuris atque ebellanum (?) furfuris ana coquantur
cum vino et apponatur et hoc multis mihi placuit et aliis
placuit. Continue cum fuerit securus de mundificatione ossis tunc
incarnes cum vel ressperes secundum necessitatem quam videris
et cooperies ipsum carne modo dicto in aliis tractatibus et
non recapitulabo et omnia illa sunt expressa in parua fissura
facta ex contusione de incisione cranei cum ense vel sa
gitta multociens accidit vt cranium scindatur cum ense vel
sagitta quare primo videas si foramen latum sit quod possit ipsa
sanies exire vel non si sic sequeris cum prohibentibus apostema
et dolorem modo dicto supra et mundificans et incarnans etc
modo dicto Et si aliqua pars ossis que frustra aliqua illic fue
rint remoueas cum lenticula vel alio instrumento Si autem
modo quod fissura sit ita parua quod non possit fieri operatio tunc
debes facere vt dictum est quod scindas locum secundum crucem vel
aliter quod secundum figuram triangularem et remoueatur os
in parte declinori vt sanies possit exire et postea procedes
sequens in opere ita vt dictum est supra Si modo accidat
vt quis vulneratus fuerit cum sagitta considera primo locum
perforationis et etiam infixionem sagitte si locus fuerit in supe
rius vel infra non timeas quod non est timor de cerebro
vel alia via mundi debes os remouere quod cerebrum non
attingit usque ad locum illum Et Rogerius dicit Cum fractura
ossium capitis aliorum ossium difficilior est quoniam omnia ossa
capitis franguntur et proprie vehementer non restaurantur
Si necesse est quod extrahatur secundum continuitatem fracture vt virus egre
diatur ne cerebro inferat lesionem quod ergo cerebrum
non attingat vsque ad illam partem non est necesse ipsum os
remouere ab illo loco vt predictum est Considerans quando infixionem
sagitte si ipsa sit infixa super superficiem periculum est et vi
deas bene si penetrauerit cranium aut si non penetrauerit
perpendas ex ferro bene estimando Primo autem quod remoueas
sagittam abstinens capillos postea dillata vulnus cum
rasorio vt sagitta exeat ne in extractione sagitte causetur
dolor in lacertis et musculis et neruis etc propter hoc
dilatetur ante extractionem eius extracta sagitta procedat
medicus cum floria et sanificatione secundum quod sibi videtur debere
et fortificatione et cum clisteri et cum exercitationibus extrinsecis
et intrinsecis et in infusionibus et aliis rebus et fiat vt dictum
est in omnibus in capitulo predicto Si vero usque ad profundum cra
nei penetrauerit perpendas ex sagitta et etiam quod in illo casu
aliena. Consideres in hoc casu extractionem sagitte cum
cerebrum fuerit lesum et non quod spiritus qui sunt in cerebro per
tunc exalant et calor naturalis deficit et per consequens sincopis et mors
et ille modo moritur Si videris quod alienatus dimittas
sagittam vsque ad finem vite Si videris ipsum loqui et bone
memorie tunc remoueantur capilli et inscidatur cutis et ex
trahatur sagitta et molliatur membrum cum oleo et fiat
floria de cephalica partis opposite et extracta sagitta emplastretur
locus cum penna infusa oleo rosarum et melle mixtis et
ponantur aliqui pecie inter duram matrem et cranium ne ex
motu cerebri panniculi eius fracturam cranei exeat et
ex contactu punctum asperarum ossis lesi inde panniculi ledantur
et ne etiam ex contactu illo panniculi aperiantur que aperire possunt
esse in futuro causa mortis Ego autem de primo dico
vidi vnum de placentia cuius nomen erat anthonius qui
cum sagitta fuit vulneratus inter duo supercilia ex opposito
nasi et intrauit sagitta ad quantitatem quatuor digitorum et
breuiter in paucis diebus ad sanitatem peruenit modo quo
dictum est supra et non mirum quod sagitta penetrauit infra
cranium De secundo dicto vidi alium et theutonicum erat
iuuenis .20. annorum et erat cum sociis suis et socii sa
gittabant et breuiter vna exiuit sagitta de baliste
et percussit istum in capite retro et breuiter ille cecidit ad
terram et numquam locutus est et ego autem videns hoc dimisi eum
et nolui sagittam extrahere et in tribus diebus mortuus est
Et hoc de fractura cranei secundum modernos et quantum opinionis
sit dictum Restat modo in hac parte ponere discordias de
modo operandi inventas inter doctores famosos de fractura
cranei In hoc multe discordantie arguunt difficultatem
curationis Nam isti doctores scilicet G. paulus qui alii narrant ab auicenna et in
uenitur cirurgia sua auicenna albucasis rogerius lamerius brunus
Guillelmus de salicetu videntur indifferenter in omnibus operari discoopire
trepanare rasspando ossa ipsius capitis cum instrumentis fer
reis procedere debere Et isti tales fundant se super illo communi
quod est necesse detegere et rasspare ipsum os vt virulentia
que infra cranium continuatur conuenienter possit mundificari et
desiccari et istum modum operis insequitur et moderni etc
omnes insequuntur hunc modum Alius est modus operandi a
horum antiquorum qui curabant fracturas istas cum emplastris
et isti fuerunt anselinus de ianua alii paduani et alii
bononienses et Guillelmus de varignana et fere omnes gallici et
anglici procedunt incarnando et consolidando cum suis emplastris
et potionibus et bono vino et ligatura fundantes se
super illo communi quod si possumus saniem sine ossium expulsione
expellere esset melius quod facere possumus cum medicinis proprie
quod secundum modum illum non contrahitur sanies sicut secundum modum
aliorum quoniam inhibetur sanies et contractio ipsius Et per po
sitionem probatur tunc sic remotio ossis et eleuatio eius raro
fit propter aliud nisi vt virus et sanies bene mundificentur
et non aggregetur sub panniculo etiam inter particulas fracti ossis
tunc si timor non esset de hoc non procederent cum detectione
et eleuatione ossis vt dicunt isti de prima opinione Item arguunt
modo sic multe sunt res que habent virtutem vehementem attra
hendi ad exteriora non solum humiditatem et virulentiam
ymmo etiam habent virtutem attrahendi frustra ossium descissa que
remanent in vulneribus vt dictum est in capitulo proprio ex quibus
potest fieri sufficiens mundificatio et exsiccatio virus sine alia
detectione particule ossis Item arguitur sic 2o hectum in 3o particula
aphorismorum et in quarta illius aphorismi quibuscumque in vertice et ven
tre dicitur in quarta quod forti virtuti nihil resistit in expul
sione quod dato quod materia sit grossa et vie sint stricte vi
demus .n. quod materia aparis que est grossa transmittitur ad vnum
locum deriuatum ossa etiam corrupta expelluntur et etiam materia
que in concauo pectoris vt in pleuresi imbibitur in substantiam pul
monis expellitur per os hoc totum fit ex fortitudine virtutis
Videmus etiam in fracturis ossium quod sanguis qui egre
ditur ab eis et collocatur inter carnem et ipsum os a natura
consumitur et expellitur Si ergo ex opere nature ista fiunt
multo fortius poterit virus et humiditas que in vulnere in frac
tura cranei mundificari ad exteriora absque eleuatione et de
tectione ossis et particule eius et proprie cum fiet adiutorium
ab emplastris que virtutem habent vehementer attrahendi et cetera ergo ad
exteriora que tale vulnus conuenit cum emplastris curari
potest sicut dixerunt isti et fecerunt Emplastrum conueniens
secundum istos mirabile in fractura capitis cum contusione ossis
et debes ponere hoc emplastrum inter duas pennas et applicari
toti capiti ita tamen quod ubi videatur maior contusio ibi cum
nouacula prius fiat profunda incisio vt quod per emplastrum
attrahatur locum respirantem inueniat cuius hec est recep
ta Recipe baccarum lauri bauraci rubei sal' armoniaci aristologie
ro. radicis cucumeris asinini galbani albotim xilobalsami
omnium ana drachmam x. adipis caprini. ii. cere olei de
lilio quantum sufficit ad conglutinandum medicinam terantur
mediante sero et ebulliantur et fricentur vnctis manibus
fricans cum cera oleo de lilio fiat vt cum pinnota fuerit
omnia bene resoluatur Quando autem alii medicorum addiderunt
huic operi in fracturis mirabilibus cranei et in omnibus
etiam operibus eius ossis brachii et cruris huius mortui le
ana aureum x. scabiosi aureum 9. et isti tales dicunt hoc emplastrum mia.

fugit enim hoc emplastrum ubi necesse est et stringit quod necesse est egredi et extrahit ossa corrupta et furfulas et telas et spumas in fixuras mollificatur nam praemisso suo mollificativo in pus et confert ad sigillationem vulnerum et coniunctionem membrorum. Et hoc quod dictum sunt aut intelligunt apud nos et apud alios. Et sunt praemissa curationis modo quaestionis. Pono quod iste dixit esse mirabile in vulneribus capitis et colli que sunt ab umbilico supra. Istud est. Recipe opii caroe ℥ i. ʒ ʒ. albi ℥ s. melegete ʒ i. garyofili .x. piperis cum granis. iiij. ova terantur et ebulliant et fiant in lb. iiij. optimi vini albi ponatur mellis lb. i. et cum modico ipsius vini bulliat et cum bullierit tollatur et de pulvere predicto in tantum quantum mixta est eidem quod non sit nimis forte si sit bonum sapidum et delectabile. Ad bibendum postea vini vel residuum cum speciebus et melle imponatur et plurimum agitetur donec non clarificetur per colatorium distillatum. Iste etiam ponit unum pulverem quod cum hac potione debet dari infirmo et est Recipe pimpinelle valeriane garyofilate gentiane folii pipinelle et pilosellae ana. iij. preter de gentiana de qua accipiatur tantum quantum de duabus aliis herbis aut quantum de omnibus. Fiat gradus ex hoc pulvere libris pondus et radicum exsiccatur. Modus ministrationis huius pulveris cum potione est iste. Accipe de hoc pulvere quantum cum tribus digitis capere potes et pone in predicta potione clarificata sigillo crucis plus faciens super potionem qualibet vice et dicas in nomine patris et filii et spiritus sancti amen ter in nomine sancte et individue trinitatis amen. Dextera domini fecit virtutem dextera domini exaltavit me dextera domini fecit virtutem non moriar sed vivam et narrabo opera domini. Castigans castigavit me dominus et morti non tradidit me. Postea tu facias orationem devotam ad deum ut cum predicto pulvere sanet infirmum. Et ita mixto pulvere cum potione sic infirmo exhibeas nullo modo predicte die semel necnon et si 2ª vel amplius quam vocatum in mane cum infirmus comedere vel bibere voluerit primo dare sibi cratem unam plenam dicte potionis cum pulvere. Aliam dare in meridie aliam in sero cum cenare voluerit. Et sic dare tres crateres plenos omni die omnibus diebus semper autem cum addatur pomi dicte omnes predictas et ubi si. Si igitur contingat infirmum hanc potionem bene tenere et non reicere scias quod cum predicto auxilio bene sanabitur. Si igitur reiciat illam tunc tua dixe fidelis quod desperes de ipso. Non autem si semel vel bis illam reiciat. Verum quandocumque et quotiens illam reiciat cum omni auxilio cyrurgico sed incisione et aliis iuvetur pro posse et cibis. Et ista est vinum magistri Guillelmi de Varignana. Multi alii antiqui ut Rogerius et quatuor magistri in fractura cranei et in omnibus vulneribus in diete approximabunt succum aut decoctionem istarum herbarum rubee maioris consolide maioris et minoris plantaginis canabis caulis rubei herbe rubbertin pedis columbini grossi linguae canis pipinelle pilosellae ana et ex omnibus istis fiat succus et decoctionem aut decoctio eius facta cum melle aqua et vino quantum sufficit et desuper ponebant folium caulis rubei de mane et sero ligabant. Et consueverunt tales magistri dicere quod si potio illa evomitur malum signum est et si retinetur bonum est et exit talis qualis fuit per vulnus et iudicio meo ita adiuvat casdem. Quia Theodoricus et Henricus etiam in fractura cranei potiones dant sed illa emplastra sunt. Dico tamen quod Galenus et aliorum nullibi hoc dixit licet locus ab auctoritate negativa non teneat. Et quod illa via est probabilis ut declarant rationes et experimenta istorum possibile curande fracturas cranei sine remotione et detectione ossis. Dico tamen quod illa via in pluribus non sufficit. Et via alia scilicet Galeni et antiquorum est tutior. Et quod predicta possibilia sit possibile declaratur. Nam in illa cura [illegible] tamen intentio in primis est ne illa humiditas aggregetur inter partes ossis scissi nec etiam aggregetur sub osse quod super panniculum et ibi detineatur et putrefiat. Argumentum modo sic est possibile illam hominem esse bonorum humorum non solum in [illegible] [illegible] et [illegible] attractio humoris ad locum et cum hoc virtus expulsiva est fortis et cum [illegible] humores attrahentes humiditatem ad exteriorem ponitur et huius exitus erit parum quod cura est possibilis. Quod quando non sufficiat declaratur possibile est magis fore in [illegible]

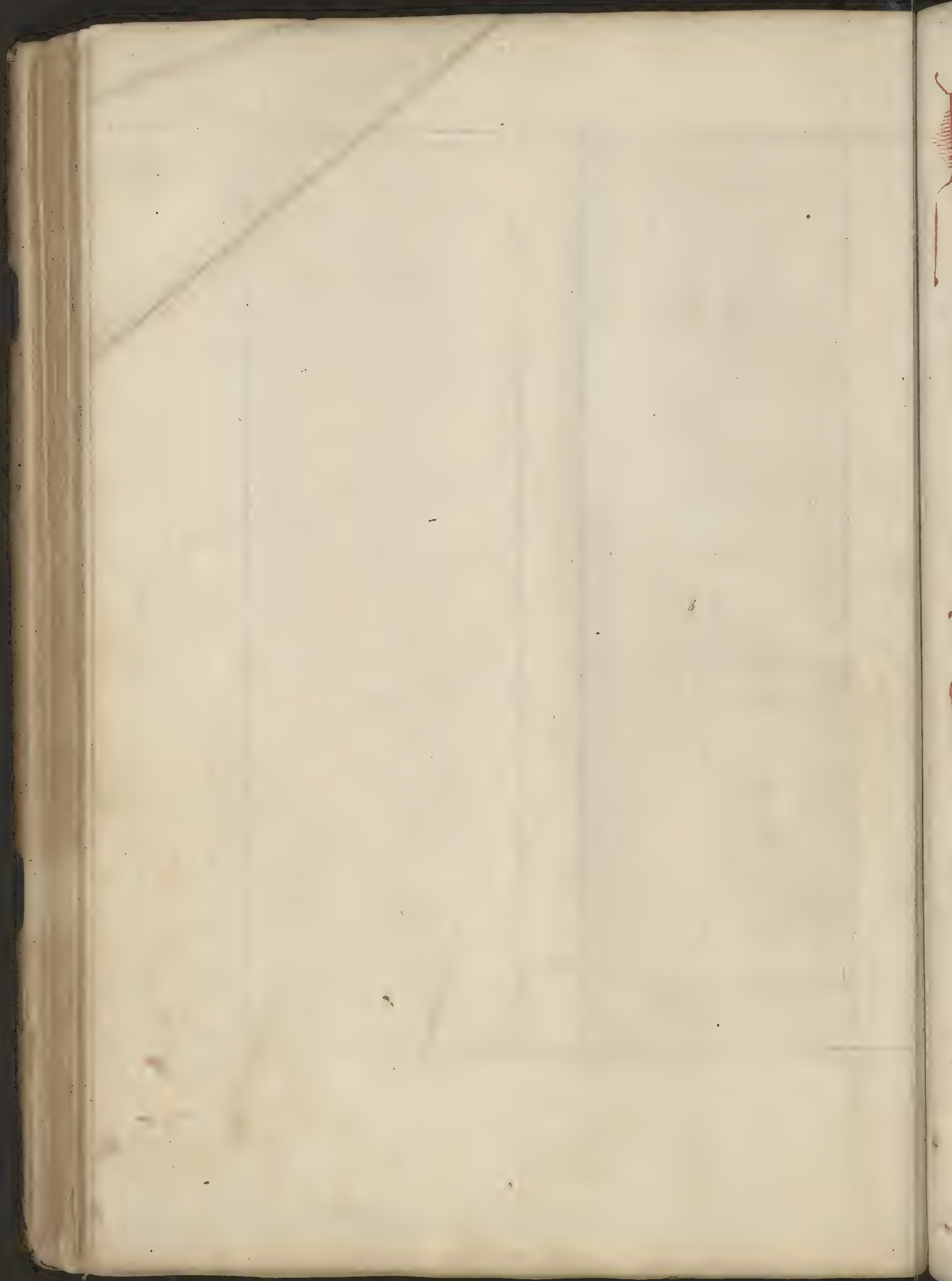
et humores prave esse male in corpore ipso. Propter eius si emplastra ponantur super locum fiat attractio materie ad locum per quam attractionem sequitur mors. Contingit et sequitur apoplexia unde ut patet. Docet in pluribus approximare oleum rosaceum. Et sic stat os forte tantum quantum stant etiam ipsis forte compressum super duram matrem. Stat etiam forte infixam et ratione cuius aliter necesse ipsum removere. Quomodo posito illa non est sufficiens. Quamvis tamen isti magistri viderunt aliquos et forsitan multos liberari tradiderunt illud sufficere in omnibus quod non est verum. Sed isti nesciunt distinguere vulnera capitis et ideo nesciunt videre ubi emplastra conveniunt et multos aliquando interficiunt. Propositum autem ita et antiquorum est tutior. Scilicet detegere et removere ipsum os quoniam illa via salutifera est in omnibus fracturis alia autem via non.

Aliqui alii magistri ut Henricus et Theodoricus et Lanfrancus viam mediam tenent. Et licet isti viam mediam tenere dicuntur tamen Theodoricus incarnat fracturam cranei cum potione et vino et stuppis. Henricus sine potione cum emplastris. Ambo isti magistri in antiquis fracturis preparant et elevant. Lanfrancus qui inter omnes doctores et magistros melius dixit. Et huic credo quod in hoc casu debemus procedere incarnationem cum licinijs intinctis in oleo rosaceo scilicet in duabus partibus olei et una mellis. Postea procedere cum mundificativo et cum pulvere capitali exemplo tamen doctor ille et magister singulares duos casus in quibus non incarnat. Primus casus est ubi os dicitur esse depressum vel in contusione. Secundus casus est ubi os premit et pungit duram matrem fundat etiam se iste doctor in fundamentum istarum per nostrum. Primo in isto casu scilicet debemus os removere quia humor qui illic multiplicatur melius exeunt detecto osse et continuatio melius curatur. Si est infixum timor est de apostemate ratione cuius est melius removere ut breviter dicam si os est depressum premit ipsum cerebrum et pluribus etiam ipsum augetur quia ipsum cerebrum augetur et magnificatur in plenilunio. 3º de creticis quia sequitur apostema vel dolor deinde apostema deinde mors. Si os non premit aut non sit infixum non debemus removere quia quod in remotione eius cum ferro potest causari dolor et per consequens apostema et multa accidentia. Alia quod mala applicatio ferri etiam mala applicatio rerum quia potest esse nimis frigida aut mala applicatio aeris quod nihil peius ratione cuius melius est procedere sine detectione. Et iudicio meo iste modus huius viri est valde bonus et tutus etiam. Et hic non est aliud dicere nisi quod in scissura aliqua non debemus ipsum os removere propter causam a me assignatam ab eo per prius sed potius ipsum cum prius purgari et humiditas illas removere cum emplastris et potionibus et hoc satis operatus ut dictum est cuius tamen oppositum dixit magister noster ut Galenus et Avicenna et Paulus qui dixit in scissura debemus ipsum os removere. Et pro modo illo et receptis remittas ad capitulum mutilationis de vulnere cum contusione et prava fractura. Et vide illic quid faciendum est in primo die sed et esse stare ab apostemate deinde quid faciendum in aliis temporibus. Quod tamen ex dictis istorum dimittatur sententia tantorum virorum est malum sebitur eis in de alimento primo in usu esse vini pro aliis crede sine remedio. Et habebas dixit in 2º sermone parte 2ª dispensationis regalis. Summus est tamen inventor quod novus experimentator sit experiendo eius medicinas in corporibus hominum periculum imminet atque et in periculis certior color et probabilior via est tenenda et propter hoc auxiliante rerum omnium opifice non discedemus ab opinione Galeni quod ista fuit prima Ypocratis ut ipse in 6º terapeutice testatur dicens quod in ipsis vulneribus que in capite fiunt scriptus est liber integer ab Ypocrate et dicit etiam quod eis gerere in eis. Et si prolongaverimus sermonem in hoc non miremini quia necesse est quod ubi magis imminet periculum cautius et multo longius est attendendum. Opinioni tamen Lanfranci magistri excellentissimi adhereo.

Postquam facta est mentio de cura fracture cranei Restat nos facere mentionem de uno accidente quod aduenit in fractura cranei scilicet de remotione apostematis duremniris et quia signa posita sunt supra ideo non replico Cause illius apostematis secundum auicennam sunt iste Prima potest esse aliqua pars ossis pungens ipsum panniculum rationem cuius cauatur dolor et generatur apostema 2a potest esse aggrauatio rerum que ponuntur super cerebrum et cum hoc ligatura stricta nimis 3a causa potest esse frigus quod est inimicum eius et omnibus membris neruosis 4ta causa potest esse multitudo cibi aut etiam nimia potatio que illa nimis replent cerebrum ratione cuius causatur dolor et apostema Alie sunt cause intrinsece ut repletio nimia humorum peccantium solo quanto aut cacochimia que in corpore illo reperitur et mala complexio existens in loco Cura ergo consistit in duobus in remotione cause et remotione morbi Et ideo gal. dicit 3o regimenti unaquaque cum oportet primo abscindere causam. Primo ergo si causa fuerit extrinseca ubi grossum frustum ossis debes ipsum remouere Aut si fuerit aliqua ex causis dictis reparatis remoueas et ideo dixit auicenna Et si causa fuerit apostematis calidi est mundificatiue tunc oportet ut abscindas alias causas uelociter 2o quod si causa fuerit intrinseca que corporalis tunc remoueas eam cum flebotomia nisi aliquid impediat te scilicet debemus debes corpus purgare secundum quod tibi uidetur demum subtilia regimen quod intendit alia hoc volendum est et sic expressum Et nota quod auicenna dicit solum de flebotomia et non dixit de alia purgatione quare quia sanguis est in maiori quantitate omni aliorum humorum et magis fluxibilis Et etiam per flebotomiam ceteri humores euacuantur et ideo dixit et fiat flebotomia Et totum hoc inde auicenna cum dixit et si causa fuerit occulta tunc studeas in remotione eius et flebotomiam administra si non sit aliquid prohibens Ad hoc a minutione cibi Hoc completo ad localia deuenias et primo quando materia est in fluxu administrentur ea que uirtutem habent infrigidatiuam et repercussiuam et cum hoc habeant uirtutem aliqualem mitigatiuam ut oleum rosarum Et ideo dixit auicenna Et regimen quod conuenit apostematibus calidis est sic embrocatio cum oleo Et autem materia fuerit in fluxu et propter fluxa debes administrare que habent uirtutem resolutiuam et sunt mollificatiua et mitigatiua doloris sicut est aqua in qua decocta sit altea fenugrecum et semen lini administratio adipis galline uel quod inungatur caput et collum et spondiles dorsi et non solum admittat circa partes capitis ymo circa totum et in aure oportet distillare aliquod ex oleis que calefaciunt et ebullitionem sedant ut oleum ros. et oleum uiol. et hoc totum dixit auicenna cum dixit Aut aqua in qua bullita sunt altea et fenugrecum semen lini et camomilla et silla et administra emplastrum factum ex farina etc. Et si apostema calidum perseuerat et non sit aliquid prohibens debes dare medicinam solutiuam semel Et ideo quod primo fuerit flebotomia 2o solutiua est hec

Primo fuerit flebotomia quia flebotomia euacuat humores dum sunt in motu et ideo nos debemus primo facere flebotomiam Solutio uentris euacuat humores dum sunt fluxibiles et hinc est quod in processu fiat flebotomia etiam cum solutiua ut materia que est in loco euacuetur Et ideo dixit auicenna quod si apostema calidum perseuerat et non est aliquid quod prohibeat sume medicinam solutiuam solitas semel et fiat illud nam diuinus ypo. precepit.

Explicit feliciter liber primus practice cyrurgie magistri petri de argillata deo gratias.

Postquam est facta mentio de apostematibus
et extimis vulneribus et de nervis
et de fractura cranei secundum Avicennam
Restat modo facere mentionem de aliis
apostematibus de quibus Avicenna non fecit men-
tionem in 4° quod superius sunt demon-
strata. Dico ergo quod licet apostema sit tumor preter naturam fac-
tus vitio humorum ut dixit Avicenna 2ª primi. Apostema etiam
est repletio porositatis membrorum consimilium facta
contra naturam. Et illa diffinitio apostematis est bona et cla-
ra considerantibus. Triplicem ergo modum curationis
meretur ipsum apostema. Et sicut oportet quod per repulsum eius
quod fluit ad membrum fiat sanatio et prohibitio ne fiat
apostema et hoc ut plurimum cum frigidis et stipticis fit.
licet in apostemate frigido cum calidis stipticis possimus facere.
Curantur 2° apostemata per resolutionem eius quod de-
fluit quod quidem per sicca complebitur, calida autem ut
in pluribus. 3° curantur apostemata ad maturationem
cum illa ad ultimis devenire oportet. Hoc ergo calle pro-
cedens ad expressionem conceptus. Dico quod in omni
apostemate a principio competunt repercussiva que expellunt
materiam et fieri apostema non permittunt. preterquam in casibus
conditionatis in primo libro et conditionandis. Peri-
culum etenim est in illis casibus materiam retropellere ut est
et erit videre considerantibus. Cum ergo apostema est in suo aug-
mento tunc repercussiva cum suis resolutivis sunt
mixta. In statu vero sunt meliora resolutiva. In
declinatione resolutiva fortiora sunt, sicut et causam
videbis infra Deo dante. Quare ergo fratres dilectissimi
cautis auxilia distinguite non nimis circa tempora apostematum
tamen quod circa diversitates ipsorum. Et istum modum habuistis
directe in libro primo tractatu de apostematibus et illic vide-
te capitulas et videbitis quod verum est.

Postquam primus sermo utilis completus est, Restat
modo 2° facere mentionem de hiis que prohibent
ipsum apostema in principio. Et sermo meus in hoc erit
... Et de hoc multi doctores et ingenii scripserunt in locis
diversis diversa. Primo ergo dixit Avicenna nil detumescere facit
apostemata et confert apostematibus duris et malis in membris.
Et ultra confert omni apostemati in principio et forti et simplici
et administratur cum farina ordei super ea. Et Ypo. dixit
folia iusquiami et cataplasmate adhibita omnes ... tu-
mores prohibent maxime cum polenta mixta et farina.
Et possumus intelligere cum farina ordei. Et dixit etiam quod
rubus canis, scilicet folia eius apostemata coarctat. Et Bar. de
Varignana dixit quod semen misceat acetum et ...o. Dixit
etiam Dias. quod folia mandragore viridia cum polenta
emplastrata in omni apostemate sunt presidium singulare. D...
etiam ille dixit quod paritaria omnes tumores compescat et hoc
est in eorum principio. Et hoc est quia ipsa secundum Gal. et Dia. est
frigida et stiptica. Et vide de qua paritaria loquitur quia
de communi non loquitur. Et Habalas dixit de herba tribuli
dicit sic: prodest per fluxum materie ad membra et adhuc
tamen apostematis prodest. Sed Apuleus dixit sic absolute
tribuli impositum omnem tumorem spargit. Et Gal. dixit
radix spine albe cataplasmata tumores contrahit.
aliqui veteres dixerunt quod aqua decoctionis spine formi-
carum omnem tumorem compescat. Et Dia. dixit radix ...
tumores spargit. Et Sapio dixit condisi quoniam co-

cum farina ordei et vino curat et resolvit apostemata
in eorum principio quoniam fit inde emplastrum. Multa particu-
laria dicta sunt supra.

Sermo tertius utilis apostematibus post principium vel
quoniam iam confirmata. in quibus temporibus indiget
resolutione et stipticitate vel sola resolutione ut
declaratum fuit per textum. ... in ...
in 7° de meta domestica propter huiusmodi ergo complexionis
herbe quedam continent apostemata cum farina ordeacea su-
perponunt quod calamentum hoc facere nequit eo quod vehe-
mentius calefacit. Illa verba sunt Gal. ad litteram.
Et dixit etiam Gal. in eodem libro et yposphagma, id est livor
sanguinis sub oculo, melius est autem in vino decoque-
re et cataplasmare ipsum et inde magis quod siccum est
melius. Guil. de Varignana dixit ciminum etiam cum
... et aceto cocta et emplastrata omnes spargit tumo-
res. ... etiam sic dixit et triticum masticatum ...
... botoribus sive ordiolis apponitur consimi-
le enim ipsum quod digerit velociter. Sed si infundatur in
aqua non confert. Similiter pala ergo et salivas sibi mit-
ti iuvamentum prestat. Mollibus autem et pueris
panem sibi apponunt. Consimile enim ... sicut triticum
masticatum et yposphagma sive humores oculorum et ab
os extrinsecos humores. Et hanc simul consimiliter
alkis. Dixit ... in ... de butiro facto ex
lacte vaccino quod ipsum est digestivum et laxative
potentie. Ideirco utimur eo in bubonibus et aliis
locis. Dias. dixit scordion maxime coctum forme
... facta omnem tumorem et dolorem loci tollit et
ossis fracti. Et dixit etiam de radice satirionis et
proprie de illa que sicca vocatur quod cataplasmate
adhibita tumores compescat. Dixit etiam radices
cuiuslibet lapacii apostemata in mento nata excludunt.
Et dixit etiam Dias. folia pini trita et cataplasmata
adhibita tumores spargunt. Etiam dixit folia lau-
ri cum ... aut polente misceantur omnes tumo-
res spargunt. Et Bar. de Varignana dixit de hoc quod
misceatur in frigidis corporibus cum medulla panis fru-
menti vel fermenti. Et in calidis cum ptisana. Adiu-
vat enim ad subtiliandum et resolvendum apostemata et
proprie fomentum et maxime illa que sunt in infe-
rioribus corporis. Amp. dixit Dias. folia roris
marini apposita curant. Et dixit etiam folia
ebuli et sambuci apostemata spargunt. Idem dixit
de foliis bulbi vomici de eis cataplasmata adhibita
tumorem spargunt. Et dixit iterum quod sit mixtum cum
aceto et axungia veteri. Et dixit Dias. etiam
succus mente sumptus sermo ... permixtus
apostematibus confert. Item voluit quod pollines frumen-
ti cum melle cocte tumores spargunt. Et similiter fur-
fur subtile cum farina eius. Et dixit iterum farina
frumenti impositum tumores omnes compescat. Et cum ru-
ta coctus tumores spargit. Vult etiam quod fermentum
frumenti tumores plantarum spargit pustulas
corporis minute emendat. Et dixit iterum pollente
ordei cruda accepta et aceto imposita tumores
spargit cum mellilolo et papavere imposita infla-
tionibus prodest. Et maxime si fuit cocta cum fene-
lino et ruta et fenugreco. Et dixit etiam semen
ozimi cum polenta et oleo ro. cataplasmate adhibi-
ta cum aceto modico modico tumoribus opitulat

Et secundum quosdam alios veteres tollit humores [illegible]
frios et calidos etiam in principio Ozimum granum
latum et semen etiam [illegible] cum tepidat cum pollenta
et oleo et supponitur ¶ Item dixit amomum cum
de cataplasmate adhibitum et commixtum sedat ¶
Et dixit etiam de pomis tumores atque livores
ex aqua cocta et cum assungia trita compescunt Et for
te loquitur de foliis etiam forte fatuum poma austro
hor ¶ Mar dixit quod idem possunt cortices pomi
arboris mali Item dixit quod adeps positus aut
mixtus cum cinere aut calce tumorem tumorem
tollit et sit porcina adeps Et dixit etiam quod casei
bubulus coagulatus [illegible] tumoribus medetur suppo
situs et maxime oculis ¶ Et serapio dixit quod
de radice vitis albe cum rob fit emplastrum resolvit
apostemata et aperit ea in quibus est sanies et hoc
est verum et probatum ¶ Et dixit etiam folia porros
habentes florem croceum vel album conferunt tu[m]
exitus i. apostematibus quando sunt in augmento et oportet
quod decoquantur cum rob vel vino et fiat inde emplastrum
antequam maturet Et idem possunt folia narasci
secundum bartho Et dixit etiam [illegible] quando
masticat frumentum et ponit super apostemata rusticorum
mollibus sufficit sola saliva cum masticatione pa
nis Et dixit item quando fit emplastrum cum sumach et
aqua prohibet apostemata que accidunt a percussione
sive a casu et prohibet viriditatem que provenit
inde et excoriationem que fit a scalpellatione in
cute Et decoctio eius quando ponitur super extremitates
prohibet apostemationem earum Et item dixit quando liniuntur
cum stercore bovis herbam suam comedentis membra
apostemati confert eis Et item dixit stercus ca
nis comedentis ossa permixtum cum medicinis reso
lutivis et confert iuvamento magno Et idem
dixit alkaki Et multi etiam dicunt quod sanguis
edi anseris et anatis conferunt apostematibus Et [illegible]
etiam quod ius ranarum elixatarum collige[illegible] est conveni
ens apostematibus annguus que sunt in dorso et corde
prohibentur super ea Vult etiam quod quando folia pini te
runtur et pone mororis et fit emplastrum sedat apostematis
dolorem ¶ Almes dixit calamus aromaticus resolvit
apostemata Dixit etiam quod super [illegible] emplastrum
[illegible] cafano et aceto [illegible] ¶ [illegible]
nicum prohibet apostemata et carbunculos sedat Vult
etiam quod decoctio calcane confert apostematibus cali
dis et frigidis et fleumatis propter suam exsiccationem
Et dixit etiam cimsum confert tumoribus et apostema
tibus extremitatum Et dixit etiam crocus resolvit
apostemata et linitur cum erisipila Et dixit etiam fex
vini non adhusta est bona inflationi sola et cum
mirto etiam valet Item dixit ova ponuntur in
emplastris apostematum ¶ Constantinus dixit malva in
vino cocta scrofulas et apostemata et tumores
mamillarum curat · Maiorana tumores etiam
omnes corporis et oculorum cataplasmate adhibita
spargit cum polenta imposita maxime Et urtica
vel semen eius ad omnia apostemata vel pustulas
cum aqua pluviali imposita est singulare presidium
Et dixit etiam consolida minor assumpta et

in [illegible] positum et suppositum dolori et tumori
[illegible] et resolvit sine molestia apertum Et dixit
etiam nigella mixta cum [illegible] aut [illegible]
super scabiem aut impetiginem aut qualecumque [illegible]
pis [illegible] illud curat ¶ Apul. dixit [illegible]
[illegible] cum polenta [illegible] Et dixit
etiam folia viole purpuree et axungia porci pon
dere contusa tumores et omnes collectiones dissolvit
Et secundum plures veteres viola alba sive radix eius
quando flos non possit haberi cum melle mixta et sup
posita omnes tumores tollit et pustulas [illegible]
Et dixit etiam herba [illegible] albi tonsa cum ster
core ovino et modico aceto tumorem genuum et
tibiarum et etiam ulcerisque fuit dolor tollit Et [illegible]
etiam herba lapatii quod si ipsa combusta contusa fuerit
cum axungia et factum magdaleon et positum super
[illegible] super apostemata mirifice operatur quod aut spar
git aut facit collectionem et aperit vulnus ¶ Alkiffus
dixit de solatro alkekengi fit et est ex medicami
nibus [illegible] in igne et confert apostematibus cor
poris tam interiora quam extrinsecus Et quando liniuntur su
per apostemata extrinseca confert eis Et dixit etiam quod [illegible]
[illegible] valet apostematibus que sunt in extremitatibus di
gitorum manuum et pedum Et dixit etiam nucleus
nucis veteris masticatus et appositus super apostemata
vetera curat ea ¶ Dixit etiam sic · accipe talpam
viventem et contere eam tamdiu manibus quod moriatur
et portetur · non sinit bubones nec apostemata alia ori
ri ¶ Tyrannus dixit pellis tinee combusta et tri
ta et cum aqua supposita et linita apostemata nascencia
sanat ¶ Malubas autem dixit quod fex vini [illegible]
[illegible] apostemata

Sermo quintus universalis est iste · multociens
accidunt apostemata mala et fraudulenta que non
cognoscuntur per speciem sed per proprietatem quod mala [illegible]
et quicumque per speciem cognoscuntur sicut formica [illegible]
carbo vel pruna et sic de aliis quamvis antiqui [illegible]
lia hic dicimus de istis talibus nunc sic in generale per quod
in particulari fiat recursus ad premissa ut non scien
tes particularia apostemata mala cognoscere sciant ad minus
ipsa velle curare. Albertus dixit ad omnia venenosa apostema
ta valet sanguis ceruinus bibitus ¶ Malubas de hoc
dixit ad omnia apostemata putrida [illegible] marmor [illegible]
torum combusta et cum aceto et aqua vel cum aceto et mel
le mixta confert iuvamento magno Et dixit etiam
allium tumores suspectos cum adipe resolvit ¶ Se
rapio dixit cinis ostreatorum subtilissime tritus
quando solus administratur confert apostematibus fraudulentis
et quando conficitur cum aceto et melle confert iuva
mento frigido apostematibus frigidis et hic cinis valet ad
carnem putridam que est in ulceribus · Hoc etiam
operatur [illegible] purpureorum a quibus accipiuntur
blaccebizantie Et dixit etiam sic Et stercus capra
rum est calidum resolutivum · et confert apostematibus frau
dulentis sicut sunt apostemata genuum · et dolores
et frigidis quando miscetur cum farina ordei · et miscetur
cum aceto vel conficitur et ponitur super locum maxime
in corporibus solidis et duris sicut sunt corpora rusti
corum Et quando illud stercus adhuritur et miscetur cum [illegible]

resolutiu . t auat apata Et etiā misce[illegible] cu emplo resolutiuo sicut est emplm qd fit ad apata [illegible] cu aimis et testiculoꝝ Et dixit etiā q flos et folia papauis cornuti cōferunt multis apatib; Sz oꝫ q caueat in approximando . postq̄ mūdificata fuerit apata qr abstergunt abstersione forti quousq dissoluāt carnē Dixit etiā q radix testiculi canis mūdificat exituras sordidas . Et qn̄ est sicca curat apata fraudulenta putrida ¶ Dar . dixit omnib; apatib; fraudulentis sicut est carbunculus et antrax et cancer conferunt ostracia . et cancri etiā marini et fluuiales triti viui et suppositi Et silr̄ cinis eoꝝ cū oleo suppositus et illud est valde bonū et vtile ¶ Dixit etiā Auic sanant illi quib; accidunt apata mala et carbūcula et almizer et scabies et pruritus bibitione lactis cū in cōplexionib; eoꝝ nō fuit q corrūpat ipsū et cōuertat ad colerā ¶ Guil de sāliçeto dicit ad omē pustulā malā et ad omē vlcus confert herba sancti laurentij que alio noīe dicit herba venti qn̄ cocta applicat loco Et subdit q cinis eius bulitus cū oleo in lucerna et suppositus confert in oī apate qd incipit ex corp[illegible] mala . et h° expertū est Ras dicit apatib; corrosiuis stercus hōis tritū cū ruta sicca sup apa corrodens [illegible] vel in quo corroditur caro positū sanat V[illegible] si talia ad prauoꝝ vulnerū viam transiuerit . recurre ad primū librū .

Postq̄ sermones [illegible] completi sunt qui [illegible] [illegible] sūt ad [illegible] et etiā ad [illegible] [illegible] q apatib; [illegible] [illegible] ¶ Primo [illegible] [illegible] Curatio [illegible] [illegible]

[illegible] corpus repercussiua [illegible] [illegible]

[illegible] Et [illegible] dicit [illegible] qd [illegible] debet apponi [illegible] Et [illegible] quod [illegible] repercussiua dicit q mollificatiua [illegible]

De quo nota q repercussiua sit duplicia quedā sunt q apponunt sup locū . quedā si apponunt circa locū Et talia sūt stiptica [illegible] in [illegible] apate vel posset appon[illegible] [illegible] locū . et [illegible] Auic in [illegible] de [illegible] et [illegible] de [illegible] hoc etiā vult Et [illegible] Auic dicit [illegible] illa q[illegible] illa repercussiua [illegible] apatis prīmentis a [illegible] Notes [illegible] corpus sit mūdū adhuc debet fieri [illegible] et [illegible] si egritudo sit [illegible] et [illegible] [illegible] to Consideres [illegible] q repercussio [illegible] magis [illegible] ds esse minor q in [illegible] [illegible] qn̄ adueniant apa vel ang[illegible] [illegible] causam et videbis q verū est Et causa quare [illegible] repercussionē ē qr illa mā que curreret ad mēbrū multū debilitaret mēbrū et lederet ipsū . ne ergo hoc faciat mā repercutit . et in repercussione diuidit ad multas ptes qr expellit ad mēbra . nec cū virtus reddit valde fortis sup eam et ipsam resoluit [illegible] reducit ipsum ad benignitatē si potest reduci qr virtus est potentior sup mām sic diuisaz q sup ipsam vnitaz Etiā caliditas ē fortior valde ad intra q ad extra vt notū est quare mā illa sic repulsa bn̄ regulabit qr resoluet vel bonificabit purgatiua tn̄ sp̄ primo precedente Et h° [illegible] in [illegible] de nodis vbi dicit q sup [illegible] [illegible] ponē plūbū et ipsum stringi sup ipsa [illegible]

De [illegible] [illegible]

[illegible] vbi [illegible] [illegible]

[illegible] cum^9 fractionis [illegible] [illegible]
[illegible] cum virtus virtus ipam [illegible] resoluit
et in [illegible] [illegible] frenero [illegible] [illegible]
[illegible] in pillis [illegible] quare [illegible] resoluit [illegible]
[illegible] sola [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] q repercussiua no pot [illegible] ut ma que e in [illegible]
retrapellat si ut ma que e in fluxu no fluat
¶ [illegible] quare in principio et augmento po
[illegible] repercussiua q [illegible] in illis [illegible] in
fluxu. Ponit etiam ut [illegible] mebr quod
[illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] frenaris [illegible] fluxu [illegible]
cum post fluxit [illegible] [illegible]
Patet g q [illegible] fluxo [illegible] fluxu [illegible]
[illegible] fluxu [illegible] [illegible] vol
[illegible] sup [illegible] in [illegible] de
[illegible] Primu est [illegible] ne ille repercussi
ua [illegible] nt mebr [illegible] [illegible]
q mebr [illegible] 2^m est [illegible] etiam
[illegible] minus in loco [illegible] vel alie [illegible] ma
le fiant et [illegible] habentis [illegible] in [illegible] dicto
quare [illegible] ¶ Postq dicta
[illegible] quando in principio fiat repercussio q in principio
[illegible] [illegible] q repercutit [illegible] q
fiunt et est [illegible] in quibus [illegible] no debe nt
repercuti ¶ [illegible] q frenda est i aug
[illegible] q in augmento [illegible] debent
[illegible] fluxu [illegible] resolue
q fluxu est [illegible] in augmento no debe solus
repercuti q ma [illegible] in loco [illegible] q [illegible]
esset [illegible] ¶ [illegible] debet resoluere so
lus q talia [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] debe [illegible]
[illegible] [illegible]
q ille [illegible] in ho [illegible] frangant [illegible]
[illegible] in ho [illegible] sunt natura
et [illegible] fiat [illegible] in sui virtute
[illegible] mem [illegible] in repercutiente et reso
[illegible] in [illegible] ¶ Et [illegible] est q in augmento [illegible]
[illegible] vti resolutiu [illegible] q [illegible]
¶ [illegible] q [illegible] debet e mollificatiua
et [illegible] est q ma in aug [illegible] aliquis [illegible] et in
durata quoda [illegible] repercussiua [illegible] in principio ¶ [illegible]
[illegible] talia [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] ad resolu^m paulatim
[illegible] resolutiu et relinquunt [illegible]
¶ [illegible] sequit [illegible] resolutiua mollitiua [illegible]
[illegible] resolutiua [illegible] a me dicit Et [illegible]
talia resolutiua mitigat dolore Ut ayt Auic [illegible] q re
solutiua sunt [illegible] et talia sunt mitigatiua doloris Ex
[illegible] talia [illegible] et [illegible] Auic [illegible] dicit
[illegible] melius sunt [illegible] sunt ad [illegible]
[illegible] et ad [illegible] dolore In statu etiam dico q talia
resolutiua dicunt e mollifi [illegible] p quo intelligo q sta
tus habet [illegible] in principio et in [illegible]
[illegible] augm [illegible] [illegible] Principium autem
eius [illegible] status [illegible] in principio [illegible] et declinatio [illegible]
[illegible] declinacio [illegible] In medio [illegible] habet [illegible]
e. Et hoc [illegible] Auic [illegible] In statu [illegible]
mollificatiua et locus e [illegible] status [illegible]
[illegible] augmenti Et dicit etiam et facea [illegible]

hoc [illegible] refert ad [illegible] ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
principio status [illegible] in aug [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] repercussi [illegible] q [illegible] in [illegible]
[illegible] q [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
in loco q [illegible] ma est [illegible]
[illegible] ¶ In [illegible] declinacione aut
q nt sola resolutiua [illegible] Auic ¶ [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] declinacione [illegible]
[illegible] q illa resolutiua [illegible] debet e reso
lutiua [illegible] q [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] q in aug [illegible]
que [illegible] ma resoluta [illegible] in declinacio
resolutiua [illegible] [illegible] resoluit
tota mae in fine et si aliquid remanet illud est mo
dicu ¶ [illegible] et si [illegible]
sit [illegible] resoluti illud no est nisi modicu
q resoluit illud [illegible] acuitas [illegible] q [illegible] ma q
debet resolui [illegible] no timet q resoluat sub
[illegible] et relinquat [illegible]

Ostis itaque completis de [illegible] ad
[illegible] et ad illa q [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] et alio [illegible]
[illegible] ¶ Et primo no q me^m repercussiue [illegible]
attractive et est me [illegible] q [illegible] e ppt frigiditatem
suas ut in mebr faciat venire frigus et ut in
[illegible] et [illegible] poros in ea [illegible]
prohibet receptionem mie in eo ¶ [illegible] 2° [illegible]
[illegible] fluxu [illegible]
ad locu ¶ [illegible] in ho [illegible]
dicit [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] mebri dedat [illegible] de [illegible]
[illegible] Et replent vasa [illegible]
[illegible] Et [illegible] q ille me^m debet e [illegible]
et [illegible] ¶ Nota 2° principio q licet me^m re[illegible]
cussiua debet [illegible] et calidi in q in [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] herisipila et [illegible]
ma et [illegible] Pro quo notes [illegible] q in
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] 3° [illegible] aut
ma [illegible] sit calida et [illegible] frigida [illegible]
plus de [illegible] 2° principio [illegible]
[illegible] [illegible] que e
calida quare [illegible] ad frigida in principio
[illegible] 2° [illegible] [illegible] q est humida [illegible]
[illegible] ut [illegible] ne flu
at ad locu [illegible] [illegible]
galla cortex [illegible] balaustie mirti
[illegible] terra sigil et
[illegible] In herisipila mo dico
q [illegible] frigida et [illegible] debet e humida
[illegible] frigida [illegible] 2° [illegible] que
est calida 2° debet e humida nisi ipsa herisi
pila sit vlcerata q [illegible] humiditas magis [illegible]
[illegible] que est [illegible] est ut patet
¶ Forsan debet [illegible] forti
tas ut dicit Auic Et ubi bn nota q dicit forsan

ad oñdendũ q h° nõ semp est verũ [illegible]
sicut virga pastoris curuatura semp vna portu
laca et sic de alijs et vide p te In alijs autẽ apatib
q in vnđmia [illegible]
cũ calidis p° repcussiua frĩa st ut dcm est 2°
calida q̃ inferent [illegible] opponit et [illegible]
ad locũ venire q̃ oĩs oppo fit p ḡrnũ 3° debet
[illegible] q mĩ et [illegible] opponit q̃ est humidi
[illegible] sicut [illegible] silr rose balaustie
[illegible] et sic de alijs [illegible]
vel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Nota 3° pma
et [illegible] repcussiua fortiora opetũ in hac [illegible]
pila q̃ in flore [illegible] est magis subtilis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
q sin oppo [illegible]
[illegible]
[illegible]
tam fortiora debent poi in hemipila q̃ in aliquo
alio apate deinde in flore deinde in vndimia
[illegible] grossiora debet poi ĩ apatib inlites q̃
in aliq alio apate. Nota est q aliq̃ st apata
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et silr de flore et inlia et patet [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
apatũ [illegible]
[illegible]
debiliora. nõ aũ oĩa pnt scribi et h° ex te [illegible]
Nota est q hec fortitũ [illegible]
fiat ex [illegible]
apatib. in [illegible]
[illegible]
[illegible]
ad locũ [illegible]
q [illegible] indiget [illegible]
[illegible] 3° frĩa quẽnit rõe oppo et repugnãtie
[illegible] que ẽ calida Nota vltio q licet [illegible]
[illegible] et pruina differũt solũ [illegible]
[illegible] repcussiua fortiora opetũ in igne [illegible]
q̃ in pruina. [illegible]
[illegible] repcussiua fortiora quẽnit [illegible]
[illegible] multũ [illegible]
inlia q valde [illegible] forma sua q̃ est valde
depssa et nõ eleuata [illegible]
[illegible] vt declatũ est ĩ pmo li° [illegible]
et vide illic [illegible] repcussiua nõ debet [illegible]
[illegible] in isto apatib q mã hec [illegible]
aliqli ventositate nõ tñ tanta sicut carbũcul

[illegible]
multi [illegible]
in loco q̃ [illegible]
[illegible]
[illegible] est ad vtilitatẽ [illegible]
[illegible]
[illegible]

Postq̃ aliq̃ vbũ̃ et est pticulara po
situ fuit [illegible] specialt
[illegible] in cura illa loquor
[illegible] cure appz in capitulis priorz
[illegible] in pmo in li° capio et in alijs [illegible]
[illegible] quedã vtilia ad curas illoz [illegible]
a q̃bus sumit indicãõe [illegible] opplõ [illegible]
opposi° et pmo [illegible] opplõe pmo sunt [illegible]
[illegible] q calidiora [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
2° q ex põne sũt artg curate. q [illegible]
[illegible] alia spissa. Aliq̃ enĩ [illegible]
spissa mediocria st [illegible]
[illegible] spissitudo ãt difficultate [illegible]
[illegible] Auic sen 2ª doc 2ª 2° [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
locis [illegible]
difficilr et ex h° potes notare [illegible]
3° q ex virtute sũt artg curate [illegible]
sũt apphũ° et [illegible] actiui formaz [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
nant in [illegible]
in [illegible]
ac loci [illegible] multe [illegible]
quare [illegible]
[illegible]
nota q [illegible]
bus ad huc sensũ q si mã flen° fuit in capi
te et loquor in apatib faciet talpã Et si
illa [illegible] ad ymaginacõe trãsferet ad oculũ ob
talmiã faciet flatiuã [illegible] ad gulã squinanaz
Et ad man° cyrogrã faciet. si ad pede vndi
[illegible] faciet. et sic de alijs [illegible]
2° nõ vt notat Auic in 2ª sen p° doc 2ª cap°
xom° causaz apatũ quedã veniũt ex mã
et quedã ex dispõe mebri Que vero st ex dis
põe [illegible] sũt repletiones ex sex rebus nõ
[illegible] que nõ st [illegible]
[illegible] virtuf mebri [illegible] et ex debilita
te [illegible]
sic creatũ fuit sicut [illegible]
[illegible] sicut caro laxa q̃ est post [illegible]
[illegible]
non potens digere q ad ipm venit. Aut

propter percussionem que in ipso magis remanet. Aut propter nocumentum quod [illegible] in ipso [illegible] deficit respectu humoris quod solebat propter exercitium. Aut propter calorem extraneum qui est in ipso. [illegible] propter debilitatem membri non potentis [illegible] quod non ipsum mandat. Iste sunt cause [illegible] Isto viso [illegible] Hec [illegible] in capitibus [illegible] non fit nisi dum infans est in ventre matris [illegible] natus et [illegible] ex humiditate menstruali aquosa quod materia [illegible] et natura ipsius pueri non potuit retinere. Vel ex debilitate ipsius [illegible] ex malo [illegible] ipsius humide [illegible] potuit ipsa natura eam ipsum caput expellere. Et attende quod hec aquositas aliquando ponit se inter cranium et cutem quare tunc medicina non prendit neque [illegible] ipsum os. Et aliquando ponit se inter cophar cerebri quod inter duram matrem et cranium. Et hec est difficilioris curationis et magis periculosa quod prima. Cura huius est hec. Aliqui antiqui curant istum morbum [illegible] quod in superiori parte capitis ipsorum puerorum ossa non continuant nisi post longum tempus. Illic ergo [illegible] isti videbatur secundum longum. Aliqui secundum figuram triangularem. Aliqui secundum crucem ut erat eis visum. Et hanc aquositatem non extrahunt in una vice sed in pluribus. Et confortabant caput ipsum cum confortativis ut [illegible] posset [illegible] et ex/tracta aqua de loco [illegible] consolidant locum et ipsum [illegible] et inungunt ipsum caput cum oleo de aneto et de camomilla et cum illo auxilio natura residuum rectificat et hoc si materia sit inter cranium et duram matrem. [illegible] aquositas fuerit inter cranium et cutem [illegible] fiat [illegible] oleo de camomilla et sulphure [illegible] de saliceto et lanfrancus [illegible] olei de camomilla [illegible] de aneto [illegible] lanfrancus sulphuris [illegible] et de hoc calido bis in die [illegible] oleo de sulphure predicto. Et aut[em] [illegible] non potuit quod ista non sufficiat [illegible] et post super frontem fiat in angulis [illegible] in alio loco ut tibi melius videbitur [illegible] ut aqua possit [illegible] et extrahe ipsam [illegible] omni die paulatim et paulatim ne [illegible] deficiat quod valde timendum est. [illegible] cum tenuis. Et [illegible] post hoc [illegible] hec [illegible] si non sufficiat tibi [illegible] in parte posteriori capitis [illegible] liberius exire et secundum voluntatem tuam [illegible] dicit lanfrancus quod postquam aqua est evacuata [illegible] superponatur lana aut stuppa infusa in oleo [illegible] tepidis et expressis et fiat ligatura.

In capite accidit testudo sive talpa que ut dicit rogerius adheret cranio et ipsum contaminat. quare melius est ipsum dimittere [illegible] ipsam curare et hoc [illegible] os fuerit corruptum. Et lanfrancus et guido dicunt se vidisse [illegible] qui habebat talpam ulceratam super [illegible] in capite [illegible] ossis. adeo quod ita [illegible] motum. Et si locus [illegible] cui dedit consilium et regimen palliativum et recessit. Signa testudinis sunt tumor eius est satis magnus et mollis et non est durus. Et propter hoc differt a nodis et convenit cum eis quod chistim habet in quo materia continetur et in capite oritur et non alibi. In cura ergo illa ubi os non fit contaminatum vel alteratum habes tres intentiones. Prima est purgare et vitam ordinare. 2a est materia de loco extrahere. 3a est locum consolidare. Primo ergo quod materia illa est humida et pinguis convenit pillule de pera vel cochie et pillule de agarico. que evacuant a capite et a pectore. Sirupus etiam de sticados in hoc etiam valet si fuerit expediens et respirat se a rebus humidis a superflua comestione. Et [illegible] quantum potest et vigilet quod illa exsiccant. Et ab aliis rebus [illegible] quorum [illegible] abstineat. 2a intentio completur per hunc modum. Cum ut dictum habemus omnia apostemata que fiunt in capite incidantur secundum crucem sive sint dura sive mollia incidatur ergo locus ille secundum crucem ut melius possit fieri excoriatio. incisio sit tamen superficialis ut kistis non incidatur. et extrahatur tota materia cum kisti quoniam si aliquid remaneret rediret ut nodi ut est supra satis dictum de hoc primo libro capitulo proprio de nodis. Et si aliquid [illegible] kistis remanet tunc medicamine caustico debet removeri. Aut est cum putrefactione potest removeri modo dicto in primo libro capitulo de nodis. Et si notes bene quod tale apostema aliquotiens devenit ad saniem et specialiter in pueris et hoc est quando secum miscetur multum de sanguine vel de colera. Et hoc est causa quare apostema flegmaticum aliquando devenit ad saniem. Et si contingat quod os sit corruptum in modico quantitate et velles removere ipsum fac ut est dictum in de fractura cranei. Et si os fuerit valde corruptum tunc fuge quia timor est de morte. Intencio 3a completur per hunc modum quod hoc parte debes locum mundificare cum unguento apostolorum vel viridi. Et facta mundificatione debes carnem generare. deinde locum sigillare ut dicetur in sequentibus.

Cosmaria non fit nisi in capite et specialiter in pueris pro maiori parte. Et fit sepe et ut plurimum ex flegmate dulci quod declarat viscositas saniei et albedo eius. Et aliquando fit ex flegmate mixto cum sanguine quod declarat etiam eius color qui est rubeus. Et cito ad maturationem devenit. Et aliquando fit ex colera et melancolia raro tamen. unde raro videtur citrinitas et nigredo in eius sanie ut patet. In cura illa habes duas intentiones. Prima est locum maturare. 2a est ipso maturato aperire et locum consolidare et in hoc capitulo non loquar de purgatione quia hoc quasi semper accidit pueris quibus non convenit purgatio cum solutivis. Si tamen posset fieri fiat cum evacuantibus ipsum flegma vel alium humorem secundum necessitatem. Intentio ergo prima completur per hunc modum. pro tuo posse vares maturativis et non permittas ipsam ulcerare. Nam saniem ex maturatione ultra requisitum acuitatem et venenum et destruit [illegible] certitudinem capitis et cutis et disponit sic locum [illegible]

[illegible] et
[illegible] et [illegible] flent in oculo et int
[illegible] lacrimae [illegible] et punctur(a)e [illegible]
[illegible] in oculo et infra oculum sentit pruritum
[illegible] et [illegible] ac si arena in ipsa esset. Et [illegible]
[illegible] Et quia obtalmia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ligna flent [illegible]
[illegible] panni [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Et quo nomine obtalmia habet [illegible] et [illegible]
[illegible] obtalmie [illegible] panes [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] magis firma illorum [illegible]
[illegible] obstinatur fluxus [illegible]
[illegible] pauci et [illegible] et palpebre [illegible]
[illegible] Et [illegible] obtalmia [illegible]
est capitis [illegible] a capite procedit. Et [illegible] stomachi
[illegible] a stomacho procedit. Et si fuerit capitalis [illegible]
[illegible] capitis [illegible] et dolor est in eo. Et si ad
est rubedo et [illegible] et dolor et pulsus circa
frontem et tympora cum extensione et venarum re-
pletio et inflatio [illegible] ventrem [illegible]
[illegible] Et quia
[illegible] et [illegible]
et pulsus [illegible] fluxus et [illegible]
et panno in nasum [illegible]
[illegible] Et si est stomachalis est [illegible] et [illegible]
nimia ac conturbatio stomachi. Notes [illegible]
dolores oculos [illegible] et molesti [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in palpebris [illegible]
[illegible] obtalmia [illegible]
[illegible]
[illegible] ex quibus fiunt. Secundo de [illegible]
[illegible] obtalmia [illegible]
[illegible] oculo [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et panni [illegible] Cura obtalmie ma-
ioris et minoris [illegible] mag(is) et mi-
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible] Prima [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]

[illegible] et in fine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
panni [illegible] nigros [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et asperitas. Secundo [illegible]
[illegible]
[illegible] et hoc [illegible]
[illegible] temporis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
vel cum aliis [illegible] in [illegible]
[illegible] cum aqua [illegible]
vel violato [illegible] fiat [illegible] vel [illegible]
de [illegible]
[illegible] Confusiones fiant [illegible]
et dolor [illegible] et [illegible] et aliis [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] super spatulas [illegible] vel in fontanella
capitis [illegible] super caput [illegible] de milio
et sale et stercore columbino. Et [illegible]
[illegible] vena temporis et fontis et [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] de solo [illegible] sanguinis
[illegible] bo(li) ar(meni) [illegible]
album [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] et in obtalmia [illegible]
[illegible] in principio [illegible]
In principio oportet repercussiva [illegible] et debent
[illegible] Si autem [illegible] repercussiva
cum paucis resolutivis. In [illegible]
[illegible] Et [illegible]
statu [illegible] statim quo ad [illegible] Et [illegible]
frater [illegible]
[illegible] in statu [illegible] oportet [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] resolutiva [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] album in quo
est [illegible] dolor [illegible]

[illegible] visuz ebitat et nisi qn̄ do lor supat [illegible] appoī. Et de simplicibus loquor primo [illegible] magis opposita. Constantinus dixit [illegible] philtagine [illegible] et oleo [illegible] nat apatem [illegible] si in oculis fuerint. Semper viva [illegible] loco [illegible] ponant [illegible] ī [illegible] dis sciant in aq ro [illegible] confert in prīº obtalmie. [illegible] iterum flos citoniorum [illegible] in emplastris que fiunt in apatibus oculorum. Voluit [illegible] mat ri qn̄ fit emplm̄ cū ea sedat apatem calida oculorum. Voluit iterum q qn̄ fit emplm̄ cū cucurbita sine cum rasura cortice confert apatibus calidis oculorum. Ysaac dixit fructus citoniorum et flos [illegible] valent [illegible] in obtalmia. Dixit [illegible] folia [illegible] auros [illegible] confert apatibus calidis oculorum in prīº [illegible] in aq. Dixit iterum sempviva cū polenta [illegible] valet in prīº et ar dorem et tumorem tollit. Et dixit folia endiuie cum plantagine valet [illegible] et apatibus oculorum in prīº. Dixit [illegible] foliorum [illegible] castri [illegible] tumorem [illegible] dixit [illegible] confert apatibus calidis oculorum [illegible]. Et dixit succus [illegible] obtalmie confert in prīº. Et dixit [illegible] lactuca fit emplm̄ obtalmie. Et [illegible] portulacam et [illegible] dit in [illegible] et [illegible] minuus visus et fiat [illegible] pannum in oculo. Et dixit etiam q pomum cito nium assatum ponatur in obtalmia et valet. Barth' de varig' pomum coctum crudum in prīº valet, coc tum in augº valet vel assatum. Confert etiam vehe menti obtalmie calide mucillago psillij [illegible] cum aq ro et [illegible]. Collirium valet in prīº [illegible] [illegible] albumen [illegible] [illegible] dragaganti [illegible] et fiat collirium cū aqua ro et fomentet vel [illegible] ovi valet agitatum et dispumatum et toto emplet locus. Valet etiam [illegible] in prīº albumen ovi valet agita tum et dispumatum et [illegible] in oculo cū penna [illegible]. Valet etiam lac muliebre [illegible] ab ubere in oculo unde si morā faciat in ciato vel alio loco acetositatem acquirit et non ita valet. Gerardus de solo dixit Rx aq ro electe ℥ j. [illegible] albuminis ovi fortiter agitati et dispumati quantum sufficit et misceant et una gut ta ponatur in oculo cū penna munda. Aliud Rx [illegible] mucillaginis psillij dragaganti an ʒ ij. albumi nis ovi fortiter agitati lactis mulieris puellam lactantis ℥ j [illegible] frigidum est et misceant. Lapis [illegible] thuris sup cote vel sup ligno ebani cū albumine ovi vel lacte fricet et iponatur cū mucillagine fenugreci fricato valet etiam. Circa augº et statum in augº competit lac muliebre mucillago citoniorum et fenugreci extracti cum aq ro. Dixit Sapio qn̄ folia [illegible] coquuntur cū vino et fit emplm̄ [illegible] prohibent cursum humorum ad oculum et prohibet sive resolvit apatem calidam sive fleumaticam et ergo bene va let. Et dixit q in apatibus magnis q accidunt in oculis et ulceribus eorum [illegible] valet lentes cū cor tice malignati. Et dixit etiam q qn̄ ex floribus vel summitatibus abrotani q alie partes inutiles sunt aliquid misceat cum citoniis et cū pane et fit inde emplm̄ curat apatem calidam oculorum et hoc valet plus in statu. Dixit [illegible] sanat obtal miam lentes qn̄ [illegible] cum corona regia citonio et oleo ro cum emplatur oculus et valet plus

in augº [illegible] emplatur [illegible] et citonio et oleo [illegible] valet in statu [illegible] fit emplm̄ confert obtalmie. Dixit etiam qn̄ [illegible] serratura ebani sup sarcaginem de [illegible] confert obtalmie sicce oculi et scabiei [illegible]. Dixit dyas. lenticula soli cū mellitoto et a [illegible] cocta et iposita tumorem oculorum curat. Dixit iterum q abrotani [illegible] cū mal' citoniis a' cum pane et ipositum valet. Dico ergo q valet in statu cum citonio et in declinatione cū pane et [illegible] sa est [illegible]. Et [illegible] confert qn̄ apa non [illegible] et si est magna cum predictis addatur cortex malignati [illegible]. Ysaac dixit auctoritate gal' q si lac [illegible] cum mellitoto et celidonia et oleo ro [illegible] apa [illegible] dissolvit. Similiter [illegible] cū aq ro et suppositum valet. Confert [illegible] in apatibus calidis oculorum [illegible] folia [illegible] cocta et cū [illegible] emplastrum [illegible] et [illegible] et [illegible] fari na [illegible] valet. Dixit [illegible] ipso [illegible] obtalmie resolvit qd verum est [illegible]. Dixit etiam q sandonici cuappora obtal miam resolvit et hoc dixit [illegible]. Et h' [illegible] q p [illegible] intellexit [illegible] absinthium [illegible] a [illegible] valet in declinatione [illegible] declinationis [illegible] intelligit. Constanti nus [illegible] cū farina [illegible] vel cū farina [illegible] et lacte valet. Collirium album [illegible] in quo est sarco colla [illegible] nutrita cū lacte asine. gum mi dragaganti an ʒ ij. [illegible] ∋ j. et fiat pulvis et incorporet cū aq pluviali. Invenio discor diam inter doctores. videlicet sarcocolla competit in augº Rasis et guido dicunt q competit. Et non dicunt illud collirium valere in augº. Bernardus de gordonio et mesue dicunt q competit in declinatione. Ergo ad dico q sarcocolla competit in declinatione sola ipsa de [illegible] posita. Et ratio q ipsa est calida et sicca in pº [illegible] et talia non competunt in augº vel statu [illegible] in declinatione. Et hoc voluit [illegible] et mes[illegible]. Si tamen ipsa esset nutrita cū lacte [illegible] esset [illegible] cum aq pluviali tunc [illegible] q conveniret in aug mento [illegible]. Et ratio [illegible] q ratione lactis vel aque efficitur stiptica et paz resolutiva et illa competunt in augº. Et adhuc diceret q con veniret in statu ipsa tamen nutrita q tanta est eius exsiccatio vel plus quanta est eius stipticitas et talia competunt in statu. Et vide dicta in prīº capitulo et videbitur q verum est. Gerardus de solo Rx thuris boni [illegible] subtiliter pulverizate an ∋ j. aque ro. electe ℥ j. vini albi ℥ s. fiat collirium et antequam ponatur in oculo debet agitari et extrahi frigus et ponatur in oculo una gutta illa medicina repercutit et resolvit et dolorem mitigat. Et illo tempore suz usus et bene successit mihi. Collirium album halicabari Rx. ceruse ablute ℥ j. amidi ℥ s. tutie ʒ ij. gummi arab' olibani an ʒ j. opij ∋ j. et fiat collirium cum aq feni. Alexan thesus Rx ro rubearum recentium mundatarum a capitibus et fustibus [illegible] iij. [illegible] eius batutur eis

an· ʒ· ij· spicenardi ʒ· ij· mirre ʒ· j· gūi [illegible]
arabici usto et lete· an ʒ· xxiiij· croci ʒ· vi
opij· ʒ· iij· pistent et cū aq̄ pluuiali fiat sief
Sief citrinus alexandri ℞ amidi ʒ· xxi· sief
[illegible] ʒ· j· sarcocolle dragaganti gūi ara· an
ʒ· iij· croci· ʒ· ij· ß· mirre· ʒ· j· opij· ʒ· ij· et con
ficie cū aq̄ plu· Optimū enī est tale collirium
In declinatione huī obtalmie· Circa q̄ valet spon
gia infusa in aq̄ decoctionis camille mellilotj et
expressa et sup oculos posita resoluit [illegible]
[illegible] in oculo et illorum [illegible] Balneum aū
et fomentacio [illegible] cū aq̄ decoctionis rose [illegible]
[illegible] mellilotj et fenugreci valet eciā spongia po
sita in istis et expressa et sup oculos posita
et hoc [illegible] gal' in [illegible] aff°· Dolores
oculorum meorum pono ¶ Dixit [illegible] beto
nic decoq' in aq̄ [illegible] duas ptes
aq̄ et [illegible] oculi [illegible] calā et folia
[illegible] hoc facit et hoc valet [illegible]
declinat ¶ Et dixit cels' q̄ fit emplastrum de apio
domestico admixto pane q̄ gustus sedat apata
calā oculorum Et abrotanū illud idē facit· q2
calidū et siccū ī 3° g°· Et dixit cels' q̄ fit em
plastrum cū maiorana spargit apata oculorum max°
cū polenta mixta et īposita Et alij antiqui
dicūt q̄ nullum existit melius in obtalmia re
mediū q̄ pulegiū desiccatū et puluizatum
et oculis collirizatū cū vino vel aq̄ feniculi
¶ Gumil' de [illegible] dixit [illegible] antiq[illegible] q̄ obtal
mia resoluit si sup decoctionis [illegible] oculi [illegible]
ponent' [illegible] [illegible]
¶ Collirium [illegible] ℞ tutie [illegible] ʒ· j· anti
monij [illegible] ʒ· j· margaritarum· ʒ· ij· corallj ru
bei· ʒ· j· ß· [illegible] de foloxello ʒ· ß· fi
pulvis subtilissimus et [illegible] in [illegible] et
ponat' in oculo ¶ Puluis rubeus ras ℞
sarcocolle nutrite· ʒ· iij· sief mem· ʒ· ij· aloes
ʒ· ij· croci· ʒ· j· mirre ʒ· ß· et fiat pulvis Item
dixit q̄ si orina [illegible] antequam spargma effun
dat sup calefaciet et cū bombice more emplastri
oculo supponat' cū patiē mitigat apa·
Cura obtalmie frigide ¶ Accidat
m° q̄ obtalmia sit frīa raro tn̄ accidit hoc tunc
debes facē [illegible] cū pillulis euacuatiuis maū
[illegible] Et dieta sit breuis sic ut patet ex tactu
sup· in hoc ca° Hoc sto conuenit ista ī prīa°
℞ ro· rubearum conq̄ssatarum ʒ· ß· fiat sacculus
et infundat' cū vino albo actu calō· et bene
spersus ponat' sup locū Et dixit mesue·
sief de spina multum valē· ℞ sarcocolle· ʒ· v·
spice rosarum croci an· ʒ· ij· amidi aloes gūi
arabici dragaganti an ʒ· j· opij· ʒ· ß· et fiat
sief cū aq̄ plu· In augmento vō et statu fiat
istud ℞ foliorum maluarum [illegible] an· [illegible]
quat' in vino et ponat' sup oculum ¶ Guil'
de [illegible] dixit q̄ hoc maturat et resoluit· ℞
mirre aloes storacis [illegible] farine fenugreci
lupinorum an· ʒ· iij· farina or· ʒ· ij· et incor
pent' cū oleo [illegible] Et ponat' sup locū
bis in die· hoc enī emplastrum curat egritudinē
in declinatione· Aliud q̄d competit ℞ mucilla
ginis gūi arab· mucillaginis fenugreci· an· ʒ· ij·
sarcocolle nutrite in lacte mulieris· spicenar· [illegible]
[illegible] aloes castorei subtilissime puluizatorum
an· ʒ· ß· misceant' et fiat collirium cū lacte mu
lieris ¶ Multa dicta sunt in cura obtalmie calidē
in declinatione frīe vō et causa ē nō considerāti
Cū aūt signa humorum apparū maturacōis appa
reant fomentet' oculus cū aq̄ decoctionis fenugreci
et mellilotj et emplet' cū medulla panis infu
sa in vino et expressa· Nota tn̄ q̄ nunquam medicus deb3
penetrare saniē in oculo cū sanies habeat malas
qualitates et specialit' q2 acquirit mordositatē· roc
[illegible] corrodit· timor enī esset de corrosione tunicarum
ipsius oculi Sed3 inuisibilē et insensibilē resolutōes
et consūptōem mē debet penetrare medicus In pas
sione illa quērit aliqui vinū in qua tn̄ caritate
paz [illegible] Vnde vinū [illegible] coagulata dissoluit
et ip̄m suo motū grossissimū exit Ga· in 9° illius af°
Dolores oculorum mei pono lauacrum purum flōma
q̄ farmacia soluit Et gal' infra· Calefacō vō
salubrior et a molestacōe ē salubrior vel remotior
Aut enī curacōis est significatiua q̄ ipsa eadē cura
Cū aūt mā deficit q̄ clausum superat curat
et dissoluit Sed3 si adhuc cauerent et calefacō
subierit eadē hora dolor quiescit Et post multo
maiorē adhuc vn̄ nob' [illegible] plenitudinē adeē
corpori Per ergo medicari ut si corpus sit plenum
humoribus [illegible] ū vno et eodē malo adea
[illegible] Et hoc [illegible] verificat° illius aff°· dolo
[illegible] Dicit tn̄ gal' q̄ istos ponebat in
[illegible] et verū est [illegible] purgat' [illegible]
[illegible] q̄ remanserit post purgacōem resoluit
quare [illegible] ¶ Cura intencio est remouē accidā
q̄ accidunt in ipso Primū accīns ē dolor Et 2m est
debilitas visus causata ex approximacōe narcoti
corum habentiū dolorē remouē vel mala conplō cau
sata ab eis 3m accīns est vigilia superflua 4m
accīns est remocio saniei post corrosiōem 5m accīns
ē limpitudo q̄ eciā indiget cura· Primo ergo pono
remouēdo dolorē in mā calā ¶ Mesue dicit
sedet' dolor cū albumē oui conq̄ssato cū aq̄ papa
uūs mucillago est psilij cū eadē aq̄ extracta q̄
cū succo pomorum madragore et lactuc' idē facit
Et qn̄ necessitas adesset ponedū est· De opio nō
tn̄ sunt multiplicanda narcotica in prīn° q2 tardant
statū et declinacōem et maturacōem et cū hoc nocent
visui ut dcm̄ est Itē laudauit mesue collirium
albū cū opio cui' est hoc ℞ cerusse alle ʒ· viij· a
midi ʒ· iiij· gūi arab· dragaganti an· ʒ· ij· opij· ʒ· j·
et fiat collirium cū aq̄ ro· vel albumē oui ¶ Di
cit azaramus hoc valē ℞ papauīs platāginis an
ptes duas croci mēte aloes· an ptes equales terant'
cū succo [illegible] mirtus et lacte mulieris puel
lā lactantis et administret' ¶ Et alexand' dixit hoc
valē ℞ climie post lote deinde vste et extincte in lac
te mulieris ʒ· x· cerusse· ʒ· 8· scorie ferri· ʒ· iiij·
opij· ʒ· ij· dragaganti gūi arab· an· ʒ· iiij· et cōfice cū
aq̄ pluuiali· et expertū ē q̄ remouet dolorē ī mā
calida· ¶ Aliut' dixit de opio· q̄ē succus papa
uīs nig' et sedat dolorē obtalmie et apata eius
cū lacte mulieris Plures tn̄ antiquorum in obtalmia
nō fuerunt vsi ppt nocumentum q̄ visui infert
Et dixit cels' q̄ succus coriand' distillata sedat pul
sacōem in oculo et ppē cū lacte mulieris et albū

valet in magno expulso dolore etc. Et sapio dixit
quod coriandrum hoc facit propter magnam vim [illegible]
quam habet. Et guil. de varignana expertus est. Item dixit
ranis quod succus florum jusquiami albi valet in dolore
predicto. Alkindus dixit quod jusquiamus sedans mitigat
dolorem oculi aurium et matricis qui fit ex calore.
Sumus est expressus a coronaria [illegible] cum semine suo
qui est viride et exsiccatum in sole et postea suppo
situm oculo optimum est in dolore ipsius. Cum autem necessitas
est magna fiat Rx papaveris nigri vel albi partes ii
croci et vitelli ovi assati partes v et supponatur oculo.
Et sarapio quod opium mixtum cum vitello ovi assa
to et croco confert apostematibus calidis oculorum et dolorem re
movet. Verumptamen vitandum est in doloribus oculorum
et aurium quia debilitat et induat subito. Et
bartholomeus dixit verum fiat hoc in forti dolore solum
existente in apostate calido. Et dixit etiam sarapio quod dis
solutum modicum ex albumine ovi in oculi tepido
[illegible] dolorem [illegible]. Dixit et diascorides quod ardorem extinguit
et dolorem compescit. Et [illegible] pisto [illegible] cum
lactis [illegible] et croci et super lanam posita ad oculorum
dolorem prodest [illegible]. Et dixit etiam expertus [illegible]
cens suppositum omnes dolores et punctiones tollit.
Et quidam dixerunt quod apostemati calido oculi doloroso et cum
palpebris oleum rosarum cum lacte mulieris et vitello ovi
mixtum quod sit omnia in pecia ponitur dolorem et sop
num mitigat. Et lac insuper mandragore appositum cum
aliis medicinis valet. Diascorides. Albumine ovi ocu
lorum extinguit ardorem et dolorem compescit. Et dixit
alcabas quod si vitellum ovi misceatur cum oleo rosarum et
emplastretur cum eo oculus dolorem sedat. Et bartolomeus
dixit quod sinapis solum cum albumine ovi confectum dolorem
oculorum et [illegible] in principio sedat si sit ablata spuma per
agitationem. In obtalmia causatur dolor de ma
teria que sic removetur et multi doctores multa in
venerunt. Dias dixit azimum cum vino bibitum dolo
res oculorum mitigat. Et dixit etiam quod semen ozimi
non gariofilati si bibatur in vino et emplastretur super
oculum tollit dolorem pulsativum. Facta semper purga
et idem facit herba eius. Et dixit etiam herba [illegible]
in vino cocta dolorem compescit. Et dixit [illegible]
gat dolorem mixtus cum collyriis ad hoc. Et dixit [illegible]
la cataplasmata oculorum viam et dolores tollit. Et
dixit etiam absinthium dolores oculorum cum [illegible]
et impositum magnum auxilium prestat. Et dixit de [illegible]
domino quod tertia species absinthii secundum ipsum quod melle
admixto medetur doloribus sive sub oculis quas greci
ypopias vocant. Et autem ypopia tumor circa intro
itum angulum oculorum que remanet declinare de dolore
oculorum. Et dixit etiam pulmo leporis suppositum
oculis mirifice tollit dolorem. Avicenna dixit quod ...
fluviale in vino coctum et emplastrum dolorem tollit.
Et dixit etiam apium domesticum [illegible] in emplastris
dolorum oculorum. Apuleius dixit herbe betonice
radices cum aqua decocte usque ad consumptionem [illegible] oculi
lis fovet. Ipsius etiam folia trita super frontem et
in oculos apposita mirabiliter sanabitur oculorum do
lores. Et dixit etiam si cum herbe satirionis succo et
melle optimo inunges lippitudinem et dolorem tollit
sine mora. Guil. de varignana valet dolori magno
et pulsativo absinthium cum uvis passis coctum et
super emplastrum cum vino valet et sum expertus. Et

evaporatio [illegible] facta cum vino decoctionis [illegible]
in hoc [illegible]. Eadem solum ipsum emplastrum cum vino
valet et est super expertus. Et dixit sapio quod [illegible]
emplastrum cum ruta super oculum sedet dolorem et [illegible]
tumorem. Abyramus dixit pulmo leporis [illegible]
tumores oculorum tollit minute incisus et suppositus.
Et bar. dixit quod sit [illegible] quod potest. Adeps etiam
vulpis est bona in omni dolore oculorum [illegible] aurium.
Constantinus dixit [illegible] posite sub
mento cum aceto et pasta dolentes doloribus oculorum
valet [illegible] cum humore et caput mundificat.
Et modum sit quantitas et ab [illegible] et nudis
et mora sit hora una vel usque quo vesica sit facta
ipsis remotis apponatur folium caulis et dimittatur
[illegible] locum donec [illegible] postea consolidetur. Est autem
ex istis [illegible] non [illegible] qui debilitatem
visus vel mala [illegible] removeatur cum fomentatione
decoctionis malve meliloti et fenugreci ut dicit mesue.
Aliquando elongatur obtalmia sic quod generat [illegible] /
mies [illegible] cornea que indiget curatione [illegible]
Unde iesus sief de thure valet quod sic fit Rx ceruse
ʒ. viii. opii sarcocolle nutrite ana ʒ. i. dragaganti
gummi arab. ʒ. iiii. thuris ʒ. i. fiat sief cum aqua [illegible]
culi vel rosata. Mesue sief Rx armoniaci
[illegible] ana et fiat sief cum aqua pluviali et cum mucil
lagine fenugreci. Et si cum istis non curatur cum [illegible]
tis et consumptivis ad que simme conferunt [illegible]
infusiones et collyria data in declinatione ex frigida
obtalmia. Et collyrium de mirra multum laudant
et omnia est que laudant in curatione aqua [illegible] sicut
opoponacum euforbium et [illegible]
in hoc est mirabilis omnibus. Et ideo si potes ipsam
resolvere de consilio iesus et alchoati est quod scindatur
locus cum spatumine [illegible] super corneam inter pupillam
et album et extrahat virus. Lippitudo [illegible]
neratur in obtalmia que sic curatur ut [illegible] doctores.
[illegible] plato [illegible] si homo [illegible] lavaverit
et [illegible] corpore suo usque ad [illegible]
[illegible] manu oculos tetigerit non [illegible]
non habebit lippitudinem. Avicenna dixit
experientia novi quod albumen oculos cum aqua ro. con
servat [illegible]. Et [illegible]
dixit quod omnes alii veteres [illegible] quod plus aliquo [illegible]
lippitudinem tollit et expellit sarcocolla nutrita et
maxime cum zuc. albo mixta et amilo similiter
inde fiat [illegible] alcofol et proprietate eius habet [illegible]
in obtalmia. Et bartholomeus dixit quod in obtalmia
ipsa nutrita misceatur cum albumine ovi sed in lippitudine
cum zucc. et amilo. Et nutritur sic sarcocolla in lacte
azine et dimittatur ibi quinque diebus quaque die lac
permutando aut cum albumine [illegible] sit tamen sarco
colla prius trita. Dixit etiam sapio [illegible] olive
silvestris confert obscuritatibus visus et abstergit
lippitudines oculorum cum ex eo fit alcohol. Et
bartholomeus dixit idem potest gumma olive domestice.
Verumptamen prius debet nutriri cum lacte sicut nutritur
sarcocolla. Dixit etiam sapio dragagantum confert
ulceribus oculi et lippitudini eius quando teritur et dis
[illegible] et colligatur cum aqua eius et ponatur in forma pul
veris. Et cortex olibani confert etiam lippitudini.
Et dixit etiam quod distillatur de succo plantaginis
in oculo confert lippitudini et dolori oculorum. [illegible]
autem diasco. Collirium factum ex foliis vel floribus
rubus cum melle mixtis et hoc si humores currere

[illegible] oculos multum valet Dixit
[illegible] in aq̄ resoluta primos [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] mungens [illegible] et do
lorem tollit sine mora [illegible] [illegible]
[illegible] plagas et [illegible]
sanat [illegible] fel lupi calefactum [illegible]
[illegible] purgat [illegible] sup omi
collirium Et dixit [illegible] remouet sordicies oculo
Constantinus [illegible] fiat ex eo fiat
collirium soluit grossam [illegible] Et dixit
q̄ pet. molendini [illegible] Rogerius dixit aq̄
sublimatoris agrimonie verbene [illegible] rosarum
foliorum gallitrici [illegible] sup alijs
primo de bono vino albo et claro [illegible] aq̄ visum
[illegible] palpebrarum [illegible] remouet
[illegible] oculorum [illegible] et [illegible]
et lacrimas [illegible] Et [illegible]
addatur puluis mirre et aloes. Nota q̄ in isto
[illegible] et alcohol [illegible]
[illegible] puluis [illegible]
in [illegible] dura [illegible] subtilissimi in
corpore cum aliquo in [illegible] liquida Alcohol est pul
uis subtilissimus [illegible] et no [illegible]
[illegible] fit alcohol [illegible]
[illegible] collirio illa non fiunt

Aliquando accidit apostema in cornea
sicut in coniunctiua [illegible] curant. nec
plus nec minus [illegible] apostema [illegible] fuit in
coniunctiua sicut obtalmia. Precipitur [illegible] primo vt
fiat fleu. et alie purgationes vt dictum est in [illegible] de
obtalmia. et [illegible] In prin
[illegible] apostemati vel pustule [illegible] repercussiua
domestica vt est dictum est in [illegible] de obtalmia. In
augmento [illegible] repercussiua [illegible] resolutiuis
In statu [illegible]
[illegible] In declinatione [illegible] et in
[illegible] in [illegible] antedictis [illegible]
vel pustule [illegible] resolui maturentur [illegible]
[illegible] collirijs et alijs oportunis Et nota
bene q̄ si apostema fuit sup pupillam debes [illegible]
bene locum fractionis [illegible] apostemate si rumpitur in me
dio vel sup [illegible] vel [illegible]
parte inferiori vel [illegible] possibile est q̄ videat Et
sepe hoc totum [illegible] et non est hoc propter aliud nisi
propter cicatricem [illegible] in medio pupille et tunc
non videt Si sit [illegible] in inferiori parte et non capiat
totam pupillam [illegible] parte videbit Et non [illegible]
esset [illegible] fluctuosa [illegible]
inferiorem [illegible] et tunc [illegible]
timor de perditione visus totaliter [illegible] pu
pille remanet sana [illegible] est causa alicuius visionis
Et [illegible] debeant [illegible]
in [illegible] loco. Nota [illegible]
in passionibus oculorum [illegible] qui cum passionibus
[illegible] et dolor [illegible] fluxus illa [illegible]
[illegible] oculi curetur et hoc sup dictum est. Quartum
est q̄ est dictum [illegible] q̄ nulla operatio fiat in oculis
donec caput et corpus sit purgatum et hoc [illegible]
est sup. Tertium est Jesus et albucasis q̄ dicit [illegible]
laris operatio [illegible] et in dolorose et [illegible]
[illegible] quo est possibile fiat vt dolor euitetur qui
[illegible] Albucasis [illegible]
in loco [illegible] et [illegible]
postea in loco obscuro stet. Quartum est azarinus q̄ in
applicando medicinis est applicare vires q̄ quantitates
Quintum est q̄ nec [illegible] sunt multum bene depuratae et [illegible]
et ad vltimum trite et cribellate. Sextum est q̄ ante operatione
medicinali oculus lauetur cum aq̄ [illegible] Octauum est q̄ quis
non [illegible] ad operationes nisi sit subtilis et ingeniosus
et bene videat et manus habeat firmas et q̄ aliqui
videant operari illa omnia habeat operans in mente sua
et ista notando non errabis Ad preseruandum visum
accipe partem vnam aceti et lactis mulieris [illegible]
[illegible] ana. et pone in [illegible]
ad ignem et decoque semper mouendo et [illegible] cum manu
[illegible] cupri rubei donec fiat spissum sicut mel et
nigrum et fiat alcohol acuit visum et confortat
et [illegible] albedinem oculorum Aq̄ pro oculis [illegible]
[illegible] lauatur [illegible] sarcocolle [illegible]
[illegible] terantur predicta subtilissime
et ponantur in [illegible] Ribolosine et bene [illegible]
[illegible] et ponantur in vase vitreo ad solem et dimit
tantur per [illegible] dies et misceatur semel in die. si est
in hyeme. [illegible] ad ignem in vno lebete cum aq̄ in quo
positum sit predictum vas et de ista aq̄ ponatur due vel
tres gutte in oculo bis in die et restituabitur in sa
nitate

Accidunt apostemata [illegible] quorum v
num est nodosum Aliud ordeolum Et signa
[illegible] satis non et visui [illegible] ex [illegible]
[illegible] dura grossa [illegible] in palpebris. In
hac cura habes tres intentiones [illegible]
purgandi Secunda est resoluendi Tertia est loci in mundificandi. Prime
intentioni completur cum purgationibus fiat [illegible]
pillis [illegible] vel [illegible] 2. in
tertio completur hoc modo. si vis ipsum resoluere primo
mollias ipsum cum fomentationibus factis cum aq̄ [illegible]
Deinde emplastra cum [illegible]
sup habuisti in [illegible] de [illegible] Jhesus dicit fiat
resolutio [illegible] serapino armoniaco disso
luto in aceto et si vis adhuc alias receptas re
curre ad [illegible] libri ad [illegible] de nodis et ad [illegible]
de [illegible] Vtatur ille dieta bona et bibat vinum lym
phatum carnes pullinas elixatas aliquando pisces co
medat sed carnes [illegible] et comas et de [illegible]
vsque quo possit redire ad suas consuetudines Et si non
possit resolui videat ad quam partem magis declinet
vel ab [illegible] vel ab [illegible] Si ad [illegible] incide ab angulo
ad angulum vel a lacrimali ad lacrimale [illegible] est
vt cecat Et hec [illegible] est bona [illegible] et elon
gatis [illegible] potes quia illa [illegible] est male consoli
[illegible] et [illegible] possibile Et si
[illegible] et desup [illegible]
modum [illegible] sup hoc [illegible]
Et si aliquid remansit remoueatur modo dicto in secundo
Et mundificatur cum vnguento [illegible] vel cum puluere [illegible]
[illegible] et hoc remoto et mundificato [illegible] et consoli
detur [illegible] necessitate Nota tamen q̄ isti nodi aliquando sunt
[illegible] et alii [illegible] mixta cum multo
sanguine vel colera q̄ mutant colorem [illegible] valde [illegible]
[illegible] est tunc in isto cum [illegible] cum [illegible]
[illegible] mollificatiua. Deinde [illegible]

mundificet ne [illegible] et [illegible]
ipo tn̄ apto p[illegible] et sanie extracta et in isto apa
te huc modū tenui et successit mihi bn̄

Ordeolus ē apa pua silē ordeo qd in palpe
bra oritr̄ Et q hº apa nō ē aliq̄ p[illegible] nec
[illegible] ipo[illegible] nō pono solutiā et dictā
ordeolo Que[illegible] q ordeolū sanat serapinū
cū aceto dissolutū et inunctū Alia līā dicit arz
[illegible] farina or. cū galbano q̄ fer
mentū q̄ panis [illegible] sup̄ ipm tollit
ordeolū Emplīn fcm̄ ex foliis affodillorum co[illegible]
cū vino vel [illegible] pōt radix eius Et
gal' dicit fermētū [illegible] et hº est
in corpibus [illegible] et rusticis [illegible] panis mas[illegible]
et hº in corpibus mollibus [illegible] et resolunt velociter
[illegible] Dias. dicit flos vitis silvestris [illegible]
[illegible] in testa [illegible] ordeolū sanat Et dicit
q̄ fermētū frumēti addito sale ordeol' [illegible]
Et farina frumēti cocta cū vino idē facit [illegible]
etiā ordeolo iā maturato [illegible] cū sale et [illegible]
[illegible] et suppo[illegible] Et dias. [illegible]
misceat Tyranus dicit cōes feminē de capi
tate et [illegible] et palpebris supposita ordeolū sanat
[illegible] et [illegible] [illegible] supponā
oculo et fricant' ubi est ordeolū [illegible]
Empl' guilhel' de salicero [illegible]
aloes [illegible] olei ro. q̄ sufficit ad incorporandū [illegible]
emplm̄ ipm resolvit et diminuit et curat ipm
cū facilitate

Apostemata aurium quedā sunt calida
quedā frigida et pº de calidis erit sermo.
[illegible] aut apatū quedā fuit in pfundo et quedā
in supficie et quedā in radice auris [illegible]
[illegible] et se[illegible] ut alia Et ad illa apata [illegible]
gal. dicit q̄ sequit' febris [illegible] dicit ut [illegible]
dolores aurium fortes sunt [illegible]
[illegible] sequit' febris et aliena[illegible] et [illegible] et
mors et magis pereclitant' ex [illegible]
q̄ anno[illegible] viii iuvenes in vii die[illegible] pereunt In
hoc casu dicit [illegible] expectare possunt
senes aut ult' transeut et eorum apata [illegible]
Et totū hº pvenit pp̄ter sensibilitatē eorum Et [illegible]
verū est in apate existē i radice auris et [illegible]
[illegible] hui' apatis sunt dolor acut' et fe
bris [illegible] et [illegible] et q̄ febris
sequit' cū a[illegible] et [illegible] et rube[illegible]
[illegible] In cura istiq̄ habes intentiōs
[illegible] est in con
[illegible] q̄ [illegible] pvalet intentionē
curativē [illegible] et 2ª [illegible] nec plus
nec minus [illegible] in obtalmia calida. et ideo
ille [illegible] 3ª [illegible] cū medicinis [illegible]
[illegible] in pri° apatis ut gal' [illegible]
in pri° apatis [illegible] cū aceto [illegible]
[illegible] aceti Halcebas [illegible] in pi[illegible]
[illegible] alba cū lacte dissoluta [illegible]
[illegible] post [illegible] lac mulieris [illegible]
[illegible] granata [illegible] cū
[illegible] et fiat ex eis emplm̄ [illegible]
[illegible] confert et apatibus eius Aliq̄ cū vino [illegible]

[illegible] et [illegible] apponat [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] dolori [illegible]
[illegible] mitigās
[illegible] dolori [illegible] et
[illegible] apatis [illegible]
[illegible] in apate nervoso
[illegible] mitigativū
[illegible] de q̄ dicit q̄
[illegible] Melius dicit q̄ [illegible] mu
[illegible] altee q̄ semīs
lini [illegible] vapores
[illegible]
[illegible] cū [illegible]
oleorū de [illegible]
amigdalarū Et Ga. laudat [illegible] dissolutū
cū oleo ro. [illegible]
[illegible] oleo nardino [illegible] apponē [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Aut medullā [illegible]
[illegible]
[illegible] a [illegible]
[illegible] viola[illegible]
[illegible] in [illegible] et fiat em
plm [illegible] et maturat [illegible]
[illegible] fabarū et fiat empl' cū [illegible] et [illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et ponat' calidū in aure et [illegible]
[illegible] et sedat dolorē Et [illegible] de salicet
dicit [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] et
[illegible] et nō
q̄ [illegible] apata [illegible]
Et [illegible] apatū [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible] et vino [illegible]
[illegible] et [illegible]
Et dicit [illegible]
[illegible]
[illegible] confert [illegible]
[illegible] confert Et [illegible]
[illegible]
[illegible] Ad huc [illegible]
oleū ro. viol. verū oleū [illegible] esse magis
[illegible] doloris q̄ oleū ro. pp̄ter [illegible]
est [illegible] Et ego dico q̄ lac mulieris [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et hº [illegible]
Et dicit [illegible] lactuca [illegible] est res que
multū offert dolori auris Et dicit cū est
[illegible] aliqd' narcoticū magis [illegible] est
[illegible] cū [illegible] opii [illegible] et
[illegible] mulieris et [illegible] positus Et dicit [illegible]

[illegible] et dolor [illegible] ius [illegible] et nō est ex eis cicula^o a multis [illegible] et in h^o nō est aliquid sicut lumbrici vermis an[illegible] [illegible] [illegible] auri [illegible] minuti [illegible] [illegible] qui [illegible] terrestres [illegible] in oleo ro. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et distillet in aurem et confert. Et dicit [illegible] qui coquitur aranea [illegible] [illegible] in oleo ro. et distillet in aurem [illegible] dolor. [illegible] [illegible] valet dolori et [illegible] [illegible]. [illegible] dicit [illegible] ... herbe [illegible] in oleo ro. [illegible] dolorem removet. Et [illegible] dicit [illegible] dolor [illegible] mitigat. [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] et melle mundificat [illegible] et confert dolori auris. [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] vel aq [illegible] valet. Et dicit est [illegible] [illegible] [illegible] in aurem [illegible] dolor. Et dicit tela aranee albe et [illegible] qui coquitur in oleo et distillet in aurem [illegible] dolor. Et dicit [illegible] [illegible] in oleo ro. et [illegible] distillet in aurem confert dolori eius. [illegible] dicit [illegible] [illegible] [illegible] dolor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valet dolori auris. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum oleo ro. [illegible] dolor tollit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolorem [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] aranea [illegible] [illegible] cum oleo ro. dol [illegible] [illegible] in oleo ro. et [illegible] [illegible] tollit dol. Et [illegible] [illegible] oleo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum oleo ro. et [illegible] est in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolorem [illegible] Et dicit est cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolor [illegible] auris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum oleo et [illegible] oleo ro. et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oleum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et dicit est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auris et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oleum de [illegible] [illegible] [illegible] dol tollit. Et dicit est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et de [illegible] et distillet in aurem [illegible]. Et dicit est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolorem [illegible] [illegible] tollit. Et dicit [illegible] [illegible] [illegible] dolor auris [illegible] Et oleum [illegible] [illegible] [illegible] dissolutum in aure dolorem

tollit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolorem auris tollit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subtile distillet in aurem confert dolori et [illegible] [illegible] [illegible] confert dolori auris. [illegible] [illegible] [illegible] serpentis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolori auris. [illegible] [illegible] dolor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mundificat [illegible] cum vino [illegible] [illegible] dolori auris. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolorem [illegible] et [illegible] tollit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tollit. Dicit est adeps [illegible] [illegible] [illegible] cum oleo [illegible] tollit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in oleo ro. in aure [illegible] dolorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in oleo ro. [illegible] [illegible] in aure dolorem auris [illegible] [illegible]. Et dicit [illegible] oleum de [illegible] [illegible] cum oleo de [illegible] [illegible] dicit adeps [illegible] ex pulmone vulpis dolorem tollit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] serpentis [illegible] [illegible] [illegible] dol tollit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] confert dolori auris. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oleo ro. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distillet in aq [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et confert [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dol tollit. Et dicit est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et tepide [illegible] [illegible] [illegible] auris remedium [illegible] [illegible] [illegible] oleum de [illegible] [illegible] dol auris tollit et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]. Dicit est [illegible] cum pinguedine [illegible] [illegible] lana [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponatur dolorem [illegible] tollit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] dicit adeps [illegible] ex pulmone vulpis et [illegible] [illegible] [illegible] dol [illegible] tollit. Adeps et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] dol [illegible] [illegible]. Ras. dicit [illegible] oleum [illegible] [illegible] [illegible] confert dolori auris [illegible] [illegible]. Dicit est adeps vulpis [illegible] [illegible] dol auris. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit oleum de [illegible] [illegible] [illegible] dol auris [illegible] [illegible] a frigore et [illegible]. [illegible] dicit est [illegible] [illegible] [illegible] in aure [illegible] dol tollit. [illegible] plato dicit oleum in quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dol auris [illegible] tollit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in auribus [illegible] dolori [illegible] et [illegible] tollit. [illegible] dicit aure [illegible] [illegible] terre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolor. [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] terre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] dicit dol auris tollit [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible]

[illegible] et [illegible] qui [illegible] cū [illegible]
et ista [illegible] in [illegible] aurisl
lagunis [illegible] in [illegible] expansa et maxīe in pri°
[illegible] remouet [illegible]
[illegible] et aliq [illegible]
[illegible] potest [illegible]

A[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] oppositū [illegible] doctores [illegible]
[illegible] non faciat [illegible]
[illegible] pimas [illegible]
[illegible] 3ª i ma gustu [illegible] ī remotōe accīn̄ [illegible]
[illegible] oplet̄ [illegible] hūc modū ī respiciat se a [illegible]
[illegible] sicut [illegible] sape lactuca spinachia [illegible]
[illegible] ab aurib̄ ī ads̄ uicerib̄
et in uino [illegible] se respiciat [illegible]
[illegible]
[illegible] cū [illegible]
[illegible]
[illegible] ut tibi [illegible]
[illegible] marozane [illegible] capitali [illegible]
[illegible] oplet̄ [illegible] In pri° g° valet [illegible]
[illegible]
[illegible] fiat emplm̄
et ponat̄ sup̄ loca [illegible] cū
lacte mixto sedat dol̄ et valet in pri° [illegible] tn̄
[illegible] pono gn̄ale ad capitl̄m [illegible] et ad h° q°
de mēte dicit et est q̄ [illegible] apponit̄ ī aure nō
[illegible] mlā [illegible]
[illegible] valde nobile [illegible]
[illegible] aurit̄ In aug° oleū de [illegible] valet [illegible]
aure [illegible] oleū de absinthio valet et ī aure
ponat̄ et sīle [illegible] sint cū aliqb̄ [illegible]
Et aliq̄ q̄ [illegible] in pri° ī aug° et valet [illegible]
[illegible]
In statu valet oleū amig°ₗ [illegible] et valet alia
olea cala et [illegible] nō [illegible] cala Et [illegible]
[illegible] adeps galline [illegible] anseris [illegible]
[illegible] et capitū [illegible] et sim [illegible]
[illegible]
[illegible] oleo et [illegible]
[illegible] et loquit̄ de [illegible]
sup̄ [illegible] Et dicit est qui [illegible]
ī aure cū vino [illegible] Et dicit est galien° [illegible] oleo
de [illegible] dissolutū et imissū [illegible] dolorē [illegible]
et sine īpedimēto resoluit [illegible] imisso valet
et mundificat aures et apit meatus auditꝰ Et hoc
est [illegible]
ad antiq° dol̄ auris Et admistrat qn̄ [illegible]
[illegible] mundificat [illegible] auditꝰ et [illegible] que
venit cū neruis et [illegible]
[illegible] sibi [illegible]
[illegible] cū oleo ro [illegible]
[illegible] cū oleo de sambuco [illegible] cū oleo [illegible]
vel cū oleo ro vel cū oleo amigdal̄ amarū [illegible]
dicit [illegible] valet in h° et oleū [illegible]
[illegible] oleū de [illegible]
[illegible] dol̄ [illegible]
[illegible] accidat [illegible] aure [illegible]
[illegible] an sit [illegible] an nō facta [illegible]
[illegible] apponat maturatiua Et maturā

tū [illegible] sub pānis
[illegible] sub pānis [illegible]
[illegible] et [illegible] postmo [illegible]
[illegible] ponat̄ sup̄ loca
[illegible]
alia maturatiua [illegible] in p° l° [illegible] Si
tendit ī viā resolutōis [illegible] sicut [illegible]
ī p̄mo h° m° de b[illegible] Et nō sit [illegible] appon̄
repussiua p̄p affinitatē q̄ [illegible] cū ipo cerebro
Si aut̄ mā sit mlā [illegible] f[illegible] ī m°
de bubone et nō erit tibi error Et quā breuitꝰ
obmitto [illegible] Facta maturatiōe aperiat
[illegible] restringat fluxꝰ sanguis cū albūie ovi 3°
[illegible] labia [illegible] mundificet 4° [illegible]
[illegible] oplet̄ [illegible]
[illegible] dolor q̄ [illegible]
[illegible] sit ipm remouē Alii in h° dicit q̄ [illegible]
[illegible] distillatꝰ ī aure tepidꝰ valꝫ doloi frio [illegible]
est q̄ absinthiū cū rob vini [illegible] valet dolorē
auriū [illegible] Dicit [illegible]
radice affodilloꝝ donec oleū minuat̄ et tepidē
instillatū dolorē auris [illegible] tollit [illegible]
q̄ si radix lapatij vel semē [illegible]
[illegible] et instillet̄ ī aurē [illegible]
[illegible] dol̄ auris [illegible] Nota tn̄
q̄ [illegible] dolorē ī aug° aliq̄ ī statu
Et io vide [illegible]
[illegible]
[illegible] mā sit [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] albi [illegible]
[illegible] et [illegible] cū
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] qd̄ [illegible] mā
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] remouēt [illegible] apata [illegible]
[illegible] sicut bubo [illegible]

Post autem [illegible]
[illegible] et remotōe In
[illegible] pimas [illegible]
[illegible] resolutōe [illegible] et ī remotōe [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] mā [illegible]
[illegible] et [illegible]
purgent̄ isti cū turbit p̄pato vel cū [illegible]
mech vel cū yera rufini ut tibi videt̄ [illegible]
[illegible] oplet̄ [illegible] resolutōis [illegible] aliq̄ [illegible]
q̄ apata [illegible] post aure resoluit [illegible]
[illegible] arbores mali cū nitro et butiro [illegible]
[illegible] apata q̄ [illegible] post aures [illegible]
[illegible] sine [illegible] cū [illegible]
[illegible] sub aurib̄ Et dicit est q̄ semen
dauci [illegible] farina et [illegible]
[illegible] et apata aurīū sub [illegible]
Et omnes remollit apata [illegible]
[illegible] radice aurīū et [illegible] et testiculoꝝ
Resoluit est apata dum post aure q̄ fiunt [illegible]

[illegible] Unde [illegible] natura sua taciut
et supponit. [illegible] dicit qui fit emplm cum fari
[illegible] et [illegible] ¶
[illegible] quod fuit in radice aurium ¶ Ysaac dicit et super
farina ciceris alborum proprietatem habet ad apostemata et testi
culos induratos resolvit ¶ Dias. dicit orobus apo
stemata dura et testiculos induratos resolvit ¶ Alb'thor'
ponit emplastrum ad hoc Recipe yreos. mirti calidi ana p. i. me
dulle ficuum decoctarum in aqua diaphen omnia permisceant
cum pinguedine porci ¶ Ad idem Recipe radicis yris silvestris
et ipse superiorem et illam cum farina lolii et ydromelle ma
laxato fiat emplastrum et ponatur supra locum. Dixit etiam
farina ciceris cum melle resolvit apostemata dura post
aurem Et ego dico quod limatie bene trite cum aloes et
mirra et olibano donec veniat ad emplastrum ut mel
valet [illegible] et proprie si sint mixte cum sanguine tunc
ad extremitatem veniat. ponantur ergo matutinum et aperiant
et bene mundificent ne chistus remaneat modo scito
in capitulo proprio primi libri

Q Uia antiqui de apostematibus nasi parum dix
erunt. parum enim de eis loquar Signa
apostematum calidi sunt notata ex dictis in capitulo de obtal
mia et ideo non recapitulabo In cura illa habes
tres intenciones prima est in vita. 2a in materia ante 3a
in quieta. prima intencio non compleatur nec plus nec
minus sicut dictum est in apostemate calido aurium 2a intentio
compleatur per hunc modum In principio ponatur medicina rep
cussiva ut dicit mesue oleum ro. oleum de mirto. aqua
ro. Aliud ad idem Recipe succi solatri granatorum acetosorum
aqua ro. ana partes equales. olei ro. p. ii. et conquassentur cum
modico camphore et inungatur ¶ Ad idem Recipe mucilla
ginis psillii. et citoniorum et albumine ovi conquassa
cum oleo violato et infrigida. utrumque bonum est
[illegible] et [illegible]. In augmento valet hoc de medicamento ha
[illegible] Recipe farine ordei ro ¶ camphore d. i
confice cum aqua ro. vel succo granatorum acetosorum et in
unge nota et expertum probatum est Et si vis alias receptas
recurre ad capitulum de apostematibus aurium calidis que in
hoc casu alternatim leguntur illa duo corpa ¶ In statu
dias. ysaac. Et in declinatione valet aloes lotum cum aqua
Et dicit etiam sal succo porrassii naribus instillato sanat
apostulas eorum Dixit etiam litargirum cum oleo ro. [illegible]
tum pustulas narium extirpat Sapio dicit [illegible]
granati confert ad bothor nasi ¶ Concludo ergo ergo [illegible]
quaecumque conveniunt in bothor aurium puto etiam hic convenire
quare vide Si vero modo ille pustule vel apostemata ad
saniem devenerint tunc valet illa Dixit mesue dis
solvatur dyaquilon in oleo et apponatur digerit enim
Et ego intelligo hoc de dyaquilon sine gummis.
Mucillaginem etiam dissolutam in oleo maturat. mu
cillago radicis lilii cocta et trita cum pinguedine gal
line et porci. et de oleo amigdalarum confert in hac
hora Et si de apostematibus frigidis velis vide recurre ad
capitulum de apostematibus frigidis aurium. et apostema frigidum nasi
ita cures.

C Ura polippi sive ulceris nasi cum carne ad
dita et superflua. Quedam sunt quorum caro est
mollis pendens Et apud avicennam appellatur abarbet
Et secundum gal' vocatur ozena et est secundum avicennam aliquan
do crescit et crescit quod exeat a palato et aliquando
a naso. Quedam quorum caro non est separata a
substantia nasi dura nec pendens. sed adherens. quod a gal'
dicitur polippus et ab avicenna dicitur cancer Utrum tamen
avicenna dixit quod cancer et emoroides dicuntur. quoniam caro
mala sit post egritudinem in capite et cancrosus est emoroys
Si autem accidit ex claritate nasi. et incipit ad quantitatem
fabe vel avellane cancer vocatur ¶ Sirax emoroy
[illegible] quedam sunt et fuit [illegible] alba et mollis non [illegible]
et caro est [illegible] Et quedam fuit [illegible] rubea dolo
sa ex qua egreditur sanies Et iste sunt difficilis curationis
Sed supposito debito regimine et curatione cum localibus procedatur
Primo dico quod si caro fuit mollis. videas si ipsa fuit in
alto vel non Si vero non capias ipsam et incide. et si ali
quid remanserit. quod non sit possibile incidere. rade ipsum cum
facilitate Et si sanguis impediret te. restringe ipsum in modo dicto
in [illegible] libro [illegible] et [illegible] sicut embola
et totum contrita laventur cum aqua et aceto Si modo illa caro
fuit in alto. tunc est tibi necesse ut capias filum et trahas
ipsum per nasum et contra fluatur per os. sit tamen in extremita
te fili acus plumbea sic quod per os exeat Deinde extrahendo
conducatur trahens filum Donec totum sit consumpta et incisa
caro Et si tamen ungeretur filum salsamento aliquo vel aliquo
liquore salso non esset malus aut cum aliquo liquore forti
Et aliqui ut quidam magistri dicunt quod cum non est possibile eradi
dicare illam carnem quod bonum est scindere nasum usque ad
os. Deinde removere carnem et cautizare deinde sanant
locum et consolidant Rogerius autem mandat illam cum ferro
calido ponendo ipsam super cannulam eo quod infirmus abhorret
ferrum candidum ¶ Iubet [illegible] [illegible] in fissura
in ruptorio Et circa nasum ponere defensivum Deinde
remota escara cura ipsum sicut alia curantur ulcera
Polippus autem durus ulceratus ex toto genere est preciosus
Nam ipsa est de genere cancrorum absconditorum quos melius
est non curare quam curare ut dicit ypo. et sufficiat cura blan
dativa Si tamen nasus est bene tractabilis boni coloris sine
tumore. potest curari Si autem est male tractabilis mali
coloris et spaliatus cum tumore [illegible] ut dicit avicenna
in libro 2o capitulo de polippo non [illegible]

S Olet fieri apostema quandoque fuit in labiis sicut
et in aliis locis et signa eorum patent in capitulis
[illegible] In cura illa habes duas intentiones Prima
[illegible] te convenit Prima intentio compleatur secundum naturam
loci quia materia calida vel frigida evacuatur modis dictis in
aliis capitulis secundum necessitatem ¶ 2a intentio compleatur per
hunc modum In principio ponantur repercussiva sicut oleum
ro. oleum mirtinum succus arnoglosse et secundum naturam
Et ex istis fricas vel ungas ut tribuet. In hoc apostemate calido
ysaac dicit In statu hoc valet aloes lotum cum aqua
Et dicit etiam quod in pustulis siccis cera mixta cum
oleo ro. vel viol' valet Et credo quod valet hoc reme
dium in principio vel in augmento sandali cum ros' et gumma
arabica Et cerusa preparata omnia cum aqua ro. et applicata
valet. et credo potius in augmento quam in statu. licet
in statu declinatione possit dici valere. et diceret quod
valeret in augmento quia repercussiva commiscentur cum
resolutivis unguentis et hoc convenit in augmento Si
diceres quod illa valeret in statu et declinatione ego tibi
dicerem quod repercussiva illa ut oleum ro. non ponitur
ut repercutiat sed ut conforet locum ad quem multe ma
terie fluunt [illegible] palam [illegible] ¶ Alius dicit cicer
confert ad apostema quod fuit in ore labiis et auribus. quod
sit durum et quod fit emplastrum cum melle desuper ¶ Con
stantinus dicit litargirum cum oleo ro. mixtum pustulas

[illegible] constipat. Isaac exposuit hoc ungentum. Rx ceruse ʒ iiii. cere ʒ iii. litargiri cathimie mastic armeni ana ʒ ii ʒ. olei ro. quantum sufficiat et fiat unguentum. Unguentum barthol[illegible] capiat plumbi usti. omnium ana et cum oleo ro. fiat unguentum et applicetur [illegible].

A[illegible] [illegible] labiis. [illegible] [illegible] [illegible] in mento. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intentio completur cum [illegible] [illegible] vel cum [illegible] [illegible] ut tibi videtur [illegible] [illegible] intentio completur per hunc modum. Accipiatur nodus totalis inter duos [illegible] manus sinistre et comprimatur ad [illegible] si vis excoriare ipsum. abscinde pellem cum rasorio et [illegible] appone [illegible] cum [illegible] intentio vel alio et [illegible] ipsum [illegible] [illegible] locum cum alumine [illegible] vel alb[illegible] [illegible]. Et si fuerit necesse scinde et remove aliquid de pelle vel [illegible] fac ut dictum est alibi in [illegible] loco. Et si aliquid remanserit de cisti. [illegible] [illegible] locum cum unguento egyptiaco vel viridi ut [illegible] tollatur vel alio removeatur ut dictum est [illegible] et illic [illegible].

Quia de apostematibus oris antiqui paucum locuti sunt et parum [illegible] reperitur parum de eis loquar. Et illa apostemata quandoque fiunt a materia descendente a capite. et quandoque est propter stomachi [illegible] et quandoque propter aliam egritudinem. Et illa apostemata eis generantur ex dolore dentium longo propter attractionem materie ad locum doloris. Et illa apostemata aliquando cito curantur aliquando tarde [illegible]. Signa autem horum apostematum nota sunt ex signis dictis in aliis capitulis quare illuc vide. In cura ista habes duas intentiones. Prima est in vita et in materia antecedente. 2a est in curata. Prima intentio completur sicut dieta et purgatio sint secundum naturam materie et morbi. Aliud in hoc non loquor quia clarum est. 2a intentio completur sicut aliqui antiqui dicunt quod confert apostematibus talibus cum incipiunt collutio facta cum oleo novo de olivis. et maxime de olivis silvestribus. sit autem tepidum in collutione. Avicenna facit et dicit fiat collutio cum aqua ro. vel cum lacte acetoso vel cum aqua mirti et decoctione balaustiarum et aqua arnoglosse et infusio glandium et succus portulace valet hoc ad apostemata frigida quoniam in hoc sunt bu[illegible] balaustie et blacte bizantie. si tamen oleum illud [illegible] apprimetur. Et ego dico quod folia rubi masticata [illegible] et [illegible] in ca[illegible]. In [illegible] dicit Avicenna fiat collutio cum oleo arboris mastic et oleo mirtino. et in unoquoque ponatur mastix. et oleum in quo bullit mastix. et rose. dicit oleum ro. in quo bullitum sit spica et rose sicce et mastix. In statim dicit Avicenna valet aceti et [illegible] in apostematibus gingivarum calidis et duris. Et succus [illegible] foliorum olive et fex vini et succus rute. Dicit etiam Avicenna multi curant gingivas sine tumores earum cum butiro et nos [illegible] [illegible] cum [illegible] in gingivis stantium et liniuntur eas cum eo quando volumus quod dentes eorum nascantur cito et sine dolore. et confert etiam [illegible] apostematibus oris. In declinatione ista valet. Et [illegible] dicit quod testa [illegible] marmorum combuste solute cum melle [illegible] gingivarum. et nascentias curant. Serapio dicit [illegible] curat gingivas sine tumores alumen [illegible] et apostematibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Colentur [illegible] valet in apostematibus [illegible] [illegible] constringit eas. Et valet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

in modo de dolore lingue et de apostematibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit de [illegible] [illegible] [illegible] et valde profundum. [illegible] [illegible] non sanetur [illegible] digest[illegible] cantio et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit ex putredine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit ut in principio coll[illegible] [illegible] oleis [illegible] et cum melle et ole[illegible] [illegible] [illegible] administrent se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patet.

R[illegible] [illegible] et dolor in gingivis. et non [illegible] aliquando [illegible] loco [illegible] [illegible] et aliquando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et aliquando [illegible] [illegible] [illegible] et faciunt apostemata mala quam apostemata [illegible] aliquando sunt difficilis [illegible] et illic do[illegible] aliquando curantur. Et Serapio [illegible] [illegible] cum melle masticata dolorem tollit [illegible] [illegible] dicit dolorem tollit. [illegible] ro. cum vino [illegible] [illegible] si inde os lavet [illegible] [illegible] Albucasis dicit alumen scissum [illegible] valet [illegible] [illegible] et [illegible] et auris et pruritum [illegible] [illegible] cornu cervi vel capre adustum [illegible] [illegible] [illegible] stringit dentes fortiter et [illegible] [illegible] dat dolorem gingivarum inflatum. Et [illegible] [illegible] et foliorum rubi sanat dolorem gingivarum [illegible] [illegible] Et alibi dicit. Et oleum quod [illegible] arboris mastic habet virtutem vehementem in sedando dolorem gingivarum et [illegible] recens et [illegible] et [illegible] eius [illegible] [illegible] in dispositione doloris.

Capitulum de apostematibus lingue. [illegible] [illegible] [illegible] duro. Quandoque accidunt apostemata [illegible] lingue. quandoque mollia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patet. In cura apostematum habes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] antecedentis 3a [illegible] [illegible] [illegible] prima [illegible] [illegible] [illegible] subtilis. 2a [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] cephalica. Deinde [illegible] si fuerit expediens [illegible] [illegible]. Deinde fiat purgatio cum solutione. [illegible] [illegible] in principio apostematis calidi si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apostemata lingue. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et aqua ro. [illegible] in qua [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solo [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] aqua ro. et aqua plantaginis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valet in principio cum aceto [illegible] [illegible] et [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] Serapio dicit quod in augmento apostemati [illegible] cum melle et prohibet fluxum humorum ad ipsum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valet in principio. In statu procede cum [illegible] et melle ro. et aliquantulo sinapis. Item dicit quod si sinapis teratur et misceatur cum aqua. et temperetur cum melle [illegible] et fiat inde gargarisma confert apostematibus lingue ex radicibus eius. Et fidelis dicit quod si lingua vel guttur inflatur et super induratur saphirus liberat eam. [illegible] dicit quod in fine procedit cum decoctione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bautach. Avicenna si autem ad maturationem devenerit fiat gargarisma cum decoctione [illegible] et sunt est decoctione ficuum [illegible] passularum et feniculi. Et subdit quod si aperiatur administret [illegible]

S[illegible] huius loci sit [illegible] [illegible] in pluribus sit est. Et causa [illegible] [illegible] [illegible] cum pulueribus de petro de [illegible] [illegible] dicit quod valet decoctio spice et decoctio mas tices et absinthii et [illegible] cum aceto vel aqua [illegible]. In aug[illegible] ego dico quod decoctio [illegible] [illegible] vino valet. [illegible] dicit auic. valet [illegible] feniculi [illegible] et admisceatur ei [illegible] consulunt quod lauetur os cum aceto decoctionis [illegible] et [illegible] vt materia resoluatur et de [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Si apostema huius loci fuit [illegible] quod sepe [illegible] tur oportebit vt subtilietur regimen et cibus sit bonus. Et subdit auic. [illegible] vel [illegible] [illegible] mor cum [illegible] [illegible] [illegible] et admisceatur gar garismatum subtilia et teneatur in ore [illegible] [illegible] [illegible] et decoctio eius cum ficubus et [illegible] lauri cum pas [illegible] enucleatis et teneatur in ore lac muliebre et [illegible] et [illegible] et [illegible] dactilorum et [illegible] cum vino [illegible] et vino de vuis. C[illegible]

Nunc de dolore lingue [illegible] [illegible] [illegible] que valent in dolore gingiuarum et [illegible] et [illegible] [illegible] valet [illegible] radicis [illegible] dolorem lingue [illegible] decoctio [illegible] ex radice eius quando fit cum eo collusio. [illegible] mesue dicit [illegible] [illegible] sumach foliorum [illegible] foliorum ro [illegible] [illegible] bulliat in aqua vsque ad medietatem [illegible] et ex hoc fiat gargarisma tribus vicibus in die [illegible] hoc facto [illegible] [illegible] spodij gallarum ro. ana teratur et [illegible] hoc namque valet dolori eius oris et [illegible] lingue et tumori faucium et gingiuarum. [illegible] [illegible] [illegible] semen [illegible] ro. [illegible] mirre ana [illegible] terantur et ex hoc puluere parum misceatur cum aqua et melle et fiat gargarisma et illud teneatur in ore [illegible]

Ranula est apostema quod oritur sub lingua et est [illegible] glandule dure [illegible] color est similis colori corpo ris colore superficiei lingue et venarum que sunt in ca [illegible] [illegible] dicunt aliqui quod quando lingua eleuatur apparet alia [illegible] lingua. Et propter dolorem in loco accidit febris et inflatio in gula et sequitur aliquando mors. Et hoc apostema est simile rane vt dicit [illegible] [illegible] vocatur [illegible] causa sunt humiditates fluentes ad illum locum. In cura illa habes tres intentiones. Prima est in purgatione et [illegible] [illegible] est in medicinis localibus aptis illarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est in operatione manuali. Prima in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum pilulis [illegible] vel de [illegible] et fiat [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] ille [illegible] multiplicent et currant ad locum et in [illegible] honeste se habeat et consideret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in principio ranule et est vtile si cum sale armoniaco et galle fricetur. Et de [illegible] de [illegible] [illegible] ranularum [illegible] vsti et mixti cum [illegible] [illegible] applicetur quod expertum est. Et [illegible] dicit [illegible] in illa medicinis corrosiue [illegible] resolutiue. Et [illegible] est superflua exsiccatiua sicut sal armoniacum et [illegible] [illegible] sal. Et fricatio cum [illegible] [illegible] et [illegible] et sic de similibus. Et dicit quod si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et sal et fricetur cum eis lingua infantis pa [illegible] [illegible] [illegible] sanatur. Et dicit ex eis que expta sunt [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] albume oui et positum sub lingua. Et medicine eius que dicentur in [illegible] valet que fortes sunt. [illegible] sic compleatur si per hunc modum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum quo sit [illegible] [illegible] [illegible] cum sale et dimittatur per aliquod [illegible] [illegible] [illegible] locus cum vino et aceto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ranulam et remouet. [illegible] [illegible] cum vino decoctionis mirre [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. Et albucasis dicit quod os [illegible] [illegible] os [illegible] [illegible] sole et [illegible] ranulam. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] vero non fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] capiatur cum vncino et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subtili et [illegible] ab omni parte et ex [illegible]. Et si superueniat sanguis abstergatur cum spongia et si est necesse ponatur vitriolum. Et dimittatur [illegible] donec sit restitutus. Et si operatio non sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vsque ad eius complementum. [illegible] colluatur [illegible] vel duos dies cum aceto et postea cum vino decoctionis mirre colluat donec fuit sanatus.

Amigdale sunt carnes [illegible] nate in radice lingue tendentes ad superiora ac si essent [illegible] glandule parue et sunt carnose neruose sicut due glandule. [illegible] quando accidit [illegible] apos temas eas. [illegible] et [illegible] quod [illegible] anhelitus. Et quando mollificantur [illegible] non apostemantur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] principalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valet apostematibus vuule [illegible] valeat [illegible] [illegible] [illegible] videant. In cura illa habes solum [illegible] intentiones [illegible] in purgatione [illegible] in localibus. [illegible] ad primum de [illegible] dico et de solutione ventris sicut est in aliis. [illegible] sic compleatur in principio. [illegible] [illegible] cum lacte gargarisma [illegible] apostematibus amigdalarum. Et quando [illegible] [illegible] deglutitur confert apostematibus amigdalarum. Et [illegible] dicit quod con fert ad apostemata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] confortatur. Et aqua [illegible] [illegible] con fert. Et semen ro. et folia eius vtilis est operatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] amigdalarum et [illegible] et [illegible] [illegible] confert [illegible] paulatim cum melle. [illegible] gargarisma factum cum decoctione eius et valet [illegible] [illegible] [illegible] quod valet et [illegible] [illegible] in statu vel post statum. In [illegible] [illegible] fiat gargarisma et amigdalas vt [illegible] dicit. Et dicit etiam [illegible] [illegible] super guttur amigdalarum [illegible] et [illegible]. Et dicit quod fabe misceantur cum melle et farina fenugreci confert apostematibus gutturis et duarum amigdalarum et [illegible] in emplastro.

Cura declinationis dicit [illegible] quod fit emplastrum cum bul bis assatis sub cinere calido mixta cum [illegible] [illegible] [illegible] qui dicuntur [illegible] resoluunt apostemata. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que sunt fortis resolutionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et nitrum rubeum cum mel [illegible] solum valet est colatura et mel cum sale valet si misceatur. [illegible] auic. ad [illegible] [illegible] valet decoctio ficuum et [illegible] et [illegible] et [illegible] si in ore retineantur.

Ad fauces descendunt humiditates ab ipso ca [illegible] quod [illegible] [illegible] illa loca apostemari [illegible] notum est. [illegible] apostematis apparebunt [illegible] [illegible] in aliis capitulis [illegible]. In cura illa habes duas

[illegible] et parum [illegible] in [illegible] et purgatione [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] de lingua si opus fuerit et consequenter fiat pur
gatio secundum necessitatem materie apostematis. Regimen autem complet
hoc modo. In principio dicit aliquis quod ex succo [illegible]
et aqua fiat gargarisma. Et [illegible]
[illegible] aq. ro.
[illegible] cum psillio et aq. ro. et aceto [illegible]
[illegible] confert apostematibus [illegible]. In augmento dicit Serapio confert
succus mororum qui miscetur parum mellis et [illegible]
[illegible]
et apostematibus [illegible]. Et bar. dixit
de grana sinfisagie cocta cum aceto reuma stringunt
et tumorem frangunt. In statu et declinatione illa va
lent. Dias. dicit [illegible]
faucium mitigat et secundum ipsum confert [illegible]
cum [illegible] dissoluto in aqua et melle. Et dicit etiam [illegible]
[illegible] cum [illegible] tumorem tollit. Et Serapio
idem dicit. Et dicit etiam [illegible] humida tumorem faucium sedat.
Dicit etiam mel cum sale mixtum et linitum faucium sedat
sanat. [illegible] etiam hic quod dicentur in capitulo de apo
[illegible] amigdalarum. Si vero
ad sanies [illegible] vide quod dictum est in aliis
capitulis et idem [illegible].

Accidunt apostemata in uuula vel uua quod idem est
propter materiam descendentem per collatorium ad locum
illum [illegible] quod aliquando est calida
vel frigida secundum descensum materie. In hac cura habes
duas intentiones: prima est in purgatione. Secunda in localibus.
Prima intentio completur hoc modo. Prima fiat flebo
tomia de manu [illegible] purgetur
caput secundum naturam humoris peccantis. Secunda intentio comple
tur secundum modum. In principio apostematis [illegible] fiat ex de
[illegible]. Et confert tumori vuu
le et coquatur folium [illegible] in vino et fiat gargarisma et
absorbendum [illegible] ad vuulam. Et succo
prunorum agrestium qui maturantur et [illegible]
hoc sumitur [illegible] et absorbidum [illegible]
gargarisma ex eo facit humorem [illegible] et sanat vuulam
que occidit. Et ad idem valet lac. Et dicit quod de istis medi
cinis sunt alumen, galle et balaustie et ambo granata
cocta usque ad dissolutionem. Et dicit si [illegible] addatur et bal
necetur vel liniatur locus ille cum succo [illegible]
Et gal. dicit in 7° [illegible] in aqua folia vel germinibus
[illegible] manifestum cum [illegible] gargarizando
fuit [illegible] vuulam et parafam
et [illegible] in gutture [illegible]. In augmento
[illegible] fiat gargarisma
cum eo confert [illegible] et vuule [illegible]. Et [illegible]
[illegible]
vuule [illegible]. Dicit [illegible] humida [illegible]
tincta cum [illegible]. In statu et declinatione
Dy. dicit succus origani viridis gargarizatus tumorem
tollit et vuule et vulnera oris curat. Serapio dicit
quod [illegible] cum succo foliorum [illegible] curat apostemata
vuule [illegible] fiat [illegible]
tati gutture [illegible] et [illegible]
[illegible]
Et qui dissoluatur cum aqua et misceatur melli et liniatur inde
apostemata vuule [illegible]. Auic. dicit [illegible]
[illegible] vuula
[illegible] apostemata. Et
dicit etiam [illegible]

vuule apostemose. Et [illegible] flore [illegible] sanguis
palatum cum melle propter apostemata gule et [illegible]
est quod sal miscetur cum melle confert apostematibus vuule [illegible]
duarum amigdalarum et ad [illegible]
Et dicit bar. quod gargarizatum [illegible]
ex tribulis quod faciunt [illegible] in apostematibus [illegible]
oris et vuule et duarum amigdalarum et omnium [illegible]
brorum gutturis iuuamentum maximum est ut sumantur
fila et ipse tincta cum sanguine vipere et [illegible]
eius vipera deinde circundetur eius collum eius quibus
aliquod horum apostematum id enim confert iuuamentum mirabi
le bonum. Fidelis dicit [illegible] vuula
inflatam eleuat et exsiccat. Cum autem propter humiditatem
superfluam est vuula augmentata cum alumine dissoluto
in aqua fiat linitio. Si contingat illa apostemata non resolui
sed amplius tumescant et dolor multiplicatur. Conuenien
dum est ad gradum maturationis sicut apozima dattilorum
ficuum et uuarum passarum et indi [illegible] et rosarum. Et
quia permiscetur eis aliquid confortatiuum ipsum membrum
ne cadat putrefactio in integrum et destruat ipsum
membrum. Ubi granum sinit est balaustia mirta [illegible]
rosa et [illegible] et quelibet horum [illegible]
ponatur. Et postquam fuit maturatum apostema [illegible]

Accidit dolor in vuula sicut in aliis locis et ali
quando accidit sine apostemate. Et [illegible] hec
[illegible] ad collum [illegible] dolorem [illegible]
aufert. [illegible] et vuule [illegible]
testudo combustum et cum melle bibitum dolorem vuule sanat.
Fidelis dicit radix [illegible] a posteriori [illegible]
[illegible] suspensa collo patientis morbos vuule tollit.
Auic. dicit gomma arabicum secundum omnem modum [illegible]
[illegible] confert vuule dolori. Et gal. dicit gomma
alba eandem virtutem habet cum arabica. Ysaac dicit
succus mororum arborum et maxime cortex cum faba
et [illegible] ad guttis vel faucium dolorem multum
confert. Idem dicit de succo [illegible] cum dolor est
a colera vel sanguine. Non dubito ego quod quelibet valet
dolori auris et gingiuarum et lingue valet etiam hic.

Apostemata accidunt ori sicut et aliis
partibus eius et hoc potest esse propter materiam descen
dentem a capite ad locum illum vel a membris desu
per propter fumos eleuatos a corpore qui ad os tendunt
et illuc congregantur. Et faciunt apostemata. Aut per viam pau
latine congestionis apostemata ista et alia fieri possunt.
In cura ista habes duas intentiones. Prima est intentio [illegible]
in purgatione. Secunda consistit in localibus. Prima intentio compl
[illegible] sicut dictum est capitulis superioribus.
Secunda intentio completur cum localibus. In principio competit mora
acetosa et prohibet apostemata oris et gutturis ut dicit
[illegible]. Dy. dicit rubus tumoris oris competit maxime
[illegible] aceto folia eius masticata fuerint confert etiam in principio
[illegible] tumoribus folia aluanie masticata. In augmento
confert folium [illegible] masticatum tumorem enim oris
compescit et etiam absinthium et rose masticate prohibet
materiam ad locum decurrere et exsiccat aliquid[illegible]. Lac
etiam confert flori oris sicut alibi scriptum est superius. Etiam
Dy. dicit [illegible] folia prune constrictiue virtutis
sunt adhibita floribus oris valet et si etiam cum vino
decoquatur et fiat gargarisma [illegible]. Confert etiam butirum
[illegible] sicut dictum in capitulo de apostemate gingiuarum. In
statu et declinatione dico ego ista valere. Et dicit Serapio
Aloes confert apostematibus faucium et radice lingue et

[illegible] granat et al [illegible] pthisicis. Constant dicit q
[illegible] apatib oris [illegible] in quahbet pte iuuat Sapio
dicit absinthiu misct cu melle sale nit° et tnit
[illegible] et confert apatib oris.//

Fistule fiunt in ptib oris. et fiut ppter mlt°
in ptib stomachi et capit q aut fiut i febb
[illegible] apparet istr [illegible] i morbis acutis
et isti morit in sequenti die. In cura illig habes
[illegible] pmu e maz ante purgac .24.
quieta remoti. pma mte° oplet sicut dcm est
nec plus nec mi sicut i apatib aliis ptiu oris
In vita bene se habeat fm nate me et honeste
viuat. 2a mte° oplet cu medicinis fris In
pri° acetos et stiptics. Mesue dicit rob de ribes
et rob de moris silurib valet. Dicit et aq decoc
tionis mirti. et sumach valz et lentes ex corticate
cu aceto et extremitates vitis et rubi valet. Ite
aq granatoz acetosoz. spodiu et galla et rose
et acatia et coriandru humidu mentite vz. Auic
dicit succus lactuce solat. vge pastoris portu
extremitas vitis Et subdit et plurimoz qda in
fantu sanat cu zuc° taberzeth et cāphora.
Sapio dt lig granati cu vino facta collusione
oris valet.// Paliabas dt qn masticat folia
rubi stringit gingiua et sanat alcolaz et silr
fructus eius maturus et e mora Et ego dico q succus
vue acerbe confortat oia mebra oris. et ipe no coa
gulata vz alcoles et coagulatus et dissolutus cum
aliq° rob stiptico valet est alcole. Constant dicit
[illegible] valet erisipile et igni sacro et pustulas
oris curat [illegible] valet
contra pustulas oris. In augm° valet illa q exsic
cat. Dicit Auic. s. galle antherete. tamarindi et
[illegible] et dragantu lentes. lutu armenu
et [illegible] glandiu et dimia. In statu et decli
nacoe Alkp. Alume de pluma. et e ide q alume
nuz vel sassiu qn miscet et melle et aceto et
tenet i ore tenet dentes motos in ore ne ca
dant [illegible] pustul [illegible] oris et palati Et
[illegible] q tegula furni vsta [illegible]
pustulas oris. Aliubas dicit folia [illegible]
[illegible] psunt pustulis q st in ore etsi st vlcerate
Qn folia buglosse combunt confert fluxibilis
dentiu et gingiuaz et alcole et ppe qn accidit
in ore puoz et oib accidentib q fiut i ore
Et Auic dicit q ide pot buglossa no combusta
licet debilius sit et opet debilius. Auic dicit ce
lidonia et cortice nucis muscat et cypeu et
crocu et mirra et cypssu et buglossaz et piretz
gariofilaz metastz et gallaz ppe quetre Et
Sapio dicit oes spes galle gueuit si humiditas
esset nimis magna et nimis// humectaret
et calitas eet superflua linitur fca cu sanich or
dei mixt cu croco sale et melle vz Et auic dt
cu lino tangat palatu et valet Et si h passio
accidat pueris et credis q sit lac tue alia nutri
ce ad contrariu [illegible] lac infrigidet//

Consequenter sermo erit de dolore oris. D
icit folia oliuastri dolori oris masticata
confert. Sapio dicit ficus rubi maturi pfecta
maturacoe curat dolore oris Et dicit eciā collu
sio oris cu aceto calido ide valet Apuleus dicit
q collusio fca cu aceto decoctionis stafisagre oem do
lore oris putredine q curat. Isaac dicit apo
zima radicis et seminis sparagi ore loto dolore am
putat. Alkin dicit q betonica valet dolori oris et
squancie. Istud est qd dcm est de dolore lingue
[illegible] auc mesue h° est vz i dolore oris

Nota [illegible] sunt [illegible] st duplica
[illegible] st in mebris extrisecis atriendo
[illegible] in [illegible] pma aliis
[illegible] et [illegible] simpliciter apam vt
[illegible] et pustule q curant vt alia [illegible]
no hnt nome ppriu q [illegible] et ppriu
modu curadi habet. De squinancia pmo dico q
est apa gutturis et ptiu oris Et viam aeris et cibi
ipediens. Cuius spes fm gal signant 4or. Et fm
alios tres et hoc in lib° de interiorib pma spes est
qn in lacertis ipius mebri est apa et tn no appet
sensui. h manifestat p maiore offensione transglu
titis et. 2a spes est qn apa e in lacertis intrise
cis versus spondila. 3a q apa appet solu intra vsus
fauces et amigdalas. qn capiunt lingua. 4a spes
est qn appet tumor in musculis intrisecis. 4a spes
[illegible] gal. In lib° interioz q [illegible]
[illegible] pmi et 2i spondili colli. Alii dicit
q tres sunt spes squancie [illegible] no appz [illegible]
[illegible] in gutture et [illegible] dolor mag. Hec at spes in
[illegible] die interficit. [illegible] qn appz
[illegible] et no [illegible] et illa e [illegible]
[illegible] spes e q appz [illegible] et illa [illegible]
alijs. [illegible] no pricipale q illud apa vt pl
e de ma sanguinea Cuius signu e plenitudo venaz
et rubor fauci et magnus pulsus. Aliqn pot
causari a colera. cuius signu e color citrinus fauci
Aliqn pt causari a fleumate cuius signu e albedo fauci
et multitudo saliue Et aliqn fit ex mia et raro
cuius signu est fuscedo fauci et oris Et alia signa
sanguinis colere fleumatis et mlie sunt supra posita
que cosidera Et ca quare raro fit ex fleumate et mlia
q isti humores no habet illa virtute penetratiua
q habet sanguis et colera. Conueniunt at oes spes
q quadam difficultate operant fm transglutitione
et respiracois. Signa squancie st ista. Ille co
gunt stare erecte. et lingua ext he. et potius sepius
sine ascendit ad nares Et Auic dicit q hnt odoz
expressione et hnt lingue difficultate. et hnt loqla
cu narib. Signa mala timorosa st difficilia fortis
et transglutiendi magna difficultas et exthnt lin
gua et spuma emittunt sicut equi fatigati Co
lor e malus in lingua oculis et i labiis et eciā ex
tremitas frigiditas. et sudore frigidu hnt et cord
defectus hnt. Signa bona st sopnus ges transgluti
tas aleuiacio doloris anhelitus et transglutiōis
non difficultas et maloz signoz Et no ut dicit
squancia pot curari alio trium modoz. 1° p resolu
insensibile q ma e pauca et subtilis. Aliqn fca
flobia vniuersali et particulari et gargarismis curat
paciens a tali ma. vnde resoluit q remasit 2°
curatur p cōuersione eius i sanie sicut qn apa ma
turat et sic nuq pot maturari seu curari infra
4or dies. et h° qn ma e grossa et multa. 3° cura
tur p transmutacois me ad aliu locu vel ad stomachus
vel pulmone Et signu e nausea vomitus dolor
stomachi. Si ad pectus signu e tussis. tremor
cordis q ma ad cor fuit delegata. Vnde i 4a afforismo
dicit ypo. conuersaq squancia ad pulmone gutturis

[illegible] inuenit [illegible]
fiunt [illegible] apparet [illegible] primo [illegible] in
ma an[illegible] p[illegible] in quieta. 2° in acuitate [illegible]
completur per hunc modum s[ecundu]m q[uod] vult idem dicentis superius i[n]
aliis apostematibus s[ecundu]m q[uod] mesue vult sint contenti i[n] prin[cipi]o
[illegible] et cum melle et a[illegible] Deinde procedat ad aq[uam]
lentium [illegible] et aceti extinguit enim sitim
et acuitatem. Deinde [illegible] ad sua [illegible]
cum aq[ua] ordei farine Deinde ad [illegible] farine
fabarum et ex melle et colaturam furfuris cum melle
[illegible] veniat ad [illegible] et [illegible]
repleat se [illegible] venter eius semper sit laxus [illegible]
[illegible] mesue [illegible] sopni fiet
subito [illegible] ut parum dormiat et [illegible]
[illegible] 2ª [illegible] completur per eucra et decoctione
cum flor[illegible] et medicinis solutis s[ecundu]m [illegible]
et cum clisteribus acutis [illegible] fortibus [illegible]
festinanter [illegible] [illegible] membri [illegible]
ne [illegible] fiat [illegible] frictio et ligatio [illegible]
[illegible] postea [illegible] fiat flo[illegible]
[illegible] Deinde [illegible] vel 2ª sub lingua
si virtus tolleravit et s[ecundu]m mesue possumus facere de
[illegible] Considerentur casus et videbis. Coscepter
de [illegible] s. dyacodion acuitatum
fiunt [illegible] ante colera cum cum sanguine p°
[illegible] flor[illegible] 2ª [illegible] completur cum
[illegible] In p° [illegible] aq[ua] ro[sacea] cum aceto et aq[ua] [illegible]
[illegible] sumach et aq[ua] coriandri viridis et [illegible]
[illegible] aq[ua] granatorum acetosorum et dulcium
[illegible] cum [illegible] et succus solat[ri] cum s[irupo] ro[sato] est
mirabile et sic[ut] succus citoniorum et sorbarum valet
Succus mori s[ecundu]m [illegible] gargarizatus valet squinantie
[illegible] sapio dicit q[uod] fit gargarisma cum aceto calido
absinthi [illegible] adiungitur
et confert squinantie et [illegible] [illegible]
[illegible] sirupi de papavere dyamoron ana ʒ i. aq[ue]
ro[sacee] ʒ ij. misceantur et fiat gargarismus et actu
frigidum applicetur. In augmento convenit dyamoron
[illegible] et [illegible] ponetur et cum predictis ad
misceantur [illegible] et galle et s[irupus] ro[satus] et albumine[illegible]
[illegible] in augmento [illegible] Mesue dicit agrestis
succus cum predictis liquoribus [illegible] sublime
Ad idem valet succus sumach [illegible] loca q[ue] ad
extra [illegible] ponere in oleo olive [illegible] et in augmento
ponatur cum oleo amigdalarum mollium et oleo olive et
similibus aliis [illegible] Cassia fistula dissoluta et gargarizata
cum aq[ua] solatri vel coriandri et mucillagine psilii
squinantie valet [illegible] dicit absinthium gargarizatum
cum aceto [illegible] squinantie decoctio ficuum cum cortice granati
valet et lac q[uod] [illegible] papaveris cum aq[ua] ro[sacea] [illegible]
[illegible] cassia est [illegible] solutiva i[n] [illegible] bibitus mane
et sero [illegible] in [illegible] valet
mucillago psilii cum coriandro et [illegible] vino et [illegible]
[illegible] et ista nunc dicta plus valent i[n] princi[pi]o
Ad idem [illegible] liquiricie uvarum passarum [illegible] ab
arillis ana [illegible] ʒ [illegible]
citoniorum [illegible] papaveris albi ana [illegible] ordei munda
[illegible] mell[illegible] ʒ ij et fiat decoctio et clarificetur et
[illegible] gargarisma In statu [illegible] resolutiva [illegible]
cum aliq[uibus] [illegible] valet mel ro[satum] cum aq[ua] solatri
[illegible] mel cum aq[ua] endivie vel lactuce Pulpa cassie fistule
cum melle gargarizatur [illegible] cum rob mori valet Et
lac ex eis confert In hac hora lenit enim et dolore[m]

[illegible] et [illegible] lac [illegible] et [illegible] Et
q[uando] administratur cum [illegible] q[uod] cum medulla eius con[fert]
fert gargarizatum et bibitum et [illegible] cum [illegible] et croco
[illegible] valet rob mororum cum eis s[cilicet] croco
et mirra valet. Decoctio ficuum et dattilorum et
[illegible] et [illegible] cum eo q[uod] est [illegible] valet
Et sic lac caprinum cum stercore canis albi et melle
[illegible] aq[ua] mell[is] et modico sinapi valet sirup[us]
acetosus cum radice rafani vel [illegible] Cura
declinationis est illa. Que convenit s[ecundu]m mesue [illegible]
ista [illegible] lac mori [illegible] [illegible]
[illegible] rafani [illegible] canis albi
et [illegible] qui comedit [illegible] infantis qui
comedit lupinos et [illegible] et
[illegible] dixerunt
[illegible] dicit [illegible] radix rafani [illegible] aceto de[cocta]
cocta et gargarizata confert [illegible] squinantie. Dep[illegible]
etiam [illegible] valet apostematibus et etiam inflationibus q[ue] fiunt
in gula et intelligitur q[uod] ex ea trita et mixta cum
vino fiat gargarisma Et dicit sal armoniacus
squinantie valet [illegible] [illegible]
porcelliones cum melle et [illegible] Ponitur in [illegible]
Et [illegible] dicit q[uod] illi [illegible] [illegible]
gargarizari et confert [illegible] rafani
in aceto et melle cocta si gargarizetur squinanticos
curat et [illegible] cum melle idem facit Et multi
veterum dixerunt q[uod] squinantiam resolvit semine
rafani et cortex et folia [illegible]
q[uod] cum eo [illegible] fiat [illegible]
[illegible] piper squinanticum confert maxime melle [illegible]
seu [illegible] Et [illegible] sit dispumatum
et gargarizatur q[uod] resolvit [illegible] Et ego dico q[uod]
gargarisma factum cum melle et oleo [illegible] et
maxime factum cum [illegible] Dixit [illegible] q[uod]
sal cum melle [illegible] squinantie [illegible] q[uod] ysopus
[illegible] cum decoctione ficuum est bonum squinantie
Et [illegible] dixit q[uod] de solo [illegible] gargarizato dicit
etiam [illegible] q[uod] ficus coquitur cum aq[ua] et melle
et fit cum decoctione [illegible] Istud gargarisma confert apostematibus
gutturis et [illegible] et squinantie et [illegible]
[illegible] [illegible] q[uod] [illegible] cum
pice liquida et melle confert apostematibus nervorum et
apostematibus q[ue] fiunt i[n] [illegible] et [illegible]
Et [illegible] dicit q[uod] confert [illegible] apostemati [illegible]
[illegible] et [illegible] Piper bdellium solvit
apostema q[uod] fit [illegible] [illegible]
[illegible] dissolvit [illegible]
[illegible] dicit q[uod] [illegible] palatum Et dicit [illegible]
sapio fel testudinis confert [illegible]
cum melle [illegible] confert squinantie [illegible]
[illegible] cum [illegible]
emplastra [illegible] et [illegible] et squinantias
perfecte curat Et [illegible] dicit q[uod] [illegible] cum oleo
ro[sato] Et [illegible] dicit [illegible] si cum [illegible]
tangatur palatum confert Et sapio [illegible] dicit Et
[illegible] dicit [illegible] facit [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] cum melle
et lenit squinantias Et dicit [illegible] et sapio q[uod]
solvit et fit inde pulvis et accipitur ex eo ʒ i.
Et [illegible] dicit [illegible] et in potu [illegible] cum aqua
confert squinantie et apostemati gutturis et [illegible]
facit [illegible] q[ue] adducitur [illegible] in hoc
casu valet [illegible] q[uod] est [illegible] [illegible]

croci nardi orrere an ʒ .j. ɔfice cu melle et fiat
ɔditu. Et Gal' h° sensit q' vȝ squantie et apati
gutturis et uuule. Et Gal' dicit et Sapio dicit
q' quoq; stercus infantis sumatur cum p tres dies
panem [illegible] comedens et [illegible]
lupinos dulcoratos · q' carnes gallinarum et auium
et vinum vetus bibit Et ovibus usus immoderata q'ntitas
sit usus · fm q' bn digerant fm gal' i 2°. exsic
cetur istud stercus et misceat cu melle siluestri fm
Gal' · et liniat cu eo guttur et palatum Aut
solum cu digito apprimet palato vt dicit Auic.
Aut detur in potu fm Sapionem ɔfert squantie
magno et mirabili mo. Ita q' a gloria excusat
vt dicitur Et Dyas. dicit absolute de stercore huma
no cu melle mixto et h° expertu est et verissimum
de stercore infantis cu melle pmixto Et ras
dicit q' [illegible] si sit tritum et cribellatum et ama
sassatum cu melle et impositum i gula Et silr vȝ
vt dicit guill' de varig. si in gula insuffletur Idem
certum opat stercus canis applicato palato duo canis
comedentis ossa Et Gal' tn in .x. dicit q' debet
misceri cu aliis medicinis et dicit q' deb' huic
q' plima experimenta Et ras dicit q' illud stercus
sit siccum et collectum de mense julii et misceatur
illud etiam cu decoctione gallarum · q' cu vino granatorum
Et Sapio dicit illud colligatur qn canicula as
cendit Auic. dicit q' hoc stercus ponatur ad pa
latum cu digito ad squantiam. Albucasis dicit q'
confert squantie q' est ex humiditate · si teratur
diligenter · et insuffletur gutturi · si ets catapla
met cu melle deforis · Serapio dicit q' cu
melle inunctum gutturi et corpori squantos pfecte
curat. Fidel' dicit q' h' stercus canis · misceatur
cu stercore hois cu me felle tauri et empletur
multum vȝ Et btho dicit q' solum mixtum cu melle
vȝ no solum in squantia s; etiam in aliis apatibus ppt
sui exsiccationem Et Auic. dicit mirabile valde aue
[illegible] et e q' accipiant fila plima tincta ex sangine
muris · et cu eis vipa strangulet · et postea v
[illegible] involuantur in [illegible] fiat p
ipm [illegible] mirabile Et guil'
de varig dicit h° valere Et [illegible] dissolutum i
succo coriandri [illegible] et tectum h° dissoluatur cu
mucillagine psilii · et fiat gargarisma Emplm
qd debet [illegible] gule · Rx mellis stercoris
canis comedentis ossa · [illegible] an · coclear
vnu · sal modicum et fiat emplm · Aliud et est
emplm [illegible] Rx [illegible] ʒ .j. [illegible] sup
ipm ex oleo sisamino et oleo viol quousq; coa
guletur postea Rx mucillaginis · seis altee seis al
[illegible] ʒ .v. [illegible] ʒ .j. infu
[illegible] die ac nocte et [illegible]
et mellloti an ʒ .ij. · violarum siccarum · farine ordei an
ʒ .iij. [illegible] donec
fiat [illegible] et ex h' fiat [illegible] caueat
[illegible] non resoluat s; ad sanies deveniat
illa [illegible] valet [illegible]
dicit Rx farine ordei seis lini an ʒ .j. dattilorum
ficuum siccarum pinguium an ʒ .j. s. [illegible]
qr · s · coquatur oia in rob et pistent et fiat em
plm et impinguet cu modico butiri · h' est
bonum Rogerius dicit · Rx nardi benedicti absin
thii an ʒ .j. farine ordei semis lini · an · qr · s ·

mellis ʒ .ij. [illegible]
et fiat emplm Lanfrancus dicit Rx nidum yrun
dinum et fac bulire illum in aq diu et postea cu cri
bra colla et in colatura coquatur radix lilii malua
uisci et bonie et folia maluarum viol' parietarie Et
pistentur [illegible]
[illegible] an q' sufficit [illegible]
et in fine addat [illegible] assungie sine sale mo
[illegible] et fiat emplm miraculose · soluit et maturat
oem squantiam Et subdit q' cu istis semp fit gar
garisma cu aq et vino decocto et melle decoctionis
radicis altee ficuum · semis lini fenugreci et filiu
Et Guill' de saliceto · dicit Rx malue uisci viridi
cocti et mesi frustratim · lb .j. farine fenugreci seis
lini · an · ʒ .j. vitellorum ouorum coctorum sub pannis
cu cortice nuo v butiri ʒ .iij. incorporent simul
et fiat emplm hoc vȝ ad ext' angi ad extra vulc
[illegible] apleto et maturato apiat cu sagittella
et mundificetur cu [illegible] de apio dco i p° h°
Si aut intus ne appareat [illegible] cu vnguibus vel
[illegible] si e possibile [illegible] gargarismis ma
turatiuis et apitiuis vt e decoctio ficuum et dattilorum
fenugreci addendo stercu frumenti Et forcius fm
Auic. bauruch interius pip stercus yrundinum et lupini
et se · sinapi Et rogeus dicit sumatur frustum carni
um bouinarum semicoctarum et ligetur cu filo firmo et
longo et faciat q' transgluciat et cu erit i transglutire
do trahe filum et tunc rumpet cu violentia · Illud idem
dico ego q' post si cu spongia apto apate mundificetur
cu gargarismo [illegible] et fiat cu melle vino et aliis similibus

In hoc loco [illegible] dolor qui aliqn mitt
ex apate et aliqn sine apate illa valet Et
pmo si dolor sit fortis fiat gargarisma [illegible] lacte
tepido et id est laudatum apud omnes Aliud [illegible]
syrupus viol' papaueris et mucillago seis lini psil
lii et seis citoniorum dissolum cu aq stiptim et suc
plantaginis et solani Et halabas laudabat mo
h° solatrum et cassiam f cu aq ligrine dissoluta Si
aut esset tanta strictura q' no posset loqui sine
transglutire vt melius loquatur ponatur ventose circa col
lum et canales amplient Et quidq dicit Auic. intro
mittatur cannula facta de auro et argento et similibus
adiuuando ad inspirationem et qn confert i distilla
tione deglutitionis et anhelitus ɔpssio spatularum et for
tis Et i aute no spat de euasione dicit q' apiat
canna pulmonis sup epiglotum int' duos annulos
tali q' possit anhelare et dimittatur sic p tres dies
et no vlt donec transiuerit egritudinis malitia et
postea suatur et incarnetur Et h° est videtur velle albu
cas Et auenzoar opode quam pductum in vna capra
pbauit Si aute in loco non sit apa illa valet
in dolore gule Ysaac dicit de succo mororum arce
borum et marum cocto cu sabba et modico zuc° qd ad
guttur vel fauces vel uuule dolorem multu valet
Id idem dicit de succo spinachiorum · cu dolor adest
a colera vel a sanguine Et Auic. dicit succus mor
bire e ɔferens ad dolorem gutturis Alkes dicit cube
be sunt bone dolori gule Sapio dicit piperella e
ɔferens dolori gutturis Auic. dicit bdellium est
ɔferens canne pulmonis et apatibus eius et tussi antique
et dolori lateris Dicit iterum Sapio mumia
confert dolori gutturis qn decoquitur in aq decoctionis
satureie Et Auic. dicit q' dissoluitur cu rob de mo

ruf. d'cū decoctione [illegible] [illegible] dicit [illegible] rostrum prie gestan [illegible] [illegible] [illegible] cetera sequentur et vtile [illegible]

Quare sequitur [illegible] cōplet' [illegible] [illegible] tus mō [illegible] [illegible] [illegible] anima talibus pro [illegible] intēcio cōplet' p huc modū fiat purgatio [illegible] pillulis de yera de [illegible] [illegible] et tua semp metiri sit mensurate medicinas [illegible] in oībȝ. Ɛ[illegible] intēcio cōplet' p huc modū. fiat [illegible] cū aceto et aq ro et decoctionis morsus [illegible] et [illegible] herba [illegible] [illegible] Deinde in aug[illegible] cū rob [illegible] et dyamoron [illegible] [illegible] cū eo qd est sicut [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] cū [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] sicut [illegible] dyacinamo [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] misceri cū dyamoron et [illegible] [illegible] [illegible] te cū melle ro [illegible] cū aq decoctionis [illegible] [illegible] [illegible] et dos sit ab [illegible] vsq ad [illegible] [illegible] Contusa virga genestr [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] natiuos medicat[illegible] Confert [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cocta cū melle et [illegible] [illegible] [illegible] in alio mō [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et vide Si [illegible] [illegible] [illegible] molliunt [illegible] [illegible] [illegible] cū [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cū oleo dicto [illegible] [illegible] [illegible] ad same [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] emplȝ et ponat' sup locum et alia maturatiua [illegible] apponi et in [illegible] vide [illegible] [illegible] de medicinis maturatiuis [illegible] Deinde si opus fuit aperiat' locus et mundificet' et consolidet' mō cōueniente.

Botium est apostema [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gula [illegible] dicit' botium [illegible] duplex. qd' nāle et qddā no nāle. Naturale no [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] no nāle [illegible] qddā est qd' [illegible] [illegible] et qddā qd no [illegible] in venis et arterijs [illegible] botium qd no est [illegible] in venis et arterijs et est no [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] botium magnum [illegible] [illegible] magnas [illegible] et amplas est dimittendum [illegible] [illegible] nova dicit botium [illegible] [illegible] est [illegible] qui cū [illegible] et corrosione fit. [illegible] [illegible] passio [illegible] vocat' [illegible] et hereditaria. In [illegible] [illegible] tres intēciones. [illegible] in vita [illegible] in [illegible] cura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intēcio cōplet' [illegible] [illegible] [illegible] et abstineat se ab aq et ab oi [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] frīs [illegible] sit panis eorum bene [illegible] [illegible] [illegible] Cibus eorum sit [illegible] agnina [illegible] [illegible] [illegible] vinum eorum sit clarum in [illegible] et aromaticum [illegible] [illegible] intēcio cōplet' cū solutiuis et alijs. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modo dicto in scrofulis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gula. [illegible] intēcio cōplet' [illegible] vno p [illegible] alio p resolutiones [illegible] Per [illegible] [illegible] [illegible] fiant [illegible] [illegible] cū ferro [illegible] fiat [illegible] longum. alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid remanserit cū puluere [illegible] [illegible] [illegible] vel cū [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vt [illegible] accedas ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] venis vel arterie vel [illegible] [illegible] [illegible] in istis fiat vt dictū est et dimittat' [illegible] aut' no sit [illegible] et liber sit a venis et arterijs

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] folliculo tollat' et extrahat' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] folliculo remansit vel cū putrefactiuo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et curet' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cū corrosiuis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de scrofulis et alios [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decoction [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordinauit electua[illegible] tale [illegible] radicis [illegible] [illegible] agrestis enlanuus polipodij [illegible] [illegible] [illegible] radicis [illegible] radic' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] marine pallie marine [illegible] [illegible] [illegible] et palla [illegible] puluerizent et [illegible] [illegible] ad modū electū cū melle de quo [illegible] aliquantulum [illegible] [illegible] sub lingua [illegible] vadit dormitū De mane [illegible] det [illegible] potionis facte cū vino decoctionis radicis [illegible] et tapsibarbassi polipodij betonice [illegible] [illegible] et in talibȝ dant p [illegible] vel p [illegible] dies vel plus vt sibi libet et vt [illegible] videbit oportune et iubet cū [illegible] lac porce [illegible] mos fetus lactantis [illegible] et expertū est Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in hoc [illegible] [illegible] purgatio p vrinā Emplȝ [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agrestis lapatij [illegible] [illegible] et sup locum ponat' Alia emplā resolutiua et maturatiua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de spongia [illegible] ossis sepi [illegible] [illegible] et radicis [illegible] [illegible] enlanuus [illegible] bedeguar [illegible] [illegible] [illegible] marine [illegible] et isti pulueres teneant' sub lingua cū vadit dormitū [illegible] vel modico aceti vel aq [illegible] vel [illegible] sine liquore et [illegible] [illegible] expertus et verū est. [illegible] multum extenuat [illegible]

Quando [illegible] [illegible] [illegible] sine inflatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et aliqui vocant guttā rubeam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] guttā rosea et guttā [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et vt [illegible] et patebit inferius cū [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in facie vel in [illegible] [illegible] Et gutta rosea no est [illegible] [illegible] [illegible] rubor superficial' [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fit a mā venenosa et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et venit ad faciē et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in mulieribȝ sepe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] venenosa [illegible] [illegible] sepe cadit [illegible] [illegible] et barbe et excoriant' facies in [illegible] [illegible] Et aliqn no est ita venenosa et [illegible] no [illegible] [illegible] [illegible] et aliqn et [illegible] semp excoriant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Signa huius [illegible] [illegible] [illegible] passio [illegible] accidit [illegible] in facie et in loco [illegible] [illegible] [illegible] eminentie et postea multiplicant' et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de tota facie et inflamant [illegible] oculi [illegible] [illegible] [illegible] no pot et multiplicat' in tota facie rubedo et [illegible] et febris accidit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Si aūt mā sit fleum[illegible] [illegible] [illegible] a mā [illegible] posset fieri et sepe vidi no apparebat signa dicta [illegible] [illegible] rubedo nec pruritus apparebat [illegible] sola inflatio Et cū fiat [illegible] [illegible] cū digito remanebit vestigiū vt [illegible] [illegible] fit Et aliqn mā est mixta et considera mixta signa [illegible] Cura huius consistit [illegible] intēcionibȝ. Prima consistit [illegible] vita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Prima intēcio sic cōplet'. [illegible] [illegible] panis [illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] et comedat lactucā et portulacam cū [illegible] [illegible] et [illegible] cū agresta bibat vinū de granatis vel aq cū mica panis vsq ad finē. Postea paulatim recedat ad [illegible] suaȝ et bibat vinū [illegible]

et pulles [illegible] si fuit necesse [illegible] et post [illegible] et lactuca [illegible] mitem [illegible] conplet^r flora si etas consenserit vt sepe psupponit [illegible] cum ventosis in spatulis scarificatis et fiat purgatio cum pillulis de fumo terre et [illegible] [illegible] aqua [illegible] qui ad mag acuitatem valet [illegible] de nenufare cum aqua [illegible] vz etiam [illegible] in quo dissoluatur sene epithimi ana [illegible] et tamarindi mell. ana ʒ. ij. Ba^o mito^o conpletur in localibus [illegible] cum succo solatri oleo ro. et aceto mixtis et procedat vsque ad finem [illegible] facies cum aqua decoctionis ro. et camomill. Item vz oleum viol. cum succo lactuce. Et dico et vinum vz est oleum de papauere cum succo [illegible] Dico etiam quod valet oleum de nenufare cum succo arnoglosse et [illegible] parum aceti ponatur. Dico etiam quod succum [illegible] vz. cum oleo ro. vel cum oleis [illegible] et parum [illegible] et hoc expertum sum[illegible] [illegible] ro. et populeon vz et tu ex te considera alia [illegible] et ex te facias vt tibi videtur. Contingit etiam aliquando quod humi qui eleuantur a materia flegmatica quae apparent [illegible] et facies non est rubea [illegible] quod pill. [illegible] valet. [illegible] ad alia [illegible] vt [illegible] Et [illegible] sit [illegible] caliditate et [illegible] localia [illegible] [illegible] et ad [illegible] recurre. [illegible] quod pot [illegible] [illegible] [illegible] Apostemata autem faciei formosa [illegible] fiunt [illegible] et nihil huic [illegible] loquar

A[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] propter [illegible] sit [illegible] rebus et ab eo oritur apostema [illegible] in virtute et vino [illegible] propter hoc dicitur [illegible] de [illegible] particularis [illegible] mithomata [illegible] filia [illegible] et ex hoc [illegible] intelligere [illegible] malum [illegible] [illegible] sola [illegible] [illegible] dolor vehemens et [illegible] tas rigore et [illegible] satis magna Et febris aliquando in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] consistit tribus primo in regimine 2° in [illegible] 3° in cura [illegible] Regimen eius [illegible] complemento [illegible] sicut dictum est in [illegible] de [illegible] [illegible] conpletur isto^o fiat flebotomia si opus fuerit et [illegible] quod [illegible] mo dico sup^a. Ba^o mito^o conpletur cum localibus. In principio competunt repercussiua lenia sicut oleum ro. cum succo arnoglosse et aliarum [illegible] domesticarum propter [illegible] dicta. In augmento ponatur oleum ro. et fiat emplastrum resoluens et repercussiuum. In statu ponantur emplastra maturatiua et [illegible] [illegible] pono [illegible] Maturatiuum Guill. de saliceto [illegible] repassatas sub [illegible] [illegible] vitellos ouorum [illegible] axungie [illegible] sine sale vel butiri ʒ. iij. [illegible] [illegible] incorporentur omnia simul cum oleo de aneto vel [illegible] Et postea ponatur super locum vsque ad perfectam maturationem. Item vz emplastrum de maluauisco. Cum ergo hoc [illegible] fuit non expectetur [illegible] ad [illegible] [illegible] nervorum [illegible] punctura et [illegible] est periculosa [illegible] apostema fit frigidum cum [illegible] vel cum pillulis de agarico vel [illegible] In principio [illegible] locus cum oleo ro. et camomill. et anetino. In augmento [illegible] locus cum oleo de [illegible] vel de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] fiat emplastrum et

[illegible] cum [illegible] et ro. quare ponitur oleum ro. [illegible] causa. In statu ponatur [illegible] si fuerit opus. [illegible] emplastrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de aneto et fiat emplastrum [illegible] [illegible] vt [illegible] [illegible] nervorum

Q[illegible] quod accidit tumor aliquis in dorso qui [illegible] nomen [illegible] natta Et est magnitudinis [illegible] Et non quod in tali apostemate non est dolor. Et si [illegible] dolor in eo est paruus. nec est calor neque pulsacio Et aliquando in [illegible] quod superat omnem partem corporis. et tale apostema accidit [illegible] in [illegible] et aliquando in aliis locis. Cura huius consistit in duobus scilicet in purgatione et in remotione natte. Primo fiat purgatio [illegible] cum pill. [illegible] vel cum electuario vt tibi videtur. Remouetur autem sic Incidatur locus secundum crucem et excorietur ab omni parte deinde exprime eam et extrahe. Aliqui ligant eam cum corda [illegible] parte inferiorem et postea excoriant et extrahunt eam. Hoc facto cauterizetur locus qui solet causari fluxus sanguinis [illegible] sunt qui non cauterizant vt vidi nec causatur fluxus. Sed si causatur [illegible] Hoc quidem dictum est verum si natta non [illegible] Ideo semper considera [illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] tumor est de eius incisione [illegible] natta aliquando pendent vt testiculi pendent quando [illegible] eius est valde sub[illegible] [illegible] in illo casu non expedit [illegible] Sed cum [illegible] [illegible] vel aliquo [illegible] incidatur [illegible] [illegible] [illegible] Non tamen quod si [illegible] est [illegible] vt labia pellis cum pelle se tangant ne se [illegible] [illegible] aliquando fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de vlceribus

G[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gibbositas [illegible] [illegible] ad [illegible] ex quo curuatur homo et [illegible] in [illegible] gibbositas non fit apostema tamen [illegible] aliquando [illegible] est ab apostemate [illegible] facto [illegible] sit postea [illegible] tumor [illegible] non est facta [illegible] debet [illegible] apostema. Triplex est gibbositas quedam est quae fit [illegible] partem interiorem et contrarie vocatur et eius causa extrinseca pot esse casus et percussio et intrinseca pot esse apostema in spondilium musculis [illegible] ad [illegible] [illegible] fit contractio et [illegible] pot esse [illegible] fit contractio Causa gibbositatis quae fit ab extrinseco et percussio dislocans [illegible] spondilium. Intrinseca causa dicitur humiditas relaxans ligamenta et neruos cum quibus ligantur spondiles [illegible] cuius spondiles exeunt. Alia est causa ventositas [illegible] spondiles et dillatans. Alia causa est tussis et asma et hoc dicit ypo. 6^a [illegible] afforismorum ille afforismus quibuscumque gibbi et asmatici et tusses fuerint ante iuuentutem pereunt. Alia causa est apostema in musculis [illegible] et de [illegible] mo. Signa huius gibbositatis de qua loquimur sunt quoniam in loco est dolor et super calefactione et dolor ille est quietus et in hoc differt a gibbositate quae fit a vento quia dolor est motiuus scilicet de loco ad locum. Nec est quietus et manens in vno loco. In cura illius [illegible] [illegible] primo est in [illegible] 2° [illegible] [illegible] [illegible] in localibus [illegible]

inteno ... sicco Respondet ... frigidis et ... febrium ... et ... no et a legumib ... gangreb fiat ... cum ... torib et si expedit ... flora de basilicon ... sint tres ... et ... ca ... aq mell ... intenso ... p hunc mod inungat ... dec sambuci ... in quo storax liquida et castorei et euforbii sit dissoluta Et frequent locum inungat Rasis dicit aqua cold in q decoctu sit mentastru sam bucus et ... et illa aq de alto sup locu pluatur et ... balneo ... fiat inunctio ... fiat cu oleo de spica de lilio de castoreo et de ... et ... balneo et fricatio ... ut dicit rasis ... redeat ad ... de ... et ibi vide Et tu gibbositas ... fugere ... Ego aut vidi gibbositate in uno ... et ... dicit ... et ... curat ... dolore ... et ... in ... cap ... in h ...

In adiutorio fit apa sicut et in aliis locis et eode mo p quo no q adiutoriu home plantu et spatule ide importat Signa bonu apa tis nota sunt ex dictis in ... de apatib ... dorsi quare illic vide et fiat flebo ... et solu ventris ut ibi dictu est Et dieta eid etiam fit ut dem ... in dicto ... et in emplis et aliis fit etia ut dem ... illic Nota tm q qn fit sanies fit dolor et facta cessat Et aliqn hec sanies no elevat in ... p ... pellis est elevata aliqn quare illic no apparet sanies Et multi decepti sunt credentes q illic no sit sanies vel q illic sit alia egritudo Et video h in filio iohannis de fructib Et ideo causa quare no apparet sanies in loco intenso est illa primo q locus in quo generat sanies est valde spissus et nervosus ex no elevat 2a causa e q sanies que generat est valde spissa quare no pot elevari ad ptes superiores quare illic e dolor et no sentit sanies Et istos mos tangit ... in ... afforis afforis illo Rubus ... i corpe sanies facta no manifesta ... ppter spissitudine sanies ... loci no manifestat Et gal in ... dicit q ... debet ... tangas locu ... duob digitis primo cu dextro 2o cu sinistro Et qn ... elevas alium si fuerit ... dari ... et ... illic e sanies Et nota bene facta maturatio ... locus et fiat incisio fm longitudine adiutorii Et eum nervos et musculus grossus q est sup adiutoriu ... hora ... facta incisione extrahat sanies p ptes si fuit multam quantitate vel tota si fuit pauca ... et ... locus ... albume ovi et vitello si ... dol ... postea mundificata cu sarcocolla mirra et faba ... et farina ... et melle et fac unguentu et ... et consolida fm necessitate.

Sequitur modo de dolore spine spatular et humer Et ponam hic i hoc breui ... aliq ... sunt dolori spine et humer ... cu ... q illa q in sequenti dicent de dolore dorsi ...

Alius autem auic q spinaci ... valet dolori spatu lar ... Unde ... ut dolori dorsi ... Et dicit etiam q fenugrecu est bonu dolori spatular Dicit etiam in tractatu filipendule q ... dolori spatul dorsi spine et matricis Rasis dicit ... valet dolori spine et dicit ancharum ... aut q ad dolore q fit i humeris a frigidate causata dicit etiam a ma subtili tollit longa fricat fricatio cu oleo et vino Ego consuevi facere ungm ex oleo anetino et ... et laurino et cera et aliqn pono oleu de ruta et sup locu dolosu inungo cu fricatione bona et ... si fuit frigida vel ex ex frigore Et no q ex istis simplicib potes facere compositum ut notum est et applicare.

Consequens sermo est de dolore dorsi ... hic dolor sicut et aliis auxiliis ... Et h capm debet in ... tractatu de apatib dorsi ... pono ut veteres posuerunt Auic sic d ... seleos confert dolori dorsi et decoctio radicis vel seis sizeleos in vino vel aq ... et bibita ... consiliu de dolore dorsi qn a ventositate vel ... globata ... dicit etiam ... dolore dorsi et sciatica ... ut ad dolore ... et ... et ipsius multitudo ... dolori dorsi valet maiorana bibita et ... adminstrata Et auic dicit q ponat ... Rasis dicit q oleu de ... dolori dorsi ... a inunctum ... in dolore dorsi Et dicit ... ventosita ... dolori ... oleu de piperib confert ad dolore ... dicit etiam oleu vulpinu e medicame nobile ... et artetica et dol dorsi ... ut dicit auic valet dolori ... cu adipe ... Constantinus dicit Catto comesto ... calefacit et ... dolori Dicit etiam de herba ... dorsi ... ad dolori genus et dorsi ... cu aue ... semine ... ana ... pulle cu aq ... dosis e a ... ad ... Auctorq est ... sunt sup ... quare ... capla ... curantur.

Quoniam dolores qui in collo contingunt ad dolore membror nervor ... ut de ipso fiat mentio ... de apatib colli debuit ... principiu sumere Dicit ... capilli ve ... cu granis piperis ... vel de ... grana ... cu optimo vino dat ad bibend ... p ... debet ... i balneo Et ide dicit apuleus de foliis ... et adyantum et capilli ve et politricu ide sunt ... apuleus ... est politricu et adyantum et aliud e capill ve et ... Plas dicit ... dol colli sedat sciatica et artetica ... cu melle cocto in emplasmate adhibita Et subdit ... stom et ... saluberrime curat ... in ... cocta Ide valet facere folia lauri sibi addita ... est petroselinu inflamatione stomachi et colli ... pellit ... dicit herbam betonicam cu vino

Con̄ dolorem dorsi

Con̄ dolorem dorsi

Con̄ dolorem colli

hic vide de ruta

[illegible] que [illegible] et [illegible] queque et equaliter [illegible] medias et scio spagi vz ronf dol [illegible] cum bunda ventositate ortiz. colli quoque dolore [illegible] Auic. dixit nux et folia cipssi sunt bona collo [illegible] sit emplm et subdit et confortat nervos. Albi dicit affronitrum misceatur cum cera et oleo ro. vz tortioni colli et nervorum. Considera modo et te que valet in dolore in ma cal'a vel fria vel mala oplone fria. in hu. et sicca et ex istis simplicibus potes multa composita ordinare ut dixi [illegible]

Cura de apostemate colli

Apostemata huius loci timorosa sunt ratione loci et contemnationis ossium adiutore. Nam molli [illegible] locus de levi et illa mollificatio [illegible] [illegible] quae cum egrediendo timorosa [illegible] et male curans. Si apostema fuerit calidum cognoscitur ex narratione in alio capitulo sicut si fuerit frigidum. Curatio consistit in rebus tribus ut iam dictum est in aliis capitulis scilicet primo in dieta 2a in purgatione 3a in localibus. Circa primum intentionem debes notare quod isti tales aliquando sunt cum febre. si sic et apostema sit calidum regatur cum rebus frigidis et temperatis usque ad generationem saniei. valet cum succo ordei et farre facto cum lacte amigdalarum et cum tartum et spinachiis et aqua cucurbita et cucurbita condita cum agresta et vinum sit limphatum ita quod maior pars sit aqua vel utatur vino granatorum cum aqua fria. Si febrem non habuerit regatur cum carnibus conditis cum agresta et cucurbita et carnes sint edine vel avium parvarum et sic de aliis. 2a intentio completur ex flebotomia facta ex parte contraria [illegible] ventosis scarificatis in spatulis et fiat purgatio cum electuario succi ros. vel alio solutivo educente coleram. Intentio 3a completur [illegible] istis. In principio fiat inunctio cum oleo ro. et paz boli ar. Item succi herbarum friarum ut surnatro, glosse solat. semper vive endivie valet. Item vz oleum violaceum de recenti factum si mala fuerit colica. In augmento fiat inunctio cum oleo ro. et ex te alias forte sules compositas poteris facere. In statu vz ho. R. farine seminis lini farine fenugreci an. ʒ. j. pinguedinis porci butiri an. ʒ. j. s. malvavisci ʒ. j. Incorporentur omnia et fiat emplm. et hoc valet si mala saniet. Alie forme dicte supra in capitulo de apostematibus dorsi valent. Si maturatione incidatur secundum longum et impleatur locus incisus cum albumine ovi mixto cum oleo ro. Nota tamen quod in isto casu non debes expectare plenam maturationem ne sanies relaxat nervulos ne ex imbibat in nervis. Rationem enim est timor de fistula. Hoc completo mundifica cum unguento apostolorum vel cum ho. R. mirre [illegible] mell. lb. s. farine or. quod sufficit ad inspissandum. Si autem apostema sit frigidum utatur bonis carnibus sicut edi pullorum castrati. Comedat blite et aque acres passeres bonos elixatos et sic de aliis. Purget cum pillis de agarico vel cum pillis de turbit. vel cum hermodactilo preparato. In augmento ponatur emplm de mellilo et mellioto et fe. fenugreci. et seminis lini ros. an. ʒ. j. Incorporentur cum oleo ro. et mellino. In statu competit hoc maturativum. Recipe bulbi duo et coquantur sub prunis. capita alleorum duo pistentur illa et misceantur seui pinguedinis porci sine sale. farine seminis lini et fiat emplm. Hoc facto incidetur locus [illegible] patet completum dictum. Et impleatur primo locus stupis [illegible] in albumine ovi postea ponatur vitello ovi cum oleo de camomilla et cum mundificetur modo dicto et incarnetur.

Cura nodi colli

Nodositatem et duritiem existentem in loco debes [illegible] remove. ne officium brachii removeat [illegible]. Primo igitur purgetur et sepe cum turbit preparato vel cum pillis de hermodactilo vel consimilibus. Dieta sit bona et respiciat se a friis et a leguminibus et in aliis rebus melancholias et flegmaticas. Hoc facto super loco ponatur dyaqilon cum gummis quod magis mollificat et resolvit. et vide supra in primo libro [illegible] tas et sulfur valet que dicta sunt supra in capitulo de scrofulis et que dicta sunt in capitulo de scephirosi. [illegible] de nodositatibus et [illegible] [illegible] particulari artetica. in fine capituli [illegible] loquitur de podagra sermone universali et particulari [illegible] quare hic refero gratia ordinis.

De apostemate ex flebotomia

Quod accidit apostema ex flebotomia quod sepe [illegible] est quare indiget cura ut sit [illegible] [illegible] quod bonum est quod ex alia parte [illegible] revellantur. Consequenter in principio ponatur unguentum de cerusa. Cum locus calefiet cum oleo ros. et viol. et succo herbarum friarum. Item vz ho. R. albumina ovorum olei ro. an. coquassentur bene ad invicem et stuppa infusa in hoc ponatur super locum. Item ego dico quod valet oleum ro. ubi vermes terrestres fuerint et emplm etiam fiat secundum necessitatem. De emborismate et matre sanguinis non facio mentionem quia fecit supra in primo capitulo de fluxu sanguinis. quare illuc recurre.

Nodus ille ut plurimum fit propter laborem et commotionem et extensionem superfluam in loco ubi concurrunt humores a quibus huiusmodi resolutum [illegible] et remanet grossum et induratum. Item quod apparet os. Et nota quod id durum quod nodus aliquando cedit tactui et aliquando non. Et curas illas sic procede ut in primo libro est dictum est. facias speram planam plumbeam maiorem quod sit circumferentia totius nodi. Et etiam facias tres speras planas stupeas involutas in albumine ovi. dissolutum sit parum aliis quantum est sat parum. et ponas unam et speras stupeas super nodum. postea pone speram plumbeam. postea alias duas stuppas in albumine ovi et ahucznamine. Et hoc facto stringas et tuo linas locum comprehendendo omnes speras cum binda. cuius latitudo sit circa duos digitos. et non plus et firma locum bene cum binda et decenter. et dimitte sic per tres dies. et in fine trium dierum solve locum et vide quid operatum fuerit. et sic de 3o in 3um facias donec nodo toto dissolutus sit.

Apostemata huius loci cala vel fria vel sanie [illegible] cognoscuntur sicut apostemata saniosa cognoscuntur et aliorum locorum. Et signa posita in aliis capitulis vide. In cura illa habes tres intentiones. prima est dieta 2a in purgatione 3a in localibus. prima intentio completur sicut dictum est in aliis capitulis similibus. 2a intentio completur per hunc modum. Si apostema fuerit calidum fiat flebotomia de cephalica alterius manus. vel fiat scarificatio in spatulis et hoc totum fiat si opus fuerit. et solvatur venter ut dictum est in capitulo de apostematibus dorsi. 3a intentio completur in principio statu et declinatione ut in capitulo de apostematibus dorsi etiam dictum est. Maturetur etiam si opus fuerit, ut illic dictum est et incidatur locus et non expectet

eplem [illegible] per [illegible] ipi
et locis [illegible] et [illegible] duos [illegible]
[illegible] fit [illegible]
vel cum [illegible] fiunt [illegible]
[illegible] signa sunt [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] formas [illegible]
[illegible] ponat [illegible]
[illegible]

Solet [illegible] ut fleu[illegible] [illegible]
[illegible] fluxu apparet fleu[illegible]
[illegible] apparet [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] que non recipit [illegible]
[illegible]
[illegible] intelligit [illegible]
[illegible]
[illegible] intelligunt [illegible]
[illegible] ergo in hoc [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] in manu [illegible] et multis [illegible]
[illegible] manus [illegible]
[illegible] habet [illegible]
[illegible] eplet
[illegible]
[illegible]
[illegible] bono vino [illegible]
[illegible] eplet [illegible]
[illegible] abluat
locis [illegible] eplet [illegible] aliquos
[illegible]
[illegible]
[illegible] et fiat empl[illegible]
[illegible] fiat bursa de bono [illegible] bono
[illegible]
[illegible] et aceto et [illegible] ponat [illegible]
[illegible] in alio vase [illegible]
fiat et in hoc tempore [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sulphur et
sal et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
fuit [illegible]
[illegible]
[illegible] ad faciendum [illegible]
frigore manus [illegible] lavent manus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]

Nascuntur [illegible] flen[illegible]
et [illegible] corrupta et [illegible]
[illegible] subtile [illegible] venenum et [illegible]
ligamentum [illegible] os et [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] tactum [illegible]
[illegible]
[illegible] et non [illegible]

pit os et ligamentum [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible]
pe habent [illegible] potuit
esse [illegible] os vel ligamentum [illegible]
[illegible] et in [illegible]
[illegible] ad tactum [illegible]
[illegible] prima [illegible]
de fame. [illegible] consistit in tribus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] bono vino [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
eplet [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] eplet [illegible]
[illegible] de [illegible] et [illegible]
oleo [illegible] ponat [illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible] ponat [illegible]
[illegible] vel ponat [illegible]
[illegible]
[illegible] super [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et adhuc [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et non [illegible]
totum fuit [illegible] et non totum [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] et non fuit [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] modo [illegible]

I[illegible] apparet fuit [illegible]
[illegible] non [illegible] et talis
[illegible] et [illegible]
et ligamentorum [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] propter hoc [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible]
et [illegible] appetitus [illegible] consistit in tribus [illegible]

[illegible]

fiat sub consilio vel commixto aliquo operatio [illegible]

Sub ascellis fiunt apostemata [illegible] [illegible] tres fiunt ratione apostematum [illegible] [illegible] et dolet dolore acuto [illegible] non rubet [illegible] causa non habet [illegible] [illegible]

1a intero [illegible] prima intentio [illegible]

2a intero [illegible]

3a intero [illegible]

[illegible]

Si in manibus apostema fit [illegible] cognoscitur per signa [illegible] [illegible] habes tres intentiones sicut supra dictum est [illegible] et localibus [illegible] 1a intentio [illegible] 2a [illegible] 3a intentio [illegible] cum localibus [illegible] vel anetino et [illegible] et nardino et [illegible] [illegible] et fiat emplastrum [illegible]

Apostemata autem dura [illegible] [illegible]

[illegible] ... quedam sunt [illegible] et quedam [illegible] ... [illegible] est [illegible] ... multiplicantur [illegible] ... carnositas [illegible] ... plumas [illegible] ... In [illegible] ... in [illegible] ... [illegible] ... In [illegible] ... agimus et ipsum laudat Et [illegible] de [illegible] dicit [illegible] ... cum emplastrum [illegible] cum melle [illegible] ... loco maturatus fuit [illegible] sapient [illegible] ... loco cum albumine oui [illegible] ... vel [illegible] ... [illegible] ... Et dicit [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

Ad [illegible] mamillarum [illegible] ... Non [illegible] sunt sicut [illegible] ... [illegible] ... et [illegible] ... [illegible] ... et [illegible] ... Et in [illegible] ... [illegible] ... Ad lombrica [illegible] ... In primo autem ponatur [illegible] ... et farina [illegible] fabarum cum [illegible] melle [illegible] ... valet emplastrum [illegible] ex [illegible] albi [illegible] ... et hoc [illegible] ... in [illegible] ... [illegible] albi cum [illegible] ... [illegible] ... [illegible] cum [illegible] ... [illegible] ... ad hec [illegible] ... statim [illegible] ... valet hoc emplastrum [illegible] ... et [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] cum emplastro [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... et in loco non [illegible] ... [illegible] ... et in [illegible] ... [illegible] et [illegible] ... [illegible] ... et oleo [illegible] ... [illegible] ... et [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... et sunt [illegible] ... [illegible] ... emplastrum [illegible] ... et oleo [illegible] ... mamillarum [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... et [illegible] ... [illegible] ... mamillarum [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... et [illegible] ... [illegible] ... In [illegible] et [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] Is ma
mill [illegible] magne [illegible] pingui [illegible]
[illegible] pnat [illegible] lxe sm fi
[illegible] lunare et [illegible] illa pingue
[illegible] pelle cu pelle et abstine pt
[illegible] pellis [illegible] lateral supegtaret et [illegible]
[illegible] pellis in pelle [illegible] et fue et aggregan
[illegible] supra [illegible] si no n
[illegible] pingui [illegible] pter mellea [illegible]
[illegible] sanguis [illegible] appon [illegible]
[illegible] con
[illegible] plin [illegible] in mill [illegible]
[illegible]
[illegible] cetino [illegible]
[illegible] al [illegible] virgin [illegible]
[illegible]
[illegible] sanguis

Venant [illegible] pellis in pupilla mulieris
[illegible] in lac [illegible]
[illegible] ab aliis [illegible] pupilla ma
mille et fiat [illegible] hec [illegible] cognoscit [illegible]
[illegible] lactat et dolet in mamilla [illegible]
[illegible] subtile [illegible]
[illegible] Cura
[illegible] dieta [illegible] et lombardo [illegible]
abstineat se a carnibus et a vino et ab [illegible]
[illegible] fiat pur
[illegible]
[illegible]
[illegible] oleo ro [illegible]
[illegible]
[illegible] fiant [illegible]
[illegible]
[illegible] farina fabar [illegible] pon [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] magis [illegible] et [illegible] ro
ponat [illegible] et pba
[illegible] farina fabar [illegible]
[illegible] dissolvat [illegible]
[illegible] cu oleo ro et fiat emplm et [illegible]
[illegible] ponat [illegible] loco [illegible] cu oleo ro
[illegible] mente
[illegible] valet [illegible] dicit [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] emplm [illegible] lac [illegible]
[illegible] in sirupo
[illegible] dissolvit [illegible]
[illegible] coagula [illegible] in aceto [illegible]
[illegible] lac [illegible]
[illegible]
[illegible] coagulatum et [illegible]
[illegible] lacte [illegible]
[illegible] dicit et alia [illegible]
[illegible] flegmon [illegible] lacte vel sanguine dicit
[illegible] coa
[illegible] emplm [illegible] farina fabe
[illegible] dicit [illegible]
[illegible]

[illegible] emplastru [illegible]
[illegible] flegmonat [illegible]
[illegible] coagulate [illegible] et lac [illegible]
ab [illegible]
[illegible] farina [illegible]
[illegible] coagulu [illegible]
[illegible] in vino et [illegible]
[illegible] coagulat [illegible] et ma
[illegible] in vino et fiat emplm [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in aceto et [illegible] et supponat sim
[illegible] ro [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] dicit [illegible] medicinis [illegible]
[illegible]
et lunata de sup [illegible]
[illegible] a fructo [illegible]
[illegible] oleo viol
[illegible] dicit q [illegible]
medicinis [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
lac [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] medi
[illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] oleo viol et [illegible]
[illegible]
[illegible] est

Post ma [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] oleo ro [illegible]
[illegible] et oleu [illegible]
[illegible]
[illegible] ponat [illegible]
[illegible]
[illegible] ponat [illegible]
[illegible]
[illegible] ponat [illegible] emplm [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et in
[illegible] ad ma [illegible]
fistula [illegible]
et extra [illegible] dicit de [illegible]
[illegible] in quo [illegible] et sup [illegible]
[illegible] fistula [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et non dolet [illegible] et [illegible]
in loco et figura [illegible] de loco
in quo loco [illegible] Si [illegible]

viii [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] loca cum [illegible] spica et de oleo [illegible] vel de lilio
et [illegible] In passu fiat [illegible] cum oleo de spica
et de lilio et [illegible] dat fiat emplastrum ex farina se
[illegible] fenugreci [illegible] et cum oleis [illegible] [illegible] et
fiat emplastrum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] loco [illegible]
et [illegible] fiunt [illegible] de [illegible] et ¶ [illegible]
[illegible] [illegible] apostema vel [illegible] [illegible]
[illegible] et apostema [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et a [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible]
cum [illegible] terebentina [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fiat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vt sepe
[illegible] [illegible] [illegible] vel alias [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] emplastrum [illegible] [illegible] [illegible]
hoc dicto [illegible] alia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] emplastrum [illegible] [illegible] et apostemate [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] oleum [illegible] vel
[illegible] [illegible] oleum [illegible] [illegible]
apostemati [illegible] ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ¶ confert [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
labiorum [illegible] valet vel [illegible] [illegible]
labiis [illegible] labiorum [illegible] [illegible]
[illegible] papillarum [illegible] [illegible] [illegible]

In stomacho [illegible] apostema [illegible] in loco [illegible]
sicut et in aliis locis ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pone aromatum propter
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
hec apostemata [illegible] [illegible] necessaria et [illegible]
apostematibus [illegible] [illegible] [illegible]
In cura illa habes [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ne loco induret [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] purgatur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] in toto [illegible]
[illegible] in principio ponatur [illegible] cum oleo [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] supponatur
in principio apostematis [illegible] [illegible] [illegible]
dicit absolute sandali [illegible] apostemata [illegible] et
[illegible] et [illegible] ex eo [illegible] [illegible]
[illegible] cum aceto [illegible] super stomachum [illegible] folia [illegible]
[illegible] valet vt dicit [illegible] ¶ [illegible] fiat ex foliis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apostematibus
[illegible] ex [illegible] vt dicit [illegible] [illegible] foliis [illegible]
valet [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
in flatu [illegible] emplastrum fiat ex foliis et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
Item in [illegible] oleum [illegible] oleo de absinthio [illegible]
eo [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] cum oleo
de mastice [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] oleum nardinum
cum oleo de cinamomo et oleo absinthii [illegible] ¶ [illegible]
ad [illegible] ponatur [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] oleum de absinthio [illegible] de
mastice [illegible] emplastrum [illegible] [illegible]
¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et in hoc differt ab apostematibus [illegible] [illegible] [illegible]
fit [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum oleo de spica vel oleo de mastice [illegible]
absinthio et lilio ¶ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et apostematibus [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] cum [illegible] [illegible] vel [illegible]
et terebentina [illegible] [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] emplastrum et [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dolores in stomacho fiunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
mala [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] dolores fiunt [illegible] [illegible]
cum [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vino et [illegible] [illegible] et [illegible]
bene [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a de absinthio ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
frigidum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] vel [illegible] draga/
[illegible] in hoc casu vz Et est dya/
[illegible] in pulue[illegible] et cum oleo de
absinthio et apponatur sup locum actu calidum
[illegible] Alia est rescluma et mollima
super[illegible] de [illegible] de [illegible]
valet [illegible] Guill' de va[illegible] ad hec possunt Rx
[illegible] absinthij [illegible]
nardum et [illegible] an [illegible] pulueris [illegible]
[illegible] cum ballino
an [illegible] tere [illegible]
no[illegible] Ideo valet [illegible]
[illegible] epatis et sto[illegible] et qua [illegible]
[illegible] in [illegible] appeat
et quando appo[illegible] sto[illegible] quia [illegible]
mastice [illegible] ceroti[illegible]
splenis [illegible] o hec empla
[illegible] emplm de [illegible]
vel [illegible] ponatur sup locum
et fiat [illegible] et [illegible] in [illegible] aliis
vt [illegible] est

O[illegible] et [illegible] pre[illegible]
epatis [illegible] et coni[illegible] membris
[illegible] in [illegible] et fit
p[illegible] et [illegible] mam
[illegible] et alia signa [illegible] apatis sit ex colera
[illegible] ex sanguine [illegible] vel ex [illegible] ex [illegible]
[illegible] vel melia vel ex alio [illegible]
[illegible] Cura illa [illegible] sic
[illegible] potione et localibus [illegible]
[illegible] ad frigida [illegible] fit
[illegible] parum [illegible]
[illegible] pon[illegible]
[illegible] aliis [illegible] bibat
vinum album limphatum [illegible] comedat
pullinas [illegible] frigidis [illegible]
[illegible] epithimatum [illegible] opposita vel [illegible]
[illegible] fiat [illegible]
Rx polipodij [illegible] boi [illegible]
[illegible] epithimi an [illegible] pul[illegible]
[illegible] et bulliant in [illegible] vi aqua vel in
[illegible] et in fine [illegible] addatur [illegible] epithimi [illegible]
et illa [illegible] pa[illegible] an [illegible] Et [illegible]
[illegible] et [illegible] aduste [illegible] Consi[illegible] dicit
[illegible] ponatur [illegible] apata in epate [illegible] in
aliis membris [illegible] Et [illegible]
[illegible] solat [illegible] quando [illegible] epate [illegible]
splene [illegible] curat et [illegible] extinguit
[illegible] dicit si bibatur [illegible] cum rotula
[illegible] epatico epati [illegible]
[illegible] apatis quando in epate [illegible] et in [illegible]
[illegible] dicit flores [illegible] maxime valet [illegible]
epatis et [illegible] in vino [illegible] passulis
[illegible] aqua [illegible] sicut res [illegible] 3a intentio
[illegible] Confortantia [illegible] si sit
[illegible] vt oleum mirtinum oleum ro[sarum] de absinthio
[illegible] cum [illegible] oleo anodino Et
[illegible] de mastice etiam valet Item [illegible] dicit
si sandalus ponatur [illegible] albus in principio
apatum [illegible] et [illegible]
et [illegible] dicit [illegible] epatis flor[illegible]

et sto[illegible] et [illegible] intestinorum vz Item dicit [illegible]
na bibita et emplm vz [illegible] et [illegible]
Et ante ad maturationem deueniret [illegible] emplm de
malua [illegible] cum farina [illegible] semis lini [illegible] et pingue
[illegible] porco sine sale [illegible] semen [illegible] cum
oleo [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] apari
[illegible] in [illegible] melius
[illegible] bal
[illegible] in albi[illegible] vel
[illegible] Postea mundificet
cum vng[uento] apiorum vel cum [illegible] et [illegible]
[illegible] et hec
est [illegible]

S[illegible] ex [illegible] in aliis
[illegible] sic [illegible]
[illegible] et cum aliis apatibus [illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] que [illegible]
nibus [illegible] bene vino albo [illegible]
parum limphato Et [illegible] borag[illegible] et pe
trosel[illegible] et [illegible] 2a intentio [illegible] cum pillulis
de agarico vel cum [illegible] de turbit Dias [illegible]
serpillum bibitum [illegible] tumoribus epatis et splenis et
contra apatibus [illegible] 3a intentio [illegible] cum localibus [illegible] in principio
et inungatur [illegible] oleo de spica vel de lilio cum quibus
ponatur parum [illegible] absinthio [illegible]
[illegible] prodest
[illegible]
[illegible] absinthio
et de spica et ponatur sup locum Consi[illegible] dicit de
[illegible] in pantegni epatis apata [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
et melle confert apatibus [illegible]
dicit quod spica celtica bibita cum [illegible] absinthij [illegible]
fert apatibus epatis et sto[illegible] [illegible]
Guill' de va[illegible] vz spica [illegible] absinthio
et passule In vino infundatur et [illegible]
et bibatur [illegible] fiat [illegible] et bibant [illegible]
[illegible] emplastrum [illegible]
in aliis apatibus [illegible] valet hoc Rx mellilo[illegible]
[illegible] lini an [illegible] picis liquide [illegible] olei
[illegible] cum oleo et incorporentur cum farinis
et addatur [illegible] porcino sine sale et fiat emplm
[illegible] ad [illegible] et
permittatur tota [illegible] fiat [illegible]
[illegible] fiat [illegible]

Duricies accidunt in epate sic in sto[machus]
et fit illa durities sicut dictum est de duricia
sto[machi] Et quia illud membrum est principale [illegible]
[illegible] ipsa impediat operationem [illegible] membrorum oper[illegible]
[illegible] p toto [illegible] pot seq [illegible]
[illegible] et mors In cura [illegible] tres [illegible]
[illegible] ponone et localibus [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] 3a intentio [illegible]
cum anodinis Item valet emplm Mesue cuius descriptio
est hec Rx mellilot[illegible] vi florum [illegible]
[illegible] absinthij an [illegible]
[illegible] an [illegible] terbentine [illegible]

[illegible] vio [illegible] oleti [illegible] an ℥ ij [illegible]
℥ v olei sambucini olei de spica [illegible] sufficit
[illegible] et [illegible] valet [illegible]
[illegible] Cuius forma [illegible]
[illegible] ℥ iij [illegible] olei [illegible] an
℥ vi spice [illegible] terbentine [illegible]
[illegible] valet [illegible]
[illegible] pauli [illegible] armoniaci
[illegible] bdellij [illegible] mastic
[illegible] galbani an [illegible] sepe [illegible]
[illegible] an ℥ ij [illegible] petroleon [illegible]
sufficit et hoc [illegible] Aliud [illegible]
q valet ad [illegible] armoniaci [illegible]
[illegible] farine [illegible] an ℥ ij ter
bentine [illegible] olei [illegible] frumenti [illegible]
sufficit ad [illegible] et ponat ad [illegible] postea
addatur terbentine et [illegible] et de [illegible]
et fiat emplastrum [illegible] dicit q [illegible]
[illegible] absinthii [illegible]
epatis [illegible] Constantinus dicit armoniacum [illegible]
[illegible] aceto [illegible] emplastrum et sup [illegible] epa
et splene [illegible]
[illegible] Unguentum [illegible] Gualterus [illegible] q ponit [illegible]
de duricie splenis [illegible] in [illegible] est
Albucasis dicit [illegible] tamen [illegible] decoctio [illegible] aceto
[illegible] bibita valet [illegible] epatis et mollificat [illegible]
epatis [illegible] dicit [illegible] confert duricie epatis
et splenis [illegible] bibitur cum aceto [illegible] cum [illegible]
℥ ij [illegible] dicit [illegible] mollificat [illegible]
et epatis [illegible] si addat [illegible]
a dolore Et aliqui dicunt q decoctio [illegible] et [illegible]
bibita epar et splenem indurata sanat Et si [illegible]
istis curari nõ possit [illegible] ad sanies [illegible]
et fiat ut dictum est supra in aliis

Apostemata fiunt in splene [illegible] sicut
et in epate [illegible] eadem
[illegible] de [illegible] videantur [illegible] et
[illegible] dicta [illegible] et [illegible] sunt ut dictum
est in apate [illegible] alia [illegible]
[illegible] Dicit q̄ [illegible]
rubee [illegible] bibitur cum oximelle resolvit apostema
ta splenis [illegible] Serapio dicit q̄ [illegible]
in aq̄ cum [illegible] et [illegible] et ruta et datur [illegible]
confert apostematibus splenis et epatis et pulmonis [illegible]
[illegible] splenis [illegible] Et [illegible]
[illegible] apostemata splenis Et [illegible] dicit
[illegible] cum oleo [illegible] et [illegible]
confert [illegible] resolvit et [illegible]
[illegible] Serapio dicit q̄ farina [illegible] misceatur cum aceto
et nitro resolvit tumorem splenis Et dicit [illegible]
nasturcij resolvit apostemata splenis et dicit [illegible]
cum melle [illegible] emplastrum Et [illegible] dicit semen [illegible]
cum aceto resolvit apostemata splenis Et [illegible]
[illegible] adeo [illegible] tumores splenis [illegible]
[illegible] cum aq̄ [illegible]
[illegible] indiget

Accidit in splene durities sicut in aliis membris
[illegible] a cura duricie [illegible] epatis
[illegible] in duricie splenis [illegible] cum [illegible]

[illegible] splenis [illegible] vel [illegible]
[illegible] purgatus et [illegible] et
[illegible] complete [illegible] est [illegible]
duricie epatis [illegible] hoc [illegible]
[illegible] ut dictum est emplastrum de [illegible]
[illegible] et [illegible] duricie [illegible] valet [illegible]
est [illegible] de [illegible] et
pauli valet [illegible] et [illegible]
armoniaci [illegible] bdellij [illegible] an ℥ [illegible] olei
de spica ℥ [illegible] terbentine ℥ ij farine [illegible]
lini an ℥ [illegible] farine [illegible] sufficit [illegible]
[illegible] fiat emplastrum
Invenitur [illegible] pone [illegible]
[illegible] emplastrum [illegible] absinthium [illegible]
duricie [illegible] in emplastro [illegible] Serapio
dicit [illegible] splenis [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible] et [illegible]
tamarisci et [illegible] omnia illa [illegible]
in aceto [illegible]
[illegible] tamarisci
[illegible] splenis [illegible]
[illegible] confert [illegible] splenis [illegible]
ponatur [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
tamarisci [illegible]
armoniacum cum aceto [illegible] emplastro [illegible] duricie splenis
[illegible] dicit [illegible] cum aceto [illegible]
apostemata splenis et duricia [illegible]
[illegible] splenem [illegible]
[illegible] et emplastrum [illegible]
[illegible] Constantinus [illegible] dicit [illegible]
[illegible] tamarisci [illegible] pulvis [illegible]
[illegible] et [illegible] tamarisci an [illegible]
[illegible] aq̄ [illegible] et ad
[illegible] melle et aceto [illegible] sufficit fiat [illegible]
[illegible] fiat [illegible] et [illegible]
in hoc [illegible] Unguentum [illegible] in duricie splenis
[illegible] ponatur [illegible] herba [illegible]
[illegible] armoniacum et [illegible] duricie [illegible]
[illegible] addatur [illegible] armoniacum [illegible]
postea colatur [illegible] liquefactis
[illegible] ad [illegible] et addatur [illegible] et olei [illegible]
Unguentum [illegible] dicit [illegible] esse unguentum [illegible] potissimum
contra splenis et [illegible] duricia apostemata et [illegible]
[illegible] Unguentum [illegible]
[illegible] ℥ vi [illegible]
[illegible] ℥ vi [illegible]
sulfuris ℥ [illegible]
et de [illegible] unguentum
splenetic et epatic et [illegible]
[illegible] valet [illegible] Gualterus
de [illegible] dicit [illegible]
habet [illegible] an [illegible]
tamarisci ℥ ij olei [illegible]
℥ [illegible] aceti ℥ ij armoniaci bdellij an ℥ [illegible]
[illegible] ℥ j [illegible] et aceti et olei [illegible]
[illegible] ad [illegible] aceti et [illegible] pul
[illegible] addatur [illegible] fiat unguentum [illegible]
dura et [illegible] Unguentum [illegible] bibi
[illegible] in duricie [illegible] addatur [illegible]
valet [illegible] Confert [illegible]

[illegible]

... cum eplet q eplen nō pōt p emptim

In umbilico [illegible] eminentia q [illegible] vel [illegible] p prius ipa eminentia ē apa [illegible]

[illegible]

... de apate famose huius loci nō lo[illegible] qr q curat vt apa costmez qre vide illic.

[illegible]

Est autem ydropisis [illegible] ventris [illegible] ad opus cyrurgicum [illegible] aquosa [illegible]

[illegible]

Tonalia

·ontim pnt esse meode q in asclite febrieñt e mala
ꝑplo fria epatis et e mala q° mhda epatis roe febr
qre zr Spiro aut q vna [illegible] egritudi e medi· relinq
remitti · et isto° no est iroucieñs Inconeñt enim q ani
bo sunt i intendi · ꝭ vni medi rehq remitti Spiritu
[illegible] ydropisis ab ydrops q e aq· pisis passio· qi
aquosa passio· ppe in ventre vt dicit beimg Signa
sperii tem sia st insla° et mala rolerattio facici et
ꝑsmor et debil supfluitatiz q [illegible] Signa
ppa asclitis· sut demacratio [illegible]
mbroz Et si vent agitet sonat [illegible]
aq Et alia signa apatis aqsi gsidera dicta i p°
lib° et vide illic Signa yposarce st tumor vlis
tocius corpis Et si [illegible] q p mat dimittat mucrnas
et venter no e [illegible] sicuti aliis spebs Signa
q recipeñt a pulsi et ab vrinis et ab egsoib et ab
aliis rebz expulsis · ꝯ· phisici dimitto q re ab eis · In
ydropisi st illa [illegible] ppo i 2° pnosti q ois yd°
pisis i acutā feb [illegible] conuit se gtinua
vix vel nunq [illegible] mala et sunt
mala q e disgiuemē ta ptiuz i omibz mēbris. yd°p
que pucit ab epate e peior illa q pucnit a splen
vel ab aliis m [illegible] oes spēs ydropis asclites
e peior / yposar [illegible] mg mala / tympanites media
int duos Et q ydropisis e morbi difficilis · ideo
de ipa parū pmitte debes · In sola asclite opatio
cirurgica habz locū q re illas duas spēs dimis phi
sicis dimitto · De ista cura i inicio multos mōs opan
di · et spali loq° de ipa spē q ad cirurgicā ptinet
vt videt Pma mg gsistit in rbs · s · i dieta cuōc
et localibz · 2a mte° gplet hoc mō Dieta ei° sit
vt dem e i apatibz scāmes ꝫ sit magis strīa et de
sicatiua q illic sit dictū et nō rexpitulabo vide i
aliis caplis 2a mte° gplet cu purgatoibz q re
cu pillis de reubarb q cuant māz ab epate De
scpētōe tñs fiat purga° Ite ex succo piros potatu
de mane ad qtitate duoz cochariū sume purgat
cos et supius et inferius et exptū est [illegible]
sit depurat· et pōt dari cū aq mel [illegible]
zucri Et Guido dicit aq distillata a mediatis [illegible]
ticibz radicis canne et florib sambuci e opti° Est
purga° pfecta multis vz q fit isto° Rx· cortic m
dicis apij · et feni et ameos · et squinati an · ʒ · v · rosar
rub · spice an ʒ iij · coquat in lb · j · aq donec ad 3a
pte redeat et det in potu Et medicamie de [illegible]
[illegible] corticis p adustione sp gru cerasoz [illegible]
tione datar i vino i qtitate grani pini vale [illegible]
[illegible] et ydropicos q multaz qtitate humiditatiz
[illegible] p vrina Et ego dico q cantarides cū aqua
[illegible] vz abscisis alis et capitibz et valde pro
cat et exptis sunt et qtitas sit ꝯ i c / Alia q educit
aq exptā st ista Rx · vsnee · dico ego crit i quer
cubz et est qū i modū lane vel capilloz Et addat
aliqntul pulūis siuterre et aq decoc [illegible] et mo
dic zuc rub · Polus eius zuc vsnee · a [illegible]
lb vsq ad tres ide opat et facit deteriu [illegible]
Aliud q educit mirabilr aq ydropicoz [illegible]
e h· tollat buffo siluris que i nemorib reptitu
et scindat sup ventre et sup rene pacientis ponat
et ligat educit mirabilr aqsitate ydropicoz p via
vrine · Ras dt gnr q gfortet epar cū trocis de ber
beris cuius hec e for · Rx succi berberis · ʒ · iiij · sandal

[illegible]
[illegible] ʒ · i · spice [illegible]
cū syrupo acetoso [illegible]
fortet epar ad ext [illegible] sandal [illegible]
vino potio · In oi [illegible] pdictis q m e calitas ptci
nalis in epate · tc a [illegible] lactuca endiuia et epa
tica et venter emplet [illegible] emplo q fit de farina or
dii sterco e ouino capere [illegible] bolo armeno atq chi
molea limatijs tritis [illegible] et i corpanis ru
bicimo et pax aceti et [illegible] sole et i hoc
e mirabilis calitas solis [illegible]
ꝭ i aliis recurrere ad [illegible]
no fiat cura° [illegible]
Cautiza cū multis [illegible]
[illegible]
ne et sin° [illegible] duo [illegible]
fm longū liga et dimitte [illegible]
vt aqsitas p ea posset [illegible]
curatus et fuis [illegible]
et cū h° incidis ifirmū [illegible]
ipm iuuene et no sene [illegible]
[illegible] neq fluxū neq [illegible]
i pediat · q debet fieri cū ferro [illegible]
et albucasis · Incidas a pte [illegible]
p tres digitos Et dic [illegible]
et h° vt possit ifirmus iacere [illegible]
et sup fissura vt aqsitas [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
s · mcisionis [illegible]
vnius digiti [illegible]
strumēto [illegible]
exeat et exire possit [illegible]
de aq exeat · pelle dimittas [illegible] claudat vulnus
sic factū vt phibeat [illegible]
modico parū [illegible] potenas
sit refocillat [illegible]
nulaz ex eis vel [illegible]
b qntū virt ifirmi potit sust [illegible]
[illegible] nisi subsiste [illegible]
et i firmū ad morte duce [illegible]
Memor sis sp q oi cuoe [illegible]
Et post [illegible]
[illegible]
pmittat [illegible]
fortis et nutri [illegible]
et subtilib odoi [illegible]
eunde modū opar Et [illegible]
aqsitas sit extracta [illegible]
et si aliquid remāsit cū exsicc [illegible]
Mundatū madidū vsq ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nō loq° q dicōs phisicos pti
[illegible]

I n inguine accidit apata sicut sub azell
roe expulsionis epatis q māz supfluaz ad
illa loca trāsmittat Et q de illo i p° l° feci m
tione · Ideo q Aui° fecit mētione hinc e q hic di
mitto Et p illo caplo et apate reuerte ad p°

[illegible] quia [illegible] vel medio [illegible] mollificatio [illegible] cum [illegible] versus et [illegible] videt[illegible] mulier [illegible] Et ergo [illegible] iam [illegible] [illegible] ab illo [illegible] quod [illegible] [illegible] motione [illegible]

Hec passiones fiunt [illegible] [illegible] a quo resolutum [illegible] grosse vel [illegible] coagulato [illegible] et [illegible] Et [illegible] tarde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel oleo de [illegible] Item [illegible] [illegible] ponatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Hernia [illegible]

Hernia testiculorum

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

R[illegible] [illegible]

H[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

aliquando intrat foramen siphac propter quod vidi multos deceptos credentes esse rupturam. Cause huius hernie sunt debilitas virtutis digestive epatis. Et ad hoc adiuvat regiminis malitia ut superius dictum est in capitulo de ydropisi. Signa hernie aquose sunt inflatio et equalitas cum mollitie et splendor cum lucidi[tate] et redit tactui et sonat ut uter plenus aqua. In cura illa sunt tres intentiones ut dictum est. Prima intentio et 2a complentur ut dictum est in ydropisi. 3a intentio completur hoc modo facta purgatione et ipso ordinato bene in sex rebus non naturalibus. Inungatur locus cum oleo costino vel cum oleo de lilio. Iterum emplastretur locus cum emplastro dicto in c. de splene ut vz maltum et vide ut dictum est illic. Item valet hoc de me[dicina] Avicenne. Recipe mel. ℥ iiij. cere ℥ ij. olei ℥ ij. piperis granorum lauri ana ℥ 2b. et fiat ex eis emplastrum. Aliud ad idem Guil. de salicero. Recipe sulfuris ℥ iij. rasine lb. s. lit[h]argiri aluminis zuccarini ana ℥ vi. olei ℥ ij. dissolvatur rasina cum oleo et coletur et cum infrigidatum fuerit incorporetur pulvis aliorum rerum. et in fine addatur aliquid aceti cum eis et hoc frigido ponatur super locum calidum et hoc sum expertus et mihi bene successit. Qui autem per istum modum curari non potest precipit Avicenna et Guil. de salicero quod locus aperiatur cum fleubotomo lato usque ad aquam et extrahatur aqua et ponatur tenta in loco ita quod apostemas que est in loco possit exire. Extracta aqua claudatur foramen et super locum fracture quod in inguine ponunt emplastrum constrictivum sepe cum bacalis dicto in de cura [her]nie ventositatis ne aquositas per didimum descendat quia per alium locum descendere non potest. Et si redit aqua per iij menses vel per tres vel per aliquod tempus dicit Albucasis Avicenna et quod illa operatio reiteretur. Ego autem habeo unum de montanis cum illam operationem facio de quinto in quintum vel de 6o in 6[tu]m. Sed quod apostemas ad bursam descendit et antiqua est et solum per se et ista pertransit viam suam. Precipit tamen Brunus quod facta incisione videatur si testiculus sit corruptus quod cognoscitur ex fetore et mala complexione et colore. Deinde dicit quod didimus ligetur superius et incidatur et ipso inciso pro maiori securitate cauterizetur ut in hoc dicit Rogerius. Et iste est modus per quem hernia intestinalis curatur et hoc toto completo consolides locum ut dictum est in aliis locis incidendo tamen cum fleubotomo respicias et sis cautus ne testiculus tangatur quoniam timor esset de sua corruptione. Et Alchabas et Albucasis a medio burse usque prope inguinem aperiunt et aqua extracta ita didimum [illegible] solidant quod aqua amplius descendere non possit. Et istum modum observa. Et maxime in illa aqua que inclusa est in chisti. Deinde facta incisione ad confirmandum [illegible] modicum de arsenico appone cum cochione. Deinde post casum escarum locum consolida. Aliqui tamen magistri cum cauterio hoc faciunt et ponunt in pectine et locum aperiunt usque ad didimum concavitatem et ipsam aquam extrahunt et locum consolidant. Aliqui vero alii magistri cum cauterio actuali hoc faciunt. Sed iste modus mihi non placet licet ab aliquibus acceptetur. Sed quocumque purgatur quod aqua extrahatur bonum est et ex te eligas modum tibi magis placidum. Unum tamen tibi recolo quod illa que dicta sunt in primo libro in capitulo de apostemate aquoso hic valent quia illa recurre adminus.

Hernia ventosa non est nisi tumor causatus in bursa testiculorum a materia ventosa illic currente. Et signum eius est quod tumor iste advenit subito et pellis testiculorum

lucet et est splendor cum lucididitate et levitas est cum resistentia quia non cedit tactui. Et ego credo quod illa ratio sit singularia sed omnia vel in pluribus sunt. Sed a predominanti fit iudicium. In omni hernia timendum est de articulis quia diuturna mora rerum aliarum mixtarum ipsos alterat et corrumpit ipsos ut voluit doctores famosi. Causa autem harum herniarum est debilitas virtutis digestive epatis et malitia regiminis. Et pro complemento istorum apostemarum recurre ad primum librum ad capitulum de apostemate aquoso et ventoso et vide que ponuntur illic et hic valent. In cura ista habes tres intentiones. Prima est in dieta 2a in purgatione 3a in localibus. Prima et 2a intentiones complentur ut dictum est in capitulo precedenti huic immediato. Respirat tamen se a leguminibus et aliis ventosis ut sunt castanee etc. Virtus digestiva eius confortetur cum electuario dicto in capitulo de duritie splenis cuius nomen est electuarium de ruta vel confectiones de ruta. Clisterizetur cum oleo in quo decoctum sit ciminum anisum feniculum et ameos et amonium et parum mellis. Item etiam clisterizetur cum vino in quo bacce lauri sint bulite vel alie res dicte vel aliquid [illegible] 3a intentio completur hoc modo. In principio vz oleum de aneto oleum de ruta [illegible] oleum nardinum ut dicunt doctores [illegible] fac emplastrum [illegible] ex cimino ruta [illegible] feniculo et cum oleis dictis incorporetur [illegible] dictis recurre ad emplastrum de apostematibus ventosis dictum in primo libro. Et Guil. de salicero [illegible] composuit. Recipe cimini ℥ j. ameos [illegible] feni. apii dauci fe. fabarum baccarum [illegible] vini sufficientem ad [illegible] his et ponatur ad ignem et cum bullierit [illegible] omnia aliarum rerum. Et cum inspissa[tum] [illegible] omnia fricentur cum aliquo oleo [illegible] locum ponatur actu calidum. et sic per usum [illegible] unguentum Tyranni de stercore vacce positum [illegible] duritie splenis hic [illegible]. Et Par. de varig. hoc emplastrum composuit in materia ventosa et aquosa. Recipe bdellii ℥ ij. baccarum lauri ℥ j. olei laurini quantum ad agitationem sufficit. Hoc valet ad herniam aquosam et ventosam. Et ego dico quod si huic addatur semen ameos et anisi et feniculi et oleum anetinum valebit melius ventose convenit. Ga. et Dias. et Albucasis et Guil. de bdellio. Dyas. tamen dicit bdellium sicilense in crepatura testiculi quando cum saliva hominis ieiuni fit emplastrum vel unguentum. Vult hoc etiam de bdellio. Et dicit sic Ga. quidam ungunt eas et maxime armoniaco in trochis. i. in habente aquam in orem quia in bursa testiculorum remansit saliva. Et Guil. de varig. dicit Ego autem experimento inveni utilium. Et Albucasis dicit quod bdellium remollitur cum aceto quod fit emplastrum et ponitur super herniam confert multum. Et Avicenna dicit maticis que dicitur morella confert facta incisione huic aquose et ventose. Ego autem non invenio ab aliquo quod hernia ventosa debeat incidi.

Hernia carnosa dicit Gal. in de interioribus preter naturam dicit esse tumor carnis natum circa ipsos testiculos. Et hernia varicalis dicitur esse venarum preter naturam in eis i. iuxta

[illegible] ... fi brūtu [illegible]
[illegible] Alba [illegible] cuiuf
[illegible] Diuerſ
et ... et longo tpe [illegible] et ... tangit ...
... nullo⁹ inuenit et ...
[illegible] dolor et qn tangit ... i affinitef
[illegible] inuenit ...
[illegible]
[illegible] albu
[illegible] propter videtur
[illegible] ... pano ...
[illegible] ... de
bet ... vides et firma [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ... q⁹ autē
[illegible] albu ... et ſi ... poſſet tute ...
[illegible]
[illegible]
[illegible] ... et ſemde et fuc
et [illegible] in ... ſtmnh ... deinde
[illegible] ... vidē q ſi ... fuit
[illegible]
[illegible] et fuc et
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

H[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

S[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

confert trita et tollit dolorē coxe qui folia eius cum
folijs lauri terit et supponit Dico ergo quod si apata
sint dura addat istis aliqua pinguedo mollificatiua
fiat tamen ut disposicio loci requirit Dixit etiam vue passe
cum polline fabe testium tumorem solvit Dixit etiam
sal vue passe assungia mixta ad inuicem illud tumori
testium solvit Kyrannus dixit radix vitis albe cocta
tumorem genitalium et omnes plagas dissipat et spargit
Dixit etiam stercus capre cum vino veteri coctum et suppositum
tumores articulorum et genitalium et ulcerum perfecte sanat
et vin fluent Dixit si ex radice affodillorum et fece
vini fiat emplastrum valet apatibus testiculorum Et bar. dicit
quod idem potest emplastrum ex floribus affodillorum decoct in vino
Confert etiam emplastrum ex floribus cardi benedicti coctis in vino
Dixit etiam diuc Emplastrum factum ex mentastro et calamento
montano addito fermento butiro et sale confert apatibus
testium Dixit etiam fiat emplastrum cum fabis et vino super apata
testiculi Et dixit etiam administretur cimin cum aceto
et oleo et farina fabarum super apata testiculorum similiter
melle et oleo administretur Dixit etiam castoreum remouet
ventositatem maturat et eius frigidum testiculi Constantinus
dicit apozima mente sanat apata testiculorum et eius
dolorem Serapio dicit bdellium soluit apata testiculorum
et alia et est calida et sicca in 3° Et dicit etiam quod
cum oleo miscetur semen lini fenugreci et ruta confert
apatibus testiculorum Dixit etiam quod stercus capre adu
ritur est magis resolutiuum et curat apata et etiam miscetur
in emplastris resolutiuis Si enim testiculus fiat inunctio
cum felle tauri dicto ego et melle confert apatibus et dolo[illegible]
bus testiculorum Verum est quod hec que dicta sunt conferunt [illegible]
orei quare ista capla sunt vicissitudinaria quod ergo
legantur sibi Si ergo ex dictis in casu 0 sed specialiter ex
parte ista non conferunt nec etiam illa nunc dicta [illegible]
retur locus sicut quod eius disposicio requirit facta tamen purgatione
primo cum maturatis dictis in alijs apatibus frigidis
Dixit tamen Serapio de hoc quod sal miscetur cum origano et
fermento maturat apata testiculorum facta matu
ratione extrahatur sanies Et non permittitur diu quia testi
[illegible] corrumperetur facta apertura et mundificatione procuretur
[illegible]t consolidetur [illegible]

Q[illegible] aut apata dura sequuntur intentiones
[illegible]
[illegible] sunt ista duricies et
[illegible]
[illegible] et purgatur [illegible]
ista vale Et post [illegible]
cum aceto dissoluit et lenit apata dura testiculorum
Dixit etiam emplastrum factum ex agno casto et p capite ex se
eius cum butiro et sale molliunt duricies testiculorum
Serapio pix humida lenit apata dura et maturat
sanies plusquam faciat sicca mixta cum mirra equaliter et porro
et duricies maturat et ani et testiculorum apatibus
subuenit et curat Dixit etiam semen herisimo confert du
riciebus antiquis que sunt in testiculis et mamillis Et gal
in. xi.° dicit quod mollificat bawedas i. apata per
aurem Kyrannus dixit pix humida cum cera maturat
apata dura huius loci Dixit etiam stercus coctum cum vino
veteri et suppositum omnes tumores genitalium et uberum
perfecte sanat Dixit dyas pix humida mixta cum
polline ordei et lotione infantis i. cum urina infantis

non polluti valet Et bar dicit quod oleum piscis in hoc valet
et est forcius Et dicit etiam omnes orobum potidos et testicu
los indurantos digerit Emplastrum etiam factum ex cineribus
albis factis in calore incineratis valet dicto ego et experto sum
Dixit etiam dura apata testiculorum mollificat et resol
uit sordicies que in parietibus balnei reperiuntur et super sor
dicies aluearis et vocatur mu et hec sordicies cali
de applicantur Albe dicit videri mollit apata du
ra et magna que sunt in radice aurium et etiam dure
cie mamillarum et testiculorum War. de varig. dicit quod
cum folijs agni casti et pinguedine porci et oleo fiat em
plastrum tollit scliroziz testium et Guil de varingna
dicit sanatur furfur et inde sufficienter teratur donec
per cribrum subtile cribelletur Deinde misceatur cum ar
moniaco dissoluto cum oximelle et loco parum calido
applicetur Et assidue super locum assiduetur sunt iterum
et mirabile est in apatibus duris testiculorum Dixit etiam
quod apata dura maxime testiculorum et ani mollificant
mellilotum bulitum et dolorem coxe sedat Si volumus
illud magis sedatiuum apponat semen [illegible] Si
volumus magis mollificatiuum addatur fe. f[illegible]
lini et vitella ouorum decocta Et si volumus illud ma
turatiuum addatur farina molendini [illegible]allago cuiusque
Confert etiam magis in apatibus odo[illegible] vitella
Semper at hic et ubi fiat [illegible]
quod super dictum est de disp[illegible] mamillarum et sic
quod illic dicitur hic requirite [illegible] capla vicissitudi
naria sunt que simul plegantur

De apatibus virge

Quantum ad
[illegible] dixerunt veteres quecumque conferunt in
apatibus testiculorum conferunt apatibus virge
[illegible] Dixit quod apatibus v[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
lea confert cum aqua solatri [illegible] virge Virga
populeon et solatrum [illegible] in hoc casu Dias
[illegible] veneris et eius cong[illegible]
[illegible] in vino cocta aut ferm[illegible]
virge spargit Dixit etiam quod [illegible]
tumorem ani et virga veteris curat [illegible]
dictum in ca° [illegible] si
virga infle[illegible]
succo portulace et apponatur [illegible]
farina cocta et cataplasma tumorem virge [illegible] Alichal
dicit de stanno si stannum fricetur ad lapidem cum modico
vino et oleo oliue apatibus virge prodest que sunt vere da
Guil de varig dicit Experiencia scio quod apatibus vir
ge et omnium genitalium confert oleum fumosus in morta
rio plumbi ut alibi dictum est Et si veniunt ad sanies
maturet et aperiat ut dictum est in alijs apatibus De
apate frigido et duro virge curatur sicut curantur
apata frigida mamillarum Recurre ergo ad illum tractatum
et per dieta et purgatione deinde cum localibus Amphi
dixit quod betonica cum vino trita valet tumoribus virge et
dolori [illegible] Rodel dicit coquatur betonica in vino et valet
Albuasis dicit quod succus origani curat virgam inflatam
Et si contingat quod tale apa sit ancrosa ut sepe accidit
incisio

Transeamus nunc

et gross illā expurgāt et apam dissolvit Dixit est
sessio fcā in decoc[illegible] seīs lini dissolvit apam matris
Dixit est q fint cataplām cū adipe anseris apate
vulve dissolvit et maturās ad sanitatē pducit Avic.
dicit calas arōticus bibit cū melle et seīe apij ad
apam matris vz. Dixit est oēs spec phibēt apa
ta matris sedēdo ī eis dicit est lauda[illegible] dissolutū
apata mris sanat suppositū ī pessa[illegible] Sapio d[illegible]
fiūt ex decoc[illegible] fenigreci sessiones mulieribus et cōferūt
dolori mris accidēti ab apatibus eius et eius roborati[illegible]
Dixit est clistē fcm cū amurca olei cōfert ano
[illegible]
tiores et ōstitiones mris fomētata adhibet Dixit
est bdellium mris tumori et inflamaci suffumigacio
succurrit Et d[illegible] est pulegiū fomēto adhibitū tu
mores matrilares tollit Albu[illegible] dicit q lōgo [illegible]
[illegible]
Dicit est [illegible] resolvit apam mris et ē cala et [illegible]
[illegible] dicit cataplām fcā ex calamo
[illegible] apata vulve. dicit est oleū de a
migd amaris dolorē vulve et suffoca[illegible] et torsionē
et apata ī ea nata curat Dicit est oleū de ireos
apata nata ī vulva curat et dissolvit. Dixit itez
succus mēte mixtus vel penzaricatus et sup pectin
cataplāstus mēstrua pvocat putridos [illegible]
desinēt dolorē eius tollit apata nascētia ī ea [illegible]
curat. Ras dixit lana intīcta ī oleo lilij [illegible]
ī matre īmissa vz cōstrictioni mris orificij et eius
spasmo et apatibus q fiūt ī ea. Mahebas dicit de
flore [illegible] sic solvit apata q fiūt ī ca ma
trice si cataplasmet[illegible] eo locus pilorum Dixit est [illegible]
longa dissolvit matris grossiciē et loq[illegible] de radi[illegible]
Mesue dicit oleū de storace confert dolori mris
et teniū et [illegible] et calefacit ea Conferiū est infla
cōibus flores et [illegible] a cardi bndicti bibita ī vino diu
[illegible] aut ad sanie deuciat maturet
[illegible] ut dcm ē in apatibus saniosis virge et cō
solidet eodē mō ut dcm est saluo q si apa cēt in
loco q nō posset videri tuc medicine cōsolidatiue
et īcarnatiue p pessariū miscāt et sic itellige

D[illegible]ies accidit in matrice frequēter a expl
sione apatū calidorum a. frigidorum et h[illegible] est vi
plurimū Et aliquā hoc nō accidit et ē rarius. fiūt aūt
iste duricies. a ex adustione h[illegible] calore a ex resolu[illegible]
subtilis remanēte grosso fiūt ex adustione hūorum
frigidorum vel ingrossatōe eorum Dicem ordinatam et pu[illegible]
ga[illegible] fcā ut dcm ē ī duritie testiculorum Dicit Albu[illegible]
quo ad lombia. qū pōit[illegible] lac ficuū cū amigdal laxat
ventrē et remouet duriciē mris et est ani[illegible] Avic.
de ficubus cū amigdal ōmedant duriciē molli[illegible]
est cronis duricies ōfert mris et eius cōstrictiōi
Dicit est abrotanū duricies cōfert mris bibitū et
more empl[illegible] suppositū et ponat ex eo usq ad ℥. v
Dixit itez storacis ōfert duricies mris et pvocat mē
strua et apit matricē Dixit cucurisma fcā ex decoc[illegible]
minuslibus p[illegible] Altee max[illegible] si addat sibi farina fen[illegible]
grī. duricies mrīcis remollit Et subdit q poat cū
glutino alboti et duriciē mris Et ōfert coartatōi
eius et sit[illegible] solū decoc[illegible] eius et idē dicit de seīe Dixit
est lactuca agrti ōfert apatibus duris ī mrīce suppo
sita et sedendo ī aq ipius et est cala et sicca ī ii[illegible]

Dixit est ysopus ut humida resolvit duricies q fiūt in
pte vesice et mricis et confert frigitati renū Dix[illegible]
est ex butiro fit clistē ad apata cala et dura ī in
testinis matrice et testiculis Albu[illegible] dicit fit sessio in
decoc[illegible] malue et remollit duriciē matris et est am
Et sapio d[illegible] qū ficus sicce coquūt cū fenugreco in
aq or. et fiūt in ea sessiones ōferūt duriciebus
matris Et bar. dicit q fiūt [illegible] et pōt fieri
ex eis empl[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
matricis et dilatat orificiū eius [illegible]
bibit[illegible] cū vino facit h[illegible] Dixit est qū fit nascale
cū storace et est bibit ōfert coartatōi mricis et
pvocat mēstrua Et bar. dicit idē pōt singuli
fcm ex ipsa Dicit q cū elixatura fit encatisma
ī quo sedent mulieres ōfert duriciebus [illegible]
et apit orificiū eius Dixit est miscetur fenugrecū
cū adipe anseris et fit inde nascale mollit duri
ciē matris et coarta[illegible] eius Itē dicit yreos elixatus
et fiant itaq sessiones ī decoc[illegible] eius cōfert dolori
matricis et mollit duriciē eius et apit orificiū eius
qū stringit[illegible] Et dyas. dicit de yri plurima Sedm
aūt Avic. lateriniū oleū pessarizatū tumoribus
duris mris confert Dixit est sapio ysopus
sicca valet ad duriciē et frigitatē q s[illegible] ī matrice
et renibus vesica et epate ōfert sto[illegible] et epati
Itē dicit ōfert in ōfec[illegible] nascaliū et cō[illegible]
riebus eorum Et bar dicit qū misceat[illegible] cū [illegible]
anatis et oleo yrino ōft Dixit est [illegible]
maturat apata dura plus satis [illegible]
mixta cū mirra [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
pollīne ordei et urina infātis nondū polluti
Et bar. d[illegible] q oleū yrinus ē fortius ī h[illegible] Dyas.
dicit storace bibita [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
cos iuuat [illegible]
[illegible]
Dixit est de [illegible] q pōt calefacere et relax
are et molli[illegible] dant duricies et inflacōes
tollit Et al[illegible] dicitur q radix oppoponacis ōft
duriciei et ve[illegible] qū fit encatisma cū eo
et qū suppōit[illegible] Dixit est matriūa. 7 folia similia
folijs caōille et vocat[illegible] bono [illegible] herba
fomēto adhibita duricies [illegible] solvit Et Avic.
vocat eā vehmen et resolvit duricies mricis et
apit opilacōes Et aliq [illegible] dicūt q folia porrorum
[illegible]
to et sedent ī decoc[illegible] illa mulieres ōft coartatōi
ori mricis et duricies eius et ōft est qū ppt bū
ditatē extrīcē ī mrīce fit passio. Aq decoc[illegible]
pulegij tollit duriciē mris et eius suffocacōes
ōfert vētositatibus eius et eius ascensui ad superiora
Et gal. dixit ī 7[illegible] de decora[illegible] lesimini et p
floris Idē dicit est oleū de lilio ē aptissi[illegible]
duriciē matris Et idē vult de folijs et ra
dicibus lilij et sit[illegible] qū coq[illegible] radix eius cū oleo

[illegible] in par in essentib. matricis et sib. oleum [illegible]. Constantinus apozima rotule fetide frondium valet duritiei vulve in sessione. Rasis dicit quod oleum anetinum mollificat duritiem epatis ubicunque fuit sive fuit in matrice sive in aliis membris. Dicit etiam quod ex cerebro vituli vel cervi fit pessarium mollificat apata dura mirifice. Pessarium domini Rasis. Rx. adipis anatis medulle cervi vel vacce bdellii mell. croci vitelli ovi assati fecis olei de lilio ana. partes equales dissolvantur in vino et fiat pessarium expertum. Ypocras dicit radix altee agrestis decocta cum oleo et adipe coturnicis deinde cera addita et pinguines et ad omnes passiones muliebres valet. Sexto plato dicit adeps gruis cum adipe anseris matricis duricies et opressiones dissolvit. Et Guil. de varig. dicit sessio facta in decoctione radicis peucedani duricies omnis matricis confert. Et dicit etiam quod duricies est in collo matricis quod frequenter putant esse cancer et aliqui putant quod sit lapis in vesica quod ex hoc urina frequenter retinetur. Rx. amarantum et coquatur bene in oleo et exprimatur et fiant ex eo pille vel pile filo ligate et supponatur. Item supponatur involute in panno rasino et hoc est mirabile. Cum si duricies multis foris ad tactum per ventrem appareat sic multotiens a pluribus apparet cum aborsum. Tale fiat predictum amarantum in tegula et ventris supponatur. Et dicit etiam quod experimento habuit quod mulier quedam habens menstrua et duritiem matricis comedebat in fritellis ex foliis malve in quantitate mixta cum foliis millefolii et plantaginis in prima quantitate et sanata fuit plures a menstruis et a duritie matricis. Ut videtur hoc dico ego quod si ulcus hoc fiat nascale prodesset valde multum.

Operationes secundum sententiam doctorum morbus est ut sepe duricies generantur ad cancerum. Et [illegible] est puto. Cum quod duricies accidit in illis locis [illegible] est quod aliquando fiat cancer. Et ratio est manifesta ex pluribus [illegible] [illegible] de eo non fit [illegible] Et quod supra [illegible] [illegible] dieta et purgationes [illegible] [illegible] [illegible] quesivit secundum sententiam divini ypocratis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponat. Et quis cum vellet alias medicinas vadat ad librum primum [illegible]. Alkabas dicit quod emplastrum factum ex foliis malve admixto modico oleo amigdalarum [illegible] dolorem omnibus cancros mirifice. Dicit etiam quod fiat [illegible] oleum cum cera et in vase eneo cum vino bulliat [illegible] [illegible] Et dicit etiam quod si supponatur [illegible] suppositorium [illegible] adipe anseris et laudano [illegible] [illegible] cancrorum matricis. Et dicit etiam quod pessarium factum ex lacte lactantis puellas et modico saphram [illegible] sit mirificum aliquid ex opio secundum [illegible] dolorem cancrorum [illegible] confert. Et dicit quod in purgamentis id quod in balneorum [illegible] adiungatur si teratur et cum oleo rosarum misceatur et cera et fiat spissum et de hoc matrice optime emplastrentur valet manifesta prodest contra cancrum qui est in matrice. Et Guil. de varig. dicit

Cum autem estuaverit et diffusio fiat tunc cum bleta ex foliis altee viridibus coctis pressis positis in aqua mellis deinde trito cum modico oleo rosarum et fiat emplastrum quod certe utile est. Confert in hoc casu papaver viride cum cum coriandro viridi et virga pastoris et stramonio terit. Deinde omnia cum oleo rosarum mixta supra emplastrentur. Confert etiam in hoc casu si fiat clistere mitius ex aqua tepida et oleo rosarum et lacte mulieris et aqua portulace et coriandri viridis. hoc namque dolorem cancrorum compescit ut inde dicit hali. Et in tali dolore si fuit hoc accidens ex extra sanguinis quantum fiat clistere cum succo ypoquistidos et bolo ar. et cerussa plumbea dissoluta cum succo arnoglosse. Expertum Guil. de varig. Lac impositum cum aliquo cineris sicut est cinis fornacis in quo es purgatur vel aliud simile malum confert sic de

Apostemata ani cum aliis apatibus [illegible] et similes vulneribus in ano et apatibus. In eo [illegible] Guil. de varig. quod mirra cum farina ordei decocta apatibus malis ani et mirifice confert. Et Auicenna dicit mellilotum cum lentibus et gallis confert apatibus illis. Et Constan. dicit mellilotum apatibus ani et vulneri cum vitello ovi et farina fenugreci et sede [illegible] prodest. Et Sarapio dicit quod mellilotum coquatur cum melliccato valet. Auripigmentum cum oleo co. mixtum confert emoroydibus et botor ani. Et dicit Sarapio et Constan. dicit quod curat emoroydes et pustulas ani. Sarapio dicit cerebrum anseris domestice cum ipso adipe et fenugreco et mellilotum decocta vel sine suppositum ragadias emoroydes omnes et tumores curat. In declinatione istorum competit et in parte status emplastrum factum ex foliis rorismarini cuius [illegible] species sit valet apatibus ani. Et Auicenna dicit malum [illegible] apatibus ani malis. Et ego dico quod ista duo emplastra cum oleo laterino vel de ruta valet. Et Gal. dicit in uvis de lucio quod ipso utuntur homines ad livores qui fiunt in oculo et ad flegmones que in ano fiunt et ad oris ulcerationes. Dicit etiam Auicenna bdellium resolvit apata ani. Et quod fit ex eo suffumigium valet etiam ut dicit Ypocras. Rasis dicit oleum pirorum mirabiliter valet apatibus ani. Bar. de varig. dicit valet hoc emplastrum de polipodio. Rx. polipodii teratur et coquatur et postea cum axungia ani ponatur et confert tumoribus qui propter emoroydes eveniunt. Addide valet emplastrum de pomis suppositum in cura de apatibus testiculorum. Et autem ex istis non resolvatur fiant maturativa dicta supra. Galienus dicit quod in maturativis istis. pro isto loco addatur tapsus

barbasso q̃z ꝑpetate maxi[illegible] habet ad hoc ꝯtē ponat̃ in ea mellicratū et fenugrecu̾ q̃ oīa ad ipm̄ vtilitē habet. Facta maturac̄oe adhuc nō ꝯpleta bone fiat incisio tumoris fistule [illegible] ꝯptionei [illegible] semilunares. vt sanies [illegible] exeat. Et in mēc. i actūa remouē q̃z d[illegible] hic fuit doloz [illegible] valet q̄ dcm̄ ē ī c. de [illegible] samoso virge. vl' hō valet illa vitello o[illegible] · 2º albumē oui cū oleo ro· vz cōgsatum. [illegible] mellicrato et oleo ro· Iº vz vitello oui cū albue sil' ꝯgsatum Et loq̃r de dolore fcō a mala ꝯplōe calā. Et nō q̄ illa q̄ dicit̃ in ca. de tumorib. [illegible] ydarp. ēē vz hic. q̄re capla illa adīuicē ꝯpare. [illegible] doloz sit ex mā ꝯculen[illegible] vide q̄ dcm̄ ē in pº libº cº de flegmōe

Si aūt [illegible] illa sit frīā. signa sū manifesta et [illegible] Dicta et purgac̄o fiat vt dcm̄ [illegible] caplo [illegible] ē ī cº de apatib ofei et apate testiculoz et [illegible] Cum hic patien[illegible] [illegible] valet hic Dicit aliq̄ q̄ ad infrac̄one [illegible] vz ruta tocta ī [illegible] bibita et adhuc magis vz si sit cocta cū [illegible] fiet ꝯ apatib ani fris et ven[illegible] [illegible] et [illegible] Et dicit [illegible] apatib ani Et certū ē [illegible] hēt [illegible] caplis [illegible] habe[illegible] [illegible] [illegible] neccessitatem

U[illegible] sit [illegible] picter [illegible] [illegible] [illegible] aliis apatib dictis. q[illegible] illa habes tres intēcōes vt sepe dictū ē [illegible] vt dcm̄ ē ī aliis apatib dictis. De 3ª dicit hapio p̃x huida maturat apata dura plus satis q̄ facias sica mixta cū mica cāli ꝑpozc̄oe duricīe incisas et ani sanat. Multa aūt sū dcā sup ī cº de duri[illegible] incisis Et cº de duricie [illegible] et [illegible] ī pº l. bº q̄ hic [illegible] [illegible] q̄ dcā sū et fm̄ necītatē approximabis

Capitulū de moro et ficu ī ano. Morus [illegible] nisi excrescēcia carnis. q̄ mo assilatur moro Et iō dicit̃ morus Et ī hō dicit dicit q̄ carnea ꝯfert moro. ex eo fcō emplō Dicit ecā q̄ si cruta ponit̃ in vitro sup̃ morpheā albā et sup verrucas et morāz vz Dicit ecā q̄ capita sardellarz adhusta eradicant verrucas et moraz. Dicit ecā q̄ fel [illegible] eradicat more Sapio dicit q̄ si fit emplm̄ cū thimo et aceto euellit emoroydas. q̄ fuīt ī ano et [illegible] et abscindit excrescēcias malas. Itē dt de [illegible] rimo a eē ampiūe blance bisantie q̄ q̄ ipm̄ adhu[illegible] rit̃ cū eo qd̄ ē ad mīra ipaz et [illegible] ponit̃ sup carnē supfluā ani corrodit ipaz. et puto q̄ loqtr̃ de moro Ras dicit q̄ emplm̄ fcm̄ ex stercore caprs. cū melle suppositū cauit euīnēti q̄ dicit̃ [illegible] Guil. de var[illegible] Cinis thimi appositus curat m[illegible] et cinis eius adhuc fortius et hec oīa facit ꝑpt̃ exsic[illegible] c[illegible] sue. Guill' dicit q̄ stercus caprs cū melle et [illegible] to suppositū ad idē vz. Mas. vngt̄ de pomis [illegible] mala citonia lignosa ptib iterioribs purgata

[illegible] tonia. vi. et decoq̄t in [illegible] cū pulpa panis terunt̃ donec ī [illegible] [illegible] loco fiant pastille [illegible]

De ficu. Ficus est ex mā grossa q̄ descēdit [illegible] loca illa et ꝯūtit̃ ī carnositatē. Signa ficu s[illegible] [illegible] [illegible] habet [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] si aliqn̄ ab eis descēdit q̄dā humiditas. In cura [illegible] habes tres intēcōes. Iª ē dieta 2ª ē intēcio [illegible] olib ad loca [illegible] q̄ fico si sit mtīus sue [illegible] Si aūt sit deforis potest et [illegible] q̄ cortis sabeis cū aceto appoi[illegible] [illegible] tollit et siz [illegible] Si aūt [illegible] fidelis. q̄ foliū sahal [illegible] lacte ca[illegible] no bibat̃ q̄ p tr[illegible] Fica [illegible] mellis et [illegible] sit obust[illegible] [illegible] et [illegible] cū melle [illegible] fico tollat et emoroydas curat. [illegible] et plato d[illegible] q̄ si cinis capitis caru[illegible] supponit̃ simile facit [illegible] Itē emplz de po[illegible] qd̄ dcm̄ ē sup̄ et [illegible] nō curat̃ hic [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] ad rubedinē [illegible] vt dicat d[illegible] [illegible] ex folijs marrubij nigri q[illegible] [illegible] fiunt maradc et [illegible] [illegible] emoroydib subitoit supposita Apul[illegible] dixit h̃ rubens in [illegible] vsq ad 3ªs 1. vsq ad [illegible] 3ª pt Et decō vino [illegible] odillomata et omnia vicia sanat Dixit ecā [illegible] de ouo. omni dolori vel ꝯdillomata ani ad sanitatē pducit Et [illegible] telligit de ouo cru[illegible] cū croco Et sapio dt vitellū oui [illegible] q̄ miscet̃ cū eo mellilotu[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ras ep.thiā [illegible]
dmanit. et dix̄ q lanet^a loc^g cū aq̄ decoc^o.^{is} scil
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et aceto · [illegible] c̄ mltiplex
Vnus mo^s c̄ vt vena apphēdat^a cū vnsino in duob^z
locis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et stetī ligatu
rā in hōrē remouēt et sanguīne p̄ꝯ ī hōris euacuāt
[illegible]
rio vel alio^o cauterizāt · Deinde escara remota
locū ꝯsolidāt et ligaturā remouēt qn̄ eis appet
Et huc modū vult Guido · nō nulli tn̄ ligne^c
nō mouēt ligaturā ꝓ medn̄ et cauterizāt locu^z
Deinde escarā remouēt et īcarnāt Deinde tollāt
ligaturā · tn̄ tn̄ ligatura parū post flebotomāt
venā illā ī cauicula pedis · et extrahūt sanguīne s̄m
posse · Alij mgrī tn̄ ligatura mō p̄dcō ponūt
ruptoriū ī qn̄titate q̄ putāt vrere venā · deinde
ponūt butyrū vel axūgiā sine sale et escarā remo/
uēt paulatī et nō violent^r Deinde locū incarnāt
et ꝯsolidāt · Nota tn̄ q ruptorio apposito · p̄ p̄miū
diē debes facē flobōiaz de vena illa ī p̄te īferiori vt
puta ī cauicula et facias flōmo lato et extrahe sanguīne
Et rō huiꝯ est q sanguis ille nō ꝯseruaret ī loco illo
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
opatōe emplastrāt locū cū albume oui et bolo ar.
[illegible] mala [illegible]
a cautio et remouet^a doloz · et loc^g ꝯfortat^a · q p̄tes
eiꝯ vniūt^a · q̄re sanguis · et alij humores nō ita fluunt
ad locū et excrescētia tardius redit · tōc eniꝯ vena cō
busta meliꝯ et tutiꝯ vniꝯ Mgrī aūt moderni ap
ponūt cauteriū sup genu ī ortu vene · et c̄ caute/
riū de cinē ferri et cū illo ꝯburūt venā et pos/
tea eleuāt escarā assatā cū assūgia sine sale vel
cū butiro · Et in sequēti die apposito cautio faci
[illegible]
faciūt ipm̄ bis · si opus est · Et anq̄ escara rcō/
[illegible]
c̄ ne crepet^a et sanguis exeat / et iste modꝯ c̄ verus
Alij mgrī [illegible] pellē sup venā et [illegible]
nā · Deinde capiūt eā et ligāt ipsā ī duab^z p̄tib^z
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

A [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et p̄c c̄ tūor exiens in minori pede · et i [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et resolutōis et cronicitz est · Causa horū ap̄[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et pedis sine rube^{ne} et sine caliditate · quo ad tacti
[illegible]
emine^c · In cura illa habes tres intētōes p̄^a in
purgatōe · 2^a ī vita · 3^a ī localib^z · Dico p̄mo q
si mā fuit sanguīnea fiat flōia de basilica [illegible]
opposita · Et h^om prin^o extremitātis et ꝯtinē apponāt^a
ventose s̄m necitatē · Si mā fuit fleūa grossa

Exemplū p̄mi sicut c̄ yera rufini et cōfectio [illegible]
Et^m 21 sicut st̄ pille de hermodactilo ꝯpate · Et q̄dā
mgr̄ bartinus de noto · dix̄ q bonū c̄ tn̄ oī ele/
phācia vt vtat^a trifera minori · Cuiꝯ dosis 3 y
et thuris et ʒʒ · 3 s · C 2^a intēcio ꝯplet^a isto mō
Respitiat se a [illegible] carnes
vaccine et porcine · Et respitiat se a cōfectōib^z [illegible]
melle · et a caulib^z · et a tritico pāno in aq̄ / et a
pane azimo et a vino grosso · Et ꝯ^o ꝯtēꝯ abs/
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
tes eiꝯ fuerit ligate cū fascia strīgēte · Et ego
[illegible]
eā et fasciate totū pedē · s̄m qd̄ oꝫ · [illegible]
faciūt cū liquorib^z dictis ī m^o ī mc^{ts} p̄cedētis
f · cū aq̄ fabroꝝ et cimolea · Itē aq̄ cineris
decoc^o sticados arabica lupinoꝝ et nitri · valēt
eis vt d^t ras · Aliud qd̄ vꝫ eis · Recipe aloes aca^c
ypoquistidos alūis · aū · dissoluāt^a in aceto et cū
istis fiat epithimā cū fascia incipiēdo a cauicula sur
suz vsq ad genu strīgēdo · Si aūt mā fuit fleūm
[illegible]
vtat^a dieta dicta ī illo cao^o · C Qūo ad 3^{am} intē^c oꝫ
fiat vt dcū est in 3^a intē^{oe} p̄cedētis capli · Itē
fiat emplm̄ gnl̄ de salicato · dictuz ī cao^o de vari
cib^z et alia sequētia ipm̄ · valēt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
tū intensiz · Si ergo oleū de costo sit calidius

[illegible]

Pro intellectu [illegible]

[illegible]

mihi videtur [illegible] et alia particularia que sunt in caliditate. arguunt [illegible] quod gutta sit calida. Si tamen [illegible] dicas quod ipsa est frigida ut notum est. Non [illegible] quia sepe miscetur calida cum frigida quia [illegible] fit. quare facit nos errare sepe. [illegible] do quod in curando. Si non [illegible] videtur ex dictis illius positio fuit in tractatu de rebus primo et 2o de mutis. 3o vero de signis. Videndo est de iudiciis sive pronosticis. 2o 6o et ypo 6o particula illius afforismi. Quibuscumque tumores podagrici fiunt hii infra 40 diebus. Ypo. videtur velle quod podagra vel gutta tenet in 40 diebus. Et Ga. in 9o dicit quod huius tumores non pertransierunt 40 dies si paciens fuit obediens [illegible] carnosis locis tenetur in ide ut acuti [illegible] assignando causam quod [illegible] hinc dicitur vicina et subditur una causa in corde et nervis tarde collectiones recipiunt et tardius solvuntur et dissolvuntur et ex hoc patet iudicium. Notandum quod si videris quod in gutta varios apparere motus quia materia que habebat receptum ad nervos ad alia loca recedit et illa loca dimittit quare bonum est. Et notandum quod iste passiones plurimum moventur in vere et autumpno. In vere propter habundantiam humorum in hyeme generatorum. In autumpno autem propter eius maliciam et latitudinem meatuum in estate factam. Aliquando movetur in hyeme propter frigiditatem comprimentem. et in estate propter caliditatem dissolventem ut notatur in ypo 3o afforismi et Ga. Hec passio sepissime commovet febres. et causat sepe colicam ut vult Avicenna. Amplius [illegible] et alternat [illegible] quod virtus debilitatur [illegible] diminuitur propter [illegible] et non solum [illegible] diminuitur [illegible] cum [illegible] ap [illegible] non [illegible] movet [illegible] confirmatur [illegible] et [illegible] in dominus [illegible] lesia et apoplexia et [illegible] videtur velle [illegible] in 9o illius afforismi [illegible] non [illegible] maculat [illegible] pedes filiorum debilitat. quare hereditarius est. Postquam illa vltima posita sunt. Venio ad curam huius passionis In [illegible] habet tres [illegible] prima intentio est ad preservandum antequam veniat. 2a intentio est ad curandum dum iam infestat et ledit. 3a intentio est ad resolvendum dum afflictio cessat. Prima prima intentio que est ad preservandum habet tres intentiones. prima est ut materia non generetur. 2a est ut generatam expellat. 3a ut membra mandantia et recipientia rectificentur. Quantum ad regimen preservativum propter primam intentionem que erat de vita ut materia ut generetur et spatium frigida. Adduco afforismum illius dignissimi Arnoldi de villa nova. qui de hac materia pre aliis summe dixit. Primus afforismus pedes podagricorum excellenter offendit infrigidans et farinosis cibus [illegible] 2us est de cibo lactinis porcellus sive fluviales aque aves. nec non vetustissime galline feriunt inferiores iuncturas 3us pisces paludales et anguille iuncturis sunt adversantes et calliditati. qui lac animalis cum vino et cibo sumunt. 4us est potus qui non spectat ad verum iudicium sine iuncturis

administrat generativa lesionis. 5us est sicut avarus venter aperiunt omnes artus. sicut cotidiana largitas fovet eas. 6us omnis fatiga deambulando et pedum suspensio ledit iuncturas 8us est in dormientibus nimis. ledit articulos decubitus resupinus. 9us extremis artubus excitat inedia tempestive. 10us et vltimus. passibilitas iuncturarum et maxime pedum nequid usum noceaturum in quantitate nobilis tollerare. Et ex dictis Galieni in 9o illius afforismi. Eunuchi non podagrizant intelligitur est hoc pro maiori parte ut dicit Arnoldus. Decima pulla electas indiget. ac exercicii et purgationis amissio [illegible] faciunt podagros. Et ex hoc clare habes primam intentionem que est prohibere ne materia generetur. 2a intentio que erat materie generate expulsio sit complete. Primo fiat flobotomia in vere [illegible] autumpno. Si materia sanguinea sit hic fiat antequam [illegible] incipiat et fiat in prima [illegible] Arnoldus docuit purgare cum dyarodon [illegible] nis dragantum carnis citoniorum [illegible] ana [illegible] 3. vi. dyagredii 3. iij [illegible] mane generati mellis rosacei colati et dispumati ana ℥ 9 [illegible] panis zuc. 3. xvi. et fiat electuarium. dosis est 3 iiij. Alia solutiva sunt a mesue et a nicolao. sicut sunt pillule de hermodactilis et pillule fetide et hermodactilis preparati. Omnia ista evacuant a iuncturis. Pillule est quas invenit magister ber. de varign. quibus utebatur filius [illegible] varign. preservative sui et optime [illegible] ipso utente regimine bono. Et [illegible] sunt ille. Rx. aloes 3. I. mirrabolanorum citrinorum [illegible] scamonee 3. I. esule. diasp [illegible] 3. I. S. mastice 3ß. sticados. ana ℈. I. formentur pillule cum succo citoniorum. dosis est a 3. I. usque ad 3. ij. Si autem esset afflictio dicit Ga. quod istis possumus addere 3. addere de hermodactilis. ℈. I. et sunt preoptime. Modo 3a intentio prosequenda. que erat confortatio membrorum. qui [illegible] ad iuncturas ponit. Arnoldus de vil. no. afforismos aliquos. Primus est In tis [illegible] pedibus numquam decesit rubor [illegible] 2us est salvia parum cocta et [illegible] naturam nervis et omnibus iuncturis [illegible] atque rosarum semper prosunt iuncturis [illegible] dera non arborea sed terrestris. semper iuncturis omnibus amicatur. 4us nux iudaica iuncturis et nervis pre ceteris terre nascentibus est multiplicatur amica. 5us qui sepe calcat uvas. a musto recenti balneat pedes suos rarissime podagrizat. 7us verbena gestata recenter trita commas pedum iuvat vitis [illegible] 8us celeste signum. dolores pedum fugat [illegible] 9us additur a rasi nulla medicina in conservatione a dolore iuncturarum est ita iuvativa. sicut urine proprie [illegible] Et habebas hoc confirmatur in sermone primo 2i libri regalis dispositionis. Et Avicenna in 2o pa. quod si vino diuturno utitur digestionis 2e et 3e superfluitates purgantur. Et ideo patet quod brodium ciceris rubei et quod [illegible] est conveniens. Quantum ad membra mandantia [illegible] [illegible]

[illegible] podagram [illegible] facit Et fidelis [illegible] dixit [illegible]
tula [illegible] dierum [illegible] et ex sanguine eius linuat podag
[illegible] Et d. est [illegible] in magno dolore assa et [illegible]
p dorsum [illegible] applicet et [illegible] Et Kyranus dixit de adipe
[illegible] Et guill de [illegible] d. [illegible] si tollant tunc [illegible]
fluviales et [illegible] [illegible] capite et decoquat in aqua
usque ad totalem dissolutionem [illegible] [illegible] cum tali decoctione pode
vel [illegible] [illegible] [illegible] tollitur Et d. est [illegible]
unguentum esse [illegible] Tollant [illegible] et excorient et no
mes cum aqua dulci lavet de [illegible] in aqua lapidea et
[illegible] [illegible] [illegible] usque ad
dissolutionem [illegible] [illegible] oleum colet per pannum [illegible]
[illegible] et cum manibus fortiter exprimat carnes [illegible] et di
mittant infrigidari et ex dicto oleo pedes podagrici et membra
dolentes [illegible] et alie iungant et confert multum
Et dixerunt [illegible] oleum hoc [illegible] locis [illegible] mu
[illegible]

Si contingit quod materia sit frigida. facto ut dictum est [illegible]
et dieta eius ordinata [illegible] quod caveat se a rebus frig
[illegible] et ab aqua frigida et a fastidio et ab [illegible] et a
[illegible] [illegible]
ingrediatur balneum [illegible] conveniunt ista repercussiva in principio [illegible]
[illegible]
[illegible] dragaganti [illegible] cum [illegible] [illegible] sufficit
et fiat emplastrum Ras dicit Rx. olei nardini storacis mirre
aloes. acacie secundum quod tibi videbitur et misceant cum aqua
[illegible] [illegible] et fiat
linimentum Aliud Rx. nucis cipressi mirre mastices thuris
[illegible]
pulverizanda pulverizentur et fiat emplastrum hoc emplastrum ponatur
super locum et alia semper secundum [illegible] ad ipsum membrum Et [illegible]
decoctum in aceto [illegible] vel in aqua multum confert Et bar. dicit [illegible]
in aqua frigida in principio et refrenat [illegible] Apuleus dicit herba
[illegible] cum oleo [illegible] confert et alias [illegible] potest habere ex [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in principio et augmento Cura [illegible]
Competunt secundum [illegible] Rx. stercoris bovini [illegible]
[illegible] et [illegible] applicetur Et Sapio dicit quod ex stercore [illegible]
et [illegible] fit emplastrum confert podag. Secundum plat [illegible]
Rx. [illegible] [illegible] sinapis [illegible] mixtum et linitum [illegible]
dolorem podagrium frigidum et [illegible] Emplastrum ex illa [illegible]
[illegible] Rx. mucillaginis fenugreci seminis lini an. [illegible] butiri sine
sale [illegible] olei [illegible] olei [illegible] Cinis [illegible]
[illegible] cere quantum sufficit et fac unguentum [illegible]
de semine lini [illegible] et [illegible] in aqua forti expressa [illegible] Rx.
vitella ovorum bene agitata pulveris hermodactilorum [illegible] mi
sceant et fiat emplastrum Item dicit Ras Rx. stercoris [illegible] castorei
euforbii mirre aloes acacie et ex hiis omnibus cum vino veteri
fiat emplastrum. [illegible] [illegible] locus dolorosus cum aqua calida de
[illegible] [illegible] melliloti et aneti [illegible] [illegible]
lorem ex materia [illegible] in loco isto modo [illegible] resolvit et [illegible]
[illegible] [illegible] dolor. Dixit etiam Ras [illegible] cum [illegible]
[illegible] et croco [illegible] ponitur super podagram dissolvit et
dolorem tollit. Sapio dixit quod adeps [illegible] miscet confert
Et dicit Ras de [illegible] Et bar dicit [illegible] folia
cum melle [illegible] [illegible] [illegible] timet de fluxu
[illegible] ad locum [illegible] Et dyas dicit [illegible]
frigidam podagram et [illegible] in principio [illegible] oleum. de [illegible]
no. et [illegible] ad consumendam materiam Et Avic. dicit fit emplastrum ex
radice [illegible] confert in podag. Et dixit etiam [illegible]
dix dragontee cum stercore vaccino dolorem podag. tollit

[illegible] [illegible] Emplastrum de ruta [illegible] est val
Et dicit ruta silvestris mixta cum olibano et cera maxime in
podag. existit [illegible] Et [illegible] ponatur primo lavetur loc
cum aqua calida Et dicit est Sapio [illegible] sulfur vivum linit [illegible]
aqua et [illegible] super podagram confert Et bar dicit quod talis [illegible]
vel [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] desiccat et fortes [illegible] et
in fine doloris frigidi et in debilitate [illegible]
valet hoc remedium Et [illegible]
confert in dolore podagro [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et emplastrentur Et [illegible]
[illegible] melliloti aneti maioran [illegible]
[illegible] Et [illegible]
cum vino veteri dissolutorum [illegible]
Rx. [illegible] misceant cum oleo costino et fac emplastrum [illegible]
ad eandem [illegible] dicit Rx. aloes [illegible] mirre [illegible]
[illegible] farine lupinorum [illegible] furfur subtil. [illegible]
[illegible] aqua [illegible] quod sufficit ad [illegible] et fiat emplastrum [illegible]
[illegible]
consumit enim materiam podag. [illegible]
ramorum ficus vel foliorum [illegible]
et [illegible] Et dixit est Sapio [illegible]
et assidue donec rubeat [illegible]
bar dicit quod [illegible] fiat evaporatio [illegible] melliloto
et [illegible] dissolvit materiam et [illegible] Et Avic. hoc dicit de
calaminto Et dicit est ex [illegible] cum vino pass.
et [illegible] [illegible]
et aceto si loco iungatur [illegible]
dolorem antiquum podag. tollit [illegible]
pistantur et misceantur cum [illegible] fenugreci [illegible]
[illegible] confert Et dicit est quod fit emplastrum ex [illegible] et
oleo confert podagris Et bar. dicit quod [illegible]
[illegible] Et costantinus dicit [illegible]
aceto [illegible] [illegible]
[illegible] et oleum [illegible] [illegible]
[illegible] dolores [illegible]
[illegible]
[illegible]
divisa [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
et vitella ovorum [illegible] cum lacte et saba Et
[illegible] dicit [illegible] [illegible]
[illegible] Albus dicit Rx. farine
seminis lini aneti [illegible]
[illegible] galbani. an [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
dicit succus ebuli [illegible] cum oleo [illegible] ponitur valet Unguentum
[illegible] in [illegible] in fine de [illegible] Rx. olei radicis
[illegible] [illegible] olei maiorane [illegible]
[illegible]
[illegible] sanguinis testudinis [illegible] balsami [illegible]
[illegible] et sanguis testudinis cum oleo et [illegible] et reliqua mi
sceant et fiat unguentum Unguentum de vulpe [illegible]
Rx. vulpem integram [illegible] et pone in vase
cum aqua salita vino et oleo et ultimo hoc pone in illo vase
salviam et [illegible] iuniperum anetum origanum
et maioranam [illegible] ista bulliant usque ad [illegible]
et aqua et tamen bulliat quod caro vulpis ab osse separetur
et postea in [illegible] exprimatur et coletur et ex illa
colatura fiat unguentum Unguentum de vespertilionibus secundum

balsim. R. vespertilionu numero vij. et pone i caldario et coqui in aq pluuiali et coq usq ad medietatem et postea cola et pone tantu olei ros et supiora salice et coq usq ad consumptionem aq. et cola et fiat vng. Machas aut de istis faciebat balneu. et i decoctione addebat cepas porros et cepas et eruncas et caules et fenuculu et i ponendo multis vngentum anseris thadei bononiensis. R. anserem pinguem deplumatu et mundatu de minoribus et

[illegible]

[illegible] aliq m [illegible]

[illegible]

[illegible] ad medietatem [illegible]

mortario [illegible]

vitella et [illegible]

[illegible] vt d. [illegible]

[illegible] terrestris donec fit secur

[illegible]

sit oplet [illegible] dolor [illegible] duobus mod remediet uno cu euaporatis et resolutis supius dictis et dicendis. Et h. e q ille dolor causat fere me [illegible] culente i locis et aliquens a mala oplec [illegible] dolor [illegible] a mala oplec fria de ipo no facio mentione. Alio modo mouet dolor ille cu narcoticis et q i h casu [illegible] cu euaporatis [illegible] i h remedio [illegible] et duc. R. mica panis albissi et misc. [illegible] tanto donec fiat sicut vngentum et pone q̃rta pte croci et q. pte ipius opij. et opiu sit tm q̃rtu e q. ps ipius croci. et offic[illegible] fiat sicut linimentu et apponat vt sepe [illegible]. Aliud. R. croci ros. lb. j. opij croci an. ℥ ij. misc et applicet. Lanfrancus dicit poni linimentu et [illegible] cu aq ro. Et guido [illegible] R. [illegible] succi mundati olei an. p. j. seis iusqui. p. iij. illis bulliant in lb. j. aq usq ad consumptionem medietatis. De inde coletur et i colatura addant mucillagines psillij. fenugre. seis lini extrc cu aceto q̃rta e colatura olei ro. cu albuib. ouor q̃rta e medietas. et fiat li [illegible] fingidis applicet

[illegible]

et sanguinea. Et in fine dicat vnde fr ppter qd fria suppo nuntur in hijs stupor cu sensu tollit dolore minuit. Quando actuis sic causat medicina q debet appximari resoluendo punctuali sic appximet. primo aliqn ens nimis resoluit qr subtile resoluit et grossum remanz. si g. h cotingit difficile e illa remoue. Ridiculos remouet cu mollitiuis et resolutiuis domesticis et caute fiat sicut datu e. i m. de sciphi. [illegible] libello suo de iuncturarum passionibus ponit modu cura [illegible] cu marcasita i aceto extincta. Ite ponit h spale R. armoniaci opoponaci galbani. bdellij sulfuris viui sinapis puri an. p. j. coqt. liquefiat et oleu sil et gu me cu aceto bulliat et semper et supponat loco p. ind lisiento. Ad eande mia d. illud vale. R. bdelli cu aceto et mo. de rob. et melle dissoluti. ʒ. iij. olibani opoponaci armoniaci mirre. an. ʒ. j. s. olei [illegible] ℥. iij. olei antiq pinguedis galline anseris anguille an ℥. j. piguedis vituli. ℥. ij. cofic et fit vng. valet etiam diaquilon puu et magnum. qd p R. supius habuimus i p. h et ilhe [illegible] et malaxent cu oleo costino. Et gal. vij. [illegible] plutu fartica detestat cumaseq antiquu coctu ut fiat tibie salute pori tripodo cutis cu viole. extbit lapides gipseos et mollificant durities iuncturarum et expertu est. Et rasis d. q h expertu e et pbauit. Et addit nasturciu. Ite aliud R. bdellij armoniaci dissoluant i vino veti et ofitant cu storace et seie lini fenugre. an. quts oes. Ite R. armoniaci opoponaci serapini i aceto an. ℥. j. p resnanal. ℥. j. s. misceant malaxando cu oleo costino et frecuentius sicut olei iuniperini et costinu et balneu sulfureu et h semp fiant resoluens cu mollitiuis vt loco [illegible] dem est. [illegible] balneu [illegible] lauri maiorane rute an. m. j. flor [illegible] anthos vtriusq. an. ℥. j. coqnt et buliant [illegible] fomenta. et h purgat mollitis predictis

A[illegible] famosa huius loci generat famosa curat. Et dem e sup. Et apatibus talibus [illegible] Dic si aut sint [illegible] fiat purgat modo do mali is apatibus sibilis Et fm p[illegible] et dicta ozimata valet illa. [illegible] sicut in m. pcede[illegible] resoluit illa [illegible] ossificatis i iuncturis cessato dolore. Et si tu timeres de nimia resolutione apponas polentam [illegible] ando et fa. or. et sale triti vel medulla panis saluti et suppoit dissoluit tuores articulorum. Bulbus etiam cocta cu vino et melle et suppositum tuores tollit. Et d. etiam liba senationis tuore et dolore pedu tollit et neruorum c[illegible] grauem. Et primo dixit sterco capri cu vino veti cocti et suppoitu tuores articulorum et genuculi et vulnerum et liborum pfecte sanat. Et gal. i x. de simplicibus de lima cibus tritis cu qchilis fines i tuoribus iuncturarum et arteriorum. Et i ij. d. gal. de calcato. palam ergo q expir tare p eicit pt humidas c[illegible] consumens quod[illegible] et humiditate stipticitate no qgregans. et costringens [illegible] Et voluit etiam gal. i lib. terrapeute. q i talibus timeris [illegible] fiat iunct. fricto. fm cu oleo sale et aceto. Vel etiam q ap ponat spongia noua vel antiq ablutus cu liximo sale et nitro et cu aceti par et applicet. Et Aspalticos cu cera malaxatu et suppositu tuores sciaticos et podagricos tollit. tollit etiam sciaticos vng. q e vtile ad resoluendum cehgasi apate ralo fm rasi. R. cere dissoluti cu oleo de lilio et admisceant mucillagines fenugreci. seis lini et fiat linimto. Aliud qd e expertu. R. cere p. j. olei aneti

pt. v. fiat vngt. cu subtili [illegible] mollle et si volu[illegible] magis forte adde pinguedi [illegible] anatis Et si volu[illegible] illas [illegible] aperiri [illegible] aq doner fi [illegible] dimittat [illegible] frica [illegible] Expertu e etia q soli fructu [illegible] pulu[illegible] aceto et loco applicata tales [illegible] cunis ostreaton consute [illegible] sinapio sive potro pinum [illegible] pisso semp suffrigio [illegible] sup lapides molares [illegible] Et hic est [illegible] de undi[illegible]

H[illegible] dissolonis vel toi [illegible] vel fracture Et illa sig[illegible] [illegible] tu habes [illegible] qui si locu fu[illegible] ato tale q fricad[illegible] locu te cune sup [illegible] et si debet meliorari [illegible] qrit mag[illegible] in loco [illegible] intensius. vt d[illegible] due[illegible] Ite p[illegible] mollificat e vtilis [illegible] porro cu lapidibz ignitis et extictis cu aceto et fiat re/ solo vt dem e sup ca[illegible] de schirosi. et i ca[illegible] de scrofula ad qd capitlm p[illegible] recurredu Si at ibi no est [illegible] pedes isto[illegible] In pmis locu mollificet cu aq decoctois pedu et capitu castratoru et vel mutonu Et illo fuit vsus in extedendo et trahendo mebra. ppt vnu qd vidi opari [illegible] est mollificet locu cu musto. qu multu mollifi[illegible] est cu aq mucillaginosa decoctois radic altee [illegible] mollle fenugreci et seis lini [illegible] Recipit at [illegible] q anteq iste solutia ponat locu p[illegible] embrocet [illegible] doner rubeat Deinde resolutia [illegible] applicet et p[illegible] ponat hc emplastru [illegible] olei [illegible] mastic. olei de bdellio. olei de ben. olei musteli olei nucis indice. an [illegible] assungie struci anguille taxo nis galline vel asini medulle cruris vituli. an [illegible] bdellii ysopi humide [illegible] testiculorum [illegible] Et iungat locu iste ppe ingnes cu vngto isto [illegible] applicet hc emplastrum. Recipe pulvis diaglon. a[illegible] assungie asini. qr[illegible] laudani ysopi humid[illegible] ponaci armoniaci bdellii storac. calamite [illegible] colle dissoluat cu vino. et fit quitas. an[illegible] aquile vel si anguille struci [illegible] olei de lilio [illegible] an[illegible] fenugreci seis lini et croci an[illegible] empl[illegible] et supponat Et gnra dyaglon adhuc [illegible]

Inventu volunt q aq sanguis humani [illegible] laudate Et [illegible] ricies fracturarum dissolvit armoniacu. a[illegible] ca et confert ipsi soli bibitu et est mixtu cu aliis [illegible] Et ins. d[illegible] q de[illegible] cu succo marubii et [illegible] decoctois aq marubii viridis et [illegible] dari sepe. Vin i artetica [illegible] et humore gr[illegible] [illegible] armoniacu qn fit emplastru cu eo [illegible] solvit humores putrefctos i iuncturis [illegible] fici emplastru ex ipso et melle et oleo [illegible] Armoniacu cu oleo [illegible] duriciels dissoluendu [illegible] cu nodositates q fiut i mebris et iuncturis Sapinu dissolutu cu succo cappa[illegible] et aceto et [illegible] idem facit [illegible] dicit [illegible] lenit iuncturas cu [illegible] cera [illegible]

Et ipse. et fit in equali pondere de rasina pini [illegible] est vsia resoluit durities iuncturaru et [illegible] Et dixit est cameputheos resoluit durities podagre Alius dix. cofert ad duras eminetias q fiut i iunc turis Emplastru fcm de pomis silvestris [illegible] ani Et alius dix de eo q delet scrofulas. et durities iun turarum et nodos. Confert nodacioibz et contractionibz ner vosorum mebrorum quas cauit in e difficultas resolonis Radix narcissi mixta cu melle a[illegible] cu oleo ipsius emplastr[illegible] [illegible] et mollit durities iuncturaru Et d[illegible] est sic q radix [illegible] ci citim curat durities [illegible] virtus medulle est qd resol[illegible] et putrefctoes neruorum lace[illegible] corpe Et illa q melior [illegible] medulla ossiu [illegible] medulle [illegible] magnorum [illegible] [illegible] mixtu cu aceto. [illegible] ordei qd sic expti [illegible] antiquus cu aq decoctois [illegible] pectoru [illegible] eo sup nodositatibz iuncturaru Et i durit[illegible] [illegible] illas [illegible] et ab eis [illegible] fcm ipedimetu Et dix q expertus fuit Et fuit [illegible] vetus ex lacte vaccino vald pingui et est [illegible] ppt pingue[illegible] [illegible] soluit soli cu aq decoctois [illegible] se fore sepe experi[illegible] fcm Aui[illegible] caseus [illegible] e magis [illegible] dissolues tales durities. qn [illegible] dolore in loco. Dissoluat diaglon. cu oleo nardio et cu pecia supponat cu embrocatoe fca cu decoctoe malue altee mollle et extremitate absinthii [illegible]

Iacet in podagr facta fuit metio de dolore [illegible] hic tu de dolore podagra [illegible] iuncture eius spale capitlm facio cpletus [illegible] [illegible] Primo fcm purgatoe [illegible] i ca[illegible] de poda[illegible] [illegible] vel fca fcm [illegible] dico illa vale. [illegible] [illegible] mixtus et i cataplate [illegible] et missa bibita dolo podagricu tollit Dix est q aristologia ro. cu aq po dagris dat Et habebas dix. de ca astrologia ro. q confert podagris et spasmo. q fit i lacertis si cu aq bibat Et Auic. d[illegible] q aristo[illegible] confert contractioni lacertorum. et e conueniens epithima sup podagr[illegible] [illegible] cu olibano et cera an. maxi[illegible] i podagr [illegible] auxiliu Et anteq apponat locu lauet cu aqua et sup locu mi[illegible] duabz horis dimittat [illegible] est altius tute. dico ego. vel folia cu melle valet

ambrosiana [illegible] cum bg [illegible] ego [illegible]

Et bar. dicit qui rumā est difficil' resolois et nō time
t. de fluxu mē et tūc trahit maž de pfundo | S.
at timeat de supflua calliditate. fiat cū saturh. soliū
at melle seni addito | Dix est recens muca non
cocta podagris et artetias mediat calida fomēta
apposita. Ipsa nāq; calefacit sine mordica et est
stiptica. Dix emplm̄ scordeon ī aceto coctū vel
mixtū ī aq̄ oīb; podagricis ofert. [illegible]
cocta. et ipa cū adipe [illegible]
dolorē podagricū tollit. Et bar. d. q rupa [illegible]
ta potat in fr[illegible] Dico
ego q decoc. [illegible]
ferūt in podag. [illegible] folia [illegible]
sum et īposita [illegible] confert
Et dix est herba [illegible]
et [illegible]
[illegible]
resoluit cum [illegible]
lia popli [illegible]
dolorē p[illegible]
sine [illegible]
media [illegible]
[illegible]
vehemeter quoq; podagre [illegible] her
ba camedreos [illegible]
cū aq̄ calā in podag. [illegible]
[illegible]
[illegible] ꝫ. ptij. aq̄ potui data et īpo
[illegible] dolorē tollit. Et hapio dixit qm̄
ex eo toto fit emplꝫ ofert podagre. Et dyasco
dix. q mitt. dolorē tollit. Et bar. dicit q rum
re dolorē tollit [illegible] nō fluit et tūc resol
uit q [illegible] dicit apuleo ad pedū do
[illegible] et [illegible] marubij. cū oleo pmix
ta. pungens eaz sine [illegible] sanabit. Et dyas.
dicit succus marubij. cū melle illinita. neruos
locis optimus est. Et dicit est apu[illegible]
tilla trita cū oleo pmixta. terna [illegible]
tollit pedū. Alchebas d. galāga ofert [illegible]
podagre frigide. Auic. dicit peonia. ofert
podagre. Fm est Auic. si fiat emplm̄ cū vino
dattilo siuttꝫ sedat dolorē podagre. Fm sit di
cit Auic. Qm̄ ex eo fit emplm̄ multociēs indu
rat et in lapidē maž cōuertit et ē ofereñ et
fortis [illegible] dixit est [illegible]
core vaccino [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fiat [illegible] et h. valet ī podag. frigida
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] amplius nō
timet. Et dicit emplm [illegible]

cōnemens qtozoī neruoꝝ et podagre et dicit est qm̄
fit emplm̄ cū bulbis soliū et cū eis et melle ofert do
lori iuncturaꝝ et podag. Dix est radix dragōtee [illegible]
ris si emplet. cū stercore bouino ofert podag. Et bar.
dicit q sole radices idē pūt et hortolū facit maž
ōsumēdo. Dix est qm̄ mules pisbant et miscent
farina fenugreci et aceto et fit inde emplm̄ cōfert
podag. Et bar. dicit q ī hoc casu pcedat euapora fm̄
cū aq̄ decoctionis camomille et melliloti et tūc dissoluit
maž et illā trahit de pfūdo ad cutē. Et Auic. d. lini
at ex calamēto podag. et suffumigat ex eo. Dix est
loca p9 inungat cū melle. deinde puluis nasturcij
trito supaspgat. antiq. dolorē podag. subito tollit.
Et est d. hapio si qui sanguine mēstruo liniant podagra
curat dolorē eius. Et dicit adeps vrsi qm̄ miscet. cū ster
core capino et cū croco et ponit sup̄ podagrā cū lana
sucida cōfert podag. Et fm̄ Auic. sciatice. Dix est h.
qm̄ sulfur viuū liniunt cū aq̄ et nitro sup̄ podagrā ofert.
Et bar. dicit de hoc q fiat corpe euāto. nā iuncturas
exsiccat et fortes facit. et vꝫ in fine doloris fri. et in
debilit. ideo vꝫ h. remediū. Et Auic. d. pectus c. soluā
armoīaci ofert in dolorē podagrico. Dix est hapio qm̄
sal miscet. cū oleo et supponit. cōfert. Dixerūt ve
teres et p̄pe gal. q radix aristologia ro. bibita cū aq̄
podagricis cōfert q maž pūouit p vrinā. q nō fa
rē exp. q dolorē causat vt sit expta. Consuīt aūt
mē podag. q nō est multe caliditat. Cinis ramoꝝ fic.
vel cinis folioꝝ mixtū cū vitello oui croco aceto
et cera suppositum. Et idē facit cinis ficus siluestris.
Et iā dicit cepiꝫ [illegible] cū [illegible] capino et croco
qm̄ ponit sup podag. d[illegible]ut dolorē. Albertus
h. emplm̄ cū croco facit [illegible] fm̄ aliquos cepiꝫ hir
ci cū aceto illinitꝫ dissoluit dolorē podagricꝫ
et credo hoc in cā caliditat. Sextꝫ plato dicit cepi ca
prini. ʒ. xv. smap. ʒ. iij. mixtis et illinitis tollit
[illegible]
sterco vacce in folijs cale[illegible]
iuuat in podag. [illegible] ag. Ad pūisionē
at istaꝝ dispōni fiat [illegible] in ca. de poda
g. et vide p te.

Cum superius dixi medicamenū de dolorē spe
m. nunc de eo mētionē faciā. Sapiens tm̄
[illegible] dolorē coxe. qui dolor est ī musculis coxe et
nō alibi. Et h differt a dolorē sciatico. q est ī neruo
coxe [illegible]
dicat herbe betonice. ʒ. ij. cū mulsa potui data
et febriēti cū aq̄ calā dolorē lūboꝝ et coxaꝝ diu9
sanat. Dix est sic ad lūboꝝ et coxaꝝ dolorē hba
senationis tersa ī aq̄ calā ieiuno. potui dabis vali
dissīe valē diu9. nec pgnanti dederis. Et herba pu
legij et pip eq̄ ponderib; trito ī balneo pfricabis
vbi dolorē habet mirifice sanabit. Albe dix. alleū
valet dolorē frio coxaꝝ et rostraꝝ. Constāt d. epithia
ipi9 camepitheos dolorē femoris et coxarū tollit.
D. pasco dix radix matricarie trita cū assungia et a
ceto mixtū sanat dolorē coxaꝝ. Et bar. d. q dolor
coxarū factus ex laxitudine vel vētositate. a. huī
dicate subtili inclusa in vill tollit. Et est dicit q
tota herba ofert simplr̄ pparata et nō solū radix.

Et dp. dicit cis de fimo scis [illegible]
melle sicut dispo [illegible] et [illegible]
pustulas [illegible] et [illegible] p [illegible]
illorum mix [illegible] monet dolore
ipsorum tollit. Et [illegible] dicit ego as in [illegible]
[illegible]
multa ho esse [illegible]
in oleo molli [illegible]
si addat [illegible]
corporum qui [illegible]
illa [illegible]
[illegible]
[illegible]

S[illegible] pplis [illegible]
[illegible]

[illegible] sola aq [illegible] gal. in [illegible] de sim
plici loquens de stercore capno dicit [illegible]
ego [illegible] in habendo cronicu [illegible]
[illegible] solubile [illegible]
[illegible] ordeacea farina [illegible]
bilis est adiutory ho. Et [illegible]
ille in quo [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et in aceto et [illegible] et ponit
sup locu maxie in corporibus duris et solis sicut st
corpa rusticorum. Et gal. in 9o de lapide [illegible]
[illegible] usus ipsis cronicis inflatutis [illegible]
nabilibus q i genu [illegible]
[illegible] tumoris alios difficile [illegible]
[illegible] lapidis gagate [illegible] marte [illegible]
[illegible] columbini et [illegible]
[illegible] cu pingue porci [illegible]

[illegible] compim [illegible] lepre in [illegible]
[illegible]

S[illegible] in hoc [illegible]
[illegible]
[illegible]

Et ego dico q solum in illa [illegible]
illud licet illud sepe fuerit exp[illegible]
cerato vel i aliis operatibus frigis et [illegible]
successit mihi ut viderint [illegible]
[illegible] igitur in [illegible]
[illegible]

[illegible]

Aliud quod fiat in dolore juncturarum frigido [illegible] dolore [illegible] in potu [illegible] juncturas [illegible] et pluries [illegible] juncturarum [illegible]

Capitulo dicit quod [illegible] multi [illegible] dolori [illegible] juncturarum [illegible] dolor [illegible] juncturarum [illegible] calidum [illegible] dolori [illegible] articulorum [illegible]

[illegible] dolores juncturarum et capillos [illegible] dolori juncturarum [illegible] dolores juncturarum [illegible] dolor [illegible] dolorem [illegible]

Capitulo dicit [illegible] dolori juncturarum [illegible] calidi [illegible] frigidi [illegible] dolori juncturarum [illegible] articulorum et podagram [illegible] dolori juncturarum [illegible] dolor [illegible] articulis et podagra [illegible] dolori juncturarum [illegible]

Dixit etiam stercus caprarum tritum cum aceto suppo
situm dolori iuncturarum prodest. Auic. dicit stercus
camelli prodest dolori iuncturarum et apostematibus carnis
Et dicit etiam stercus [illegible] columborum suppositum do
lori iuncturarum est conueniens Et gal. dicit in 9°
de stercore columb[illegible] siluestrium Et ego sepissime
vtor eo in multis [illegible] miscui cum semine nasturcii tri
tum et cribellatum [illegible] sinapis in egritudinibus in quibus fieri
indigentibus est [illegible] Et Ga. dicit. Noui quosdam
comminantes ossa vsu [illegible] nec fastidarent arteti
cum [illegible] Et [illegible] tollat [illegible]
la que reperitur mortua et coquatur in o[illegible]
natur et cum cera quod sufficit et fit vnguentum Et dicit est
sicheri est magna medicina ad artheticos et ad omnes
passiones neruorum et ad cyragram valet Et dicit
est cato domile administratur more emplastri Auic. hoc
etiam dicit [illegible] formicarum
cum ouis suis et est terra indi antiqua gutta [illegible]
Dictorum radices sparagi cocta et bibita preseruat [illegible]
isto Et pall. dicit in precedenti capitulo valet et preseruat
quod sum expertus Et [illegible] est ebuli radices si bibatur vsque
ad [illegible] in tempore quietis preseruat ab arthetica Et
in tempore doloris est subito confert et est est mirabilis
Notes tamen quod multis educat per secessum. Granum etiam
[illegible] qui teritur et cum iure galli confert in dolore
[illegible] et colice Et [illegible] est experiencia quod si [illegible]
[illegible] catuli pinguis abiecto capite et pedibus et in[illegible]
[illegible] perfrustratim incidatur et vsque ad dissolutionem
sibi coquatur in aqua deinde colligatur pingue quod
supernatat infrigidato iure tollit dolorem artetic[illegible]
et hoc in cum calida facere videtur [illegible]
[illegible] sibi applicata

[illegible] [illegible] que prohibet
[illegible] venire ad locum [illegible]
[illegible] dicit in hoc [illegible]
et sunt [illegible] in emplastris tetetuis [illegible]
Dixit emplastra pirorum prohibet fluxum [illegible]
decurrentium Et secundum dyas. [illegible]
Auic. de foliis pomorum et dicit est nespule [illegible]
fluxum Dyas. est dicit folia et flores nespuli et mori
rubi leniter stringunt Serapio dicit galla fortificat
membra laxa debilia et prohibet materiam ad locum venire
Mechas. dicit. galla immatura est magne ponticitatis
et vtilis contra fluxum humorum [illegible]
et constringunt et exsiccant [illegible]
ipsum ad locum venire Et dyas. videtur velle de citri[illegible]
tum sine bulhaquin eius Dixit est Auic. fit ex
ordeo emplastrum de [illegible] et aceto super podagram et
prodest et prohibet flu[illegible]
iuncturas [illegible] farina [illegible]
et cum pice dura cocta articulorum emina [illegible]
Et bar. dicit quod [illegible] est [illegible] iuncturas [illegible]
confortat et exsiccat et vias constringit Et [illegible]
dyas. tribulus confert omnibus membris ad que fluunt super
fluitates a humores Et dicit est portulaca [illegible]
[illegible] a iuncturis reuma et maxime calidum [illegible]
tat Et dixit est herba ambrosiana cataplasmate
adhibita omne reuma compescat Dixit est Auic. mu
tus omnem fluxum retinet ad membra Et quod [illegible]

fumatio cum ea in balneo confortat corpus et exsic
cat humiditatem et superfluitatem que sunt sub cute Et
dixit emplastrum abrotani prohibet attractionem membrum
Et dixit est ex pentafilone fit emplastrum ad fluxum [illegible]
[illegible] qui dixerunt [illegible]
factum ex agresta vel succo extremitatum vitis prohibet omnem
fluxum Auic. Item terra sigillata prohibet fluxum
humiditatum et effusionem illarum Experiencia scio ego
quod salgemma contritum cum oleo communi bulitum firmatis iunc
turis exsiccant illas et multum ab arthetica preseruat Item
dico quod si sal bulitum esset cum oleo rosaceo et nitro et
cum aliis conuenientibus sicut sunt extremitates rubi et
pice siluestris et cum aliis est in isto capitulo nominatis mira
biliter iuncturas et ma[illegible]
tica preseruat prohibet est [illegible]
Et pro maiori noticia [illegible]
[illegible] de medicinis [illegible]
et in capitulo alio de medicinis [illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible]
[illegible]

R[illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] aliarum iuncturarum
et locorum et sibi fria. De [illegible] satis dem[illegible]
in primo libro et breuiter de istis cito me expedio quia
de eis nihil proprium inuenio. De talo tamen aliquam fa
cio mentionem et paucum quod [illegible] de eo inueni[illegible]
Et de illis apostematibus duris [illegible]
taceo Et primo Sapio [illegible]
et suarum foliorum et [illegible]
[illegible] qui ponit [illegible]
clauorum euellit [illegible]
quod cum eis [illegible]
emplastrum cum ficubus siccis et [illegible]
nitro maturat apostemata [illegible] et clauos Et [illegible]
da liniatio facta cum solis [illegible] acerbis confert [illegible]
et [illegible] eorum Dicit est [illegible]
cum [illegible]
ta que fiunt in radice [illegible]
Dixit. assa mixta nitro ruta et melle [illegible]
Et [illegible] cum [illegible] et [illegible] aliis [illegible]
nigella lepram callos et porros Et [illegible]
tollit. et in alio loco [illegible]
[illegible] Et dicit in [illegible] de melongia est [illegible]
nigella Et dicit Sapio de ea quod fit emplastrum ex te
[illegible] super duricies que fiunt in iuncturis pedum que dicuntur
calli aufert eas Et quidam antiquus dixit eas [illegible]
[illegible] quod [illegible] nigelle [illegible] mixta et suppo
sita post ablutionem pedum [illegible] calida callos tollit
Callos est qui apparent in corpore tollit emplastrum factum
ex foliis rute et carne [illegible] dulcium Callos
est tollit bursa past[illegible]
[illegible] et suppo[illegible]
[illegible] et misceatur [illegible]
in verucis et [illegible] bothorosibus similibus [illegible]
[illegible] clauorum callis et [illegible] dicit ea que fit
cum ea [illegible] Et vere sepe in [illegible] sum expertus
Et dicit est sic [illegible] clauos sanat
super emplastrum Et dicit est [illegible] clauos [illegible]

nisi nere cu[m] pit et splendificat faci[em]. R[ecipe] ra[dic]is du[...]
radix vitis albe mixta cu[m] farina orobi et [illegible]
purgat clavos et serpigines et maculas est n[illegible]
et cocta cu[m] oleo ad ide[m] est valet. Et dico ego rad[...]
cardonu[m] quibus pa[n]ni aptant[ur]. In vino [illegible]
tusa cu[m] melle clavos infixos et verrucas [illegible]
Recepta h[ec] valet [illegible]
galline et est sicut dicit dyascorides. valet facit ex
strictura calamenti q[uo]d aliqui vidi utile. Vinum al[...]
vis est trita et supposita callos tollit ut dicit [illegible]
se esse expertu[m]. Item est h[ec]. R[ecipe] petiam una[m] tara[...]
et subtilem et involvat[ur] callo. deinde sup[er] petiam illa[m]
ponat[ur] calx vina. Et postea liget[ur] alia petia sive
fascia. hoc a[utem] facit calli cade[re]. est est mirabile h[oc]
R[ecipe] aq[ue] tartari. p[artes] iij. saponis [illegible]
vini p[ar]te[m] vigesima[m]. bulliant [illegible] sup[er]
p[ru]unis et cu[m] [illegible] ponat[ur] [illegible]
[illegible] ip[su]m [illegible]
[illegible] h[oc] [illegible]
a[utem] removet. Et ponat[ur] sic i[n] mane sup[er] loco fri[...]
cato. Deinde si sero lavet[ur] locus cu[m] aq[ua] calida
et abradat[ur] locus. deinde inungat[ur]. deinde abra[...]
dat[ur] et lavet[ur] p[ri]mo cu[m] aqua calida et sic fiat do[...]
nec sit remotus. Et ne ignoras aqua[m] tartari
hoc modo fit. R[ecipe] [illegible] et pone ip[su]m sub pru[...]
nis et sine ip[su]m uri donec albescat. postea po[ne]
in sacculo lineo in loco humido suspenso. et [illegible]
ne sacculo ampullam. Et illud q[uo]d egre[ditur] [illegible]
aq[ua] tartari. Valet h[oc] etiam in macula pelli[s] faciei
ut in decoratione dicitur.

Explicit liber sermonis de apatibus a ca[-]
pite usque ad pedes feliciter.

[illegible] [illegible] rapa. expertu[m] i[n] tumefactionib[us]
ac ulceribus et fissuris [illegible] q[ue] fiunt in pe[-]
dibus sive manibus p[ro]p[ter] frigus. R[ecipe] olei ros[arum] [illegible]
cere albe. ʒ s. pulveris mastic[is] thuris. mirre. an[a]
ʒ ij. ponat[ur] ad coquendu[m] sub cineribus i[n] rapa con[-]
cavata. Et de eo ungu[ent]o unguat[ur] [illegible] et p[er]fecte sana[-]
bit[ur]. Dyasc[orides]. [illegible] rapa[rum] sanat fissuras
pedu[m] et manuu[m] q[ue] fiunt p[ro]pter frigus si pes [ve]l
manus in ipsa teneat[ur]. Et illa decoctio frequenter
tollit frigus manuu[m] [et] pedu[m]. [illegible] facit rapa
cocta et emplastrata

Deo gratias

[illegible] Et [illegible] cum [illegible] et [illegible] cu[m] pul[vere] [illegible]	pulvis [illegible] optimus et [illegible] R[ecipe] aloes [illegible] mirre [illegible] an[a] ʒ ij. [illegible] ʒ i. farine orobi [illegible]
	genciane an[a] ʒ s. fiat pulvis.

In casu et [illegible] ventris. n[ota] de quadam puella duor[um] annor[um] bononie. [illegible] habebat [illegible] violenta et [illegible] a bombis et obviant[illegible] q[ue] erat i[n] [illegible] [illegible] cu[m]. Et [illegible] [illegible] [illegible] et tota [illegible] transivit sup[er] ventre[m] eius et sup[er] [illegible] splenis et stomachi et cepit fuit a syncopi et a [illegible] urine [illegible] et vesicam [illegible] fuit [illegible] et cepit ip[s]am syncopizando et [illegible] [illegible] et [illegible] fuit [illegible]. Deinde i[n]ungebat totu[m] corpus et p[ar]tes lesas cu[m] oleo ros[arum] calido. Et emplastravit corpus pulvere mirtino [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] confortat et [illegible] defendit. In sero fecit [illegible] carnium et [illegible] [illegible] in visceribus [illegible] [illegible] corpus et p[ar]tes lesas. R[ecipe] olei de spica ʒ s. olei [illegible] ʒ i. olei de thamarisco olei [illegible] an[a] ʒ i. [illegible] ʒ s. [illegible] et [illegible] [illegible] et fasciavit cu[m] [illegible]. Et fecit [illegible] i[n] sero cu[m] decoctione [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]. Et in [illegible] applicavit [illegible] p[ar]tes lesas. R[ecipe] flor[um] sambuci [illegible] an[a] [illegible] mellilot[i] absinthii pulegii [illegible] an[a] [illegible] i[n] decoctione altee et malve q[uantum] s[ufficit] usque ad [illegible] farine ordei [illegible] ʒ iij. rosar[um] ʒ s. spice ʒ ij. mastic[is] olibani [illegible] an[a] ʒ i. et i[n]pinguet[ur] [illegible] sambucini ʒ iij. olei spice olei [illegible] an[a] ʒ i. et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] ultimo accepit [illegible] [illegible] et [illegible] sup[er] [illegible] et applicavit corpi. et cu[m] [illegible] dei [illegible] deo gratias

Postquam in libro primo factum est mentio in VII de vulneribus [illegible] libro mentionem [illegible] o modo de vulneribus [illegible] ulcera

De [illegible] capitis sine fractura cranei [illegible] facta [illegible] alia vulnera cum fractura de quibus facta est mentio in [illegible] libro huius. Dico igitur primo quod talia vulnera capitis aut sunt simplicia aut non. Vulnera illa dicuntur simplicia in quibus [illegible] ratia sic si esset incisio sine deperditione [illegible] sola una intentio [illegible] incarnatio [illegible] non simplicia in quibus [illegible] et quod deperditum est regenerare [illegible] fuit cum deperditione carnis. debes primo [illegible] sanguinem in 2a visitatione debes apponere unguentum factum ex terbentina et vitello ovi parum croci quod dolorem mitigat. Et aliqui apponunt parum farine [illegible]. Et hoc appositum debet fieri donec labia sanies perveniunt. Et [illegible] labia vulneris pervenit sanies debes mundificare [illegible] si sanies fuit grossa [illegible] et parum mellis vel cum alio [illegible] mundificetur [illegible] vel alio ut tibi videtur. Nota [illegible] tibi videtur in continuo et stricto [illegible] ovi vel cum aliis dictis in capitulis de [illegible] debes locum tangere cum oleo ro. vel [illegible] lactuce et semperviue. Et in eodem [illegible] de parte opposita si sanguinis parum exivit [illegible] fortis et etas consentit apponant [illegible] multa quantitate exivit sanguis [illegible] vis [illegible] ut tibi videtur [illegible] medicina [illegible] tibi videtur necessitas [illegible]. Quare respirat [illegible] ab aliis tale facientibus [illegible] sit securius [illegible] gatione quod fleubotomia et [illegible] dieta ordinata et digestione [illegible] ut dixi debes mentio [illegible] dictis in ca. de medicinis [illegible] in primo libro. Et non bene quod medicina [illegible] alio loco nisi locus fuit [illegible] quam mala caro generaret ut dixi in primo libro [illegible] consolides locum [illegible] et medicinas sigillandas [illegible] libro [illegible] capitulo [illegible] Et nota quod illius [illegible] non recapitulabo aphorismus tibi in hoc libro [illegible] in isto loco [illegible] simplex sutura sepe est necessaria [illegible] tus vulneribus [illegible]

tem approximatam in idem. Et cum hoc prohibet alteratione aeris quod est [illegible] sutura est [illegible] quod illa [illegible] de fractura cranei [illegible] non est nisi fissura [illegible] proxima. Et [illegible] illud intus quod est ossis non est nisi [illegible] multotiens sufficit strictura et ligatura. Et parum inferius subdit. Deinde approximentur inter duas extremitates vulneris et suentur si est necesse et pulverizetur desuper pulvis [illegible] Illud idem dicit [illegible] de saliceto in [illegible] de incisione ossis cum [illegible] et [illegible] debet [illegible] dilatatum fuit quod pellis [illegible] et non possit alteri parti adherere quod [illegible] fiat cum filo duplicato inserato [illegible] crescunt [illegible] Alii sollemnes magistri ut lanfrancus henricus et guido. Et ego [illegible] experimento quod sepius [illegible] suturas [illegible] capite ut [illegible] quare sileant socii mei aliqui [illegible] dicunt aliqui. Et dicunt quod sutura in capite non debet fieri. Mirror de eis qui antiqui [illegible] et practicaverunt toto tempore vite sue et nesciunt [illegible] in vulneribus capitis debet fieri sutura sive non. Et licet ignorantias suas debere tacere tamen propter socios meos nolo [illegible] Dico igitur ego quod vulnus [illegible] vel non. Et est [illegible] debet [illegible] et mihi semper [illegible] tatella [illegible] pellis capitis fore ab osse [illegible] et [illegible] ut debuit [illegible] est. Quare [illegible] pellis fuit [illegible] in parte anteriori vel lateralibus semper debet [illegible] fuit in parte capitis quod [illegible] sic quod pellis non fuit elevata sicut quod vulnus fuit in sursum vel deorsum non ex transverso non [illegible] Et tunc addico ego quod si vulnus esset in parte superiori [illegible] non [illegible] vel ossis licet [illegible] foramen aliquid [illegible] nisi fiat expressio non egredi [illegible] expressio impedit consolidationem quare non debet vulnus in illo loco suturari. Et hoc [illegible] Et hoc [illegible] inter duas extremitates [illegible] Et non [illegible] dicit si fuit [illegible] in prima capitis [illegible] ut dixi [illegible] Et [illegible] in [illegible] vulnus fuit [illegible] fuit [illegible] modo dico in prima parte huius capituli et illic [illegible] fuit detectum ex vulnere [illegible] dicam in primo libro in modo de denudatione ossis.

E [illegible] homine [illegible] et [illegible] non sit

turpes. Et id ubi est possibile fiet cum petiis pannorum ut dictum est in primo libro fiat. Si autem non potest fieri cum petiis et pars illa fuerit carnosa, fissa suere debes fissuram in separatorum punctorum. Si tamen pars faciei fuerit suta filum palipatorum suere debes. Et causa est non quia non timeas de humiditate loci. Si autem nullo modo possit suere habeat infirmus in capite offitium vel biretum de panno lineo forte et bene firmatum in capite. Et cum ista sunatur ligatura habentes mercurum et inuenies modo conuenienti ex dictis. Si autem fuerit unum puncta aliqua quia cum telo vel sagitta vel vulnus fuerit valde profundum facias ut in medicina dictum est. Iste notes de vulneribus oculorum primo mentionem facias. Omnes autem doctores conueniunt quod vulnera oculorum sunt timorosa propter ipsum visum et propter propinquitatem quam habent cum cerebro. In tantum quod dixit benevenutus quod vidi sepe aliquos vulneratos in extremitatibus oculorum amittere visum ex oppilatione nerui optici. Et vidit eos alios ad extremum devenire. Et mirari quia si humores ad oculum [illegible] oculi et artus ipsius a fortiori. [illegible] sunt magis timorosa. Vulnus [illegible] illa quae fuerit in oculo aliquando fuerit a sagitta aliquando [illegible] ab aliquo re pungente cornea vel coniunctiva quarum curis istorum loquar. Et primo de vulnere facto a sagitta. In cura illa habes tres intentiones. Prima est in victu. Secunda est in purgatione. Tertia in localibus. Prima intentio completur hoc modo. Utatur ipse farre cocto cum amigdalis vel farina ordei cum cucurbita vel lactuca vel portulaca. Et aliquando utantur mica panis lota in aqua et hoc donec fuerit securus ab apostemate. Si vero fuerit debilis utatur carnibus edinis pullinis vel auium nutrientium se in campis. Et utatur vino limphato. Cum autem fuerit tutus ab apostemate utatur bonis carnibus et bono vino. eo quod illa generant bonum sanguinem et per consequens humiditates corporis bene generantur quae sunt causae cite conglutinationis. Licet hermes dicit oppositum. cui in hoc non credo, et vidi causam quia videbis quod verum est. Secunda intentio completur hoc modo. fiat flobotomia de parte opposita si etas consenserit et dispositio loci. Et nominatim dico dispositio loci quia ex hoc loco potuit tantum exiuisse de sanguine quod solum ventose sufficiunt. Purgatio fiat cum electuario de cassia si non fuerit febris. vel si materia non curreret ad locum multum. vel fiat cum pillulis de yera vel cum [illegible] simplici. vel cum pillulis cochiis vel cum aureis. vel cum illis de luce quae proprietatem habent ad oculos. Et syrupi dentur secundum dispositionem capitis et aliorum membrorum. Et non loquor in hoc plus quia omnia accidentia aduenientia et dispositiones non possunt scribi. Tertia intentio completur hoc modo. quia si sagitta fuerit in loco. vel apparens vel non. si apparens sagitta capiatur in cannula sua cum tenaculis suis et moueatur hinc inde. quia a dextris in sinistram. et postea hoc recte extrahatur. Et postea locus impleatur cum oleo rosaceo et vitello oui quia multum dolorem mitigat et locum confortat. Et circa locum apponatur defensiuum factum secundum primum librum. Et ponatur oleum rosaceum cum bolo armeno. vel succi herbarum. sicut sunt succus morelle endiuie lactuce semperuiue. Et sic de aliis donec fueris securus ab apostemate. Et in loco in tertia mutatione vel quarta quae erit tertia dies. ponere debes farinam ordei cum melle rosaceo. facta mundificatione incarnetur et consolidetur locus modo dicto in primo tractatu. Si autem sagitta non appareat modo dicto obseruato dieta et purgatione et aliis

[illegible] apparitionem in loco debes apponere oleum rosaceum et tentas eius balneatas in oleo rosaceo. Et non mireris quia cum locus est valde debilis tunc olei dilatatur. Et si non [illegible] vitur quod hoc ponas tentas de spongia vel ponas [illegible] melligranati ut aliquid dicunt ne pars aliqua ad intra [illegible] quia medulla illa cito frangitur ut [illegible]. Hoc f[illegible] sagittam causam sic est possibile modo dicto [illegible]. Si autem [illegible] inueniris cum instrumentis tuis et ingeniis. tunc causam dimittas [illegible] operationem, quia natura operatione sua non cessabit circa [illegible] expellere donec ipsa apparuit. Et illud vidi [illegible] [illegible] quod est principale sibi vel [illegible] in modico [illegible] oculum. Si autem vulnus esset [illegible] pungente vel vulnerante cornea vel coniunctiva obseruata [illegible] tunc conueniet hoc collirium [illegible] boli armeni [illegible] gummi arabici [illegible] lb. i. aque rosacee [illegible] plena aqua [illegible] [illegible] Benevenutus [illegible] [illegible] [illegible] prio. Licet galienus [illegible] [illegible] pueri quod [illegible] cristallino ex quo [illegible] liberatus est. Et ego credo quod hoc sit de [illegible] qui de hoc tractat dicto galieni. Et dicit quod hoc [illegible] libro suo. Sed ego credo quod galienus fundatur super hoc quod illi humores non sunt membra spermatica. Et talia per viam partis interioris possunt restaurari ut voluit in secundo tegni quare si illi humores exiuerint vel aliqui ab oculo illius pueri non mirum necesse ipsos restaurari. Hec fuerunt verba galieni. Sed dicunt aliqui ex visione et solutione dicti galieni in quarto de accidenti morbo de causis accidentibus visui visa videtur velle illos humores esse membra s. cristallinus vitreus et albugineus. Et videtur quod non. quia non tractantur declaratur auctoritate galieni in ipso met loco. Et tunc quia sanguis qui transmutatur in membra sanguinea per paruas et faciles transmutationes transmutatur in membra. Sed sanguis recipit in his longas et grandes transmutationes quae non sunt membrorum formam. Quod non sit spermaticum probatur quia membrorum spermaticorum totaliter deperditum non restituitur aliquando. ut galienus in loco preallegato. Item nullum istorum vere nutritur quia ad nullum istorum vadit vena vel porus deferens nutrimentum. Sed ad oppositum est mens doctorum. Et probatur sic quia oculus est membrum organicum. quod membrum integratur ex humoribus et tunicis. Sed omnia integrantia membrum orga

[illegible] g° liniores et tunice integunt membra [illegible] iores et tunice sunt membra. p° g° 9° de [illegible] constallinus e autem probat hunc constallinus e [illegible] pl oculi [illegible] quibus ps principalis [illegible] principalis in [illegible] tallina [illegible] [illegible] constallina [illegible] aliquid [illegible]

[illegible] dicit quod spermatica membra totaliter [illegible] non restaurantur. Dico igitur. Et ad galienum dico [illegible]

[illegible] spermatica tantum [illegible] spermatica sunt dura [illegible] sunt mollia [illegible]

[illegible]

[illegible] Nasus est [illegible] et [illegible] non tenet septe [illegible] nasi [illegible] secundum longum vel latum si vulnus fuit strictum et sine [illegible]

[illegible]

super in capite [illegible] et [illegible] et violent [illegible] et sic et [illegible]

dolor et vulnus [illegible] f dolor et vulnus [illegible] ponat super [illegible] scentus ab [illegible]

[illegible] perducatur [illegible]

na ponat sub naso et liget caput. Alia ponat sup
nasum et teneat medicinas sup locum. Et Rogerius et Guil.
dicunt quod cum una binda incisa p medium ubi possit nasus
ingredi nasi[illegible]. Henricus istos modos reprobat et dicit
quod si fascia esset strictior quam oportet tunc nasum diff[illegible]
si latius quam oportet tunc nihil operat. Quare tu dicit melius
e dimittere ligaturam nihilominus concedit ligaturam de [illegible]
et non desup. Et ego autem de ista altercatione parum curo quia
in facie non pt dari certa regula de ligatura quia quilibet
fasciat secundum quod p suum ingenium melius invenire poterit.
Tamen ego imponerem unam cuffiam in capite bene strictam
et ligarem nasum ut dicit Guil. Et bindam illam sucerem
cuffie et credo quod hoc sufficeret quantum ad ligaturam et isto
operatus sum. Et istis et non obstantibus dico quod melius est
suere et incarnare modo dicto et non obliviscaris quod in
naso ponatur una canna de penna anseris quod aer et
sanies possint habere respirationem suam. Et aliqui ponunt v-
nam in qualibet nare de stuppa vel de penna vel de lig-
no. Et ego quod hoc fiat pp aliam causam, videlicet ut pars nasi
[illegible] alia parte bene jungatur quoniam si instructio non sit debita
forame nasi tunc clauderetur vel tortuosum remaneret
quare in processu difficultas esset in [illegible]
[illegible] ut [illegible] emitteret. Hoc ponunt [illegible]
si [illegible] esset conquassatus ita quod os esset contusum quod dixi me
[illegible]
debet equari cum digitis et ponere digitum in naso et
ipsum elevare et generaliter ponere tentam in naso ut ossa
deprimatur et generaliter pulvilli balneati in albumine [illegible]
ponatur cum pannis et in processu ponatur oxicroceum vel
ponatur pulvis volatilis molendini boli ar. et sang.
dra. et cum oleo ro. fiat unguentum et in xiiii diebus sperat
p9 de restauratione ossis nasi. Et si vero esset in naso co-
tritio curetur ut alie contritiones et in hoc non sto quia reme-
to ad primum librum in tractatu de contusione et attritione.
Si autem vulnus factum fuit cum sagitta considera ut sagi-
[illegible] apparens mollifica locum et conforta ipsum cum oleo
ro. calido et fac stuellam prima die et fac clisterem et [illegible]
ta eius sit [illegible]. Et ceteri die attendas ad infirmum. Et
nisi debilis sit vel alia causa te impediat capias cannulam
sagitte cum tenaculis dentatis et firma bene tena-
culas et generaliter volue sagittam cum tenaculis a dextris
et a sinistris. Et postea reducas sagittam ad locum
in quo fuit primo et sic recte et naturaliter et sine diffi-
cultate poteris extrahere eam cum viam sibi fecerit et [illegible]
lutione a dextris in sinistros et econtra. Et cum sagitta
[illegible]
nisi aliud impediverit te. Sagitta extracta non
comprimendo dolorose impleatur vulnus cum petiis et stu-
pis infusis in oleo ro. calido et vitello ovi. Et hoc usque
ad tres dies vel quatuor et post quatuor dies incipe mundi-
ficare vulnus cum farina ordei et melle ro. Et si do-
lor adesset addatur farina fenugreci. Facto mundificatio
incarnetur et consolidetur sicut in illo capitulo dictum est.
[illegible] sagitta [illegible]
de [illegible] et si eam non inveneris via alia semper mollifica
locum et conforta cum oleo ro. usque ad consolidationem vul-
neris. Et si potest vulnus consolidari p viam istam fa-
cias quoniam isto modo sepe consolidatur ut videtur vel locum
teneas apertum usque ad perfectam apparitionem sagitte
quoniam multotiens natura expellit eam ad locum conveniente;
et tunc sepe extrahitur p se sine difficultate vel sine
modico vel manifestatur sic quod extrahi potest. Si
autem non appareat sed manifestatur tactu et non visui
conaris te ponere in canna sagitte oleum ro. et molli-
ficare locum vulneris cum eodem oleo p tempus. Et cum fuerit
[illegible]
[illegible] vel aliud instrumentum in canna sagitte
ut tibi videtur et bene ipsam comprime. Et tunc volue
[illegible] usque partem anteriorem et commove sagittam et
eam extrahe si sit possibile. Et si extrahere non poteris re-
deas ad mollificationem loci et dilatationem eius quia post
primam experientiam debes conari locum dilatare cum tentis
et cum spongia vel aristologia et aliis habentibus dilatan-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et nervis dolosa [illegible]
[illegible]
vel in barbulis ponantur penne anseris [illegible]
in una parte et tunc capiatur sagitta cum tenaculis et ex-
trahatur [illegible]
quod moderni habent [illegible]
gitte et tunc sagitta [illegible]
belli quod nota est [illegible]
Et si mel cum [illegible]
tates orte [illegible]
amplexo dictum [illegible]

I[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
to cum oleo ros. [illegible]
Si autem fuit de [illegible]
denide [illegible] et [illegible]
solidentur et hoc est dictum in primo [illegible]
le in omni vulnere facto cum deperditione [illegible]
modo p ordinem fiat si vulnus fuit in labiis. De uno tamen
auiso te quod in sutura bene jungas labium parti
cum parte labii ne in eo insideat eminentia que
difformitatem faceret in labio. Et iam illam dif-
formitatem causatam in labio cito curavi. Et primo
incidi illam difformitatem et partem illam labii sic emi-
nentem et consequenter locum sic consolidavi et remota
fuit illa difformitas et illud feci in via nova
in una domicella. Si autem vulnus auris p punc-
turam esset cum sagitta factum debes considerare
si sagitta penetrat usque ad substantiam cerebri vel non.
Si penetravit coniecturam habere poteris p hec
signa quoniam omnibus efficiuntur tuber et incisatur aliena-
tio vigilia et vomitus. Aut causatur tremor aut
debilitas sensus. Et cum autem senseris fuerit de-
hoc sive extraxeris sagittam sive non est mirabile.
Et hoc ego vidi in [illegible] juvene de argillis qui p-
cussus fuerat non in aure sed in partibus circumstantibus
cum uno [illegible] usque ad sub-
stantiam cerebri et ego cognoscens hoc fugi et pro-
nosticatus fui de morte. Et alii medicis di-
misi et breviter ad mortem devenit. Dico
tamen quod melius est sagittam extrahere quam ip-
sam dimittere cum protestatione tamen ne ad infa-
miam vulgarium devenias. Et modum extrac-
tionis habes in primo libro in tractatu de
fractura cranei. Quare illuc vide et modum
extractionis habes in primo libro et ibi poteris videre.

[illegible] ante sagitta nō penetrauit vsq; ad sbām tēbri p[illegible]
[illegible] ipa nō penetrauit vsq ad [illegible]
[illegible] In isto g° casu extrahat sagitta et [illegible]
[illegible]

U[illegible]

[illegible]

et p [illegible]

[illegible] et lōgū fuit [illegible]
[illegible]
scpari tr moue ipm. et [illegible]
[illegible] incarnati [illegible]
[illegible] arab. [illegible]
[illegible] at nō pt manutenerī [illegible]
[illegible] vt dcm̄ est Si vō vuln9 fuit [illegible]
[illegible]

et non vel mc[illegible] ī toto vel [illegible]
[illegible]
tes et fac mō iā dicto vt dimittat [illegible]
[illegible] nuche et gfortan nuchā cū [illegible] et [illegible]
[illegible] et fa. fenugrā [illegible]
[illegible] Si vō amiserit
[illegible] in toto vel ī pte [illegible] fuit
[illegible] incarnatib; et cofortatib; ipam et
[illegible] et fa. fenugrē vel [illegible]
[illegible] de lilio mixtis. et h° [illegible]
[illegible] et po° ī carna vuln9 [illegible]
[illegible]

ipaz a dextris in [illegible]
ms ipaz ad locū suū et [illegible]
[illegible] loci vt dcm̄ ē sup° Et si fuit [illegible]
[illegible] loci paz vt ipa sagitta possit exire Et ipsa
[illegible] ipleas vuln9 cū vitello oui et oleo ro. [illegible]
[illegible] duos vel tres dies
[illegible] cū melle ro. [illegible]
[illegible]
fuit sine lesione nuche [illegible]
[illegible] est qp si vuln9 fuit ī nuca ī pte [illegible]

nerui nobiles sicut sunt nerui euntes ad spatulas et
qui ad brachia et alij euntes ad tibias et partes illas
mortale est. Et similiter si vulnus fuit in nucha in parte illa
in qua oriuntur nerui a cerebro sicut a spondilibus costarum
superius est mortale. Propter primum probatur declaratur. nam sensus et motus sunt
necessarij in vita cum quibus dependant. videtur quod sequi debeat mors.
Secunda pars est nota et licet hoc sit verum et medicus hoc videat
non tamen debet medicus negligere infirmum. ne a laycis reprehendatur si liberaretur quoniam ut dictum est natura sepe operatur
illud nam quod medico est impossibile. Sed utatur medicus [illegible]
tuo ne a sophistis reprehendatur. ¶ Nota argumentum generale quod
si in vulneribus neruorum nobilium vel cerebri vel nuche
si superuenerit rigor siue sit cum febre siue non [illegible]
Si rigor fuit cum febre et vigilijs et d[illegible]
et inquietudine ipsius corporis et amentia mortem [illegible]
mre sine dubio. Si tamen omnibus istis superuenerit fluxus
ventris et illa moueatur bonum quod arguitur virtus fortis.

Vulnera gule timorosa sunt siue sint cum ense
siue alio. siue etiam sint alio secundum longum siue
secundum latum. Et hoc non est propter aliud nisi propter
cannam pulmonis cuius nomen est trachea arteria. Aut propter
cannam stomachi cuius nomen est meri. Et propter duas venas
magnas. que sunt a dextris et a sinistris. quarum nomen est
guidez. sub quibus etiam venis collaterales sunt due satis magne arterie. Propter quod nota quod iste vene et arterie immediate
diriguntur ad cor ex quorum nocumento per viam generationis [illegible]
nocumentum pulmonis et cordi. Et tamen consequitur mors ¶
Vulnus canne stomachi est periculosum etiam sed non ita. quia cibus quod
debet attrahi non attrahitur etiam debito modo quare etc. Sed homo
diutius viuit sine cibo quam sine attractione aeris. Propter
quod vulnus canne pulmonis est periculosius ¶ In cura
ista habes tres intentiones. Prima est in eundo 2a in dieta
3a in localibus. Prima completur cum euacuationibus vel cum cassia
vel electuario eius vel dyasinicone vel alio secundum necessitatem
Syrupizet etiam secundum causam et accuitia aduenientia. Et
similiter fiat flebotomia de parte opposita parua vel magna secundum necessitatem patientis. 2a intentio completur. ut iam dictum est
Abstineat quoque a carnibus et a vino magno et ab alijs
multiplicantibus sanguinem donec fuerit securus ab apostemate
Post hoc vtatur ipse carnibus bonis iam sepe dictis et bono vino odorifero limphato tamen. Et hoc adiuuat multum
in generatione carnis ut dixi in primo huius. Verumptamen respiciat
se a brodialibus rebus et a fructibus et in alijs etiam honeste
se habeat ¶ 3a intentio huius. Et primo si vulnus fuit
in guidez fiat flebotomia in brachio ut sanguis diuersificetur
a loco illo ne tempore compassionis ad cor transeat quia illa
duo membra colligantiam habent insimul ut dixi ¶ Propter quod non
diligenter quod vulnus paruum in illo loco dicatur esse cum morte
tempore compassionis illorum membrorum. quia oportet sepe societatem curatiuam habere vel sollicitudinem ut dictum dicitur 2a primi primo modo
Vnde tempore meo vidi quendam anglicum qui conductor
erat lanceorum centum cuius nomen guillelmus. qui fuit vulneratus in gula cum sagitta et quamuis ista ut videbatur non
penetrabat pellem gule primo dico vobis quod vnus laycus
dixisset ipsum fore vulneratum et mortuus est incontinenti
Et hoc non est propter aliud nisi propter vulnus factum in guidez. Vidi etiam alium percussum cum pugillo super locum illum et sincopizauit et quamuis ad mortem deueniret ¶ Doctrina totum prouenit ex nocumento quod est in illo loco generatur cordi quare
concludo quod flebotomia conuenit et alia cordialia defendentia cor
a suffocatione et resolutione spirituum. Si sanguis fuit magnus
et in omni consideratio quia omnes contingentes non possunt tibi sibi

[illegible] et fluxus sanguinis curre ad illa que dicta sunt in primo
tractatu in de fluxu sanguinis vene et ad primum libri. Et
mo vulnus fuit in canna pulmonis debes coniungere partem cum
sutura et manutenere locum ex suturam cum albumine oui
et oleo rosaceo. et cum puluibus incarnatiuis in primo huius similiter
et stuppam balneare et super hoc ponere genera sicut dyagantum
et ponat in ore et colliquetur paulatim. Et similiter transglutiat paulatim. Et idem dico de vulneribus meri quod suantur
et incarnentur et obsuentur que dicta sunt in primo huius tractatu de vulneribus et illic vide. Si vulnus fuit tamen paruum
perdas sine sutura ut dictum est in alijs capitulis. Si
vulnus fuit tamen paruum perdas simile factum fuit cum sagitta
tunc videre debes si in eius extractione fuit periculum vel non.
Si non extrahas ipsam et ipsa extracta impleas locum cum
oleo rosaceo. et vitello oui et in alijs fac ut dictum est
Si autem fuit periculum vel ex parte vulneris magnitudinis
vel ex parte loci tunc debes locum mollificare et incarnare
ut dictum est. Et etiam dilatare si opus fuit ¶ Isto facto extrahas sagittam et impleas vulnus cum vitello oui et oleo
rosaceo. 3a die ponas mel rosatum cum farina. ordei. post mundificationem
consolida et incarna. Propter quo nota quod ego vidi quendam
vulneratum in gula et sagitta penetrauit gulam
et hoc fuit propter venas guidez. non tamen fuerunt lese tamen
sagitta fuit extracta cum sollempnitatibus iam dictis et ego
fui et apposui ex vtraque latere tentam infusam in vitello
oui et oleo rosaceo. et postea feci faldas de stuppa et balneaui in albumine oui et oleo rosaceo et incarnatus est in
paucis diebus ¶ Vidi alium vulneratum in gula cuius
nomen est matheus et breuiter ferrum sagitte remansit fixum in spatula. Ego autem videns ferrum non posse
haberi timui et non curaui de visitatione illa et breuiter stetit per aliquos dies deinde ad mortem deuenit homo ille.

Vulnera istorum membrorum nihil habent proprium nisi
pronosticationes et ligaturam et situationem. Vulnera
huius loci timorosa et suspecta sunt propter neruos qui
descendunt ad brachia. Et suspecta etiam sunt de dolore et
amissione sensus et motus brachiorum. Et quia locus iste
est valde dolorosus hac de causa cito apparet ¶ Propter quod nota
quod tremor accidit istis vulneribus et sic cum febre timor
est de spasmo. Non est ista. nam rigor non fit in vulneribus
neruorum principalium nisi materia currat ad locum quia materia cum
inuenit locum vulneratum imbibitur membris illis et facit
tremorem. Et si sit multe quantitatis facit et apostema. Et si
talis materia superealefit facit febrem. quare concludo quod dolor
huius loci sedetur quoniam dolor est cum omnium horum. quoniam est
cum attractionis materie ad locum et per consequens cum tremoris et
spasmi et febris. et est cum apostematis omnia non sunt quare etc. ¶
Et si bene consideras iste locus habet multas colligantias
cum spina mediante cartilagine ossis spatule et habet colligantiam cum torace mediante osse furcule et cum cerebro mediantibus
neruis et hoc totum patet ¶ In cura ista habemus tres intentiones vel 2as. si vulnus prima completur cum purgationibus 2a cum
dieta. 3a cum localibus. et 2a cum reductionibus accidentia que
accidunt istis que sunt sicut fe. dolor spasmus et duricies
post consolidationem que remanet ¶ Prima et 2a intentio
complentur modo dicto in precedenti modo. et illic vide ¶ 3a intentio
completur hoc modo. quia debes considerare an vulnus sit magnum
vel paruum. Si magnum debes concludere partes adinuicem et suere. et talis sutura non debet esse fortis propter magnitudinem
et propter pondus ipsius brachij sutura dicta in primo libro
que fit isto modo ¶ Primo impleat labra vulneris similiter et non
annodet. Deinde iterum cum acu penetret ad partem ad quam

[illegible] vulneratu et h°
[illegible] a declaro: Si g° sit
[illegible] q2 mediq no potuit ipm curare vel
[illegible] ediq ipm ivenit vel quocuq sit debet me
ipm remouere anq vulnus curet . no negligedo tn
vulnus Et videat g° p° mediq si apa sit aptus
remo[illegible] tn resolutis et infrativis licet Si si
predat tn illis Et nont dico tn fris et sicc q[illegible]
ha apam guter st tn mala oplex° . tala pmo semp
qre fria et sica opetut et vt ma q est i loco [illegible]
soluat Et tu gueit fa. fabaz . fa . or . rosaz [illegible]
noglossa bol ar . terra sigil . et oleu ros olen
de mirto qre ex istis fiat emplin si tibi videtur
Si mo apa no possit remoui tn istis p[illegible] [illegible]
tuz saniat tu saniet h° mo [illegible]
seis lini . ℥ iij . aneti moille [illegible]
[illegible]
[illegible] et mle sup apa
ponat [illegible] fenugr . seis lini an .
℥ iij [illegible] ℥ ij . buliat bube[illegible]
et incorporent cu oleo de mbill . et calida sup locuz
ponat Si accidat mo q i loco sit doloz itolleabilis
sicut accidit in gnarae saniei . vel alq° alio modo
no multis loqr de isto accide q2 sepe locuty sum
i p° h° tn dico q p embrocam cu aq cala decoc°is
malue vel altee q2 illa apuit poros et facuit maz
exalac et locu mollifcat Et vel alit p si si doloz
cu emplis vel alqs no recocat . Rx . boli ar . paz
et ifundat in oleo ros et paz aceti . Deinde infu
dat opij tebi . ℥ . j . Jusqami . ℥ j . et cu isto fiat in
vnc° moto at doloe aplicg no fit i[illegible] d [illegible]
maturato apiat tn flomo si est nce vel [illegible]
fat vt saniel apatq ad orificiu vulneris [illegible]
pria aptione predas vt i alijs sepe dcm est

Vulnera huius loci quz fiut i pte domesticam
brachij et aliqn in pte sinistra directe in
iucturam brachij quocuq sint vulnera talia sut
picolosa pmo vulnera ptis domestice st picolosa
pp venas et arterias magnas q illic trasent et h° est
claz . 2° vulnera ptis silvestris st picolosa pp cotin
tenacoez et infilaccoez neruoz et cordaz et ligamē
toz ossa illa hntia diuisas figuras qre si locq vulnet
de leui psz amittere figurz d [illegible] habes g°
intenoes vt in cura alioz vulnez d [illegible] h° oplet
cu purgaoe vt tibi videt . nce 2a inte° oplet
sepe dcm est . 3a inte° oplet h° . osidet mediq
vulnus si fuit i pte domesticam conare sangez restri
pp multas venas et arterias q illic assut Et ostrige
mo dco sup in m° de vulne i collo vel alio° vt fuit
nce Si at ptes fuerit diuise et no fuit sanguis
oduenient cu sutura mo dco sepe et i carnet et con
solidet Si at oductioem no fuit necia phibeat
apa et digerat labia et mudificet et i carnet mo
dco Si mo vulnus fuit i pte silui q i pte exteriori
brachij . et vulnus fuit mag° et latius oduuas et osi
uas ptes vt dixi et locu defende ne apa gnetur
Si mo sagitta penetrauit locu tu extrahe ipaz mo
dco et predas i oibz vt sa in alijs caplis declaratu est
Vnu tn dico vobis de ligatura q si vulnus fuit in
pte domesticam tu debes plicare brachiu vsq pectus
[illegible] festa q2 tu labia vulneris adiuuem

nichg ouigat et osuat adinvic qre oglutinat meliq
Si at vulnus fuit in late sinistro tu p oppo° debes ph
care brachiu . Ne g° fiat plica° vltra petm osueui ad
mt brachia ponē astellaz ne labia vulneris distingat

Vulnera h[illegible] loci st non timorosa sicut vulne
ra cubiti Et h° sit veru declat experiecia vn ex
[illegible] cubiti vidi aliqs mori Ex vulne at ma
[illegible] vidi et eius h° p2 i pri° capli predetis
[illegible] locq manq no e [illegible] olosa sicut locq cubiti quia
neruu manq no e [illegible] ta sensitiu et h° videt exp[illegible] Dico
[illegible] q no obstate h° q dcm e vulnera manq cius apau
tur q vulnera cubiti et h° e ro q manq e mebruq
valde debile et eius nerui ipius st valde ifistrati qp apat
citius locq ille et h° videt exp° d In cura [illegible]
[illegible] oplis . p° inte° et 2a oplent
[illegible] de tn dico vobis q semp fortitudo
[illegible] et scm h° doctri [illegible]
[illegible]
[illegible] h°
semp sit gnale i [illegible] vulne d 3a inte° [illegible] h° [illegible]
as ergo pmo si [illegible] indiget sutura vel no / si sic co
ducas ptes et suas d [illegible]go aut narrabo vobis modu
meu opandi in hoc [illegible]go vo semel habui vnu cra
veru qui fuit vulneratq i manu cu ense et vulnus
fuit int anulare digituz et mediu Et scm fuit icisio
ex vtraq pte manq vsq ad iūcturā manq et brachij
Ego aut occurrēs huic loco icepi prius suere locu et
incepi in pte supiori manq et feci puctā aliq dupli
cata vt bn ps manq cu pte iūget . de qbz puctis fe
ci in isto h° ca° de vulneri humeri mēcione et eius i
pmo h° tractatu de vulneribz . Scm suturā i pte supiori
manq feci suturā i plāta manq et posui manuz
sic sutaz sup stellaz vnā balneatā cu oleo ros . Deīn
sup locuz posui stuppas alb balneatas i albuīe oui
et oleo ros . ex vtraq pte manq et ei feci flēbaz dimi
nutaz q satis magna q̄titas exiuerat Et q° ad dietā
pcepi sibi q no comedēt carnes neq oua neq bibēt
vinuz nisi oēt liphatū . et h° feci donec securq fui ab
apate Et in pte declinaci vulneris dimisi foraīa
et illa ipleui cu vitello oui et terbētina p°. deinde
mudificaui cu vngto aplōz . deinuz i alia [illegible]
sup vulnus posui pulues icarnatiuos [illegible]
stuppas balneatas mo dco d Circa vulnus aliqn po
nebaz oleu rosatuz cu bolo ar : et aliqn sine et h° feci
vsq ad opletā incarna°ez / facta icarnaoe i durāui
carnē cu vngto aplōz et cu alume obusto et cu vngto
de minio osolidaui et h° totu fuit opletu directe in
xx . diebz et talis hodierna die viuit Vidi eciā aliu
qui volent acuere gladiu cu cota q volut . cu aqua
Et qnticq fuit gladiq exiuit de manu illiq et totā
plāta manq fuit icisa ex trāsuso Ego occurrēs isti
manu eiq sui cu puctis no duplicatis et feci vt dcm e
nuc et liberatq e in paucis diebz Saluiocū q amisit
motu digitoz q corde oēs manq incise fuerut ex trāsuso
Si vulnus no indiget sutura et fuit sup manq vel
digitos . pma die ponat oleu ro . mixtu cu vitello
oui et terbētina Et h° totu fiat vsq ad 4°a vel quī
dies et gnt ponat mel ros farina or . et h° eius p
4°or dies Et si opq fuit indurēt caro cu vngto a
plōz vel eius mudificet cu eo Deīn osolidet Si
vulnus fuit cu sagitta et penetrauit manu ex vtraq

[illegible] extracta et [illegible]
in vulnē ex pte inferiori [illegible]
ori pro tn tenẽ [illegible]
dinat vsq̧ inferi9 [illegible] et
vitello oui et terbe[illegible]
[illegible]
[illegible]
mang9 ne apec [illegible]
iungat° oleo [illegible]
digiti et brachi[illegible]
tnat q̄d ph[illegible]
silr vino [illegible]
dimitte [illegible]
fit [illegible]
[illegible]
et incarna mō dcō q2 sepe hoc [illegible]
vnū brachij sit incisiz silr sepe [illegible]
ad q̄rtā intēcōe ¶ Quarta [illegible]
[illegible] one vel dolore [illegible]
[illegible] adiutorij [illegible]
[illegible]
[illegible] et anat. aū [illegible]
℥ j. olei g̃ns. ℥. iiij. [illegible]
bdellij oppopo° mastic [illegible]
g̃ime et ōia liq̃fiāt [illegible]
incorp[illegible] sint [illegible]
hac mune° fm [illegible]
litargiri triti [illegible]
[illegible]

Clausatis [illegible]
[illegible]
[illegible]
et lauamēt ¶ Et p ista opinione [illegible]
q2 si mā retinet° in gauitate pectoris [illegible]
teris. cēt timor ne mā ad cor trāsiret vel [illegible]
me hep et putrefcā in[illegible] morte. Aut roē [illegible]
mōis. ne g° retineat. ista mā et vt [illegible] pos
sit p̄cipiāt isti medici vt loc[illegible]
possit exire et exsiccari de nuō [illegible]
nes medici f. rogeri9 rolandi guill[illegible]

[illegible]
hec q2 nisi reuersse [illegible]
vitalis citissime exala[illegible]
[illegible]
[illegible]
Cura dicti vulnerū habet tres intēcōes.
[illegible]
[illegible]
[illegible]

cu amigdal' dulciu vel alijs cosilib; Et vtat' tali dieta donec fuit securus ab apate / Cu aut fuit securus ab apate et sames incipit gnari q te infirmus debilitat' / dent' inctes cdi vel pul lorum elixatorum et ferculu eius sit de brodio dicto codito cu vitellis ouorum Et vinu sit albu clarum odoriferu lipatu cu aq or vel sim9 Cu aut sanies incipit exsiccari te vtat' bonis carnib; pulli nis et agnellinis Cu at timueris de febre te adde debes vel diminue in vino et carnib; sm tenore virtutis Et tu debes vide si vulnus fuit pene trans Et vtru aliqd' mebrum intrisecu fuit lesum an ne / Et si ma ad int' fuit collecta an ne et h' poteris cognosce ex signis sup Et si cognoueris p signa q vulnus sit penetrans sine lesione mebri in trinseci / et q ma illic no sit collecta te dico q locus debet incarnari cu emplis puluib; et alijs incar natiuis Et te no ponat' tenta Et sic p via p'mie intecois curabit' et h' voluit henricus de almania [illegible] et alij moderni et q tenta no debet poi q ets locus no debeat teneri apertus ostendit' qm tenta poit' [illegible] huc fine vt si ma esset retenta posset p vulnus euacuari / mo p casum stat q nulla ma sit reclusa q° frustra teneret' vulnus aptu Et si ma eet p [illegible] cam resolueret et euabit. Nec ets de loco dubitat' q2 facta vtuti nihil res[illegible] aliquid et ipossibile vt ia dcm est / Vn [illegible] facit trans[illegible] medii ossis vt dicit gal. sep° [illegible] mebrum intrisecu aliqd [illegible] cendit eode mo curat' [illegible] viscose et gglutinatie et h° [illegible] Cu assume igit' o[illegible] oino tenta [illegible] sim fa[illegible] [illegible] sic est dyapapauer dyadragantu / Adext at [illegible] [illegible] cu vino [illegible] desiccatia sicut dyapalma [illegible] loaueli i vulnib; intrisecis dicit Io[illegible] [illegible] Indicu° e eligere q'de assuetissia vel [illegible] nata fuge vo et [illegible] ponfilos q2 thucia litargiru [illegible] Cura dcm est i 3° de aplois et simpliciu farmacon et ab auic' 3° p° q lxret gsolidaroez mebri ext[illegible] nihilo9 irritat et apuit mebra itrisecu [illegible] vo oz cibaria siquide in cicatrice duce vel cogluti nare volueris q st austera et viscosa et incordica velut st ypoquistidos balaustie. Galla psidia tra sigil. rose acatie citonia extremitates rubi mirtus et sic de alijs. Dare at oz ista i decoctoe aq vel vini vel alio vt tibi placet. No tu q si pulmo vel dyafragma vel mediastinu fuit vulneratu / Istud e mortale q2 ta [illegible] [illegible]lidacoez no recipiut / q2 aq st sp'ma aliq st i gtinuo motu / No tu a re racionali cura desistas q2 na medico ipossibilia sepe facit Si i vo vulnus sit capsale Et cognosces p signa dicta q ma ad int' descendit. tuc no tardes eius deductio[nem] p'mo dixit gal'. Tota intencio tua sit i dillatare vt libere sangs et sanies intus gnata possit p vulnus exire Et tenta q ponit' sit apla exterius ne cadat i vulnus tu melius e eam ligare cu filo ne i capsam cadat Iont' vulnus iungat' cu defensiuo f. de bolo ar. ne loca [illegible] pet' Cu am' de h° defesiuo d'ico vobis

vini q si fiat cu mo[illegible] cere [illegible] e valde singulare et melius q sine cera. Iper [illegible] pcedas cu mundificatiuo ad int' et aliud ad extra. Mudificatiu qd' inicitur cu cyringa e h°. Re thuris mirre farine lupinorum ana [illegible] colati ʒ s. flor malue ʒ j. vini albi [illegible] vino et colent' Et h' colaturu cu in [illegible] capsa ponat' sm qntitate q infirm[illegible] [illegible] Cu fit voluat' infirmus sup dorsu [illegible] postea inclinet' sup vulnus vt vinu positu [illegible] exeat et totiens vinu ponat' q exeat clarum Ga [illegible] precepit q iponat' vinu vel mellicratu [illegible] [illegible] the liquore Et cosideri q [illegible] [illegible] et qntate et totiens [illegible] hogerius dicit q paciens ponat' sup discum et ad huc illuc reuoluat'. dicedo ma et extrahedo ipam p vulnus Si at infirmus tale reiteratioez no possit sufferri facta p'ma appoe dicti vini te sup vulnus ponat' h° emplm Re mell' ros. col' ʒ vi. terbetine ʒ iiij. farine ordei q'tu sufficit ad inspissand' et pcedas bis q semel i die abluedo et ponedo empla donec sanies fuit ex siccata / et fac vt infirmus dormiat sup vulnus vt ex co currat qd' in eo e aggregatu et gglutinatu Dixit albuca q si pterierit tres dies vulneri Et no accidit infirmo spasmus nec tremor cordis mal9 neq anhelitus et siti [illegible] Et videas eius dispoes bonas te scias q vulnus est sanu et virtus e fortis cui nihil e ipossibile. Cu videris ista dcta albucasis vel feceris illa q dca st. s. lociones et empla et sanies fuit exsiccata te minuas tentu et incarnas locu cu incarnatis et gsolidatis Ite p os potes dare potione restaurce cosili [illegible] p ipinelle pilosille et extremitates rubo[illegible] liquiricia et rubea tictorum cu vino et melle Ga[illegible] remouet sangne. Re ten[illegible] tre aristologie an. ʒ j. et st pulnis de q° admi[illegible] tur ʒ j. quolz mane p ix. dies cu ʒ j. sirupi ace tosi. et cu ʒ j. aq morsus galline Et no q morsus gal line magna habet i h° ppetate Et oia q valet in casu et offensione valet ets in h° cu cu effectu Et cu fm fuit eminens et locus sit apostemosus Incidat' locus secure sm logitudine costarum et earum rugacioez et sanies exhat' paulatine et no p° euoe vel incisi one et h° fit ne i subito exitu sanies i magna qntitate vtu deficiat et sincopis a'mors infirmo accidat Sm incisione i eminencia apparente. statu anq magna qntitas exeat iplcat' vulnus cu tenta balneata i oleo ros et melle ros mixtis Ita q tenta penetret vsq ad interiora et i seqnti visitacoe sanies possit libe exire et locus intrisecus posset mudificari absq aliquo ipedimento. Ligetur tu tenta cu filo ne intus ingrediat' et supius cu bruda ne ext' egrediat'. Hoc fco lauet' vulnus cu vino sm°. et cu vino decoctois de[illegible] rerum supius nuste[illegible]. Et sup locu ponat' empla dcm Et circa locu po nat' de bolo ar. cu oleo ro. et aceto Et cu cera fiat vngtm et h° facias vsq ad pfectam exsiccatoez saniei q° fco incarnet' locus cu puluere fco ex thure mastice et mirra eq[illegible] mixtis Et si vis de istis puluib; fiat vngtm cu mo[illegible] cere et oleo ros. Isto tu no obstante a vulne a vulne antiquo extrahat' tenta et mudifi cet' locus cu vngto aplorum. et locus ille gsolidet' q ci tius poterit Si at penetratio vulneris fuit dubia nec p tentas ifusas i oleo ros. nec medicis aliq re. po tuit manifestari. te dico q oportet cosiderare gruedine costarum et ptes vulneris vel qualitatis infirmi. et ets con siderare si pacienti supuenit febris et debilitas appetitus et vigilie et mala resolutio et motio de latere ad latus

seu quartis revolutionis [illegible] ad nullos [illegible]
p[er] maior ip[s]o[rum] sig[nu]m e[st] [illegible]
ad hanc lesionem/ am[illegible]

[illegible]

[illegible] ant[iqu]is hoc [illegible]
n[ull]o q[uo]d erat [illegible]
mundificativi [illegible]

[illegible]

et sanus possit esse [illegible]

[illegible]

vim[illegible] deserens vel [illegible] plantaginis [illegible]

[illegible]

[illegible] qd scies qz cu saluia [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible] dcm est quare illic vide et caueas tenas vt
dcm est ne tangat sbaz oris Et incarnet ille loca
pro posse qz cito potes

Vulnera istius [illegible]
splenis [illegible]
Cu dix [illegible]
[illegible]
[illegible]
dext° sup costas mendosas [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad p^m fiat purgare [illegible]
torys et alys qm la[illegible] e necia fiat flou
vel dimitt' vt [illegible] h' no pono nec
do nec dare possu reg[illegible] 1^a intencio oplet' vt
dcm est sepe i alys capitlis 3^a intencio opletur
hoc mo qz si vulnus fuit in regionibz epatis v[el]
splenis et no in sba sumitate debes vt dcm e sepe
vel incarnare et consolidare si sumum no fuit necia
Si mo vulnus fuit i sba epatis e mortale salno
qz si fuit i vna pte i fiori penule vbi no sut
vene. No est g° mortale vbi st ille vene capilla
res nisi multus sangs exeat Et gnatio est [illegible]
sanguis ipediat' que fit i venulis illis [illegible]
no fuit illic et epar vel splen exiuerit intromit
tat' et cu h° fcm fuit fiat sutura i syphac et
[illegible] et no ipedias te de vulne illorum mebroz
[illegible] Et talia vulna
[illegible]
[illegible]
stuppis balneatis cu albume oui [illegible]
videt' et consolida locu. Pos at et locus consolidetur
siat acq decoc° thuris et masticis et ponat' ea
in vino et oi mo quo p[illegible] ca [illegible]
mo aliquis. quid fiet de isto sanguine [illegible]
int' syphac et intestina. Dico ego qz na ipm re
soluit vel ipm trasmittit ad inguina et ibi nonu
nouit apa facit / qre p cura eius recurre ad p^m
libr qz ad cap^m de bubone. Nichilominus pone sup
locu maturatiu et mudi locu et mudifica et
incarna et consolida vt dcm est. Et si na no posset
vnu duorum face esset sig^m mortis et mirabilis
loci et debilitatis ne. Sit g° in istis largitas ve
tris qz max' necia est cu clisteri vel enica Sit
[illegible] illa lenia et no fortia Et sile vulnera re
[illegible]

Quia in ventre sut due ptes s. cotinete
et cotinetes. p vt i anothomia huius anni
fuit declaratu Vn aliqn vulnus fit i pte cotinete
qnz i cotentis. Ite vulnera ventris qnz penetrat
ad int' et qnz st no penetrantes ad int' Et iterum
qda st talia qz ab eis nichil exit de mebris intri
secis et aliqn exit zirbus et aliqn itestina et

aliqn zirbus et intestina Cause vulneris huius st
extrinsece sicut lancea sagitta ensis et oe id qd est
aptu pforare locu Signa qz talia vulnera pene
tret vel no h'ntur p vasiu et pbat' Sig^m qz zirbus
e alteratus qz videt' sba eius altera et color eius e liuida
vel niger Sig^m qz intestina st lesa et incisa e exi
stercoris ab eis Sig^m qz sunt subtilia vel grossa incisa
sut' a loco. na sup vmbilicu st subtilia et subtus vo
[illegible] Et et in late sinistro grossa et in dextro subtilia
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
fiet cu clistibi mollificatibz vt feces no s durent et i
[illegible] Intencio oplet' cu debita dieta
[illegible] facere mihi lactucis et alys sibi
[illegible]
[illegible] ab apate Cu at cet debilis te brodia
[illegible] et carnes cdi pullorum et aium mo[illegible]
[illegible] De 3^a intecoe et q^a no loquor. qz in
dino meo satis locutus sui i p° h° tcatu de vulnibz de
cuius cura facit metione Auic^a qre fuit necce fm te
nore p^i libri metione face illic g° vide Vnu tn vob
[illegible] i p° h° Acidit sepe cu homo
cu lancea e vulneratus ex vtraqz pte corpis et occurrit
[illegible] m eius et fortitudine eius et
an sit febs et an multi comit' Et at in oibz bene
se habuit Iudicu qz neq [illegible]
nec vena lesa neqz vena [illegible] neqz nucha st lesa
Et in isto casu debes bn locu [illegible] mare Et debes bn
locu cu vino stiptico lauare Et in isto vidi multos
et audiui de multis qz fuerit liberati Et si sangs
remanet ad int' / na ipm resoluit et trasmittit ad
inguina et gnat' illuc apa vt dixi i p^o c^o eius
Et isti tales semp sut largi in ventre Et ia istu ca
sui habui i manibz i vno de avgillo qz cu lancea fuit
vulneratus et penetrauit lancea ex vtraqz pte et liuter
curatus e et hodierna die viuit Et si no videris
istas penetracoes fore cu debilit' virtutis et cu febre
et cu alys accntibz malis. te iudicu illud vulnus
malu. Naz sagitta vel lancea aliqn tagit mebra in
trinseca et te mortale e / et aliqn no et illud e salubre
contingere st / ergo consideca ista Vnde vidi g° vnu hoiez
fore vulneratu cu vno gladio i ventre in vmbilico
et no intrauit vulnus nisi ad locu intestinorum et i 3^{bz}
diebz fuit mortuus Et no miru qz oia eius accntia p
dca fuer' mala Estimaui ego. qz aliqa vena i ven
tre cet sincta Et forsan qz vene mesarace fuert sinc
te et h° ex mag° habudan^a sanguis qz vidi i ventre

Vulnera s. femoris et inguinis quoqz fiut
cu sagitta Aliqn alio° Et vulnera istorum
locorum qnz fiut i cotentis mebris. sicut i vesica et i matrice
Et qnz fiut vulnera illa i cotinetibz sicut in masculis
et syphac cotinete intestina ne ad bursas testiculorum
descendat // Signa qz vesica sit incisa hent' p exitu
vrine et p locu i pectine designatu Signu vulnis
matricis e qz a ptibz inferioribz vt p vulnus exit sanguis
et est locus hoc declaat q e in femore Et matrix non
possit vulnerari a pte anteriori vel posteriori qm est
no vulneret vesica a' intestinu rectu. qm i anothoia
vidi s. mulieris et ppa mani feci / matrix collocatur
inter intestinu rectu vn dicit mudinus qz intestinu
rectu e collata matrici q re 2c. Iudicium g° de vul

[illegible]

et mandat [illegible]

[illegible]

mastice dragunti an. pulvizent et misceant [illegible]
tum e h⁰. Rx. boli ar. [illegible] ro. et pix arcti et lacy [illegible]
inungat. Et nō q in ipō vulnē neqz [illegible] ipm vul
nō p̄suās oleū poni q̄ oē oleū [illegible]
[illegible] Et ex hac cū vinī oleū [illegible]
[illegible] ergo est dico q istī [illegible]
[illegible] possūt ne vrina multiplicet [illegible]
consolida [illegible] Et a diureticis est q̄ [illegible] multiplicat [illegible]
Et potas eis sit stipticū Et ī potu suo vinī [illegible]
Et vinī est canda [illegible]
[illegible] aq̄ [illegible] et [illegible] est sine [illegible]
[illegible] et [illegible] ros et silicū [illegible]
[illegible] vrins ī [illegible]
[illegible] posuit ipas ī [illegible]
[illegible] nutat Dico est q̄ [illegible]
bīa vinū stipticū et decoct⁰ [illegible] vsqz ad [illegible]
vesice Et puto q h⁰ erit valde vtile. nō dubitacio
q̄ illa duo [illegible] et [illegible] alia Et vide p ti
Et nō q dixi q̄ debes [illegible] in cura illa licet videris
vrinā egredi p h⁰ vulnus et reputat [illegible] est et h⁰ qui
ex [illegible] tibi vulnus [illegible] in collo vesice [illegible]
recipit et curacōez / q̄re fac vt tibi dixi [illegible]
[illegible] q̄ tu times illū nō liberari [illegible]
q̄ voluit vindemiare sup̄ [illegible]
te et intravit vnū lignū qd̄ erat lignū cū [illegible]
[illegible] cū dimidia Et fecit foramē [illegible]
et ex isto foramine exivit aq̄sitas Et [illegible]
ē et curavi ipm et oēs mirati s̄t [illegible]
lo vesice Et vō vulnus ī matrice [illegible]
q̄ matrix ē magis nervosa q̄ [illegible] ī anothomia [illegible]
et vidi q̄re nō ita [illegible] debes In isto tibi [illegible]
[illegible] p oīa vt dcm̄ est ī vulnē vesice videlicet cū

[illegible]
[illegible] mesima [illegible]
[illegible] intestinorū [illegible]
[illegible]
consuatur et [illegible]
tales semp hēant [illegible]
consolida locū [illegible]

O [illegible]
[illegible]
[illegible] de eis puraz facio mencione vt ē noti. [illegible]
istorū vulnerū p visū satis nota s̄t In cura [illegible]
tres intencōes [illegible] Prima intēc̄ [illegible] purgat̄ [illegible]
medicīs mollificātis vel cū clisteri vel alio [illegible]

[illegible]

N [illegible]

[illegible]

[illegible]
nisi p hec duo Deinde hoc parto mundificalo cu
t consolida sm veritate et dispoez loci ip

Ulnera sepe reddunt timorosa p lacertos [illegible] multos et musculi illic existez a quo oritur [illegible] ad terminos et [illegible] Narrabo tibi illud qd ego vidi [illegible] volutario / et quia talis motus fit mediante musculo [illegible] instrumentorum deficit [illegible] Vidi ego multos qui [illegible] 2o q ad eius compoem ve/ niunt nervi portantes passione doloris inducti a vulnere / Ego illud dicam q ego vidi unu stipe diarium qui hebat unu cutellu paruz Et breuit iste gladius dum incideret unu paruz lignu cecidit cu puncta sup genu bene p tres digitos et pforauit parum pelles sm apparentiam / Iste at nihil curauit de isto vulne paruo et stetit ac si nihil esset. In fine at 8o dierum incepit ille dolere et taliter pressit ille q puenit ad spasmu Et breuiter amisit ille motu illius genu Et stetit p menses et menses antequam liberaret. Et ho no fuit p aliud nisi p neruum illum vulneratum Dixi 3o q illud vulnus fit timorosum p venas et arterias transeuntes p ipsum // Vidi ego et fui in cura ipsius dum fui iunior et breuiter fuit vulneratus cu sagitta i medio coxe sic q una vena fuit fracta Et ego cu uno magistro meo fui in cura illa. Nos at no potuimus restringe vena illa neq cu pulueribus neq cu cauteriis actualibus neq eciam potencialibus neq aliquo mo Et breuiter ex magno fluxu sanguinis mortuus est ho ille // Omittens igo oia illa venio ad cura. In ista igo cura habes tres intentioes vt sepe dcm est. Pa completur cu solutione ventris scm tiam medicinis vel clisteriis vel alio sm necitate et huorum corporis diuitiam Sit igo largus donec sit securus ab apate / Flebotomia fiat si magis optimus no exiuit et si etas et virtus consenserit Et ventosationes fiant i natibus si opus fuerit 2a intentio completur hoc mo. Dieta illorum semp declinat ad frigiditate Vtant igo cucurbita farre spinachiis et lactucis Et si illi fuerint debiles vtantur carnibus alterantis cu cucurbita lac

tuca vel portulaca Vinu eius sit limphatu cu aq cocta vinu granatorum et similibus vz 3a intentio sic completur. Consideres igo si vulnus fuit magnu vel paruu Si igitur fuit magnum et indiget sutura coiunctas ptes distantes cu sutura et sup sutura ponas puluere consultatiuu ipsius suture et dimitte in pte decliuiori os vulneris apertum p qd sanies vulneris exsiccet vel mundificetur Et in ore illius vulneris pma die ponas vitellu oui cu oleo ros vel terbentina vel cu fa. or. et imcarnatiuo dcis pluries Si at vulnus fuit pfundu valde sic q musculus fuit incisus ex transuerso et neruus Tunc dico tunc q no debes suere et ro est q illi musculi semp retrahuntur et elongantur ab inuice in pte inferiori / In superiori at pte roe suture se constringunt quare i pte inferiori no incarnantur et illic retinentur superfluitates In pte at superiori conglutinantur quare enim i processu locum aperire [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
medium existentem Ita paruu q adhuc spus aiales p pte potuerit [illegible] nerui transire quare illud mebrum potuit habere [illegible] motum et sensum Et considera bn istum modum q melior est illo primo. Si vo nimius fluxus sanguinis te ipediat pmo et pma visitatione [illegible] ducis supius i cap de vulneribus colli. et eciam in po libro cap ppo / facto hoc sue locum q sangne constricto et i aliis fac vt sepe dcm est. No tn q no debes esse ausus i locis neruosis si vulnus fuit pfundu sine amplu ponere tentam q attingat siue tangat neruu ymo ipam pone circa orificiu vulneris solum ne os vulneris claudatur Ratio est: tenta neruu vel pfunditate tente vsq ad pfunditatem tangitur neruus et fricatur ex quo tactu et fricatione causabitur dolor in loco et currunt humores ad locu et apatur locus et forsitan sepe pt sequi mors Si vo vulnus sit paruum qn non latum Consideret mo si multu penetrat vel no Si no cura ipsum vt sepe dcm est Si at multu penetrat considera si os est fractu vel no / vel si vulnus penetrauit mebrum vel no Si at vulnus sit pfundum et os fuit fractu cu telo vel alio mo Cura p tunc e difficilis valde et difficilima et longa. et no est sine periculo magno et tedio magno et labore Quare igo coniunctas ptes adinuicem. s. ossa et conglutinentur Et non negligatur vulnus ne sanies penetrauit inter ossa illa roe cuius ipediret conglutinatio Dieta eius sit valde stricta et quies sit valde magna et ho sit donec sis securus ab apate // Hoc facto consolidet vulnus Et si contingat locum apari vt sepe vidi i coxa et brachio Quantu tedium et quantus labor i talibus no conglutinatur adinuice et e contra tunc ipa frustra exhe et non consolidatur locus quare modus iste sepe parat fistulam // Tres igo morbi sic complicati. s. fractura ossis vel vlcus et apa. Dico igo vt dixi in po ho recurre illic p maiori noticia q pmo a loco debet remoueri apa et modum habuisti supius i loco allegato 2o dico q illa frusta ossis debent remoueri q vulnus debet dilatari Et quanto illa ossa tardius extrahuntur tanto leuius extrahuntur q ossa illa no hnt nutrimentum quanto maiore mora faciunt i loco tanto illa a carne magis separantur quare facilius extrahantur et cu minori dolore et hoc sum sepe expertus Et modum extractionis ossis habuisti i fine

Iste no quod est
magnum nocumentum
quia musculus mediante
quo fit motus voluntarius

p̄mi libri m° p̄rio q̄re hic admitto. Pacto hoc [illegible] debes locum mundificare et incarnare cum [illegible] ris et unguentis secundum opportunitatem [illegible] plus loquor. Si vero vulnus fuit [illegible] membrum ex utraque parte et vena non fuit [illegible] dictam magnam et quietam magnam [illegible] ex utraque parte balneatam in oleo ro. [illegible] Deinde sit balneata [illegible] balneatis in albumine [illegible] ne vulnus aperiatur. In pau[illegible] incarnetur. Et sepissime habui coxam cum [illegible] cum telo et fuarn hunc modum et bene [illegible]. Cum foramen sit strictum et [illegible] curare quam incarnare. [illegible] iste unus est de talibus [illegible] non debes incarnari [illegible] in p° l° tractatu de vulneribus. Primo ergo si tu [illegible] fuarn tamen primo prima et 2ª intentione vulneris fluxum sanguinis stringe. Et 2ª visitatione ponas tentas balneatas in vitello ovi et oleo ros.: deinde predas [illegible] et oleo ros. et vitello ovi. Et hoc donec sit [illegible] Et non obliviscaris quod circa locum fiat defensivum de bolo [illegible] vel aliud de succis herbarum. Deinde procede cum mundificativo de melle ros. terbentina et fa. [illegible] Et [illegible] fuit mun[illegible] [illegible]

Vlnera genuum quia habent maiora ossium liga[illegible] menta et cordarum et nervorum et infiltratum [illegible] in bassiori loco aliorum membrorum ad quem [illegible] descendunt humores, ideo vulnera illius loci sunt periculosiora vulneribus coxarum et tibiarum quod considerans [illegible] vulnera quae inducuntur in genu apud rotulam sunt in[illegible] sequuntur accidentia mala a quibus pauci liberantur [illegible] quod continentur in genu quidam nervi nobiles venientes a cerebro et nucha ex vulnere quorum sequitur dolor intollerabilis circa quem sequitur aliquando mors vel spas[illegible]. Et aliquando ita debilitatur membrum quod non potest defendi contra humores. Et propter hoc non potest prohiberi apatio loci. Et ratione huius causatur rigor qui arguit sparsionem ma[illegible] le super totum ad quem sequitur sepe mors a febris. Nonne vides tu quod si percutias genu cum aliqua re causatur dolor ita magnus et in tantum quod apparet illi mori. Et [illegible] hoc per aliud nisi quod illi nervi vel corde [illegible] Etiam vidi sepe quod aliquis percussit genu in aliqua [illegible] perciet et non sequitur dolor et hoc non est per aliud nisi quod nervi illi vel corde non contunduntur tunc. In omni[illegible] illa habes tres intentiones sicut alias sepe dictum est. Prima completur cum solutivis lenitivis vel clisteribus [illegible] largius ne humores fluant ad locum. 2ª intentio completur modo dicto sepe quod utatur dieta frigida donec sit securus ab apostemate. 3ª intentio completur hoc modo: videas primo an vulnus an vulnus indigeat consutura vel non [illegible] ficiat conductum suum locum et dimitte parte decliviorem apertam ut sanies possit expirare et in aliis fac etiam ut dictum est sepe. Pro quo non omnium generale quod in talibus vulneribus que fiunt in locis ossuosis debes antequam partes coniungas imponere digitum et palpare si os sit incisum vel non si non sunt tute. Si sic videas si os sit separatum per partem vel secundum totum. Si secundum totum extrahe ipsum. Si fuit separatum per partem tunc suo locum et comprime ipsum os et incarnabitur.

Si tamen frustra pura essent quod non adhe[illegible] ant. Deinde suatur et incarnetur [illegible] vulnus fuit strictum [illegible] re acuta sive fuit vul[illegible] hatur ipsa sagitta obseruatis remidiis [illegible] extractionis et in illo loco non possi[illegible] si in orificio vulneris [illegible] [illegible] et hoc sedat dolorem confortat locum. Ponatur ergo tenta pura in orificio vulneris balneata in oleo ros. quod oleum [illegible] tatem ex profunditate illius tente in vulnere [illegible] tatem eius si tangitur ex tenta statim fiat dolor ad quem sequitur accidentia supradicta infallibiliter. Fa[illegible] cias ergo illud quod dixi cum tenta [illegible] securus ab apostemate. Et non [illegible] ponatur circa locum post [illegible] tamen mundificativo facto ex melle ro. terbentina et fa. ordei. Et potes addere parum olei ros. Et forte erit valde utile. Si post mundificationem circo rema[illegible] neat mollis recte olei vel unctuosa tunc [illegible] cum unguento aptiorum et post exsiccationem et mundificationem [illegible] et consolida.

Vlnera cruris parum differunt a vulneribus brachii. Nota tamen quod in superficie cruris sup[illegible] [illegible] parte anteriori reperitur lacerti [illegible] a cerebro ve[illegible] [illegible] sagitta vel silibus. [illegible] Vidi ego unum qui ibat [illegible] ille fuit toto [illegible] et incinerata [illegible] [illegible] [illegible] nisi quod nervus ille non tangitur nec conquassatur. In cura illa habes [illegible] sicut iam sepe dictum est. Prima completur cum [illegible] suppositoriis. [illegible] vel [illegible] et etate et fluxu sanguinis a vulnere. 2ª intentio completur hoc [illegible] cum dieta frigida et hoc sis securus ab apostemate. 3ª intentio completur hoc modo. Considera si vulnus sit latum vel parvum. Si latum coniungas partes ut sepe dictum est. Si tamen forte esset in nervis aliud modum debes tenere quem in sequenti m° dicam. Si vulnus sit parvum quod strictum et fuit factum a sagitta extrah[illegible] ipsam. Et si intrat os mollifica ipsum cum oleo ro. calido posito in orificio vulneris et fac ut in aliis sepe dictum est. Extracta sagitta pone in loco tentam infusam in oleo ros. et circa os pone defensivum de bolo vel de succis herbarum fri[illegible] Et postquam dolor sepatus fuit et securus fuit ab [illegible] te, tunc in loco et super locum pone hoc mundificativum [illegible] mell. ros. col. terbi[illegible] et [illegible] fac ung.m Si tamen carnositas illa esset vulnerata sic quod vulnus penetraret usque ad utrumque latus tunc fac per [illegible] ut dixi in m° de vulnere coxe in parte correcte ista.

Sicut in principio fuit mentio de incisione istorum ossium et non de fractura licet supra

[illegible]

Et habui sibi in digito manus unum [illegible]
[illegible] remotione partis ossis et ego recepi labia remo
[illegible] osse et ego sivi et fuit incarnatio illius carnis
[illegible] nigentis os cum osse Et isti omnes hodie [illegible]
[illegible] et non novo [illegible]
[illegible] et totaliter [illegible] et [illegible]
[illegible] mollem et in pluribus [illegible]
[illegible] fiat primo sutura et dimittatur [illegible]
[illegible] duplicatus [illegible]
[illegible]
tristitie per partem oppositam [illegible]
ad versus corpus Et iterum [illegible]
[illegible] quousque sit ipse [illegible]
[illegible] per partem oppositam [illegible]
[illegible] et ponatur [illegible]
[illegible] cum bindelis In qua
[illegible]
[illegible] nisi prius sit curatus Et
nisi dolor vel apostema vel pruritus compellat nos In quibus
quomodo succurratur dictum est in primo libro sermone [illegible]
in pluribus locis Et cum tu feceris hec stuppatas [illegible]
[illegible] in albumine ovi pone desuper et [illegible]
[illegible] Post
[illegible] cum oleo rosarum et vitello ovi Postea
cum mundificatus fuerit [illegible] in loco [illegible]
[illegible] potes [illegible] in aliis fiat ut sepe dictum
est Nota tamen quod [illegible] illa fiant [illegible]
[illegible] purgatio cum [illegible] clisteribus
[illegible] vel cum [illegible] secundum necessitatem [illegible] sit
[illegible] infirmum.

Quando [illegible] musculo pedis cum sagitta
[illegible] infert [illegible]
[illegible] ossium [illegible]
[illegible] ad iuncturam et ad foramen eius Sunt
enim ibi multa ossa [illegible] vocatur naviculam [illegible]
[illegible] ossa [illegible]
[illegible] vel [illegible] amittunt positionem [illegible]
[illegible] formam amittunt forma et positio
[illegible] non recipit Et si recipit cum difficultate
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] et stuppis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et superficiales [illegible]
[illegible] ad motum et ad sensum
[illegible] et impleatur locus ex oleo
[illegible]
[illegible] sicut dictum est supra in capitulo de vulnere [illegible]
[illegible] illa possit esse in apostemate [illegible]
[illegible] ab apostemate et mundificatio loci cum melle rosarum [illegible]
et farina [illegible] et continue ponatur defensivum usque ad perfectam
consolidationem [illegible]
[illegible]
[illegible]
incarnetur et consolidetur.

Vulnera illa pedis non sunt periculosa nec inferunt
periculum nisi propter dolorem et apostemationem Ad quam se
quitur aliquando rigor et febris et spasmus propter lesionem mi
[illegible] venientium a nucha et a cerebro ad illum locum
Et propter affinitatem illorum [illegible] si dolor in eo continuetur
posset sequi spasmus et per consequens posset sequi mors In
cura illa habes tres intentiones sicut est in aliis est dictum
Prima completur cum debita purgatione [illegible] sepe dictis
Et cum [illegible] de parte opposita observatis [illegible] sepe
dictis et scarificatio fiat in natibus secundum quod videtur operanti
2a intentio completur etiam cum dieta quod sit frigida et cum potu
[illegible]
et impediat 3a intentio completur hoc modo videas primo si
vulnus sit latum vel non si os non sit malum et nervus si
Condivas partes ut dictum est in capitulo de vulnere [illegible] Si non
sit malus eodem modo coniungas partes et [illegible] et
fac ut in aliis dictum est Precipias autem ut ille pedem eleva
tum teneat ne humores ad locum fluant Et circa locum ponatur
defensivum et cum istis curabuntur tales Et isti tales semper
largi sint ventre cum clisteri vel suppositorio Et nota hoc
generale [illegible] in quo infirmus nollet clistere sumere [illegible]
[illegible] ego dare pillulas [illegible]
[illegible] et [illegible] et per certo [illegible] operanti
quam clistere Si vulnus non fuerit modo latum [illegible] fuit [illegible]
sagitta vel alio [illegible] primo sagittam secundum modum supra
dictum Si vulnus penetrat ex utraque parte [illegible]
ipsum ut in capitulo de vulnere [illegible] dixi Et ego habui unam
puellam in burgo [illegible] que penetravit semetipsa
sibi pedem suum cum uno veru cum quo assantur carnes Et
breviter curavi ut dixi et mihi bene successit Si modo
sagitta non penetravit extracta sagitta impleatur locus
sive vulnus cum oleo rosarum et in orificio vulneris ponas

tentaz prius ne oz[i]ficium claudat. Et non p[er]simas ponetentiz p[ro]p[ter] causaz sup[ra] assignataz. Et defensivum semp[er] ponatur sup[er] locum vel tm de bolo ar. vel de [illegible] barba frigidar[um] vel de oleo mirtino et ros[arum] quia illa [illegible] facto hoc mundificet si opus fuerit cum melle ros[arum] et [illegible] demum incarnet et consolidet ut sepe dictum est.

Si canis vel aliquid aliud animal mordeat aliquem. Considera primo dispositionem canis si rabidus fuerit vel non et tunc secundum dispositionem eius modo cum aliis procedas. ¶ In cura istius habes tres intentiones sicut in aliis sepe dictum est. Prima completur hoc modo. Si morsus fuerit quis a cane vel ab equo vel azino vel hiis similibus et non sit canis rabidus, purgationes facias cum solutivis vel lenitivis vel clisteriis secundum tamen dispositionem patientis ut sepe dictum est. Si tamen canis esset rabidus noli dare medicinam solutivam attractivam ne venenum trahat per corpus. Sed melius sit solutiva velut cassia et clisteria fiat. Et similiter per eandem rationem ne fiat flobotomia. Et quia signa super in primo libro posui in uno modo ideo hic non repono. Et pro supplemento [illegible] capitula illa recurrant ad iuncte. ¶ 2a intentio completur hoc modo. Si canis fuerit non rabidus vel fuerit aliud animal non rabidum tunc dieta eius declinet ad frigidum donec sit securus ab apostemate. Et vinum eius sit limphatum. Si autem canis fuerit rabidus utatur ipse carnibus pullorum elixatis cum agresta vel cucurbita vel cum lactucis. Carnes etiam edere convenit vel castrati et porcinus talis aetatis. Et bibat ova sorbilia et vinum eius sit album odoriferum limphatum tamen et hoc totum fit ut spiritus continue generentur. Unde dicitur primo quarti de febre pestilentiali precipit tales bene cibari et frequenter propter causaz dictaz. Et in cibariis ponatur de isto pulvere. ℞. cinamomi cardamomi croci ana. ¶ 3a intentio sic completur. Si canis non sit rabidus tunc valet hoc emplastrum ut dicit Guill. quod removet morsure maliciaz. ℞. [illegible] et incorporet cum ℥ j scordeonis [illegible] salis olei ana ʒ ij ros[arum] ℥ iij fiat emplastrum. ¶ Aliud. ℞. cepe unum sal ʒ ij olei ℥ j mell. ros[arum] ℥ ij [illegible] terant et fiat emplastrum. ¶ Circa locum autem semper ponatur defensivum sepe dictum. hoc facto mundificet et consolidet sepe locus. ¶ Ego autem habui in una cura simul equi asini et canis, et uno tempore istos curavi. Et in morsi[illegible] mis qui erat in brachio pressi cum defensivo de bolo et oleo ros[arum]. ¶ Et in vulnere apposui primo vitell[um] [illegible] tina deinde mundificavi et mihi bene successit. In illo autem morsu ab equo feci istas duas intentiones primas et [illegible] sui defensivum et non potui aliquo modo prohibere apostationez tanta fuit morsura illius equi et fuit tanta quod unum frustum ossis fuit extractum. Et vacavi in apostatis re[illegible] motive cum unctionibus et emplastris [illegible] emplastrum fuit de farina or[dei] et lentium ana et ros[arum] et de pinguedine [illegible] oleo ros[arum] et remotum est apostema. postea pressi cum te[illegible] tina solum deinde mundificavi et curatum est. Iste enim morsure equi sunt velut contusiones quia dentes sui non inci-dunt primo contundunt et conquassant. Illum autem morsum ab azino non habui a principio. Ille autem [illegible] azino dilaceratum et unus emperiens in ipso sui [illegible] et totus locus fuit cancrenatus. Et non debebat ipsum fuere quia regulam habes in primo libro quod in contusione [illegible] fuere. Illa autem pellis erat dilacerata et contusa et ut cancrena curavi illum locum. ¶ Prosequor modo in cura isto parto quia emplastrum illo posito supra locum debes mundificare demum incarnare et consolidare. ¶ Si autem canis fuerit rabidus procedendum est ut dicit Gal. primo terapeutice. Dixit enim quod a fera pungente vel mordente dolor si contingit duplex est curatio intentio. In [illegible] [illegible] ¶ [illegible] ¶ [illegible] ¶ [illegible] diciturque venenum fuisse extractum. ¶ [illegible] ut dixit Guill. usque ad menses tales potionem. ¶ ℞. [illegible] ℥ v thuris ℥ j cineris cancrorum adhustorum ℥ [illegible] et cum [illegible] ¶ Allant et detur de mane cum aqua frigida. ¶ [illegible] valet hoc emplastrum. ℞. mirre galbani oppoponaci asse fetide sapini piperis ana ℥ ß. metastri calamenti ana ℥ j stercoris columbini arietis ana ℥ ij. dissolvantur gumme cum vino et incorporentur omnia cum melle et oleo antiquo et fiat emplastrum. Et in hoc modo non loquor nisi ut cirurgicus. Et si ut phisicus videre volueris sequere dominum [illegible] sicut Albumaysez qui ipsi plene de omni veneno mentionem fecerunt. Unde ergo vide eos per te.

Quia superius fuit facta mentio de punctura et multa ibi sunt dicta hic parum loquar remittens te ad illum locum quia ad primum librum tractatum de nervis quere et utile sepe ut emplastra ad iuvare requirunt. Et quia similiter facta est mentio de incisione nervorum et de nervo discooperto hic de eis nihil dicam. Cum perforatio facta est a spina sic quod foramen est clausum sic quod non appareat timorosa est quia propter dolorem humores currunt ad locum et apostatur locus ad quod apostema sequitur sepe destructio membri secundum totum vel secundum partem et hoc sepe visum est. Et punctura nervi fit etiam dolor quia humores currunt ad locum et [illegible] nervus. Et ex continuatione nervi [illegible] patitur et debilitatur et recipit humores. ¶ Observatis ergo primis duabus intentionibus [illegible] ad locum [illegible] punctura [illegible] ¶ [illegible] oleum debeat poni in vulneribus nervorum vel non. Et in hoc casu invenio diversos modos [illegible] quod oleum debet poni in [illegible] nervorum et Guill. [illegible] quod oleum non debet poni in vulneribus nervorum et fuit [illegible] et [illegible] ¶ [illegible] et [illegible] [illegible] ponere et [illegible] in membris nervosis oleum [illegible] Et hoc [illegible] oleum ros[arum] habet oleaginitatem [illegible] caliditate penetrat [illegible] nervi superfluitates recipiat cum [illegible] dolor removet. Et subdit perit ergo hec ratio eorum qui dicunt quod oleum malum est in vulneribus nervorum eo quod eos corrumpit et marcescit. Et confitendum est quod longus usus usque ad finem vulneris bene mollitie sua totaz inducit mollitiem in nervis et corrumpent. Ista sunt dicta Guill. ¶ Opinio dicti fundat se super hoc quia dicitur dicit lique[illegible] frigide nocent et similiter calide et similiter oleum aliquod. Dixit [illegible] ex hac littera quod oleum non convenit quia putrefacit

salvo q in mitigatione doloris convenit quia ipsi est mollitivum. Et ideo oleum dicit ipse cyprus non debere approximari ad nervum existente discoopto in volendo dolorem mitigare sed ad extra. Et si nervus non sit discoopertus sicut in punctura non timeas ipsum oleum ponere in orificio vulneris. propterea quod oleum non immediate ad substantiam nervi pervenit. et est aperitivum et mitigativum doloris et ideo in puncturam convenit et non aliter quia nervus in punctura non apparet. Et si bene considerares dicta istorum possunt concordari quia credo quod nervo existente discoopto non debemus apponere oleum simplex sed cum aliis medicinis sicut dictum est et declaratum loco suo in primo libro et hoc voluit ambo isti magistri. Sed ipso non existente apparente discoopto possumus apponere oleum per aliquos dies. Et licet consequatur aliquale nocumentum causatur tamen iuvamentum quod est maius nocumento quia aperitur locus ut materia ibi in nervis possit exire confortatur locus et multotiens multa mala evitantur quia propterea tunc possumus apponere oleum quare concludo ergo quod nervo discoopto existente manifeste non debemus apponere oleum donec discoopertum possit esse quasi manifestum et non amplius. Et ex hoc hec concordantur. Non credo quod Guillelmus dicat quod nervus discoopertus in loco in quo est discoopertus amisit proprium sensum sine propria natura et complexione et propter hoc nervus discoopertus fit insensibilis et secure super ipsum istum possumus apponere medicinam. Ego autem non credo hoc. Et experientia ad oppositum quia nervus discoopertus aliquando facile de ledi. unde dicit ipse quod vulnere existente in loco nervoso. Vos autem non debemus tentam longam ponere ne ex tactu nervorum consequatur dolor et spasmus. non ergo amisit nervus ille proprium sensum. Et dicit ut tollatur iste hoc quod debemus procedere isto modo in cura. Et per isto videtur textus, dicit enim dicit quod medicine que conveniunt nervis non debent esse multum calide et hoc in tractatu de nervis et hic locus est in nervo discoopto. Ubi autem in tractatu isto dicit quod medicine convenientes nervis sunt sicut euforbium. et hoc dicit ipse non discoopto quare ergo concludo quod medicine fortiores conveniunt in nervo coopto. Non ergo habes dicere sicut dicit Guillelmus quod nervus denudatus perdat sensum et complexionem propriam ratione cuius competit in discoopto medicina fortior. Et si diceres quod sensibile positum super sensum non causat sensationem sine medio. hoc modo est medium medicine quo causatur sensus. Et illud medium est humiditas existens in nervis et sic causatur sensatio utique. Et licet secundum philosophos posset dari alia ratio tamen ista in presenti sufficit. Postea sequitur modus in cura ipso oleo existente dilatata si securus fueris ab apostemate. tunc conveniunt illa que removent unctuositatem et malitiam mollitiem causatam ab oleo ut est unguentum apostolorum unguentum viride. Quare concludo quod oleum rosarum usque quod fueris securus ab apostemate in puncturis nervorum utile est propterea quia dilatat omne vulnus strictum et exsiccatum et dolorem removet de nervis. Per quod tamen nota quod dolor ut sepe dictum est removetur duobus modis. Uno modo removetur dolor cum anodinis. ut cum farina seminis lini fenugreci medulla et malvavisco. Et ex oleo anodino mollitivo et de oleo quod omnia anodina sunt. Et intelligo quod horum verum est si dolor fuerit ex conculcatione materie in loco. Secundo removetur in loco cum calidis si dolor fuerit ex frigiditate et removetur frigidis si dolor fuerit ex caliditate et non mirum quia omnis cura fit per contrarium. Tertio secundum et primo contrario modo. Tertio removetur dolor cum stupefactivis sicut est opium iusquiamus et similia et miscentur cum emplastris et modico aceti quia acetum facit virtutem talium penetrare. Sed nota quod illa non debent multum continuari. Sed dolore existente remoto debent illa amoveri. Nam per longum apponere illorum posset membrum infrigidari et mortificari quare non sunt ponenda illa nisi propter necessitatem maximam. Dicunt quidam in punctura potest poni oleum rosarum cum euforbio vel cum castoreo. Ego tamen quod si multum timeas de apostemate solum oleum rosarum non bene calidum apponatur. Si autem non timeres de apostemate multum tunc oleum rosarum cum euforbio convenit vel cum castoreo. Si vero in punctura existat oportet tibi incidere pellem ut materia liberius possit exire. Deinde in loco ponere oleum rosarum calidum ut foramen dilatetur. Non negligas tamen quod circa locum ponatur defensivum ut oleum rosarum cum bolo vel aliud defensivum. Et fiat etiam flebotomia de parte opposita ut tibi dedi intelligere in principio primi capituli in prima intentione. Deinde mundifica locum cum unguento apostolorum vel cum sarcocolla mirra et farina hordei mixtis cum melle rosarum. Deinde incarnetur et consolidetur. Si tamen aliqua hic tibi deficiant recurre ad primum librum in tractatu de nervis in modo de punctura et vide. Et similiter si aliqua tibi deficiant vide hic quare capitula illa alternatim videantur et hec de modo et per consequens de toto tertio libro.

Deo gratias

Explicit tertius liber de vulneribus in particulari a capite usque ad pedes. Incipit feliciter liber quartus.

Quia supra facta est mentio de aparitioni [illegible] et [illegible] [illegible]

Postquam [illegible] Ponam [illegible] [illegible] Capitulo [illegible] de ulceribus capitis [illegible] [illegible] cum melle [illegible] balsamum [illegible] ulceribus capitis [illegible] Apuleus dicit ad ulcera capitis [illegible] [illegible] [illegible] capitis [illegible] [illegible] et ulcera capitis [illegible] capitis [illegible] et ulcera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ulcera capitis [illegible] pulverizate [illegible] [illegible] sit mixta cum aceto et [illegible] [illegible] [illegible] ulcera capitis [illegible]

Nunc mentionem faciam de hiis que absolute [illegible] [illegible] [illegible] multa [illegible] [illegible] et oleo et [illegible] ulcera [illegible] [illegible] in capite [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in capite [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] caput [illegible] [illegible] [illegible] in capite [illegible] [illegible] in capite [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

In capite [illegible] fiunt ulcera [illegible] [illegible] sunt putrida de quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ulcera capitis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] in forma [illegible] et emplastra [illegible] [illegible] et [illegible] ulcera multi [illegible] [illegible] pustulas capitis et [illegible] Capitulo sic dicit [illegible] emplastra [illegible] [illegible] ulceribus capitis [illegible] [illegible] terbentina cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et pulverizati [illegible] et [illegible] cum oleo et iungatur [illegible] experientia [illegible] [illegible] [illegible] in cute tollit et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in unguento in fine capituli.

Dixi supra libro [illegible] [illegible] [illegible] de talpa et testudine [illegible] [illegible] ulcera [illegible] [illegible] corrupti fistule [illegible] in capite et [illegible] fistulas semel ego vidi in uno famulo [illegible] [illegible] et nullo modo volebat [illegible] claudi et non mirum quia os erat corruptum. In cura ista habes tres intentiones [illegible] in purgatione. Primo ergo fiat purgatio

cu pillis [illegible] [illegible] a capite [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
at vtat [illegible] inito et panatella et vino lipha
to et nō comedat bacinꝰ vel carnes si nō fuit cu
ra ab apate. Hoc intēto oplet hoc. quia a
deo si tale vlcus est in gingiuis aut nō. Qui si
dicit Rogerius q meliꝰ est tale cum dimittere
q̄ pseqn. Et vt dicit meliꝰ est palleare q̄ curare
Nichilominꝰ quātu ad modū curādi vel palleandi in
casu que paciens affectaret et requireret [illegible] vel
totam cutem separare ab osse. Et inde [illegible] ipam in an
tea et in angulo eleua vt dcm̄ est in de fractura
maneri et q̄n totū os respanet. vel aliquo remoue
atur vel eleuet a dure matre. Ipō osse extrāte
eleuatō et ipō extrāte bene equato mundifica locū
cū melle ros. ponē parū olei ros in principio
Dico ergo q nō esset malum ne locꝰ apostemet. ex
conductura ferri. Et similiter ope mane ne in conduc
tura ferri coduntis sine tangas durā matrē q̄ apos
temaret et posset sequi mors. Hoc fcō incarnet
et cōsolidet locꝰ vt alibi dcm̄ est. Jamerius talē
puluerē sic ostituit. Rx. gallarū saluie mirre. an
ʒ. ij. et fiat puluis. Vngtm̄ nigrū qd basilicon
dicit. In generando carnē multū valet. Vngtm̄ etiā ci
trinū valet in hoc etiā si puer vel mulier fuit. Et
iō est q loca q̄nto sunt sicciora. tanto indiget medi
cinis siccioribꝰ p generacōe carnis. Etiā q̄nto sunt
humidiora tanto indiget medicinis humidioribus
Probat hoc q medicina generativa carnis debet eē simi
lis in primo respectū membri cui applicatur. Ergo si
mēbrū sit valde siccum medicina debet eē siccior illo
mēbro. q sicca in primo gradu illiꝰ mēbri sicut humidi
et nō absolute. ergo patet ante pbandum s. q q̄nto
mēbrum est siccius tanto indiget medicina forciori.
Et q̄nto mēbrū est humidius tanto indiget medicina
humidiore p generacōe carnis in eis. Et vide hac ma
in pmo libro de medicis generantib carnē [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] curantur
[illegible] q sunt in capite. Alia aūt vlcera q sunt in [illegible]
pite nihil hnt ppriū ab vlceribꝰ aliis q̄re de eis
nihil loquor aliud nisi q talia vlcera mūdificet
q si sanies fuit subtilis exsiccet cum vngtō aplorū
Qui fuit grossa et viscosa adherēs vlceri cū melle
ros. remoueant. vel cū alio extersiuo dcm̄ caro
generetur cū generantibꝰ carnē et consolidet cum quo minor
et aliis pulueribꝰ. Et p maiori et clariori noticia re
curre ad pmum librū ad capitlm ppria q ad capitlm de
medicīs extersiuis et ad capitlm de medicīs generan
tibꝰ carnē et ad capitlm de medicīs cicatrizantibus

Post formicas malas et herisipilas et alia
vlcera et pustulas male curatas in facie et
in lepore nasi et genis et labiis contingit sep
[illegible] vlcꝰ corrosiuum serpiginosum horribile et fe
dum q noli me tangere vocat. et est de genere cancri. So
let etiā accidē ex istis male curatis cancrena et esthiomi
nos. et ista tota die accidunt. Cause istiꝰ vlceris sunt
adustio humoꝝ et spāliter adustio colē. q̄re cū in
istis apātibꝰ sūpiꝰ dictis adhurit colera ē malum
Et adhurit sepe ex ignorātia curantis nō appli

cantis debitas medicinas q̄re fit [illegible] vlcus [illegible]
huiꝰ sunt corrosio mordicatiua [illegible] [illegible]
et virulēta est fetida et sordida [illegible] [illegible]
q eradicatio erit difficilis [illegible] [illegible]
s. aliis mēbris. Curꝰ [illegible] [illegible]
magis multiplicat. et [illegible] [illegible] tangē [illegible]
facies pp sui debilitatē [illegible] mās recipit q̄re [illegible]
facilis eradicacōis. [illegible] [illegible] ista habes tres [illegible]
Prima ē in purgacōe. 2ª [illegible] 3ª [illegible] locali
Intēto oplet hoc mō. Considerato [illegible] [illegible]
et colica. vt in pluribꝰ vel flegma ad [illegible] vel forsan
sanguis adhustꝰ. fiat purgacō [illegible] [illegible] fumo terre. vel
cū pillis de fumo terre vel cū decocōne elibori nigri ha
meth. que oīa euacuant mām adhustam. Syrupꝰ sit de
fumo terre vel viol vel endi. vel simplex syrupꝰ aceto
sꝰ vt videt operanti. 2ª Intēto oplet vnico verbo
q illa māa est colerā et sicca. breuit eiꝰ dieta sit frigida
et humida et breuit a calidis et siccis se abstineat [illegible]
3ª Intēcio pficit p hunc modum. Cum ope videt me
diꝰ si exsiccare posset. lauet primo locꝰ cū aq̄ aluminis
et cū aliis eodē mō exsiccantibꝰ. Nam ipa mēbra [illegible]
tat q sceptica est. et hoc primis duabꝰ medicinis p
repleti. Nā sceptica est 13º terapē. c. de vlnō q enapom
ta formata multitudine existē i corpe p cautꝰ qui
busdā attrahēdo īpleret magis q̄ euacuaret. Et
gal dicit 3º tegni q vnū trē hns p ptū effluen
tium vnā q̄ q̄ rāꝝ absterndē prius dcm̄ sit deuenire
ad eā que fcā est exsiccatione. Valet etiā aq̄ ros et
aq̄ plantaginis oīa ista exsiccant et confortat. sicut et aq̄
aluminosa et cū ista pt poni aq̄ cineris. Et conclusiue
valet ista q sunt frigida et sicca vt decocō capi mir
tillorū cipssi plātaginis psidie balaustie mirabol. bel
liricorū et emblicorū et nō obliuiscaris q tēn locū po
nat defensiuum. Et fcā lotione cū decoccōe pdcōꝝ su
p locū potes ponē hunc puluerē. Rx litargiri plū
bi vsti antimonii eris vsti coralli spodii psidie et
sup locū ponat. Hoc etiā vz Rx. succi tāte rubi foli
orū arnoglosse an. m. j. farine or. ʒ. ij. bulliāt in
aq̄ pluuiali et incorporent cū oleo mirtino et si
in loco fit apa. bonū est hoc ista fuit intē. Jamerii.
Et considera bn q oīa vel multa dcā i pº lº tractatu
de vlceribꝰ i mº de vlcere virulēto. hec valet q̄re
capla illa adiuuare requirant. Dixit tn̄ Theodoricꝰ
q si illa nō valerēt q sup locū ponat linimētum
ferri de succo linarie vel plantaginis cū sal gemma
Citrinū arm tn̄. ponat defensiuum de bolo. vel petra
baliceam ī succo alicꝰ herbe frīe et remittetur
ter in die et hoc fiet p tres a 4ºr dies. Cum mō mor
bus fuit extinctꝰ cognoscis p carnis bonitatē
Mundificet cū succo apii et melle et farina or
dei mundificatiōe incarnet et consolidet. Vnū tn̄ re
cordor vobis q si illa exsiccauerit. signū est illa va
lere et cū illis psequeris. Qui nō proiuta te q̄ [illegible]
Et hoc dicit Auic. in mº de vlcē. virulēto. Qui [illegible]
morbus nō sit istoꝰ extinctꝰ tc curat morbus
vt cancer vlceratꝰ curat. Primo cū incisione [illegible]
et caueas bene q totum incidat cū radicibꝰ suis aliter
nihil valet īmo eēt nouissiꝰ error peior priore qui
adhuc rediret. Et pꝰ incisionē exprimat. vt sanguis
melācolicꝰ extrahat. et pꝰ cū ferro ignito cauterizet.
2º remouet. cū corrosione q̄ totum extirpet. Nam
forti egritudini fortis debet applicari medicina [illegible]

sentenciam iuxta posse . ad vlcera curandum. Et in hoc articulo non habet [illegible] locum vbi operatur in quantitate oculorum hoc parto mitigetur dolor et removeatur [illegible] mortificato apud cirurgicos [illegible] mundificatur et incarnatur [illegible] et [illegible] pretea [illegible] et cum cauterijs quod si [illegible] et terminus est loco et ossa spongiosa et [illegible] et fortiter alterant [illegible] pone aqua fontis [illegible] adaptatur que [illegible] cum illa si habet [illegible] pro [illegible] notata huius racione ad primum [illegible] vbi de vlceribus fecit mentionem [illegible] et non longius hoc capitulo elevato [illegible] Et alia vlcera fiunt in facie illa curantur sicut et alia vlcera aliorum locorum quia de illis nihil aliquid [illegible]

Post hec fecit mentionem de vlceribus que accidunt vel [illegible] per totam faciem et [illegible] quia de nobis [illegible] modo faciam mentionem de vlceribus circa habet illa [illegible] faciei. Et primo incipiam a palpebris. Sepe accidit scabies cum vlceratione vt sepe vidi et videtur. Et licet hoc capitulum potuit situari in tractatu de [illegible] hic tamen situavi ipsum in tractatu isto. In cura istius habes tres intenciones. Prima est in purgatione. Fiat purgatio cum re evacuante humores acutos facientes scabiem et vlcera vt electuarium de succo rosarum et pillule de fumo terre. Syrupus sit de fumo terre vel viol. secundum tamen necessitatem sine materia ad oculum currente. Et complet prima intencio. Tu si vis etiam mentionem facere cum pillulis de yera quarum cum. ℈. ij. vel cum ʒ. ℈. j. et ʒ. j. electuarij de succo rosarum misce in corpore et fiant pillule. Secunda intencio consistit in [illegible] [illegible] respiciat se a capitulis et a vinis. Vtatur ipse rebus non habentibus humectare multum ne capiat humiditatem multum repleat. Tercia intencio compietur cum localibus. Et primo dicat [illegible] quod fel [illegible] fiat cum eo collirium et immittatur oculis confert contra lepram oculorum. Et lepra [illegible] idem quod scabies mala [illegible] nis ostreatorum vitrus [illegible] primo sunt lauat [illegible] et trita subtiliter [illegible] scabiei et vlceri superposita [illegible] lane succide cum radio imposito valet [illegible] palpebrarum. Dixerunt alij quod erugo ferri subtiliter trita et cum radio immissa confert. Serapio dicit quod lapis ematites dissolvatur in aqua [illegible] valet ad scabiem oculorum. Auicenna dicit quod adhibeatur serratura eboris super [illegible] deinde abluitur confert oleum antiquum et obtalmie sicce et scabiei oculorum. Serapio dicit si [illegible] in foramen [illegible] et supponatur scabiem vlcerosam lauat. Confert etiam thucia lota in aqua mirabolanorum [illegible] scabiei et vlceri palpebrarum. Confert [illegible] palpebrarum succus foliorum olive et maxime silvestris cum zucaro mixtus et cum radio impositus. De quo tamen nota quod aliter et aliter lauatur thucia vnde in [illegible] cum aqua rosarum lauatur et in frigidis cum vino potenti. Et in istis cum mirabol. lauatur valet etiam licium suppositum. Et hoc si ille egritudines non fuerint multum antique. Fricetur tamen primo cum folijs ficus locus et postea vngatur cum licio dissoluto in aqua. Postea fecit mentionem de simplicibus medicinis. De compositis modo loquar. Si scabies fuerit grossa et [illegible] facta vlcerosa debes removere asperitatem cum folijs [illegible] et non [illegible] et non [illegible] qui locus [illegible] tenere. Aliqui tamen primo apponunt spumam maris zucarum [illegible] lauat [illegible] Recipe eris viridis [illegible] an. [illegible] tere contritum multa cum vino albo multum bono et [illegible]

ad spissitudinem clari mellis et [illegible] Vnde quod valet [illegible] Recipe [illegible] ʒ. iij. [illegible] ʒ. ij. [illegible] ʒ. j. [illegible] et [illegible] vel fortius [illegible] ponas florum eris vel [illegible] ʒ. j. [illegible] [illegible] et [illegible] Recipe floris eris [illegible] ʒ. ij. [illegible] ʒ. iiij. [illegible] sublimati ʒ. j. et fiat [illegible] Vena [illegible] et pruritum et scabiem et humiditatem [illegible] in oculis. Recipe [illegible] ʒ. iij. [illegible] ʒ. j. s. [illegible] cum aqua [illegible] valet ad scabiem et [illegible] et ad tenebrositatem [illegible] Recipe floris eris ʒ. iij. [illegible] ʒ. ij. [illegible] ʒ. j. s. fiat [illegible] Et [illegible] la cum [illegible] et postea [illegible] aqua cimini masticati vt oculus non [illegible] Deinde cum puluere [illegible] posito in obtalmia [illegible] curetur et de super in hyeme cum [illegible] In estate cum [illegible] valet [illegible] rosarum in qua [illegible] Aut secundum [illegible] de [illegible] et [illegible] est vtile. [illegible] beneventum. Recipe thucie alexandrine [illegible] an. [illegible] [illegible] puluis ʒ. j. [illegible] ad lentum ignem cum lb. ij. boni vini vsque ad [illegible] medietatis et [illegible] et vsui fiet. Et si [illegible] de antimonio et [illegible] cum [illegible] et [illegible] euapora [illegible] et [illegible] to et demum super locum ponatur hoc emplastrum. Recipe [illegible] lb. j. pulueris [illegible] ℥. j. [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] landat hoc emplastrum de [illegible] extergatur et [illegible] De vlceribus frontis et superciliorum non loquor quia nihil habet proprium et curantur vt alia vlcera que [illegible]

Vlcera oculi fiunt aliquando propter humores acutos calidos mordicantes locum. Aut propter apostemata vel pustulas vel excituras ibi venientes. Aliquando propter vesicas. Et licet multe sint species secundum doc. et specialiter galienum. Nihilominus quia non multum diuisisimus intencionem curatiue ideo de presenti omnes illas dimitto. Et plurimum vlcerum oculorum comprehendantur in tribus speciebus. In prauis et virulentis et maximis et [illegible] in medio et sordibus. Propter quo non vt dicit yesus et dicitur. Si vlcera sunt in coniunctiua apparet rubedo. Si vero sunt in cornea apparet in loco.

Iudicatur de vlceribus illis quod si fuerint maligna disrumpetur cornea et elevabitur vuea. Et propter omnes minor erit de propter duos oculi. Et ad talia vlcera sequuntur [illegible] albe eo quod illa sunt membra spermatica que non recipiunt consolidationem [illegible] prime [illegible] [illegible] aliquod medicum [illegible] Item dico quod si cum vlcere [illegible] dolor capitis vel obtalmia primo removeatur obtalmia et dolor capitis [illegible] [illegible] frangetur. Deinde venio ad vlcerum curam. In cura illa habes quatuor intenciones. Prima intencio est in victu. Secunda in [illegible] Tercia in localibus. Quarta [illegible] quia antecedens [illegible] et 2a intencio complentur vt dixi in libro 20 [illegible] de obtalmia et illuc vade. Et dico tamen quod si passio [illegible]

dexterum oculum dormiat super sinistrum vt dicit auic.
ne famesi corrodit tunicas oculi neque clamet neque ster
nutet neque vomat. Et subdit quod fiat assiduatio
solutionis ventris cum eis .2. diebus cum eo quod educat super
fluitates acutas et post illud: tota igitur tua intentio
prohibere materiam reumatizantem venire ad locum et etiam re
mouere dolorem quantum tu potes. Tertia intentio completur hoc modo
Considera si pustula sit aperta vel non. Si non aperias
cum aqua feniculi vel melliloti que aperiunt festinanter vt
dicit resus / licet tamen de hoc in 2° libro sit dictum satis
Si locus sit apertus mundificetur cum melle ros. distillato
in eum vel cum syrupo de melle vt dicit auic. Post
mundificationem repleatur locus carne cum sief albo Cuius hec
est recepta. Antimonii sechide ana ℥ x. acacie ℥ iij
aloes ℥ j. fiet sief ex succo rubi. est autem sublimis /
Aliud sief faciens nasci carnem in vlceribus et prohibens
exitum vuee ℞ climie thucie ficarum multonis cum
aqua pluuiali cerusse antimonii olibani ana ℥ j.
mirre ℥ j. sarcocolle san. dra. aloes opii ana ℥ j ß et
fiet sief et administretur et expertum est. Sief etiam de plumbo
vsto vt dicit alcoati et mesue replet et consolidat vlcera
oculorum ℞ plumbi vsti antimonii thucie ablute calce /
cumenon quod arab. dragant. ana ℥ viij. opii ℥ j ß.
et fiat sief cum aqua pluuiali. Puluis olibani vt dicit
auic. replet vlcera carne et cinis ostreorum ablutus
et plumbum vstum ablutum / pix puluerizata cum zuccaro
et immissa in oculo cum radio vlcera oculorum et mixta
cum melle est melius. Et gal. in 1° dicit quod fumus oli
bani et thuris huius sermone //
olibani vtuntur immiscentes ad obtalmias adhuc ante
ad eas que competunt oculis et que reumatizant et vlcera
habent etenim purgant hec et carnosant ab eis.
Dixit etiam ipse in nono de lapide ematite / ipse autem vlcerum
que sunt in oculo confert ipse quando est solus contritus et impositus
Et idem dicit sapio et dyas. et auic. dicunt quod consoli
dat et abstergit vlcera quando administratur cum albumine oui
Et bartholo. dicit quod lapis emathites sic primo vstus
ablutus et mixtus cum melle et modico thuris. Et gal.
iterum dixit in ix. pomfilix omnia vlcera et vesicas sa
nat / miscentur illa in collyriis que conferunt ad reuma
quod est in oculis et vlcera in ipsis sanat. Auic. sic
dixit Olibanum consolidat vlcera oculi et replet ea
et maturat apostemata antiqua in eo. Et dicit mirra resol
uit saniem in oculo absque mordicatione. Et bar. dicit
iterum Aloes confert vlceribus oculi et apostematibus eius et do
loribus ipsius Et dicit etiam lac lactuce siluestris abstergit
vlcera cornee Et lac lactuce domestice est illi propinquum
Et dicit etiam quando ex tuderi fit collyrium cum melle mundifi
cat vlcera oculi Et dicit etiam stercus limatie adhustum
confert vlceribus oculi Et sapio dicit fumus olibani replet
et mundificat vlcera oculi. quemadmodum facit fumus
mirre et storacis Et dicit mirra ingreditur confectiones
collyriorum que fiunt ad vlcera oculorum et ad maculas
que fiunt in eis et replet vlcera oculi et confert obscuri
tati visus et asperitati palpebrarum Et dicit etiam dragantum
confert vlceribus oculi et limpitudini eius quando infunditur
et distemperatur dissoluitur collirizatur vel cum melle et
zuccaro Ego credo quod aqua dissolucionis eius vel quando vlcera
sunt munda sic enim consolidat et prohibet vlcera dillatari
Et etiam quando armoniacum miscetur cum melle mundificat
vlcera que sunt in oculo Et dixit etiam ossa dattilorum com
busta et cinis eorum extinctus valet vlceribus oculorum et
confert etiam vlceribus antiquis eorum et humoribus fluentibus

antiquo cursu Dixit etiam quando fit alcohol cum floribus et su
mitatibus papaueris cornuti confert vlceribus que sunt in cor
nea oculorum et eius caligini Et dicit etiam lentes conferunt
ad vlcera magna oculorum parate vt dictum est in obtalmia
Et dicit quando lapis emathites fricatur super cote aqua ros.
ex illa fricatura fiat linitio et confert vlceribus oculis et quando
fit ex ea puluis subtilissimus et puluerizatus super vlceribus
aufert carnem superfluam et consolidat vlcera oculi Et dicit
auicen. aufert sordiciem vlcerum oculorum Et dicit battum /
ra etiam ingreditur in commestione medicinarum oculi et
desiccat vlcera que sunt in eo Et dixit de climia metallica
i. omnis metalli et ipse quando lauatur ipsa fit medicina que abs
stergit cum temperamento sine mordicatione Et confert vlce
ribus que sunt in oculo que indiget medicina que replet carne Et
alibi dixit quod ipsa confert vlceribus totius corporis et vlceribus humi
dis multa humiditate et putridis que fiunt in corporibus mu
lierum. sicut etiam sunt corpora infancium et ennuchorum
Sapio dicit de puluere olibani sic vulneribus oculorum
dando succurrit Et sibi modo fumus mirre facit et storac
quia similes sunt natura et virtus est vna Const. dixit cor
tex oui puluerizatum tenuissime pannum rumpit et vlcera sanat
Et dixit corallus vlcera sanat et pruritum oculorum tollit
Et bar dixit quod sit puluis coralli adhusti et mixti cum
modico puluere zuc. et imponatur Et dicit etiam cathiam argenti
vsta visum mundificat et desiccat sine morsura vulnera
oculorum replet et alia vulnera exsiccat Sed cathia auri
magis exsiccat et clarificat visum et lota vulnera ocu
lorum sanat sine molestia. Dico etiam ego quod litargirum lotum
et impositum vulnera oculi carne replet et scoria similiter
Confert etiam in hoc et ponitur in loco merdasengi. Bahah
dicit lapis marcasite qui de terra portatur si colirizetur
ex eo soluit saniem que est in oculo Et dicit etiam Si plum
bum vstum abluatur desiccat sine morsura et est medi
cine vtile vlceribus pessimis et maxime oculorum desiccat
enim corporum humiditatem et cicatricem subducit Et dicit cerusa
prodest obtalmie si misceatur oculorum medicaminibus cicatrizat
corporum vlcera / Emineliaz autem vlceris et albedinis eius sanat
hoc Alcohol. ℞ cerusse folii cuius combusti ana ℥ j. dra
ganti ℥ iiij mirabol. indorum citrinorum corallorum margari
tarum zucari tabarzeth ana ℥ j. terantur subtilissime et immit /
tantur Et ex istis simplicibus potes facere collyria et sief
et alcohol vt tibi videtur / Quarta intentio completur secundum naturam
accidentium vnde si sit dolor remoueatur vt dictum est in ob
talmia Si sit obtalmia vide etiam illic et sic etiam de aliis
accidentibus //

Quia ex corrosione in vlcere existente in oculo incipit
cornea / ita quod apparet quedam eleuatio ipsius vuee
Et licet medici sint sperantes vt dicit auic. tamen de ruptura
cornee manifesta cum apparentia vuee mentionem faciam
Sic igitur in cura ista flores si oportet fiunt eam facere et caput
et totum corpus purgetur cum euacuantibus humorem illi corpori
predominantem Cibi eius sint boni chimi et sint frigidi vel
temperati et tu considera / Localia valentia sunt sicut sunt cicorea
et lentes decocte cum melle / et sicut aqua granati et oliue
et vitellus oui. aut granatum mixtum decoctum cum pau
co aceto et aqua agresta et biscoctum et ex inde fiat emplastrum
Et valet compressura bona et ligatura in hoc casu / Lapis
etiam emathites cum albumine oui multum valet Et sief. ema
thites est mirabilissimus ℞ lapidis emathites abluti
℥ iiij. cerusse climie ana ℥ ij. eris vsti amidi gummi arab.
dragant opii ana ℥ j. et fiet sief cum succo foliorum
oliue Et si egritudo fuit antiqua de vno vel duobus annis

non appinquas stricturam tm lamina plubi et dimit
aliqn qm hec egritudo vt dicit pesus nō recipit curam
Et si voluis oculum decorare dicit alq ligari eminēt
cum filo de serico et infria et conforta oculū vsq quo ca
dit ipa et filum

Fistula in lacrimali fit vt pl'imū ex apate pro
dicto quamb vt dicit auic.a in c.o de karab. Cau
sa eius ipa ad apiendū vū sanies eius acqrit
viscositatē vnde cui9 vlcerat' vsq ad os et fit fistula
et qnz exit sanies p lacrimale et alqn p cptis mterdū
p vtriq latus Et alqn exit p nares et alqn trahit
ad os et ad carnē Signa fistule st qn in loco ante
sit apa 1o q in loco est qdam callositas et duricies
et est pfunda 2o q a loco egredit' sanies serosa et glu
tinosa cū opmit' q oculi st obtalmia q rubei Si
at fuit in carne et in osse cognoscit' p ppositionem
tente aut taste q si sentit' asperitas ē in osse si at non
est in carne Hec cura ē multū difficilis primo os
namq est velut carta vt appz in anothomia 2o est dif
ficilis p ppinquitatē oculi quē oz custodire 3o q illa
ps est valde sensibilis vt est vide in ope 4o vō quia
ad locū currit multe supfluitates q cū difficultate
exsiccant' Caue tū qntū potes ne curā palpebrum
rūpat' qm locus remaneret difformis et semp lacri
male flueret et ex hoc patet q cause huis figure est
humor grossus qui ī longo maturat' tpe ppter malignita
te acuitatem rūpit os Cura ista habet tres modos
obmittēdo vlibi dicta in co fistularum Primus modus est
repente resoluē et maturare hoc totum sm sua tpa
et apire qd est aptum 2us modus est mūdificare lo
cum qn est mūdificatus 3us modus est mortificare
fistulam qnē confirmata Maturatiū
conuenit Rx farine or croci aloes mi
re ℨ s Et cōfice cum oppo dissoluto in
aceto maturat eam et de se rūpit Si
aūt nō apit' p se apiat' cū flebo lo
co tamē a lacrimali ppt causam dictam
Et hec de prima intencōe 2a inte.o
ē mūdificare fistulā cū aq vite mel
lita Et int omnia mūdificatia iveni
ō ista tria Primū ē auic. 2m rasis
3m Guilhelmi de saliceto Primo dic
auic sumat' sudor radicis iuctius i
venti9 in pte inferiori eius et ppe ppinquū
radice eius q grossitudinē grandi hz
et congreget' sive colliget' tm de ea q
ex ea possit impleri pfunditas Deī
cooperiat' hoc aliquo vnguēto approp'a
to huic et mutet' bis in die et postq̄
eit satis mūdificata consolidet' et etiā
subdit q expertus ē sicut mente Rasis tra
cit h'o collirium Rx thuris sarcocolle alo
est sanguinis draconis balausti anti
monii aluminis cū ptes eqles et de flore
eris addat' quarta ps omni9 et fiat
sief cū aq pluuiali De isto tamē col
lirio fecit auic mentionem cū dixit deīn di
stillet in eo collirium algarab quod filius
zacharie sibi cōparat et ppe de illo quod
dissolutum ē cū aq gallorum Istud col
lirium ē tante vtut vt dixerunt doctores
alii Et rasis q fistulā sanat i vna ebdo
mada Et ipam ita disponit q ipam
occultat p aliquos dies Aliq doctores dicūt
h'o collirium occultare fistulā Ego aūt fuit
expertus h'o collirium et nō inveni illud q ipi
dicunt Et credo tamē q istud forte fuit q
os erat corruptum Guill' dicit q mū
dificet leum vng.to de flore eris aluiē et
melle Est aūt hoc vng.m egiptiacū
Aut mūdificet cum puluē affodillorum
de quo facta ē pluries mētio Et post
mūdificationem consolidet cū consolidan
tibus Simplicia conuenientia dixit
auicen q lac lactuce agrestis impoīt
i fistulis valet Et dixit etiā q folia mal
nauisci cruda masticata cū sale et
supposita multum conferunt fistulis et ppi
piis et i oculo q expertum ē eē bonū
Et Sapio idē dixit de foliis malue cōte
rit āb0 q faciunt nasci carnem Et dix'
etiam folia rute cum aq granatorū sup
posita multum vz Et dixit croc9 cum
aq valet et sine cessatione pruritetur
expertum ē Sapio dicit q emplastrum fac
tum cū foliis plantaginis et sale confert
succus arnoglosse cū bombice sive coto
oculo apponat' et infra dies tollit vl9
sive fistulam oculi Idem facit succ9 vn
guile caballine appositus Primū ergo
sum expertus Et de plantagine idem
dixit dyas Et hoc dico de plantagine
minori apponatur eodem mō Et sanabit de
o dante Alk'iss9 dixit q anaglossa
i lingua canis sanat fistulā que ē sub
ocul9 iux nares et alias fistulas Sa
pio dicit q caldarusium coctum cū aceto era
dicat fistulam q ē in lacrimali qn administra
tur i principio Et dixit q oleū nucum an
tiquū confert fistule lacrimali qn administ
tur i prin.o Et dixit q nux antiqua mas
ticatur et apponit' valet Rasis dicit q
nux vet9 contrita cū cortice suo et apposita
cauernis et carbunculis confert cura lacrima
le oculi multum confert Alk' dicit q agres
ta coagulata sm artem qn miscetur cum
aceto valet fistulis oculorum et si nō pos
sunt curari isto mō sig.m ē q os ē corrup
tum Et nunc nostra ē 3a intentio q ē
mortificare fistulam primo ergo dilata
locum cum rasorio vel alio instrō vt i
vi et qntum potes elonget a lacrimali Et
tale dilates vt os videat Et si fuit cor
ruptum cauterizet cum ferro rotundo
p canulam deīn sedat' dolor cū infrigi
dantibus et procuret' casus escare et
exfoliatio eius vt dictū ē in or libro
Aliq mortificant eam cū tenta posito i
aliquo causato Et ponūt sup locū p'
mot9 maodchigit vt dicit lanfrancus
q cauterium nō sic mensurat sic ferrum
ignitum Si tu vis hoc face custodi
faciliter cū reb9 friis vt dicit auic sm
s cum spongia infusa i aq frigida Aliq
q tamē faciunt cauterium cū cautio po

et faciunt mag descendere ad nasum. Ego iam
vidi unum curari triste modo est Guilhelmi
de Saliceto et cetera loci mundificant et
incarnant et consolidant et ista videtur esse in
tentio Avic. in cap° de garab cum dixit. Q
uando autem necesse est in osse ut fiat foramen
[illegible] aut non potis fistulam aliquo mo
curare tunc palliet. i. medicine curet. R
eclisinie ablute mecedasengi an. ℥ ij.
cancris fornacis i qua purgatur es misce
aloes mirte conditi apii an. ℥ j. confice cum
vino et administret cum albumine ovi pro
adiuvamento si non proficiat hec cura ita
cito sicut vellet vel ita cito quod fiat vel
let infirmus non turbet cor vestrum ne
que formidet quoniam non solum in istis casibus sed
in aliis que hic cure longe sunt ut
sepe probavi

de dolore oculorum

Ad dolores oculorum qui aliquando ipsum
esse veniunt aut a causa extrinseca
aut a causa intrinseca secundum intentionem ma
iorum huiusmodi. Primo de dolore
proveniente ex percussione
multi veteres dixerunt quod vitellum ovi
cum nigro positum multum confert et per ni
grum intelligunt encaustrum cum quo scri
bitur et probatum. Aliebas dicit quod si vi
tellum ovi misceatur cum oleo ro. prodest il
li cui percussio acciderit. Et Avic. et al
kindi dicunt si vitella ovorum cum cro
co et oleo ros. misceantur confert per
cussioni oculi valde. Dyascorides dicit
quod ovum crudum et est vitellum ad al
terum fac. ad dolorem oculorum cum cro
co et oleo rosa. Rasis dicit quod vitellum ovi
coctum cum oleo ro. mixtum oculo suppositum
sedat dolorem. Sapio quod vitellum ovi cla
rum quando miscetur cum croco et oleo ros. confert
pulsationi oculi. Bar. de varigna dicit
quod quando timet defluxum cum ponat ole
um ro. Quando autem querit amplior resolutio
addat crocus. Sapio dicit etiam quod albugo
ovi miscetur in doloribus oculorum in quibus est
necessaria medicina que non corrodat neque
mordicat sicut sunt dol. oculorum. Et quando
distillat medicina ex albumine ovi
tepido sedat dolorem calidum oculorum et
expertum est ponendo secum partem lactis mulie
ris cum albumine lactantis femellam
Item Sapio dicit quod folia betonice tri
ta et emplastrata super frontem mirabiliter do
lorem oculorum sanaverunt ymo vult
doctores medicine quod omnibus viciis ocu
lorum conferat et confert. Constantinus
dixit quod betonica cathaplasmata oculis les.
ab ictu vel. Et Avic. dixit ponatur
fructus et aqua salicis super percussionem
pupille. Ad dolorem oculorum causatum
ex reuptizante materia ad oculum et eminen
tiam ipsius pupille quando omnia hec causa
ta fuerunt a causa et percussione R. fa

bar. thuris masculi ro. quantum sufficiat et
confice cum albumine ovi hec omnia simul mixta
oculo supponantur. Sed dico huic amplo ad
dit unum tamen vos memoro quod purga
tione flo. fiat secundum necessitatem patientis et di
eta debita ordinetur de ulc. nasi i. ulc. et fetor. oris.

De ulceribus nasi modo loquar primo
in ulc. Dixerunt alii quod aloes p
ulverizatum et naribus insuffla
tum ulcera eorum sanat et corro
sioni etiam eorum confert. Avic. dixit quod a
qua cicle cum felle generis fit capurgium
et delet torturam et valet ad ulcera cicli
um et dixit etiam quod radix apii confert pu
tredini narium et oris et colli. Et dix
etiam quod ciniar assumptum cum sale ar
moniaco et aceto et alumine confricatum et insuf
flatur naribus et impletur os aqua ut non pre
mat ad gutture prohibet fetorem naris
et fetorem narium in ipsis tollit. Sapio
dixit quod quando succus granorum granatorum et
precipue acetosorum coquitur et permiscetur cum
melle confert ulceribus que fiunt intra nares.
Bar. dicit quod succus edere quod idem est quod eius
fus immissus naribus confert polipo et ulceri
bus putridis narium. Ulcera etiam narium ca
vosa et corrosiva prohibet succus vite semp
vive serpentine naribus immissus cum lana
vel cum spongia et idem operatur semen eius
Sapio dicit quod auripigmentum citrinum
si permiscetur cum adipe resolvit excituras et
etiam est conveniens ulceribus et fiunt in naso et
ore et ulceribus aliis. Dixit etiam quod pul
vis vitrioli ponitur in naribus et mun
dificat ulcera eius. Et Avic. dixit quod
confert fistul. nasi et secundum bar. interficit ver
mes qui sunt intra cum immittit. Sciat
contingit quod fetor causatur ex ulceribus istis et non ex
alia causa tunc dico illa conferre fetori na
rium et oribus putridinibus primis que fiunt
in eis generaliter sicut iam dictum est etiam
apii [illegible] insufflati valet et Sapio dix.
quod sub. succus summitatum edere nigre al. ca
ssus positus in aure purgat fetorem put
redinum qui est in aure et corpore. Amplius
dicit quod succus si bene colatur et hoc exp
tum est et idem dico de succo yreos quod etiam
fetorem tollit. Unctio etiam facta
cum oleo facto ex floribus yreos cum ist
bus fetorem aurium amittit. Const.
dicit quod spica in vino cocto et licinio in
dicto vino intincto et naribus immisso
valet fetori narium. Et mesue dicit quod ca
purgium factum ex oleo de cucumere a
sinino valet ad fetorem narium. Et Ga.
dicit in primo quod urina asinorum est ex me
lioribus lavativis et ex melioribus infu
sionibus ad fetorem narium. Et Avic.
dicit de urina cameli et succo cucume
ris asinini cum pauco lacte capurgium.

fit nam plurimas supfluit a capite dñe et
fetori ꝯfert quod vilissimu ē et auc ē exptus
sunt tam purgationes nccie facte/ Vltera
que fiunt ī naso queda fiut sine carne supflua
queda sut virulenta quedam fordida queda
corrosiua et qdam crustosa// Cae vero ho
rum vlcez vapoꝛs acuti ꝯ mali ꝯ humores
a capite q sut acuti valde vltus corrosiuu
facientes aut putridu ꝯ virulentum// Cogno
scut ista vlra ad sole ut dicit albucas ap
udo naris si no alz cu speculo puo puta
peri/ Cura aut ista ꝯ haz intentiones pa
e purgaē 2a dietaz ordinaē ꝯ humori pec
cant 3a vo intencio ꝓficit cu lotibus/ Et dico
pmo de mente auic q nasus ē membz humidi9
auri et sicci9 oculo oꝫ oꝫ q cura9 eius pxia
sit curatione auris et oculi oꝫ qꝫ ut sit me
dicine exsiccantes vltera nasi maioꝛ exsicca
tionis q medicine exsiccantes vltra oculi/
Et s. ꝯ terra9 naribus no quid multo siccio
oculi mi9 vo q auribus oꝫ ee formatuz
Si mo vlcus fuit virulentuz vali vnguen
de litargiro si addat scoria plubi ul de p
lubo vsto/ Et silr dico de vngueto de cal
ce et de vngueto de plubo/ Vnguetu s. d
floz eius ē bonu mudificās vltra famosa
et ipa ꝯsolidās et hic ē recepta ꝶ ceruz. m.
olei ꝶ de oliue no maturis z. vi. floris
eris pulueizati sic alcohol z. ii. et fiat ex
eis vnguētu et vte cu linimō et aliqn ad
das ul minuas de floz eris ꝶ q exigit
necitas/ filius sapionis dix q ꝯ vngtz
ē ꝯferens vlcib9 nasi et ē exptuz ꝶ ceruse.
merdameni plubi merdasengi plubi vsti
an. q̄tu vis teran9 et ablua9 pōq fuerit
trita pluribus vicibus deīn fac vngtz cu oleo
mirtio et vino diu terendo ī mortario nc
oleu nc vinu ifūdedo donec impinguet
Aliud auc. ꝶ lb. i. merdasengi scorie plubi
vsti ambox an. z. iii. misceā9 cu vino et olo
mirtio ista em exsiccant et ꝯlubzmꝫ ad locu
veniet/ Si aut ulra sint crustosa locus debet
lauari cu vino et melle decoctionis camomille
mellilot nasturcii albi et murre et si cu lixi
uio lauare9 et paz mellis ul alius eet bonu
et ꝯa locione mudificat cu vngūto apostolo
ruz Et dicut aliqui mgri q si tenta de radi
ce aaron infusa diu ī oleo uirapi ī q9 scā
monea fuit dissoluta optime mudificat et
sanat si ex eo vlcī sine fistule imponat9
/ Guattor mgri ī ꝯ dixerunt q si deme
ta atq ꝯgrimonia et oculo q xpi trita ad
iuuet cu axugia porci fit mudificatiuz opti
m ꝯ. q̄. mudificatione facta ꝯsolidet9 cuz
vngtis alb. ut dictu ē ī alia ptīcula ī mete
posita/ Si vo vlca sint corrosiua fiat re
mediu c. p9 dic ipe q capiā9 de fcī gnibus
maloz gnatoz scz austeroz dulcium et ace
tosoz oꝫ aut ista matiia ꝯscade frustratz
et expmē succu ab eis ꝑpone aut oꝫ succu
ī vase de piltro et ipz bullire donec medie
tas ꝯsolua9 lana aut ul likinium ī isto succo
sic bullito balnea et ī nāē ponat9 Si aut

succus iste inspissaretur sic agsta que fit
artificialr et ī narib9 insufflare9 eet vale
Auic etiaz ꝯ dixit ꝯ de gnato acetoso
solu loqtuz fuit Si aut vlca eent de ma
gna ꝯ maligna valet ꝯ exptu ꝶ tipi
alius galle murre croci an. arsenici paz
misceā9 et ad mistce9 Si aut ꝯ no va
leret ꝓpt an. dacionis et caliditatis poi
ti a me ī ca9 de formica distēpati cuz
vino valent et multa alia dca ī ca9 illius
/ Si mo accideret q ī istis vlcib9 eet dol
oꝛ magnus et vehemēs tūc ꝯueniit vngta
alba posita ī p9 pte huius addā9 tn eis pa
ru opii qꝛ aliit no mitigaret dol/ Auicn
dic q vale eet ꝯ vngtz ꝶ plubi vsti ablutu
ceruse et merdasengi an. q tu vis et fiat
vngtz cu cera et olo ro./ Si tam apponas
paz opii forci9 opabi/ Et no q loco sco
rie plubi ponit plubu vstu/ Si aut
vlra sicca siue essent ragadie siue fissure
cure9 ꝶ medulle cruriuz vituli mucilla
ginis seis citonioz dragāti olei amigdl
et cu cera fiat vngtz/ Item vale ꝯ ꝶ
ysopi adipis anatis adipis gallie adipis
cerui mellis an. et cu cera fiat vngtz et ē
vnguetuz optimuz in casu isto

Consequens sermo mō sit vni
lis de fame et ulcē auriuz
Et pmo dicit G. ī octauo de
centuz nodia iuuat vlcibus q sut ī auz
et fame exsiccat ipe de mastiha ē vin
qt apul dic de succo eius et alter
dicit de virga pastoris q centuz nodia vo
cat et exsiccat fame auris/ Sap dixit
de decoctio folioz sumch distillat ī auz vbi
fiunt fams et ipaz exsiccat et h idez dicit
auic/ Dixit etia agsta confert auribus a
quib9 emanat famēs et barto. d. q misce9
cu melle et mudificat et abstergit et si
doloz assit impona9 cu pauce vino naz sic
mitigat et ꝯfortz/ Et dix iteru Sapio qn
pix humida misce9 cu oleo ro. confert auri
a q egdi9 sames et virum vtraqz pix appoi
ta cu olo ro. q sepe sut exptus et opa
tus/ Et itrū Sap. dix et ꝯpria no quia
medici videit q vrina multis exigit curat
cu ea vlca ꝯfunda et ulra plena multa
sorde et ꝯdinistrant eam ī vlcibus auriu
et dic. q vrina vetu ē melior q recens/
Et G. ī x9 dic q vrīa bovis solu ꝯfert auri
bus q sanie emanant/ Albucas sic dixit
vrine pueroz q no nouerit coitu formiꝯop
ant sanieꝫ q ab aurib9 fluit desiccant
si misceant9 cu corticibus gnatoz/ Et etiaz
alicb dix vrina cerui distille9 aurib9 eaz
et medetur vlcibus/ Dixit etia sanguis porci
cedat dol et curat vlra q sut ī aurib9 et
ꝯfert/ Et dixit qn succus fit mistus distill
atur ī aure curat humidi9 que currit ad
eam q sunt inveterate et curat vltera

5

que sunt in ea et naso Et Gual' sic dixit
de flore nissue et tromea sanat zeuta antiq
seniorum aures et nares Si vo actus appareat
cu oleo dulci misceant. Dyas dixit radix af
fodillorū dol' aurīū et saniē vino adhibito
et olibano et mirra et melle detergit Et
fidelis idem dixit de succo affodillorū aut
cū eis melle et vino et mirra distillatur
i aurē ꝯfert sanei / Dixit etiā qn succus rub
pus femīalis tepidus auri immissus ꝯfert pu
tredini aurium et vermib9 Et dixit etiam
flos salicis aurium saniē purgat / Auic aun
uz vlcā et sordes delet succus foliorū
salicis si muciat mel il ī h9 magis vltimū
reputatur Et dic etiā succus foliorū nucis ī au
rem tepidus instillat' et ꝯfert sanei ī aurē
dixit etiā ꝯfert litiuz vlcribus auris Et Sap
io dic litium ꝯfert fluxiū antiq9 samositatis
aurīū et bar. d. q dissoluat' et innitatur
Et dic amc saniē et vlcā sanat et dol' au
ris cū succ mente et opio et castoreo ad
ministrat' Et dicit etiā lichinū inolutū ī melle
et pyca ī sarcocolla et impositū saniē ex
siccat et sibulū remouet et id dix' alk. dix'
etiā fel yrcinū et taurinū ꝯferūt vlcib9 re
centibus ī aur Et bar. d. q id coletur cū melle
et imponat' et q ista ꝙntas diuisificetur
p diuisitatē ꝙntatis sanei et sensibilitat' et
viz cor9/ Et dixit etiā q calcantum ē ex sum
ma medicinarū Et Sapio dic q ꝯstringit
sanguinē fluentē ab ipa et bar. dic q sit pul
uis q d colcotar et cū melle misce' et cū
lichinio imponat' et si foliuz insufflet' erit actio
fortior et sanat etiā h vlcā auris putrida
Const dicit succus mercurial' ꝯplurib9 pus ī au
rez descende et si lauet' ex eo sanat ul
cā antiq auris / Et dixit et succus lupuli
aurib9 instillata mūdat eas ab oī putredīe
Et alicb dix' q sanat vlcā q ī eis fuerunt
Et dixit etiā succus mēti auribus instilla
tus hmiditatē eaꝝ exsiccat et apostēm
pūt dmē mūdat / Et Sapio dixit succus
menti distillatus ī aurē ex q. emanat sanies
et ꝯfert Et p dias. id pt vinū mētinū et
id p alk. et bar. decoctio foliorū menti pt et
silr eius oleū et vult etiā rasis vbi dic q o
leū mētinū iectuz ī aurib9 ī quib9 ē venenū
illud exsiccat / dix' etiā ꝯst q seme dauci
cū vino et oleo mixtū et guttatī auribus
instillatuz dol' eoꝝ sonita et putredīe cur
at Alk. dixit succus foliorū oliuarū valet
sanei aurium et vlcibus eaꝝ. Et dicit eti
am vapor absinthei curat saniē aurium
Dix' etiā mumia ꝯfert sanem q manat qn
pondus g̃ni xilloicarate cū oleo et succo
agreste tepid distillat' / Rasis dic si cū
mucillagine limatura pona' thus donec
igrossetur modicū erit medicina mirabilis et
desiccatiua vlcerū et apostēm aurium desic
catione vehementi / Et dic eius oīuz spe
cierū testudis ꝯbustaꝝ ꝯfert ī cura vlceꝝ
puenientiū ex apostētibus in pte aurium
et ꝙpe cū aqua mellis et p testudinem

videtur intelligere limaturas ferri et cū rō q multi
antiq fecerunt h. ad antiquū fluxū sanei ex au
re rat' baticura ferri pius ꝯbusta et cū aceto
misceat' et imponat' Et G. tam dicit de ipa ī
nono Ecam vo q maxie et subtilissimaz facies
cam ī aceto tritā acerrimo ac demū coq's ad
aures sanie manātis diutius siccatiua medicina
ut mirati fuerint q viderunt ipaz ꝯfiri ac diffi
teretur an expientiam auris posse pati hanc
medicinā Et bar. dic q idez pt erugo ferri
et adhuc magis ꝙtuz et subtilitate subie
magis exsiccat vnū auic sic dix' de ipa qn
erugo ferri terit' cū forti aceto et coquit' in
ipo ē illud acetuz medicina sanei antiq cur
renti ex aure Ex istis ergo ex te proce
das ut tibi videtur

Scissure labiorum loquelam impe
diunt quoniā multa mala senū
exeis fiunt et aliq assumūt nut
mentuz homo aut ex illis ꝯfert pmone
qr ergo scissure curande sūt In cura ergo sci
ssure habes duas intēciones pma ē mat antē
que ē salsa purgāz 2a ē scissura et lōtuz
curaē pa mte' ꝯplet' p hūc mōi capiat pi
ll' de fūo terre ʒ.i. ul' ʒ.iii. et spra sit de fu
mo terre cū aq eius et respirat se a salf
et ab acutis. 2a mte' ꝯplet' p hūc modū que
ab antiquis reputat' difficil' Const dic galla
cū stipite brusci distemperata scissuras labiorum
sanat Et Sapio dix' qn ex foliis fructuū
et radice vitis albe cū sale mixtis ī forma
cempli et supponit' curat scissuras labiorum
Et dix' etiaz radix polipodii trita cū melle
mixta et supposita scissuras labiorum sanat
Et alk. dixit cū mastix misce' cū olo ro.
et cera alba et fiat vnguētū valet scissuris
oris Et fidelis dixit q mollificet mastix
cū albīne oui crudo. Et rasis dicit q oleū
ro. mixtū cū succo plantaginis valz scissuris
hamech dicit q si fum9 inscēsi p embotū
veniat ad aures ꝙmes od occidit et ad scde
labii .i. scissura valet / Dy. dic. agnin9 adeps
rimas labiorum et totius vulta frigore factas
optime sanat / Sextipl' dix' adeps cap siue
repiu ad scissurā labiorum fac remediū / Et
Sapio dix' adeps anatis et gallie ꝯuenit
scissuris labiorum Et auic dix' adeps tis
anseis valz ad scissuras labiorum et facie
brias dix' q cerebrū ansis domestice cum
medulla crin ī tactū labis scissuris eoꝝ ꝯuenit
Dix' etiā pellicula oui que ynie d' scissuris
labiorum ꝯfert Et ia' dic de pellicula ansis
et pauois Et Gual' de vaz. dic q h ē expta
Auic dic sordines q aur. egd' ī tacta scissurā
labiorum ꝯfe. Et Gual' de vaz. dic tera' radix
portulace sicca et cū melle mix' supponatur
labiorum scissuris et ꝯfert / Aliud ad id ī iugā'
scissur' labiorum cū oleo de frumēto qd sic
fit pona' frumētuz sup lamina ferream
et cū illa lamina ferrea ignita ꝯpmat' nō in
multuz et emanabit oleū / Aut frumentuz

excoriatam p alebitum sublimate cum oleo ro.
et suco agreste tepido instilletur in aure Et ingi
iste dicit quod medicina que in concavitate cane re
peritur que est alba fissuris labiorum confert mul
tum et est vinum / Unguentum bar. ad fissuras labiorum
et que fiunt in cruribus equorum que dicuntur rape Rx
cere cetine adipis anatis ysopi humide olei
ro. p. i. dragaganti amili micalla(?) singulorum cito
morum m. p. s. Gallarum cinis pilorum caude equi
sulfuris plumbi usti ana p. i. s. terantur et mis
ceantur et fiat unguentum quo prius locus inungatur
deinde pulvis iste superaspergatur Rx gallarum mas
ticis cinis pilorum caude equi plumbi usti cortic
granatorum cerusse dragaganti corticis thuris ana p
equales / Infundantur omnia per diem et noctem in vino
pontico et postea exsiccentur omnia super laminam
ferream et postea terantur et fiat pulvis subtilissimus
Ego autem de isto unguento quod nunc ponam vidi
in una nocte effectum Rx litargiri argenti mirre ana ʒ.
pulverizentur subtiliter et cum cera virginea et oleo
et parum mellis fiat unguentum unum in prima diminuo
de ʒʒ. Cum autem debet unguentum apponi primo locus
sulma(?) patientis bene madefiat postea cum penna
ponatur unguentum ita quod tota fissura intra et extra
contineat et mane ante aqua tepida locus lavetur
Magnas etiam fissuras papillarum mamil
larum sanat simili modo appositum. In fissuris
etiam manuum factis a frigore ipse solum illud
fricari iubes sine salma et non solum illud cunctas
fissuras sanat sed etiam manus decorabit et in raga
dis ani et in fissuris virge et aliarum partium cor
poris illud valet / Demorthus(?) dicit hoc fore expertum
ad fissuras labiorum Rx fiat furfuris et pilorum
caude equi p equales et comburantur super laminam
ferream et commisce cinerem eorum cum melle et inunge
locum cito et mane usque quo sanetur / Mesue
hoc fore expertum Rx gluti albon mellis masticis
ysopi humide ana p equales fiat sicut cerotum et
utere. Aliud ad idem secundum ipsum Rx gallarum cerusse ana
p i. amidi dragaganti ana p s. confice cum adipe ga
lline quantum sufficit et utere sicut prius. Dyas. dixit
Rx. gallarum et pulverizata fiat alcohol et misce
cum melle et utere. Et Guil. de saliceto dicit
Rx adipis gallie anseris liquefacte et colate ana
ʒ. iii. rasure terbentine ana ʒ. i. cere ʒ. s. farine
fenugreci ʒ. ii. argenti vivi ʒ. s. liquefiant simul
et cera ad ignem et colentur et misceantur cum adi
pibus pulveris et fenugreco et in fine addatur argenti
vivi extinctum et inungatur primo lotione facta ex de
coctione sulfuris frutetre(?) et rosarum / Aliqui
cauterizant locum cum lamina argenti vel auricul
ci vel fiat adustio cum alumine ferri mollificatum
in loco humido et ponatur hoc alumen super fissuram
et dimittatur per horam hoc autem cauterizat locum
sicut ferrum ignitum / Illud autem quod dixi in fissuris
narium hic adducatur quoniam hic valet. Rogerius
dixit et alii cum eo quod oleum quod dixit a medeo(?)
nucis dum comburitur misce cum applicatur san
at eas / Alii dicunt et docent in prius cautiorum
tiram deinde curare / Nota quod de ulceribus labiorum
hic non facio mentionem sed habeas quod illa que
dicentur in capitulo de ulceribus oris et partium eius
valent hic et similiter illa que dicentur in capitulo
de ulceribus virge hic valent quia illa hic
non scribo quia alternatim conquirant illa capitula

Sermo noster in hoc loco sit de ulce
ribus gingivarum et palati primo non quod illud
quod bar. vel bar. alii et non quod si
aliquid deficerit hic complebitur cum sermo erit
de ulceribus oris quia illa capitula alternatim videantur /
Dyas. dicit elixatura rubi ramis tritas gingivas
a putredine sanat / Et constat dicunt licium oris
pustulas et gingivarum putredines sanat Et
dicit licio utuntur ad flegmones qui in ano et
ore ulcerationes habent Et bar. dicit quod licium
dissolvatur cum aqua mellis Et alii dicit spina
rose et semen eius pulverizatum putredines gin
givas sanat / Avic. dicit tribulus est bonus
gingive ulceribus putridis et tollit dolorem earum
si applicetur coctum cum melle et oleo ro. et min
ra consumit ulceribus gingive Et bar. dicit quod ideo
flos atritus et mixtus solum cum melle et postea
ad usum cum aqua tepida dissolutus curat ulcera
oris et gingivarum et mala earum compescit / Dyas.
dicat flos vitis silvestris i. lambrusce et viridis
ulceribus oris et gingivarum utilis est et addito
melle reumgingivarum et ulcera curat dixit
etiam Dyas. si dentibus plurima excreverit magna
caro et ulcera fecerit purpura marina combusta
et reducta in pulverem purgat et cicatrice fanit
et cortices combusti hoc faciunt De his tamen in de
coratione dentium aliquid dicam / Confert etiam
ulceribus palati que fiunt ab humore fluente et
etiam ad gulam agresta dissoluta cum vino vel
aqua et gargarizatur Cum quoniam iste curationes sint
difficiles curatur ad capitulum de fistula lacrimali
et fiat ut dictum est

Accidunt ulcera in ore que ali
quando sunt putrida vel sordida
vel corrosiva vel aliquando ad cor
pestilentiam(?) perveniunt vel cancero
sa vel fistulosa sunt et de omnibus nostro sit sermo
Et primo de ulceribus sordidis et putridis loquamur
/ Iudicatur quo humore materia ex visu et tactu et
ex colore quoniam si materia fuerit rubee arguitur
sanguis si citrine arguitur colera et in ore arguitur melancolia
pro quo nota quod talia ulcera sequuntur ad alcora
quia ad pustulas et apostemata oris / Nota
2° quod ulcera oris sunt difficilia ad curandum
quia sunt in loco calido et humido in quo cito
multiplicatur corrosio et putrefactio et etiam locus
est valde ineptus pro appositione medicinarum Et etiam
quia saliva multum medicetur cum medicinis et
operatione earum prohibet ut sunt ego expertus
in uno / Cura ista fit tribus intentionibus. prima est in
vita. 2a in purgatione. 3a in localibus. Prima inten
tio patet quoniam dieta et vita debent ordinari
secundum materiam peccantem unde si materia fuerit colerica
abstineat se a rebus colericis et si flegmatica abstineat
se a flegmaticis Similiter melancolia a melancolicis et hoc totum
clarum est ut patet ex sepe dictis. 2a intentio
completur hoc modo fiat purgatio secundum humorem

pectantem ut sepe dictu est et similiter flen
bo fiat aut de vena existente sub lingua
quam evacuat ab ore et a postentibus eius et
sili. digna ma. ꝑ qꝫ ipa peccat cu syr. sibi
appatoq Tercia intencio aple. hic mo et primo
loquar de ulceribus putridis et sordid Si ma
sit colica curent illa cum rebus pa. exsic
cantibus sicut sut cortices nucu recenciu et
nuc cipssi et specialiter succus illarum et i ve.
terrate pom. hoc Auic aut dic lentes vale
et sumach et similiter valet aq plantagis
et ros Masticat cibi valet eciam et acca
cia ro. et spodiu valz et fac illa colluer
In puis aut dicit G. ego aut i puul legen
tem cu pauco pane et medulla crumina aut
vitulia do ego et fructus stipticos cu cibis mis
too velut sut citonia et nespule et aliqn de
lactura endiuia et ptulaca admistro et fa
cio eis collue moderate stiptic sicut sumach
et rose Diasc. auic illa valz forcius sicut sunt
pulues ro. et gallarum et silibꝫ illis et cu stip
ticis medicamis opacio mirabil i alcola dic et
camfora est mirabilis operacionis i alcola Si
tam ulca sut sint putrida et ex ma flatica ul
mixta fiat collucio cu vio stiptico a melle a
cu vino decoctionis celidonie apssi api ma
tast galle cron atz inure Et dic Auic
adiuua i vtsqꝫ mebris frus cu ex sinis et ex
siccatis et grpe i flatic et cu psolutis fortis
psolucionis et exsiccacionis i mlicꝫ sicut
est farina orobi et mel cu gall. et rasura p
gamei est i R magni iuuat et grpe qm miscet
cum aceto et dragantum cu aceto Ad ulca ca
lida R semis ro. sumach amili se. portulace
lenum excorticatarum spodii sang. al alcanne
balaust ana p eqles cafor ptis vnius qrtam
et admistret Aliud hameth i corpibꝫ
teneris exptu R amili ʒ. vi. spodii mente an.
ʒ. ii. semis ro. ʒ. iii. croci ʒ. i. zinci tabret ʒ.
iii. cardamoi ʒ. i. cafor ʒ i. s. ter quodlꝫ
p se et fac collucione cum vino citonioꝝ In
flantico vlce R orobi gallarum rasure pgamei
an. p. i. mente corticis radicis capparis colcotar
an. p. s. aluis balaustiarum an. p. vnius ʒ. pter
alcanne ʒ. s. ofice cum aceto et melle et vtre
a. applica sup morbo expulsie eoz deinde coll
ue cu aceto et melle i flantico Et i coll
colico vlce R sief mente spodii semis
plantagis capita ro. mirob citrinoꝝ folioꝝ
oliuarum siluestrium sicarum aluminis rami an.
teran. et admistrent sicut dixi Aliud p.
mesue R corticu radicu capparis gallarum
mente inure ʒ. s. pipis adusti caliditois an.
ʒ. ii. catarum obustarum ʒ. ii. arsenici ʒ. ii. s. fiat
ex eis puluis subtilis ex vna pte fiat sicca
et ex alia fiat linimetum et po. s. ea suffu
carte madefacte et cradans sup ea Et
plura sunt in ca. de vlceribꝫ gingiuarum dca
q afferant ad istum locum Si ma sit acuta
sic qꝫ causet vlcus corrosiuu sca purgone
mesue h. R sumach ro. an. aur. i. spodii ah
cis balaustiarum an. aur. s. ramich ʒ. s. et ac
cipe ex eo et misce cu rob citonioꝝ et fiat
ex eis oris collucio R. si ipa R gallarum aluis
balaustiarum bulliant in rob citonioꝝ et fiat
collucio et aliqn necessariu est ponere de flore eris
ul de alia forti medicina ut colcotar Item va
puluis gallarum alums balaustiarum et sup locu fri
centur Et cuius alinegerco hats qpetate in
alcola mala Et alum puluizatu et aq erea
et fex adusta et mala sca purgacoe valet
hic f. Gap. R folioꝝ oliuarum folioꝝ citri sic
coꝝ acacie an. ʒ. vi. aluis rami colcotar
an. ʒ. ii. croci ʒ. i. teran. et admistrent Ad
ad idem R arsenici rubei puret an. p eq
les teran. cribrent et confice cu aluba et
cburant et admistrentur Si tam vlca can
crosa eent i gingiuis ipis pus fricatis et sili
in ore qr ca. illa adiuuet videant et expssi
a sanguine lauet cu aceto squillitico decoctionis
folioꝝ olme deinde linia. cu tali medicare R
vtriusqꝫ aluis adustoꝝ salis gallarum psidie
copularum glandium garofiloꝝ nuc mus. aristol
ro. ossis dactiloꝝ tibiarum cancroꝝ adustarum
an. p i. pulnize et cu aceto dio et melle in
sca. et fiat linimetum a. puluis et admistret.
Et si illa no valent conscu calidiois a anda
rois dn in pmo libro valz et apponant aut
roc affodilloꝝ a aq fortis Si aut eis fis
cula sic qꝫ corrupꝫ eet in osse siue gingiua re
moueant si est nece dens et dilatetur vulnus
et mortificet fistula cu aq forti a. cum arsem
co sublimato Et si fistula isto mo no potest
mortificari discoopiat os et totum quod corrup
tum fuerit cum acu argentea ul aurea a cautiri
zet ut fuit nece et sepe dns paure difficile
est tam curare ppt salinam ut sim expti Si
tame eet dolor cure. mitis et exitꝫ extiꝫ cum
oleo ros Cu aut fistula fuerit mortificam
et nuda tuc tuc qcedatur ad incarnandum
abluedo os cum vino et mellis decoctionis th
uris cu linimeto sco de thure mirra et sarcol
la mastice sandra et melle ros Si tam caro
addita i ore eet dura cancrosa no tangas
curando s palliando Si mollis et bn tracta
bilis fuerit cauteza si fuit nece f moꝝ dictum
i naso Et si possit ligari cu filo via esset secun
dum ppt sanguinis et inficm timorem loquar
mo de simplicibus valentibꝫ in vlceribꝫ ois
et gingiuarum indam i calid et fris Sapio dic
tribula miscetur cum melle et curat alcola Et
aput dic de herba elixa et trita cum melle
oms ois putredies curat Et var. dic qꝫ in
tellꝫ de tribulo siluestri Dixit eciam folia
et sumitates rubi curat vlceria ois masticata
Diasc. dic sepe cu pane comestum ois vlceribꝫ me
det Et dic flos vitis siluestris scꝫ lambrusce sic
cus et viridis vlmibus oris et gingiuarum et vl
cera curat Et dicit eciam qꝫ i qnmo flosculi en
teqꝫ ex eo maligꝫnati fignra formie qne gn
balaustiam vocant maxie est virtutis vlceribꝫ ois
Et dic eciam succus malignati expssus et coctus
melle admixto vlcera ois et narium purat
et dolore aurium tollit Consti dic camomil
la masticata oris ulca sanat Et Gap dic qꝫ cu
rat alcola dix eciam qꝫ mora somnea valz vlceribꝫ
oris et palati et est fructa rubi dix eciam flos
in ore retentus oris vlca sanat et maxie cum

lentincil' et camfora mixti . Et dicit etiam
spodium cum rosis pulverizatum valet ulceribus oris et
gingivarum Et alibi dicit solum spodium sanat
et desiccat pustulas in ore puerorum natas / Rasis
dicit ore ablutio cum oleo ro. valet eis ulceribus
et vesicas et ego dico quod est dolor minget
Alk. dicit quod cortex valet ulceribus oris quando
masticatur et tenetur in ore per longum tempus
Et dicit ciprus confert ulceribus oris quando adurituri
siccus et teritur et est bonus gingivis Aut abso
lute dicit de radice eius et dicit quod linum po
nitur in medicinis istis Et dicit quod semen stafi
agre miscetur cum melle et valet ulceribus oris
Et apul' dicit quando coquitur cum aceto et fit collu
rio omnem putredinem oris tollit / Dixit etiam sucus
cus araglosse sanat ulcera oris et valet gingi
vis sanguinolentis Idem dixit apul' Et G. dixit
in x.o quod lac coctum cum ferro ignito quod est melius
aut cum lapidibus Ultimum est ad ulcera oris Et omne
lac in quo est extincta igneitas cum lapidibus
calefactis confert ulceribus interiorum membrorum et presertim
illis que sunt in gutture et cana pulmonis / Dixit
etiam solum butirum sufficit ad sanationem predictorum
ulcerum predictorum in corporibus mollibus / Medicamentum
compositum dyascorides. terantur malagranata cortice desic
to et ex hiis sucus exprimatur et coquitur usque
ad consumptionem 3.e partis et cum ad sextarium re
venerit Est autem sextarium abeluce lb. ii. Recipe cro
ci 3. vi. alumis scissi 3. iii. mellis optimi lb.
i. hec medicina proprie vitia oris i. ulcera
sanat mitigat etiam ulcera narium et vitia
aurium expurgat ulcera in genitalibus cu
rat / Si ulcera sint non putrida et diffici
lia dicit dy. sucus plantaginis ulcera putrida
sanat gargarismo et alii dicunt quod cum oleo
et sale fiat collutio. dixit etiam ad omnia ulcera
oris difficilia radix ireos oris et totius corporis
ulcera sanat / dixit etiam quod planta aspaltum coc
ta in vino illa ulcera sanat / Sapio dixit
sucus morarum maturorum confert multum in meis oris
Et bar. dicit quod ad ulcera oris tollatur sucus
mori celsi coagulatus in vase eneo super car
bones et mixtus cum aqua plantaginis ori impo
natur / Adhuc fortius si apponatur alumine sis
sum galla et ypoquistidos et mirra et semen croci
Unum hoc competit in corporibus siccis et ulceribus
que antiqua et difficilia sunt / Et dicit etiam
quando alumine combustum et pulverizatum iamenium miscetur
cum melle confert ad aleola Et bar. dicit quod con
fert ad ulcera difficilia que sunt in ore / Dixit
etiam quando auri pigmentum citrinum miscetur cum
oleo et adipe resolvit excitans et est conveniens
ulceribus aliis hec autem sunt semper ulcera difficilia
/ Ysaac. d. tollatur sucus malignati acidi
pisati cum tonsitate sua et cum melle coquitur
usque ad spissitudinem unguenti Hoc itaque fractum
rasuram gingivarum et omnem fetorem expellit
Et Sapio dicit hec conferre ulceribus oris / hyras
dicit quod et omnis ferre medicinam eo convenit quod fel
testudis confert ulceribus malis que sunt in ore pu
erorum et fraudulentis / Et bar. de vai. dicit
quod mel administretur cum eo et totum dissolvatur
in aqua et inde lavetur extius sine aqua quod est veri
ssimum et expertum / Rasis dicit quod cinis lima
cum et ostreatorum confert ulceribus putredinis
oris et id dixit hyras et Sapio. G. dixit in
octavo tunc .i. ulceribus oris famosis est medicina

putil' sive ipsa per se ipsa imponatur sive cum mel
le dispumato / Alibi dixit bolum ar. convenire
ulceribus putridis in ore et aliis dicit quod convenit
aleole Et si modo ulcera sint corrosiva quia
cancerosa vel hirpestiomena dico illa compo
sita duo valere et illa simplicia / Et in omnibus
dispositionibus predictis hoc est miraculum Recipe utriusque
arsenici s. rubei et citrini calcis gallarum alu
minis ana partes equales / Ex hiis pulverizatis cum
aceto mixtis fiat trociscus per quem / Cum autem necesse
fuerit sumatur ex hiis 3 s. et terentur ex eo
gingive optime et sic manet parum deinde ole
um ro. teneat in ore hoc autem sanguinem cas
tit et omnem putredinem et omnia ulcera extinea
et in toto corpore et hirpestiomenum tollit
Ad idem Recipe tartari albi 3. iii. limature auri
ad pondus trium solidorum bononiensium vel bono
rum amaci opii 3 s. auripigmenti Sario
fil' melegetarum ana 3. i. fiat pulvis quem mitte
duo folia ficus sub cinis ignis dimittatur
una nocte mane autem quod invenitur globatum
teratur Ex hoc itaque pulvere gingive putride
et alie partes oris fricentur nam statim sanatur
dentes confirmantur et fetorem oris tollit / Avic.
dicit quod glans pluribus ambulativis aleole quando
ulcera sunt ambulativa quando aduritur et ad.
ministratur Idem dicit de cine papiri. Dicit etiam
Serotum factum ex arsenico confert et presertim ex
rubeo herpestiomenis existente in ore et
aure et ulceribus eorum Sapio dicit frigius co
solidat et incarnat aleola et confert ulceribus
corrosivis et ingredit in medicinis ulcerum que sunt
in ore in ca.o de ulceribus corrosivis fit mentio
ab illis / hyras dicit cinis prundi cum cum melle
iuncta ulcera que sunt in gutture et in lingua et omnia
depascentia et cancrenas perfecte sanat Si modo
ulcera sint cancerosa illa convenit dixerunt
aliqui quod collutio oris facta cum decoctione
betonice multum valet / hyras dixit quod vidit cu
rare linguam marcidam et cancrosam ut et
gingive cum solo suco foliorum vitis albe / ap
ponentis deinde erant aspergentes pirom sictum
et repletum est ulcus carne / Miseos autem est
species vitrioli R sub rubeum est et confert ex
ovis alk. qui dicit quod pulvis vitrioli ponitur
in inflationibus gingivarum et plagis malis et
valet multum quando fit emplastrum cum eo ut valet
cancro oris et fistule que fit in ore et ulceribus
narium / Sapio et constantinus dixerunt bolum ar.
valere in cancrosis ulceribus que sunt in ore et
putridis Et G. dicit in amicto quod convenit maxime
famosis ulceribus que sunt in ore / Multa etiam alibi
dicta sunt que valent etiam R quia ca.o sepe adi di
stinguntur

Excoriatio quinque gingive et partes pa
lati sive ulcera quia de eis licet
loqui que excoriatio convenit quando
est ca prima sicut a comestione re
valde calidarum Et aliquando convenit ex humori
bus valde acutis colericis quia illi purgent
et alterent ut sepe dictum est et et dicetur
/ Isto vero pacto quia facta purgatione dicit consti
quod ossa mirobalanorum trita et pulverizata dentibus laxa
tis et gingivis excoriatis optime medentur
/ Dias. dicit si autem sint ca. ulcera tunc sal

cu melle illas tollit. Et affodill' q radix
eius masticat' excoriacones gignaz et palati
sanat. Et dic' alii q flos malignati valet
ad excoriacionez palati. Et idez dic' de gum
vidibus mirti. Et id d' pe cme papi fidel'
dixit si lingua sepe lavet' cu decoctione
bedegnar dentes firmat' et gingiue corrose
et excoriate sanantur

Sicut excoriatur gingiue et ptes
palati sic et de lingua et cu hic
fundit'. Et q illa meb' habent
diuersa appata cal'a. Facta purgacoe si
expedit vemo ad localia. Et p' dic' mes
ue q si scissur' i lingua fiat fiat ztenio in
or' albuginis zentis oui zgillati cu oleo
ro. confic' illis. Et dic' eciā masticat' portu
lace cu aceto zfert scissuris lingue et vissi'
sui exptus. Item valet h' pinxtio R' muci
laginis psilli dragag' gui arab' an' ptes eq
les syr' viol' p. ii. tamarindor' p iii. sms por
tulace assi p j. spodii ptt vnus zm' ptez tam
for' ptis vnia octauaz pterat' tinoe vlna
et liniat' ex ea sup scissuras oi hora p
cedente collucoe fca ex aq. ro. et aceto
aut acetosit's cit' et aq. ro. Hamec dic' h'
vale R' semis s portulace semis rosarum
ana drag' Zucci' tabez et spodii citon balaus
tiaz eo draganti te' et zfice ea cu e' ro. s'
viol' et iuge ex qo zfert cu corpatib' tene
ris. Kyran' dix' q cebru anseris domesti
ce ea q sut circa lingua sanat. Eu aut i lin
gua excoriaciones ex istant sanat empicami
z' cu melle. Nequ dubito ego q illa que
valent excoriacioi gingiuaz et palati cas
eciā zfert excoriacoi lingue de q dcz e. bar.
de varia dic' h' for' exptuz ad scissuras
lingue fiat decoctio or' pallicl' ligrici
psilli done' ad spissi' deuenant. Ex hac
decoctioe p' frequet' fiat collucio p' h'
teneat' s' linguaz R' mucillaginis psilli
gumi arabici p eqles syr' viol' p. ii. ta
marindor' p. iii. semis porculare assi p. j.
spodii ptis vnius z' cumfor' p j. et octaua
tene terant' done' simil' misceat' et admi
trent' scissuras et demigcones lingue et
spasimu zhentez ipa ita ut phibeatur
deglucio q oia acciderut i febre longa aut
acuta sanaui cu collucoe fca. Primo aq.
or' decocta et excorticata et brq cortice
eiecta ablucoe p' et p'ea itez ordio bul
lito cu radice ligrici m'ide et i fine addi
to modico zucco et p' h' fiat collucio
cu olo viol' i quo dissoluta erat mucilla
go draganti albi et cu hiis cu la i'ugebat
extri' vbi dolor pcipiebatur cu oleo viol'
et butiro et e mirabilis opacionis

Ulcera lingue sepe fiut et fca pur
gacione et cura ordinata p cuius
cura reqrat' ad ca' de vlceribus
oris et ad ca' de vlceib' gingiuaz et aliaz
pciu oris ois vlceibus naq zferut h' g' to'
nicia adducemt' et ipe adducat' h' illud qd
dixi i ca' de scissuras labioz de prudinib'

Dico eciam hoc for' exptu in vlceribus
oris q palati et lingue vbi illa vlca fuerit
expulsilis R' satureia et fac ipaz bullire
i vino et cu illo fiat collucio sepe in duob'
ul' trib' diebus erit curatus. Et hec e me' qua
isti pbri sci gregorii fanut pueris habentib'
pustulas in ore et vm e et cencies su exptus

Accidit sepe q ipa vuula apostē'
roe cui' nece e ipaz incide' et p'ms
ipaz vlceat' fca incisione et ipa
existe vlceata dico illa vale fcis vuulibus
Sapio dixit ego aut adminstraui lapide
frigiu p' incisioz vuule et statz fuit vsus
eo i ipa done' fuit zsolidat' et curat'. Et
bar. dic' q lapis iste vst' et ablutus et subti
lie tritus. Et Guil' de val. dic' q pt appoi cu
melle. Et G. dic' i nono de tuna. Gargaueo
naq incides solo statz vsus fui et usq ad
clausioz sepe valde stricta cicatricez no alit
fanes tam h' li' q alioz vlceatoz loq'tz
de vuula. Nichil aliud dico q no inuenio
ad appatuz h' zcurat' ad ca' de ulceib' oris et
sufficit. qui illa hic valent. Alit aute vuula
debz incidi inf'i' i seqnti h' dicaz

Ulcera colli curant' isto mo. Facta
purgacoe cu euacuacoe ab illa
pte cu turbit parato ul' alio mo
ut appz tibi nece. Et q no inuenio
medicinas appatas huic loco ideo de eis
alit no facio mencioz. Mo cu q i isto loco
fiut sepe scrofule et ipos accidit vlcerari
eo q cu ma flatica pt ma colita pmisca
q pt sanari. Si g' vlcat' cura e zmouere
ipas cu tota cistis ut dcz e de nodo. Remo
uetur eciaz ul' cu puluis ut asugia et
aliis ut tota ma cu cisti putrefiat ul' re
moueat' cu fortib' medicis ut cu salsam
to vigorato ul' cu alia me' forti. Cu cau
tela tame ne neru' ul' vea incidat' ul' des
truat' et dico q h' vlca humlon sut lino
rosa. h' toto pacto extgas loiz cu vngue
to vidi ul' a' ut t' placz et carne gene
ras et isto mo cures. Et sit illud id dico de
nodis. Cu aut veniet ad same putre
facies vn oos cu puluis ut tota cistis
putrefiat bene. Et conr' fro h' apias et p
cedas ut iter cu corrosiuis et putre faci
ms ut to' cistis zmoueat' et zsolidetur
qu si nodus fuit melliua ul' fauosus zcur'
ad p'm librum q illic satis de eo dixi. Si
tame zingeret q illa vlca fieret cancero
sa ul' alia similia tuc dixerut aliq' q ami
gelle dulces cu melle p' mixte et trite sub
ueniut vlceibus cancerosis q aliq' sunt
exptu. Sapio dic' qui lentes coquit' cu aq
maria curat herpete et herisipulaz et ulca
cancerosa. Fometano fca cu faria lup
noz cocta cu aq. val. Dias. dic' semē bau
ac siluris impositu cu melle h'. Dic' eciaz
de radice agrimoie et vidus trita et i posita
curat. Et apul' dix' centaurea inor' trita
et imposita sup ulca cancerosa h' et tuore
fi no pmittit. Et G. sic dicat de lacte nimalli

abstergit aut ulcera carbunculosa et cancro
sa qm tale fac fortit et abstergit humiditate apo
stemata natu e si quis tpe et mesura co buliz
i dixit est i nono et sapio q oleu ro. uel
mirti ul citomorz ul coc ul aliud fim est
mirabile ad ulcera cancerosa ... i no
no de plumbo ... sicut ista ... caeer ...
sez plubu ustu bo me e s. s. malemorigi
rata cu aut locu fuerit multo magis ad
repleatoz et clausioz ipoz optia fit me
Tenet aut ipz et p seipz omib nc non
mixtu cu aliquib Et subdit maneat
autez desoris spongea ex fra aq madefa
q p ... sicata fuerit madefiat / Aliud ide
dix sapio et subdit qm misce cu olo ro.
cofert ulcib difficilis cosolidaciois et corro
sionis et uirib uta eius e filis unit tunc
bar. dic tollat sterra plubi lota et sibi
addat cimine pars una et addat sibi mel
et h opatio e fructuosa i uleib q sunt
i locis difficil cosolidacionis sicut anus uga
maille et iuncture et supponat spongea
sicut par an dix / Et est dic sit i nono
est aut pomfelix si lota fuerit mediciona
rez principia oi que nate sut sicat i sermo
lestia ym ad cancerosa ulcera ydonea n ne
ad oia alia mali moris Et auic dic de
tutia Et s. i. x° d. de lacte mulieris valere
si coctu fuerit cu lapidib ul ferro Et q
plato dic sterra hois combustu valz / Item
dicit urinam hois valere

Ista mebil hnt qpiz q pauca
loquar de eis ym th timosa sut
grande nuche Curet sic et
alia ulcera cura et pi ... ta
men nota q illa ulcera a qn penetrat et sic
recurre ad p° c° ad ca de ulne penetr
te et facies ut dez e illic ul ut diret i se
quetib / Si aut ultra eet fistulatu q uulne
psisuerit ad os ul ad ueru recurre ad p°
c° ad ca de fistula qlz si sunt putridu
ul uirulentu ad qpa cal p° c° recurre

Ista ulcera nullam hnt diuisi
tatem ab alis ulceribus quare
fiat ut dictum e in alis et i
istis mebil aliud loquor quia satis dic
tum est

Ulcera que sut in pectore et que
no penetrant curat ut alia q
de illis mebil e loqui. si q si
sunt putrida recurre ad p° c°
si fistulosa ad eudez libz et sic de alis
Et si necia fuerit incisio fac eam obser
uatis tris de modo incidendi / Si mo penet
ret ulnus sine fallo eet fistula ul cancer
q nogn curas si suffic palleas sicut ta
me eet penet° mor habes in libro 3°/
Cura tamen palleatiua e ista Et p° zgme
sit bo ut dez e i ulne cassati purgaciu

fiat sepe cu pill. auri a° qlt fortificatis
ne ma multis multiplicet Si q° occurrasisti
uideas cont si ma zgga ita q impediat mo
tu anelitus et no possit expirare tuc dilatet
forame cu tenta de qenciana ligata ne ad
concauitatez pectoris cadat ut cannula possit
p forame intrare et com mundificet pirmo
do mira mellitu ut uidebat s. h° terrap
entice a° uinu mellitu ul aliq aliud de
lame lauamentis dns i cura ulnis pectoris
ad quie loca recurre p ista ma. Et no q me
acuta ut uideeis in istis locis no ... / Si
aut no possit bene expurgare apiat ut
dez e ibi int ... et ... costaz et pcure illud
uullnus de nouo factu cu ugto apostolo
ul aliq mudincatiuo ulceris antiq. Et dic asupta
collosi fistulari cu istis ul cu cautio cosoli
dari pmittat / Aliq. aut dicut cardo fullo
nu uel radice eius tritaz cu melle mixtaz
mane et sero i qntitate nuce vale un aureo
ig ... colligit carfosus i. cardo fullonu calid
i 2° et siccus in 3° mudificat om putridiez
p urina coctu cu uino et a toto cor° remouz
fetore et qualit hab remoue et cuscere
a tota specie oi putridi et e medicina ci
bal et boni saporis Et multa alia put
dia q dca sut et i c° de ulcib putridis
et inde ulcib pfundis et cancerosis q
ad illa ca recurre ut e s neces

Ulcera maillax sequntur ad apost
ta ul diuinet cat q expedit
illa curare / hec nas cura p sist
in trib / p° in dieta / 2° i pur
gatione / 3° in localibus // p°mo ergo
dieta sit sicca et abstineant a superflua
comestione et potatione et sint quiete
et no uiant exitio magno et portet
illaz ligatam collo ne maxilla debilitetur
ex qcuedine eius debilitationis q currut
humores ad locu et h° fiat cu fascia fra
in for. sufficie purgo fiet cu pillis auris
coib ul alis ut s hz et hoc frequet lo
calia sint ista pmo loco capite incisio in
udifice locus cu farina ordei terbentina et
melle ul melle ro. ul ugto apostolorum
ut e nce / Pro quo no q in hac cura duo
facuit honorez tibi p° q orificium ulnis
sit i pte inferiori / 2° q fiat creb mutat
et ubi ista deficiant cura eet longa / Ita
mudificatione locus i carnes cu ugto ba
silico ul alio mo ut s hz nce dem locu
sigilla / Et tam cu ulce eet aposte ut
sepe accit tuc emplere locus cu fa. or
fabaz et uolubili incorpata cu olo ro.
ul cu alis dns i p° libro i de cura apo
stema uiri cu ulce / Et tam locus esset
difficilis cosolidacionis ut sepe accidit
ul q fundus ulcis fuerit in pte inferiori
et orificiu i pte supiori / Vel aliq alia de
causa tuc dico ego q couemt aq uiti
cu puluere ostrarz et eet valz facere q o
ficiu sit in pte inferiori si adesse possibili
tas / Et tamen esse durities cu ulce pro
remotione eius recurre ad eundz libz De

duritie mamillarum / preter illa dicta invenio adhuc valde de mente doctorum. Sapio dicit quod radix affodillorum coquitur cum forte vino et fit emplastrum cum ea confert ulceribus sordidis et apostematibus mamillarum et testiculorum et carbunculis et aliis exituris / Dixit etiam quod oleum rose fricationis plumbi vel rosarum vel mirtinum vel citonino rum est confortans valde apostematibus et sum expertus / Et G. in nono dicit quod est singulare medicamen in pudibundis testiculis et mamillis quod etiam sum expertus / Confert etiam ulceribus mamillarum calamina auri et argenti trita subtiliter et apposita / Dixit Dya. quod optima medicina est unguentum factum ex fricatura olei cum plumbo. Ergo aut facio adducere oleum in mortario plumbeo cum pistello plumbeo usque ad spissitudinem olei et tunc utor eo // Non tamen quod quecumque dicuntur infra de ulceribus testiculorum confert et valet in ulceribus mamillarum et sic illa hic dicta valent illic. Ergo adinvicem videantur / Et quecumque ulceribus ani conferunt et virge et etiam labiorum ulceribus confert et econtra et papillarum vel etiam adducantur ergo hoc cum expedit // ...

Ad fissuras papillarum dicit Rasis quod comburatur tortuca et misceatur cum albumine ovi et lacte mulieris et locus inungatur et tollit has fissuras papillarum. Et Bar. dicit quod testa ille cinis et pecia in corporibus duris imponatur cum albumine ovi et in teneris cum lacte / Vnguentum etiam unum scriptum est de fissuris labiorum est etiam in fissuris papillarum in papillis sicut ibi dictum est debet applicari. Et breviter dico ne illa que dicta sunt amplius replicentur quod omnia illa que valent in fissuris labiorum et in hiis valent que illic vide sic etiam puto hoc conferre quod infra in isto libro de ragadiis ani dicetur.

Quia ad omnia ista dicta in mamillis sequitur dolor ut ipsi sentias sufficere aliquid loquor licet debuerim de eo loqui in 2o libro tractatu de apostematibus mamillarum / Sapio dicit lactuca sedat dolorem mamillarum in cibo comesta et loquor de silvestri. Et alii hoc idem voluit de domestica / Dyas. dicit ad dolorem mamillarum ciminis cum oleo rosarum et criolea est presidium summum. Et Sapio dicit quod hoc confert ad apostemata calida mamillarum que fiunt post partum / Fidelis dicit si caput mamille balsamo inungatur dolorem tollit. Canapus etiam similiter silvestris dolorem mamillarum tollit / Dyas. dixit ad mamillarum inflaturas et dolorem ipsarum vitellum ovi crudum cum lana impositum est utile. Et Sapio dicit sic de dolore et tumore mamillarum leporis coagulum cum melle impositum remittit dolorem. Et Rasis dicit stercus muris cum aqua dissolutum et in centrum ulceris dolorem et duritiem ac tumorem tollit / Propterea tamen videas ex qua complexione provenit dolor an ex mala complexione calida an ex frigida vel conculcatione membri vel ex utroque et sic in remediis procede ut tibi dicta intentione. Dico etiam tibi breviter quod ne carte in vanum impleantur quod quecumque dicta sunt valere in dolis testiculorum hic etiam valent quia illa adinvicem videantur.

Ulcera que non penetrant curantur ut alia ulcera communia et nichil proprium istis invenio quod referam / Verum tamen illa ulcera aliquando penetrativa sunt et in genere fistularum curantur ad quam parum valet curatio sufficiens ut convenienter quantum possit curari cum bono regimine et convenienti potione et mundificatione / Et pro maiori declaratione huius recurre ad illud quod dictum est in c. de ulceribus et illuc vide et operaris. Si tamen ulcus esset magnum et hoc sit dictum generale semper videas an sit sordidum vel putridum vel virulentum vel cavernosum aut fistulosum an cancerosum et sic de aliis et tunc hoc viso recurre ad primum librum ad capitulum proprium in tractatu de ulceribus et ibi operaris ut illic est dictum tibi et hoc sufficiat hic et in omni alio membro.

In inguine sepius accidunt ulcera quibus nichil etiam habent proprium sed quando invenies ista curare facias quod sint lota et quod cum omnia illa sobrie vivat et non ambulet et principaliter semper corpus sit solutum / Ista ulcera non habent proprium cum corporibus quorum curentur sicut cum unguento apostolorum cum alume et cum basilicone vel cum alio pulvere generante carnem in loco / Et quoniam tamen accidit quod in loco ulcera efficiuntur cavernosum quare laborem multum habes et sepe habuisti tunc non melius est quam recurrere ad capitulum proprium ut supra dixi in capitulo in membro / Consuevi illa lavare cum lixivio et aliquotiens cum vino stiptico quando volumus locum confortare ne superfluitas recipiat et in locum appono stupa balneatam in premissis vino / Cum lavo cum lixivio si fuerit nimia exsiccatio vel cum aqua mellis si fuerit nimia excessio vel appono cineres ficus quare dico exigentia fortiorum necessitatem dico dum pono in lixivio alumen et aliquando appono cineres ficus quare dico fortificantur vel pulverem limaciarum combustarum cum aqua vite et sic ulterius credo donec locus sit consolidatus fiens tamen purgationibus et vita ordinata ut semper in meis sermonibus presuppono. Et per istam viam curavi unum qui habuit ulcus in inguine in profunditate unius palmi de quo omnes fuerunt mirati qui tentabam cum probatione de profunditate ulceris. Et non solum quod hoc fieri primo et in omni alio ulcere similis ne recurrente cursu eius et est clarum videas quod alia ponuntur et ampliatur dicta alibi et sufficit tibi quia multa alia ponuntur et ampliatur secundum plantam secundum intentionem tue operationis.

Ulcera virge aut fiunt ex inordinata fricatione aut ex apostemate aut ex inordinato tactu aut ex ulceribus male curatis / Commissis universalibus ad localia remedium est primo si esset sola excoriatio aut sola supercalefactio sufficit lavare locum cum aqua rosarum vel plantaginis aut cum vino stiptico / Si vero sint pustule quas aliqui vocant taroli consuevi eos removere

cum aq vidi fra ex vidi eius et aq ro. vel
platagnis ad h. expta e parum mordicat
aq vidis pulvis etiam mellis combusti optime
valet Si aut vlcera fuerit nova virule
ta et quodāmodo corrosiva tunc aloes e me
sola optia Et sili valz plumbum ustum et
climia abluta cum vino et tutia et litargi
rum et cerusa Si aut indigueris fortiorib
es ustum cortices pini et lapides ematites
valent ad ulcerationē virge G. dix cinis
carte de papiro combuste alius combusti nuue
bile sicce aduste an et apponat sup vlc
ibus et si ex hijs cum rhetina fiet vnguentum
bo esset et itz si ex eis cum cera et oleo
de mirto fiet vngtz adhuc est bo et di
co optim Auic dixit q si velles exsiccare
fortius semine aloes sarcocolle thuris lapid
ematitis cortices cane combuste Gallarum
balaustiarum acacie an puluize et cum ole
ro. fiat vngtz Et si ulca essent ad mte
sam nt pellem et preputium doctores volut
q mes ab mit fitra po i cau isto laues
locum cum vino et melle ro. A. cum vino stip
tico fra semp purgone ego consuevi lauare
cum aq vidi eius et bn michi successit q
ulca fortit exsiccat Si tam tu vis potes
disp distempare istos pulveres cum vino vel
cum lixivio et pice intro cum syringa vel
cum alio iniectorio Remoueat a poste q
cum potes ut i loco suo dixi Remoue aut
isto mo po fiat decoctio enule et communiter
fiat suffumigium cum illa Et multum valz
i remouendo aposteriori flomaz Et cont
fiat desup h. emplz de camoille mellito
et fenugrec rosarum an m. j. bulliant i aq
t i lixivio ut tibi vz et fac emplz et sup
pone Si aut vlca fuerit antiq cancer
nosa putrida tunc curat isto mo R vmal
bi lb. j. aq plantaginis aq ro. an ʒ. iii. au
ripigmenti ʒ. ii. floris eius ʒ. j. terant ista
subtiliter et misceat cum hijs et fiat collirium
hoc enim mortificat desiccat et sanat Si
aut indiges fortioribus tunc troc affodill et
andronis conveniret et arsenicum est conveniens
ut dcm e i cancrena Curam aut vulnera
penetrantia ab vno capite ad aliud pluribus
vicibus cum lixivio et cum melle pmo et com
cum lixivio et alume adusto et 3o cum lixivio
et pulvere constratorum et sic deo dante bene
successit et erat h. vlcus a capite virge usq
ad pectinem inclusive et erat octuagenarius
et curatus e et pluries feci sic et multos cu
raui Et si aliq deficiunt recurre ad cam
de vlcib cauernosis Et si locus est can
crenatus defende pte sanam cum vngto
de bolo et alijs dictis in cao de cancrena
et cura illa illic recurre h. fro mudifi
ca locum cum vngto apostolorum vel cum mu
dificativo de apio dicto supius i cao de car
bunculo deni gnia carne et consolida In
isto cau sepe contingit fluxus sanguis q
si supueit fac restringe cum pulvib conb
dis in cao de fluxu sanguinis Aliq fuert
fatuit pulveres de alcanna filtro combus
to et de pulvis gallie combustis et albumine
oui desup cum bo applicatione manus et

ut dictum e in loco proprio Si aut h. no va
leret remoto sanguine appoas arsenicum et h.
fallit duntaxat dū cabat pt vena et aliud
exptum posui in cao ppo

De dolore virge cede dolor cum
cum populeone si fuit ma calida
vel cum succo solatri mixta cum far
ina panis ordi & cum albumine oui
et oleo viol et alijs frigidis similis Si aut
dolor est rone consultationis mae i loco
valz embrocas decoctionis maluarum et
filium et emplz de camomilla et fenugrec
et sem lini et alijs currentibus cursu eorum
Si uero fuerit roe mae frigide valz oleum
de terra Et si frigus fuerit vehemens
oleum de euforbio dissoluat cum eo si cum
istis esset apostema Et p remonone apos
tems complicat recurre ad tractatum de vlcib
i vmlt Simplicia convenientia sunt dixit Ga
pio et alij antiqui q aloes incarnat vl
ca q sunt difficilis consolidationis et maxie
q sunt vel fuit i illis locis qn dissolvitur
i aq et fit linimentum ex eo Auic dix q
aloes e conveniens vlcib diffic consolida
tionis et prie i virga et ano et or et
et i fistulis Constant dic de ipo q h
ppetatem consolidandi oia ulca recentia de
siccandi ac mundificandi eorum putredinem
et maxie vulnera testiculorum et preputii
sanat Dix etia q decoctio radicum ci
dais si pm confert vlcib q fuit i eis et
qn teritur radix eius cum olo veti et iugit
cum ea curat et confert vlcib virge
dix est q scoria argenti e bo ulcibus
virge q coagulat eius ulca et consolidat
ea et e sicca attractiva Const D. q ane
tum assum pulvizatum valz vlnib antiquis
mulierum q fuit i pectine et vulua Sapio
D. q tria spes aneti e q conf vlcib
habentibus plimam saniem qn teritur et pul
uizatur i eis et prie qn i mebris genitalib
fuerit ulca et ea q sunt i eo ano antiq
incarnes cito et consolidat et intellige de aneto
combusto G. i nono dic q si i mortario p
lumbeo terat fortit oleum ro. vel mirtinum
vel coe ut dix Sapio donec oleū ad ali
q spissitudinem veniat et ulca genita
lia ex eo iugat confert valde Sapio dix
q illud mes i ulcib q fuit i vga pec
tine et ano et emorodibus confert valde
G. i nono dix q i eib vlcib mali
uol et etiam i cancros laudauit pon
filice i virga ano vel alijs ptib ubi
sanies et exsiccat querit sine mordi
catioe Est aut pofilix quoddā qd con
ficitur ex er et tutia dissoluis Alk dix
q cati una imposita virge confert et forai
bus virge et vesice valz pondus ʒ j. dis
tēte patiu cum lacte mulieris et tunc fac
cum ea dilte Guil dic q pulvis solus ar
na glosse apposita valz ad ulca virge
vesice et genitalium Aliud ad id R
tutie lote p ii. b plubi usti p j. ambo
sup lana plicti cum succo platagis &
solatri et oleo rosarum diu agitet donec
pinguescit et 10o appo

Dolor accidit sepe i femor et
licet cferant illa q i dol' genitaliu
conueniut tam aliq appata ut vete
res posuerut dicam. Constant dicit
apozimate camepitreos cu melle potatus
dol' femor et coxar tollit / Et dixit etiam
yporas dolis femoris aufert / Et apul' dt
ad pectus mulier herbe iusquiami albi
succum mixtu cu croco dat i potacione
mirabilis e / Serapio dic' aristot' xo fomen
tata cfert dol' pectis accidentib a ventosi
grossa cruda et h' pig i vino decoctam
est qd exptu e / Apul' dicit herbam ruta
decoque vide eciu oleo et cera fac ce
rotu et i pano lineo ponas dol' tollit /
Auic dic' maiorana posita i ceroti tollit
dol' inguinu et dorsi. Si dolor sit rone
contusionis pcussis vulnib' uic epitime cu
tuis q sut sicut viol' nenufar et silia et
i presu cu muillas altee et camomille em
ple / Si dolor sit roe apostemacis cura
apostema ut dcz e i pº li' Et vale absinthiu
emplastru et radix iusquiami ligata ig'tur
ut dicit apulis //

In virga fiut fissur q uit sic ra
gadis h' qd pauci pauca dixerut
tamen in cam q cnuz i ragadis
ani et fissuris aliis spectat et hic
non oscure q p cplemto hui rarre ad
illa rat i illo mi libro / Ex appatis e ut
lima: climulea et tuia et alcana et
trita mistica cu dragaganto et cera et vitello
ouor et olo cor et ex h' fiat unctio p
alis curare ad loca dca / Si aut pell'
virge sit nimis curta et qui eius elogano
uit dicat alb q panis intret balneum
et i eo extrahat pellem et iungat cu melle
et sale et h' fanet sepe et angebit

In testiculis sepe fiut apostemata q
nemo sequit' vlca et de ill' e nemo
mo loq. Et q i caº de ulceib' mai
llar sut dca multa q et h' cueni
unt io h' aliq appata ponam / Et semp
ut alieb dic' psupposita purgone et de
bito regie et multa alia q h no dix /
Emplm fcz de ciceib' alb' que orobo assi
milat' cfert qn apostema durz fuerit
et puenit ad ulm et vilissim e ut exptus
fui sepe et aly a me ex pti sut cfirmat et
testiculuz a putredine qd e ect expti /
Avas dicit terra gisaima .i. terra stelle
fac ad ulca itestinor et dist disuncior
et testiculor vlor or aut ipz solue cu
aq et sic adinisce' coru oleu ne exsic
ce' / Sapio dic' qn radix affodillor coq'
cu feci vini cfert ulceib' sordidis et apost
temib testiculor et maillar / Et G dic
i nono caº de plubo de oleo ag'stmo ul'
eo ul' mixturo cfricato i mortario plubeo
sicut dictuz e de ulceib' maillar e sincere
psiduz / Et dix i xº de lacte si quis vnt'
eo i vlceib testiculor et maxie qn cortu
e cu lapidib' ul' cu ferro qn eo solo

vtim' uel etiam mixt cu aliis cuenientib' et
specialit cu lacte mulieris intelli' / Et dix i x°
de oius vteri ita albume oui no solu i cauli
b' aliis etiam q suauissis eget medicis sum
et nemo oia malemori cerata / Rasis dicit
caro testudis ita cu farina ordi et pulue
molendini curat vlca testiculor et p testitu
dine intello ostraci ul' limaria Si aut ex
coriacº esset i cute testiculor sic hic dix alb
fel bouis valz excoriacionem cutis testiculoruz
qn inungit' Et no q q dicent' infra caº de
vlceibus ani hic ect valent et e.

Ulcera ex emoroidibus sequuntur
q ex eis accidit sepe fluxus sag
uinis et corr loca illa vlceratur
e hic in de vlceib' loq. Emor
oides aut sut dol' et tumores et inflaciones
dolose gnate ex fluxu humoru i capitib'
venar emoroyd vi i ano tenent' quiz vene
que emoroydes nuncupant' ut dicit anothomi
istesyn emoroys grece uel id e q fluxus sang
uinis latine Exigit aut sanguis ut expur
gant' homines et mulieres et a'qn naliter
et loquicdo loquendo de nali p quid / Fluxus m
menstruor e nalis fer' q ordinatu e ad co
seruacioz fluxus aut ille pseruat a multis eg
ritudinibus no obstante tamen q dic G in de
acci' et morbo q ois fluxus e mal ex
cepto menstruali / Emoroidar multe sunt
species et p cns car multe sut diue q
qdam sumunt' a ma qdam ex pte loci et qdam
ex pte anexorum / Ex pte me sumit' diue
q ab oib humorib possut fieri excepta co
lera vn aliq sut moles et iste sut a sang
grosso Aliq sut verucales et iste sut a melia
Et aliq sut vescicales et iste fiut a medio
cribus humoribus / Iste aut oms species noi
nant' a siliis vz a quib assumut nuncup
acione h' vz ce me° auic i 3º can / Ex pte
loci q quedam sut manifeste et qdam oculte
Et ex pte anexor q quedam sut manifes
te fluentes et qdam apte et qdam no apte
Aliqui dixerut ut multi antiq' ut G q qn
fluit ille emoroydes uit ipe emoy nuncupa'
Cuz aut timet et nichil emittit cecillomata
nuncupant' Tñc aut emoroyd p dortores
et specialit f rabymoysen e halbus g
rossi sanguis ut plimuz fit etiam ab aliis
i nali tamen malie approximatus ingrossat'
at et adunit' humores ex malo regie deinde
ex sua ponderositate ad inferiora descendut
et replent venas illas q sut i regie ani et
calefaciut et dolorat locu ex quib' iflam'
cpant et faciut fluxum Has aut excitat
male medie acute cirietes ad locum aut
acute medicine sicut sut aloes scamonea
et asites alia ut dic mesue / Signa earz
no sut p visuz et tactuz et si fuerit ad
int' multuz adiuuat instrum huis dilatari
locuz et vocat' speculuz q cu ipo apit'
et dilatat' anus / Ad eas a' cfueuerunt
sequi dolor et grauitas anchar et dorsi
et faciei coloracº mala et ut plimu veniut
pro dite de mese i mense ul' de qtuor i
qtuor ul' de anno i anni / Si aut modate

venerunt efferunt et infirm. bn ferunt tunc
nō sunt restringende q. psua. totya lep
ra mania stranguria et a veg. ba metarolis
vi. aut supfluat et nō effrant restrīgat
q. male tollerat panes et incurrit ydro
pem a' ptisi et ideo dix. ypo. 6a ptincula
affor. emoroydas antiqs sanat nisi vna
relicta fuit periculu erit a' ydropē aut
ptisi fi. Mō. etiaz q. si dolor fuerit
ī emoroydibus et circa illi nō succurat circa
locus apostemat. et causa fistula / Cura g.
et eius emoroyds ē duplex sciz vnile et per
ticulare Vnile iuxta tres intentiones sciz
ī vita q. nō gnēr sanguis grossus mlicos
2a ē ī mā. ante s. q. si generatus ī do
mestice expellat. 3a ē ī potionibus et
aliis dictis que deficcant et sanat ipsa
complet. cū dieta ad mistionem / sex rez
nō naturaliu et eis annexarum quas vellem
ptractare esset nimis longum et ideo phi
cis p. nūc omitto / Sufficiat tamē q.
tibi a quibus isti debent cauere patientes
emoroydis p radimoisen sunt isti scilicet fa
be arctu caules lentes dactili pisses
grossi carnes bouine capne et salite
carnes auium aquaticarum capita animaliu
caseus antiquus panis azimus et male
coctus sal et oia acuta et illa q. dicta
sunt ī apostematibus mlicos nō sunt bō / Ca
ueant et isti a constipatione ventris ra
tione complet. si mō accipiant tales trya
catolico aut diacassia aut pillulas de bd
ellio que h. ē recep. sec. rasim R mirabo
l. bellicorum kebulorum indorum an. 3. iii. ca
pim 3. ii. nasturcii 3. ii. liquiricie rasine an.
3. i. bdellii 3 xv. cū succo porri fiant
pille dos. ē a 3. i. usq. ad 3. ii. / Tercia
intentio complet. hoc mō R mirabol. in
dorum bellicorum emblicorum lauatorum cū aq.
buglosse usquequo dimiserit eorum amari
tudinē 3. v. radicis tassibarbassi 3. ii. 33.
anū galange nuc. muscate olibani an.
3. i. aloes spice squinanti an. 3. s. storac
preparate et cocte cū aceto 3. i. pendiarum
lb. s. panis zucari lb. ii. aut plus si fuit d'
licatus et fiat elect. / In cura vero particul
ari duo intenduntur pr. ē q. si nimē fluunt
q. constringantur 2m ē q. propter dolorem re
det. / primo dicit raynaldus de villa no
ua cū rebus complet. primo tales vitet acu
ta et acuta et īflamancia ut ira coitus
et exercitium forte vtatur autē de rebus stip
ticis nō ante cibum sz post propter constipa. ve
tris ut sunt citonia cocta et pira amidiu
rizū et ordeū pedes et auricule porco
rū et vinum grossum stipticum et aq. fer
rata et post vñ miña citoniorum siue spen
ebus / Radix tassibarbasti ī syr. acetoso
valz ad ex. aut applicet / In estate aut
valz sacculus ex rebus pulius croci et vna
mirtillorum et bulliat ī vino et exprimat
et sic applicent aut sup sacculo ille pt
sedeat Ras apponit trocisc. karabe cum
simach. Aut pcip q. apponant ventose
in spaculis intus aut et ex. likinia de pil'
leporis et tela aranee et puluere fco ex aloe
et thure et san. dro. balausti / et similibus
incorpatis cū albumine ouorum / Aymentum stri
git fluxum sanguinis quod vilissimum sit expertum
in fluxu sanguis menstrui ut dicit eciā rosa
anglicana ulta. alia exponere si h. omis
plixit omitto / 2m complet. cū mitigantibus
dol. / Mitigat. aut dolor p. mgrū raynal
ldus multiplicat. p. q. a multis causis causat.
qñq. causatur ppter sanguis euacuandi reple
cionem qñ ppter excrescentie impulsionem qñ ppter
earum inflationem qñ ppter siccitatem et du
riciē egressionis / Dolor causat. ex repletione sanguis
commouetur fine mitigat. pfice ut causa doloris
tollat. Et fit si sanguis quē conat. natura ex
pellere expellat. p illas ptes sciz p emoroydas
festinandum ē ut ille ptes aperiant. fit aūt
tripliciter vnctio cū fleubotomo 4o cū sang
uisugis appositis 3o cū medicinis Est
tam melior medicinarum salum ficus ut cū
eo fricent. emoroids donec apiant. Et suppe
nat. aloes 7 cucurbitas. Aut aut dicit simat.
pulpe collognitide 3. iii. olei amigdal. a
mar 3. iiii. fiant ex eis likinia longa et c
unctā ī ano et deponat. de quinq. ī qñq.
horis. Si vero tardet. opat. consulit raynal
dus de uilla noua q. fleubotomet. vena
magna s. dorsum pedis existens. Et si de
illa nequit fi consulit fi de basilica / Dixi 2o
q. dolor fit ect. roe excrescentie impulsionis
et in proposito calefactoria mollia q. sicut
insensibilit. detumescere faciunt sup fluxus sang.
resoluendo conueniunt / Dix. etiam raynaldus
q. cū istis possum facere suffumigium et pos
sumus facere balneum cū appone sacculorum
et spondearum / Medicine q. bulliunt ī aqua
sunt iste sol folia lingue canis viole ul' bis
malue an. viol. a 3. 1 mellilon fenugrī
lb. s. cū isto ego appo tassubarbassum /
Ras aūt accipit sepe lilii albi coctū et
tritum cū butiro vaccino nō salito et cali
do supponat / Auicen laudat mellilotum
et lentes excorticatas coctas et cū vitello
oui et olo ro. mixtas Et dicit q. si aqñ appo
nat. draguntio mellitum cū adipe anseris an
alqñtulo croci et apii / Aliebas fant empl.
de camomilla mellilolo et porro coct et radi
ce bismalue iubz coquere ī aq. et post ī morta
rio terant et cū vitellum supmisceat. pem
farina fenugrī seminis lini an. bedellii et adi
pis gallice parū addat. et misceat oia et fiat
emplm / Raymoises dicit butirum coctum et dispu
matum ductum ī mortario plumbeo quousq. nigrescat
ē mirabile ī sedatione dol. et si sit ex
pertus pre nō cocto et ducto ī mortario usq.
ad nigredinem Et si misceat. oleum camomillarum
ī quo resolutum ē bdellium ē mirabile et vti
le etiam axungie gallie et anatis ī hoc valet
/ Ego dico q. fco suffugio iam dicto ego appo
no butirum ut dicit rabymoyses et simil' de
saligeto ponit hic vngt R. olei ro. 3. iii cere

ʒ i cron. ʒ ii opn. ʒ i. cozticis mandragore ʒ. sit
fac unguentum. / Aliud alexandri quod ponit
etiam lanfrancus expertum. Recipe cerusae mirre licii
cron an. ʒ i. terantur et confiantur cum vitello ovi
et mucillaginis psillii et oleo ro. Et si vis in
tromittere infundas kalimum i h°. et intro
pone ad ex. aut ponatur cum penna vel cum
pil. s. longum. Ego autem habeo alia expe
rta si ista sufficiant quod puto quia illa expertus
sum. Si autem sint vermiles sic quod ratione ex
crescentie et retentionis sanguis fiat dolor
dico quod valent que dicta sunt et remedium per
finont. / Si sint vesicales vitellum ovi agi
tatum cum oleo amigdal. aut butiru cum
aliq. mucillaginis mixtum. Si sint mora
les exsiccantia sine mordicatione ponuntur ve
lut pulvis foliis de tassobarbasso vel plan
taginis vel radice tanace adustae conceptu
cerusa et litargiro. Si isto modo non remo
veantur hic laudat raynaldus ut auferantur
paulatim cum suavibus corrosivis quia sal
salnicrum salgemma fex vini adusta et in
corporata cum melle / Alii movent eas cum rebus
calidionis. Alii dicunt ut radantur cum ferro ut
inde bruns et allis. Si sint occulte extra
eas cum ventosis et aliq. cum digito et eas
incidunt et aliq. ligant eas filio et cum
talis stringunt quousque per se cadant et si
si autem sint una dimittatur apta propter illa
que dicta sunt. / Si dolor sit propter duritiem fe
cum utatur rebus lenitivis et de. an prandium
ʒ i. cassie partes inferiores laventur cum aqua de
coctionis malvae et iugatur ano cum oleo
ro. / Hic autem multa possem ponere que dimis
prias dimitto et etiam dimitto modum aperiendi
di eas et etiam modum restringendi fluxum ea
rum / Et de exsiccatione earum modo dicam
apparatu hic non dubito ego quod que dicta sunt
in dol. ani h valent quia pauca et sola
apparata ut iudicio ponam / Serapio dixit si
uteris medicine facto ex oleo nitrio vel ro. vel
citoniorum vel oleo com. fricato sup laminam
plumbeam cum pistello plumbeo usque ad pissi
tudinem olei in apostemationibus que fiunt in
virga pectine et ano cum ulceribus confert
valde / Dixit etiam quod plumbum ustum mistum
cum oleo ro. confert ulceribus ani et emor.
a quibus fluit sanguis. Dixit etiam erugo eris
mistura et cocta cum melle et mundificat ulcera
sordida et emoroydas duras. Dixit etiam lac
convenientis ulceribus ani que fiunt ex humoribus
acutis mordicantibus venientibus ad locum
illum et propter hanc causam confert emoroydibus
et ulceribus intestinorum

Ulcera fiunt in ano sepe quia in fiunt
a posteriora et urina quia et ulcera in
umq. semper curorent de ulcere et
urine et ideo dicit ee / Emulsio demto
ʒ. gie et aliis necessariis inspiciatur localibus et a
simplicibus apparatis et compositis. Sap. dicit
olibanum conbibit ulcera fraudulenta que fiunt
in ano et in aliis membris quando cum lacte mi
scetur et inde linimus ad instrumentum. Et

constantinus dicit quod pulvis olibani in h. cau
cum valet. Dixit etiam Serapio anetum bene
confert ulceribus habentibus plurimam saniem quando
teritur et pulverizatur in eis et propter quod fuerit in
membris genitalibus ulcera que fiunt in ano cito
consolidat et confert ulceribus recentibus que fiunt in
ano. Dixit etiam lapis frigius confert ulceribus que
fiunt in pectine et ano. Bar. vult quod lap. primo
sit ustus et ablutus et subtilis tritus et solus
vel cum melle imponatur. Solus quidem quando est mag
nitudo exsiccationis et stipticitatis quando autem
non imponatur cum melle. Dixit etiam quod plum
bum ustum mistum cum oleo ro. confert ulceribus
ani et emor. a quibus fluit sanguis. Et
G. dixit aloes conglutinat ulcera difficilis consoli
dationis maxime que fiunt in ano et virga
Dixit etiam in x°. quod lac impositum in ano ulcera
mundat et dolorem sedat et apostemata et id
facit lac in dol. femoris per auriam. Et dicit
etiam sic G. quoniam vero ulcera que fiunt in ano sa
nantur propter acres humores dolentes et flores
et propter quod h. vult de lacte mulieris. Et dicit
Serapio idem / Et dicit iterum in xi°. virtute albumen ovi
non solum in ocul. sed in omnibus aliis que suavitate
egent medicinarum quia fiunt ulcera que fiunt in ano
et pudibundis. Et id vult dy. de toto ovo
Et avic dicit quod ova conferunt excoriaturis ani
et pectinis. Et dicit etiam G. in x°. mia absterg
et delet ulcera que plena sunt multis humoribus
et sordicie et immunditie et multo magis
quando sunt aliq. sanniosum. Et Ser. Serapio vel
ca virge cum sic panni peiam ingerunt
Et iterum dicit in nono ca°. de plumbo quod oleum
mirtinum vel agrestum aut ro. vel pomorum
quando confricata fuit in mortario plumbeo cum
pistello plumbeo ulceribus ani conferunt. Aliq.
autem dixerunt quod ulcera ani recentia sa
nat cinis sarmentorum vitis etiam in pectus tamen
prius sit locus et id per ipsum post cinis quattuor
Et bar. de variana dicit quod cineres isti
infusi in aceto et exsiccati conferunt ulceribus
ani factis ab emulsione emoroid. / Et si
alii constringit sanguinem quoniam potentialiter re cinna
nat / Et dixerunt etiam quod gna inum pistata
cum lacte valent tumoribus oculorum et ul
ceribus in ano et apostematibus / Et dixerunt etiam
genorum granatorum coquitur et propter quod aceto forum
et mistura cum melle confert ulceribus ani et oris
et panaricio et ulceribus fraudulentis et
ulceribus que fiunt intra nares. Et bar. dicit quod
pulvis granatorum et propter acetosorum cum melle
mixto et impositus ulcera ani mundificat et
consolidat / Serusa plumbi confert ulceribus ani
et plumbum ustum sanat etiam alumen scissum
quando cum melle mistum et suppositum. Auripigmentum
etiam cum oleo ro. mixtum et iniectum ul
ceribus ani confert multum. Avic dicit fel tau
ri valet ad ulcera que fiunt in ano. Et alii dix
erunt si ulceribus ani et maxime sordidis in omnibus
ulceribus que plurima mundificatione indigent con
fert fel tauri cum melle mixtum et appositum
et horum appositio insequitur vel permutatur
quantitatem saniei et insensibilitatem loci et
non coris et sic per terminum fellis variari.

Galien dixit auctore G. fuit quidam qui ac
cipiebat capita puerorum piscium et desicca
bat et pulverizabat super ulcera ani et cura
bat ea et sic vitium eorum non non est minus
calida. Hec autem approbata sunt humeuleri
a me experta quod opposita sanas

Fistule fiunt in ano ratione apos
tematis existentis in loco illo quod
non bene regulatur quod continue humi
male quasi ubique corrodendo procedunt et tan
dem fiunt et efficiuntur fistule. Ego vero ut
plurimum vidi ex apostematibus prius illic existenti
bus neglectis ab infirmo et male curatis
fistulas provenire. Istarum vero fistularum quedam
sunt penetrantes ad intestinum et in recto
quedam vero non sunt penetrantes ad intestinum sed
tendentes ad alia loca. Illarum fistularum
que penetrant in intestinum quedam sunt que pene
trant secundum anum et in margine ipsius apparet ipsum per
unum digitum vel duos aut tres in margine ipsius.
Ille autem que non penetrant ad intestinum
sed ad alia loca quedam tendunt versus ossa
anchiarum et caudee et quedam versus vesicam et
et radicem virge. Hee sunt omnes dure que in cura
ista faciunt difficultatem. Signa istarum fistula
rum sunt duricies per existentes in loco atque
nodatio et ulcera alia que quandoque aperiuntur et quandoque
clauduntur et ex eis egreditur virus aquosum sive
serosum. Et profunditas eius manifestatur
cum tenta aut de ferro aut de capdolo vitis
vel alterius herbe. Si penetrat usque ad in
testinum signum habetur quod per foramen ipsius exierunt
feces et ventositas. Etiam cognoscitur isto modo
ungas digitum tuum cum oleo de oliva et
ponas ipsum in ano deinde pone tentam in fistula
et si penetrat senties tentam cum digito et hoc
clarum et manifestum est. Si autem fuerit in musculi
ani tunc ille eius infirmus non potest bene tenere
feces nec etiam potest anum bene stringere nec aliquam
rem in ano positam potest stringere. Et si tendit
fistula ad vesicam cognoscitur ex nocumento urina
rum. Et si tendat ad partes ossium clarum est.
Dicunt aliqui quod si fistula ani non facit mag
num tedium dimittatur et teneatur mundam
quoniam cum fistula hac plurimum ipsa stat loco emun
ctorium et est velut emunctorium. Aprilis si
fuerit intra anum et dico secundum anum per tres digitos
quod in medio musculi non curare eo quod peior egri
tudo quod sit exitus voluntatis fetens per foramen
causaretur quod exitus fetens in voluntatis causaret.
Alie enim fistule que non penetrant sed incedunt
per carnem iuxta anum non elongando multum ab a
no possunt curari. In cura ista habes considerati
ones primo in vita secundo in purgatione tertio in localibus. Primo
complet ut dictum est secundum cum debita administratione sex
rerum non naturalium ut tibi est potum. Secundo completur cum
medicina evacuativa. Tertio completur hoc si foramen

sive fistula est in carne solum et alibi tunc
tu debes dilatare foramen cum tenta de genci
na et mundatur caverna deinde cauterizetur locus cum
cauterio actuali vel potentiali ut dictum est. Ego
autem opero cum unguento egyptiaco. Brunus
et Theodricus voluit quod hoc fiat cum cauterio ac
tuali hoc totum fit ut caro callosa que est in loco
removeatur deinde incarnetur et consolidetur locus. Si
autem fuerit penetrans ad intestinum quod cognos
ces ex supradictis tunc tu debes isto modo curare primo
per fistulam ponatur acus plumbea cum filo deinde
extrahas acum per anum cum digito et stringe filum
donec totum illa caro cum intestino sit fracta et
desuper ponatur medicamen quod prohibet dolorem.
Aliqui ungit filum cum aqua forti et ruptorio
et sublimato apponendo secundum quod hoc mitigat do
lorem. Alii vero capiunt filum illud et secundum carnem
apponunt ferrum ignitum et comburunt partem donec
filum totum exeat et tunc removent escaram et
locum consolidant. Alii ponunt gamaut sine fi
lo in fistula et faciunt penetrare punctam per
anum et extrahunt per anum deinde constringunt sanguinem
cum stupis balneatis in aqua et parum aceti for
tis expressis et albumine ovi fortiter conquassatis.
Tercio sequenti die imponunt tebentinam lotam in aqua
decoctionis plantaginis vel aqua rosarum et sic faciunt
per aliquos dies deinde labia indurant et cicatrizant.
Non igitur expedit facere sic. Brunus dixit et Theod
ricus quod dicit quod forte illa incisione fistula mor
tificatur et callositas illa destruitur quod non con
venit concedatur igitur forte mundificatur cum cicatrizativis
apponatur semper pecia balneata in unguento stip
tico ne locus recipiat super fluxum impedientem conso
lidationem. Loquor de medicinis simplicibus huic
casui convenientibus licet satis in capitulo fistularum
dixerim. G. dixit in nono de simplici quod per solam
appositionem pulveris boli armeni in fistulam ani etiam
sine appositione tente aufferens vel ticore vidit
ipsam sanari. Bar. de vai. dicit quod bonum est quod ipse
fiat locio fistule cum aqua cinis et maxime cum
aqua cinis ficus et melle. Petrus de argill[?] dicit
se vere expertum cinerem ficus mirabiliter consolidare.
Confert etiam in ulceribus et fistulis solus cinis
sermentorum vitis impositus et non sit ablutus.
Lixivium etiam factum ex istis mirabiliter valet me
dium in istis fistulis et etiam in aliis ulceribus indige
ntibus exsiccatione. Item addit balneum cinis et lixi
vium foliorum et extremitatum quercus. Constantinus
in pantegni dixit quod papirus in aceto infusus valet
in fistulis in ano fiat namque ex eo tenta et balneetur
in aceto et imponatur et dimittatur donec sit ex
siccata exsiccat namque humiditatem. Serapio dicit
quod quando fit dulce cum succo plantaginis confert fistu
lis que sunt in ano. Dixit etiam quod quando sepe porri
suffumigatur anus desiccat fistulas que sunt in
eo. Item ut sit expermientum tollatur radix vitis
albe et coquatur parte cum rob donec fiat sicut
cera et locus impleatur cum ea. Dias etiam dixit

fistula

q valet h. Capiant radices cardoz cu
quibus panni pparant et coq bene i vino
et pastent dona fiat sic mel deni ponat
in vase eneo curat naq scissuras que sut
i ano et emoroidas minores si ponat cu
toto i fistula ani curat eam

Ragadie fiut i ano sicut i vga
et i matrice. fris vmlib' offert
fometatio cu aq. decoctionis
malvarum et radicis eius atq seminis lini
deinde fiat unctio cu isto ungto qd e ra
sis R olei ro. ʒ. iiii. cerusse ʒ. i. plumbi ʒ
ii. amidi dragagl. an. ʒ i. opii. cafor. an.
ʒ i. ovoz duoz si sumo albume et fiat
ungtu lanfrani ect h sepsit / Dix. ect Sap.
q qi radix kepri. cum misce cu ceroto
facto ex decoctione radicu cardoz i fine
cap. predictis offert ragadis ani / bar. dic
q oleu de camomilla soluz aut cu adipe
vr / Et rasis d. q oleu psicoz incarnabilis
scissuris et apostematibus ani offert / Me
sue dic q oleu de semine lini egritudibus
ani e medicina mag. et egritudibus emoro
idarum et ragadiarum et dolori pulsativo con
fert / Avic dic q cinis cancroz fluma
lium adustoz ragadiis ani offert suppoita
/ Ite valet pinguedo anguille q tollit istom
abicia caput et cauda et asset et pinguedo
illa colligat et ex ea iugat ragadie /
Dyas. dix. linum incarnabilis scissuras ani et
ragadias curat Et P. sapioz offert raga
dis ani et tenasmon si dissoluat cu pinguedi
anatis.

Ultiones ex multis disponibus
existentibus i ano accidit dolor
i eo et intestino recto q de eo hic
loqui. Avic dic de h. q semi squille tritu
et poitum i vase sicco et pmixtum cu melle
et comestum lenit ventrem et offert dolori ani et in
tus ercstori et offert dolori pugitivo / Dias.
dix. farina orobi cu aceto cocta sup pecti
ne impoita torsionibus vesice et stranguri
is et dol. ani medet. Et dix. Avic decoc
tio rosarum siccarum offert dol. itesti recti / dix
etiam succus folioz vitis silvestris sicut
tamen e conveniens disinterie et dol. ani
ex calidis et fructus eius e bonus ano. Et dixerunt
aliq. q dol. ani cedat et consolidat vulnera eius
flos eius maioris i. altee tritus cu mulsa vel
vino et suppoitus / idem fac. dialtea ut dias. dix.
magis tamen flos eius cu vino vel elixatura
eius vel floris / idem fac. unctio facta cu oleo
de camomill. mixto cu adipe anseris vel ana
tis Const. etiam tumori ani / Mesue dicit
unctio facta cu oleo de psicis valet ad id
dixit de oleo de camomill. q offert dol. ani et

vesice / Et etiam oleu de semie lini e me
magis egritudinibus ani et dolori pulsativo eius
Sapio dix. q si fit distez cu malva est
conveniens mordicationem intestinorum ani
Et bar. dic q oe dol. ani cedat et
cape cu croco / Et si dolor sit roe ra
gadiarum semine agrestis coctum et sup eum
plantum dol. tollit ut dic Sapio / Et dix.
etia q adeps porcinus convenit dolori ani
lac ect ipoitum ut dix e i cap. de ulceribus
ani dolore tollit. puto nanq q oia q
valet i dol. emoroid et i dol. genitalium
hic etia valeant q vide ca.

Ulcera i matrice et collo eius fiut
et non minus q i loco illo fiut
apostemata et exitura q re. Et
licet multa dicta sint i de ulceribus
vge que etia h valet et i de ulceribus ani
tamen aliq. appata huic membro pona poi
ta ab antiquis meis / dix. Avic oleu vitri
pparatum cu aq agreste offert cu ex eo fit
distez ulceribus ani infectis et silr matri
cis / dix. etia cessio facta i decoctione ab
rotani offert ulceribus matricis / Et dix. croca
offert ulceribus fraudulentis matricis cu ad
ministrat cu favo aut cu medulla cu du
plo ipsius de oleo Est aut favus busta in
q. apes mel faciut medulla aut favi
e mel et cera / dix. etia portulaca offert
ulceribus matricis vmi si aliqs instillet pulice
adusto / dy. dix. de succo virge pastoris
q cu vino coq. et melle ulcera ne apel
cat / dix. etia amurca olei ulceribus ne
affert sanitate et matricis putredinem ex
cludit si cu oleo onfacino fuerit mixta
et cocta et pcocta / fex etia olei antiq.
putredinibus matricis offert / dix. etia q pru
rigine matricis tollit iniecto facto cu butiro
ut tollit etia ulcerationes si tamen vetus
fuerit et non boni odoris / dix. Sapio flos
vitis silvestris q vulgariter dr labrusca mixtus
cu melle croco et olo et mirra offert ulceribus
matricis / Et dix. radix aristol. ro. facit nasc
ci carne i ulceribus matricis et aliis ulceribus et
maxime h. facit longa qm ipsa e debilio
ris subtilitatis Et dix. etia ligni granati
offert ulceribus putridis et humoribus q fluut
i collo matricis / dix. etia q pez aizat
matrix cu via hominis pluribus dilatari
ulcera q sut i ea / sanat etia ulcera matricis
alumen mixtum cu melle et appositum et
cape aq. eius mixta cu melle / Const. dix
de semine aneti q ipm assum et pulveriza
tum valet ruptis apostematibus et antiquis ulce
ribus maxime q sunt in pectine et mulieris
vulva / dix. G. i x. fiat distez cu lacte ad
ulcera q sut i matrice aut cu eo solo aut mixto

cum medians conuenientibus eius eis ge
nit lac multum. Multa etiam dicta sunt de
ulceribus et uniuersali in primo libro q̄ hic uitaui.
Et etiam quecumque ualent in ulceribus genitalium
et hic uitaui quia uideas illa cap. obscura tamen
parum et alia dicta in aliis capitulis.

Scissure quoque que in collo matricis fiunt
similes ragadiis que fiunt in ano
que non solum per se ipsas ledunt sed etiam
solis et inrias apostemi sunt causa. Con
stantinus dixit quod melliotum ulceribus uulue et matricis
et ani cum sappa cataplasmatum uel cum ui
tello oui uel cum pollinie seminis lini l. fenugreci
eodem. Et dicit etiam pix liquida cum cera eq
li pondere mixta sanat ulcera uulue. Serapio dicit
alumine et specialiter iamenum et bonum doloribus qui
fiunt in collo matricis et scissuris eius. Raz.
dicit quod scissure sunt difficilis consolidationis
nisi apponatur alumine cum melle. Auic. dixit quod
puluis tutie subtilissimus in uitello oui sepis
sime impositus. Ego autem talia curaui cum uidi
eris et aq. solat ut scriptum est de ulceribus uirge
quecumque conferunt scissuris et ragadiis ani etiam
in scissuris uulue conueniunt ut R. G. de similibus
ad silia transeundum est. Multa dicta sunt super
ualere que hic sit uz et pz totum.

Ulcera que fiunt in coxis tibiis
genibus et pedibus nichil habent
diuisum ab aliis ulceribus communibus quia
si sunt putrida ut putrida curentur. Si sor
dida curentur et sic de aliis ut dictum est in primo
libro de ulceribus in communi et illuc recurre. Unum
tamen scias quod illa loca indiget maiori quiete
aliis propter promptius descendendi humores
ad ipsa. Aliquando tamen communia pona q ab antiquis
ponuntur. Dixit dias. malix cum asugia cu
rat ulcera tibiarum uel rupturam eius. Dixit
etiam ad modestissima ulcera tibiarum et cancro
sa ficus sicce cum flore eis imponantur. Utile
tamen est cum eis primiscere calcantum ut dicit
Auic. etiam de ficubus crudis i. acerbis. Sic crudi
tate uo trite et cum calcanto mixte ulcera
tibiarum curant. Et Serapio dixit ficus in ma
cie cum melle conferunt ulceribus antiquis a quibus
emanat sanies similis melli. Et Raz. dixit
quod ulceribus molestissimis tibiarum et etiam
cancerati ualde conferunt ficus carice pingues
multum cum flore eris ut dictum est et co
tuse et supposite formuse om. desiccat.
Serapio tamen dicit quod decoctio radicum
cardus epita sup tibias confert ulceribus que
fiunt in calcaneis et pedibus propter frigus.
Et R. dicit quod decoquatur cum oleo magis operatur.
Et quod radix teritur cum oleo et iungitur cum ea
facit hoc et confert ulceribus uirge et pomis in
membris que mundificant ulcera sordida.

Dicitur etiam experientia quod ulcera putrida ma
la q fiunt in cruribus sanat carda benedicta trita
cum asugia porci non salita et imposita. Dicitur
etiam quod ulcera difficilis consolidationis in cruribus
forti sanat stercus bouis recens applicatum
uni sup eo quod considerari oz semper sit inuncto cum
unguento facto ex thure mirra et sarcocolla facto
ex oleo mirtino. Dicitur etiam quod unguentum factum ex
stercore canis cum lacte cocto cum ferro est mira
bile in talibus cancrosis ulceribus et sic difficilibus
tibiarum et specialiter decoctione precedente cum aqua
decoctionis radicum cardus sic dictum est.
Dicitur etiam unguentum de minio hoc ualere cuius re
ceptam quere in primo libro in primo cap. Aliud se
cretum scio quod modo hic non pono sed impressum
ponam. Si accidit modo quod os sit corruptum tunc
tu debes imple locum caustico aliquo ut caro illa
mala remoueatur et circa locum pone defensiuum et
contra moueas carnem illam mortificatam cum buti
ro et caulibus piscatis. Et postquam caro cecidit
os radatur et remoueatur usquequo remaneat mun
dum. Et si necesse fuit cauterizetur ut dictum fuerit in primo
libro de osse corrupto et post ut alia curetur. Incau
tamen quo totum os fuerit mortificatum et tabefactum
dimittatur quia mirabile est. Ego in remotione huius
ossis scindo cutem et carnem usque ad os et contra
serapo separo carnem ab osse et facto hoc cum ras
patorio operor. Caue tamen quantitatem caus
tici quia periculum est in quantitate ut uidi. Ego autem
uidi unum scolarem bonum practicum quod alium sco
larem uolunt curare de uno apostemate in coxa
specialiter inguine et apposuit ruptorium in multa
quantitate et cum totam coxam perfusit cum illo rup
torio. Ego autem illa cura fui uocatus et cum
uidi illum iudicaui ipsum fore moriturum et
hoc fuit ex illo ruptorio tamen in secreto tenui
propter scolarem illum satis mihi notum.

Ex itinere causantur quandoque excoriationes que
illa conueniunt. Primo dixerunt aliqui
quod de coctio betonice facta in uino et
suppositum in pomis plurimis itinerantes ab excoriatione.
Et Serapio etiam dixit sic auctore dias. Et putat
quidam quod si uiator faciat baculum ex ligno
agnicasti quem deferat secum in itinere suo custo
dit eum ab offensione ad lapides et ad alia
et ab excoriatione que fit propter confricationem neruorum.
Scissuras etc. et excoriationes in coxis et
pedibus propter sudores sicut in itinerantibus sepe
contingit sanat puluis foliorum rosarum et sic
puluis sois sup aspsus. Auic. autem dixit rosa con
fert ulceribus et papule abrasionibus in coxis et
generat carnem in profundis. Easdem etiam mirabi
liter sanat ramis solearum calciamentorum ueterum
fractorum ut G. et dias. uoluerit quod expertus sepe
et id tantum naturale operatur. Serapio dixit litargirum
confert excoriationi que accidit in coxis propter fricationem
in itinere. Et Raz. dicit quod in hoc est melius aureum litar

orum. Et dixit q sit ablutum et cu olo mixtum et iunctum corporibus mollibus. In duris pt pom folium et hoc e expertum sepe. Dr. q cinis pulmonis tre sup aspsus excoriaciones fcas ex fricatura ppt hr ul aliam caz tollit i corpibus duris. Et q dicent in hoc sequenti ca. hic est valz q videant alternatim

Nunc aut sit fino de hiis que oferunt et laudant p veteres excoriacionibus et attritionibus que a calciamentis contingunt aut qn nimis stalpiunt ppt pruritum aut ppt motum. Pro veteres excoriaciones ffis que a calciamentis cant sanat pulmo porci ul agni ul versi qn calide applicat et no sinit eas apostemari. Pulmo est arietis istas sanat et ipse qn fuerit i calcaneo et p fextum ploneri tollit etiam eaz dolis. Et G. dix sic i xi. pulmo agninus et porcinus excoriaciones factas a calciamentis sanat. Et ipl ide dix de pulmoe apri est qn ulcerat e. Et afert etiam ulceribus et duriciebus pp stricturam calciametorum ffis pulmo lepois fictus tunc et appoita. Et idez est pt pulmo apri. Easdez etiam excoriaciones a calciametis fcas sanat cinis solearum calciametorum vetustorum impoita a? etiam si ppt sudore fant fiant. Et Sapio dix. q hic cinis attritoes que fiunt pp calciameta sanat. Et G. sic dix. i xi. veteres aut pelles istas sepsert quenire lesionibus q ex calciametis afigunt et qi oppoe qdam hoc faciunt. Sapio vult q de pellibus istis tollat illud qd fuit [illegible] de solea inferioris sotularis qn aduritur et vult q solee sint de cute arietis et ce solidat excoriaciones q fiunt i coxis anni iste. Ipras print stercus gallinae recens iunctum sanat attritoes q fiunt ppt calciame. Et dix etiam cortex oui assatum cum mixto contritoes pedum ex calciametis factas sanat. Aute dicit pomorum cinis pellis mulorum plimum sup adustioes ignis et sup ulcera calida q fiunt sine apostemate et e medic. excoriaciei pedum a calciameto et coxarum et ficularum. Et aute dix succus cepe cum pinguedie galline afert stricturis q fiunt in pede ppt calciameta. q dca sunt i preceden ca. i isto etiaz dico valer

Fiunt fissure et excoriaciones freqt i pedibus et calcaneis pp frigus et in vulgari nro [illegible] lebugante et si indigne pedum fieret sile ita valeret. et i hoc dix Dyas. Aq marina sola calida aplicata fissuras factas ppt frigus i mebris sanat bn hic valet ang vlce. Dixit est

seme citri tritum cu aq. et supaspsum fissuris que fiunt i pedibus ppt friga e illis psidium fuit. Confert etiam fissuris eorum decoctio apri agresti tepida applicata. Dix etiam decoctio rapazum cu pes i illa tenet sanat illas fissuras. Et ego dico q illa decoctio frequetatur tollit friga manuum et pedum. Et idem facit rapa cocta et emplata. Dico est q iunctio fca cu oleo ro. bullito i rapa cauata istas sanat est si sint ulcerate. Etiam oleu bulitum i cauata radice affodillorum et supiunctum easdez fissuras sanat. Pulmo pulmois leporis a? est pulmo apri ulcibus que fiunt a frigore quenit. Sapio dix. lentes cocte i aqua marina fissuras q fiunt ppt frigus sanat. Et Dyas dix q maxi fuit psidium. dix etiam q aq decoctionis eius super fissuras pdictas sanat eas. Et dixit Sapio decoctio radicum adanis [illegible] sup tibias et afert ulcibus q fiunt in eis et fissuris q fiunt i calcaneis pp frigus. Et qn radix coquit cu oleo antiquo et iungit cu eo facit hoc. Et ego et hic sentit Dios. cu dix q radix coquat cu olo et pdest magis q decoctio. Et dixit etiam folia dragontee coqui in vino et poni sup fissuris q fiunt a frigore et iuuant. Auic absolute dixit dragontea linita cu vino sup fissuras frigoris. Et Dyas dix. elixaturam radias eius pdee. Dixit etiam decoctio blete et radicis eius [illegible] fissuris que fiunt a frigore. Et dixit etiam olibanum mixtum cu asugia porcina curat fissuras pedum q fiunt a frigore. Et bar. dix. q afert thus a? cortex thuris mixtus asugia porcina eligta et supposita fissuris pedum que fiunt ppt frigus afert. Dix etiam qn alumen [illegible] i aq coquitur et linit sup excoriaciones q fiunt a frigore afert. Et bar. dix. q valz ad tuores q an ulcerat existit q maz [illegible] fluere. Et idez credo ego q facit alumie de rota. Auic dix fim aceruba cu cerot appo sup fissuram frigoris. Dixit etiam apium salvire confert fissuris frigoris. Confert etiam [illegible] iunctio fca cu oleo de citoniis. Et ipse dicunt aliqui mixtum cu oleo amigdl. dulcium. Dix etiam cinis cancrorum fluuialium supposita loco sanat dictas fissuras. Aup Apul dix herba vmbelici venis trita bene et i olo decocta admiscet cera cu calcanto [illegible] suffint et farina [illegible] si impoui fissuris mirabilez rem dicimus ee. Et dias dixit succus foliorum eius cu vino curat

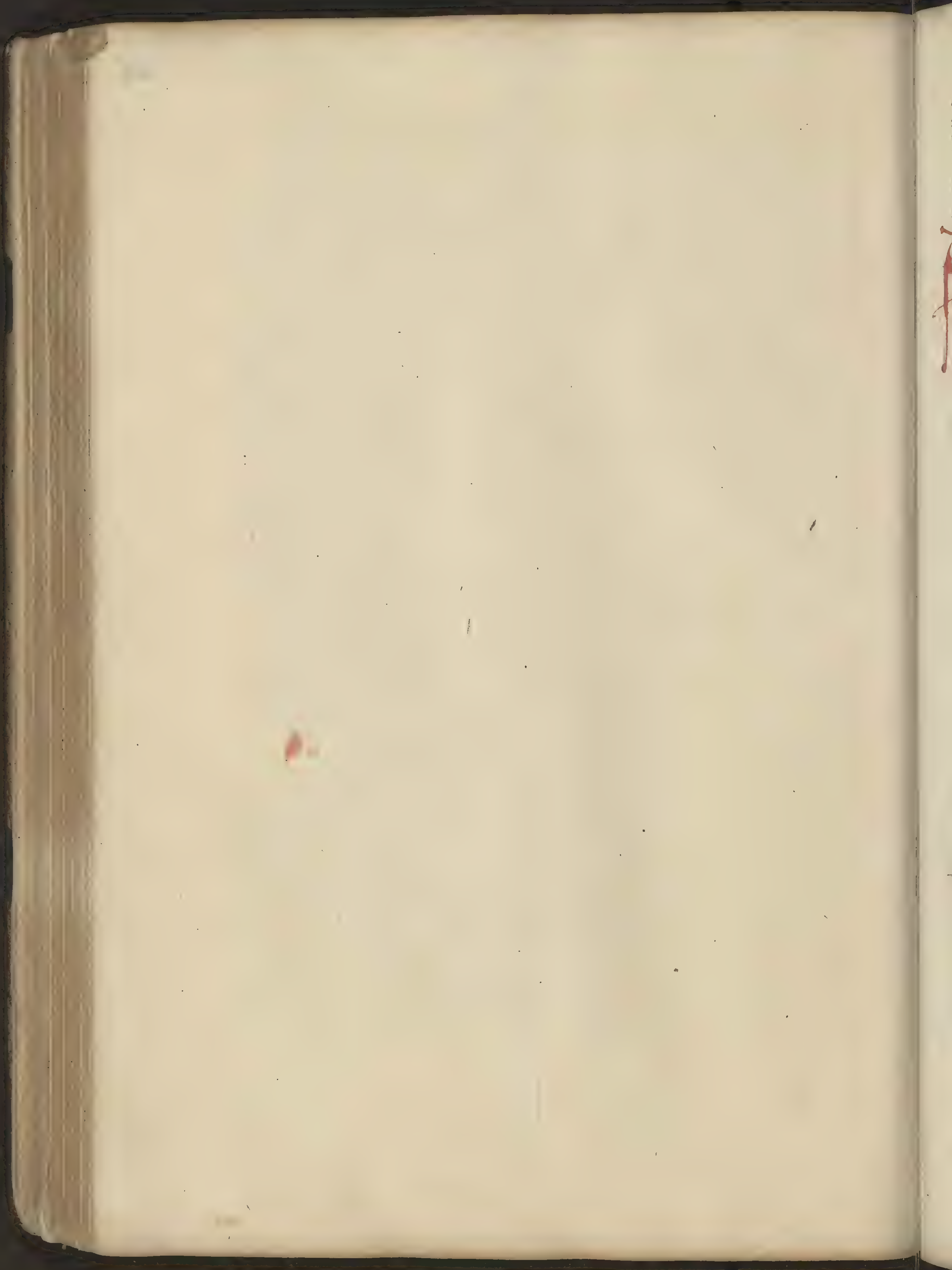
eas. Albabas dixit si squilla cataplas
metur super pedes bulis est fissuris que fiunt
a frigore. Et Sapio dixit si illud quod est
medio cepe squille coquatur in oleo et dissolvatur
in eo resina pini et ponatur in fissuris pedum
que fiunt propter frigus curat eas. Et apud dixit
quod si illud quod est in medio squille sit in vino
fermentatum et suppositum curat illas. Et dicit
bar. quod coquatur usque ad dissolucionem ipsius et prodest.
Et alii dicunt oleum nuscelinum valet fissuris
eius in tempore hiemali. Sanat etiam mel sil
uestre boni odoris thimi coctum cum albumine
oui et superiectum. Solum etiam mel coctum prodest
si in corporibus duris. Rasis dicit cineres cancro-
rum combustorum mixtus cum melle coctus fissuris
pedum manuum et ani et excoriationem que
fit a frigore et rane valet. Dixit etiam
emplastrum factum ex unguibus asini combustis cum
oleo curat fissuras cutis provenientes a frigo-
re. Similiter prodest pulvis corporis eius cum oleo mix-
tus et emplastratus. Et hoc autem idem prodest cinis corporis
carnis asini. Sextplo dicit pulmo lep-
oris combustus et linitus curat fissuras ex frig-
ore. Ego autem credo et scio quod unguentum meum
scriptum in capitulo de fissuris labiorum de fissu-
ras manuum a quacumque causa sanat similiter pedum
et aliarum partium. Pinus etiam pinus si scindatur
per ventrem et loco calidus applicetur sanat
excoriationem factam in calcaneis propter frigus.
Sentur etiam quod cantabrum in vino coctum
et suppositum duritiebus que fiunt in manibus
et pedibus illas sanat.

Pectam autem breint
in hoc capitulo de fissuris que fiunt
in pedibus sponte et ex corica-
cionibus et sit primo meus hic quando liber
erit finitus. Sapio dixit si samum linitum
confert fissuris sinis in pedibus et illas mol-
lit et idem volunt autem. Et idem prodest de oleo
de sisamo. Iste autem fissure fiunt a siccitate.
Et dixit etiam quod ficus crude terantur et misceantur
cum calcanto confert fissuris earum. Et si bar
idem ponit ficus mature. Dixit etiam fit emplastrum
ex poplipodio et confert fissuris digitorum.
Et bar. dicit quod coquatur in aqua vel in oleo et
fiat linitio vel ablutio et consolidat fissu-
ras manuum et pedum et aliarum partium cor-
poris. Dixit Sapio quando accipitur ex san-
darata et oleo rosarum et linitur ex eis confert fis-
suris que fiunt in membris manibus et pedibus.
Et idem similiter dixit de sene et expertum est.
Dixit etiam quando mel coquitur et ponitur super
fissuras calcaneorum prodest si pulverizatur curte
po caprino tempore. Dixit etiam mirtus
sicca cocta in vino valet ulceribus manuum
et pedum. Dixit etiam oleum mirtinum

valet fissuris et ragadiis et fissure
scabiei et fissuris ani et emoroidarum.
Et bar. dicit oleum mirtinum et semen
mirti et extremitates eius cocte in vino dulci la-
vatione facta cum eo et illis suppositis sanat
fissuras pedum que fiunt propter iter et etiam ma-
nuum que fiunt propter opera alicuius rei durum.
Dixit etiam omnis medulla cervinum valet
fissuris manuum et pedum laudabilior autem
certissima deinde vitulorum et caprarum sunt enim hec
plurimum sicce. Rasis dicit cerotum ex cera
alba factum cum oleo rosarum curat fissuras ma-
nuum et pedum et valet ubi sit ardor et pru-
ritus et est unguentum rosarum cerotum hoc. Dixit etiam
oleum de mastice curat fissuras manuum
et pedum. Dixit etiam cauda marinum positum super
fissuras provenientes in membris si conficiatur
et supponatur singulis diebus valet. Hoc
Et ego dico quod si fissure fuerint propter humo-
rem calidum vel propter salsitatem quod hoc con-
ferunt. Si autem propter frigus cinis eorum valet. Avicenna
dixit ex lacertis asini fit emplastrum scrofulis
cum adipe linitur super excoriationes. Dixit etiam
linitur elleborus albus et niger cum lacte et ad
extractionem valet et fit cum nigro evacuatio.
Dixit etiam aristoteles est mundificativa ulcerum
sordidorum et malignorum et excoriationum
et generat tam carnem et prodest longa. Et sub-
dit quando est cum vreos replet ea carne et locum
de radice. Dixit etiam cinis solus scotami
cortici ponitur super excoriationes et super ulcera pro-
funda et sanantur. Expertum est quod si tollatur radix
vitis albe aut summitates ipsius terantur cum sale
et supponantur. Unguentum etiam scriptum in
de fissuris labiorum etiam confert in hoc
capitulo. Et specialiter unguentum quod ...ue va. Fiat autem
in illis purgatio semper ut in aliis capitulis deinde
est cum medicina evacuante mitium adiutam.
Post purgationem fac hanc ablutionem. Recipe
unguile tabelline barbe yrcine extremitates rubi
lapacii ana coquantur in aqua ex qua fiat
ablutio. Unguentum ad idem si non fuerit
ulceratio. Recipe tunc ablute dimme argenti plumbi
usti omnium ana terantur subtiliter et cum oleo rosarum
super laminam plumbeam cum pistello plumbeo
frice usquequo ad mellis formam reducatur
et ex hoc locus inungatur cum penna. Si autem
ulceratio sit in loco tunc parvula dicta iniectione
pulvis addatur. Unguentum Recipe stercoris pueri ex-
siccati partem i pulvis corticum cucurbite sicce
sive liquiricie ana partem i s. fiat pulvis et ad-
datur parum pulveris zucari et magis exterget.
Aliud ad idem. Recipe lane succide uste ypo-
quistidos succi lactuce ana partem i. sive meite
partem iii olei rosarum et misti quantum sufficit ad molli-
ficandum addito modico vini granatorum. Ex-
pertum etiam est quod cinis foliorum glandium cum
melle sanat mirabiliter fissuras que fiunt

sub pedibus, quando sunt cum ul
ceribus. Et si vis videre de ulceribus
quere supra in capitulo proprio etc.

Explicit liber quartus de ulceribus
a capite usque ad pedes. Sequitur
quintus de decoratione omnium mem
brorum a capite usque ad pedes etc.

camomilla Item vz decoc. ros camille fenu
greci Item est valz oleuz de semine lini qui cuti
tas facit cadere // Valent etiam multa sup dicta
in libro quarto de ulceribus melius et spealr
illa que posita sunt in fine capli quando illa hic
adducuntur cum est opus nec debes postponere in
lactinium pone aliquod stipticum puta quia
periculum est de reditu mei ad membrum
principale qz ad ipsum caput sive cerebrum

Allopicia fit in cute capitis et e [illegible]
[illegible] tum casu capillorum fedis cum vulpi
bus et ulceribus assilatur Et dicit Aucf
q̄ est mala mā in cute manantez et in origi
nibus radicis capillorum fit qz corrumpit radices
originum pilorum corrodens eas et prohibens
nutrimentum bonum eis // Et dr secundum galienum
allopicia a lepos greci q̄ est latine vulpes Vnde
vulpibus solet advenire unde sine pilis sunt
et etiam canibus solet evenire // Proquo nota
q̄ allopicia fit aliquando ex humore colico fleumatico et
sanguineo Cognoscitur autem totum hoc ex colore
cutis et habitudine totius unde in colerica cutis
est citrina et in sanguinea cutis est rubea Nota
q̄ in allopicia cadunt capilli et casus capillorum
est accidentalis Casus autem capillorum q̄ est in
calvitie est naturalis depilatio que reperitur in
et mulieribus est naturalis depilatio
reperitur in ethicis 2a specie aut 3a et talis non
curatur // Quare considerans hanc allopiciam ypo.
6ta afforismorum dicit q̄ q̄ calvi fiunt hiis varices in
nascuntur In quibus vero calvus existentibus varices
magne innascuntur rursus capillati fiunt // Et
considerans galienus dicit in commento q̄ afforismus intel
ligitur de allopicia tyria et tinea Vnde notum
est q̄ siquis habuerit allopiciam varices
non innascuntur magne quia multa materia currit
ad caput faciens allopiciam Sed si habenti allopi
ciam varices innascuntur magne tales efficiuntur
capillati pz quia materia que faciebat allopiciam
transit ad varices quare illi capillati fiunt qz
removetur materia illa opilans poros per quos materia pi
lorum transivit vel verificatur in canitie acci
dentali in naturali autem non // Nota 3o q̄ si in allo
picia locus depilatus non rubet ex fricatione nulla
est spes curationis quia humores boni ad locum non
veniunt ex debilitate loci quare etc. Si autem
locus rubet ex fricatione curatur locus et quanto plus
rubet citius curatur qz signum est ad locum currere
humores multos et bonos quare etc. // Et etiam
dicit Aucf in eodem capitulo // In cura ista habes
tres intentiones prima est in universalibus 2a in localibus
3a in accidentibus // Prima intentio completur cum dieta
et cum de dieta sit secundum dominium humoris peccantis
quia tamen ut in pluribus materia est fleumatica pur
getur cum blanca de sepe nycolay et ideo dicitur
blanca qz blancos humores evacuat Capitum
gargarismus etiam fiat secundum q̄ oz quia cum succo bletarum aut
alio modo // 2a intentio completur cum localibus Pro
quo nota q̄ allopicia est duplex quedam recens et
quedam antiqua Recens autem curatur prohibendo
ne materia in loco recipiatur sicut cum repercussivis
domesticis sicut cum aqua decoctionis rosarum mirti

et capillorum veneris laventur caput deinde radatur
et epithimetur cum hoc Recipe succi corrigiole mirti
succi olivarum siluriuz ana ℥ ij bulliat hec omnia i
lib. j aceti usque ad consumptionem medietatis deinde cola
et infunde et in eo dum erit calidum laudani ℥ ij
et per duos dimitte dies Deinde infunde super ipsum
oleum mirtinum et unum stipticum donec in silla
melius reducatur deinde aromatizetur cum gallia
muscata ℥ j confice et fiat linimentum de quo in
ungatur per tres dies postea lava et cum panno aspo
exsiccato // Deinde redeas ad unguentum unguendo do
nec appareat sanitas et istum modum approbat in
casu capillorum Galienus in [illegible] primo
[illegible] inquit q̄ oz procedere ad retinendum
omnem capillorum [illegible] et prestare inungendo cum
tali q̄ habet virtutem [illegible] et congregativam
commodicam quo ea non accepimus nec cogitavi
melius esse farmacum in casu capillorum q̄ illud q̄ est
[illegible] laudanum vel lentiscino et cum stiptico
et si non est mirtinum pro lentiscino si miscetur
laudano // Allopicia sepe sanatur sola cura q̄
sepe expertum est [illegible] ad hanc intentionem [illegible]
sunt hoc Recipe capillorum veneris mirti corticum [illegible]
absinthii fassatorum [illegible]
dani p. ij. mirte p. s. thimiamatis pt [illegible] pul
verizatis rebus cum oleo rafani et [illegible] inni
ceantur et fiat linimentum de quo in nocte epi
thimetur et [illegible] caput [illegible] hoc [illegible]
// Allopicia antiqua curatur hoc modo Primo [illegible]
quia oz cutem et resolvere cacochimiam antequam ad
curam cutis veniatur non tamen fiat hoc cum quibusdam
calidis ut non exsiccetur neque comburatur cutis Et
ad hanc intentionem Galienus in 2a [illegible]
q̄ raso capite lavatur cum aqua decoctionis camille ane
ti siccatos et eligit capsiaz recentem quam aucf
videtur appellare gummam rute siluris Et dicit se
quendo galienum in hoc capitulo q̄ est radix Et cum
ea debet frangi cum oleo spato Post capitulum
[illegible] synapium nasturtium sulphur spica mas
tericum et alie [illegible] semine eruce oleum laurinum
radice pretonus cum cortice eius combustas picem
liquidam stercus murium et ursi // Et mox [illegible]
ex quibus diversis composita poteris habere // Serapio
dicit azabaccum allopiciam in principio emendat
Dicit etiam q̄ cum vino allopiciam emendat // Serapio
dicit q̄ mixta cum vino aceto et pice et pix ponitur
in allopicia et curat eam // Et secundum Aucf pix
mixta cum solo aceto et vino idem facit [illegible]
bar. dicit q̄ sinatur alamentum et ruta et mel [illegible]
omnia cum vino mixta et solvit naturam hec composita [illegible]
que prohibet generationem pilorum // Aucf dicit
succus capitis facit nasci pilos et raro reperitur
ei par // Et dicit [illegible] capi [illegible]
et oleo confert allopicie et tyrie Dicit etiam emplastrum
cum synapi curat allopiciam [illegible]
Item dicit [illegible] confert allopicie et [illegible]
succo Dicit etiam apium silvestre confert allopicie Et
[illegible] dicit de oleo [illegible] ruta [illegible] et [illegible]
[illegible] dicit in [illegible] cum [illegible] pice
liquida allopiciam curat [illegible] fricetur [illegible]
ras Et dicit stercus galli [illegible] aceto po
tius super allopiciam auxilium prestat Et dicit
allopicie est medicina optima illa que fit

ex eruce. cirtoꝝ marinoꝝ et gallis rubeis et
amigdal' amarꝭ et ex unoqꝫ sumat' ℞ .ʒ. et de ſt'.
cor. muris ℞ .ʒ. terat' totum cum aceto multum
et si hoc supponat' loco allopitie curat. Ga. sicut
oper' cinis croci et muris seu muris cum cepe
ursi dicitur est siccus muris est maioris simat' cum
succo alleoꝝ et eruce et cum succo nasturtij.
Ali. dicit q' post distepatione cum oleo solum. Et Bin lar.
post misceri cum aceto solum. Et Sapio dicit q' utilius
est magni simatum et cum cepe mixtum. Et Sera-
pio dicit q' cinis corticis canne curat allopitiam
cum emplo facto cum ea et q' post cinis radices sim-
lius. Et Serapio et Auic. concordant q' et dixerunt
q' si cutis erutii siluestris cinis cum pice liquida mis-
ceat' curat allopitiam. Et in dicit ras. dicit est seco
p'e erutii marini crematio cum pice liquida. Et Se-
pio dicit [illegible] farf. ꝑpe [illegible] qui qficit cum
pice liquida. absterget allopitiam. sicut dicit galienus
in viij. et Auic. Serap. dicit radix [illegible]
[illegible] allopitia [illegible] cum pice liquida. Ali.
[illegible] succi foliorum mirti vel pistul'
a capite et volant et allopitie. Dicit capil. ve-
[illegible] cum oleo et aceto [illegible]
[illegible] euforbium tpatum cum oleo [illegible] curat ve-
[illegible] allopitiam. Et. dicit de mure [illegible]
cum melle et saba vel et liquiritie [illegible]
[illegible] ego credo q' loquat' de folijs eius curat allopi-
tiam. Halab. dicit si cum cepe narcisci fricet'
caput et trita diligent' [illegible] qfert
allopitie. Si aut' qbuniat' [illegible] est
si cum cidamie fricet' caput qfert. Serapio
et halabate si totum caput leporis et mare
maris [illegible] Auic. de lepore marino [illegible] et
misceat' cum adipe ursi et aceto curat allo-
pitiam [illegible] Et galienus in
[illegible] solum hoc miscet cum adipe ursino [illegible]
solum cum aceto dicit et halab. si cinis m-
ne dissipet' cum melle nō modicum allopitie
[illegible]
est nunc [illegible] Ras. dicit q' locus post fricet'
Isaac dicit castanearum corticum [illegible]
[illegible] et cum sale dissipati [illegible]
[illegible] capillos q'
fortat et augmentat et q' allopitia valet
Dixit plato dicit stercus [illegible] cum spina
[illegible] cum aceto [illegible] et capiti
[illegible] allopitiam curat

N allopitia et tinea [illegible] capitis
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in tinea [illegible]
[illegible] q' pili [illegible]
a corpe [illegible] et [illegible]
[illegible] siccatis vn̄ gnō piloꝝ [illegible] est sic
[illegible] de tra producit. Causa corꝑ [illegible]
ut habet' [illegible] de qplombus. Efficiens causa est
[illegible] in maz ipam resolues in
vapore. Causa materialis est ipse vapor siccus. Causa
formalis est ipa porositas cutis. Causa fi-
nalis est decora. et [illegible] Causa [illegible]

[illegible] inspicienti quare eunuchi et mulieres
nō hn̄t barbam et quare etiā nō fiunt calui et
quare nō cadunt in extenuatis et qsumptis quare
et crispant et diuerso colore colorant'. Et etiā
q' in aliquibus locis hn̄t determinatum augmentum
et in aliquibus nō et multa alia que de pilis
solent dici pn̄t solui quo [illegible] physici dimitto
Pili ergo sic gn̄ati si [illegible] cadunt a barba uel a
capite sic regnant' [illegible] locus fricet' cum
panno aspero vel cum cepis usqꝫ ad inflationem
caliditatis vel ardorem loci et in illa nocte si
dimittat' Et si locus ampullauerit [illegible]
cum adipe anatis aut galline et nō fricet' aliquibus
diebus et tūc si nasci ceperunt fricet' cum aspero
panno sepe qualibet die et adunat' sepe Et isto liquore
inungat' ℞ aq' decoctionis [illegible] lb. j. olei de [illegible]
lb. ʒ. coquat' ad qsumptionem aq' et olei et vini residue
[illegible] Ad allopitiam etiā fecit epithima mirabile
℞ spume maris ʒ. x. [illegible] sulphuris q' nō
tetigit ignis gumi rute agrestis [illegible]
ana ʒ. ij. saxifrage cantaridis ana ʒ. j. puluerisa-
ta cum fece olei antiqui et line ex eo post
fricatione. Et si locus ampullauerit fiat ut. d'. Et
si causa est calida uult Gordonius q' precedat'
cum corticibus amigdal. auelanarum [illegible] stercoris
capraꝝ assati puluizati et cum melle et aceto
in forma liniuenti qfectis [illegible]
et fricatione. Et si pdcta nō sufficiunt ad me-
dicandum eum iubet Auic. q' si post fricatiōes
[illegible] cum panno aspero et [illegible] locus nō rubet
apponat' ventose et sang' sugē et scalpellet'
locus cum acubus pluries et toties reiterentur
auxilia donec videb' p resolutionem sanitatem
loci et planitatem cutis et tūc cessandum est. Et secūdum
hoc valet hoc ℞ carnium limacinaꝝ et san-
guisugarum apum vespaꝝ salis usti [illegible]
[illegible] pone in vas vitreo [illegible]
in fundo et pone sub eo vas vitreum sine fo-
raminibus et manebit post diē humiditas qtinens in
vase et lini locum tūc ea post fricationem facit
pilos nasci et curat allopitiam et caluitiam. Et ad
[illegible] sic dicit ℞ cineris abrotani
ʒ. x. [illegible] cantaridarum ʒ. iij. [illegible] ʒ. iij. aue-
lanarum qbustarum ʒ. iij. gallarum ʒ. j. terant' cum
oleo veteri post fricatione et inungat' locus.
[illegible] pona simplicia aliq' et primo q' valent
in allopitia et generant pilos. Et q' solum pilos ge-
nerant. Dixerunt aliqui antiqui et post si caput
inungat' cum oleo de corticibus abrotani sanat'
caput ab allopitia et pili generant' [illegible]
facit ipm̄ coctum in oleo de rafano aut de
keruia. Constan' dicit cinis abrotani cum oleo
vetusto mixtus allopitiam sanat si locus pilos nō
hn̄tibus occurrit. Et Sapio dicit de hoc
[illegible] q' misceat' cum aliquibus vnguentis subti-
libus. Auic. est oleum de keruia oleum rafaninum
et oleum antiquum et facit nasci pilos qui de-
ferunt eorum ortus. Et similiter qui dissoluitur in oleo
designato q' in oleo solo facit pilos oriri.
Sapio dicit cinis radices affodilloꝝ curat
allopitiam qui post fricat' locus cum panno aspero
et post fit emplm. Et generat pilos in allo-
pitia facit nasci. Et bar. dicit q' in sole liniat'

cum aceto. Ysaac. cortices castanearum usti et
pulverizati et cum saba temperati capiti adolescentum
in modum cathaplasmatis impositi eorum capillos con-
fortant augmentant et contra allopitiam valent. Constan-
tinus dicit nux pistata cum melle et sale et capi-
te in dicto loco allopitiam et alias passiones prohibet elon-
gat quoque capillos et crescere facit et credo quod loquitur
de foliis eius. Serapio dicit fit emplastrum cum bleta
ad allopitiam quando cadunt capilli et facit oriri ca-
pillos in allopitia et hoc vult de utraque bleta tamen
dicit quod scarificatio precedat. Alii dicunt quod sola facit oriri
pilos in allopitia. Rasis dicit ursi cerebrum et fel
si in eo ungatur allopitia in modico tempore movet
pilos. Et Galienus dicit fricando sepe in allopitia citius
facit pilos oriri quam spina maris. Dioscorides de ca-
lamentis quod solum faciunt nasci pilos. Et primo dixerunt aliqui
quod si locus ungatur cum oleo in quo sit squilla bullita usque
ad dissolutionem suam ipsa facit renasci pilos in allopi-
tia et tyria. Et secundum aliquos sola squilla illinita et frica-
ta per idem facit. Et dixerunt quod ortus pilorum in allopi-
tia accelerat si locus fricetur cum gumma rute silvestris
et cum gumma tapsie secundum Alexandrum et halicabate et secundum
aliquos vero invenitur sibi par. Et ad hoc potest lac eius secundum
aliquos et halicabate. Et Serapio dicit quod quando ex cortice
rape lacinio eius liniatur super allopitiam facit renasci
pilos in ea. Et bardicus quod fiat fricatio cum cortice
viridi ad sudorem. Dyascorides dicit raphanus capillo al-
lopitie initiatur temperatus cum melle et restituit. Et
Serapio dicit quod raphanus miscetur cum farina lolii et
facit renasci pilos in allopitia et abstergit bo-
thor. Alii dicunt testa nucis combusta et trita cum
vino et oleo confecte faciunt pulchros capillos in-
fantium si fricetur caput et facit eos crescere.
Dicit etiam quod comburitur cornu hyrcinum et ponitur super
allopitiam facit crescere pilos et molificat spolium mar-
culi. Et dicit de bibionibus miscemus qui nascuntur in
urinaria sic congregat ipsos et terit et fricat
locum allopitie facit nasci pilos. Et haliabas dicit
si misceantur combusti cum melle super allopitiam ca-
pillos producunt. Ypocras dicit sanguis testu-
dinis inunctus capiti allopitiam curat furfures
[illegible] Et dicit [illegible]
Et dicit etiam si erugine ferri linatur et aceto super
allopitiam antiquam facit oriri pilos in ea. Et bar.
dicit quod si ex eo fiat et laudano et costo emplastrum
et applicetur idem facit. Et Alexander dicit caput leporis
marini ustum generat pilos in allopitia posse cum
adipe ursi et in tyria valere. Cum ergo ex eo fit
emplastrum sic est. Si ipso (?) exinde abradit pilos
valet etiam hoc unguentum. Recipe [illegible] capillorum [illegible]
[illegible] ʒ. i. fellis olei de semine lini ʒ. iiii. mitte
[illegible] mirre ʒ. i. s. pulverizentur omnia
et cum [illegible] misceantur et fiat unguentum.

Impetigo et serpigo secundum Alexandrum permaxime
[illegible] de cerva autem aut Alexander non facit
mentionem. Et Dyascorides de ea loquitur
de impetigine possit reduci ut credo
[illegible] intelligat. Sunt autem iste dispositiones
infectiones cutis equales differentes secundum magis et
minus solum et ideo de omnibus facta capitulum de per se.
Et primo dicit papias quod impetigo est scabies
sicca cum asperitate rotunda forma habens. Ysaac
similiter dicit quod impetigo est quam greci vocant
lichinam latini vero cervam. Nascitur ex humore
melancolico rotundo et habet formam rotundam in superficie

cutis cum pruritu et asperitate que cum per cutem cepe-
rit ambulare serpigo vocatur. Sunt ergo quatuor
dicunt secundum magis et minus et videtur etiam quod cerva
sub impetigine potest locari. Ego autem credo et sic est
quod impetigo aliter quandoque appellatur volatica et ut plurimum
est cum forma rotunda ut anulus et etiam in aliquo
loco vidi. Causa huius egritudinis est humiditas mixta
cum sanguine grosso vel flegmate salso que via ad cutem
expellit et corrumpit eam ut dicit Alexander. Et talis
humiditas est vehementer ignita et propter hoc sunt cum
pruritu et ardore ut dicit theodoricus et sepe
apparent in hieme ut dicit Alexander eo quod frigus
dirigit et coartat talis materias ad cutem ut dicit
Damascenus. In cura istas habes tres intentiones
[illegible]
Prima. Prima completur hoc modo. Abstineat se a rebus
dulcibus salsis et amaris et utatur humectativis ipsius
corporis ad intus et extra et cum est non quando illi humores
sunt adusti et propter quos sicci. Secunda intentio completur in
medicinis evacuantibus ipsum humorem adustum. Primo
si sanguis peccaverit fiat flebotomia. Secundo fiat cum pillulis
de fumo terre aut dyacatholicon aut cum confectione
hamech. Sirupus fit de fumo terre et endivia
vel acetositas et alio modo secundum quod materia peccaverit. Tertia
intentio completur hoc modo et primo dicit ysaac mel
coctum et colatum loca impetiginosa mundificat
suppositum et posse cum farina fabarum temperatum. Et Alexander
dicit misceatur cum aceto. Et bar. dicit mel curat
impetiginem si addatur costus vel preos. Sanat
etiam [illegible] impetiginem pustularum in morbis superflui-
tatum. Et autem [illegible] superfluitas cere quam apes
abiciunt de domiciliis suis. Et Alexander dicit sordi-
ties alveariorum abstergit impetiginem. Et bartho-
lomeus dicit quod pars aceti misceatur. Alexander dicit quod gum-
ma prunorum silvestrium cum aceto illinitum curat im-
petiginem. Idem dicit Dyascorides de gumma persici cum
aceto illinita. Item dicit halabas de gumma pini.
Serapio de asa. et similiter in corporibus sanctis. Secundo
addatur pars piperis et rute. Dicit etiam Alexander
quod panis cum aqua et sale coquitur et misceatur
impetiginum epithimate cum aceto. Et idem dicit de
rubea tinctorum. Et dicit etiam quod de insano fit em-
plastrum cum melle eradicat ulcera cancrenatorum intra
corpus et similiter operatur super impetiginem. Dicit etiam
caro arietis adusta super impetiginem ponitur et
sinapis cum aceto. Serapio dicit Prex hindovar (?)
fert impetiginem mixta cum mirra equali portione.
Idem facit thus dissolutum cum oleo rosarum. Dicit
etiam quod grana kermes idest cassia apud nos maiores te-
runtur et fit emplastrum cum eis curat impetiginem. Dicit
etiam flos cartami si teritur cum aceto et linitur super im-
petiginem aufert eam omnino et est crocus ortulanus de quo
idem dicit Alexander. Et Galienus lichim curat omnes
impetigines superflua. Et lichim est herba
crescens super petras antiquas sicut in puteis
antiquis et est viridis et hec sunt experta illa cum
aceto miscens. Et Galienus sic dicit in x°. de salvia
habet scilicet salvia secum et nutrit. infantum sanat
impetiginem profunditer digestis puerorum demum
fricantes infectam cutem et hoc faciunt frequenter.
Et Alexander dicit quod hoc facit salvia cum camfora illini-
ta. Alii dicunt oleum fruminti valet statim impe-
tigini si prius locus fricetur postea inungatur. Dicit
etiam quod si fit linitio cum acetositate citri confert im-
petigini et aufert. Dicit etiam linitio galle cum aceto
super impetiginem et aufertur eam. Dicit etiam propter

rubeum eradicat impetiginem [illegible] videtur velle quod sit mixtum cum cortice [illegible] [illegible] limita curat impetiginem [illegible] cum melle [illegible] tm [illegible] [illegible] et semen eius [illegible] et recens impositum [illegible] cum [illegible] mundificat cutem [illegible] et radix lapatii cum [illegible] et ipse ortulanj [illegible] cum aceto [illegible] et limita curat impetiginem et [illegible] lauetur [illegible] cum aceto et nitro Ego curaui quandam impetiginem vlcerosam [illegible] anni cum aqua lilij distillata et limita [illegible] quinquies aut septies [illegible] [illegible] cum oleo de nuce et puluere [illegible] [illegible] dedecus [illegible] [illegible] impetigo [illegible] [illegible] et spatium ex dictis pruritus in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod est [illegible] dicit quod [illegible] cum aceto [illegible] impetigo curat [illegible] [illegible] sulphur abstergit impetiginem et ipse cum aceto quod sit [illegible] [illegible] cortices rubee [illegible] et [illegible] tollit [illegible] albam et [illegible] omnem fedum colorem cutis quod experimentum [illegible] est ferri ex [illegible] que sit rubea cum [illegible] cum est solidum sanat impetiginem [illegible] ebet [illegible] oleum de frumento de iunipero oleum [illegible] et de [illegible] appropriantur serpiginj et oleum de [illegible] [illegible] impetiginem [illegible] [illegible] [illegible] auripigmentum [illegible] [illegible] et applicetur [illegible] super volaticam et [illegible] liberabitur et talis medicina est fortis et mordicatiua et expertissima [illegible] probaui multotiens [illegible] [illegible] sicut oportet applicando tale medicamentum super locum bis vel ter [illegible] tal volatica fuerit [illegible] caueas amplius applicare medicinam talem //

[P]andectarius in arcellis suis de zarna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit zarna impetigo vlcerosa solum et [illegible] differt ab impetigine [illegible] non est vlcerosa [illegible] ergo solum differt secundum magis et minus [illegible] [illegible] a [illegible] et [illegible] magis quam impetigo [illegible] ab aliquibus vocatur impetigo agrestis [illegible] ordinetur ut [illegible] in impetigine et [illegible] purgetur eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] zarnas scabies et prurigines [illegible] adhibita tollit et [illegible] lentiginibus adhibetur [illegible] mel coctum cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tollit [illegible] [illegible] [illegible] de aceto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] impositum arenis [illegible] [illegible] mittit [illegible] [illegible] furfuribus et impetigini agresti [illegible] [illegible] cum aceto solum [illegible] zarnas tollit [illegible] [illegible] zarnas et [illegible] [illegible] sit serpigo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lapatij leprosi et zarnis cocta et cruda apposita valet [illegible] [illegible] [illegible] et super fricatum tollit zarnas [illegible] solum mixtum [illegible] et sale et impositum [illegible] [illegible] impetiginem [illegible] [illegible] [illegible] et aceto curat impetiginem vlcerosam [illegible] limum expositum [illegible] [illegible] [illegible] farina loliji cum aceto [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] zarnam [illegible] et lepras et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et lineantur zarne ipsas limpidauit Non dubito ego quod multa dicta in precedenti capitulo hic est valent et [illegible] quare alternati [illegible] : —

[S]erpigo ut dixi non est nisi impetigo vlcerata perambulans [illegible] serpigo vocatur [illegible] similitudinem serpentis quia sicut serpens non [illegible] [illegible] [illegible] ambulat et non [illegible] [illegible] ab aliquibus vocatur ignis volaticus [illegible] et signa sunt nota ex dictis in impetigine quare non resumo [illegible] et purgatio fiat modo dicto quia [illegible] egritudines ut dixi non [illegible] nisi secundum magis et minus [illegible] ergo quod confert serpigini oleum de frumento oleum de vitellis ouorum et urina hominis sicut dictum est de impetigine Confert etiam radix lapatij sicut dictum est supra de cura impetiginis [illegible] dicit quod mel coquitur cum aceto [illegible] et vngitur impetigo et serpigo sanat eas [illegible] dicit cepe squille ponit [illegible] cum melle super allopitiam et serpiginem [illegible] dicit affodillus confert allopitie et serpiginj et ipse cinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] confert serpiginj quod [illegible] // Mesue dicit oleum de iunipero confert serpiginj et cancro [illegible] dicit de oleo [illegible] Ego non dubito quod multa dicta in capitulo de allopitia et in [illegible] de impetigine et in capitulo de zarnis hic [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] capitulo //

[D]e [illegible] de morphea et albaras [illegible] [illegible] [illegible] hee passiones ex [illegible] virtutis [illegible] [illegible] vel [illegible] quod assimilat nutrimentum [illegible] in colore et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in virtute nutritiua ex parte [illegible] [illegible] [illegible] et ex causa [illegible] [illegible] [illegible] locum [illegible] [illegible] [illegible] colligitur de accidentibus virtutis digestiue [illegible] [illegible] [illegible] morphee [illegible] [illegible] [illegible] debilitas virtutis [illegible] [illegible] [illegible] hoc reprehendit galienus qui virtutis discretiua [illegible] ponit et auenzoar eam posuit aut [illegible] [illegible] virtutis attractiue [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in capitulo de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanguis [illegible] [illegible] expellitur a natura ad cutem et fit morphea nigra et propter [illegible] accidentis sunt omnes [illegible] [illegible] [illegible] in albaras cum fit fricatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virtutis assimilatiue et cum hoc sunt [illegible] [illegible] quod mediante pruritus [illegible] morphea est cutis plena defedatio [illegible] [illegible] Ex quo patet quod in morphea non est [illegible] [illegible] [illegible] in principio [illegible] in processu [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in albaras quod morphea alba cutem inficit in profundum [illegible] non quod morphea absolute prolata intelligitur de nigra ut in pluribus Alba autem morphea est albaras [illegible] ab aliquibus vocatur baras et est morphea difficilis curationis vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] multi multa dicunt et maxime [illegible] ponunt ut lanfrancus [illegible] ad [illegible] intellectum prosequar [illegible] [illegible] capitulum de morphea nigra [illegible] [illegible] de albaras [illegible] Signa

harum egritudinum nota sunt ex hiis que dicta sunt ut
dicit bernardus de Gordonio. Morphea antiqua
et que occupat multum de loco et que cum fricatur non
rubet neque cum pungitur emittit sanguinem est in-
curabilis aut cum magna difficultate curatur. Rue
vero est oppositis conditionibus curabilis est. Morphea ingitur
supposita debita dieta et cura facta cum diptheato
leone vel cum pil. de fumo terre ut est dictum in c.
de impetigine et aliis. Venio ad curam factam cum flora
si opus fuerit. Dolor optimum ut dicit ras. et ut
sumatur epithymi ℥ i cum duobus ciatis aque calei
omni mane. Cum localis est ista ut dicit ras. Recipe se-
minis rafani et erucae trita et confecta cum aceto.
Deinde locus balneetur ipso tamen post balneato. Ha-
liabas precipit capere cepe unum vel duo cum aceto
et ad solem cum ipso cathaplasmetur. Et gordonius
precipit ut fricetur locus cum panno aspero et post-
quam locus epithymetur cum auripigmento rubeo pul-
uerizato cum succo fumiterre et in crastino lavetur
cum aqua furfuris. Rogerius composuit hoc. Recipe
tartari fuliginis ana ℥ ii sal. nitri sulphuris vivi
ana ℥ i auripigmenti aluminis scissi utriusque elle-
bori ana ℥ s. pulverizentur omnia cum succo fumi terre et
abrotani et lapatii acuti et paing porcini
et sapone nigro cum oleo in mortario et incorpo-
rentur talia et fiat linimentum et locus morpheatus
liniatur. Et si ista non valent fricetur locus et post
fiat fricatio cum cepe et aceto et locus cautizetur. Ipso
Recipe cantaridum ℥ i pistentur et incorporentur cum ℥ i
fermenti et aliquantulo aceti vini et liniatur hoc
super locum per horam et plus donec locus sit vesicatus
et glosatores Gordonii dicunt quod facta lotione desuper
ponatur mel aneta dum vesica elevatur. Dico quod
ponas caules. Et si mota cute videas si infectio
sit profunda et sic tunc restitues cum salsamento.
Dico ego quod aliqui faciunt cum arsenico incorporato
cum altea. Nos meus est placabilior. Deinde hoc
facto locus mavinetur et consolidetur cum unguento albo
et de litargirio sil. mixtis et tepsie. Venio ad
simplicia. Haliabas dicit semen erucae si teratur
et misceatur cum aceto curat morpheam. Et dicit
etiam semen rafani et cepe illinitum removet mor-
pheam nigram. Et alii apponunt de melle et ace-
to ut ras. Dixit etiam si cepe narcisci teratur cum
melle et ponatur super lentigines grossas ac
morpheam nigram extirpat eas. Ras dicit cinis
cornu vacce mixtus cum aceto si inungatur ex
eo morphea nigra solum quater curatur. Et alii
dixerunt quod intus efficacius in aceto dissolutum
et aceto fricatum morpheam nigram curat. Et
multa dicta sunt in impetigine que etiam hic valent.
Revertar igitur ad capitulum residuum quando opus erit et necesse.

Dicemus de morphea alba sive albaras que
est morphea difficilis et incurabilis. Un-
de vos scitis tenere quod iste infectiones que sunt
plane et non habent equalitatem neque ulceratione
vocantur morphee. Et ideo in primo capitulo dixi quod
morphea absolute capitur pro nigra sed alba
et albaras qui dicuntur et in. Dicit ergo sic:
magister et nunc sunt aliquos corporis morphea alba
que est facta curationis non ulceratio in profun-
do vocatur morphea alba que est facta curationis non
ulceratio in profundo vocatur morphea alba
et si sit ulceratio valde in profundo vocatur alba-
ras. Cum ista constat in libris in dieta et cure

et localibus. Dieta corporis sit sic dictum est in casibus
flegmaticis quod flegma est cum hunc dispositionis. Pur-
gatio fiat cum pillulis cochiis ras. aut cum thera
in qua sit collognitida. Et avicenna dicit quod isti tales
diuitentur a flora et cum est nota. Venio ad lo-
calia. Precipit ras. quod liniatur ad solem cum linimento
facto ex saturegia quam credo esse capsiam et ex ru-
bea et ebulo et synapi. Theodoricus dixit quod quedam
mulier pisana omnes morpheas curabat isto
modo. In primis lavabat locum morpheatum cum
aqua frigida deinde. Postea cum isto unguento un-
gebat. Recipe cinis spermatis combusti molla nova bis
coopta ℥ i litargiri usti gallarum radicis famile
solearum antiquarum plumarum galline nigre combustarum
ana ℥ s. arsenici calcis vive argenti vivi ana ℥ ii.
Confitiantur omnia cum aceto et fiat sicut unguentum quo locus
inungatur bis aut ter aut amplius prout videbitur
expedire. Post autem mittatur in balneum et cum
intrabit balneum cum psilotio facto ex quatuor partibus calcis
et una arsenici cocti cum aceto et aqua et postquam
sudavit in balneo lavetur locus et cum isto unguento
dicto inungatur et [illegible] curatus. Dicit autem [illegible]
modo curari non possit sequitur est quod mala est for-
tis impressio et potest vocari albaras. Et tunc Recipe
cantaridum ℥ s. pistentur et incorporentur cum
℥ i fermenti et ponatur super locum morpheatum
et plus committatur quam in nigra morphea eo
quod illa est plus infixa et infixa. Et ut dicit lucas
non debes hoc facere in cauterio actuali ne vesti-
gia in loco remaneant. Deinde curetur cum unguento
[illegible] consolidatio sit cum unguento de litargiro et
consolidetur locus. Dicit autem per hunc modum curari non
poterit. Precipit avicenna ut locus tingatur cum ista
tinctura. Recipe litargiri calcis gallarum aloanne dra-
ganti ana confitiantur cum melle et aceto nigro et
fiat linimentum. Venio ad simplicia et primo
ad ea que conveniunt morphee albe. Et primo dixe-
runt aliqui antiqui linimentum ex pipere [illegible] et
nitro ana cum aceto tollit morpheam albam et
omnem feditatem que forti eget abstersione. Et
serapio dicit quod ruta sola mitro superfriata [illegible]
Lucas dicit quod succus gentiane cum aceto dissolutus
et locus inde fricetur tollit maculas corporis.
Ad morpheam etiam albam fiat fricatio in sole cum ame
radice affodillorum et maxime quando magis auget fed.
Prius bene fricetur morphea cum panno aspero. Et per
etiam cum sola radice fricari ut dicit sapio. Et radix
cappari cum aceto abstergit morpheam secundum se-
rapionem. Rogerius dicit oleum de frussimo herba
specialissima morbi morpheam albam solvere et in
ipso pilos denigrare. Alii dicunt morpheam [illegible]
aceto intense ut lepra putrefacta [illegible]
to epithymare est remedium. Et [illegible]
vaiga dicit nos sumus experti quod co[illegible] radices
rubee cum aceto malaxate et superfricate illam
tollunt. Revertor ad simplicia que conveniunt in
albaras. Et primo dicit avicenna quod [illegible] confert ad mistura
[illegible] lupiorum in albaras. Et dicit etiam napellus
delet albaras linitus et bibitus et sibi lepram
et alicui sit istud remedium a me secundum causam notam
inisse. et id potest secundum avicenna napella mortifera quo
secundum eundem dicitur esse zedoaria. Etiam dicit si fricatur
cum foliis mandragore albaras per [illegible]
et [illegible] si inungitur [illegible] et [illegible] dixit etiam
folia et [illegible] [illegible] ana confrica vis dele-
centur albaras eradicat et albedinem unguium

Est aut apiū siluē siue rampinū Et dix, iuuē. de [illegible] platana q in ipā est vtus absterhoni et exsiccationis et pptā afert albaras ut dix etē sic q [illegible] e ex cortice eius [illegible] bonū si albaru liniatur Et dix etē sic dr q calcanea porci qñ ex eo fit linimetū sup albaras afert eas Vrina azini et hoīs afert excoriationē puntum et alba ras et porpie cuz nitro et aq aceto[illegible] Et dicit etē sulphur [illegible] ex [illegible] albaras ppe Et dicit gūma tapera afert albaras [illegible] etē [illegible] [illegible] afert albaras Serapio dix succus [illegible] qñ miscet̄ cuz vitriolo et aceto et linit̄ sup scabiē et baras afert eā Avasco. dicit idem de succo fici Et dixerūt aliq veteres q radix rubee tinctorū cuz aceto trita et suplinita tol lit impetiginē et albaras Et dixerūt q radix serpentarie illinita emūdicat baras Et dicitur q caro arietis adusta et linita albaras tollit Serapio dix qñ amiar miscet̄ cuz glutine albo et [illegible] et nitro aufert scabiē vlce rosam et baras Et nō q plures dici q ex istis simplicibus potes cpōita ordinare

Ill sunt due [illegible] appāret vna nālis [illegible] illia pt nāz Naturāles non oget cōseruare si pulcre sunt ut in exemplo est albedine [illegible] vel rubedine vel nimis dis pōnes albiores vel rubiores fiāt Que vero pt nāz sut indiget cura ut [illegible] pustulis [illegible] maculas Vnde gal. ponit dux nā comatiā et [illegible] p medicinā [illegible] pars nō est licita nisi p honestate Vnde gal. vbi sup [illegible] in delitijs [illegible] secreta [illegible] [illegible] de [illegible] aliquā [illegible] sibi farmacū [illegible] [illegible] honestiores fuerūt et sig [illegible] et cupidis fugiebāt a [illegible] [illegible] delitijs [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] facio Et pmū [illegible] sit ad remouendū lentigines [illegible] [illegible] macula [illegible] in facie [illegible] [illegible] [illegible] mulier [illegible] in eis [illegible] occultare Et dr lentigo p [illegible] quasi [illegible] lentis Et in hoc multi multa dixerūt Et p° henricus pro ista [illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in albumē ouorū et [illegible] in [illegible] Et [illegible] aqua [illegible] distillet Iuuē aut de hoc [illegible] [illegible] [illegible] ʒ. j. olei [illegible] ʒ. ij. [illegible] [illegible] [illegible] mucilago [illegible] [illegible] [illegible] ʒ. ij. [illegible] ʒ. v. [illegible] sup [illegible] [illegible] Et fiat vel [illegible] [illegible] valet lac virginis [illegible] [illegible] in aceto albo [illegible] et [illegible] [illegible] et cū aq in qua sit sal [illegible] vel [illegible] [illegible] et ex istis duob liquorib fiet [illegible] et erit albū ut lac Et [illegible] dr lac virginis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appāret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] liniat̄ [illegible] cuz eo oī nocte p vij dies et in mane lauet̄ cū aqua tepida nō est cūi parū [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de morphea sut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dix in faba ē linitio q lentigiuz

[illegible] Et dix etē sic [illegible] epithicut̄ extirpant̄ nō tñ opt, ex amplius sup locū vna hora aut duab postea lauet̄ cuz aqua fur furis. Et pm ipm hanc tapsiaz dicit ex ruta siluestri et de gūma eius id dix [illegible] [illegible]. dix farina fru[illegible] [illegible] cuz melle lentigines tollit Tollit etē lentigines semē [illegible] tritū cū radi ce pīs et cū aceto illinitū [illegible] etē [illegible] cū melle lentigines curat Lentigines etē curat radix dragontee sup illinita Iuuē dix acet absterguit lentigines Et dix etē amigd. amarē sup len[illegible] [illegible] Et semē eruce et aqua ipīs cuz melle afert lentiginē [illegible] [illegible] eradicat lentigines Constā. dicit linū lentigines faciei emendat Et malua maior lentigines emūdat Aqua etē bletē cuz aceto q fricata et fomētata etē cū ipis lentigines sanat Itez dicit cortex [illegible] puluizata et cuz semine melonis [illegible] tollit lentigines faciei Confe etē [illegible] anatē [illegible] pinguis et [illegible] azini Ras dix de stercore ouis cuz melle illinito lentigines fortit aufert Albe dix stercus passeris mūdificat lentigines faciei Isaac dicit qñ bulbi miscet̄ cuz melle et oleo olivarū afert lentiginib Probatū etē experientia q [illegible] facta cuz oleo de semine [illegible] sanat len tigines et sil pustulas calidas que fiūt ī facie Et sil [illegible] [illegible] caponū et gallinarū qñ calefacti sut [illegible] et excoriant̄ sup [illegible] [illegible] lentigines absterguit

Panus in facie mulierū et viri sepe fit [illegible] [illegible] sanie quare licet ipm remo uere Pro quo nō. q pānū silis coloris est qī cuz lentigine [illegible] [illegible] mulier quāt et occupat minimū de loco lentigo aut nō et ī hoc [illegible] aūt est illa et sut pater [illegible] etē pānus [illegible] in facie et in puerpio [illegible] Ego nō dubito ego affirmo q que dca sut oīa in [illegible] [illegible] de lentigine cpōsita etē valē [illegible] Et [illegible] cpōsita [illegible] simplicia dico valere [illegible] est illud q dix henricus et Iuuē quare illa nō [illegible] et pro illis illuc vide qñ sut necīā et nō replico [illegible] simplicia ex quib [illegible] cpōsita ex te Iuuē dicit In pāno et in aliis maculis corporis et mor pheis afert purgō facta cū mellā mellita [illegible] aut [illegible] et [illegible] [illegible] cū vino dulci [illegible] melle et [illegible] [illegible] ʒ. ij. de eis et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] dulci et dimittit̄ spatio quod [illegible] Postea sequit̄ [illegible] cū lentib et [illegible] et carne galline [illegible] illud sorbet Et [illegible] [illegible] sermones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] linita cū aqua et melle [illegible] dix [illegible] ortulanus [illegible] pānū et morpheā [illegible] fiat linitio cuz [illegible] afert ad pānū [illegible] etē radix [illegible] dragūtee aut [illegible] [illegible] pānū et morpheā et lenticulas [illegible] et [illegible] et [illegible] cuz melle Iuuē linitio fca cuz oleo de [illegible] afert pānū Etē amigd. amara posita sup pānū afert et radix ipīs coquit̄ et ponit̄ sup pānū et est medicina forti [illegible] [illegible] afert pānū cuz ex folijs eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lotione [illegible] [illegible] nitro [illegible] etē [illegible] siluestris abst̄ pānū et morpheā et pm [illegible]

est res fortis ad sordiciem exsiccandam et emplastrum ita
tollit in paucis diebus // Dicitur est aqua calcis tollit pannum
[illegible] Et erugo ferri superposita panno cum vino
aufert. Dicitur est semen rasum aufert vestigia pustula-
rum et pannum. Et similiter dicit de fece boracis et oleo
[illegible]. Et galienus dicit pannum et vestigia cutis
aufert linitio ex [illegible] et aceto et purgat
[illegible] Et [illegible] album aufert panno et len-
tiginibus et [illegible] Dioscorides dicit quod [illegible]
[illegible] sit emplastrum cum [illegible] et nitro delet pannum
et pustulas faciei. Mesue dicit oleum de cera
mundificat et expellit [illegible] cutis [illegible]
[illegible] et lentigines. [illegible] dicit de cancro ma-
rino de quo [illegible] combustum est abstergit lentigines
et pannum et stercus lacerte illinitum delet pannum
et est expertum.

Macule in corpore quandoque eveniunt quandoque ma-
cule nigre aliquando secundum partes [illegible]
[illegible] lentes in quantitate et parum minores
et [illegible] sepe illas vidi [illegible] dicit autem [illegible] post
[illegible] et omnis [illegible]
sunt nigre ex mortificatione sanguinis in cute
[illegible] tales maculas tollit linitio in
cute facta cum aceto et melle [illegible] usus
aceto eliminat // Mesue dicit oleum de cucumere
agrino delet pannum et vestigia nigra que fiunt
in toto corpore delet calamentum et [illegible]
coctum in vino et illinitum. Et delet est offusca-
tionem que accidit sub oculo. Et secundum [illegible]
linitio [illegible] maculas tollit. Et dicit peonia
abstergit vestigia nigra in cute // Dicitur est ni-
gredinem tollit et pannum vitellum ovi coctum
et suppositum. [illegible] dicit [illegible] vino addi-
ta maculas nigras emendat. [illegible] dicit
pulvis [illegible] illinitus aut secundum quosdam
[illegible] cum nitro et aceto et sic illinitus tollit
eas. Alii. [illegible] emplastrata mundificat ni-
gredinem cutis et sordiciem corporis et faciei.
// [illegible] dicit quod radix vitis albe est mixta cum
[illegible] orobo et fenugreco et ex ipso linitur cutis
mundificat eam et abstergit et aufert vesti-
gia et [illegible]. Dicitur est quod quod sola radix vitis
albe [illegible] [illegible] cute cum aqua frigida
et si nitrum est in aceto infundatur. Et dicit est
spuma [illegible] abstergit maculas corporis
[illegible] dicit [illegible] cum felle [illegible]
[illegible] alphos leprosos nigros tollit [illegible]
alphos secundum [illegible] nomen macule absolute
[illegible] dicit fel taurinum illinitum impe-
tigines nigras tollit et faciem limpidam facit
Et [illegible] dicit [illegible] Rasis dicit quod sanguis nigrarum
gallinarum aufert maculas nigras et ferinas
et lentigines et [illegible] a facie et maxime si mis-
ceatur ei lac vaccinum cum baurach rubeo reddit
faciem formosam et efficit colorem mundum et bo-
num. Alii [illegible] dicit si macule nigre [illegible]
pessime cum sanguine leporis [illegible] removentur
[illegible] est que fit sub cute a sanguine age-
lato tollit aspectum dissolutum cum aceto et in-
unctum sanguinem dissolvendo

Macule iste sepe fiunt et specialiter albas vidi
sepe et non ita vidi rubeas pur. vidi
[illegible] vidi [illegible] Ego dico quod cinis
[illegible] [illegible] aceto illinita maculas
albas tollit et [illegible] cinis [illegible] et radix eius fricata

hoc est facit // [illegible] dicit maculas albas tollunt
cornu [illegible] cum aceto immixti et fricati in
sole. Dicit est [illegible] rubee tinctorum cum aceto illita
maculas albas mutat. Et galienus in [illegible] al-
phos albos et [illegible] id est maculas factas a sole
vel aborsum mundificat. Et [illegible] secundum [illegible] est al
[illegible]. [illegible] dicit quod cassia lignea misceatur
cum melle et liniatur humiditas lactea que apparet
in facie aufert eam. Et [illegible] dicit fimus corvi
suffumigatus albos alphos et albam lepram sanat
// Rasis dicit macule albe que sunt signa lepre si posu-
erit super eas spina [illegible] sanatur. Tollit est ma-
culas albas galbanum bonum et mixtum cum nitro
et dissolutum cum aceto et superfricatum. [illegible]
est pix cum sale mixta et linita maculas albas
delet et loco salis potest poni sola mirra.
Circa maculas rubeas sic dicit Rasis si sepe tri-
tum cum adipe misceatur galline delet maculas
rubeas. Et dicit est quod stercus columbarum tritum mix-
tum cum farina ordei et semine lini et aceto [illegible]
[illegible] ruborem qui dicitur [illegible]. [illegible] macula sit et
viridis [illegible] dicit alium et [illegible] Radix [illegible] sil-
vestris mundificat omnem maculam viridem ubicumque
sit in toto corpore. [illegible] pro ista macula [illegible]
[illegible] queratur capitulo de signis percussionum et cica-
tricibus [illegible]

Effila secundum [illegible] est nomen cuiuslibet macule
a sole causate et est ab ortibus et [illegible] et
secundum papiam effila absolute est pannus. Ego
autem in hoc capitulo faciam mentionem de effila
causata a sole de aliis est facta mentio supra.
Et primo dicit [illegible] linitio facta cum albumine ovi
preservat colorem faciei a mutatione que potest fieri
propter solem et hoc idem epithima removet cor-
ruptionem coloris factam a sole et ego scio quod
alique mulieres ponunt cum albumine ovi [illegible]
gatam. Rogerius dicit quod [illegible] olei de tartaro
solent [illegible] maculas et pannum [illegible] perma-
nentes removere et abstergere. [illegible] dicit succus
foliorum [illegible] cum melle illinitus purgat maculas
a sole ingestas quas greci effilas vocant
// [illegible] dicit [illegible] nomen [illegible]
[illegible] succus eius [illegible] donec sit sicut mel et im po-
[illegible] et removet maculas que fiunt a sole et
aborsum. Et dicit narcissus melle mixtus effilas
detergit. Et dicit aqua [illegible] vel [illegible] ad ef-
filas facit. Et dicit [illegible] de [illegible] vitis albe si ap-
proximet sic dictum est in capitulo de lentiginibus
et tu illic vide. Et [illegible] dicit in [illegible] botin [illegible]
silvestris abstersive virtutis est et effilas sive
maculas fortes et talia que sunt in superficie cutis
sanat. Et dicit et sic [illegible] ad omnes operationes
extrinsecas granum [illegible] aceto [illegible] sit in-
valde efficax [illegible] ut lepram abstergit et multo
magis que minora sunt hiis lentigines alphos
et effilas [illegible]. Et ego dico [illegible] non
dubito quod que [illegible] aufert et effilas et cete-
ra que capitula requirunt [illegible]

Cum autem talis livor ex congelatione et
mortificatione sanguinis sub cute contingat sive
livorem dicamus sive mortificationem vel
congelationem sanguinis aut malum mortuum id in principio
sit primo. [illegible] que non contineat livores [illegible]
fiunt a percussione ex [illegible] cuius fluit sanguis illic
et coagulatur et remanet locus niger. [illegible]

liuor quia in loco vno sanguis exiens sub cute
congelabitur vel eius de mane aut alio tempore locus
apparebit niger et hoc non est nisi ex defectu
complexionis membri que debet esse in regulando illum
sanguinem et liuor iste vocatur male morto
Et ego vidi sepe secundum meum dominum recipe succi maio-
rane arsenici citrini olei camomille ana partes
equales et fiat vnguentum quod sum expertus in liuore orto-
rum ex percussione // Pandectarum compilator dicit gummi est
laudatur et appositum panno in vino et calido locus im-
pletur deinde locus cum farina frumenti cocta cum oxi-
melle inunctus valet locus tamen primo fomentetur cum
aqua decoctionis rosarum et fenugreci Aliqui appo-
nunt cerusam Alius vnguentum de cerusa ad liuores
vero percussionis et hec omnia approbata sunt
Dyas. dicit quod aqua marina tepida liuorem tollit
Et Auic. dicit resoluit sanguinem congelatum sub cute
Tollit etiam liuorem succus agrestie cum melle illinitus
Et ego dico emplastrum factum ex farina lupinorum et
aceto tollit liuores et precipue in principio quando non est pro-
funda Dicit etiam psorus elixa et imposita liuores
corporis emendat Et dicit etiam nepita viridis ca-
thaplasmate adhibita liuores detergit Et dicit
etiam sic ad liuores tollendas herba santonicon
mag imponitur et primo imposita corpori infunda-
tur vel cum melle ponitur Dicit etiam sal cum melle
impositum liuores corporis tollit Litargirum
etiam dealbatum hoc facit // Apuleius dicit succus
maiorane cum melle additus liuores detergit
Et ego dico quod succus maiorane cum auripigmento
liuores oculorum detergit quod sepe sum expertus Dicit
etiam apuleius in libro herbarum radix spine albe
succolenta id est succo plena cathaplasmata liuo-
res aufert Ego etiam dico quod cinis allei cum mel-
le impositus liuores tollit Recipe bulbum et misce
cum vitello oui et melle et aceto et malaxetur
et super locum ponatur et si intrum apponatur fortius
operatur dico ego Dicit etiam apuleius carnana de-
cimo sic masticatum et impositum liuores
tollit et deponit Dicit etiam absinthium in aqua
coctum et panno impositum si corpus [illegible]
cum melle Dicit etiam marrubium tonsum impositum
liuores tollit // Auic. dicit [illegible] cum melle
[illegible] super inunctum liuores [illegible] aut Dicit
etiam Auic. de gumma rapiue confert occultationi
sanguinis [illegible] super locum per horam et
[illegible] confert plurime // [illegible]
[illegible] cum olibano [illegible]
et ministretur super liuores et aufert eos [illegible] aut
ut dimittatur duabus horis an et auferatur deinde
perfundatur super locum aqua calida et aufert
lentigines et impetigines Alii. ponunt corticem
rapiue et laudanum et succum et ceram cum olibano
Et bar. de vapor. vult quod tollat cortex rapsie
et olibanum ana confert liuoribus qui sunt ex percussi-
onibus Et dicit laudanum est melior cortice Et dicit
quando vnguentum ponatur et locus perlauatur cum
aqua calida // Dicit etiam Auic. Celas[?] aromaticus
confert occultationi sanguinis mortui Et dicit amomum
appositum cum melle confert ex eo emplastrum super oc-
cultationem sanguinis Et dicit de absinthio cum
melle et est optimum Dicit etiam sinapis aufert
occultationem et vestigia sanguinis mortui Alii. dicit
lilium valet liuoribus et maculis Sapio dicit
excorietur radix cielais et extrahatur succus eius et
coquatur donec sit mel et reapponitur cum quo
si liuores qui sunt in corpore liniantur auferentur
Dicit etiam reubarbarum tollit liuores et impetigines

cum linitur cum eo et aceto Dico etiam ego quod aloe
cum succo tritum liuorem tollit cum melle mixtum Ras.
dicit si in loco non fuerit tumor neque dolor sed
dolor liuidus remanserit locus impleatur cum foliis cau-
lis aut rasani vel mentastri Si locus iste non
non curetur tunc cum arsenico citrino vel cum lapide
lazuli et thure et armoniaco cum succo coriandri
aut apii multis vicibus epithimetur Et galienus
laudat decoctionem amcos et ysopi cum lacte et
vino // Henricus quod si cum succo radicis napi agri-
stis misceatur modicum de aloe epatico et liniatur
locus ter aut quater in die infra duos dies
curatur

Sunt in facie et cute quandoque asperitates quedam
que est quando sunt cum squamis quibusdam
et quandoque in cute fiunt quedam durities et
callositates similes callositatibus quas in manibus
operarii habent Asperitates itaque cutis tollit
puluis pumicis adusti vel non adusti cum mel-
le mixtus et linitus fricando Et ego dico quod
multum vtile esset si locus primo mollificaretur
Dyas. dicit Asperitates cutis sicut accidit in scabie
tollit oleum raphani inunctum Mesue dicit oleum
de frumento impetigines cutis et asperitates sanat
Et oleum de amigdalis dulcibus asperitates lenit gutturis
et pulmonis et omnium partium extrinsecarum et omnes
durities et siccitates membrorum lenit et fructu-
um et oleum de amigdalis amaris lenit asperitatem
et valet faciei panum Et dicit etiam oleum zizanii
lenit durities et asperitates squamas etiam in facie
tollit ablutio facta cum aqua camomille Et ego
credo quod aqua furfuris ibi conueniat et conueniunt in
hoc casu Durities etiam cutis de qua dictum est tollit
oleum de frumento et oleum zizanii sic statim-
dehinc Et ad hec etiam durities tollit sordities
cutis que mum vocatur mixta cum cinere vitis et
supposita // Halab. dicit medulla ossium hominis
remollit dura membra // Vnguentum pro duritiei
et callositates que sunt in manibus et facie cu-
rat Recipe pinguedinis porci libram quartam medulle cerui
ʒ. iiij. vitella ouorum vj. mirre ʒ. ʒ. i. liquefiat
cera cum oleo violarum Deinde cum eis alie species
confiant Et cum hiis ergo locus inungatur premissa
lotione cum aqua calida donec locus rubeat

In facie siue cute fiunt frequenter scissu-
re quibus vero sic consulendum decreuimus quod ad scis-
suras faciei confert linitio facta cum adipe
galline Et vnus dicit quod faciem reddit luci-
dam // Dyas. dicit quod omni specie apii id est timea ex-
purgat stigmata vel maculas id est cicatrices
tollit Et subdit quod tollit crepaturas quas greci
stigmata vocant Et dicit adeps agnina et ti-
neas labiorum et totius vultus frigore factas
optime sanat // Auic. dicit adeps anseris scissuras
faciei confert // Serapio dicit glutem piscium
scissuras quas fauet[?] si dicit dissolui cum aqua calida
et liniri // Plat. dicit quod litargirum cum oleo
coctum in modum vnguenti scissuras cutis diurnas
ex eo inunctas sanat celeriter Ita dicit quam
P. et H. Halab. dicit oleum mirtinum scissuras et [illegible]
remedium est Et ego credo quod multa dicta
super libro quarto de scissuris labiorum hic etiam
conueniant quare vide ibi multa experta
que ibi sunt posita

Gutta rosea est rubedo eminens similis ru-
bedini cum qua incipit lepra et plurimum
apparet in facie specialiter vel circa et in pomis
maxillaribus que quandoque est cum inflatione et
vocatur a guilielmo de salicetto butiga vel gutta ru-
bea aut in vulgari gutta rosa de qua .G. .v.
libro fecit capitulum et quandoque est sine inflatione quandoque
cum pustulis quandoque cum crustis et tunc est de genere alsa-
ti Et generatio eius est ex fleumate salso aut aliis
humoribus adustis et quandoque materia est mala et valde
acuta quare locus ulceratur ¶ Signa materiei ex
qua fit habentur per formam et colorem eius et per vi-
rulentiam quam emittit Iudicium huius dispositionis
est hoc quod hic morbus est contagiosus et signum proximum
ad lepram per hoc est iudicatum secundum rasim quia mul-
tiplicatur in yeme et in frigore et causa est ut
dicit avicenna quia frigus coartat vaporem plurimum
sudatur est quod est difficilis curationis et eradica-
tionis propter propinquitatem quam facies habet ad reci-
piendum materiam causa sue raritatis et debilitatis
ut alio libro supra est dictum quare antiqua non
curatur nisi raro ¶ In cura ista habes tres in-
tentiones Prima est in dieta secundum humorem fa-
cientem morbum quoniam aliquando materia flegmatica salsa facit
morbum quandoque colerica adusta et quandoque sanguis
adustus ¶ Abstineat tamen iste a vino forti puro
et caveat se a speciebus et rebus acutis ut ab alleis
cepis pipere synapi et a rebus salsis frixis et
assatis combustis et a nimis vaporosis et a coytu
et ab omni caliditate et frigiditate excessiva
¶ Secunda intentio completur cum purgationibus et electuariis sic-
ciros et hoc optinet principatum Diminutio
fiat cum scarificationibus et ventosis et cataridibus
et ruptoriis retro spatulas et sub mentone
Et flebotomia fiat de manu et de vena frontis et
de vena nasi quandoque datur Et applicatio sanguisu-
garum in loco et totum hoc est clarum considerantibus
causas ¶ Tertia intentio sic completur ¶ Pro quo no-
tandum quod aliquando gutta rosea est antiqua et tunc frigida
et sicca conveniunt et aliquando est nova et tunc
alterativa plus conveniunt ¶ In primo valet Recipe
succi agrestis et portulace et plantaginis et albumi-
num ovorum cum albumine ad modum aque rosarum distilla-
te infundatur in eo panni et desuper applicentur
et sepe removeantur In principio fiat hoc
Recipe In medio vero fiat stufa cum camomilla
melliloto rosis violis floribus nenufaris Et post le-
nitionem abstersionem ungatur cum unguento albo et cit-
rino in quo modicum de argento vivo et sulphure
et aluine cum oleo de tartaro sint incorporata
Et guilielmus de salicetto ad idem apposuit hoc Recipe aceti
rosarum citrini ℥ iij cerusse quod sufficit ad inspis-
sandum postmodum liquefac succum argenti vivi extincti
cum salvia ℥ s incorporando fiat unguentum
Theodoricus dicit hoc valere Recipe boracis ℈ ij
farine cicerum fabarum ana ℥ j s camfore ℥ j
cum melle et cum sicco sepe fiat crocus Ego autem
utor aqua vaginali dicta in capitulo de serpigine et alia di-
cenda infra de decoratione faciei Ego eciam sepe cu-
ravi hanc passionem facilius ulcerando cum aceto et
sulphure et balneo misto penna pani et pono
desuper loco locum sine quibus oleum pono de tar-
taro et multum valet ¶ Unguentum aliud guilielmi
de varignana Recipe olei de raphano olei de vitellis
ovorum olei de frumento ana ℥ j olei de seme
citri ℥ ij misceantur et ad x ℥ oleorum ad-
dantur pulveris ossis sepie ℥ iij sulphuris vivi

℥ s ¶ Et guilielmus de varignana dicit ego autem tale opti-
mam experientiam habeo Et primo Recipe aque rosarum aque florum
lilii celestis ana ℥ v misceantur postea Recipe camfore pon-
dus denariorum ij teratur per se et cum aquis predictis
agitando misceatur et omni die agitando in sole
teneatur et quanto ista aqua plus tenetur in sole et agi-
tatur tanto est melior Ex ipsa quidem facies liniatur ¶
Aliud est expertum meum sulphur cum modico salis
dissolvatur in aqua rosarum et ex hoc liniatur per x dies
qualibet sero bene postea ¶ imponatur mirre
cum tollit istas pustulas et virulentiam ipsarum et
sanguinem fle fluentem et faciem reddit lucidam
Hoc est conveniens factum cum aceto et sulphure sulphure
solum et multum profuit Aliud est ad idem Recipe sul-
phuris vivi ℥ j litargiri cerusse ana ℥ s camfore
aurei j axungie porcine recentis et colate ℥ j
succi pomorum citrinorum ℥ j terantur ista quolibet per se
deinde omnia in mortario simul misceantur et in ¶
vase vitreo conserventur Ex quibus postea facies lini-
atur Aliud bonum Recipe betonice scabiose silere montani
plantaginis celidonie ana sublimatur ex eis aqua sicut
fit aqua rosarum Ex hac cum facies est bene abluta
primo cum aqua calida et tersa bene madefiat cum ista
aqua et si cum istis non recedat dicta dispositio vesi-
cetur locus cum appositione cantaridarum mixtarum cum
sepo et postea locus cum caula mundificetur deinde conso-
lidetur ¶ Ad idem expertum [illegible] bene
et cum butiro misceatur ex quo postea facies liniatur
ubi est rubedo infallibiliter ergo tunc locus et tunc
desuper ponatur folia caulium et emanabit aqua multa
et hoc pluribus diebus fiat Postea locus cum isto
unguento ungatur Recipe butiri camfore boracis ℈ j
argenti vivi sublimati euforbii thuris albi sparagi
gummi arabici cerusse draganti armoniaci sar-
cocolle alumi zameri ana ℈ j coaguli leporis
℈ s terantur terenda et in aqua rosarum conficiantur
ut fiat postea accipe duo vitella ovorum parum
coagulentur ut fermenti et cum eis pulveres
incorporentur Et cum isto facies sepissime liniatur
cum aqua rosarum . ; ——

Panthor nomine qui secundum avicennam et suam opinionem
principaliter omne pruritum apatum importare
videtur et specialiter importat apata parva
que ut plurimum alba videntur et vulgariter
cossi dicuntur Et quia huiusmodi descendant cutim ideo
de eis est sermo ¶ In cura ista habes tres
intentiones Prima intentio completur hoc
modo videas si iste pustule albe aut rubee fu-
erint si albe sunt a materia fleumatica Abstine-
at se ergo a rebus fleumaticis que sepe notate sunt
Si autem per tempora appareat aliquali rubedine abstineat
se a rebus acutis et salsis et a nimia commo-
tione ut inflammationem quod transmittitur ad faciem
possit a facie transmittari et assimiliari quare iste
superfluitates pustulas credo ergo sunt quarte
digestionis superfluitates ¶ Secunda intentio completur
hoc modo utatur pillulis de yera que evacuant
materiam fleumaticam et similiter pillule agregative valent
quia in eis est yera que evacuat a capite et hoc
si materia fuit fleumatica Si autem pustule prin-
cipiant aliquali rubore tunc signum est alicuius
acuitatis et tunc pillule de fumo terre et confectio
hamech conveniunt Flebotomia est conveniens in isto
casu et appositio ventosarum et sanguisugarum si non
sanguinem comparet ¶ Tertia intentio completur
hoc modo et quia invenio aliqua simplicia a doctoribus
valentia pustulis illis absolute et alia aliis . et

lacteus inuenio valet. Ideo primo loquar de
primis .i. de p. 2ª et sic 2ª intentio erit completa.
Primo tract. dicit farina orobi cum melle mundificat
lentiginem et bothor. Dixit etiam quod fit emplastrum ex semine
nigelle et aceto aufert sentie [illegible]. Const.
etiam sim. [illegible] ad omnem maculam et bothor in facie
et ipse primo quosdam et decoctio [illegible] usque ad subtile
dissolutam et ponatur in aqua pluuiali quam sepe [illegible]
[illegible] Et ita posuit lupinum cocti cum nuce cipressi et
emplastrum. Serapio dicit quod farina [illegible] miscetur cum
raphane et aqua facit nasci pilos in allopitia
et abstergit bothor. Et bar. voluit hoc esse [illegible]
[illegible] accetum ad media accetum. Dicit
etiam quod radix [illegible] albe iuncta cum orobo et femi
greco et ex ipsa abluitur cutis mundificat et [illegible]
git eam aufert pannum et vestigia inguinis et bothor.
Dixit serapio [illegible] et succus eius confert
speciebus morbilli et bothoribus que sunt in corpore
sicut variole et similibus. Dixit etiam serapio terit betonica
cum alumine et aqua et confert bothoribus. Et
dicit quod ruta in [illegible] cum [illegible] et fit inde
emplastrum remouet bothor. Et bar. dicit quod aliqui
accipiunt butirum ad mollificandum et dicit etiam hic
[illegible] in [illegible] aquositas cum [illegible]
confert pruritum bothori et maliue chimorum.
Expertum est quod sigillata que est lucida pura rotunda
que quasi sunt in forma fistici et de ultra partibus
marinis portatur ponatur in succo limonum et
pomorum citrinorum et dissoluatur ut aqua [illegible]
ex his fiat linitio mirabilis coloris aufert
[illegible] bothor sit album ex [illegible]
Dicit serapio [illegible] accipitur aque been quod
miscetur cum urina aufert bothor [illegible]
Et similiter al. dicit de been quod confert bothoribus
[illegible] cum aceto et saphati. Et dicit serapio
quod [illegible] miscetur cum oleo curat bothor
[illegible] Et dicit quod confert emplastrum
cum galbano aceto et nitro confert bothor
lactee et impetiginem. Et dicitur etiam quod fit li
nitio cum sanguine calido leporis mundificat
morpheam impetiginem et bothor lacteum etiam
dicit etiam de spuma que agglutinat ad vites [illegible]
[illegible] et ad alias herbas quod ipsa est bona [illegible]
bus ulcerata et ad bothor lactea. Et dicitur de [illegible]
[illegible] spongie marine et ipse confert ad
capienda bothor lactea.

Postquam primo factum est de remissione [illegible]
[illegible] naturalis existentis in facie scilicet faciem
[illegible] intentione de conseruatione albedinis
et rubedinis ut est ipsam custodire
[illegible] albedine a rubedine [illegible] si licitum sit [illegible]
[illegible] primo [illegible] illo in [illegible]
[illegible] Color autem corporis [illegible]
[illegible] dominum [illegible] ostendit [illegible] in
profundo acciderit. Pro quo notandum quod [illegible]
color est floridus et luminosus bonus [illegible]
sanguinis tractus ad superficiem cutis. Color autem
malus a malis fit humoribus ut niger a melancolia.
albus a fleumate citrinus a colerico. Et si [illegible]
[illegible] omnia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cura [illegible]
[illegible] ex dictis. Et autem extrinsece [illegible]
ad mutationem coloris [illegible] et bal
nei [illegible] et usus acuti et malarum [illegible]
sunt ad nigredinem trahentia. Et frigus et
[illegible] et tristitia [illegible] ad colorem

[illegible] Tercium de [illegible] ut [illegible]
et [illegible] sed [illegible] ad [illegible] faciunt
[illegible] tartari [illegible] voluit facere [illegible] [illegible]
cum [illegible] annos quod in illo colore [illegible]
Et per hoc dicitur [illegible] amando [illegible]
quod [illegible] facit [illegible] colore [illegible]
[illegible] hoc facit [illegible] hic posita ad [illegible]
Que facit hoc quia [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] aromaticum et [illegible] Que autem p
[illegible] [illegible]
[illegible] colore [illegible]
[illegible] Que quidem faciunt mundificationem [illegible]
[illegible] [illegible]
colore [illegible] faciunt [illegible]
[illegible] faciunt hoc [illegible]
[illegible] et [illegible] accepte ex [illegible]
[illegible] orobi [illegible] frumenti [illegible]
[illegible] et [illegible] pulueres
conuenerint fient. Et [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] cum lacte et de nocte facies [illegible]
[illegible] et de mane cum aqua calida [illegible]
[illegible] aut furfure lauetur. Et si [illegible]
[illegible] cum illis radices [illegible]
et [illegible] in
necessitate est [illegible] utile [illegible]
[illegible] resoluatur in [illegible]
[illegible] ponatur [illegible]
[illegible] teneatur omnia in vase vitreo [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] facit pulchram dealbationem [illegible]
[illegible] cum aqua limpida [illegible] ad solem
[illegible] et aqua [illegible] Et
in fine [illegible] [illegible]
dealbatiua [illegible] et [illegible] recipe [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] argenti vivi sublimati [illegible]
[illegible] et [illegible] super [illegible]
[illegible] et incorporetur cum [illegible] et fiat
puluis [illegible] et fiet. Et [illegible] erit [illegible]
[illegible] cum oleo de tartaro et postea lim
[illegible] Dealbat etiam facie hoc [illegible]
[illegible] quantum vis [illegible] et pone
[illegible] distillato [illegible]
[illegible] medicum quia [illegible]
[illegible] ut habeat [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] filtro coletur et fiet [illegible]
[illegible] quantum vis et bulliat
in aqua [illegible] coletur et fiet. [illegible]
[illegible] duas aquas [illegible] quia
vis [illegible] et habebis aquam albissimam [illegible]
ad [illegible] argenti vivi sublimati [illegible] ponitur
argentum vivum in [illegible] ouo [illegible]
foramine [illegible] cum aliquo obturetur foramen
[illegible]
[illegible] postea [illegible] argentum vivum
[illegible] et [illegible] cum argento sublimato in [illegible]
[illegible] vitrea in [illegible] macula [illegible]
[illegible] plumbi [illegible]
[illegible] et [illegible] medium aque [illegible]
[illegible] et hoc fiat [illegible]
[illegible] Et [illegible] fiat [illegible]
[illegible] teratur et ponitur in [illegible]
[illegible] flos
albi [illegible] aqua [illegible]

Ex hoc itaq3 p9 ablutione fatiei et exsiccat9
faties liniat sutilr et vna linitio qnz suff
pluribz dieb3 Et ets ego dico q mastix decoc
ta in aqua decoctionis orobi candida fatie
facit si ex illa lauet Alb. d si pulmis ossi.
sepie ofitiat cuz vngto & cit'no et liniat
facies dealbat eaz Dixit plo sit dit azini
nu lac si cu fauo mellis sit mixtu onis ma
culas de corpe eicit et cute candiore fac
Qui u [illegible] q [illegible] mo cu oleo ros. cu
te fatiei fiat a vitijs candidiore qz facit
Cimolea fm dyas. dissoluta cu aqua si faties
inde liniat bonu colore prestat

Do in isto capto mesione fatia de his que
rubefatiut fatie dimittes il q cature
fatie quia ad meu ppositu no ptinet et
dimittes ets si nigrificat Et primo dico q lini
tio fca cu affronitro i spuma mis mixta cu oleo
viol. et aq fatie rubefacit Et baurach ass antu
ets illud id facit Dyas. dicit cardamonu vs
tuz et sinap. ruborez facit corpori hi aut dilu
cidat fatie et ipaz al stergit et colore faciat
bonu cuz pmixtioe rubedis R farine ciceris
albi farine fabaz amigd. dulciu dragantaj.
z. ij. radic. vitis albe z. j. s. fiat troc. cu albu
oui Cuz ergo vis vsuz eoz lini vnu ex eis
sup fatie cu aqua ordei et dimitte p duas
horas et ablue cuz aqua furfuris clarificat
fatiez et omez fediz cutis et fit inde color bo
nus cuz pmixtioe rubedis Si vis ets arti
ficialr fatie rubea fatie capias vgnu raspa
tuz cuz vitro et fatias ipm bulire cuz vino
albo et pa cuz illa bulitura tangas maxillas
aut alia loca vbi vis fate colorez rubeu Et
si [illegible] addit color grane hoc est melius et
tuc fatias sic R vgni raspati j. grne
s. bulliat cuz vino et fiat ut dem ets
iste color est permasurs et licet abluat
facies remanet color iste

Dicam nuc de hijs que colore bonu ef
fitiut Et dico q medicina boni coloris
in fatie grare no e nisi ipz in fatie
rubore pmixtuz cu quad albedine vel cla
ritate grare ut habet 20. tegni Dico q
onis spes mirabol. cum eaz embliti am mis
cent et ponit in eis parp amigd. dultiuz
et miscent cu melle aferut fina ro mo te
egritudinib mile et flemmatice et colore
fatiut bonu Auic mirabol. nigri clarifi
cant colore Et qn fit sepe vss mirab. indoz
fatiut colore pulchru et prohibet canos ne
veniat ante tempus Dyas. dit ficus sicca fin
uat eos qui colore palliduz hnt Allz. d
hermel. bibitus clarificat sanguiez de cola
riu et bonu fatit colore Et dit ets origanu
expellit coleraz rubeaz et humores grossos et
meliorat colore Et dit ets sic vinu ingp
quato est antiquius magis stringit ventre
et bonu fatit colore Et absol. dit de vino
vinu bonu colore efficit Serapio dicit
gumma ceruisi in mane bibita cuz vino lim
phato bonu colore efficit et auget vim et
est exptuz ut dit ets satis sit qm vtit asat
cibis suus meliorat colore eis Et dyas. dit
q sepe sit vsus eis Et bar. dit q ex eis omni

omni mane aut die qtuz est grauis ciceris cuz
eno sorbili vel aqua mellis et hoc facit quia ca
liditate et subtilitate sui sanguine vehementer
moret ad cutiz Et pp hoc in decoratione que
accidit pp frigiditatez aut opilatione aliq que
in extremitatib venaz existit faciend miscet
aut cuz cibis aut cuz melle quia ipa p se est ta
ti horroris q ipaz p se na expellet Et
dicit sap Serapio q acetuz squilliticuz meliorat
colorem et addit et fortificat et silr squilla
mirus apponat et pp supta cu trifera
dispata cuz vino subtili aut aqua sics opz
Et fm Auic id facit sirupus squilliticus Et
dit ets agar. z. j. accepta maluz colore emen
dat Et allz. dit zz. pulnizatus facit colore
expellendo colerez rubeaz et fleu suauis mo
more mediciaz soluriaz Et dicit ets crocus
efficit colore bonu Allz. ets d ysopus mixta
cum cartamo laxat ventre et facit pulchru
Et Auic. d pot ysopy sicce bonu colore effit
Dix ets cuz lauat fatiej ex aqua eius clari
ficat fatiem mirus tn eis vsus citinat
ea Mesue dit dieu de croco colore effit
bonu Rasis dix radix vitis albe assata bonu
colore fatiei reducit et facit tenlaz sup fatie
Et dyas. dit velle q sit cocta in oleo donec
albescat colore bonu efficit rugas q mulieb
desceruit et lentigines purgat Et aut brio
nia vitis alba et cucurb. agrestis id Seru ets
dyas. fatie decorat et mulieb bonu efficit colo
re frican. fatie cuz folijs madragore et pp
mandragore maioulme Auic. d vsus lactis
bibi. vald. bonu efficit colore fatiei et pp qn
sumit cuz zucca Et allz. d q pp hoc opt
lac ouinuz Et ego dico q hoc ets opt lac
caprinuz vbi lac muliez et cu suo colore nali
sit exhibituz q sepe siz expts et in vna muli
ere nuc operor et cu hoc ets impregnat
Auic dit stercus columbaz bonu colore effi
cit et dissoluat in aqua et liniat faties et id
pot stercus locuste et silr stercus lacerte Chi
molea ets dissoluta fm dyascoride cu aqua
si faties inde liniat bonu colore prestat Caro
anatis et pinguedo clarificat colore

Tractaz nuc mesione de hijs que delicti
ficant fatie Sedm dyas. fatie fatiut
mundaz et nitidaz et abstergit omez
vicinitat maculaz farina orobi albi et grossi plei
fm arte in qua aut delucidat cuz aceto et al
stergit maculas Fit aut sic farina eius
infundat orobi in aqua et postea coquat usqz
ad qrupaz sepatioez corticis postea terit et cri
bellet Dix ets seme rape siluestris miscet
cu farina lupinoz ciceris et fabaz ista mixe
limpidant fatie Dilucidat ets fatie caro
melonis vna cu seminib suis trita et cuz farina
mixta Et dico ego farina ordei aut ciceris
cuz qua postea lauet faties hoc opat et
est exptuz Serapio ets de hoc dicit caro
melonis mundificat cute et pp seme eius
qn siccat terit et cribellat et admiscet
cuz lauacro corporis Et id dit gall in 8o de
simplici medicina Et Auic mlt de carne
melonis et pp de seme eius Aq ordei sine
exterioi cortice cocti usqz ad qrupaz mediet
ipis aqu ordei est pars. j. et que p xv. pulc
ficat fatie et valor morphoe Lotio ets fca

cum aqua decoctionis lupinorum usque ad consumptionem ipsorum clarificat faciem et idem est facit firmatio fa... ne lupinorum cum aqua pluviali. Rasis dicit ... rasani clarificat faciem et etiam morphee. Serapion dicit de oleo masticis quod diluendat faciem et maculas delet. Succus porris et prassis clarifi... cat faciem linitus et precipue si addatur farina fabarum aut ciceris. Radix lilij faciem est mundificat ablutam et tersam reddit trita prius cum melle ut dicit Serapio. Et bar. dicit sit lilium silvestre album et post cum aqua sola tepida teri et misceri. Serapio dicit sit fellis capri ac... ʒ. i. farine lupini et nitri ʒ. ... commixtus in unctum extergit faciem limas et limpidam inde efficiet. Et dicit taurinum fel illinitum faciem limpidat. Rasis dicit adeps galline et anatis quem ... ad unctum clarificandum. Aliud dicitur quod adeps leonis cum oleo rosaceo cum faciei inunctus a vitijs conservat faciem et diluendat est faciem ut aqua. Recipe argenti ʒ. i. argenti vivi sublimati est ʒ. i. ponatur argentum vivum in uno loco ... permutatum fortiter et coquatur diu in aqua usque ad eius duritiem. Postea extrahe argentum vivum de olle et misce istud cum argento sublimato in parapside vitreata in qua non sit macula et agitetur quam diu ... sole cum baculo mundo et quando aspergatur modicum aque et hoc fiat donec totum manifeste albescat et quando ... stat per menses antequam proveniat ad hunc terminum tunc ultimo teratur et ponatur in ampulla plena aqua sublimatorum florum nenufaris albi et lilij et totum hoc fiet sit lac et post ablutionem faciei et exsiccatam faciem subtiliter liniatur et sufficiet quando una sola linitio pluribus diebus.

Post hec est secundum mensio de medicinis que faciem diluendant facta non nescire de hijs que faciem abstergunt. Credens ego multa dicta ... caple de lentigine et panno hic est valere. Auicenna ergo in hoc sic dixit frumentum mundificat faciem et eius farina. Dixit est synapis silvestris et bonum emplastrum sorditiei. Dixit est auicenna de semine agni casti quod mundificatum est colorem. Et radix lilij mundificat faciem ablutionem et tersam faciem et removet corruptionem eius. Serapio uult quod ipsa sit trita cum melle. Et dicit est acetositas eius abstergit colorem et aufert vestigia nigra. Galienus dicit vitellum allum assatum bonum colorem faciei inducit et tersum superficiem facit. Dicit est succus indicus cum fabis cum faba mundificat cutem. Dicit est quod synapis misceatur cum melle et adipe et cum oleo dissolvatur mundificat faciem. Alsaharavius ex succo cucumeris agrestis et farina fabarum fit linimentum bonum abstergens sorditiem faciei et fedi... tatem cutis. Dicit est oleum de mezereon abstergit fe... ditatem et oleum de fraxino et oleum de omnibus. Serapion dicit fiat emplastrum cum folijs veluti sambuci aufert sorditiem corporis. Dicit est elymolea dissoluta cum aceto faciem abstergit. Rogerius dicit oleum de tartaro abstergit maculas que eminent per ipsum et faciem mundificat. Et ego dico quod oleum de tartaro sic fit. Recipe tartarum pulverizatum et infunde in aceto et ... ponatur in ... in sacco et suspende in aqua antiecis et decoquatur sub cineribus ... ponatur in scutella terrea vitreata per tres noctes tantum quod scutellam ... et distillabit quod ... nitas nigra ... in subrubeum colorem que dicitur ... Aqua tartari fit isto modo. Pone tartarum sub prunis et sine ipsum uri donec albescat post pone ipsum in sacculo lineo suspenso et suppone ampullam et collige aquam que egreditur et erit aqua tartari. Aliud experimentum quod ... mulieres bononienses et experimentum primum cum pellem

faciei et relinquit aliam albam et lucidam et aufert fe... ditatem que est intus. Recipe aque tartari ℞ iij. saponis nigri liquidi ℞ i. argenti vivi ℞ iij. bulliant omnia insimul in vaso super prunas et cum bullierint subito ponatur vas in aqua frigida ita tamen quod aqua non ingrediatur in ipsum sed ut inferior solum extin... guatur. Demum iterum bulliant et iterum extinguatur et hoc fiat novies et ex illo facies fortiter fri... cando inungatur et multum supponatur de ipso et te... neatur novem diebus super faciem ... postea cum ipsam facies bene rubet et sudat fricetur leviter cum aliquo panno lineo mundo et cadet cutis superior alia remanente munda et candida. Unguentum est quod callos extirpat sicut mane supponatur eis. In sero autem cum aqua calida lavetur et cum ... ... quod totiens fiat donec abdeat ... Cum postquam permutatum est pellis faciei subsequatur ... alias visi unguentum et erit effectus mirabilis. Recipe anguillam et precipue marinam et excoria illam et incide eam in parva frusta et lava ipsam bene ... pastillum unum hoc modo. Pone unam petiam lineam magnam super crustam inferiorem pastilli deinde pone solum unum anguille et aliud suppone ceruse bene cocte. Secundum solum sit medulle vituli et graduatim imple pastillum cum petia revoluta cum crusta alia superiori et tunc pone pastillum in furno et sine donec anguilla sit bene cocta. Et tunc scinde pastillum et discoperi ipsum a crusta superiori et leve totum quod est in pastilla sursum cum petia et colli... ge ... egrediet per expressione petia cum manibus et collige ... per se quod expressione ... facies aut per se reponatur. Et primo itaque per sui subtilitate pone de die. Secundo quod secundo expressum est per sui grossitie ponatur de nocte. Hoc itaque unguentum sine cum pinguedine primi sine non mirabiliter diluendat faciem. Et eos se fedantes cutis tollit. Secundum est mirabile scissuras faciei manuum et pedum sanant et curant.

Plurimum autem de rugis que in facie fiunt ... tempore ... senectutis et in ... ... antique ... a siccitate dicunt illa que prohibent siccitatem ... ... que sunt illa que rugas ... ... dicit aqua ... ... in ... donec assuetur prohibitionem faciei. ... ... extendit rugas cutis et mollit eam. Avicenna dicit quod oleum de tartaro removet rugas faciei. Alii autem doct... ... ... Serapion dicit oleum amigdalarum cum pulvere radicis lilij subtiliter pul... verizate cribellate et parum olei rosacei ... unguentum tollit rugas faciei. Auicenna dicit oleum amigdalarum amararum cum melle et radice lilij et cera ligata ... ... rugas faciei in panno. Rasis dicit oleum de amigdalis. Et ego dico quod bonum est ... ... aliquid ... ... et mundificat et aufert rugas faciei. Serapio dicit radix lilij cum melle trita aufert rugas faciei. Rasis dicit ad rugas tollendas ... ... de facie removendam teratur radix cucumeris agrestis et cribelletur et cum eo facies lavetur ... ... fiat per triduum et innovetur. Constantinus dicit radix vitellus allie assata bonum colorem faciei inducit.

et tensam superficie. et secundum aliquos cocta cum vino
et illinita hoc facit. Et bar. dicit gluten piscium
dissolutum in aqua ex qua facies lavetur extendit
faciem. Unguentum de litargiro bonum est ad rugas
faciei. Accipe litargiri [illegible] de litar-
giro cuius color sit rufus et illud permisce cum
pinguedine azime. Et succo radicis canne et oleo de
fistucis aut de semine lini et fiat unguentum et aliud fit
cum pinguedine anatis aut galline. Ipulcis dicit
ut mulier claram et tensam habeat faciem succum morsus
galline cum melle et litio et aceto acerrimo et indi.
ce suffumigas et ex eo mulier faciem purgat tensam
faciem habebit. Et multa est dicta sunt. in aliis
capitulis que huic conveniunt quare cum expedit vide

Dixit Gal. creatus est homo rex omnium animalium et
factus est erectus supinus. Alia vero animalia humilia
et dimissi capitis sunt ad illum. Sic ad interiores
sensus exteriores ut visus sui specialitate est sic rex.
Alii autem sensus ut subditi sunt huic. Unde et organum
eius super omnia alia organa sensuum aliorum est
in superiori collocatum. Creavit autem ei altissimus
auxilia duo scilicet supercilia et palpebras. palpebras
... per supercilia fit visus acutior et a nocumento [illegible]
ab [illegible] possibilium in oculo cadere defensaculum.
extitit palpebras ut cooptorium constituit oculo
ut a nocumentis contingentibus et accidentibus est possibilibus
in ipsum cadere defensaculum sibi fiat. [illegible]
de dispositionibus superciliorum et palpebrarum solum sanitatis
ad [illegible] et [illegible] [illegible] dimittens
[illegible] multa [illegible] in aliis libris et [illegible]
que pilos generant in superciliis. Et pro notitia
huius recurre ad capitulum superius positum quod isti conveniunt
pro multis huic necessariis. [illegible] dicit quod cinis [illegible] vini
[illegible] lenticis facit crescere capillos vel pilos in super-
ciliis. Et dicit qui unguentum plumbum et stagnum cum pin-
guedine aliqua cum manu si fricas supercilia conservat
eos augmentat eos et [illegible]. Constantinus dicit si in
mortario plumbeo cum pistello plumbeo terra si-
gillata cum aceto et melle et sepo anserino sit [illegible]
ta est bona pilis superciliorum cadentibus. Rasis dicit
splen agni assum et tritum et liquefactum cum sepo ursi
alia [illegible] vini et alleo donec fiat ad spissitudinem
instar mellis. Deinde si ex eo supponatur supercilio
depilato renascuntur pili. Et id dicit albertus de adi-
pe agni. Queratur autem super capitulo de prolongatione
et multiplicatione capillorum quia hic est valens.

Sermo iste sit de casu pilorum palpebrarum.
Serapio dicit quod mirobolani dactili miscentur
cum nardo aut spica nardi confert casui pal-
pebrarum et reprimit carnem superfluam earum et mun-
dat ulcera. Et Avic. dicit sic adiuvatur os deambulo-
rum et extinguitur et abluitur et stat in alcohol loco
[illegible] et retinet pilos palpebrarum et facit [illegible]
[illegible] cum nardo i. cum spica nardi. [illegible] bona
in ulceribus oculi et ortu pilorum. Et [illegible]
[illegible] de spica humidate [illegible]
[illegible] palpebrarum confortat. [illegible]
pilos in palpebris quando ponitur in alcohol et [illegible]
[illegible] forsan in hoc est fortior. Dicit etiam Serapio
quod palpebre depilantur per aliquos humores acutos
et remanent quod non augentur pili nec multiplicantur.
Lapis lazuli desiccat humiditatem [illegible]
et locum infrigidat. Et [illegible] ad hoc ut [illegible] in-
tus et administretur in pulvere. [illegible]
Serapio et filius. Et multi quoque medici [illegible]
fumos qui fiunt ex fortibus [illegible] que [illegible]

medicamine palpebrarum [illegible] est egritudo cum
qua pili que dicitur sulach et est egritudo cum
qua pili cum durities et rubore cadunt et [illegible]
et [illegible] hoc operatur. Et etiam dicit Serapio quod
[illegible] administrant in collirijs que preparantur ocu-
lis et in unguentis que faciunt nasci pilos palpe-
brarum qui ceciderunt et debilitati oculorum et lacrimis.
Et dicit etiam quod ysopus humida miscetur cum [illegible]
[illegible] confert pruritui lacrimali oculorum et grossiti-
ei palpebrarum et pilis cadentibus ab eis. Et Gal. dicit
in quarto de simplici de armoniaco [illegible] et ipsum [illegible]
ipsum terentes et pulverizantes utuntur. Sicut ad
augmentum pilorum qui sunt in palpebris cuiuquidem
ab humidorum acredine decadunt qui nec crescunt
nec sumunt alimentum non sumentes [illegible] acredine
ad [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et confortat in [illegible]
Et [illegible] est dicit in [illegible] de cineribus lignorum et
[illegible] dicit et lignum ebenum et [illegible] et [illegible]
Et [illegible] qui libanoti est [illegible] qui vocatur [illegible]
[illegible] fortior est istis. Ad hunc vero magis [illegible]
cedri. [illegible] autem acrioribus quidam in pilis no-
minatis palpebris. Avic. dicit lapis lazuli in hoc
[illegible] proprietate bonos efficit pilos palpebrarum a proprie-
tate quam habet in hoc est ultimum. Et Serapio dicit
quod infrigidat palpebras quando palpebre depilantur
[illegible] humores. [illegible] dicit [illegible]
[illegible] facit capillos confortat et [illegible]
[illegible] que [illegible]
[illegible] Receptum ad [illegible] pilorum palpebrarum [illegible]
anthimonij [illegible]
[illegible] anili [illegible] folij [illegible] terantur et [illegible]
et administrentur.

Item [illegible] non solum generat pilorum in pal-
pebris [illegible] et in superciliis [illegible]
[illegible] ortum [illegible]
[illegible] qui ordinaverit [illegible]
in hoc capitulo. Alij [illegible]
[illegible] supposita loco [illegible] pili palpebrarum [illegible]
ciliorum evellitur et superfricata prohibet ortum
pilorum. [illegible] Serapio dicit etiam quod [illegible]
canis [illegible] quando ponitur super pilos palpebrarum
et superciliorum evulsos absorbet eos et [illegible]
de opio qui [illegible] libri Galieni in [illegible]
de sanguine [illegible] [illegible]
[illegible] auferenti pilos [illegible] sup-
ciliorum non amplius eos [illegible]
[illegible] [illegible] falsum. Et Avic. dicit quod [illegible]
sanguis [illegible] loci [illegible] dicti pili evulsi non
amplius nascuntur. [illegible] dicit [illegible]
[illegible] pilos palpebrarum evulsos [illegible]
nerare non sinit. Albertus dicit fel [illegible] palpebris
et superciliis suppositum depilatorium facit [illegible] quia
acutissimum est et forte facit id in alijs pilis.
[illegible] dixerunt fumatur cineres [illegible]
pilorum [illegible] et misceatur cum [illegible]
cedria et inungatur locus et ortus prohibetur [illegible]
pilorum qui pungunt oculos. [illegible] dicit [illegible]
[illegible] cinerem cum aceto solue et pilos
palpebrarum evelle et inunge et ulterius non [illegible]
[illegible]. Rubigo etiam ferri superlita loco ortum
prohibet eorum locorum. Multa etiam sunt dicta super de
prohibitione ortus quia hic valet quare cum expedit illic vide

Si pilus contingit ut pili palpebrarum orbicu-
laris nascantur quare ex eorum [illegible] ac-
cidit ut oculum [illegible] et pungat

[illegible] p[er]cent. ista [illegible] dicit [illegible] fac
[illegible] pilos et [illegible] cum aliis et cum stilo
[illegible] imponat[ur] [illegible] ex hoc [illegible]
adhereant aliis [illegible] adhe
re[n]t. facit pilos palpebrarum qui pungunt oculos.
[illegible] operat[ur] albumine ovi et maxime
mixtum cum olibano pingui. Et [illegible]
[illegible] sanguinem et [illegible] [illegible]
[illegible] in hoc est [illegible] [illegible] que e[st] in [illegible] et non [illegible]
[illegible] ut pili [illegible]
[illegible]
[illegible] albu
cas. Alius modus est ut pili evellentur cum pin
cirolis et post cum limatura ferri cocta cum aceto
liniatur vel cum sanguine ranarum aut alio modo de
super dicto ad prohibendum ortum pilorum. Et [illegible]
de [illegible] et quod si ipsi evulsi sunt et cum stilo in
loco ortus pilorum ponatur [illegible] limaturam [illegible]
ipsa agglutinat et rectificat locum pili et [illegible]
cum aliis adherere et non nocent oculis ut dicit [illegible]
[illegible] et hoc est expertum. Alius modus est ut ipsis
evulsis [illegible] locus ut desiccetur [illegible] cum [illegible]
de [illegible] ut dicit thesaurus et hec est recepta. Recipe
gummi arabici dragaganti albes [illegible] [illegible]
tum piperis amidi rubee tinctorum [illegible]
[illegible] ana ʒ ij. sarcocolle [illegible] ana ʒ [illegible]
thure [illegible] lilii galle [illegible] ana ʒ j sarcocol
le armoniaci ana ʒ iij. dissolvatur armoniacum cum
aqua putei et sucte [illegible] et alia bene
pulverizentur et fiat [illegible]. Alius modus est
ut ipsis evulsis et palpebra eversata locus pi
lorum cum cauterio subtili cuius caput sit curvum
cauterizetur et post super oculum albumine ovi cum oleo
rosarum mixtum cum cotone apponatur. De pedi
culis huius loci satis dictum est. [illegible]
[illegible] pilos [illegible] [illegible] in oleo et
[illegible] anseris [illegible]

Relaxatio palpebrarum est elevatio palpe
brarum superiorum usque quo non possit elevari et
forte augetur [illegible] et [illegible]
[illegible] oculum et ledit [illegible] [illegible] thesaurus
e[st] [illegible] humorum vel humiditatum. Et [illegible]
quod aliquando e[st] ex lesione [illegible] palpe
bras et aliquando [illegible] In cura ista habes duas
intentiones. [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum [illegible] Et [illegible] si fu
erit [illegible] [illegible] palpebras [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] aloes croci [illegible] acatia et [illegible]
Si fuerit antiqua et ista non valet [illegible]
[illegible] palpebre ad
formam folii [illegible]
[illegible]
Capiatur ergo pellis cum [illegible] aut alio modo et
cum forficibus incidatur et [illegible] pellem pelle
cum acu [illegible] cum pulvere incarnativo
incarnetur et consolidetur. Alius modus est ut fiat cum cau
terio actuali curvo et post consolidetur. Alius [illegible] modus
ut fiat cum [illegible] [illegible] ergo super
cartam bom[bicinam] [illegible]
[illegible] donec [illegible]
[illegible] et [illegible] caustica. Deinde
eleuetur cum butiro arsura et post consolidetur et in
carnetur ut sepe in aliis dictum est. Et [illegible] hec
[illegible] in ista [illegible] vel [illegible]
loci [illegible] [illegible] in palpebris [illegible]

ipsa evelluntur et sic de aliis similibus

Reversatio palpebrarum est earum separatio talis
quod oculum cooperire nequeunt et est similis oculo
leporis. Fit autem ex mala situatione palpe
brarum vel suctione vel ex spasmo lacertorum aut ex
carnositate generata infra eas. In cura ista habes
duas intentiones. Prima est facere purgationem et
ordinare dietam [illegible] peccantem ut sepe dictum
est et ex te cogita. Secunda intentio completur hoc modo. Si
siccitas sit [illegible] fuerit ex siccitate aut non. Si
fuerit ex siccitate oportet humectare palpebram cum
oleo [illegible] cum balneo mucillaginis fenugreci et pingue
dine galline. Et ista experta sunt ut dicit Avicenna. Si
autem ista non valent [illegible] ut dicit albucasis incide
palpebram et extende eam et pone in [illegible]
[illegible] plagam aptam talem quod generetur caro
et pellis [illegible] [illegible] Si autem provenerit a
carne superflua [illegible] [illegible] eam consumere cum pul
veribus corrosivis ut est sicut viride et aliis
similibus. Aliqui autem faciunt cum cauterio actuali
quod laudo [illegible] [illegible] ledat etc.

Palpitatio fit quando in palpebra ipsa [illegible] fit a
ventositate inclusa in palpebra et quia
multa dicta sunt [illegible] in primo libro conferre in
ventositate [illegible] in capitulo de apostemate ventoso et in capitulo
de hernia ventosa illic ergo queratur cum opus
fuerit [illegible] autem pauca scribantur. Avicenna dicit [illegible]
[illegible] palpitationem palpebrarum. Et dicit [illegible]
hominis [illegible] cum melle in vase eneo [illegible]
albuginem oculi et confert palpitationi. Multa [illegible]
embrocationes et inunctiones possunt fieri ex rebus
[illegible] et [illegible]

Accidit sepe cadit palea a pulvis [illegible] amo
tione indiget eo quod visum impediunt.
[illegible] cum [illegible] removet ea que
sunt in oculo [illegible] illa que sunt in oculo adheret
illi et loco [illegible] aliqui faciunt cum [illegible]. Et aliqui faciunt
oculum cum aqua calida aut tepida et [illegible]
[illegible] multum de lacte mulieris. Et si ista non [illegible]
[illegible] locus [illegible] elevatur palpebra et removetur pa
lea [illegible] vel cum [illegible] ut iam sepe feci
aut [illegible] alio modo ut [illegible] et patet satis

Sunt enim iste excrescentie [illegible]
[illegible] in lacrimali et [illegible] sunt [illegible]
dicuntur de genere [illegible] et [illegible] mollia
sunt et sanguinolente sunt de genere [illegible]
[illegible] moralium. Si fuerit [illegible] cum cauterio
potentiali removeatur respiciendo semper oculum.
Si morales removeantur cum ligatura et in
cisione vel cum medicinis causticis [illegible] et in [illegible]
sidue procedas in consertatione loci vel cum albumine
ovi quod in mala compositione [illegible] optime principium
[illegible] loci consolidetur et hoc de albumine ovi fit
ne locus apostemetur. Et si aliquid carnis remana
serit corrodatur et desuper pone totum [illegible]
in albumine ovi ut apostema quiescat. Et fac
[illegible] carnis accidit in lacrimali [illegible]
[illegible] ne veniat incisio ad car
nem [illegible] et accidat [illegible] cursus lacrimarum ut
[illegible] in proprio capitulo dicitur et hoc sufficit.

Oftenus in 3o de accidenti et morbo [illegible]
oculorum [illegible] illas que nocent actioni visus et
iste sunt duplices nam quedam sunt [illegible]

toti oculo ut sunt apostemata et inflationes quedam particu-
lares ut egritudines palpebrarum panniculorum et
dispositio mala humorum spirituum. Et ideo Galienus libro de accide-
nte et morbo dicebat In speciebus quidem actibus triplex
est similitudinis dicta una quidem in primo organo velut
in cristalloyde patiente secunda in spiritu visiuo a cerebro
per nervum opticum descendente 3a coadiunatibus
ut sunt omnes alie particule. Et subdit quasi egritudines
quedam sunt consimiles que sunt in omiomeris partibus quedam
vero in organicis partibus quedam vero comunes que in utrisque sunt
Et licet iste egritudines possunt esse in omnibus partibus melius
propter naturam oculi quando accidunt in eis quadam suscipiunt proprie-
tate que magnam diversitatem facit in curando. Et ideo
dicebat Iohannes quod quedam sunt egritudines oculorum que mul-
tum sunt quiescentes aliis membris ut male complexiones
solutiones et apostemata quedam vero proprie ut lacrime panni
cataracte et sic de aliis. Multe namque fuerunt pas-
siones oculorum namque Iohannes dicit eas fore 98. Aliqui
alii dicunt eas fore 40. Alharaui dicit eas fore 60.
Alchanamino solo dicit quod ipse medicat [illegible]. Et
attestatur quod Galienus posuit 100. et quidem Almansor posuit
99. Benevenutus de paucis tractavit. Hic autem fit
mensio de aliquibus de apostematibus oculi et de ulceribus
iam facta est mensio. Cause autem harum egritudinum et
similium sunt primitive antecedentes et coniuncte
Galienus in toto libro interiorum simpatias et pro-
patias esse per passiones et per se dicunt. Coniunctio-
nales sunt que veniunt in alia parte. Propria vero
est quando veniunt propter causam propriam in eodem membro ex-
istente. Que quidem cause generantur ab humoribus
a malo regimine in corpore generantur [illegible]
oculorum debilitate ut dictum est sepe. Signa
oculorum apparentium sunt satis manifesta visui et sig-
na harum egritudinum. Que vero occulta sunt in[illegible]
indigent perscrutatione interiorum primo iudicantur [illegible]
sunt difficiles eo quod oculus est intricate compositionis
ut patet in anathomia et cum hoc est sensibilis partis
ut 3o tractatu et medicamina que competunt ei sunt artifi-
ciosissima magne et cum hoc multe dispositiones in
unum sepe coniunguntur. Cum istarum dispositionum oculi
sunt quinque intentiones. Prima est in rebus aliquibus
observandis. 2a est in materia antecedente que indiget
evacuatione. 3a est in vita ut amplius materia que peccat
non generetur. 4a est in materia coniuncta ut ipsa re-
moveatur. Regule observande sunt iste. Prima quando cum
egritudinibus oculi coniungitur soda et dolor aut
fluxus quod illa sunt primo sedanda antequam ad curam egritudinis
oculorum procedatur. 2a regula nulla operatio particularis
fiat in oculo quousque caput et corpus fuerint
purgata et rectificata. 3a regula quod omnis operatio
particularis in oculo sit delicata et mollis [illegible]
quo sit possibile exercenda. Quarta regula est quod
operatio fiat in loco claro non ventoso. 5a regula
applicando melius est multiplicare vices quam quantitatem
tantum. 6a medicina oculi sit bene depurata et prepa-
rata ad ultimum trita et cribellata aliter enim plus
lederet quam iuvaret. 7a est quod ante operationem medi-
cinarum oculus bene lavetur cum aqua calida. Ultima
regula quod non accedat ad operationem nisi sit sub-
tilis et ingeniosus et bene videns et manus habeat
firmas. De 2a 3a et quinta intentione dicetur hic
secundum singulas egritudines.

Lacrime ut dicit Benevenutus veniunt per lacri-
malia in quod foramine parvo quasi insensibili
in fine pilorum ex quibus lacrimatur oculus
[illegible] et ideo dicit Avicenna quod est egritudo in qua oculi
sunt semper humidi et infecti humiditate aquosa

a capite ad oculos descendente. Et Iohannes dicit quod aliquando
descendunt per venas exteriores et aliquando per interiores. Et
Halialas dicit quod aliquando descendunt per venas exteriores et
quandoque per interiores. Et Halialas dicit quod quandoque descendunt ratione
rarefactionis pellis oculi et aliquando ratione compressionis unde
dicit quod si spongia esset plena aqua et fieret compressio ex-
iret aqua ita est in proposito. Pro quo nota quod lacrime
sunt duplices quia quedam voluntarie et de istis non est
sermo et quedam involuntarie que causantur duobus modis vel
virtute attentive et digestive oculorum sicut ad imperi-
quus morti et de talibus non est sermo hic et de istis
loquitur Ypocras prima pronosticorum. Alie sunt que causantur
ex multitudine materie et descendit a cerebro ad ocu-
los ut patet in senibus et in aliis hominibus oculos
valde humidos. Causa harum dispositionum est repletio
capitis et totius corporis aut oculorum debilitas naturalis
aut accidentalis vel abscisio vel diminutio car-
nis in lacrimali aut eius parvitas. Signa harum
sunt satis nota. Materia autem ipsarum cognoscitur per tactum
nam si sentiuntur lacrime frigide significatur quod materia
est frigida. Si autem sentiuntur lacrime calide sig-
nificatur quod materia est calida. Iudicant Auctores propter hoc
quod que sunt naturales et propter abscisionem carnis in la-
crimali non curantur et non bene. Et que veniunt a
parte intrinseca sunt difficilis curationis ut testatur Al-
choati. In ista materia habes duas intentiones. Una est
universalis alia particularis. Universalis intentio que est de dieta et
purgatione completur ut dictum est supra in de ulceribus
oculi et in obtalmia quare illic vide. Ben-
venutus dicit quod in hoc casu emerlin [illegible] progatum
et ob hoc laudat cauteria posita super summitatem
capitis et cauteria in fontinella brachiorum et sec-
tiones facte retro collum sunt etiam utilia multum. Dicta
Confortatio et desiccatio capitis secundum Galienum habet lo-
cum cum abrotano et storace. Avenzoar scalpellationes
aut synapizationes super proram capitis in hunc mo-
dum ordinat. Recipe ciaomini macis piperis corticis cit-
[illegible] cum aqua rosata vel alia secundum tempora
anni et infirmi dispositionem et dicit quod est experimentum
suum et fuit patris sui. Rabi moyses in suis
afforismis est hoc accepit. Non obliviscaris tamen
quod principalis queritur repercussiva domestica ut est
aqua rosarum albumen ovi et sic de aliis. Particularis
intentio sit completa. Et primo dicit Iohannes hoc alcool
valet. Recipe lapidis [illegible] marcasite lote tusie prepa-
rate ana ℥ j. margaritarum ʒ s. sief mem[illegible] aloes
ana ℈ j terantur et cribellentur et fiat alcool. Et
[illegible] hec sief valere. Recipe tutie ablute
et infuse in aqua mitri ʒ j. corall. alb. [illegible]
sief [illegible] modicum combustorum sumach gallarum
[illegible] cum aqua infusionis dragaganti et
gummi arabici dissolvatur in aqua et fiat inde colli-
rium. Illud Avicenna et Mesue expertum. Recipe succi gra-
torum acetosorum cocti usque ad consumptionem medietatis
lb. s. aloes sief memite libras iij. croci ana ʒ iij. ing[illegible]
ʒ vj. misceantur et ponatur in vase vitreo ad solem
per 40 dies. In causa frigida vel hoc conferens ad
lacrimas et ad humiditates et etiam ad relaxationes
et gravitates palpebrarum. Eo forma est hec. Recipe
capitum vipere sine sale adustarum antimonii tutie
albe et viridis ana ʒ ij. camff. [illegible] partem ʒ j. mag
infusum sit aloes aut aqua feniculi aut aqua
ferri in qua aloes sit infusum namque stringit in oculis
et addit in visum et lacrimas stringit quod expertum est.
In simplicibus loquor. Et primo consilium dicit betonica
potata lacrimas stringit oculorum. Pulvis [illegible]
[illegible] facit claritatem ut parte oculorum lat-
[illegible] est consilium antiorum pulverizatum

et instillatur lacrimas stringit. Et in senibus humores oculos humidos eos inclinans reddit et omnes maculas curat maxime si parum musci addatur miscetur cum eo. Et bar. dicit quod lacrimas exsiccat que sunt cum acuitate aliqua. Et quod inmisceatur cum immittitur cum albumine oui aut cum lacte et collirizetur. Plat. dicit sarcocolla potest lacrimas stringere et quodammodo facit hylarare facere et venenum oculorum prohibere. Et alibi dicit quod cum croco sit inmixta collirium est factum ex iudicio croci et lacte mulieris lacrimas stringit et venenum oculorum prohibet. Stringit etiam lacrimas succus foliorum olearum collirizatus. Dicit plat. miscetur colliriis et nobilibus. Et est optimum potest sistere lacrimas colliriis mixtum. Et dicit psilium in aqua infusum ocult lacrimalibus cito prodest. Et quidam cum aqua rosacea instillatum preparant et conferunt sunt cum sit nimium calida. Haliab. dicit succo cepe naricis collirizetur oculi lacrimas stringit fortiter. Dicit etiam lacrimas stringit puluis coralli rubei. Et sapio dicit quod visum abstergit et lacrimas desiccat desiccatione forti. Constat. dicit quod lacrimas siccat et pruritum oculorum tollit. Et diasc. dicit quod confortat oculum abstergendo et exsiccando humiditatem fixam in eo et propter quod est ad hustum ex eo et abstergit ulcerum vestigia et est quietiens lacrimas. Fiat etiam ouc acbe vite in olla rudi subtiliter trite et pulnizare et cribrate et imposite tollit ardorem et lacrimas. Et dicit quod aqua decoctionis psilli ocult sepe lotis lacrime siccantur. Rogerius dicit aqua sublimata ... eufragie incipit palpebras tue... attenuat et maculas tollit vel frangit cum eo cum sit frigida. Et guilhelmus de vaiga dicit ego autem mirabilem experientiam habeo in sedatione prurit... oculi et destructione lacrimarum et est herba quam multi dicunt esse degenere pedis columbini que in lapidibus et siccis crescit ut plurimum eius folia sunt rotunda sicut folia malue sed sunt sicut petrosilini dimissa ad albedinem et habet multos ramos ex vnaquaque subtiles et rubeos et flos eius est viridis et acutus sive in acutum tendens. Hec confortat et sunt ... ij. atrip. ʒ. ij. thutie sublimate trite ʒ. ij. salis ʒ. j. vini boni subtilis et albi quantum vna ad medium bonorum et in vase vsui suet et de gutta vna oculi collirizetur posita in lacrimali non erit effectus eius inmirabiles

Et autem quod primo de pruritu et corrosione lacrimalis qui fit a materia ... illic ... descendente a ... purgatur cum ... cum psillio et thern ... cum succo rosarum. Et dicta ordinata sunt ... dicam que in ... quiescunt et constringunt lacrimas. Dixerunt aliqui antiqui quod pruritum tollit oculum aloe cum vino inixtum sum quod non exsiccat humiditates oculorum. Sapio et dyas. dixerunt quod aloe mixtum cum melle aufert pruritum oculorum et lacrimas et bar. miscetur ipsum cum melle et vino. Dicit etiam dyas. misine fumus pruriginem compescat et lacrimas et stringit. Dicit etiam aqua decoctionis ... spire oculorum pruriginem aufert. Confert etiam pruriginem lacrimali sum dyas. cinis lane siccate subtilissime cum radio imposites. Dicit etiam albumine oui oculorum extinguit ardorem et dolorem compescit. Sapio dicit combustum ebanum in olla terrea donec fiat carbo deinde abluatur donec sicut abluitur intuticia est autem medicina ... et est quietiens oculo et pruritum eius. Et dicit cerussa fert

collirium factum de sumach pruritum oculorum. Et dicunt agrestis facta sum artem confert pruriginem oculorum. Et confert ad pruriginem palpebrarum et specialiter dico de albumine oui et tollit ... tes que sunt in eo. Cum pruritus est qui apparet in oculo ex humore flegmatico salso sum serapionem. Hoc mirifice acatia mixta cum aliis medicinis oculi. Et iuuat etiam pruritum a flatu salso sedat succo cepe mixtus cum thutia et impositus. Apules Vniculam cum polenta imposita tollit ardorem et tumorem oculorum. Fidelis dicit pinnex ex tmetis ter in oculis inmissa ardorem et lacrimas tollit. Serapion autem multum prodest corrosionibus lacrimalibus fumus eleuatus a ligno pini et confert fluxum lacrimarum sicut sapo et galienus dixerunt et dicit stercus lacte pruritum albuginee confert et acuit visum. Et dicit cum lac infulgetur in oculo confert obtalmie et ... medio ... caldarum effusarum ad oculum ... Haliab. dicit ... argenti si ... et lauetur purificat visum et desiccat morphea oculorum. Multa etiam dicta sunt supra capitulo de pruritu et ... palpebrarum ... quare illa capitula ... Et ... que dicta sunt in capitulo de ... lacrimarum ... pruritum oculorum et ad lacrimas valent

Ardor et incensio fit sepe in lacrimali et fit a materia calida valde remote ... fiat ergo purgatio ut in omnibus talibus. Deinde fiet cum elentia succi rosarum ... alio modo ut tibi placet dispensata cum aqua frigida aut ... Dicta autem ... frigida et hum... ... est ... Dicit ... galienus dicit de folio viol. supponitur ventris ... inflammatione faciente vel in oculis. ... ossa dactil. vnctione oculorum tollit ... aut sicut sepe dictum est qua cum melle. ... Dicit lac ... cum succo ... inpositum oculo tollit ardorem. Apules dicit folia mandragore recentia cum polenta tonsa oculis supposita ... oculorum valdissime prodest. Et dicit vmbilicus cum polenta impositum tollit ardorem et tumorem oculorum. Rogerius dicit aqua que vite mala in vere colligitur ... oculorum et arsuras remouet ... ... dico quod hec aqua ... cum albumine oui bene mirabiliter

Humiditates in oculo fiunt duobus modis vnus vero humor qui descendit a capite ... ex mala regimine. Alius vero humor qui descendit a stomacho ad caput vero cum ... aqua ... et ad oculum descendunt. Ita diceret aliquis quod isti vapores ... in aqua cum caput ... congregate ... calide et humide ... quia humor ... calidi ... congregate ... calide et humide ... in capite sunt quod ... ad ... quis quibus si occurrerit vapor aliquis ... a frigiditate illa et in aquositate ... ... vapor ... non ... est modo potest euitari humiditas in oculo vero male assidatione ipsius oculi et est patet. In cura ista habes tres intentiones Prima consistit in purgatione ... aut ... vel alio modo sum quod materia ad oculum descendit ...

li causa fuit caput cuz pill. cochijs purget. Ita intentio apleat cu dieta debita scdm necessitate ma'e peccantis et ad siccitatem declinans. De 3a inten. pa'rum loquar quia ad medicos phicos pertinet. Et q2 est multa dicta in ca. de fluxu lac'imarum. Et valent fortis igit dicti sup et confortantibus membrorum. Dixe confortatiuus succus rute cu aloe mixtus oculi humidis prodest. Et. liuis d'aloe procedit cursum anguli lac'imalis et exsiccat humiditatem eius. Dixe itez confortatiuus succus radicis affodillorum cu modico mirre et croci in vino dida'a decoctus fit optimum collirium q humitates oculorum et palpebras se mundantes siccat. Et. liuis d' in nnab. citini valent oculo mollificato et conferunt in eb' que confluunt fco ex eis alchool. Et. Fidelis dicit q enne ros conbustarum oculos siccat et sanat [illegible]. Alle. d' q combu'tur gallia marina et ponuntur in oculis desiccantur humiditates oculi et stringunt sanguinem.

Ingrossatio et eminentia oculi fiunt triplr. Scdm. liuis. aut propter inflationem et repletionem ma'e aut propter vehemente coartatione quam Ihesus vocat suffocatione sicut a3 in vomitu et clamore et in labore partus. Aut propter vehemente mollificatione lacertorum eius et mineralium eius fit a causis q'rijs euacuatiuis et consumptiuis ut in ethica et in febribus pigilatiis aut a causa contristante aut casus. In cura ista hes duas intentiones. una e vlis et alia est particularis. Prima apleat cu purgatione. fiat ergo purgatio cu pillis cochiis. Dieta sit ut dixi in ca. de obtalmia ventosa. fiat enibus fuxe collirium. Et. 2a intentio apleat hoc modo. R' prunellorum et oliue foliorum et mat. fiat pecia aut bombice et ponat sup oculum. Albucasis posuit hoc. R' acatie aloes thuris sarcocolle ana et fiat ex illis linitio lamina plumbea est posita sup locum valet. Auic. d' q ex medicinis conferentibus in egressione et eminentia e ut fiat emplastrum cum farina fabarum ros thure et albumine oui. Lagenatus cum albumine oui valz multum. Sitonia est cocta cum lentibus multum valent. In matie et profunditate oculorum regimine ethecorum multum prodest et fomentare multum locum cum lacte tepido et aqua dulci tepida et mungere caput cuz oleo viol. et emplastrum factum ex arindo croco floribus vino et lacte cum medulla ouis aut bouis prodest valde. Sequitur de strabositate oculorum.

Strabositas oculorum est visus [illegible] obliquatio [illegible] sponitur humor cristallinus et per consequens totus oculus vel ad [illegible] aut ad inferiorem vnde d' gal. 4to. de accidenti morbi. Si capud lateria inf. digitu vel noctu sursum aut deorsum duplicata om'a apparere putant. Et causa q2 spes rei vise no' vniuntur ut dicit vni et q2 no' vniuntur no' est debite visio et causa satis pz. Et obliquitas fit qnq2 ex vana sect ut assiduitas aspectus ad partem illam ad qua' fit obliquatio ut facit impressio cu digito facta sub oculis. Et appo lumis aut picture ad vna' pte maxie in pueritia propter quam eti dicitur nutrices se multum cauere. Etia fit ab inf ut propter spasmum aut paralisim ut est contingit in zoda forti epilia tam tortura. Que aut fit in pueris rectificari pot per q'rium aspectum ut si candela aut aliquod lucidum vel coloratum ad oppositam partem ad quam respicit ponatur. Et Ihesus

laudat aqua pulmonis collirizatum. Et Auic. laudat turturis sanguine puluizatum et distillatum in causa sicca. Dixe est q in strabositate facta ab humido confert caput repurgium factum ex succo foliorum oliue. Et dicit est q in causa sicca frequenter supponatur oculo emplastrum albumis oui et olei ros. cum pauco vino et diebus pluribus teneatur. In alijs vero si accidat propter aliquam egritudine cura illa e etia illarum egritudinum.

Quoniam frangitur oculus et ipse pupilla scdm Auic. prout nam contingit maxime propter percussione vel casum supponatur emplastrum factum ex farina fabarum ros thure masculo et albumine oui. Sapio pro facto hoc emplastrum sine thure. Et d' est sapio q confert eminentie oculi. Et dicit ossa dattilorum cuz melle conferunt exitui oculi et cuz succo foliorum oliue et ipse siluris et [illegible] cu intus. Vel. auic. sic dixe succus foliorum omnium oliuarum confert egressioni oculorum et vlceribus cornee et fluxui. Si domestica sit quietiora oculo q siluestri [illegible] possunt folia cocta. Et decoctio foliorum [illegible] fomentatione est vtilius. Dixe est liuis [illegible] folia sedant obtalmiam et exitum oculi [illegible] est eminentia pulpe solius tunc conferunt quecunque dicta sunt in hoc ca. oculo eminenti conferre. Et ipse e plurimum q fit ex farina fabarum et alijs. Alle. d'. lap. thurtia est frigida et sicca et cuz in medicinis ponitur oculorum et creditur q stringit pupillam eius dilatatam.

Post tractatum iam est mentio de egritudinibus angulorum oculorum et de egritudinibus in quantitate et figura oculi q2 dispoes preteriam cadunt etiam in oculis ex parte colorum ipsorum. Ideo in hac parte mentione de ipsis facta incipiendo de remotione albedinis oculi et hoc e q2 frequenter infantes nascuntur cuz superflue oculi glaucis sive varijs. Et d'cunt oculi gattinei scdm Dyascoridem q2 qualis prius tingi non erit bono. Rasis dicit si puer nascatur cuz oculis variorum colorum cuz lactauit eum mulier nigra statim per dies v. aut vij. statim assumet oculi colorem ad nigredinem. Aliqui antiqui dixerunt q si caput pueri liniatur cum cinere auelanarum facit oculos tales nigros. Et dyas. sic dicit de auella. q aliqui dicunt q cornu eius cum corio illinitum oculos gattineos inficit. Serapio dicit q auelane combuste et cuz oleo capita puerorum inungantur. Et bar. dicit q solus cortex inungatur et sicut dem est applicetur. Serapio dicit chimolea admiscetur cum alchool ad denigrandum oculos. Si aut glaucedo oculorum ex egritudine est tunc sic dixe alle. q aqua croci distillata in oculis valet hominibus qui habent oculos glaucos ex egritudine. Et. liuis d' fit ex croco alchool ad varietatem acquisitam in egritudinibus. Ego est dico q agens denigrat albedinem oculorum de qua nunc dicitur est conferunt in hoc casu. Et ista et aliqua q dicunt in ca. de remotione cicatricis oculi hic valent et ipse q dicatur illic de gumma oliuarum q're quod oportet vide.

Causatur quandoque albedo quedam in oculo et albor que tamen non sunt vestigia vlceris sed ab aliqua subtili humiditate causantur ad oculum defluenti. Et de hac in primis dicemus. Et cum purgatione et dieta ordinati ut inotum ca. presuppono. Sapio dicit cyniamomum mundat et aufert vbi humore lactea que est in oculo oleo de fenugreco mixto.

Apuleus dicit de albore q est in oculo herbe ro-
rismarini succum commisce cum melle antiquo et si in
unges liberabitur // Fidel' dicit si succus eius fres
cus in nares emiss pis nimium capite vel nares
restrictio excludit alborem // Const. dicit stercus muris
valet albedinibus oculorum puluizatum et in oculis im
missum // Rahab dicit urina hominis albedinem
prodest oculorum // Serapio dicit fex vini antiq.
qui terit cum oleo de alcanna albedinem abstergit ocu
lorum Et ex margarite sunt quecumque in alcool
et confert albedini oculorum et deleant albedinem que est
in oculo Verum quia fortificant neruos oculorum
Alle. dicit quod cathma auri confert albedini oculorum Et est
non dubito que dicta sunt in precedenti cap. de vnotione
cicatricis huic valent et precipue quod dicitur de gumma oliuarum
si quis autem vellet oculum dealbare fiat quod dicit rasis quod
puluizatur de puluere ossis corticis incurrit cicatricem
propter albedinem que accidit in oculis etc. Sit ergo
fines timentes deum qui oz

Permisso igitur communi et particulari quod in hac
dispositione oportet procedere sicut in aliis solum dicta
particularia approbata que in hac intentione
sunt per auctores // Pro quo nota quod macula ru
bea non est aliud quam sang. coagulatus coadherens
coniunctiue et causa est duplex que est extrinsec
ut percussio et punctura que cum vena frangitur
et currit sang. vel coniunctiua et que more conge
latur ibi Causa intrinseca potest esse habundantia
sang. [illegible] que aliqua pars residuat in ipsa
[illegible] vena que inne-
moriationis vel acuitatis eius que potest
[illegible] rubea in coniunctiua Et contra hoc dicit
[illegible] quod distillant sanguinem [illegible]
[illegible] recens et calidus in oculo qui [illegible]
[illegible] egritudo sang. et quod pennam eius
[illegible] sang. exprimet que
[illegible] in oculum aut scindunt sub ala eius et
sanguinem accipiunt qui egreditur et calidum
imponunt Et sang. ex ala vr Auic. magis
laudare Et alle. dicit quod ponitur talis sang.
in oculo [illegible] rubee aut caro et di
cit Serapio quod distillat in oculo loco sanguinis
huius oleum rosarum facit idem nisi quod oportet quod distillet
oleum calidum secundum caliditatem sanguinis // Sanguis
autem iuuamentum in hoc non est nisi propter calidita
tem cum sue complexionis temperamento // Alle. dicit oe hic. vz
rubedini oculorum // Fidel. dicit quod sit p' in
aqua lotum multotiens et cum albumine oui et aq.
ros. confectus Et confert etiam humoribus calidis in
oculo Et Sapio dicit quod aqua lactis currit confita
calida oculi et sanguinem qui venit ad oculum
ipsi miscetur et cum ea medicine que fiunt hic
Alle. etiam dicit medulla masticata mehemie,
tinio valet quam sanguinem oculorum decurrentem
Et dicit etiam si masticetur ciminum et oculus imunt,
tur de eis sanguinem mundat Et albralibi
dicit masticatur ciminum et ponitur cum oleo
et distillatur super ungulam et coagulatum san
guinem in oculo Et dicit etiam collirium factum ex
succo semperviue vz rubedini oculorum et
sanguinem tollit Auic. dicit quod ysopus sicca coc
ta in aqua et emplastrata confert tali tarfari
Fidelis dicit pulmo ouis aut arietis appositus
super oculum calidus sanguinem cito tollit Dixit
etiam absinthium recens tritum cum albumine oui
et suppositum oculo sanguinem et rubedinem

de quocumque humore sit tollat Si autem offuscatio
sit in oculo a sanguine congelato tunc Auic. dicit
ex sale gemma cum oleo aut passulis et melle et
fenugreco modice emplastrum suppositum statim ob
scuritati visus et palpebris Plures in cap.
proprio sit dicit quod in principio macule rubee vbi est
sanguis congelatus ad inpetum de vz distillari
albumen oui bene agitatum in oculo et quod oculus
bene impleatur ad extra cum bombice infuse in
albumine oui et oleo ros. et cum sanguis dissol
uatur modis dictis. Et quia cum sanguine co
lumbi aut turturis ut dicit Gherardus de solo A.
cum isto Rx olibani sal. gemme ana ʒ. j. puluizen
tur et dissoluatur in lacte mulieris et fiat colli
rium Aqua etiam infantis dum distillatur in oculo
valet Suffumigatio etiam facta ex decoctione ysopi
apii et origani vz Rubores etiam oculorum et
sanguinem qui in oculis potatorum apparet tollit
hoc Rx rute ros. siccarum ana q. j. bulliant
in vino albo deinde colentur et colature addatur
aloes epatici ʒ. ij. tutie ʒ. j. litargiri ar
genti ʒ. s. hec omnia puluizata cum predicta
decoctione bulliant usque ad consumptionem duarum partium
deinde colentur et ex hoc oculi colliriżentur

Quoniam autem oculorum quorum corruptus in
qualis est et qualiscumque sit et eius proprie
sit amouere veteres experierunt facere vlib.
lincis et oleum de fenugreco de bonum colori
corrupto Et precipue in albis oculorum ictericia
tollit acetositas etiam si oculus collirizetur ex ipsa
Ysaac dicit tollit succus granatorum acetosorum
oculis immissus // Succus etiam blete per nares
attractus citrinitatem oculorum tollit Puluis etiam colli
tenuis cum lacte mixtus et naribus attractus ci
trinitatem oculorum tollit et ictericiam ex oculis et
facie Alle. coloqu. curat yctericiam oculi quam fit
sternutatio ex aqua decoctionis eius per nares
imposita Serapio dicit fit sternutatio
cum succo psilii veteris ad ministrandum colo
rem infectionis corporis in oculis facto capitis
purgio Sed non dubito quod huiusmodi alterare ad fri
gidum ipsum epar etiam valent ut sunt sandali dya
rodon albis et vide descriptionem in antido
tario mesue Flobotomia etiam de vena epatis
ipsum multum infrigidat quia colera non ita
ascendit ad partem superiorem Aqua etiam rasari
distillata est in hoc medicina summa simili
etiam decoctio et eupatorii decoctio cum aceto
ante ieiuno stomacho est medicina op
tima Nota tamen quod in principio citrinitatis
oculorum vz aqua rosarum In processu vero vz
etiam lotio loci cum aceto albo in quo sit bulli
ta camomilla Ego etiam non dubito quod multa
ponantur a physicis sicud a rasi viatico et gor
donio et sic de aliis que proponere valet
sed ista sufficiant cirurgico.

Postquam est facta mensio de egritudinibus
angulorum oculi et de egritudinibus in colore
restat modo mencionem facere de egritudinibus
coniunctiue Et quia de aliquibus supra 2o libro et 4to
dictum est ut de apostematibus et ulceribus hic dicam
de ungula secundum intentionem Auic. que videtur esse ex
crescentia quedam pannicularis procedens a lacrimali
super coniunctiuam usque ad corneam et pupillam Ve
rumptamen pluries oritur a lacrimali dextro quia a
parte nasi et aliquando a parte sinistri sed raro Alii dicunt

q vngula sic diffinit Vngula est excrescentia
excñs in cõiunctiua excñs inter̃ inter dispoñ neruosa
et sm̃ eos dicit̃ media quia nõ ita est dura sic
neruus neq ita mollis sicut caro Et hec passio
alij est accidens q ad aliũ morbuz sequit̃ et alij
est egritudo et fit a mã fleũmatica vt plim̃ gros/
sa coagulata in cõiunctiua fluẽte ad oculuz et
tunicas illas penetrante võe sine nutrit̃ Et al/
choati ponit duas dispõnes vngularũ vna
neruosaz et aliaz ponit carnosaz Et illz ponit
adiposaz q̃ posuit ipaz sub carnosa q̃ quid est
alba silis lardi albe vel vnti vt dicit̃ qua
nõ capit vncinus sꝫ abscindit̃ quz temptat̃
eleuari Et ꝓpter hoc dix Auic q vngule erãt
variorũ colorũ quid enĩ erant colorũ cĩnũ quid
rubei quid fusci fusci vergente ad albedinẽ
Et dicebat q quedã erant recentes et leues q
velocit̃ diuidunt̃ et eleuãt̃ et quedã antiq et
sut que nõ ita sut faciles separatõi Cause
vngularũ sm̃ beneuenuti sut humores fleũmatici
grossi viscosi a malo cõ cõ regĩe gñati Signi/
caz sut satis nota ꝑ ea q̃ dca sut Bm̃ ihesu
ponit diffz inter pãniculuz et cõiunctiua Et inter
carnẽ lacrimalez et vngulaz que nota sut.
Circa ista piculosa est q piculuz est in eleuãn/
do vngulaz ne cornea aut cõiunctiua rũpatur
et etiã piculuz est in incidendo q nõ diminuat̃
de carne lacrimalis q lacrime fluãt ꝑpetue
Consulunt itaq ihesu ut caute eleuet̃ et resi/
duuz cuz medicinis cõsumat̃ paulatiẽ q nõ tota
vno mõ aut alio mõ remouet̃ Bm̃ recte
iat̃ ut dicit ihesu In cura ista habes
duas intentiones prima est vniũ ꝑam ꝑ
ticularib Intentio. vlis cõplet̃ sic fiat purgõ
sicut fcm̃ est in obtalmia frigida et sicut dicit̃
in ca° de cataracta Dieta eorũ declinet ad
calidũ et siccũ eo q mã est fleũmatica 2° intẽ/
tio cõplet̃ hoc modo vidẽs si vngula ẽ anti/
qua aut recens si recẽs cõplet̃ mollificando
abstergendo et dissoluendo fiat ergo mollific°
cuz vapore aut aut balneo aque calide ut dt̃
auic. et abstergat̃ cuz collirio cõfecto cõfic/
te ere vsto. et calcadis et felle yrci ptib
equalib misceant̃ et fiat collirũ Et ego
dico q si secuz miscet̃ aliquid mellis erit
melius Ad eand intẽtionẽ ponit ihesu
hoc s.uf vtile vngule et sebel et vestigijs
scabiei lacrimis et obscuritati eius formatũ
ista Recipe serech loti eris vsti cathimie ar/
genti ã̃ s.ind baurach viridis eris piperis
longi ã̃ ʒ iiij. piperis albi et nigri spice
nard ã̃ ʒ viij. aloes zucotrini spicenar/
di gariofil. ã̃ ʒ. xiiij. s. bellirici ã̃ ʒ.
ij. terant̃ et cribellent̃ et molliãt̃ et fiat
sief cuz vino et aqua feniculi. Dure aũt
et antique remouent̃ cuz eleuatione et separac°
et ꝓpter hoc qñ est leuus denudationis et separatio
nis nam que est aliã ꝑducit ad nocumẽ/
tũ etiã ut dicit Auic Cura ergo sic ap/
ta palpebra cuz ferro sic q nõ inviset̃ sus/
pendit̃ vngula ꝑ mediũ cuz vncino et
suspendat̃ supius si fuit necẽ vñ aut 2ⁿ
vicibus fiat et ipa suspensa mittat̃ sub ea
lintea et excoriet̃. et deuet̃ leuit̃ et ĩ/
geniose et postea incidat̃ cuz forficib ca/
uendo corneaz ut dcm̃ est et carnẽ lacrimalẽ
deinde in oculo distillet̃ sal et ciminuz
madefactũ et nõ incarnet̃ deinde sup oculuz
ponat̃ albũ oui cuz oleo ros ne oculus
apostemet̃ et moueat patiens oculuz ut
nõ inviscet̃ et in tribus diebus remittit̃ Re/
siduũ q remanet remoueat̃ cuz sief viri
di et de calcantho Et licet gerardus de solo
hũc moduz ponat fuit tñ iste mod ihesu
Bm̃ mod est alb. et alcoati et haliab. et bru/
ni apiat̃ palpebra et eleuet̃ vngula cũ
vncino et inter ipam vngulaz et cõiunctiuã
ponat̃ filuz de serico uel seta cuz acu subti/
li curuata et qñ capias setã ex duabus
capitib et excories vngulaz primo vsq
pupillam deinde vsq lacrimale et post ut dcm̃
est cuz forficib incidat̃ ut dcm̃ est in
[illegible] Loquar modo de
simplicib et quia inuenio aliqua simplitia
[illegible] in vngula solũ et aliqua in panno
et in vngula et de primo faciã mẽcionẽ ab/
hijsque in vngula et panno cõueniũt Circa
primũ primo dicit dyascorides In vngula
cõfert succus radicis dragontee collirizatus
cuz melle Et dt̃ etiã succus marubij cõfert
peteriis oculi putredinib et obtusioni visus
vn cõfert Et dt̃ de succo prassij incan°.
ꝓpter itaq sm̃ ipm̃ aliud est prasiuz et aliud
marubiuz lꝫ galienus velit q sint idem et oẽs
moderni Auic dt̃ vngulis cõfert succus
liquiritie vel radix eius subtilli[illegible]
ta qñ ex ipis cuz melle fit colliruz et ex
corporib mollib valet Serapio dicit succ/
cus granorũ granatorũ acetosorũ cõfert vn/
gule oculi qñ cuz eo fit colliruz Et bar. dt̃ q
acuat̃ sicut mel vel zuccarũ Et dicit etiã lac tin/
timalli est cõtra vngule oculi Alz dt̃ qñ mas/
ticat̃ cimininuz et de eius succo ponit̃ in oculo
vbi est valet et stringit sanguinez qui ex
vngula prouenit Serapio etiã dicit sal aufert
carnẽ superflua que crescit in eo et flos
eramis visus acuit huiditatib et maculis q
fiũt ex cõsolidatione vlcerũ cornee Et bar. dicit
[illegible] subtilissime et cuz albũe
oui collirizet̃ Et dt̃ etiã erugo ferri cum
aceto cõfert vngule oculi et bar. dt̃ q sit
subtilissime trita et q cuz melle misceat̃
Confert etiã in vngula dissolutuz in aqua
vel lacte aut albũe oui cõquassato et [illegible]
[illegible] Confert etiã hoc ad caliginem vi/
sus que est ꝑ aquã et principiuz cataracte
[illegible] dt̃ sic de semine carui si ma/
[illegible] et impellat̃
in oculo in quo est vngula et petra ĩ
et pãnus prodest ei et amputat ab eo fluen/
tem sanguinem.

Uirtuna dt̃ pãniculus est accidens in
oculo ex inflatõe venarũ apparentiuz
in supficie cõiunctiue et cornee inter tex/
turam ipaz et apparentia sicut nebula fu/
mosa et est cuz pruritu et lacrimis et lucri/
nis et palpebrarũ grossitudine et scabiosi/te
et etiã lucis offensione Alij dixerũt q sebel ẽ
morbus offitiat cauitatẽ a repletõe venarũ oculi
et maneẽ cõiunctiue. et primo ẽ egritudo in via
quia est opilatio ex multitudine grossi san/
guinis Et est in figura qñ in oculo ẽ stra/
positus võe repletionis humorũ existentiũ

Alius est morbus h' in quantitate qua fit ess
additio p' nat. Alius est morbus in qualitate qn sunt vene plene sanguine alterato
totum. Alius est in situ qm in superficie cor
te aliquid q est in profundo. Est aut duorum
modorum ut dicit Auic' quid e qui venit per
venas interiores et quid q venit p venas ex
terior. Si [illegible] illa dispositio sit p venas ex
trinsecas [illegible] magna in facie et
dolor est in facie et in superciliis. Si aut illa
dispo est p venas intrinsecas tunc qn cadit
ad solem est ster mutatio et dolor in pro
fundo. Dixit tn unis q scabies et sebel
sunt graves et malsibiles dispones et
vix curabiles et hoc est pp sanguinem exis
tentem in illis venis ineptum resolutioni.
Et p Auic' d. q est ex morbis hereditariis
et q de uno ad aliud mutatur plerumque et num
[illegible]. In cura istas habet tres inten
tiones [illegible] in dieta
[illegible] Purgo et [illegible] dieta fit [illegible]
[illegible] et obtalmia et in lacrimis ac
[illegible] et ille vide et sit flebo et
divisiones eodem modo fiat. 3a intentio fiat
complet' eodem mo sicut dcm est in 3o lib.
de scabie et 10 procura [illegible]
[illegible] ponit [illegible]
q Ilebodl. ferri et cortice [illegible]
[illegible] in [illegible]
et [illegible] in [illegible]
[illegible] fiat [illegible] ut in sebel
[illegible] et [illegible]
hoc quiescant. Ad eandem intentionem quic
dam faciunt viride positum .3. cap. de sca
bie uz est iste pulvis Rx. pip. 33. [illegible]
[illegible] ossibus [illegible] 3. v. aloes
zuccarini 3. i. s. [illegible] 3. vi. [illegible] 3.
b. castilignee gariofi ana 3. iii. sal ar
moniaci 3. i. terantur et cribellentur in
mod pulvis. De simplicibus dicit Serapio
gariofi. intrant in medicinis q [illegible]
[illegible] removent aut visus obscuritatem
et conferunt sebel. Auic' dicit qn ciminum
masticatur cum sale et distillatur sputum sup
scabiem et sebel et ungulam absciscam pro
hibet ad herentiam eius

Sequitur mo de passionibus cornee et
[illegible] .3. [illegible]
[illegible] facta mentione. Intel
ligendum q macula est quedam gena ad
[illegible] et ad albuginem et
[illegible] relaz lenticulam [illegible]
[illegible]. Primo aut sunt magis et [illegible]
in subtilitate et grossitie superficie et pro
funditate. Nubes aut fit ex subtiliori
et [illegible] qua aliqua illarum et [illegible]
[illegible]. Et e nubes qn videt aliquid q ha
beat rotam in oculo et hoc no est nisi ex
[illegible] que est sup cornea [illegible]
[illegible]. Macula fit ex grossiori
[illegible] magis profunda [illegible]
[illegible] albedines que
[illegible] que
[illegible] que no tangunt superficie cor
nee. Quedam sunt grosse que prima aut
[illegible] cornee transeunt. Cause aut primi

[illegible] et offensio multiplicata frigus et calor
[illegible] sunt humores grossi.
[illegible] in oculum descendentes. Causa quæ
[illegible] est ma in loco indiscata et [illegible]
[illegible] que post [illegible] re
mansit. Signa macularum sunt no. ex vi
su quia macule sunt extra dividm cataractam
et [illegible] et albedinis cristalline que sunt
[illegible] et sunt sine granatione. Item
[illegible] est ulcera cornee sunt albi [illegible]
aut rubea et [illegible] sunt sine elevatione [illegible]
[illegible] bothor que sunt elevata. Signum
aut q sicatrix habet p foramine [illegible]
[illegible] et [illegible] et pilla que [illegible].
[illegible] aut [illegible] no possunt curari
et [illegible] est [illegible]
cura ista habet [illegible] una e in
dieta et purgatione 2a est in localibus. Dieta aut
sit sicut in apatibus frigidis oculi lib. 2o. Et dictum
in cataractis et eodem mo dico in cura. Et no
[illegible] quia sunt iste dispones a ma fleuma
salsa q in maculis [illegible] dicit q purgatio
no h necessitate locum nisi oculus [illegible]
q contingit facilr in maculis venarum quarum ma
a cerebro descendit. 2a intentio complet sic
et [illegible] cum macula est recens et abstergatur
cum lingua ut faciunt sepenumero mulieres. [illegible]
et [illegible] dicunt q sufficit lavare cum aqua calida
et uti balneo confert et [illegible] est q p hunc mod
[illegible] et hoc aliqui faciunt cum decoctione fa
barum et alii cum decoctione feni. et alii cum deco
malve et alii cum decoct. bismalve et alii
cum decoct. palee. Et colliget locus oculi cum
aqua [illegible] rubei et centauree mixta cum
melle [illegible] passerine et vulgus eam
[illegible] vocat et facit mirabilia in isto
casu. Et etiam dicit [illegible] et gordonius id testatur.
Et illud faciunt collirium ut Auic' cum succo [illegible]
rubei et centauree minoris [illegible] 3. ii.
mell. 3. i. et id ponit bernardus de gordo
nio. Aliud Gerardi de solo. [illegible] Rx. [illegible]
[illegible] subtilissime pulverizati 3. s. fiant
mellis q sufficit ad incorporandum [illegible] cum
aqua eufrasie et fiat collirium. Aliud ad
id [illegible] Rx. spume maris 3. ii. zucc. 3. i.
fiat pulvis subtilissimus. Rogerius dicit
hoc valere. Rx. cerusse loti p. ii. flores eris
p. i. terantur [illegible] ultima et ponatur in
vase [illegible] cum vino albo et succo rute
et celidonie et dimittatur p diem et noctem
et postea p pannum distillatur colatur et fiat
aqua que in oculo ponatur. Si aut macula
fuit grossa et venosa [illegible] est q
[illegible] colligantur ille vene et sup
[illegible] et [illegible] fiat que dicta
sunt in ungule elevatione. Alie aut ma
cule grosse in quibus no sunt vene fortibus
egent medicaminibus quare ergo egent ut mol
lificentur cum evaporatione decoctionis palee
ordei [illegible] camomille mellilloti malvavisci
et fenugr. et cum aq decoctionis [illegible] oculus fo
mentetur. Cum sic abstergatur cum pulvere isto.
Rx. ossis sepie 3. i. 33. 3. s. pip. 3. i. fiat
pulvis [illegible] subtilis et sup maculam modicum
imponatur et clauso oculo cum pulpa digiti
sup palpebram aliqualiter fricetur et omnis medi
cine eradicantes ungulam et sebel et scabiem

sunt maculis oculorum. Et propter hoc dicit thesus
qui intentio tua sit quando volueris eradicare quod post
ingressum balnei utatur sicut viridi deo de sca-
bie. Si macula fuit adipina accipe spatulam
subtile et rade cum eo maculam illam cum subti-
litate. Deinde pone colliria abstergentia et toties
reiteretur operatio super illud donec removeatur nisi
in collo sit dolor aut apostema et tunc primo curentur illa
et postea reiterentur. // De simplicibus sic dicit
Avicenna. Cadmia commestum confert et collirium ex eo
factum colliquat humiditatem superfluam oculi. Dicit etiam
cariofilli abstergit visum et confert panno si ex
pulvere subtilissimo fiat alcohol. // Secundum Avicennam pi-
per quod est in pupilla tollit lituum et maxime in-
dum et abstergit corneam et secundum quosdam sic eum
melle sit mixtum et collirizatum. Et dicit etiam
ebanum abstergit pannum oculi et albuginem. Dicit
etiam cinis murri ponitur loco thutie et confert panno.
Pilus ballaustiorum sinapis trita et mixta cum melle
et croceus cum lacte mulieris collirizatus. Item adeps
vipere cinis omnium ostreorum cum carne sua usti
et flos salis. Hec omnia tam per se quam composita
conferunt panno. // Consilium dicit serapion abster-
git oculum a panno et ab humore grosso cato-
dix et cortex ovi collirizatus et oculis immis-
sus pannum rumpit et ulcera sanat. Serapio
dicit sal armoniacum diminuit albedinem oculi
sive pannum. Quia vero me dixi in hoc capitulo de
hiis que conveniunt ungule et panno ideo de eis
non loquar. Confert ungule et omni macule
grosse oculi lac ficus quando cum melle coquatur et
fit inde collirium et idem potest succus foliorum et ex
tritorum eius. Et in hoc et in omnibus est fortior
succus silvestris. Et dixerunt etiam aliqui antiqui quod
ungule et panno collirium factum ex succo trifolii
confert cum melle est scire eius. Confert etiam un-
gule et panno piper longum quando assatur. Non dubi-
to etiam quod ultra que competunt in panno ungula et
sebel etiam hic conveniunt quare videas illa capitula
mathematica cum opus fuerit

Cataracta est quedam macula panicularis que
est intra oculum coram pupilla qua visus
prohibetur humiditate extranea descendente in
oculum propter quantitatem temporis in oculum congelatur. Huius
humiditatis alia descendit de humiditatibus ipsius o-
culi et maxime ab humore albugineo ut dicit ga-
lienus de accidenti alia descendit a stomacho ad cerebrum
in forma fumi postea intrans oculum in aquam
convertitur. Hec autem humiditas ut dicit thesaurus aggregatur
inter corneam et uveam. Secundum tamen galienum quo-
rumlibet particularum aggregatur inter albugineum et
cristallinum et de hoc modo non disputo. Intellige
tamen quod cataracta secundum tria sua tempora tria sor-
titur nomina quantum enim ad sui principium dicitur
ymaginatio sive fantasia quia facit apparere
in aere diversas res que non sunt. Quantum autem
ad sui medium dicitur aqua descendens gutta que
nebula quia videtur ante pupillam ut nebula aquosa. Quan-
tum vero ad sui finem dicitur cataracta oculi quia
prohibet lumen solis. Hec nomina cataracta singa-
lariter diversificatur quoniam in quantitate quoniam in substantia
quoniam in qualitate. Secundum quantitatem quedam quia quoniam est
ita magna quod occupat totam pupillam et prohibet
totum visum quoniam autem non occupat nisi partem et
tunc res videntur diversarum formarum ut res vide-

lunares fenestrate et oblonge. In substantia vero sunt diver-
sitates quia quoniam sunt subtiles et molles et tunc vident
res ob obumbratas ac si pannum esset super oculum
et alii vident res similes cordis pilis muscis et
varia ascendentibus et descendentibus et lucentibus
secundum quod materia movetur quoniam est ita grosse substantie quod formas rerum
non apprehendunt. In qualitate etiam diversificatur
quia quoniam est citrina quoniam nigra et serena. Avicenna autem
ponit .6. varietates colorum cataractarum quia dividit
albam et margaritalem et gipsealem. Causa istarum mar-
garitarum quedam sunt primitive quedam antecedentes et quedam
coniuncte et sunt note. Non quod distinguitur cataracta
a gutta serena quia in cataracta videtur macula infra
pupillam. Signa cataractarum confirmatarum sunt
obscuratio pupille in oculo visus apprehensionis ydolorum et
fantasiarum. Signa argitenia causam ex qua cata-
racta procedit habentur ex motibus et breviter
sunt tria quia si procedit a cathoemina ventris ymag-
gines in ambobus oculis apparet. Primo cognoscitur
secundum tempus si enim tribus aut quatuor mensibus steterit a
in amplius tempus et inde apparet nebulosum
in oculo a ventre procedit. Si autem ex ab oculis
venit. Secundo cognoscitur per productum si enim contingit
fantasia aliquando imponetur maxime post digestionem et as-
sumptionem medicinarum et sentit homo adventum fan-
tasiarum mordicationem in stomacho a ventre procedit.
Si autem visio fantasiarum non imponetur neque per bonum
regimen neque per eliones scire oportet hoc esse non
per compassionem sed per dispositionem propriam. Et cum [illegible]
sunt dolores fortes et cum hoc est lesio visus
propinquitate ut etiam bene declarat galienus [illegible]
et pro maiori notitia vide illic. Et galienus etiam
libro de accidenti et morbo satis pertractat hanc in-
quare etiam illic vide. Debes scire quod gutta sere-
na non curatur quia est opilatio nervi et in mala
materia ad operandum. Debes etiam scire secundo quod cataracta
que non dilatatur clauso oculo per aliquam compressionem et
confricationem et nichil videt est mala dura et anti-
quata quare non est subtilis acui nec potest bene
deponi ut dicit galienus quarto de accidenti et si deponatur sta-
tim revertitur et reascendit. Debes scire tertio
quod cataracta que cum dilatatur per fricationem non [illegible]
gitur sed remanet et [illegible] [illegible] fori [illegible]
et non transit 3 annos est nimis tenuis et non
confirmata et ideo non subiciunt acui [illegible] non potest
duci cum instrumento qui instrumentum transit per eam
sicut per aquam congelatam. Debes scire quarto quod catara-
cta que est boni coloris acuei aut tendentis ad quan-
dam rubedinem et reducitur ad suam formam
quando dilatatur et videt aliquam claritatem aut lu-
centiam est mediocris et satis confirmata quia
est obediens et subiciabilis ad operandum. Debes
scire quinto quod cataracta cuius pupilla nec per fricationem
neque per sufflationem nec per oculi clausionem non dilata-
tur non est acceptabilis quia est cum opilatione nervi
nervi optici et postquam deponetur non videt aliquid.
Debes scire sexto secundum benevenutum quod cataracta [illegible]
et serena et cuius pupilla est tota dilatata est illaudabilis.
Debes scire septimo secundum alcoatim quod in cataractis que fiunt
in hominibus habentibus oculos malos et in hominibus dolo-
rem in capite aut in oculis vel in [illegible] strumitatem
renum vomitum aut aliam infirmitatem molestam non est
operandum quia est periculum de commotione accidentis et recidiva
cataracte. Debes scire octavo secundum [illegible] quod cata-
racta que fit in [illegible] a percussione non est laudabilis.
Non ergo securus in opere cataractarum quia medi-
ci eis parum proficiunt et operatio cum acu est satis

[illegible] omnis [illegible] operis cum fro-
ribus [illegible] tempore [illegible] ad deponendum cataractam
debet esse [illegible] septentrionale non meri-
dionale ut dicit mesue et debet fieri de mense
maii vel aprilis et in mense septembris [illegible] quo
tempore non est [illegible] calidum nec frigidum ita ut
ledat patientem. Instrumentum quo deponitur sit acus
et debet esse mediocriter subtiles et longe et manu-
brium debet esse longum aptum ad tenendum et aliqui di-
cunt quod sit bonum de ferro bene tractabili. In cura is-
ta habes tres intentiones. Prima est in dieta
secunda in purgatione tertia in localibus. Prima intentio sic completur
et primo debes scire quod cataracta indiget duplici dieta una
confirmantem et optimam cum ferro [illegible] confirmatione si
quis vult eam curare cum medicinis oportet quod teneat bonum
regimen et bonam dietam in sex rebus non naturalibus. Declinet
ergo ad caliditatem et siccitatem cum subtiliatione et quod satis dictum
est de ipsa in cura de apostematibus frigidis et de obtalmia
ex superfluo. In summa tamen dico quod est cavendum in cataractis
quod in se has res aggregant quarum prima est ut caliditatem
ciborum [illegible] fugiat et ut sanguis ab eis [illegible] non sit
flegmaticus secunda est ut [illegible] et [illegible] frigida
ut non offendat stomachum et caput tertia [illegible]
fugiat [illegible]
[illegible] et [illegible] frigida et [illegible] aer et [illegible]
[illegible] et caules [illegible] frigidi
et carnes grosse et potus aquis turbulentis et omnia
que sunt a medicis prohibentur. Rasis dicit in spirituali [illegible]
[illegible] sinapis eruca et porri nocumentum
in capite [illegible] et oculos obfuscant propter caliditatem quam habent
vaporosam. Et auezoar dicit fumat autem tales abstinentia
[illegible] solitas in potu et usu feniculi de
quo dicit [illegible] Et quomodo eufrasie in
[illegible] Et dicit mesue et loquor [illegible]
[illegible] collirizatum valet in oculo [illegible]
citare oculos [illegible]
[illegible]
[illegible] Et subiungere oculos apertos in aqua decoctionis
[illegible] confert ut dicit Auezoar et probatum est. Et aptissimum
oculis submergi et ingredi aquam videtur claram et [illegible]
per horam. In visu confortativis laudat [illegible] propter [illegible]
[illegible] et estivo tempore tamen [illegible] illa aqua non sit frigida
sit in vase vitri [illegible] Et [illegible] for-
tis in oculo [illegible]
[illegible] Et speculum [illegible]
Et [illegible] nova dicit viriditas [illegible]
[illegible] gemmarum [illegible] oculos [illegible] Et [illegible]
[illegible] lotio capitis ac pectinatio materias ab oculis
et a capite evacuant et diminuunt. Et dicit [illegible] in-
spiratio pueri [illegible] feniculi [illegible] masticata
fuerit in oculis [illegible] Et [illegible]
consulebat [illegible] ut illa tiriaca [illegible] semen feniculi
anisi ameos siler montani ana [illegible] gariofili cubebarum
piperis longi [illegible] eufrasie rute
et betonice et de hijs potest fieri pulvis et electuarium
et uti sero et mane sine potu. Secunda intentio completur
cum evacuantibus [illegible] materia cum [illegible] pillulis
cochijs aut aureis. Pyra sit de sticados cum
aqua maiorane si materia sit in capite. Si vero materia sit
in stomacho fiat de absinthio aut de menta et mellis
fiat [illegible] in illis. Et [illegible] est quod illa materia est flegmatica
que non indiget evacuatione sanguinis [illegible] est [illegible]
Post est purgari caput cum pillulis de castoreo
dissolutis cum aqua maiorane. Et hoc est quod dicit
[illegible] In precedentibus vero in aqua [illegible] ut [illegible]
et corpus mundificatum [illegible] ad mundificandum
capud cum gargarismis caput purgatis et mastica,

[illegible] et [illegible] fiat frequenter valde ut [illegible]
scriptum est. In oculi patiente a contraria capitis [illegible]
quod operit in cataracta confirmata est in causa [illegible] sit suspitio
quod non sit bene firmata [illegible] et [illegible] et aliis [illegible] prohibitus
[illegible] ut in ea [illegible] et firmior fiat et [illegible]
[illegible] Et [illegible] voluntas [illegible] ut fiat cura cum instrumento [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] fiat cura
[illegible] quod [illegible] deponere est [illegible] silentium et
obscuritas et iaceat in lecto capite elevato et parum
comedat. Et que comedit sint mollia non [illegible]
ne ut [illegible] et ova sorbilia. Et aqua sit [illegible] ut [illegible]
[illegible] et vinum acerbum. Tertia intentio completur hoc
modo [illegible] aqua sit [illegible] fiat cum [illegible]
[illegible] subtiliatis et [illegible] et incipiat [illegible]
[illegible] a lenitis sic a [illegible] cum melle et oleo. Et si
oleum [illegible] de balsamo esset [illegible] in illo. Et [illegible] laudat
collirium de fellibus et aliud [illegible] quod in hoc casu est [illegible]
[illegible] spicenardi [illegible] x. [illegible] viij. [illegible]
[illegible] omnia confirmantur cum melle et [illegible]
[illegible] Et [illegible] est ut dicit [illegible] de [illegible]
quod [illegible] ovis qui [illegible] et cum ipso fit collirium
aut ex ipso [illegible] cum melle [illegible] ad [illegible] fiat hoc
caputpurgium. Recipe [illegible] omnium
[illegible] et fiat caputpurgium ex eis cum
felle taurino et succo [illegible] aut pulvis [illegible]
quod [illegible] in [illegible] felleus et ipsis naribus insuffletur.
[illegible] ad [illegible] ista saccellatio. Recipe [illegible] aloes [illegible]
piperis [illegible] et fiat pulvis grossus ex
quo sacellus impleatur et [illegible] sacelletur [illegible]
[illegible] ad [illegible] aloes [illegible] non
ablute [illegible] pilorum leporis [illegible] incense [illegible]
[illegible] terenda terantur et cum albumine
ovi et [illegible] aceto conglutinentur [illegible] et in tem-
poribus applicetur. Et [illegible] dicit. Ego
habui a [illegible] et [illegible] plures [illegible]
sua quod tres sanavit [illegible] cataractam completam
que cum hijs fuerunt deposite [illegible] et est pul-
vis iste. Recipe [illegible] galange [illegible]
[illegible] feniculi siler montani [illegible] petrosilini [illegible]
[illegible] rute [illegible] ameos [illegible]
[illegible] [illegible] ij. [illegible] iij. piperis longi [illegible]
[illegible] cubebarum [illegible] aloes [illegible]
[illegible] et fiat pul-
vis et [illegible] est [illegible] vini cum vino [illegible] et post
accipi [illegible] diei. Et si [illegible] erit melius. Post [illegible]
aliquot dies ab usu pulveris tollatur fel hominis [illegible]
ab [illegible] mortuus [illegible] gladio [illegible] et dissol-
vatur cum [illegible] balsami [illegible] et [illegible] collirizetur de-
ponetur quidem cataracta si deus voluit. Si aut
cataracta est confirmata [illegible]
[illegible] et diversione [illegible] et [illegible] ieiuno
[illegible] et [illegible] et sano et omni alia passione
[illegible] crescente et non in [illegible]
altero oculo ligato [illegible] in oculo bene claro [illegible]
[illegible] bene firmatum [illegible] et
retro ipsum sit bonus minister qui teneat bene sibi
caput firme. Et sedeat magister aliquanto altius ipso pa-
tiente in [illegible] tenendo patiens [illegible]
[illegible] cum tibijs suis et [illegible]
aperiatur oculus patientis [illegible] in dextro oculo cum si-
nistra manu et insuffletur in eo ter aut quater
ut cataracta motum cum colore [illegible] recipiat
[illegible] patienti ut [illegible] oculum versus nasum
et teneat ipsum firmum et cum nomine [illegible]
[illegible] ipsam [illegible] in medio [illegible] et [illegible]
ipsum et [illegible] et [illegible] quousque recipiat
[illegible] in [illegible] et post [illegible] corneam

Et quando videbis acum intus per corneam et impinget eam intus usque ad medium pupille et aliquantulum plus et tunc quod, modo plicando cataractam reapponat ipsam inferius et hic teneat eam cum acu quantum dicere possis pater noster ter aut unum miserere. Et si cataracta resurgat toties deponat eam cum acu quod inferius remaneat caveto tamen de dilatatione uvee. Et postquam bene confirmata fuerit et non resurgat extrahe acum volvendo eam sicut eam intromisisti et tunc ad magis fiendum artem tuam obumbrato oculo cum caputio suo et alia re ostende sibi aliquid ut dicas quid est et iste et quod super oculum ponatur de coto balneato in albumine ovi et ligentur ambo oculi ut unus non moveat alium et quiescat et ducatur caute ad locum obscurum et sit quietus et teneat caput altum primo per diem inclusum comedit et non removeatur usque in tertium vel usque in quartum diem ut dicit Rhazes et tunc removeatur ut prius bis modo in die et non aperiatur oculus usque ad 9 dies. Et si cataracta rediret post primam mutationem et sedationem laboris iterum deponatur si est possibile per eandem formam et per eundem modum. // Loquar modo de simplicibus et primo incipiatur ab isto quod Serapio de fellibus. Ruf. dicit cataractas futuras fieri prohibet et tollit eas caligines oculorum collirium factum cum melle testudinis terene mixto cum melle cocto sine fumo. Et idem post ut expurgetur caput et purgatum de eo fiunt [illegible] ipse ex felle testudinis marine. // Ypocras dicit fel [illegible] in doleus cum succo prassii et melle sanat [illegible] caligine. Serapio dicit fel scorpionis marini et galli silvestris magne virtutis sunt etiam utilia [illegible] ad aquam descendentem ad oculum. Et [illegible] dicit [illegible] post fel yrcis. Serapio etiam dicit fel scorpionis marini quando comeditur aut bibitur fuscorum laxat colorem et confert aque descendenti ad oculum et obscuritati visus. Avicenna dicit fel omnium animalium vincentium de rapina que venit et proprie siccum et confert dilatationi pupille et initio aque // Alii dicunt omnia fella valent in principio aque descendentis ad oculum sed prius debet corpus purgari. Et ego dico quod illa est regula vulgaris sicut dixi in capitulo [illegible] // Venio modo ad alia simplicia. Et Ypocras dicit primo omnia sepe glaucota [illegible] nimalium in oculis sufflando absque detergere [illegible]. Ypocras etiam dicit flos vitis silvestris lambrusce [illegible] ta in testa cataractam solvit. Avicenna dicit [illegible] alcohol ex cerebro yrundinis mixto cum [illegible] confert descensui aque ad oculum et proprie cum pasilio est in principio egritudinis quod sepe est expertum. Item autem Avicenna cum aqua descendit ad oculum [illegible] propter quosdam grossos et viscosos humores [illegible] est una de melioribus medicinis. Et [illegible] dicit [illegible] debet misceri cum bene aliis collirijs et etiam abstergit oculum a panno causato ab humore grosso [illegible] est ad obscuritatem visus et attenuat vestigia ulcerum et dissolvatur cum amigdal[is] amar[is] [illegible] trita et administretur ad ea que dixi. Et Bar. dicit confitiatur fel ex eo et succo feniculi aut rute aut ex aliquo ex fellibus animalium vincentium de rapina. Et cum opus fuerit dissolvatur super toto cum albumine ovi in lacte aut mucillagine fenugreci. Et Ras. dicit de [illegible] omnis qui ex eo colliriantur oculi aquam patientes confert. Et dicit etiam quod oleum viride est bonum aque descendenti. Alii dicunt succus rute silvestris cum succo [illegible] maratri et melle valet obscuritati oculorum et incipientibus cataractis. Alii dicunt quod fit alcohol cum [illegible] rore marino et melle confert aque descendenti. Et [illegible] in muntoo est [illegible] feniculum cum oleo dissoluto et [illegible] facit. Dicit etiam alius et Avicenna cum eo quod de nigella trita fit caput purgatum cum oleo primo

prohibet initium aque. Et Ypocras dicit hoc de sola nigella et sic dicit alius climia auri confert albugini oculi et est initium aque et confortat oculos et climia argenti est sibi propinqua sed est superior. Et ego dico quod collirium factum de albumine septies [illegible] capitulo de ungula [illegible] est valet. Serapio dicit gumma asse fetide quando miscetur cum melle et fit ex eo collirium acuit visum et aufert aquam que descendit ad oculum in principio eius. Et Bar. dicit facit hoc exsiccando eam. Haliabas dicit succus feniculi si colliriizetur oculus prodest et colligit visum. Et Avicenna dicit quod proprie hoc facit gumma eius. Avicenna dicit in prima parte canticorum Avicenne [illegible] Avicenne agaricus primum est omnibus aliis medicinis securior et subtilior ipse quidem curat aquam descendentem ad oculum sua [illegible]

Dilatatio pupille est duobus modis. Una est naturalis sicut illa que fit a principio generationis ut in multis oculis glaucis videtur et illa est secundum naturam [illegible] est in illis vero oculi secundum est diversa quod diversa est debilis. Alia est dilatatio pupille accidentalis et illa est duplex nam quedam fit a causa intrinseca et quedam a causa extrinseca. Sed causa intrinseca potest esse multis modis. Unus ex multitudine humoris albuginei ut in oculo claro dilatatur cornea et clarificatur uvea vel [illegible] spiritum. Alius potest esse causatum ab humoribus aquosis flegmaticis relaxantibus uveam tunicam ut in paralisi est relaxatio membri sive sit cum apertione sive [illegible] apertio. Alius potest [illegible] acutus mali [illegible] et non in toto quare [illegible] aliud ut patet quod unus [illegible] ad alia et sicut duo [illegible] est accidentalis naturalis sive est ad bonum quia virtus unita fortior est quam dispersa. Causa etiam accidentalis fit duobus modis. Unus causatur ex mamtie et tunc ipsa uvea tunica [illegible] a centro ad circumferentiam et tunc pupilla est minor. Alio causatur replecione ut ubi humor grossi positi intus tunicam et uveam et per constringitur uvea interius non est fons [illegible] ita magnus. In cura ista [illegible] duas intentiones. Una est in vulneribus et alia in partibus. Prima intentio completur cum evacuationibus flegmaticis et hoc si dilatatio fuerit ex humoribus flegmaticis. Fiat ergo cum pillulis cochijs purgatio. Fiat digestio cum sirupo de sticados et similiter valent pillule auree. Dieta eorum sit calida et sicca. Dicunt dilatatio fuit ex [illegible] sic quod pars lesa et exsiccata [illegible] pars sanari tunc non recipit curam. Nota est quod hic non est sermo de dilatatione naturali sed solum de non naturali. Secunda intentio completur cum localibus et primo de fellibus et hoc est per ipsum [illegible] ex qua fit dilatatio. Serapio dicit quod ad dilatationem pupille supponatur farina fabarum confecta cum vino et confert. Et Bar. dicit pro illo vinum sit stipticum. Et ego dico quod si volueris plus stipticare quod facias emplastrum cum cortice suo. Avenzoar dicit quod passus est dilatationem pupille in dextro oculo et ex precepto sibi facto per quendam oculistam ut [illegible] frequenter in oculis suis aquam rosarum fecit et [illegible] luit. Avicenna dicit fel rapatum et proprie [illegible] dilatationi pupille et initio aque. [illegible] dilatatio [illegible] tunc in principio [illegible] Recipe farine fabarum farine ordei ana [illegible] vitellum unius ovi [illegible] bene cum succo endivie quod sufficiat et fiat emplastrum. Magis resolutivum ut gratia exempli Recipe farine fabarum ordei pulveris camomille ana ℨ j pulveris thuris ℨ ß olei de camomilla olei rosarum ana ℨ ij vitellum unius ovi bene agitatum et fiat emplastrum.

De debilitate visus pauca loquar licet ad decla-
rationem multum faciat quod ad dominos meos
dominos physicos quare ad eos provideat facere
intellectus aliqua dicam. Et primo dico quod nocumentum
et debilitas in visu fit a particulis intrinsecis ipsius
oculi. Uno namque modo fit a mala dispositione ipsius pupille
quia nimis ampla ut in declaratione dilatationis pupille
patuit quia spiritus disproportionati veniunt ad pupillam
unde nocent. Et Galienus dicit quod de accidenti et morbo quod
semper est nociva et etiam quando est nimis stricta con-
strictio que a nativitate est laudatur et que est
ex tempore vituperatur ut etiam dicit Galienus ibidem. Secundo provenit
vitium humoris albuginei quia nimia grossus aut sub-
tilis in substantia aut alteratus in colore sepe causa
multarum fantasiarum. Tertia causa potest esse et provenire
vitium humoris cristallini quia nimis grossus aut subtilis in
substantia aut alteratus propter indispositionem ipsius. Quarta causa est propter humo-
rem vitreum propter eius est dispositionem. Quinta causa est mul-
titudo aut paucitas subtilitas aut grossities ipsorum
unde scribit Galienus de accidenti et morbo quod si spiritus fuerint
multi et subtiles tunc videtur alonge subtilia et
discernunt. Si autem sunt pauci et subtiles tunc
videt et discernunt a prope unde spiritus isti tales non
indigent multa subtiliatione nec multo lumine nec motu
forti sed spiritus qui sunt pauci tunc non videt de prope
nec alonge vel a remotis. Et causa est quia tales
spiritus non possunt sustinere multum lumine nec pau-
cum magnum motum unde in eis non fit vere visio
aliquo modo. Patet quando spiritus sunt multi et grossi non
vident nisi a remotis et non a prope eo quod spiritus non
subtiliantur nisi ex magno motu. Non ergo vi-
dent a prope sed a remotis. Ex quo patet quando spiritus sunt
in quantitate debita et qualitate et bene clari
quod tunc fit bona visio. Si intercedunt multum clari
isti spiritus tunc illi tales multum bene viderent
de nocte ut bufones bubones et sic de aliis
et isti tales non bene vident de die et causa est
quia spiritus illi ingrossantur de nocte quia et. Alia causa
debilitatis est propter nervum opticum quando est discontinuatus
et opilatus. Et causarum disiunctum aliqua est in substantia
ipsius oculi et aliqua est emanata a capite vel a stomacho
et tales sunt egritudines complexionales que proveniunt
a crapula aut indigestione et a cibariis grossis et
ventosis et a dormitione nimia capite inclinato
et longa mora inter tenebras et vento frigido et
fumo et similibus. Illi sunt ex manifestis ut nimia
manducatio vel ventositatio retro collum coytus super-
fluus longa egritudo nimia inspectio clari-
tatis et lune et speculorum omnium istarum rerum pertinet ad
altiorem scientiam et breviter pertransiendo voles opus cir-
rurgicum solum pertractare et quia huius cura ad
dominos pertinet physicos et breviter in hoc me expe-
diam. Consideranda ergo si debilitas visus sit ratione
inanitionis et confortetur locus cum otio et quiete
et cibariis humectantibus et balneis et fomen-
tationibus factis circa oculum cum aqua tepida
et lacte. Si autem fuerit propter res replentes tunc
intendatur ad dietam tenuem et ad purgationes
dictas capitulo de cataracta. Et clarificetur locus
cum collirio de fellibus avium dictum ex rapia
et balsamo. Et non quod hic ego solum ponam ea in hac
passione valde utilia et primum est de novis super-
fluitatibus a corpore toto et maxime a capite et
fortificans visum et omnia ista retardans canitiem et
senectutem. Compositio. Recipe corticum mirabolanorum citrinorum
kebulorum et emblicorum pulverizatorum et cum oleo
amigdalino frigentur et postea distemperentur decem
cum aqua zuccarata totum laventur donec sua depositum
amaritudinem ℥ 1 turbith albi et mundi ℥ ß mas-
ticis liquiritie ℥℥ galange cinamomi ligni aloes ga-
riofilorum piperis cubebarum macis pilorum spice seminis
feniculi ana ℥ ß zuccari tabzeth ℥ iiii pinearum ℥
nucum ℥ ß mellis despumati quod sufficit fiat electuarium
de quo post mediam noctem detur semel aut bis
in septimana et quantitas est ℥ ß. Secunda est confectio ad-
dens in visum et conferens tenebrositati eius et
est ipsius melius. Recipe eufrasie seminis rute ana ℥ vii
seminis siseleos calamenti pulegii ℥℥ cubebarum nucis
muscate ana ℥ v cristalli margaritarum ana ℥ ii ce-
brarum maiorum serpentis usti ana ℥ 1 ß croci ℥
ii balsami ℥ v zuccari quod sufficit fiat electuarium
de quo detur quolibet mane ℥ ß. Recipe tertium est collirium
acuens visum et confortans. Recipe succi feniculi lb ii
mellis lb ß aloes zuccotrini piperis longi armoniaci
ana ℥ ii succi rute lb 1 tutie preparate ℥ 1 miscean-
tur et pulverizentur in olla vitreata ad solem ad
vi menses et abiciatur fex et conservetur. Vel confecta aqua
feniculi rute celidonie eufrasie valde bene valent. Et non
quod si ista non valent oportet recurrere ad ocularios
Collirium factum est antimonio conservat sanitatem oculi et
stringit retro substantiam. Rasis dicit quod oculi sanitatem
conservat tuthia cum succo sanguinis sugazefega. Vinum
eufrasie bibitum aut pulvis eius cum ovo sorbili
mirabiliter visum reparat et si legere non potest sine ocu-
lariis legere potest sine ipsis et oculi semper iuvenes
nescit. Fit autem vinum sic de eufragia. Capiatur
eufragia et ponatur in vino novo quando bullit et
dimittatur stare donec bullierit deinde coletur vinum
et usui reservetur. Succus etiam feniculi est mag-
ni iuvamenti sive sit succus herbe sive succus
seminis aut etiam radicis. Succus etiam acori oculis im-
missus clarificat visum et Ysaac ... dicit quod
hoc fit si sit anima tenebrata. Scrapio
dicit quod miscetur fel cum aqua feniculi et melle
acuit visum. Multa alia simplicia invenio
que dimitto dominis physicis.

Conditor omnium deus universarum potentie
substantie propriam originalem assignavit ut per ipsam
proprium actum possit exercere. Quo se habente
secundum naturam et operatio potentie ad debitum perducatur
finem sicut est in patre benigno ordinatum. Cre-
avit ergo propriam originalem potentie olfactive deus ca-
pita scilicet cerebri mamillaria que super foramina narium
debite sunt collocata. Et olfabilis qualitas simul
attracta cum aere inspirato ad ea perveniens sic
percipiatur ab illo. Et si foramina narium contingat non
debite se habere et operatio narium opilatio causatur
in naribus a materia flegmatica que ad partes illas perve-
niens impedit sensum olfactus indiget igitur amotione.
Pro quo nota quod opilatio nasi ut in proposito
fit duobus modis. Una est carnosa et de illa dein-
ceps satis dictum libro 2o cum facta est mentio de polipo.
Alia est catarrhatoria et de ista est sermo in proposito
fit ergo a materia flegmatica talis opilatio. De catarrhatoria
atoria quia non est ad propositum nostrum non loquar
in cura ista habes tres intentiones. Prima est
in dieta et purgatione. 2a in localibus. 3a in re-
motione eorum accidentium advenientium ex appositione
illarum medicinarum localium. Prima intentio completur cum
pillulis cochiis que evacuant materiam flegmaticam aut cum
aureis. Dieta eius sit talis. Abstineat se a re-
bus flegmaticis et ab opere rerum frigidarum et a loco
frigido et humido. Secunda intentio completur cum localibus
in hunc modum. Quidam Galienus vult ozimum gariofilatum

fortius aperit opilationes cerebri et nares opilatas a grossis et viscosis humoribus quod solo olfactu operatur et in cibis est frequentatum. Et est dicit Avicenna semen est ex fortius apparentibus aperientibus colatorium [illegible] aut ipsum in aqua et ipsam decoctionem calidam attrahis per nares. Idem est facit abrotanum similiter coctum et per nares attractum, et confert opilationi narium et corize. Et dicit Avicenna: Dicitur est nigella aperit colatorium vehementer in aceto infusa et olfacta aut que ex ipsa facit fiat capitopurgium. Sinapis est secundum Avicennam aperit fortius colatorium. Sedum est Avicenna. cum pomo (?) facta cum aceto calido fortius aperit opilationes narium factas a materia opilante et est expertum. Dixit etiam Avicenna omne fel immissum naribus ipsarum valet aperit opilationes a proprietate que est in ipso. Sapio voluit tamen ipse particulare de felle testitudinis. Et dicit est Avicenna urina cameli aperit opilationes colatorii [illegible]. Argentum vivum dicit Cariofilatum naribus applicatum opilationes narium et cerebri aperit. Et alius est dicit quod aperit opilationes narium [illegible] et odoratum. Dixit est sic si caput [illegible] 21, [illegible] ipso [illegible] narium aperit opilationes [illegible] lium meta aquatica et balsam [illegible] [illegible] rubei mailicata humores per [illegible] purgat. Alius dicit [illegible] aromatum nares humoribus opilatas remedium affert. Aperit enim opilationes narium. Piretrum est vehementer aperit opilationes narium et colatorium. Et [illegible] dicitur quod coquatur [illegible] vel oleo et naribus attrahatur et id potest fumus decoctionis eius per nares attractus. Et [illegible] eius nares purgat [illegible] simplicium [illegible] celidonia minore. Succus est dragontee naribus immissus narium obstructioni confert. [illegible] omnia que sunt opone [illegible] mordicatiua et sepe mordicatiua in naribus inducunt [illegible] indigent remotione. Et ego dico quod attractio olei rosati per nares tollit hanc mordicationem [illegible] est et id potest decoctio cucurbite [illegible] multum valet [illegible] oleum de cucurbita valet [illegible] nares cum aqua calida. Expertum Bar. Recipe gossi piretri stafisagre cordumeni nigelle omnium ana [illegible] partem .j. zucari quantum omnia [illegible] pulverizentur et naribus insuffletur. Et [illegible] dicit Ego sum expertus ad opilationes infantium accidit quod linitio facta intra nares cum solo butyro et utilissima.

Olfactus quando impeditur tunc male mens [illegible] [illegible] infect [illegible] duas carunculas que sunt in superiori parte nasi que ille sunt organum odoratus. Si ergo sit humor putridus rerum que sunt odorifere percipiuntur putride ut patet de [illegible] Et si fleuma [illegible] sit in organo odor [illegible] [illegible] mala [illegible] Vel propter opilationem narium lesio corrupta est quando percipitur odoratus [illegible] quid est ut si quis percipiat res odoriferas et percipiat fetidas vel est. In cura ista habes duas intentiones prima est in [illegible] et purgare. Secunda est in localibus prima intentio completur ut dictum est in capitulo precedenti et via per te secunda completur hoc modo fiat attractio pulveris eufor bii et sinapis remouent [illegible] et prouocant [illegible] et illo modo [illegible] superfluitates [illegible] et [illegible] valent [illegible] succus radicis [illegible] in

quo sit piretrum infusum. Vel [illegible] oleum nardinum in quo sit de castoreo et de euforbio [illegible] subtiliter pulverizati [illegible] in capite [illegible] [illegible] attractiones istas [illegible] non posset [illegible] ad palatum melius [illegible] De simplicibus pauca loquar [illegible] conueniunt quia tamen aliqua [illegible] loco apparata [illegible] aliqua dicam. Ex simplicibus itaque multis [illegible] [illegible] [illegible] tenent et suas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] precessit.

Q [illegible]

[illegible] sternutationi [illegible] et [illegible] Sinap. [illegible] quod sinapis trita et naribus immissa facit sternutationem [illegible] applicatur in hoc casu laudata sunt [illegible] quod omnia sunt [illegible] simplicia forte [illegible] sit intelligere in [illegible] sem paruus [illegible] sansucum [illegible] mente pulpa colloquintide galla muscata [illegible] piper [illegible] [illegible] [illegible] pulue [illegible] ex [illegible] tum est bonum sternutatorium [illegible] facit sternutationem [illegible] ego dico hoc facit puluis folii [illegible] sternutatorium [illegible] Constantinus dicit oleum de nucibus facit sternutationem [illegible] sternutationem facit [illegible] vapore [illegible] Alius dicit quod [illegible] et stomachi [illegible] calidum rose faciunt [illegible] sternutationem [illegible] folia [illegible] cum aceto et succo [illegible] et agresta et camphora [illegible] por aceti naribus attractus sternutationes mouet [illegible] cucurbite sternutationem facit

maxime iulep et manach. Dicitur quod si caput i
ungatur et cum modico aceto et ipso r[illegible] —

Accidit aliquando sternutatio preter naturam quee ex hoc
se auferendam ostendit de quo in primo dictum
ex[em]plo. Primo non quod cum sternutationis est
motus acutus membrorum virtute expulsiva nisi vi
sa conatur illa expellere et ideo cum motus ille qui est
sternutatio et aliquando causatur a repletione nimia humoris fleumatici
ut venientes ad locum illum mouent virtute expulsi
va et tunc causatur sternutatio. et ille ubi sternutationes
arguunt capitis alterationem et propter repletionem et ex hoc
patet quod humores capitis humidi venientes ad solem mediis
causatur sternutatio. Et ideo est quia colliquatur a
sole humiditates et descendunt et causatur sternutatio.
Si cum istas habes duas intentiones prima consistit in
[illegible] secunda in localibus. Prima intentio completur cum [illegible]
fuit frigida purget cum pillulis cocciis. Si autem fuit
calida fiat isto modo Recipe pillulas [illegible]
[illegible] infernalis pille. [illegible]
hoc modo [illegible] super [illegible]
eis que patientem [illegible]
subito advenientibus. [illegible]
e cum frigida odoriferis calide sunt [illegible]
calide ad caput conferunt. Et sunt [illegible]
calidorum et galle cadmille et silium [illegible]
folia calida ponantur in nares sternutatio [illegible]
Et ysaac dicit cum causa sternutationis fuit frigida [illegible]
basilici apperitare illam curat. Et mesue dicit cum sternu
tationis causa est calida olea frigida naribus attracta
aut capiti infusa que naribus immissa illam curant sicut est
oleum rosarum oleum de salicibus oleum de cucurbita et folia

Fetor anhelitus [illegible] aeris exeuntis a na
ribus vel ab ore qui quidem fit propter eam exeuntem
ut sit corruptus putrefactus [illegible]
[illegible] et mulierem [illegible] Et aliquando
fit propter causam delegatam a stomacho et pectore ut quarto de ac
et morbo dicebatur et est a cerebro et in proposito de fe
tore nasi sit sermo. Dignoscitur autem quod fetor sit in naribus
hoc modo teneat ille os plenum aqua et tunc si
sentiat fetorem ore existente pleno ex cerebro procedit
et cum hoc ubi fetor est gravis et indicat quod materia sit
calida propter ardorem et puncturam et indicatur frigida propter
privationem eorum. Nota tamen quod fetor anhelitus propter stric
turam foraminum colatorii est incurabilis. In cura
ista habes duas intentiones prima est in purgatione secunda
in localibus. Prima completur cum purgatione secundum [illegible]
aliam peccante ut dictum est. Dieta autem sit [illegible]
[illegible] isti ab omni re putrescibili [illegible]
mala caro biscocta pisces [illegible]
tus molles et olera cucurbite caules et maxime
complures et legumina et omnia brodia et cepe et allia
Bona autem sunt eis omnia acuta et acetosa veluti [illegible]
[illegible] acetum porrum et aurcule pue [illegible]
[illegible] apio nam ut dicit rasis eius frequens gestio
omnibus aliis melior existit. Aromaticum est res
multum bona. Et ragia est in aqua in qua sit de ga
rioff. cinamomi. ciperi calamo aromatico arnuillo
foliis [illegible] mirti lauri xiloaloes sandali ru
bei zucco rubeo bona. Et isti tales sunt sobrii et
lento pedum sit exercitio. Secunda intentio completur localibus.
Si fetor procedit ratione ulceris aut opilationis
vel pustule curetur ut iam in propriis capitulis dictum
est. Et tamen in omnibus fetoribus est mundificare et
abstergere nares et os et vias anhelitus apperi
re ad hoc. Et ad hoc laudat mesue collutionem

cum vino odorifero decoctum cum vino decoc
tionis mirti ciperi calami aromatici xiloaloes balsa
mite rosarum sal gemme. Et rasis laudat et ponit
gallia spica garioff. et virma azmorum. Et sic
non valent sunt occulta fetorem cum pillulis autem
cum hic est forma Recipe garioff. galange ana
℈ .5. piperis ʒ. iij. aloes ʒ. ij. fiet pille cum vino
de quibus de mane masticentur due alie
autem diu in ore teneantur. Nota loquar de
simplicibus ut mei moris est secundum auicennam
[illegible] cum aceto et sale armoniaco et
aliud cum [illegible] et insufflatur in naribus et
impleatur os aque ne veniat ad guttur prohibet
fetorem narium. Decoctio sit dixit quod succus fumi t
[illegible] nigre ponitur in naso purgat fetorem pu
tridum qui est in eo. Auicenna dicit quod succus sit bene co
latus et aliqui dixerunt collirium ex succo prios
tollit narium fetores

Quoniam perfectis animalis depositur virtus auditiva
providit deus quod instrumentum ut corpus natura in ge
nere sit perfecta homini tamen propter doctrinam et sciam
exercendi cum ita sibi maxime doctrina acquiritur secundum
Galienum dicentem postquam natura vivere sit instrumentum
est auris sicut et aliis partibus corporis possunt accidere
nocumenta de quibus deinceps dicemus. Incipiens
tamen primo a surditate aurium hic proprie dispositionem maxime oppo
sitam auris ubi obstructio cum autem sit instrumentum proprium
auditus. Et primo debes notare aliqua et primo quod egri
tudines aurium ut dicit galienus quarto de accidenti et mor
bo sit se habent quod aliquae sunt in instrumento auditus
alia autem in coadiuvantibus sicut que sunt forame
anfractus et pulpa auricule quedam sunt in virtute
a cerebro descendente. Et dicit avicenna autem iste
egritudines sunt secundum distinctiam maxime frigidam
aut secundum solem vmoris propter ut ulcera aut
secundum obstructionem ab intrinseco factam a sanie aut
alio liquore et ventositate seu sanie vel sorde
[illegible] vel verruca a panniculoso seu carnoso ge
nere superinducta et etiam ab intrinseco velud a
aranea pulice aut lapillis sicut [illegible] et
aqua submersa ex quibus [illegible] quod de egritudinibus
aurium quedam sunt primitive quedam antecedentes et
quedam coniuncte. Signa passionum aurium localia
non indiget quod statim ut dicit Galienus quarto de accidenti et
interiorum quedam enim que non apparent propter proximitatem
auditus apprehenduntur nam qui non audiunt parvas
voces neque vix magnas surdi sunt. Aut
surdi paulatine efficiuntur. Qui autem apprehe
dunt sonos fantasticos aut plumosos lan
gosos et sibilosos tinnitum propter privationes au
ditus patiuntur ut dicit Ga. et Avicenna. Causa autem que fit
designatur a suis sinthomatibus ut si ab apostemate
et tunc est cum febre et dolore et gravitatibus
et pulsationibus et aliis accidentibus dictis supra.
Si materia sit frigida sentitur gravitas cum frigiditate
et si calida ardor et punctura et accessit febris
sanguinis aut colerica cum materia ascendit ad
aures ut in [illegible] dicebatur afforismorum. Si a vento
sitate tunc est cum sono et tinnitu. Si ab ul
cere tunc est pruritus dolorosus. Si autem fuit
a verruca aut re aliqua ingressa scitur per patie
tem et inspectam ad solem in hyemo aurem
et applicando cum speculo. Aut si fuit aliqua
aial per eius motum cognoscitur. Iudicatur ab avicenna
quod surditas naturalis a generatione per propter ab opila
tione superficiali exeuntis et illa que est accidentalis curatur

duorum armorum et que est ex creatura a capite udi-
tato non curatur. Iudicatur est quod surditas accidental-
is numquam quare ipsam interpolatur et allevatur licet potest
curari. Ipse fuit propter quod affectus quibus surditas
fit fellecis suggerentibus compertibus quiescit. In-
tellexit autem hoc de surditate accidentali que est ab
hic ex colere ascensione. In cura ista habes
duas intentiones. Prima est in dieta et purgatione.
2a in localibus. Prima intentio completur sicut est in primo
libro de capitibus eius et sicut dolor eorum removetur.
2a intentio sic completur et primo debes notare aliquas
regulas utiles valde. Prima est quod nisi propter
fiat in aure et specialiter acutum et dolorosum antequam
corpus sit curatum. 2a est quod omnes operationes aurium
que fiunt precipue ad intra fiat suaviter et non
dolorose propter nervum interiorem complicatum. 3a est
quod omnia que ponuntur in auribus sint tepida non
calida neque frigida in excessu. 4a quod sint li-
quida ut melius intromittantur intret et exeunt.
5a est quod illud iniectum non sit intus aure ultra
3 horas. 6a est quod postquam fuerint iniecta statim
et iaceant super partem sanam et cooperiatur fora-
men auris cum lana aut cum coto. 7a quod nihil impo-
natur quousque impositum fuit extractum. Iterum
se super partem egram et mundatur cum proba et panno vel
coto et sternutatione absque forti inspiratione. 8a quod
medicator aurium habeat instrumenta sua apta ad sua
operationes ut sunt stila cunctia et lavatoria
et habeat lana cotone spongeam
et viscum prout sunt necessaria ad sua operationes. Iste
notatis videas cum surditas si sit apta aut vel
curetur ut iam dictum est suis in capitulis suis. Pro-
posito sit primo de surditate preveniente ...
... replentis caput fiat ergo suffumigium
vino albo decoctionis vitis cala... propter sang-
suge centauree betonice foliorum lauri stercoris
anisi maratri spica nardi et fiat suffumigium
cum cannula et olla stricti orificii. Et Ga. dicit
Appollonium iubet apponere urina bovis cum 2a sui
parte de aceto et parum quod de mirra contrita et
cum canna stufe imponatur involvatur cum lana vel
panno ne offendat aurem neque caseritas
eius. Item communiter ponit apponunt oleum de camomilla
oleum de aneto et oleum de amigdalis amaris et
de costo et oleum nardinum et oleum de raphano.
Et aliqui apponunt fel ancipitris et balsamum et
succum iusquiami depuratum. Et ad eandem intentionem
posuit Razes hoc valere et inveni hoc esse verum.
℞ pulpe coloquintide ʒ. ij. absinthij aristo. ana
ʒ. ij. costi baurach ana ʒ. ß. castorei et fiat
suffumigium cum urina vaccino et dissolvatur quod
erit necesse cum oleo amigdalarum amararum. Avicenna
dicit hoc fore expertum. ℞ castorei ʒ. iij. nitri
ʒ. j ß. fiat cerotum cum succo iusquiami. Et Alex.
dicit quod ambulare per loca multum arenosa con-
cussis et clamare et excitare eos cum voce cla-
mosa est utile et dicit Avicenna. Ut dicebat
Ga. qui patitur dolore eget quiete in vehementi
motu et est tempore magnitudinem dispositionem quia pa-
titur surditatem si surditas fuit propter sorditiem
removeatur cum stilo et mundificetur cum aqua mel-
lita. Aut ponatur licinia linita cum melle
aut oleo de camomilla. Ego vero non de simplicibus
dimittens multa alia composita dimittens ... d.
propter ... Et primum autem si radix savine bulliat
in cacabo ferreo cum oleo zizanino donec ni-
grescat et ex illo tepido distilletur in aurem
valet ad surditatem. Albel quod quod hoc est tenuer

iuniperi excorticatus aut semine albus quod ponat
quod species eius coctum est in cathina ferrea donec
nigrescat in oleo zizanino aut in oleo de semine
lini et mictatur in aure vehementer surditati confert
et auditum acuit. Si autem Ibn bar. acetum acutum
et confert. dicit acetum squilliticum auribus immissum valet
confirmationi auditus. Et dicit est sal gemma admis-
cetur melli et distillatur in aurem et mundificat
eam et desiccat eam et confortat auditum. Et dicit est
castoreum confert surditati frigide. Ibn bar. de Vulg.
affirmat experto quod bacce lauri purgatae sale parum
decoqui cum oleo anetino et cum oleo de amigdalis
amaris quod sic iniecta in aurem conferunt surditati.
Sapio dicit oleum de baccis lauri et ipse bacce
lauri dolorem auris tollunt et confortant auditum et con-
ferunt tinnitum. Veripion cum nigrescunt in cathina
ferrea addatur sic ex succo porrorum clarificato quod
est medietas olei. Et si fortius volueris cum baccis
lauri ponatur medicum de oleo nigro aut ex
radice calamis. Dyas. dicit succus baccarum lauri
aurium surditates movere non sinit nigriores
succos cum vino et aqua rosarum compescit. Et
bar. dicit succus baccarum lauri est potentior mixtus
cum oleo de been. Oleum autem de been et
oleum mirsinum sic item. Confert autem frigidis
et dolori frigido auris et est attractivus per narres.
Dyas. dicit succus foliorum ebuli similiter fomento ad
hibitus compescit similiter fomentum factum ex decoctione
sambuci in aqua. Et similiter succus eius in aure in-
stillatus valet. Tollit est pro Dyas. surditatem oleum
bullitum in concavitate radicis affodillorum et auri
maceratum. Est autem singulare presidium. Alle dicit
succus sepe instillatus in aurem valet ad surditatem et
tinnitum saniem et aquam existentem in aure. Si autem
in aceto coquatur ebulus niger et illud acetum auri
instilletur sibilum tollit et vigorat auditum. Sed aut
fiat dicit Guill. cum de plenitudine cerebri non ti-
mere. Aliud sepe sumus experti. Avicenna dicit
absolute quod eius decoctio distilletur in aurem. Constat
dicit sic absinthium tritum cum felle taurino auribus
iniectum auditum confortat et sonitum ab eis ex-
cludit. Aliqui invenerunt radix vitis albe et nigre
ferentes vim est in hoc casu eximia medicina.
Dixit est confert pinguedo piscium valde surdi-
tati et dolori aurium si intromittatur. Rasis. dicit
fel leporis cum adipe vulpis liquefactum surditatem
sanat. Ras dicit cerebrum leporis liquefactum cum oleo et
in auribus instillatum auditum reddunt. Et dicit
est cerebrum leonis cum oleo liquefactum et in aure
dolente instillatum auditum revocat. Et dicit
est sanguis lupi confert surditati permixtus cum oleo
nucis et in aure distillatus.

Sonitus et sibilus causantur in aure quia et
sonitus interius fit. Si paucus causatur ex materia vero-
sa existente in cerebro quod frangit aerem complo-
natum auris ex eius confricatione causatur sonus. Causatur est ex
materia existente in stomacho ascendente ad ipsum caput et au-
rem et refrangit aer ipsum aerem complonalem
auris et causatur sonus et sibilus. Causatur est ex
acuitate spiritus et subtilitate spiritum et hoc maxime causatur
in phrenesi. Si autem removetur maxime cum ingros-
santibus spiritum et ipsum spiritum et cum modo opii posito
in aure quod ingrossat spiritum. Est tamen sepe periculum
sed cum aliis frigidis possumus facere. In cura soni
ventosi habes duas intentiones. Prima est cibo et
dieta. 2a in localibus. Prima completur hoc modo. Primo
abstineat se a rebus frigidis flegmaticis et a rebus

multiplicantibus ventositatem. Vtatur ergo his. Purgatio fiat cum hierapigra et cum pillulis de pe[...]in aut cocheis aut aureis secundum tamen necessitatem, vz est multum usus auree alexandrine factis purgationibus quas sepe ex partibus. De intentio[ne] applicetur hoc modo et primo vz oleum de rafano, oleum de costo, oleum de castoreo, oleum de scorpionibus et cetera omnia alia olea dicta in precedenti capitulo. Item valet decoctio betonice et foliorum lauri et baccarum eius et centauree et feni et marathri bulitis in vino, deinde fiat suffumigium per cannam modo dicto in alio capitulo. Item vz oleum in quo sit bulitum castoreum vz est oleum de baccis lauri vz et succus baccarum lauri. Constantinus dicit sal armoniacum cum aceto mixtum auribus instillatum sonitum gravitatem et ventositatem aufert. Hermes dicit quod est ad os currentem exsiccat. Et credo quod omnia simplicia pro maiori parte et quanta dicta sunt in precedenti capitulo hic etiam valent quare recurre ad capitulum plenum pro [...] illa et illa hic non recapitulabo. Et multa est [...] de ph[i]sici et specialiter Thadeus in hac passione generaliter facit [...] ad eos pro aliis recurre.

Sepe humiditates que exeunt ab auribus saniose proveniunt non solum sed alie humiditates ut in aliquibus sepe vidi ita autem intercurrat hoc quare [...] [...] cura et purgatione fiant ut dictum est in aliis capitulis precedentibus. Veniendum ad curam in[...] Aliqui alii dixerunt quod oleum de pinos cum aceto auribus infusum prohibet fluxum mirabiliter. Et dixerunt quod oleum camapiteos tepidum infusum a putredine aures [...] Serapio dicit quod ferventia immiscetur cum [...] humiditatibus currentibus ab aure et pri[...] Et [...] dicit quod sit oleum amigdalarum amararum et quorum sint partes equales. Dixit etiam absinthium mixtum cum melle confert auribus a quibus egreditur humiditates. Et alius dicit succus eius auribus instillatus aures fluentes de[...] [...] in aure propter confluentie capitis et sanitum et putre[...] aurium et aqua. Dixit etiam Serapio quod omnia alumina et specialiter saniem mixta cum succo virge pastoris conferunt cursui humiditatum ad aures. Et bar. dicit quod similiter alumen et vinum quod est alumen pulverizatum permisceri cum aqua plantaginis et vz est hoc quod ulceratur putrida facta sunt in aure. Alumen est dissolutum in aqua et vino aurium humiditates exsiccat. Dixit etiam Serapio quod spica nardi dissolvatur in aqua et vino et distilletur cum aceto mundificat superfluitates que sunt in ea. Et bar. dicit quod si superfluitates sunt subtiles distilletur cum vino et quando sunt grosse distilletur cum aceto. Dyas. dicit pix ad aurium fluorem cum oleo rosarum adhibetur. Dixit etiam mirra cum vino mixta aurium fluxum curat. Dixit etiam de croco flo[ribus] fluoribus aurium cum lacte conveniens et bar. [...] hoc de radiatis. Aliqui antiqui [...] [...] quod vinum antiquum in quo flores aut folia salicis sunt bulita et cortex eius intromissa auri eius humiditatem exsiccat. Avicenna dicit succus [...] quod sit dolorem aurium mitigat et desiccat humores eius. Et dixit etiam succus olivarum silvestrium et exsiccat et sunt ex eo trociscos et reponitur ad curandum fluxum aurium.

Sanguis ab aure sepe egreditur quem aliqui succurrunt dura ut multi antiqui dixerunt. Thas. dicit succus foliorum olearum fluori sanguinis atque humiditatis aurium [...] aures [...] sanguinis [...] Et bar. dicit quod si sit cum vino conferre. Constantinus dicit succus virge pastoris auribus instillatus pustulas curat et sanguinem ab eis fluentem desiccat. Et Avicenna dicit velle quod imponatur cum vino et idem dicit de succo arnaglosse. Avicenna dicit succus bedaguar immissus sic cauterizans quietat. Et dicit etiam succus porri immissus cum aceto in hoc casu est mirabile. Et dicit etiam quod si fiat meatus intus immissus sanguinem aurium tollit et idem dicit de opio. Et dicit etiam licium immissum auri sanguinem ipsius confert. Et dicit etiam coquatur granata cum aceto et exprimatur et expressio immittatur et confert huic fluxui. Avicenna dicit etiam quod ex strictivis confert decoctio gallarum cum aqua aut aceto immissa. Dicit etiam quod decoctio rubi confert quando miscetur cum ea vinum aut acetum et etiam decoctio foliorum mastici in ipsis confert. Et coagulum leporis cum aceto immissum est mirabile. Et instringitur sanguis aurium. Et dicit etiam sumatur duo renes tauri et aliquantum adipis saliti et assentur ut ne [...] et aqua eorum exprimatur in aurem et est expertum. Ras. dicit fel turturis aque [...] in aurem cum lacte mulieris stringit fluxum sanguinis.

Multiplicantur sordes sepius in aure quibus etiam [...] non debet quin aliter mundificetur in hoc capitulo dicemus fatuitatem etiam sepe opilationem aurium et propter quas surditatem. Constantinus dicit succus lupini auribus instillatus mundat eas ab omni putredine. Halaby dicit quod aures mundantur a talibus sordibus que aggregantur in ea succus mente calefactus in cortice granati et auri instillatus. Et sedat etiam dolorem in sonitu et tinnitu et interficit vermes. Dixit etiam intromittatur per aliquot dies lenticulum [...] cum melle et involutum in pulvere aristologie rotunde. Nam illas abstergit et confortat auditum et prohibet etiam saniem congregari in ea. Dixit etiam quod cinis vitis albe et nigre ferentis vinum est eximia medicina et ex medicinis conferentibus abstergentibus sordes aurium et exsiccantibus ulcera eius et conferentibus ozenam. Dicit etiam sal gemma admiscetur melli administratur tepidum in aurem et mundificat eam et desiccat eam et confortat auditum. Dyas. dicit affronitrum et nitrum est eximium sordities aurium cum aceto purgat. Alle. dicit albugo ovi est eximia medicinarum abstergentium sordities aurium. Et Avicenna calcantum est eximia medicinarum abstergentium et mundificantium aures et interficit vermes et aufert dolorem aurium frigidum. Et bar. dicit quod sit vitriolum deinde colcotar et est vitriolum naturale quod melli miscetur et cum oleo impugnitur.

Vermes in auribus sepe fiunt ex defluxu humorum ad aures vel sepe generantur a[...] [...]nuisse illuc moventibus ibi vel alie blatte illuc exeunt. Pro remotione eorum Dyas. dicit oleum bullitum in gracilitate radicis affodillorum quoniam ex ea minuitur aliquid et iniectum auribus vermes interimit. Oleum etiam de amigdalis amaris hoc facit. Oleum de scorpionibus in hoc casu est una de sublimioribus medicinis. Ras. dicit oleum de absinthio auribus iniectum vermes et lumbricos interficit. Ysaac dicit si succus frondium persici imponatur auribus vermes interficit et idem dicit Serapio et similiter dicit etiam dolorem tollit et idem portat [...] meseue oleum melleorum persicorum. Apuleus dicit si libet necatis te succum cum vini austeri [...] ducibus auribus iniectum vermes natos necare dicimus. Et [...] succus cala[...] et proprie notam[...]

auri immissus vermes interficit et idem potest succus corti
cum sinapi Auicenna et dyascorides dicit idem de succo nepite
Et Walabi dicit succus fumterre distillatus in aures
vermes interimit que sunt in eis Dixit etiam vrina
hominis calefacta in cortice granati intus immissa
vermes necat Et dyascorides dicit hoc de vrina hominis
tiqui vrina est tauri cum mirra mixta vermes
interficit Succus etiam caulis post semen auri immissus
confert puri ipsius et vermibus Auicenna dicit succus rute
calefactus in cortice granati et instillatus mun
dificat eas et vermes interficit Succus etiam ca
trmodie distillatus in aure idem facit secundum Auicennam
et vinum decoctionis albi hoc idem facit ut dicunt
quidam antiqui et expertum est Sepe etiam expertum
est a me in lacte caui quod si auris patientis a simgia
impleatur porcina et patiens in sole faciat super
aurem patientem et caput bene cooperiatur pannis
et ibi diu moretur cum insurget eleuetur alun
gia vermes ingressi inuenientur adungie adhe
rentes

Pruritus insequitur certe opera predicta
quare prodisse predictorum remotiorum fiat sic est
dictum secundum descriptionem et iudicium operantis
et quia ad curam pruritus ducens et pauca in
hoc loquar Papio dicit quod ficus fiat coquitur
cum sinapi et mittitur decoctio eius in aurem
tinnitum confert aurium Et alibi dicit quod ficus con
teruntur et miscentur cum sinapi trita et cum aqua et
vna gutta distillatur in aure tollit tinnitum aurium
[illegible]
melle et oleo confert [illegible] ab aure
et pruritum Et har. dicit quod sit oleum amigdalarum [illegible]
omnium sint partes equales // [illegible]
fel apri in cortice mali granati tepefactum instilla
tum auri prodest dolori ipsius et pruriginem tol
lit Multa etiam sunt dicta [illegible] in capitulo de pruritu
palpebrarum et lacrimalium que si debite approximentur
erunt et hic vtilia Consideres igitur bene quod omnia illa
capitula dicta aliqualem colligantiam habent quare al
ternatim videas cum est opus

Aqua sepe in aurem cadit ex balneatione et audi
tum impedit indiget ergo [illegible]
[illegible]pit ut cum camula sug[illegible]
[illegible] infundat [illegible]
Et aliqui dicunt quod in virtute ipsa resoluatur
igne calor Aliqui capiunt frustum spongie li
gatum cum forti filo et mittunt in aurem et postquam
imbibit aliquid de aqua extrahunt // Pauca similia
reperio de hoc ideo pauca ponam Succus sepe sinapi
auribus im[illegible] confert et tollit grauedinem capitis
et aquam que est in aure tollit Dextus plus dicit an
serinus adeps cum succo cepe mixtus bene auri in
funditur et prodest aque que est in aure Vnde
dico etiam plus conferunt quam res simplices immisse
sic sunt mundificatores et suctiones

Intrant autem a[illegible] res dure ut in pue
ris quarum amotione indiget // Albucasis dicit in hoc
quod si res dura est fixa intromittatur aliquid
[illegible] et post prouocetur sternutatio aut tussis
et super pedes a parte auris saltando vadat aut etiam
fiat percussio cum palma sumitatis. Vel hoc elargare
et trahere aurem cum omni ingeniositate et si hoc
non valet liniatur stilus aut proba cum aliquo visco
et imponatur et si hoc non valeret extrahatur cum
molleti aut cum vncino lato pauce plicationis

Si vero huiusmodi lapillus non possit haberi et si timor
de apostemate aut spasmo ne pueniant percipitur
magistri quod in radice auris incidatur figura luna
ris vsque ad lapidem extracto suatur et incarne
tur locus ut in aliis vlceribus est dictum Si autem
non sit timor de spasmo et lapis non possit his
modis predictis operator non dimittat Et aliqui
ego feci Si autem fuit res ut granum quod postea
ingrossatur vult albucasis quod si non potest extrahi cum
ingeniis dictis quod cum aliquo spatumine subtili
frustratim incidatur Si autem fuit fuit animal et non
potest extrahi vnum vult albucasis quod instilletur auri
aqua in qua dissolutum sit aloes aut succus ab
sinthii aut calamenti aut acetum forte et ipso mor
tuo extrahatur cum ingeniis iam dictis aut cum in
pletione aque

Et quia in animalibus quem habet vtilitatem
aut per ipsum aut alimentum assumat per fiti
aut aut plurima animalia suas voces et so
nos per ipsum homo vero solum per ipsum profert ser
monem quod sibi inter animalia proprium existit de in
ceps vero de dispositionibus suarum partium Rem autem os
de se non positum existit secundum quantitatem quam
importat et quam et in qua diuersa membra
existunt ideo talem ordinem seruabo quod de labiis vo
bis primo occurrentibus quare de eis hic non lo
quar Loquar ergo primo de dispositionibus dentium et
[illegible] [illegible] vlterius loquar secundo particulari
[illegible] [illegible] ab hali [illegible] de ix° sue
practice dispositionis de regali libri primi [illegible]
[illegible] dormitatio limositas seu feditas
[illegible] et apa [illegible] que non patitur secundum res
que a [illegible] assistat dicit Auicenna et intelligitur [illegible]
[illegible]
Quia autem nocumentorum dentium est mala [illegible] et
[illegible] que quidem fiunt propter [illegible]
[illegible]
[illegible]
talibus dispositionibus inuenit fieri et sonum est et istorum est
causa triplex primitiua ut casus et percussio et male
[illegible] fuit humores superflui quarta est
dispositio in capite facta Signa passionum dentium per
sant non Quibusdam enim euidenter apparet quod perforantur
corroduntur et nigrescunt et corrumpuntur et quod
nec calida nec frigida tolleriant et quod ex alto illorum
accidit dolor et ad hoc adiuuat conferentia et nocentia
tempus et regimen preteritum In curatione dentium duo
dico regimen vniuersale et particulare vniuersale habet duas inten
tiones vnam in vita aliam in euacuatione In vita sic
se habeat non vtatur putrescibilibus sicut pisces et
lacticinia et caueat res excessiue calidas et etiam
frigidas excessiue percaueat vinum immoderate post aliud et non
masticet res dure In purgatione approbatur pera
et ploia ex cephalica et venarum et labiorum et
lingue et diuturne cum scarificationibus et caputpurgiis
et desiccatione ventris et capitis confortare est bonum
et educere flaticas humiditates cum pirethro [illegible]
[illegible] est bonum Curationem de regimine particulari [illegible]
est scire quod iste cure sunt maxime barbitonsoribus
appropriate scriptum tamen est ut tales operationes per medicos
dirigantur a medicis Postea scias quod particularia dentium
sunt multiplicia et sunt multiplicia scilicet per collu
tionem per gargarismata masticatoria impletiones
vaporationes linimenta fricationes suffumigationes
eradicationes cauterizationes caputpurgia distilla
tiones et per manuales operationes Dominus Albucasis

cū istos hic instrūta ut radorū rispatoriū spa
tumē recti et curuū et leuatoriꝰ simplex et
cū duobꝫ ramis tenaculas dētatas et probas
et limas et scarpellos et terebellos et multa
alia instrumēta

Dolor dentium

Dolor dētiū fit multis modis fit nāꝫ a mā
calā et aliq a mā friā et aliq ꝑ ꝯstatē/altiꝰ me
bri et aliq rōe apostemati gingiuarꝫ et aliq
rōe vmiū et aliq rōe corrupcōis eorꝫ et de omībꝫ
istis dolorībꝫ loquar incipiēs a dolorē fcō a mā calā
fuerit vlibꝫ dētis in cal. dētis Auic. dt aqua nimis
cedat dolorē dētiū calid et inf. 3ª q̄ sit in ore
retenta Dīc est sit collutꝰ os cū succo aceto
se ad dolorē dētiū et silr cū decoc. eiꝰ in vi
no et ꝓm ipm est friā et sicca in 2º gradu
Dīc est Auic collutꝰ os ex aceto in quo cutis ser
pentis decoquitꝰ ad dolorē dentiū // Mesue dt
est nōle medicamē ꝓpēa ā est ī eo Serapio dt
q̄ fit cū succo radicis cucumbꝫ collutio ꝯfert do
lori q̄ infriat tpāte // Dyas. dīt succꝰ misure
corticis cucurbꝫ. dolorē dentiū mitigat si diutiꝰ
in ore teneatꝰ Rōn Auic. sic dicit q̄ ex succo
cucumbꝫ fit caputpurgiū ad dolorē dētiū
et ꝯfert valde // Alb. dīt q̄ cū decoc. tassib.
bassi ablutꝰ os valꝫ ad dolorē dentiū // Apuleꝰ
dt folia oliuarꝫ dorilia sr ad dolorē dentiū sico
quātꝰ in aceto et decoc. solatri in aceto est
in hoc expta Decoc. est fcā ex radice plāta
gīs et aceto id pōt et id dt de plātagī mīori
et masticatꝰ huiꝰ radix id pōt et silr dt pō.
decortice mori // Serapio tñ dt decoc. corticū
et foliorꝫ mori q̄ fit collutio cū ea ꝯfert dolori
dentiū // Dyas. dicit lictura in oleo cocta ꝯfert
dol. dentiū // Rasis dīt rana fluuial. coquatꝰ
in aqua et aceto et multū tollit dolorē dentiū
et id est dt Auic Dīc est cornu ceruī coctū
cū aceto si ꝓ os moueatꝰ dolorē dētiū remouꝫ
// Palabas dicit dolori ī dentiū prodest acepe
Flora tñ q̄ in naturis calidis nō eligetꝰ aliquid
sup acetū qd a galie. in prō. simtīū e probatū
et iō Ga. auct. archigenes ponit acetū calid
cū calīs quētre Vīn est dicebat auic. in 2º. de
curatīe egritudīꝰ capitis q̄ acetū erat qe omībꝫ
matīs nā eiꝰ infrigidatio pōt frangi a leni ea
et rimaꝫ eiꝰ profūdatio et mersio et iō est cū eo
miscēatꝰ ī in rebꝫ frigidis et ex hoc colligitꝰ
q̄ dicitꝰ q̄ acetū nocet dētibꝫ et q̄n miscet cū
aliquibꝫ calidis ꝑdit illaꝫ opōeꝫ sēt. vꝫ hoc de
mēte sapiōis Rx seminis portulace coriādri
sumach lētiū executeatorꝫ sandal. cirnorꝫ pi
retri camph. om̄ ā. ptes equales fiat trocꝰ cū succo
solat et lini dentē dolorosū cū vino dissoluto ī
aqua rosi // Halab in cā. calā inpit acetū cū aq̄ ros
aut sumach cū mo. camph. ī multa alia pnt poi
q̄ plicet dimitto.

Sepe fit dolor a mā friā et de isto dolore
multi multa dixerūt Et pº loquar de ꝯf
obsuatꝫ purgōībꝫ et dicta ꝯmī De
hoc ego expiē. scio collutio fcā cū vino decoc
tionis urtice dolorē tollit et gingiuas ꝯfortat
Scio est expiēia si fiat collutio cū aceto. decoc
salis ꝯbusti dolorē dentiū tollit Dicit est expi
entia q̄ morella frixa in oleo et suppoīta loco
empti dolorē dentiū remouet Sic est ex cinē
calcanei vacce fiat linitio dentibꝫ ꝯfert doloibꝫ eorꝫ

Illud ad idē Rx paritarie micauiale medietꝰ vi
tree ʒ. xvj. cxcimitatū origani ptes pīre piperis
ā. ʒ. iij. siseleos ysopi sicce mēte ā. ʒ. ij. cor
nu cerui et capri ā. ʒ. j. fiat puluis de quo fri
cētꝰ radices dentiū humidarꝫ et nō siccarꝫ.
Illud Rx piperis asse fetide opij mirre castorei ꝓ
eqles ꝯficiatꝰ cū melle ꝯ aqua decocōis foliꝫ ꝑ
petarꝫ. ʒʒ. piretri et salis est ꝯns et mō ꝯfcā
mīs de ... qui est ute Rx allei spicis v. olibā
... ꝑ bulliat in vino ad formā liquidi
mellis et tepidū teneatꝰ in ore Hebenmesue
testatꝰ q̄ Gal. dt q̄ terat alleū et ... in
radice palme manꝰ sanat dolorē dentiū et ē
expertū Auic. gerdit acetū decoctiōis coloq.
aut aristo. d. piret. ā. asse fetide ā. sinap. corticū cap
paris corticis pini mētastri ꝯdisi et vitellū oui
assatū Et piūe calid sup dentē applicatū mul
tū vꝫ Et aq̄ ardens ē in hoc quod optimū et auic.
laudat euaporatēꝫ a. cibū ꝑ duas horas ā ꝯt.
cū sale et milio aut cū oleo calefacto ꝯ emplm
cū his q̄ sr sic malua anetū cāonilla. salice
lini et fenugrecū Laudat est suffi. suffūigarꝫ
cū ꝯmo coloq. et ꝯmis sinapis et silere
pe et silibꝫ et gerdit vna cū vasi distillatiōe
in aure q̄n sequitꝰ ad dolorē dentiū dolor aurꝫ
cū aliquo oleorꝫ sedatiorꝫ ut camumꝫ sambuci.
... et silia; Illud q̄ vꝫ ꝯuith de vuigf.
Rx scamonee mirre croci costi ā. ʒ. j. cū suc
co agreste et modico opio fiat trocꝰ ponderis
aurꝫ j. et vocat trocꝰ de scamonea et liniatꝰ
dentes Dyas. dicit decoc. fcā ex decoctiōe
radicū ellē nigri et ipiꝰ retentio sup dentē
tollit dolorē Decoctio est radicū q̄ñ foliꝫ in
aq̄ et aceto fcā usq̄ dū 3ª pars remanet dū
dens est saniꝰ et sine aceto dū dens est lesꝰ
in ore retenta dolorē dentiū tollit Collutio
est fcā ex decoc. radicis lappacij in vino aut
aceto dolorē dentis tollit Elixatura est radicis
cucumeris agrestis ... ...
ut dīc Dyas. Radix ꝑis siluris decocta et
in ore retenta dolorē dentiū mitigat Sapio
dicit q̄ fiat in aceto et aqua Auic. dt radix
acori valde ꝯfert ad dolorē dentiū Cureo q̄
masticatꝰ ā collutee fcā ex eo Et dt decoc.
corticis pini in aceto est ꝯueñs q̄n collutꝰ ex
eo os ad dolorē dētiū et ꝓm aliquos id pōt
decoc. pini Et Dyas. dt id de folijs eiꝰ coctis
aceto. et dt est q̄n collutꝰ os ex aceto in quo
decoquitꝰ folia ordei cedat dolorē dentiū
Dīc est masticaꝰ venarꝫ tinctorꝫ et radicū
ꝯfert dolori dentiū Serapio dt q̄n fit collu.
cū succo foliorꝫ ebuli cedat dolorē dētiū
Dīc est. cortex radicū capparis masticā dolo
rē dentiū tollit et ꝓpē vꝫ decoc. eiꝰ in aceto
aut vino sīnt tñ cortices retentes et id fit
decoc. serpꝫ ꝓm Auic. Id pōt succꝰ eiꝰ ꝓm
Dyas. Dīc est radix malua uisci cocta in aceto
et masticaꝰ eiꝰ id pōt q̄ ē expertū Dīc est in
dīc betonice cū coquitꝰ in vino ā aceto et cū
eo fit collutio oīns ꝯfert dolori dentiū et
aufert humiditatē gingiuarꝫ Dīc est collu.
fcā ex aceto bullito in pomo colo. pīe. ꝯca
uato et luto in voluto aufert dolorē dentiū
Et ꝓm Auic. pōt coloq. in aceto bulliri Et
Gal. in 2º. dt q̄ radix celidonie masticā
tollit dolorē dentiū Et Dyas. dt de folijs
mauois celido. Et bar. dt de radice vtrusq̄
celidonie in dol. dentiū vꝫ perfusa in aceto

Apuleius dicit herbe rorismarini radix masticata dolorem dentium tollit sine mora aut si succum eius tenuerit in ore mox sanabitur. Africelis dicit radix marubii iecur. Sto masticata dolorem dentium tollit sine mora. Alle. d. decoct. foliorum lauri cum aceto ad dolorem dentium valet. Dix. est ysopi sic ea in aceto cocta dolorem dentium removet. Ysaac dix. pir. etrum pulverizatum in aceto mixtum desuper dentem positum dolorem tollit. Consil. d. decoct. origani cum aceto collutione infecta dolorem dentium tollit et h° de origano maiori est verum. Sextus placitus dix. dens canis combustus et in cinnia vini decoctus usque ad mediam vini ab collu... tollit dolorem dentium.

Si dolor sit in dente rē nīē apat ꝯ gingivarum fanas eoz et divisiones fani deabali bi facti ubi inprim°. huius apat teneatur aq. ros. in ore et ad id valet aqua plantaginis solo id valet iste aque est cum modico camphore valet etiam vinum stipticum cum ros. balaust. inmixto et oleo ros. retentum in ore. Fin aug.° fiat hoc. Teneat aq. ros. a plātag. in quibus sit aliquid de mastice vel de vino pissis vē. Si at est dolor cum isto addatur aliquid opii q° removere dolorem vel aliquid aliorum narcoticorum secundum necessitatem si nia sit frica in pri° vz oleum ros. cum mastice deinde vz vinum in quo sit alumen de rocha. Ulni aut valz decoc. ysopi z calati farine seis lini et camomille. Si aut veneit ad maturativum fumat cum decoct° uvarum se. minis lini fenug. ac fenugreci et teneat mo re deinde apiat et mundificet cum melle ros. et vino. Si aut dolor est rē nīē ventose exist in radice dentium curretur ventositas cum decoct.° cimini et seis cicute et galbano et serapino.

Recept acut dolor in dentibus per vermes et ppe in molaribus qui generantur in eis et que dolore antiq sit dixerunt quod radix colloquintide in dolore dentium facto a vermibus sit dictum est in ca° de dolore dentis a mā frica.

Collutio est facta in h° cum ea aceto calido gff in h° cum sit deinde e in c° de dol. dentium a mā calida. Alle. d. sit suffumigium factum de oleastro sup dentem ubi est vermis inficit cum recepto fio p embotum. Afficel. dix. suffumigium factum cum iusquiamo receptum ad dentem per embotum. Vermes occidit et dolorem cedat. Alle. et quidam dixerunt quod suffumigium seis porrorum expellit vermes et inficit qui innascuntur cum alkitran et mitigat dolorem dentium fiat aut cum embolo. Ego scio quod suffumigium factum ex sete porrorum sufficit in educt.° et inficit vermes de dentibus. Borax aut confert dolori dentium facto a vermibus dz aut ee cum aceto subtiliter trita. Et dicit est aq. doctores quod duplex borax s. artificial. et mineralis h° facit mineral. tn est melior artificial. aut est grossocolla et vocatur secundum aliquos capistrum auri sive gluten auri eo quod aurum auro agglutinat.

In dentibus accidit sepe perforatio rōē cuius in eis accidunt mirabiles et fiunt dolores. Indiget ergo tales amo°tiō doloris. Afficel in hoc dix. quod farina nigelle in dente posita perforato cito illum. Et dicit etiam si dens q est corruptus si in ipso ponatur aliquid qui ponit in galla dolor cedat. Et bar. d. quod frustrum galle ppe nō pforate ponatur in corrosura dentis. Dix. est serapinum inmissum et contusum concavo dentis dolorem tollit. Dix. est quod corrob. pdict cavo dentis immissum ipsum rumpit et dolorem tollit. Auic. et serapio dicit quod gumma olivarum silvestrium confert dol. dentium corrosorum qui eo impletur. Et d. est sic. Auic. origanum est bonum concavitati dentium. Et est cum aqua ysopi distillatur in dente corroso cedat dolor et confert dentibus corrosis. Et gal. in vij° dicit lac sive succus pededani id e feniculi agrestis in loco corrosionis impositum statim dolorem tollit. Sed est facit mundificationem impositum secundum alle. Et est d. gal. in viij°. collutio ex radice titimalli in aceto dolorem dentium factum ex corrosione removet et si una gutta lactis titimalli in loco corrosionis ponitur statim tollit dolorem sed obturet statim locus cum cera quia alio sil. nā si caderet sup gingivam aut linguam statim ulceraret eas. Et est d. gal. et bart. dic. lac titimalli cum farina frumenti mixtum et in foramine dentis positum illum frangit. Et bar. dic quod radices titimalli appo... id faciunt quod lac sibi fortia de bilia licet. Dyal. dicit opoponacum in loco corrosionis positum prohibet corrosionem ... dente et sedat dolorem eius. Dix. ... cinis a ramorum ... imposi... dolorem. Dix. et cinis ramorum fici et ... sulfuris in corrosura impositus sic ... aufert dolorem et ... mox et ipsum angi ... fiat ... posita id facit ipsum subito exsiccat ... sic cauterium. Serapio dicit si galbanum ponatur in corrosione dentis statim dolorem tollit et hoc operatur in corrosis dentibus et in molaribus. Et secundum bartholomeum potest imponi solum et cum vino dissolutum. Dix. est assa ponitur in corrosione dentium et sedat dolorem eorum et frangit dentem. Et si coquatur cum ysopo et ... ...

Dicta medicina me cogit ut faciam ... in ... decorum quia necessarium sunt ut li in h° pro ca° po... na eaque absolute corrosioni dentium sunt ... ppe ... vetteres conferre. Primo ego dico quod aqua ardens que fortis in dente debet poni cum cautela ne tangat caro. Dilr est valet decoc.° in vino usque ... aut decoctio usque salvie aut usque calati et pereti seu pipis et que impleatur cum gallia et cipero mastice et mirra et sulphure et armoniaco et assa fetida. Et auic. dicit quod collutio oris facta cum mirra vino et oleo quod firmat dentem motum valde et confortat et prohibet corrosionem dentium et removet humiditatem ... quod veritatis et exp... est. Tyranus dicit ad dentes molares et molas est marcidas et concussas curabis cum divino medicamine quod te non lateat. Recipe succi borraginis ... albe cotula... duas corticum radicis mori ℥. vj. coque usque ad ... et fiat ex eis collutio oris per tres dies vel quinque vel vij. et numquam in molaribus dolebis. Serapio dicit quod qui ... albus terit cum cortice suo et ponit sup dentem.

corrosiuum asse + Et aliter dicit elbs [illegible] super radicem dentium posita [illegible] curat. Mesue sic dicit de alleo: dentium vero si distillatur cum aceto et [illegible] molaribus utile est. Auicenna dicit collutio foliorum tamarisci cum vino confert dolori dentium [illegible] ore cum eo et prohibet corrosionem eius et propter fructum eius et non. Quod si ista non valent burelletur cum scalpello vel lima et moueatur pars corrupta. Et dilatetur foramen ut non remaneat cibus. Et si illud non valet cauterizetur cum ferro ignito ut sepius feci et comburatur pars illa corrupta. Et si ista non valet tunc non est aliquis modus nisi extractio eius cum cautela ut dens non frangatur quia radix eius tunc remaneret quod esset malum et locus foraminis impleatur panno aut petia et quod extrahatur

Secundum Galienum de interioribus congelatio dentium inguinem doloris dentis nominatur non immerito. Igitur de ipsa fiat mentio et sit de ea pauca dicatur. De hiis igitur que congelationem dentium optime tollunt est portulaca masticata, que non ab eius complexione sed a proprietate substantie illud agit. Et de ea dicit Alexander quod frondes eius congelatis dentibus prosunt. Et Alexander et Auicenna dixerunt quod [illegible] est [illegible] quia lenit asperitatem dentium. Auicenna dicit quod bedarogi [illegible] cyminum fluuiale remouet congelationem dentium. [illegible] masticare [illegible] nux et [illegible] cera et [illegible] et [illegible] remouet et [illegible] fricatio dentium cum sale et [illegible] masticatio dentium tollit masticationem

Sepe autem dentes fiunt commoti et corrupti in quibus nulla speratur restauratio, quare illos eradicare oportet. Et primo in hoc Auicenna et quod si [illegible] oliuarum siluestrium bulliantur in aqua agresti donec fiat sicut mel et si hoc dens corruptus liniatur per se ipsum cadet. Et dicit etiam ex fece [illegible] [illegible] facit dentes eradicari facile. Lac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et est [illegible]. Auicenna dicit etiam de eradicatione dentis commoti fiat ad hoc corpus rane et eius pinguedo. Et dicit etiam Auicenna existimo quod sit rana petrosa et non domestica illa que in hoc casu est utilis. Sed certe spes est ex hiis que testantur medici et experimentores quia dicunt dentem asthuz qui ipsi sunt in cibo porci [illegible] Dinus dicit [illegible] [illegible] sequitur [illegible] ut denti applicatur sine dolore cadit dentes. Et alii dicunt [illegible] eradicat dentes et [illegible] velle quod hoc fatiat oleum decoctionis eius distillatum et impositum faciliter facit eradicari dentes. Et dicit etiam si [illegible] passe [illegible] dentibus mores de facili eradicant eos. // Ysaac dicit radix mori pistata in aceto ponatur ad solem per dies duos vel [illegible] exsiccetur et in puluerem redigatur dentes exsiccatos et putridos euellit. // Fidelis dicit quod fiat de capsula de gumma que colligitur ex radice mori et cum apponatur dentem putridum sine dolore extrahit. Et dicit etiam fidelis si radix iusquiami nigri ferri calefacta denti applicetur et radicibus eius cito de se cadit. Caue tamen ne alios dentes tangas quia caderent. Et [illegible] facere[t] [illegible] frictum super dentem [illegible] [illegible] oleiqui ipsa cocta sunt et cum aqua agresti tamdiu bulierit donec fiunt sicut mel et postea ex ea dens liniatur corruptus faciliter de se cadet et id facit fex olei preparata sibi et propter olei facti ex oliuis immaturis.

Nunc dicamus de ortu dentium in infantibus [illegible] sit [illegible]. Auicenna dicit in canone suo [illegible] de regimine infantis et pueri [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et gingiuas et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit facilior ortus dentium et ad suauandum et [illegible] // Rasis dicit borax mitigat nascituram dentium et habet mirabilem proprietatem ad hoc. Et dicit etiam quod cerebrum galline frictum cum dentibus puerorum facit nasci sine dolore. Et [illegible] [illegible] facit [illegible] [illegible] cum melle mixtum. Et dicit etiam dentes vituli suspensi pueris dentes educunt sine dolore et [illegible] de dente [illegible] appenso collo. Et [illegible] dicit de dente varioli quod est piscis marinus. Rasis dicit quod oculus cancri suspensus super pueros facit facilem exitum dentium. Et dicit etiam cerebrum leporis tritum et [illegible] dentes infantis confirmat. Cyrurgicus dicit quod gingiue fricate [illegible] et absque lesione educunt dentes. Et serapio asserens hoc confirmat dicens quod hoc est notum a [illegible] et [illegible] non solum habet hanc proprietatem hoc cerebrum sed etiam oleum mel butyrum et alia multa [illegible] que habent virtutem faciendi nasci dentes infantium. Et Galienus in [illegible] [illegible] caput sit elaxatum vel [illegible] ut mos est et dicit sed hec [illegible] excellens [illegible] [illegible] [illegible] mellis butyro et ceteris que [illegible] dentibus infantium. Et dicit Galienus in x de butyro secundum [illegible] [illegible] dentes [illegible] mixtum non [illegible] melle subtiliat gingiuas per quas fit corporis exitus // Butyrum secundum Galienum cum melle mixtum et suffricatum est optimum in facilitatione ortus dentium et aufert dolorem et [illegible] que tunc habent infantes // Dextera [illegible] dicit de [illegible] lacte si dentem [illegible] [illegible] sine dolore nasci facit

Sicut ortus dentium facilitatem et [illegible] [illegible] [illegible] nates confortare ut firmi [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] aliqua commotio propter multas res. Primo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] carnis gingiuarum. Et cura illa est [illegible] [illegible] mala dispositione gingiuarum. [illegible] fit propter percussionem aut casum et [illegible] propter [illegible] lubricantem neruum et ligamentum dentis in frigida commotione [illegible] [illegible] fiat [illegible] et alia [illegible] [illegible] antiqui illa valere. Et primo dicit Auicenna commotos dentes balaustia fortes efficit et [illegible] cum aceto confert dentibus // Serapio dicit [illegible] cum aceto et oleo et facit [illegible] utilitates. [illegible] dicit [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quod [illegible] radicem ipsius [illegible] dentes confirmat. Et dicit aqua in qua oleum oliue decoquitur gingiuas [illegible] et dentes motos firmat. Et serapio collutio facta cum aceto squillitico et [illegible] ex squilla facta dentes commotos corroborat et odorem oris bonum reddit. [illegible] est decoctio [illegible] sicut ad fiat collutio et fiat in ore stringit dentes commotos et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fit collutio ex decoctione foliorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dentes commotos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ex radice [illegible] [illegible] dentifricium abstergit [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] foliorum eius in ore retentum [illegible] facit

Ite est collutio fca cum aqua salsa in qua decoqt²
olive stringit gingivas et dentes motos
Et Sapio dicit qm mastixe ducat² p os stringit
dentes victos et fm quosd corrosos et est fm
ipsm collutio dorf cu ipa afirmat gingivas et
dic est qancela mdica fortificat dentes motos
et gingivas [illegible] [illegible] dixit est assa mi
rab. qtrita et pulvizata dentib laxat et gigivis
excortiatis optime mederet² Ite est de apozima
te [illegible] lavo ore humores de gingivis fluentes
desiccat et dentes molles firmat // fidelis
dix si os sepe lavet² cu decoc° beugar dentes
firmat² et gingive corrose sanant² // Dexer
pito dix cornu cervi qbustu dente qui movet
tur firmat siquis pro dentifugio eme ei sit
usus Et halias² vult q cinis ei misceat² .
cu vino Et id dt d[illegible] ad dentes ut nequa
doleant aut qmoveant² cornu cervi limare
fac et limatura coque in olla rudi aqua que
post coctione est in olla tene ubi e dolor
Ras dt cornu caprini meminiz si ex hoc cine
fricet² dentes firmat eos et gingivas lax
as corroborat Et id si calcaneu tauri qburat²
et cu cine isto qfricent² dentes et gigive
laxe firmat eas Et fm halias id pnt ossa
qbusta bovis et ossa qbusta porci // Iqui
dixerunt veteres q pulvis coralli appo est summu
in qfortatoe dentiu et gingivaru Collutio est
fca cu vino aut aqua infusionis erugis ferri
gingiva laxa qfortat et dentes et pp h motos
qfirmat et ego dico q fortis operat² si collutio
fiat cu aceto q fortis exsiccat // Iter dt q col
lutio fca cu solo aceto calido in quo bulliviz
sit alume dentes motos qfirmat ut e est
tem Dicit² est expt° q si tollat² gallas p. ij.
mirti p° vna corticu granator ipsos.
an p. j. h° bulliat in aceto cu q° postea fiat
collutio oris Et galienus narrat qcilio archige
nis q ponat² in hac radice ei alumen cu thu
re et cpao° et cypsso Ras aut qposuit hoc
R. balaust. ros gallar cipssi sumach p. j. aliquis
pes limat² sup gingivas et in alio lo
co a ponens addit alcanaz ypocratis et marb.
et cu aceto iubet fati trorf. et fricare den
tes

Ut dentes quid dentes et firmos sic sit. ai
gingiva abstge et pulefaci os fortis
vlb siepi sit fiat collutio cu decoc°
mcastri et piperis et postea vtat² isto medicame
p mod dentifugij R oss sipie gallior ma
iurii albor spume maris cornini vstor m.
trj alius sal gême sulphuris usti ipsos ana
tol. radicis canne qbuste et fiat firoario E
est ista aqua expimento probata R sal arm
sal geme an. lb. s. alius zuccarini q. j. pul
uiz et ponat² in alebico vitreo et ff aq a
tuz q dentes de petia scarlate fricet² Lo id
bz aqua fortis et q opet² isto mo pot² bombicis
parz in capite vnu stili et ponat² in aq for
ti levis et dentes tangat² respiciendo tu sup
gingiva qz timor est de adhustione earz et
dentes efficiet² albi et ego sum sepe expt⁹
De simplicibus nio loquar et pmo dix Ras
q fricat° dentis cu lig° viridi lentisci decorti
cato acutos [illegible] candidos fiat // Sera
pio dix qm ex ramis arboris mastix et e sp e s

lentisci fit dentificiu dentis abster[illegible]
[illegible] dentes
abstgit Et dix [illegible] [illegible]
gingivas et qm [illegible] dentes [illegible]
eos [illegible] fit dix in q° de pulice dicit dt
clarificare dentes no solu polita sup asperitates
Serapio dix radix aristo. ro. abstergit de
tes et qm fit emplm ex herba ei ipsos et
melle abstergit dentes Et dyas. dicit q den
tes et gingivas ab omi putredine mudat
[illegible] [illegible] dentiu et gingivas
[illegible]
[illegible]
[illegible] nitri abstergit [illegible]
[illegible] [illegible] quoniam exsiccet [illegible]
fert ulceribus ei putridis et alijs ulceribus [illegible]
bi dix serapio vsti testaru ovoru gallior c[illegible]
qn qburit² calefaciut aduriit et abstgiut scabie
ulcerata morphea et dentes Et gal. dt in xi° de
[illegible] dentes clarificat [illegible]
no solu [illegible]
[illegible]
[illegible] faciut purgar [illegible]
[illegible] gigivas [illegible]
[illegible] pulis [illegible]
tes clarific[illegible]
gut dent [illegible]
[illegible]
et lentigine [illegible] pio fit dix pulvis cru
tis cancror marinor cu sale [illegible] abst
[illegible] et fm ipm est int lapides // Dix est
[illegible] purpu
[illegible]
[illegible]
Ite est [illegible]
[illegible] solu sal istiz clarificat dentes [illegible]
h° facitur melius mixtu cu pulue [illegible]
si ma fortatate et exsiccatoe volu[illegible] addi [illegible]
[illegible] si aut in [illegible]
[illegible] spina maris aut medulla sepie [illegible]
[illegible] et cu aceto mixto fricet² gingiva dent
et eas qfortat [illegible]
ti dentes qfortat // Sapio sit dix spatex no
usti stringit gingivas et qm fricat² dentes q
abstgit eos Et no bn q si cu illis no pnt fieri
abstersiones sic q limositat°. sit in mediate raspa
torijs bn ut dentib removeat² et si qtingat que
tes sit nimis magni vel q vnus impediat
aliu q vnus exterit aliu vel alios. impediat q
obliq oriat² cura eor tuc est secare eos et
limare et magnitudine remove et ita removet²
obliquitas et equitatio eorum et sic patet
Et in equis spaliter fit hoc qn dentes valde
magnos ita q tuc appeat antiq et illa est cu
q e qgnoscit² antiquitas equi et magni limat
eos et pufiicat ut appareat tuc minores
[illegible] no pti in hoc decipiunt

Ransco nunc ad dispoes alias et [illegible] et me
mbro pprios ut determinatu est supius mebro
determinatu no dicat² ut ex hoc pars possent
[illegible] et bn fz qualitate magis quad [illegible]
in qua multa mebra existut in q ib qicant
multe dispoes qcurretibi supdicti quas qn
tieas orri accidit Ideo sub hac nunc q si fingentes
os aliquot tunc mebra ee [illegible] in hac pte
de dispoib nuc ei et p° de fluxu nuc ad os.

Multe me quia ad os fluunt et macerant humores.
de quo dixi in cirurgia mea sepe interrogatus. Cura
ergo ista est facta purgatione ut ostendi de dicta est ordinata
Dyas. ergo voluit quod omnes species galle trite et pul-
verizate humiditates prohibent que fluunt ad gin-
givas et ad omnes partes corporis decocte in vino aut
aqua secundum quod exigit necessitas materie. Dixit etiam si fructus
rubi primi electi fuerit et pulverizatus vinulam
curat et gingivas et fauces restringit. Et
non quod ipse intellexerit de silvestri primo. Et quidam dixe-
runt quod collutio facta cum lacte mulieris et raci e-
ei prohibet reuma oris. Dicit etiam dyascorides quod ad
omnes partes oris succus rubi utiliter adhibetur. et ergo
ego similiter hoc dico de mora rubi. Et Avicenna dicit
succus foliorum rubi sanat os calidum. Et bar. dicit
decoctio rubi confirmat os ab omni putredine.
Et folia eius masticata dico ego operiunt tuberibus
oris xiij anno in primo. Dicit etiam Dyas. sic.
Avicenna autem virtutis cortex exterius et expressa
et cum succo qui eicitur cocta cum melle solet
fieri ad oris vitia et bonum est. Et dicit vinum
mirtinum fauces et gingivas gargarismo suo
ad sanitatem perducit. et dicit alius et ipse sensum
et sumen gingivas et uvule et faucibus et oris quod
sic ut sit coniunctum cum sale duplo et aceto.
Dixit etiam succus foliorum oleastri fluori sanguinis atque
aliorum humoribus convenit. Serapio dicit succus mo-
rum quando miscetur ei parum mellis est bonum ad pro-
hibendum fluxum humorum ad membra. Et plinius
dicit succus mori coctus expressus in vase ereo
in sole aut igne positus et fit stipticus. Et ego
dico quod si mel in senectus aut etiam alumine scissum
aut aliud simile ori sit conveniens medicamine cuius
eius ulcera pascentia et ad sanitatem perducit et
faucium dolores tollit. Avicenna sic dicit terra si-
gillata prohibet catarrum et cursum oris et gin-
give. Et Ga. sic dixit in vij de pomis unde
habebis verum cum aurum et aceto vlorum consolidat
et flegmones que sunt in ore et recipitur
illud quod fluit. Et constantinus dicit succus foliorum
brusci in ore retentus oris vitia mundat. Apul.
dixit radice herbe astule regie cum vino trita
et potui data et dente percita ad omnia vitia oris
statim beneficium facit. Et dixit etiam ad oris beneficia
et lingue herbam pentafilum in pulverem redacta
mixta melli os confricata vel linguam arterias vel
fauces purgat. Aliqui antiqui dixerunt
unde acerbe succus omnia membra oris confortat quando dis-
solvitur cum aqua et vino aut aceto prout requi-
rit necessitas materie et fit inde collutio fortis enim
stringit et exsiccat et sic de aliis

[S] Alma more sepe in multis multiplicatur
ex repletione capitis aut stomachi facta purgatione
ut sepe dictum est et dicta ordinata conve-
niunt ista. Avicenna voluit quod rob lentiscus multum
confert in multiplicatione salive in ore et similiter ad
ulcera oris. Et ideo etiam dixerunt convenire sam-
sucum. Est autem sansucus et maiorana persa.
Serapio dicit decoctio ligni granatorum dentes
stringit et absentat salivam. Et Dyas. dicit radix
rafani cocta tussientes et sputantes mature
facit. dicit cynamomum quod homini qui sepe spuit. Et Serapio
idem dicit quod mirabolanus emblici et etiam bellirici
absentant sputum. Ras dicit sebenech id est herba
sancte marie et acacia fluxum ab ore infantium
fluentem confert. Et dixerunt antiqui quod gingivas
a quibus fluit multa saliva restringit omnia aluminosa

et ipse alumine sanctum. Ego non dubito quod
dicta sunt in precedenti capitulo hic etiam conveniunt quare
cum expedit vide capitulum.

[F] Fetor autem oris tamquam quid nature et turpe ...
ferendo et pre posse non sit autem fetor
iste ab ulcere existente in ore sive in parti-
bus eius et ab aliis pravis dispositionibus. Et quia fit a
materia mala existente in stomacho vel in pulmone
in cura ista habes duas intentiones. Prima est in
dieta et purgatione. secunda in localibus. Prima intentio
completur hoc modo sumat pulvis fit in ista electua-
rium pillis de agarico. Et scrupeus secundum dis-
positionem patientis. Et dicta materia dixit alb. quod aqua frigida
est bona fetori oris et totius corporis et precipue
quando parum vini miscetur cum ea. Dixit etiam calamentum
facit bonum hanelitum et bonam eructuationem et
digerit cibum et dixit ciperi efficiunt etiam odorem
bonum et dixit etiam mellissa bonum facit anelitum.
Avenzoar dicit quod conditum confecta cum agresta ex quibus
fuit multorum nocumentorum liberat quo stomachi vitio
procedentem removet fetorem et nullum aliud est
eis secundum in eis secundum similitudinem. Et bar. dicit
quod confecta matura et illa que conditur et maxime
pira que cotoniis similantur confirmant humiditates cor-
ruptas et prohibet alias ad stomachum fluere.
Dyas. dicit fetori oris a stomacho causato confert flos vite
sambuci bibitum cum vino. pulvis etiam satire-
gie bibitus et similiter eius decoctio fetorem oris tollit
causatum a stomacho. Dixit etiam mirra in ore rete-
ta et masticata oris fetorem tollit et bonum
oris facit odorem. Serapio dicit quod mastix
masticatus facit oris odorem bonum et stringit
gingivam et bar. dicit quod illud facit cum vino bibita.
Et Dyas. dicit quod confert ~~omnibus~~ eructuationibus fetidis
masticata. Et dicit Serapio nux muscata aroma-
tizat stomachum et oris odorem efficiunt bonum etiam
galanga odorem efficit bonum. Et dixit etiam folium
ponatur sub lingua ad efficiendum odorem bonum
oris quod sunt experti et semen quod confert masticatum.
Et collutio facta cum decoctione corticis citri aut
succo eius facit odorem oris bonum. Et alb. dicit
folia citri oris fetorem fugant odorem allei et
separum etiam compescunt. Et dicit etiam Serapio fetorem oris
tollit et putredinem aufert collutio facta cum
aceto squillitico et ipse feci cum squilla non siccata.
Et bar. dicit quod sepe fiat collutio. Et ego dico
quod cum miscetur aliqua aromatica stiptica in multis
confert. Unde dico etiam quod oximel fiat cum ea et
cum aromaticis quod datur et bibatur quia ex ipsa cum
melle fiat corrupta materia sepe penetrans ut sanat feto-
rem oris qui procedit a stomacho. Dixit etiam Serapio quod
cum alia gargarisma cum mellicrato confert fe-
tori hanelitus puro aut hoc conferre quando causa
fetoris est a spiritualibus. Ysaac dicit corticis me-
lonis pulvis oris fetorem tollit si ex eo lavetur.
Et bar. dicit quando causa est in ore fricetur pul-
vis eius cum vino odorifero si vero sit a stoma-
cho detur in potu. Avicenna sic dicit ex bonitate
cinamomi est ut vincat omnem odorem preter sinum et
non sentiatur cum eo sicut alius odor. Et dicit
macis odorem bonum oris efficit. Et dicit masti-
catio ligni aloes reddit oris odorem bonum.
Dicit etiam quod auri in ore retentio ipsum aufert feto-
rem. Dixit etiam alius nux sit fetore oris nisi
aut quod sit dissolutum cum aqua. Volo etiam quod
apium comestum efficiat bonum odorem oris dulce
et masticatum et deglutitum. Preceptum etiam est quod si

decoctionis absinthei cum corticibus citri est contra fetorem qui est propter rem putridam genitam in stomacho. Et ego non dubito quod multa dicta sunt in capitulo de fetore nasi hic est conveniunt quod in illis vide et de similibus

Tollit quoque fetor oris a causa extrinseca sicut ab potus vini et esus alleorum et ceparum et [illegible] de quibus cum hoc de dicemus. Avicenna dicit quod fetor oris qui contingit ex esu alleorum et ceparum [illegible] aufert ruta masticata [illegible] Rasis [illegible] in libro [illegible] post [illegible] et [illegible] masticata et deglutita et postea [illegible] Eundem fetorem tollit coriandrum masticatum et deglutitum sive sit humidum sive siccum masticetur aut fortis [illegible] [illegible] et masticate eius fetorem tollunt [illegible] [illegible] odorem alleorum [illegible] [illegible] folia [illegible] masticata fetorem oris tollunt odorem alleorum et ceparum aperit. Ego non dubito quod cinamomum et fere omnia dicta in capitulo precedenti similiter conferunt in hoc casu. Ego esse [illegible] masticatio [illegible] odorem ceparum et alleorum tollit

Si fluit humiditas ad gingivas [illegible] et inepte fuit fluunt enim a capite repleto [illegible] sepe causant dolorem dentium et [illegible] cura consistit in dieta et purgatione. 2o in localibus fiat purgatio cum pillulis cochiis aut aureis et [illegible] cum sirupis de sticados et dieta eorum sit sicca // Quantum ad 2um dicit Serapio [illegible] rose cum pulverizatur stringit gingivas et [illegible] succus et cum decoctione [illegible] decoctum [illegible] [illegible] est sapio omnis species galle [illegible] prohibet humiditatem que fluit ad gingivas. Et Avicenna sic dicit quod prohibet cursum humiditatum corruptarum ad linguam et gulam [illegible] [illegible] infantibus et [illegible] cum aceto et [illegible] [illegible] hibet fluxum humiditatis ad omnes partes [illegible] [illegible] coquitur cum aqua aut vino [illegible] [illegible] fluxus ex eo et os in de lavetur aut fiat gargarisma. Et dicit [illegible] [illegible] cum cortice suo ex [illegible] stringit gingivas et [illegible] [illegible] fluat in ore propter [illegible] ponticitate et acetositate. Et dicit [illegible] [illegible] gingivas cum aceto. Et [illegible] [illegible] colatur [illegible] cum [illegible] collutio oris prohibet fluxum humiditatis ad fauces et gingivas. Et [illegible] [illegible] misceatur cum melle et bibatur et collutio [illegible] est corrosioni gingivarum et potest esse coqui in vino [illegible] aut aceto [illegible] et ex eis [illegible] collutio oris exsiccat hic est gingivarum laxa. Dicit [illegible] sapio quod [illegible] cum melle confert cursui humiditatis ad gingivas. Et dicit pumex [illegible] [illegible] stringit gingivas. Comburitur [illegible] sic pumex [illegible] super carbones [illegible] [illegible] postea extinguitur cum vino [illegible] [illegible] 3o vero solum [illegible] [illegible] non extinguatur in vino // Dicit [illegible] fructus [illegible] si [illegible] elixatus et gargarizatus [illegible] et gingivas [illegible] // [illegible] est folia constrictiva [illegible] adhibita oris flegmonibus et ceteris que [illegible] [illegible] constringi. [illegible] [illegible] sic dicit de foliis [illegible] [illegible] si sugatur prodest eorum masticatio [illegible] in gingivis [illegible] que est agrestina [illegible] Et [illegible] dicit succus mali granati coctus gingivas [illegible] [illegible] dentium aperit. [illegible] [illegible].

[illegible] velle loqui de flore suo granati comestus Et dicit [illegible] [illegible] gingivis abstinet et tumores faucium [illegible] Et [illegible] dicit [illegible] aceto cocta et in ore retenta // Alia dicit [illegible] rubi et fructus et folia masticata stringunt gingivas et dicit in de aqua [illegible] // Avicenna dicit [illegible] [illegible] prohibet [illegible] [illegible] gingive [illegible] [illegible] [illegible] prohibet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] stringit gingivas [illegible] gingivas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dicit [illegible] [illegible] gingivis sanguinolentis subvenit // Confert autem [illegible] de foliis mirti quod os abluitur ex [illegible] [illegible] mollitiei gingivarum et fluxum sanguinis [illegible] [illegible] stringit et [illegible] et [illegible] fiat collutio facta cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cocta in vino et gargarizata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Terra est sigillata stringit fluxum sanguinis [illegible] et quod dictum est de aliis in alio capitulo et vide quod [illegible] multa ibi dicta alia ab istis hic etiam conferunt.

In ore sunt due principalissime partes complentes duos actus ad quos ordinate et est lingua [illegible] et dentes masticatorii [illegible] [illegible] continuatur et cum hoc [illegible] eius [illegible] dictum de dispositionibus quibus [illegible] est [illegible] de dispositionibus lingue nunc loquar similiter aut lingue [illegible] et similiter aliarum partium sunt in [illegible] [illegible] [illegible] in actione debilitata ablata et corrupta [illegible] ex dictis. Egritudines autem lingue impedientes [illegible] [illegible] aut apostema inflatio sive magnificatio [illegible] spasmus [illegible] seu mollificatio et [illegible] [illegible] Et [illegible] de aliquibus sit dictum et de aliquibus [illegible] physico [illegible] pro ipsis. [illegible] quem habet recursum ad de aliquibus modo loquar. Spasmus autem est [illegible] et [illegible] lingue ad suam originem qua impeditur [illegible] [illegible] [illegible] replens nervos illos aut [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ligamentis [illegible] [illegible] [illegible] constat in duobus in [illegible] et dieta [illegible] in localibus. Purgatio autem fiat cum pillulis cochiis fiat etiam cum [illegible] et [illegible]. Dieta eorum sit sicca et [illegible] [illegible] [illegible] tendentibus ad siccitatem. [illegible] est [illegible] de sticados et [illegible] [illegible] et [illegible] 2a compleatur cum collutionibus [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] piretro et aliis quod dicetur post in paralisi. Confert etiam [illegible] [illegible] ex hiis que sunt [illegible] [illegible] melliloti [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] loquor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

spasmo humidosi[illegible] Cura a[illegible] siccitatis et ta-
men[illegible] est bo humectatio et bone resump[illegible] cum bo[illegible]
cibis et [illegible] collutionibus et inunctionibus colli et
capitis cum oleo nenufaris et violarum et cum infusione
aque calide et tinge omnia olea frigida et humida post aut
cum mucillagine fenugreci et altee. Et si posterius
cum illis inungatur collum aut est si caput fuerit cum
[illegible] brocatum [illegible] conferunt. Cura fili lingue
est ista. Et primo nota quod filum lingue est ligamentum
ligans linguam cum parte inferiori [illegible]
[illegible] Et sunt mulieres que ponunt [illegible]
lingue [illegible] pueri et fili [illegible]
pueri numquam bene loquerentur [illegible] sicut bo[illegible]
mulier in illo non est [illegible]
bucasim [illegible] quod incidatur [illegible]
quot dies cum [illegible] quin-
tas venas sub [illegible]
incitur filum [illegible]
Mafrancus consulit [illegible] argenteo igni-
to incidatur et tunc [illegible] Ego autem aliquando
feci istam operationem et solum posui manum in ore
et cepi linguam et ipsam elevavi et cum granatum
incidi et non fui aliter operatus et curatus est. Nec
debes timere quod locus reincarnetur ut dicit albucasis.
Primo rec[illegible] motus lingue quia [illegible] est in motu pro-
pter humiditas ibi existentes. Secundo quia res que incidit
est spermatica.

Balbuties [illegible] pot[illegible] puerice a spasmo et
ulceribus et aliis passionibus lingue ut
plurimum tamen provenit a paralisi et humiditatibus in
[illegible] et infantibus ac mulieribus cum [illegible] lingue. Cuius
est signum sit paralesis quia et defluxus humidus ab ore
nec directe potest pronuntiare nec loqui ut dicit
[illegible] illo capitulo. Cura[illegible] et [illegible] capitulo
longa. Et primo nota quod sicut spasmum curant sic et ita
est balbutiem. Secundo nota quod paralisis cronica et balbuti-
es naturalis numquam perfecte curantur. Inde plures in pueris
cum ad adolescentiam veniunt sepissime rectificantur
ut dicit avicenna. Cura ista consistit in tribus primo in [illegible]
[illegible] et dieta sicut debitus. Secundo in confortatione capitis.
Tertio in localibus. Prima intentio completur sicut dictum
est in alio capitulo. Divisione tamen fiat cum clisteribus
acutis et ventosis retro collum. Secunda intentio completur
cum emplastris desiccantibus super totum caput fiant
aut cum hiis que sunt sicut sinapis. [illegible] nuces tor-
refacte sal bacce lauri aniisum maratrum piper [illegible]
et alia que confortant caput desiccant reuma. Et
cauteria super caput ex lateribus et retro collum est
laudata. Palabr[illegible] hic posuit emplastrum et ponitur
super collum. Recipe camomille melloti maiorane ana ℥ j
[illegible] terantur omnia et cum cera et oleo sambucino fiat
emplastrum ad candum [illegible]
oleo costino et oleo [illegible] ad hoc est supremum et
oleum balsami et [illegible] Tertia intentio completur
gargarismatibus et collutionibus oris et fricationibus
lingue cum eis quod dicitur procedendo a debilibus
ad fortiora. Et inter [illegible] squillitico [illegible]
est sublime in gargarizando fiat autem prius fri-
catio lingue cum eo quod est sicut sal armoniacum [illegible]
recipe et [illegible] erit collutio melior. Aliud [illegible]
[illegible] humiditate aggregatam in lingua est forte
ista. Recipe origani sambuci ysopi ana ℥ [illegible] piperis
[illegible] costi sinapis nigelle ana [illegible] conficiantur cum
oximelle squillitico et vino cocto quod est [illegible]
et gargarizetur diebus [illegible] Lanfrancus recitat
quod ipse restituit loquelam cum [illegible] et melle et
sex granis clari et lucidi euforbii [illegible]

et confectis de quo posuit sub lingua quantitatem pue-
[illegible] Et ego dico quod ego restitui loquelam uni mu-
lieri factis purgationibus cum decoctione salvie in vino
facta collutione [illegible] in eo [illegible]
mustarde. Aliud [illegible] Recipe salis [illegible] piretri stafisagrie
Recipe sinapis piperis [illegible] equales terantur omnia
et fricetur cum eis lingua [illegible] et super in die
multotiens. Palabr[illegible] autem [illegible] fricat cum [illegible]
sinapi et piretro [illegible] Salvia ruta calamentum
[illegible] paralesis [illegible] semine basiliconis et
[illegible] agrestis summa in hoc habent proprietatem. Avicenna
conficiuntur [illegible] pillulis [illegible] cum castoreo asa feti-
da [illegible] et hoc est summum ut dicit avicenna.
et pillule de castoreo [illegible] et [illegible] tyriaca et [illegible]
anacardine et assiduatio loquendi. Et frica[illegible]
[illegible] sal gemma festinat loquelam. Et [illegible]
de lingua [illegible] sunt iste pillule. Recipe [illegible]
[illegible] terantur donec fiat sicut
pulvis incorporentur ut fiat pillule [illegible] et
ponatur sub lingua una [illegible] Et assidue gar-
garisma cum sinapi et balneatio cum aqua salsa.
Aliud dicit [illegible] paralesim lingue. Recipe [illegible] ℥ j et cum
decoctione origani [illegible] et tene in ore per longum
tempus. Aliud dicit anacardina [illegible] super linguam
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] et mollificatio
[illegible] Avicenna dicit quod [illegible] columbe [illegible]
ut [illegible] confert ei cui accidit in-
fectio loquele. Et [illegible] dicit [illegible] masticatum cum
stafisagria vel origano [illegible] deponit de ca-
pite attrahendo [illegible] lingue alleviat.
[illegible] dicit masticatio [illegible] cum [illegible] et me-
dulla [illegible] incorpore [illegible] paralesi lingue
confert. Est autem [illegible] nitri et bau-
[illegible]

Scias quod omnes egritudines que uvule
accidunt ut plurimum causantur a materia fluente
ad uvulam eo quod [illegible] fluxu in hoc dicamus
[illegible] et primo in hoc casu faciamus purgationes cum
pillulis cocheis et aliis [illegible] et sit dieta
sicca ut patet. Curatur ad localia dicit [illegible] gar-
garisma factum ex radice et frondibus mori [illegible]
fluxum humorum ad uvulam. Aliud dicit folia [illegible]
si coquantur cum vino et gargarizentur amputant
fluxum humorum ad palatum et gutturem. Et avicenna
dicit quod prohibet fluxum fieri ad [illegible] amigda[illegible]
et uvulam. Serapio dicit dragaganti ad [illegible]
in medicinis tussis et asperitatis canne pul-
monis et vocis abscisionis et cursu catarri
ad uvulam quando fit ex eo confectio cum melle et ponatur
super linguam et transglutiatur quod de ipso dissolvitur.
Et dicit est quod agresta coagulata [illegible] confert cocta
cum melle aut vino dulci nervus qui est in late-
ribus gutturis et palato et uvule et dicit est hoc [illegible]
aceto calido et ego est dico et credo quod omnia
que prohibet [illegible] venire ad os et [illegible]
[illegible] est valens [illegible] quare dicitur [illegible]

Restat modo dicere de casu et relaxatione
uvule que actum transglutitionis et respiratio-
nis impedit ut dicit [illegible] Carnosa
quedam particula in alto oris [illegible] cum [illegible]
os et linguam depresserit [illegible]
[illegible] a nobis autem dicitur uvula [illegible]
[illegible] Dicitur autem ab aliquibus uvula
ad [illegible] que est ingrossatio columpne
in una extremitate cum subtilitate alterius extremi

vacat — et appz subtilis apud radicē ex quo actꝰ impedit̄
et appz subtilis apud radicē ex quo actꝰ impedit̄
respirationis Causa aūt hꝰ passionis est
mā calida aut frigida descendēs a cebro per
modū reumatismi Signa calꝰ uuule sunt maxi
ma ꝑ apertione oris cū depssione lingue ve-
rumptū caliditas mē cognoscit ꝑ rubore et ardo-
re et frigiditas ꝑ privatiō eorū Pº pnosticorꝫ
Gal. dicit quiꝰ medio ē periculosa [illegible]
flegmonata et tota equal. qꝛ ad eiꝰ incisionē
sequitur fames aut fluxꝰ sanguinis q posset eē cā
suffocationis et mortis qn aūt lucescit albes-
cit et ē inequal. et radix subtiliata et extremis
ingrossata tūc incidātur nō tamē ē timor Caue
at tū ut dicit alb. qꝛ si fuit nigra aut fusca et
[illegible] ne ferro tangat̄ et periculū
est sup variciꝰ ne locꝰ cancrenet Est tū necē
qꝛ est magnificā et cū medicis nō curat̄ qꝛ i-
cidatur ad h. ut suffocatio. reprimatur cum de
duobꝫ enī mal. minꝰ malū est eligendū Vnū
nō hūt ni vnā viā ad salutē lꝫ sit fallax [illegible]
aut nolit oꝫ ut dimittat pillaz Valeat tū [illegible]
qꝛ ipa nō incidat̄ tota qꝛ nocumentū fieret
pueri magnū et pectoris officiā [illegible]
[illegible] incidēs Prima ē medicinis
purget Pa est in localibꝫ Prima [illegible]
[illegible] sicut dein est [illegible]
nāria Et dieta eꝫ sit eodē mō qꝛ dictum est [illegible]
sicciū Ad desiccandū aūt mām reumatizātē et
uuulaz relaxātē accedit ꝑ rogerū et suas glo
satores et maxē pueris qꝛ sup̄ mole capitis ponā
tur ad quātitatē vnius denarij de scarlata [illegible]
qua sit modicū thuris picis et mastic et in ad
ules. percipit nichil qꝛ pili trahat̄ donec dislo
centur Dicit aūt melꝰ ideo. meo qꝛ fiat
cauteriū in sūmitate capitis ut in vertice [illegible]
gessiū et sā fieri Pº intē. applicet̄ duobꝫ [illegible]
dis vnc. cū medicis aº cū instrūto Cū medi-
cina sit qn mā est calida gargarizet̄ aqua rosꝫ
cū aceto ut dicit [illegible] aut et applicet̄ pul-
uis iste lingua depssa cū digito aut coclearj
Rx ros. sandal. balaustiarꝫ añ. camff. modi
cū Cū aūt mā est frā iubet gargarizare
aliumē et Coriandrū acetosū et sinapim et sal.
armoniacū et alumē Rogeriꝰ ponit epiathoꝫ
piretri pip. gallis et balaustias Et ego dico
q. ad cuiꝰ incidētē multa q dcā sunt in squinātia
auxilia hic valent aūt vitrꝰ [illegible]
est et laudatū in cau uuule [illegible]
[illegible] cū totalitate sube et cū
[illegible] fiat gargarismā Puluis est bonꝰ
adū Rx balaustr. ʒ. ij. aluis samem. ʒ. j.
et. camff. añ. ʒ. j. et ʒ. ß. ʒ. vnꝰ fiat pul
uis subtilissimꝰ et applicet̄ cū p̄ıo co-
cleari Aliꝰ puluis in cau uuule qn [illegible]
gargarizatꝰ grite q applicat̄ Rx [illegible]
piret balaustiarꝫ cortice [illegible] foliorꝫ ros.
scis caulium añ. terat̄ et fiat puluis [illegible]
dicit porru relaxatꝰ vnc sanat in orbi [illegible]
pinsinie datū Et credo ego qꝛ loquat̄ de suc-
co porri Et dicit diuꝰ stillati uuule sub-
uenit valet aūt qꝛ sit melle mixtū et sic eleꝫ
suat̄ q sub lingua teneat̄ et [illegible]
dicit folia flores et mora rubi sunt [illegible]

[illegible] sunt fact [illegible] ꝑcedēte vnā [illegible]
[illegible] gargarizata Et bar. dicit cū aqua
[illegible] dicit [illegible] dcā suc
co corticū [illegible] vnā incidit cū mellitato
releuat Et [illegible] cinis radi
cū caulis [illegible]
[illegible] facit hoc [illegible]
tū Et dicit [illegible]
[illegible] inflatā et exiccat [illegible]
[illegible]
[illegible] appenit
et [illegible]
[illegible]
[illegible] fotanelle [illegible]
[illegible]
[illegible] frigidam [illegible]
soluit et siccā [illegible]
scis eꝰ in aqua [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ore et qppa [illegible]
[illegible]
[illegible] cū aceto [illegible]
garizandū Et ego dico qꝛ si [illegible]
aliꝰ aut bitoliū ꝑ sang. hic [illegible]
si sang. supfluerit ponat̄ [illegible]
collū Et riois de [illegible]
plantag. et [illegible]
Et si aliquis sang. [illegible]
[illegible]
[illegible] incidat̄ cū ferro calido [illegible]
ut dicit velle [illegible] canula [illegible]
[illegible] aliquo [illegible] sit fenestra et
in illa inclūdat̄ uuula et p. ꝑ canulā intro
mittat̄ ferrū ignitū ad modū scalpelli
factū [illegible]
[illegible]
[illegible] in fenestra [illegible] canule [illegible]
[illegible] caput [illegible]
aut cotono aqua fortis [illegible]
[illegible] calce et arsenico [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sanantur

A [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

aut cum decoctione ipsius cum oleo sisamino et confert suffocationi. Et dixit etiam succus corticum nucis et rob eius prohibet suffocationem super gargarizatum. Et Halab. dixit cortices nucis exteriores virides si coquantur et fiat decoctio rob prodest strangulationi que fit ex humiditate et fleumate. Et dicit etiam Aviceb. gargarismus factus ex ysopo sicca confert suffocationi intrinsece. Et ego dico quod decoctio eius cum ficubus et melle valet suffocationi. Et dicit etiam cassia fistula cum aqua coriandri et spica et nucallagie psillii confert suffocationi. Dixit etiam si infans decoquatur cum oximelle et postea fiat ex eo gargarismus confert suffocationi et in ipso est nocumentum cum sit guttur. Dixit etiam tangere palatum cum melle et gargarismus factus sanat suffocationem et ambas amigdalas. Et idem post gargarisma factum ex decoctione ipsius confert hoc in pueris. Et dicit aque cepe cum melle confert suffocationi. Et dicit etiam quod ex absinthio fit emplastrum tritum palatum confert suffocationi. Intrinsece [illegible] dubito quod multa etiam que dicta sunt in capitulo [illegible] squinantie est quarum quare cum expedit vide.

Herum accidit hominibus ex potu aque impure [illegible] in qua sanguisuge aut ranuncule multiplicantur quod ex illis transglutiunt. Et adherentes autem sanguisuge intrinsecus gule et meri sunt causa multorum nocumentorum que decet me conferre gule et istud est dictum. Aviceb. in hoc dicit quod pacientem calidum bibentem extrahit sanguisugas de meri ipsum est levitum aqua cum parte corporis illas removet. Et secundum Aviceb. est illa in qua fit medulla est posita in aceto et potata. Dixit etiam alia cum ex ea fit gargarismus eradicat sanguisugas guttur inherentes. Et idem super sap. opium gargarisma factum ex assa dissoluta in aceto et suo etiam odore assat illas vincit expellendo. Sapio dicit quod ex succo dulcis sumitur in potu sanguisuga que adheret gule cadit. Et dicit etiam quod succo salicis medicina proprietas inest habendo sanguisugas et etiam conglutinare vulnera recentia. Et etiam idem dicit Aviceb. de succo garab. quo est species salicis. Dixit etiam quod ubicunque [illegible] sit sanguisuga non solum in gutture [illegible] aurem applicatum vel annexum illam expellit. Et Gal. sic dixit in x. de cimicibus quod cum aceto etiam lacrimas bibitas trahunt sanguisugas. Rasis tamen posita alleorum super cineres nimis indigimus cimicibus. Et aliud dicit quod posset bibi cum vino aut aceto. Ru. ... dicit frangat tamen sanguisugas cimices inter fiunt. Rasis dicit sicut lingua sicca gazeli id est doppie per fistulam suffumigetur cadit sanguisuga. Et alle. dicit quod sal armo. tenetur et ponitur cum sue correcte et transglutitur omnino eradicat sanguisugam gule. Albit dicit si locus ubi adheret sanguisuga sale confricatur fortis statim sanguisuga decidit. Et alii dixerunt quod cimices quos catus apposuerunt super eas facit eas cadere et alii idem dixerunt de sputo. Et ranunculas que bibuntur sic dixit Sapio sanguis testitudinis marine quod sumitur in potu cum vino et cum coagulo leporis et comino confert bibenti ranunculas.

Sicut sanguisuge ex inordinato potu deglutite gule adherent a causa strangulationis esse possunt sic et spina quam velos aut bolus magnus a ferino quod inordinate sumuntur etiam causa strangulationis esse potest. Et sunt tamen quamvis curationem talium vomitus [illegible] aliqua apparata. Un. Gal. sic dicit in suis secretis quod deglutiatur frustum carnis bovine pelliculose non superflue decocte ligata prius cum filo forti et longa diu manu cum filo sursum subito extrahatur adhebit sibi spina vel os et egrediet. Et [illegible] facit frustum spongie sicce ligatum [illegible] [illegible] et [illegible] et sicce [illegible] sicca et pinguius [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] equalis grossitudinis et longitudinis sufficientis [illegible] aut cum vinctionibus aliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] puri [illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible] pinguedine. Ego [illegible] [illegible] [illegible]. Si autem acus aut ferrum deglutitum [illegible] exeunt sicut dicit Sapio magnes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Vox autem ipsa a multis membris est et gutturis et proprie canne pulmonis fiet et et ipsa fortitudine recipit et frequenter propter dispositionem canne pulmonis contingit proprie propter quam fit raucedo propter quam oportet resuscitare eam sicut et alias que preter naturam existunt. Expedit ergo ipsam suscitare cum causa pulmonis subito tollitur. Faciens purgationibus si expedit ut deinde est malis capitis et ordinata dieta. Primo in hoc concesserunt aliqui antiqui quod vox statim clarificatur et ipsius raucedo tollitur si assa bibatur cum mulsa et aqua mellis. Ut dixit Dyas. et sic asperitatem arteriarum longi temporis aut vocem amputatam curat. Et autem secundum Aviceb. prius gargarizari et de ipsa aliquid deglutiri et sic etiam confert asperitati gutturis antique. Et bar. dicit subito illa que habet odorem [illegible] quia in ea est virtus fortior exsiccativa [illegible] [illegible] et illo maxime facit quod [illegible] [illegible]. Et dixit si ex butiro et melle fiat looch vocem clarificat nam secundum bar. arteriam lenificat et humiditatem consumit que causa raucedinis est. Et etiam dicit quod si cum rasina conigatur et fiat pillule sicut catapucia et una aut due teneatur in ore et liniendo [illegible] conglutinatur asmaticis medicatur sunt vocis [illegible] [illegible] et prohibet etiam descensum cata[illegible] [illegible] [illegible] dicit allio silim. sic cum coriandro et ficum datum tussim et suspirium mitigat pectoris raucedinem emendat ipsum per se datum aut cum faba quod ad vocem pertinet coctam credo elixum sicco utilius existimatur. Et dixit indix [illegible] [illegible] et [illegible] in aqua raucedinem vocis a catarro factam mitigat. Aviceb. dicit quod storax vocem clarificat cum lenitate venenati arterie. Et quod storax valet ad raucedinem vocis si bibatur. Et bar. dicit quod etiam storax liquida sola vel mixta cum terentina facto looch cum melle vocem clarificat si sub lingua teneatur et cum aqua deglutiatur. Et dixit cartas [illegible] pectus et clarificat vocem. Et idem valet

inesse de oleo eius. Et dixerunt etiam de allio quod quali(te)cumque comestum vocem clarificat. Et dicit Aurelius quod antiquam asperitatem tollit ex canna pulmonis syncopata et cum aqua mellis bibita. Et Sapio dicit quod idem facit gargarisma ipsius. Et Bar. dicit quod in por. lo... factum ex ipsa et dicit etiam semine portulace contra asperitatem pulmonis et mucillago ipsius seminis humectat ipsam cannam. Serapio dicit mucillago seminis ... toniorum cum zuccara lenit cannam pulmonis et humectat siccitatem eius. Et dicit etiam Aurelius mucillago psillii lenit pectus et confortat ipsum. Et dicit ... lenit pectus et guttur et ... [illegible] ... et zuccara ... [illegible] ... cum melle ... [illegible] ... Sapio dicit ... [illegible] ... et ... succus ... vocem amissam. Et dicit ... [illegible] ... tussis et asperitatis canne pulmonis et ... [illegible]

[illegible]

... non mitigat ... [illegible] ... valet asperitati vocis ... [illegible] ... maiorum pini sunt ... [illegible] ... Alii dicit quod valet tussi ... et asperitati pectoris ... [illegible] ... dicit in ... cum omnibus ... et in ... farmacis ... ad asperitatem arterie ... [illegible] ... ceraci quod asperitati canne pulmonis et ... tussim antiquam. Et ... [illegible] ... cum vino veteri ... resoluta. Alii dicit radix liquiritie et succus ... clarificant vocem et mundificant ... [illegible] ... cum squilla assa ... [illegible] ... raucedine vocis auferunt et ... [illegible] ... Dicit etiam carnes ... meliorat sensum et clarificat vocem si sit

simenes. Et Aurelius dicit ... de carnibus gallinarum. Dicit etiam quod ... sunt stiptice et ... sanguis acumine extinguunt et si ad maturitatem ... pectus et pulmonem humectat. Et in ... zuccari sunt calidi mediocriter remolliunt gulam et valet tussi et provocant urinam et molliunt ventrem et sunt bone comeste ardori urine. Et zuccarum etiam lenit ventrem et gulam. Et Aurelius dicit zuccarum lenit pectus et ... [illegible] ... Et dicit etiam succus ... expressus ... [illegible] ... oleo ... asperitati pectoris ... [illegible] ... arterie et pulmonis et ... [illegible] ... pectore purgat. Et Alii. dicit ... [illegible] ... gutturis faciunt. Et dicit etiam pulpe ... [illegible] ... comeste valet ... [illegible] ... pulmonis et tussi et renibus et vesice ... [illegible] ... Et ... carnes ... [illegible]

[illegible]

Si ... [illegible] ... vox ... subito ... et hoc ... lingue ... [illegible] ... fiat purgatio cum pillulis ... et ... cum ... et ... sit ... Hoc ... loquar. Dicit ... quod vocem et loquelam subito amissam restaurat pulegium cum aceto tepido datum potui et naribus applicatum. Et dicit etiam quod pulvis de farina sile... facti cum aceto ... ligare ... ad sorbendum ore ... [illegible] ... et est effectus mirabilis. Dicit etiam quod ... de sandaraca et caules ... ut ... Alii dicit quod salvia silvestris

ofert illi qui subito vocē pdidit infrm cl[illegible] si casus vocis fiat a suffocatiōe catarri desc[illegible] contingit in sincopim faciens tūc sicut exptū est ventosa magna cuz multo igne capiti adherēs catarrū releuat et subito sincopiz tollit et vocē recuperat [illegible] in hoc est cau dico q' oīa acuta sūt sincata [illegible] et dico est q' multa ꝯferunt hic pūe sup' sūt dcā [illegible] [illegible] [illegible] lingue et spāle q' est de ꝯtinuatione [illegible] lingue [illegible] [illegible]

[illegible]

In homīe et in alijs aīalib' repit' [illegible] [illegible] sūt et spāle [illegible] [illegible] [illegible] membra magna et [illegible] [illegible] membra magna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] informatā [illegible] [illegible] informatā [illegible] membra [illegible] magna et [illegible] informatā [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] membri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] informata [illegible] [illegible] [illegible] formata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui postea [illegible] [illegible] [illegible] membra [illegible] [illegible] multa [illegible] magna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Pro cura ista nō [illegible] [illegible] supplendū [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et aliorū vulneꝝ cura curet' [illegible] vō fcā incisiōe cuz oleo feruēti locuz adhurire et ex hoc ut dicit prouenit securitas corruptionis et exitus sanguinis et nascetur [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

C[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex toto ꝯtinue pdunt ut sūt cetera mēbra mortua et putrefca Causa supplendū ante corruptionē [illegible] mēbra cuz sup' habūdantia vtute forti [illegible] Signa aūt corruptiōis mēbri in cauo de cancro et [illegible]

[illegible] quare illic videt' sūt nō Dico tñ et [illegible] q' si mēbra porcta nō absciudant' et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nō est ingenium ad [illegible] [illegible] ego dico q' [illegible] pbris [illegible] quia morituri solis pronosticat' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] totū corporis [illegible] est mors totius corporis q' vnius mēbri [illegible] [illegible] loci infirmi et dol' et [illegible] sup' corruptū ligetur ergo locus sanus et teneat' firmit' per ministros et sepet' ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cuz ferro ignito ad hoc apto ut [illegible] ferrū ut [illegible] in alio capitulo et ligetur et ut alia vulnera curet' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] morelle [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solem siccare et qū est necē [illegible] illā spongiā in aqua calida et dant eā ad odorandū ut [illegible] capiat sōpnuz et ipo obdormitato fiat operatione et qū [illegible] cuz alia spongia infusa in aceto naribus applicata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sana [illegible] defensiua [illegible] [illegible] defensiua deinde membrum mortificatum inuoluitur multis [illegible] in stuppis et sic retinet' mēbrum donec [illegible] sit colliquata donec mēbrum [illegible] [illegible] honestius est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in membris acutis sicut cuz colliquatiua [illegible] et pō [illegible] corporis usq' ad caput et spinā [illegible] et cuz [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] longitudine [illegible] [illegible] deinde sequitur super

sup totum corpus de pulue ex quo fiebat 2m distare et loca vacua impleant cum stuppis involutis in hac medicina. 2a dist. et post totum corpus involuat cum aliqua quantitate spatdrappi primi et suatur cum puntiis et post iterum pulverizet super et iterum cum alio panno iterato involuat et suat postea vero cum bindis fortibus firmisse sicut ligatur balle ligari debet involucro. Deinde in capsa plumbea ponat bene clausa et limita cum ferro in caldo et in qua capsa ponat herbe odorifere ut rose maiorana mente balsamita aut ponat in capsa de cypresso et firmet cum circulis ferreis in quibus sint sex anuli ad levandum et portandum. Et dico ego quod iste modus non debet fieri in summo pontifice quia facies manus et pedes debent fieri videri sed iste modus fit in hominibus qui portant de una civitate ad aliam. Tertio preparant corpora mortuorum statim cum sunt mortua per ventrem aperiunt et viscera omnia extrahunt et ventrem cum pulvere dicto et multa quantitate salis et cineris impleat. Deinde suat et involuat cum spatdrappo ut dictum est et sibi viscera custodire lava et munda et de sale super aspergat et in olla plumbea pone et pone in capsa dixi tamen vobis quod primus modus est magis securus quia vita terrestras satis pre pinguibus. Scio item ventrem esse inflatum dicunt aliqui quod venter debet perforari cum cultello vel alio modo purgat ut ventositas et aquositas valeat exire. Ego narrabo modum quem ego tenui in summo pontifice papa alexandro quarto qui in bononia obiit. Precepi primo ministris ut scinderent ventrem a pomo granato usque ad os pectoris respirationis tamen ne intestina rumpantur. Secundo hoc inveni tum intestinum et ligavi ipsum in duobus locis et quod in medio incidi quia excarnavi omnia intestina usque ad duodenum et iterum incidi ipsum primo facta ligatura ut feci erat decreto et sic habui intestina munda et sine fetore. Deinde extraxi ipsum epar capite ligato eius quia renes et omnia in una capsa fuerunt posita deinde transivi ad spiritualia et removi pulmonem cor quia cum omnibus ligamentis suis deinde ligavi meri et amovi stomachum. Hoc toto parto aliqui voluerunt attrahere linguam et nescierunt. Ergo incidi ipsum sub mento et extraxi linguam per locum illum cum trachea arteria deinde movi arteriam adorthi et venam tirlis. Hoc completo sic cavitas bene ipsum cum spongiis deinde posui in ventre suo multam de aqua vite et [illegible] suba [illegible] ex illa quia fuit lota et sic pars gula incisa. Hoc [illegible] removi aquam vite cum spongia et iterum aliam posui et iterum fuit remota. Tertio loco ventris fuit repletus istis pulveribus. Recipe mirra aloes acatia mucilagini aliptam muscatam sandalum lingnum aloes ciminum alumen sangdraconis boli armeni terra sigillata. Postquam totus venter fuit istis pulveribus coopertus posui de bombice et quod super bombice ponebam pulveres et sic per istum modum totus venter fuit plenus. Deinde ministri fuerunt vestire cum acu sicut pelliparii sunt pellitas et singula plena pulveribus fuit suta. Deinde habui balsamum colliquatum cum albumine ovi et bombix fuit intincta et in balsamo balneata et in ore ipsius posita et sic feci et in naribus et ambabus eius auribus. Tertio habui spatdrappum factum ex cera et parum terebentine et totum corpus

fuit in isto spadrappo involutum et liquatum et sic tibie et cura fuerunt involuta et sic brachia. Et in isto spadrappo de per se tamen a corpore deinde fuit indutus ut summus pontifex et stetit per 8 dies sine fetore aliquo intestina munda et alia membra integumenti fuerunt sepulta et iste modus est securior omnibus aliis. Fatres autem post lavari et lavari cum aqua vel valde salita hoc enim prolixum potest fastidire.

Quia cirurgici consueverunt vacare ingrossare et attenuare membrorum hinc est de eis mentionem faciam qui quando in tanta carnositate sive pinguedine vertitur corpus quod non posset ambulare sine tristitia nec tangere anum nec calciare se propter timorem ventris nec respirare dicitur grossus et plerumque totum sit una efficitur totaliter particula ut dicitur de accidenti et morbo, differentia quod causa huius est plenitudo. Et in vis de causis sanitatis adiungitur fortitudo virtutis assimilative et fortitudo virtutis attractive. Tertio nota quod hec dispositio est mala ut ypo. cum dicat in exercitiis ad summum. Tertio nota quod la extenuatio sit difficilior ad curandum quam ingrossatio et cum non quod extenuatio fit cum dispositione contraria ingrossationis vero [illegible] mo diffi[illegible] est contra [illegible] deponere gravare quam venim [illegible] remove et satis patet [illegible] ipso [illegible] nimia grassitie [illegible] et hoc [illegible] bat ypo[illegible] [illegible] secundum Gal. in quinto [illegible] et [illegible] et si in [illegible] quare calor in eis [illegible] corrumpit [illegible] et cum hoc [illegible] applice [illegible] [illegible] et febribus [illegible] et sitim non [illegible] [illegible] vita [illegible] ut dicitur [illegible] ut dicunt glosatores. Circa istam res duas intentiones prima est diminuere sanguinem qui multiplicatur. 2a est diminuere naturam sive resolvere quod quieta. Prima completur cum urina subtili et cum medicinis urinam et sudorem provocantibus ut sunt ruta et [illegible] cum aristo. rot. gentiana polium centaurea. Tertio dicitur quod ad idem facit acetum et medicine laxative ducentes flegma ut dicit hali. Secundo theodor. [illegible] et extenua acuta sunt laudata per Gal. libro de [illegible] dieta. Secunda intentio completur per bal. artificialia vel naturalia qualia sunt illa ut si in aqua ponentur de flore salis de sale quam quod fecit bal. neo tungatur et cum aliquo acuto ut est oleum cucumeris agrestis gentiane aristo. et similibus et non comedat in bal. sed ieiunet et ante balneum dormiat et quiescat. Aliud tamen dixit secundum primum doctrina quarta cap. ultimo. In primis regimine est ut descensus cibi a stomacho eius et intestinis sit velox ne compleat mesaraycarum suctio in ipso et ut cibus quod sunt sit multe quantitatis et pauci nutrimenti et frequentius balneet quod antequam comedat et exercitium eius sit festinum et olea resolutiva et de electuariis super quiescentibus est trifera minor et deinde de lacte et eruca et ieiunus bibat

acetum et alumen constringit tertio quod unum membrum sit grossius alio quod autem curatur satis dictum est. Et potest intelligi per illud quod dictum est in capitulo de epiro gia et de elephantia que duo capitula in 2° libro ponuntur et illic vide in cura huius diversio tamen in hoc casu fiat ad membrum aliud cum ponderibus et ligaturis et aliis supradictis diutius ut dicit Avicenna et satis patet.

Extenuatio fit in ipso corpore sicut et ipsa ingrossatio unde corpus dicitur macrum quando liquefit et destruitur sicut in ptisi dicitur arefactum et macrum et plerumque non totum sed una dicitur talis. Et causa huius est membri indigentia et in 6° de ingenio sanitatis dicit Galienus quod causatur debilitas virtutis attractive membri et assimilative eius. Et Avicenna in 4° dicit quod addantur aliquae res extrinsecae ut usus cibi subtiliantis et quies modica. Ita ut dicit 2° primi dimittes exercitium eadem in ethica. Deponitur autem virtus attractiva in quiete et destruitur a labore in angustijs et vigilijs fame et diuturnitate. Et Galienus 3° tegni dicit et acci[illegible] extenuitur corpus et exsiccatur et ad hoc etiam facit ligatura stricta et constrictio pororum a frigido et sicco excessivo ut dicit Avicenna in 4° tractatu de decoratione aut etiam dolor aut passio ut dicit Avicenna. De potagra longa membrum extenuatur et ulceratio profunda male curata ut suo loco fuit declaratum. Non ... ut dicit Galienus 3° tegni per magis et solidiores partes corporis non est possibile humidas facere corpus hoc etiam dicebat 7° terapeutice. [illegible] [illegible] exivit [illegible] completa fuit et [illegible] fuit in [illegible] nimia grassities periculosior est nimia ariditate ad sustinendum [illegible] difficilius est curare ariditatem quam grassitiem ut patet in predicto capitulo ex dictis. [illegible] affirmat per ypo. [illegible] que in multo tempore extenuatur cor. [illegible]

[illegible]

[illegible] quousque eum permutare volumus ex [illegible] quibus unum dabis grossum pectinam cibaria et exercitia non acuta et frictiones [illegible] [illegible] sanitatis dicebat [illegible] balneum [illegible] non valde molli [illegible] ex asperis fricare corpus ad ruborem teneat deinde frica dura non multum deinde exercitijs non [illegible] vires ita ut prolixe moretur postea in oleo [illegible] brevi afferri cibaria [illegible] alibi [illegible] balneum etiam post cibum ut [illegible] terapeutice. Et si opilationes contigerit ad hoc confectum [illegible] ... cibi [illegible] sit [illegible] grave. [illegible] dicit et fricatio ei adhibenda est [illegible] balneetur quod sit media inter asperam et lenem [illegible] rubeat cutis cum fricatio fortior fi[illegible] postea emplastrum ex pice supponatur tenue [illegible] exercitetur postea balneetur [illegible] manibus exsiccetur postea paucum inungatur oleo.

Deinde [illegible] sibi quietem et si tempus estas et [illegible] frigidam super se infundat[illegible] intentio completur hoc modo ut [illegible] sanitatis cum eo quod calefaciat [illegible] sanguis [illegible]

[illegible]

gravius [illegible]

Mortificatio [illegible] sub [illegible] sanguis [illegible] fit [illegible] ut in [illegible] deinde fiat [illegible] facto ex adipe galline anatis et anseris [illegible] cum oleo de camomilla vel de lilio aut de aneto et hoc [illegible] in statu. Ego [illegible] ponere ubi pellis non fuit fracta [illegible] capitulo intelligo coriandrum novum cum cumino et ad hoc [illegible] novus bulitus in aceto et supponitur. Si autem sanguis est mortuus sub ungue aut [illegible] dicebat haliab[illegible] quod cum adipe capraris et sulphure resolvitur et ego dico quod illa que valent in malo mortuo de quo supra facta est mentio hic etiam valent et illa de [illegible] aliquantulum cum sulphure aut alio modo. Dico etiam quod [illegible] cum cumino et pulvere costi sanguinem et saniem resolvunt et etiam adeps anatis que est mollificativus cum pulvere euforbij hanc operationem facient resolvi. Findatur unguis cum facilitate fissura aliqua obliqua ut dicit Avicenna ut egrediatur quod est sub ea et aliqui fricando capiunt cum vitro et aliqui cum mordicativo.

Gibbositas et curvitas corporis indiget correctione quod manum indecorat. Primo ergo deinde fiat purgatione in hie cum yera rufini ut tibi placet ex multa materia in [illegible] existente exsiccantur partes ille in tantum quod contrahuntur et efficitur curva deinde mollificetur locus cum pinguedine omnium vel etiam

mollificet cum diaquilon sive gummis et rone
mucillaginum ingredientium mollificat. Hoc facto la-
mina plumbea supponatur ut nupinat carnem et un-
guem teneat elevatam. Et confert tumoribus unguium
[illegible] fen cum solo butyro

N[illegible] unguibus non sunt pauca singul[a]
[illegible] cum necesse est cavitas aggregata per eas que
necesse est illas apodiare et res minute est melius
applicandum per illos, et prius est scalpere et mundare
corpora ab omni sorde quae aggregatur in ipso. Unde est
tamquam animus utitur hoc frequenter quia nocumentorum
est sicut et aliarum partium corporis cuius absentiae non
aut solum nocumenta pro causa operationum possima
incurrere ex unguium defectu sed fedum reddit corpus.
Si unguibus assunt egritudines que in eis contin-
gunt scissure corruptiones et alie dispositiones que
amotione indiget. Et in hac dispositione valet diaquilon
cum oleo amigdalis et de mastice et oleo de lben
et unis passis et granis suis mundis. Serapio
dicit quod attritioni unguium et scissure ipsarum valet
emplastrum factum de sepe lini et cum melle. Idem est
operatur semen nasturtii mixtum cum sepe lini et
melle aceto ad operiendas partes sed ad scissuras
et asperitates ipsarum. Aluuf. dicit apud silvie confert
scissuris unguium quod est sublimationis foliorum
[illegible] unguium [illegible]
mirabiliter sanat. Sanat etiam scissuras que fiunt
[illegible] equorum

V[ngu]ibus frequenter accidit excoriatio quedam et fe-
ditas quae quandoque est in toto ungue quandoque solum
in radice unguis et quae est in toto ungue tunc
dicitur leprositas unguis contra tamen multotiens illos facit
cadere ut novi illius loco nascantur et ego dicam
primo de 3° deinde de 2° in 1mo libro utitur ad
ungues leprosos. Et dicit est guillelmus de utique pice
cum sale pondere cere quod ungues leprosos sa-
nat. Et dicit semen cypressi in aceto coctum
illud facere. Dyas. est dicit medulla seminis oleas-
tri mixta cum farina et asungia curat ungues
illos [illegible]. Sapio dicit leprosos ungues
sanat allium mixtum cum lumbricis terrestribus et
desuper emplastrum. Et dicit quod allium coquitur in
aqua et linitur super ungues leprosos confert.
[illegible] sic dicit. In unguibus qui lep[ro]si[ze]-
tant capinum stercus ad mixtum sandaraca
suppositum cum tormento sanat

[S]ed pauca loquar in hoc capitulo quia pauca in-
[illegible]. Bas. dicit quod excoriatio quae fit in radicibus
unguium curat radix [illegible] cocta cum aceto
vel sine ut est plata et quod pannum fiat emplastrum cum eo
quod fiat linitio cum aceto et nitro super loco in sole.
[Dy]ass. sic dicit radix cuiuslibet lapatii cocta et
crinita cathaplasmate adhibita leprosos et curat
turmis unguibus confert. Contingit etiam aliquando fieri circa
unguium augmentum carnis superflue quod tollit lac
[illegible] impositum de quo sic dicit Sapio lac
calx [illegible] aufert carnem que crescit in lati-
bus unguium et alibi dicit quod stercus omnium vel carni
unguium. Serapio dicit quod fit emplastrum cum sa-
le et [illegible] ordei cocto cum melle ad flux-
ibilitatem ungularem et ulcera corrosiva et [illegible]
mala carne et superflua unguium removet ego
semper cum alumine combusto

M[ul]tociens expedit facere cadere ungues
in pravis dispositionibus ut novus pulchrior nas-
catur. Dyas. dicit uva passa [illegible]
ungues tollit imposita. Et dicit est cedria
[illegible] cum aceto aut vino leprosos un-
gues tollit et secundum Gal. cedria et far id. Dicit etiam se-
mine lini cardamomo et melli mixtum leprosos un-
gues expellit et dicit fex vini [illegible]
adusta et cum rasina pini superposita ungue leprosum
excludit. Dyas. est dicit atriplex cocta et cru-
da scabiosos ungues sine iniuria ulceris detrahit
et dicit item alumine scissum aut liquidum sive liquidum
cum melle mixtum et suppositum facit leprosum un-
guem cadere et sanus postea renascitur. Et dicit etiam
sulphur vivum cum aceto commixtum et [illegible] leprosos
ungues excludit. Et galienus in [illegible] de pice
utraque sic dicit ista aut et leprosos ungues [illegible]
cit. Et Dyas. sic dicit pix impetigines [illegible]
sos ungues despuat cum equali pondere [illegible]
Et bar. dicit quod cum pice et cera et sal [illegible]
[illegible]
posita leprosos ungues excludit. Et Sapio dicit
sic eradicat ungues leprosos succus mente
suppositus et secundum Sap. idem est celidonia minor
et mente. Et bar. dicit quod id potest herba et [illegible]
et suppo. Et dicit est Dyas. celidonia minor ex-
cludit ungues leprosos succus mente suppo[situs]
et id dicit Gal. in 8°. Et guillelmus de [illegible]
[illegible] experti quod caro passularum enucleatarum
trita et cum oppo[na]co mixta et supposita ungui illum
cadere facit. Post casum aut ungule sic
Rhazes loquitur. Ad pollicem et ungulas
incurabiles cum ungule maioris digiti cecide-
derit et sunt incurabiles et sic utitur dattilos
contritos infusos in vino albo et masticatos sup-
pone aliquando solos aliquando cum oleo rosarum. Cum autem un-
guis sanus est natus tunc illum fortificet usque
quarentenam cum calce et rob mixtum et suppositum
ut dicit Serapio.

M[ac]ule que fiunt in unguibus quamvis non no-
ceant non effectat in operationibus quia tamen sunt
fede et manum fedam ostendunt decet
nos illas amovere. Serapio dicit quod misceatur
viscus cum auripigmento citrino vel rubeo et ponatur
super maculas unguium aufert eas et quamvis cum rob.
et calce misceatur et fortificat eas. Et dicit
quod medulla quae est oliva matura nigra cum
farina et cepo misceatur et eradicat eas.
Aluuf. dicit Arsenicum misceatur cum pice
vestigiis unguium confert. Alb. dicit quod si non era-
dicat signa alba unguium. Et quod dixe-
runt quod auripigmentum [illegible] et mixtum rubeum mix-
tum cum pice et suppositum tollit arbores [illegible]
et ego dico quod sicut huius pice et aliis [illegible]
aceti coadunatur et misceatur super igne est [illegible]
[illegible] superfluis et [illegible] fedi-
tas facit [illegible] in tertio corpore adeo humiditas
consumitur quod unguium nutrimentum auferunt propter quod
cadit unguis et aliquando generatur. Tollit etiam hoc
unguentum omnem feditatem unguium. Dicit etiam folia
[illegible] contrita cum fricata sup-
ungues arborem eorum tollit. Est aut [illegible]
[illegible] apud silvie et secundum [illegible]
supposita unguibus arbores. Et Alb. vult
quod cum [illegible]. Laudat etiam gluten piscium.

b

et seme lini cum nasturtio et pp cum [illegible] rubeo. Alle. d. qn miscet [illegible] [illegible] trei [illegible] macul alb. que fiunt in [illegible] [illegible] q pcreas semis lini qn fit ex ea emplm [illegible] confert. Et [illegible] d. q pomacipsi cocta [illegible] et cum lupinis auferunt arbores unguium. Et Sera-pio [illegible] d. de nuce cipssi et id pnt folia eius et sim ungue [illegible] cum epithimate [illegible] ex semine eruce et aceto ungues epithimet [illegible]. Ras. mundificat eos cum eruca et aceto. Dicit [illegible] non pnt cum medicis corrigi et nocet [illegible] auferat ungues. Et de medicinis [illegible] ad [illegible] est oleum et oppoponax [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auri [illegible] [illegible] [illegible] p. s. emeraudaz p iiij. calle p. s. q [illegible] et sicut eis appo [illegible] arsenicum [illegible] melius

In extremitatibus fiunt quedam deformitates ut sunt porri verruca et callus et no primo [illegible] nova imponit nomen verruca est [illegible] [illegible] ad porrum et ad callum [illegible] [illegible] sunt species quedam earum sunt fundate inmobiles et sine dolore et hii autem vocantur [illegible] et [illegible] illas communes vocant et ista species [illegible] [illegible] [illegible] autem verruce [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non sunt tante elevationis sicut porri. Alie sunt [illegible] in [illegible] [illegible] plus [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et cum [illegible] dolore [illegible] [illegible] formice [illegible] [illegible] [illegible] vocant [illegible] porri. Alie sunt [illegible] [illegible] [illegible] pilose et [illegible] vocant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] autem et callus [illegible] [illegible] et de his fecit capitulum in fine [illegible] libri et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Simone de Ianuo [illegible] dicit q verruce sunt pustule [illegible] [illegible] dure et rotunde in superficie corporis [illegible] [illegible] [illegible] pomiles q sunt [illegible] et [illegible] ad modum capitis porri quedam sunt clavus [illegible] capitis et [illegible] ad modum clavis et [illegible] sunt corporales [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] vocat [illegible] [illegible] [illegible] est ut d. Gal. [illegible] de [illegible] sanitate [illegible] [illegible] expulsive [illegible] ad cutem [illegible] [illegible] [illegible] ex toto [illegible] [illegible] autem [illegible] est [illegible] grossus aut fleumaticus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a fleumatico et [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habes tres [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est ut illa [illegible] amplius non [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] fleubot et [illegible] [illegible] cum [illegible] epithimi et agarici ut [illegible] [illegible] et aliis [illegible] [illegible] tibi placet [illegible] [illegible] [illegible] habuerit sanguinem [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] illam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad medicinas et [illegible] dicit in [illegible] de lacte [illegible] [illegible]

[illegible] tint malli [illegible] [illegible] et formicas et [illegible] tollit. Sarapio dicit lac tintimalli qn miscetur cum verrucas aufert eas. Et alibi etiam dicit id de lacte anabule q est species tintimalli. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum sumach [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] porri. Et Sarapio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et sumach aufert [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] porrez non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] verrucas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum nitro [illegible] [illegible] [illegible] verrucas et mox [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ungues [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] verrucas et [illegible] [illegible] Et dicit [illegible] cepe cum melle [illegible] eas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vitello ovi super verrucas [illegible] [illegible] [illegible] cepe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et bothor [illegible] [illegible] Avicenna [illegible] [illegible] cum aceto exsiccat verrucas et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] sive non et est species [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corticis [illegible] et [illegible] verrucas et [illegible] si medulla [illegible] [illegible] [illegible] super verrucas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tollit verrucas [illegible] cum portulaca [illegible] de lacte tintimalli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] folia [illegible] [illegible] [illegible] stercus aquile [illegible] [illegible] tollit verrucas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stercus [illegible] cum ex eo [illegible] emplastrum cum aceto verrucas dissolvit cum aceto id facit [illegible] [illegible] [illegible] stercus ovium cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] verrucas

Porri [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad

vocant a galieno mirmitie. Cura ista
fit [illegible] medicis aliorum cum
[illegible] dixerunt aliqui
antiqui quod [illegible] verrucas tollit [illegible] quod non radi
[illegible] radix apii silvestris suppositum et hoc
maxime facit illa planta que est similis ficute et
putant aliqui quod sit apium risus. Item [illegible] in 6to
de folijs eius et [illegible]
[illegible] et [illegible] Et dicit omnes
[illegible] et callos et porros [illegible]
[illegible] et suppositum
[illegible]
[illegible] cepe cum sale [illegible] et suppositum cum [illegible]
melle. Item [illegible] cepa. Et cepe misceri cum a-
[illegible] et tollit callos qui fiunt [illegible]
[illegible] Item [illegible] in scutella
assatur et linitur cum verruce confert eis. Et bar-
dit quod [illegible] verruces retortes que dicuntur cornua
[illegible] plus [illegible] cocta cum oleo et postea linita
in aceto. Et dicit quod ruta linitur cum nitro et fit
inde emplastrum aufert bothor dura et postea
verrucas que dicuntur mirmice. Et dicit quod bulbus [illegible]
miscetur cum vitellis ovorum confert verrucis que
ducuntur in ossa. Et mel anacardi omnes veru-
cas et porros tollit. Tollit etiam verrucas et
porros pulvis nigelle cum aceto fricatus. Tollit
etiam verrucas et callos [illegible]
thimum cum aceto forti mixtum et suppositum. Et
ego scio quod lac celidonie superlitum callos et
verrucas [illegible] tollit. Consoli-
da [illegible] cum aceto [illegible] porros et
verrucas [illegible] et lacte et [illegible]
confert illis. Et galienus dicit et similiter omnes doctores quod
stercus pecudis et arietis cum aceto illitum [illegible] ve-
rucas tollit et porros. [illegible] emplastrum fecit
[illegible] cum melle et suppositum [illegible]
[illegible]
[illegible] verrucas et porros [illegible]
[illegible]
[illegible]
medici [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] porros tollit
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
liquor [illegible]
[illegible] porros [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] linitio facta cum fermento
[illegible] dissoluta cum capitello [illegible]
[illegible] [illegible] fecit cum
[illegible] cum oleo de anacardo aut
supponatur [illegible] de calce et sapone [illegible]
aut ipsis [illegible] cum unguine [illegible]
ponit in [illegible] arsenico et non
[illegible] aut et multi alij capiunt tentas
et in capite eius ponunt [illegible] et ponit
in aqua forti et tangunt eos et consumit et [illegible]
burit illa aqua eos et isto modo curantur porri qui
sunt in pelle cooperiente [illegible] et illi qui sunt
in labijs vulve inhibentes coitum. [illegible]

cum filo aut cum cera ligari et postea remotione
[illegible] cauterio cauterizetur aut cum [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
abradatur pars superior deinde [illegible]
te cum petia de corio ponatur circa locum corio
perforato et [illegible] in isto foramine ponatur [illegible]
ta sulphuris ardentis et dimittatur extingui
in loco et [illegible]
[illegible] et curabitur [illegible]
[illegible] accipiatur lignum
et incendatur in igne donec inflammetur et
[illegible] verruca desiccabitur et totiens una fiat
hec vice post aliam donec deleatur deinde ponatur
[illegible]

Q[illegible] in mensione de dispositionibus faciei
et alijs partibus discooperte quod de dispositionibus ma[illegible]
et quod iste partes deleantur decori ideo de
[illegible] vestigijs que remanent post remotionem
[illegible] emplastrum ex
[illegible] percussionis
[illegible] delet [illegible]
[illegible] qui ab
[illegible]
[illegible]
[illegible] viriditate advenientem in parte perc[illegible]
[illegible] que ex percussionibus
remanet delentur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
percussione. Serapio dicit farina [illegible]
delet cicatrices que fiunt a percussionibus et [illegible]
de livore [illegible] clarificat. Et alibi dicit me-
dulla panis masticata inuncta aufert omnes
maculas factas in toto corpore et in facie
a percussione. Et dicit etiam quod [illegible]
[illegible] cum aceto et suppositum impetiginem et
[illegible] factas a percussione sanat eas. Aloe etiam
[illegible] signa percussionis delet. Unguentum
[illegible] cicatrices [illegible]
et [illegible]
multum longa. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] molles primo ergo laves cum aqua
saponis [illegible] habeas [illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible] et [illegible]
hoc fiat sepe [illegible]

Q[illegible]
[illegible] loquitur [illegible]
[illegible] hanc [illegible]
[illegible]
[illegible] que fiunt per loca [illegible]
[illegible] et sudor qui [illegible]
[illegible] et alij [illegible] agnoscitur ex
sapore eius et [illegible] et alij [illegible]
[illegible] et cognoscitur ex sudore eius fit aut
sudor ex multiplicatione eius in corpore [illegible]
te [illegible] expellit et alij fit ex nimia [illegible]

fecā de sero Vn̄ tales sudāt de nocte ut exp̄i
mēto sepe habui et est affo⁹ q̄ͤ pradc Sudor
ex sompno factꝰ r̄ et Auic hoc iꝰ dt 2ͦ p̄ /
mi caͦ. de hijs que prouen̄it ex sompno
et vigilia . Iua de sudoribꝰ dimitto d. pisi
cis in 4ͣ. affo et 2ͦ q̄.. Serapio in hoc
dicit q̄ vi⁹ q̄fert hijs qui sudāt multū qn̄
potat et n̄ue albū bonū vetꝰ et boni odoris
Et ego dico q̄ sudor est colericꝰ ꝑꝑ coleraz
exn̄tez circa venas Et cā est q̄ vinū illas
ducit ꝑ vias vrine et nō solū q̄ʳ vinū s̄
est alia diuersita Dyas. dic̄ vi⁹ mātatu
mirifice prohibet sup̄fluos sudores q̄ s̄m
ip̄m sic fit R̄ foliorꝰ et sum̄tuz et fructꝰ
aij ꝫ x q̄rimdant et ponūt in tribꝰ mo,
dijs vini et bulliāt usq̄ ad q̄sūp⁹ modij
vinꝰ et tūc colet̄ et vsui s̄uet̄ Et ego dico
q̄ h⁹ vinū est sanat q̄giuas relaxitas et
aures saniosas Est aūt modiꝰ s̄m papia
mēsura et ysidorꝰ mēsura q̄rines lb. xliiij
et alā mēsuraz aūt modiē ex p̄ti potes.
facē Et Auic dix̄ decoc̄ seminis mirti in
butyro prohꝫ sudorē et reficiat rasuram
venarꝰ Serap̄ dt pulū. foliorꝰ mirti in bu/
tyro prohꝫ sudorē eꝰ qui lꝫ cardiacā dya /
foreticaz supaspsa et q̄fortat ip̄m Et alb.
dic̄ qn̄ folia mirti recentia trita ponūt̄
sup̄ ventrē stringūt ventris sudorē et oēz
fluxum humorꝫ Et ego dico q̄ oleuz onfan,
cinū prohꝫ sudorē et fluxꝰ ne cito pene,
tret q̄ꝛ poros astringit Dico etiā q̄ sucꝰ
citoniorꝫ aut decoc̄ ipsorꝫ vel oleuz ipsorꝫ su
dorē et oēz etiaz absentiū et id p̄nt flo
res et folia et semē eiꝰ Spica indica s̄m
Auic. et Sapionē puluizata sup̄ corpꝰ corꝫ
qui sudāt prohibet sudorē corꝫ ē q̄arōtica
et aliqui dixerūt hoc de spica roma et
de spica nardi silr̄ Dyas. dt saphyrꝰ in
mari reten̄ꝰ retinet sudorē et id facit bi
bitꝰ Dyaseꝰ dt sulphur viuū cor. supasp
sos. sudores tollit sup̄fluos Et ego dico q̄
q̄fert sudoribꝰ frigidis soluꝫ q̄ꝛ ip̄m diuidit
illaz sup̄fluā ex qua causat̄ sudor resolut
Dico etiā q̄ si sudor ille oit̄ ex debilitate vir
tꝰ q̄tentiue nō valeret ꝑ sua resolutioē q̄
adderet in defectuz virtutis Alb. dt litargi
riuz stringit et prohꝫ sudorē Multa etiā
alia ut dixi vobis stringūt sudorē ut oleū
roꝫ viol. nenuff. p̄p̄uer oleuz de mādra
gora q̄ de salice vnc⁹ albū ro. populeon

Sudor fetidꝰ in corpē causat fetorez
et q̄nꝫ est ex sudore assellarꝫ totꝰ
q̄nꝫ vō ex sudore assellarꝫ et alij ex
sudore pedis de quibꝰ in sequēti loquar caͦ.
Nō mēsione factā de hijs q̄ faciūt corꝫ
redolē facti purgatōibꝰ si sit necesse
Dixerūt aliq̄ antiqui q̄ fetorē ꝑ sudoris
et totꝰ corporis et assellarꝫ tollit decoc̄.
lappe fcā in vino bibita et sic dt Dyas.
et ego dixi q̄ h⁹ ē ꝑꝑ prouocatiōez vrine
q̄n a tū lūbis retinet̄ et humoribꝰ grossꝫ
et q̄sucto eāz q̄ꝛ alr̄ ip̄am nō exp̄rio solꝫ
fetoris et Gal. mitt in 8ͦ q̄ sit decoc̄.
radicis eiꝰ et apulꝰ h⁹ iꝰ dt Dyas. etiā dias.
azarꝫ id est baccara Vnctiōibꝰ pro bo/
no odore miscet̄ Dyas. etiā ve. q̄ bonuz
q̄ bonū odorē facit linitiō cuz puluē garioff.
Aliq̄ aūt absoͤ dic̄ q̄ rosa remfrat fetorē sudorꝭ
qn̄ in balneo administrat̄ Etiā dic̄ lutuz spice
est abluēs corpꝰ et ē bonū ad bonū odorē faciē
diꝫ. Alb. dt aq̄ frīa est bona fetori oris et to
tꝰ corporis et p̄ct̄ qn̄ parꝫ vini miscet̄ cuz ea
Etiā dt de ligno aloes et fit puluis de eo et fricāt
mulieres totuꝫ corpꝰ ꝑꝑ bonū odorē et faciūt
ex eo etiā suffumigiuz addito thure Ras. dt R̄.
rosas quas nō tetigit aer aur. j. spice aur.
vj. mirre aur. iiij. ff. tēs. et liniat̄ in bal
neo in vmbra et teneā in vase bn̄ obturato et
puluizari sup̄ corpꝰ post balneuz vel liniri s̄m
necētē et sūt quidꝫ qui addūt ad illos trocis.
indicē p̄is blacte bizantie costi aij. ʒ. viij. et
id voluit etiā Dyas. Confco etiā apult. sup̄ po⁹
in prin⁹ hꝰ lib. caͦ. de vnguentis capillos
lꝫ valꝫ q̄re vide q̄ ip̄aꝫ nō recal. cuz nō mos
meus est nō recapitulare

Fetor assellarꝫ et inguinuz sepe multi=
plicat̄ vn̄az hō fetidꝰ q̄ remouē decet
fab vlibꝰ si opꝰ sit dixe Auic. q̄ fetorez
assellarꝫ toll̄ mirra illinita cū vino et alūe
vrine Et Rūp dt qn̄ mirra rub̄uz aceto miscet̄
et linit̄ cuz ea vꝫ ad fetorē assellarꝫ Et bar.
dic̄ q̄ qn̄ querit̄ exicat. miscetur mirra cū
alūe Tollit etiā fetorē sudoris assellarꝫ foliū
mirti sup̄ fricatuz cuz vino Et Auic etiā dic̄
sic Et q̄stans dic̄ in pantegni pistata vsnee
et sub assellis posita fetorē tollit Et dix. itez
Sapio litargirꝫ ablutū aufert fetorē assellarꝫ
et quidꝫ sudorē sit aūt puluizatuz et appositū
aut cuz melle linituz s̄m Bartholomeuz Sap
dicit omē alumē et ꝑꝑe Zamenū qn̄ asselle
et pectꝰ liniūt̄ cuz eo aufert fetorē ma
nuuz corꝫ Et bar. dic̄ Auic. Dyas. q̄ alumē
assuz a⁹ humidꝰ soluz aut cuz anurea mixtū
et appositūz fetorē manuū et assellarꝫ tollit
Fricatio etiā dcā sūt in caͦ. precedēti in me
lius est valēt quare vide et ista etiā modis mer
fetorē pedum tollūt quare vide cū est opus

Sermo p̄ncꝰ sit de mamillis tāq̄ de ptibꝰ ad
herentibꝰ pectori et quia mamille alij sūt p̄
uē et alij nimis augent̄ et nimis molles
q̄nꝫ io de istꝰ sit mō s̄mo Et p̄mo de illis q̄
mamillas plꝰ augmētāt prohꝫ etiā cicuta
qn̄ tota plāta cuz folijs et semē terit̄ et
ex ea emplā. assūmat̄ in eis Emplm̄ etiā fcm̄
cuz folijs iusquiami albi et oleo roꝫ prohꝫ exces
centiā mamillarꝫ Confs. dt thus mixtuz cum
vmbilici [illegible] acatia et aceto tpatuz sup̄
vbere puelle nō [illegible]
tuz nō sinit eas mag̃ fieri Et alb. dt auit
galien qn̄ mamille fricāt̄ cuz aqua ferrea vel
ferri i. cuz aqua in qua extinguit̄ ferruz
nō crescūt mamille et id actū de testiculis Ras
dt si ex fine mēstruo virgīs vngat̄ capita
mamillarꝫ alicꝰ virgīs mamille nō crescūt ei vel
aūt nō crescāt mamille in fine. nō tangat̄
nez fricet̄ s̄ teneāt̄ bene stete et liniāt̄
cuz aqua frīa et aceto

Mamille q̄nꝫ sūt nimis elongate a pec
tore alij sūt molles nimis ut in sabi
mulieribꝰ az remotē ergo indigent
v

Isaac dicit ex cicuta emplastra sup mamillas fac° duras piras et stantes Rasis dicit quod teste ouorum formicarum trita et cum cera [illegible] valet gumine et mirifice mamillas laxas et cadentes corrigit Item ungentum vini septima sup cortice rugis fancei quod est amigdalarum et oleo de piros mamillas laxas erigit et cadentes Si tamen molibus dissoluatur cum aceto [illegible] Item si cum illis [illegible] ponatur in gallis aut [illegible] ferri est valet et decoctio pinearum in vino [illegible] Induunt aut mamillas et ipsas eleuat Valet etiam aqua prunellorum supposita mamillis ipsas nam eleuat et minuit Valent etiam omnia que sunt frigida et sicca [illegible] plois et stiptica ut sunt atomia et planta eius prunia et etiam siluria pira et poma siluria et plante eorum et poma granata et planta eorum et albumine fuarch terra sigillata bolgar et similiter aliis Ego aut credo quod omnia que dicta sunt in precedenti capitulo hic etiam valent et eorum quare cum opposite requirantur illa Dico etiam ego quod omnia que prohibent augmentum mamillarum prohibeant augmentum [illegible]

Sicut mamille reddunt in puellis nimis magne sic et alie nimis parue Magnificant aut mamille cum tactu fricatione et non nimie quia multum de sanguine trahit ad locum ubi est fricationis Item etiam teneatur large et non stricte Item valet etiam balneum vero calidarum ad se trahentium sanguinem et emplastra picea valent Accipe ergo de pice et mirra partes equales et extendantur sup aluptam vel pannum sicco tamen post balneo valet etiam unctio aut linitio facta cum melle coque [illegible] cum que erat cum attractione prohibiti nutrimenti ad locum Valet etiam oleum cum pice dissolutum Et breviter dico quod valent omnia anodina que que sunt attractiua cum resolutione non quiescunt ut multa Galienus in 6° de regimine sanitatis ut sunt caodlla mellilotum fenugrecum semine lini oleum de camomilla et de aneto et de lilio etc. Accidit quandoque quod papilla est ita [illegible] quod puer non potest eam apprehendere et ut ponatur ventosa parua Aliqui ponunt copulam glandium calefactam valde aliqui sugunt eam cum canula pur ergo quod [illegible] sufficit eo effectum

Mamille egent quandoque exuberantia lactis nam lac frequenter exsiccatur in eis et puero nato deficit nutrimentum Quidam aut [illegible] [illegible] succurrerunt antiquo [illegible] sm nam ordinatur mamille Serapio in libro dicit [illegible] generat lac et id facit ozimum fluuiale sm Auicenna Et dicit etiam malua augmentum facit in lacte et precipue summitas eius et ipsa etiam cocta cum [illegible] quando illa decoctio bibitur prouocat lac Abundare facit lac fatum folia et semen altee quando bibuntur Laudat etiam Sapio [illegible] et multiplicatione lactis [illegible] aquaticum et erucam et feniculum et anetum [illegible] sunt viridis et non sicca [illegible] lac excitat [illegible] decoctum quod dum in aqua bullierit et bibitur decoctio eius prouocat lac Et Serapio dicit quod extinguunt libidinem [illegible] dicit etiam quod fenugrecum [illegible] lac quando sunt in cibo et semen eius etiam hoc facit quando sunt in potu et etiam decoctio feniculi agrestis et precipue [illegible] prouocat lac Dicit etiam rafanus et precipue siluestris auget lac Et bar. dicit quod est [illegible] sit frequenter [illegible] augmentum prestat in lacte Dyas. sic dicit cauliculorum copiam lactis infundit Dicit [illegible] [illegible] [illegible] cum ptisana lac [illegible] mulieri [illegible] velle quod sit [illegible] Et dicit etiam sit sorbitium factum ex farina frumenti cum aqua in qua semen feniculi est decoctum lac multiplicat Et dicit etiam de succo [illegible] alba quod lac uberibus [illegible] reddit Et bar. dicit quod [illegible] facit succus [illegible] cum ptisana [illegible] Auicenna dicit quando [illegible] cum semine feniculi facit habundare lac Et dicit etiam quando bibitur succus vitis albe cum feniculi decocto facit exuberare et hoc est experimentum Dicit etiam pulmus [illegible] agni casti facit multiplicare lac [illegible] sperma sitz eius pot a ℥ ii usque ℥ iij Et dicit de dactilis [illegible] quod facit habundare lac Dicit etiam Auicenna bland. mamillas fricare facit multitudinem lactis [illegible] primi capitulo 2° Dixit albe. basilicon prouocat coitum et lac facit augere et postea dicit quod exsiccat sperma et lac Et ad hoc ego dico quod [illegible] est sm quod utitur viride aut siccum Dicit [illegible] de [illegible] melongena [illegible] cum vino [illegible] non [illegible] lac [illegible] et semen [illegible] quando calefit [illegible] coquitur in aqua et datur lactanti mulieri lac augmentat Rasis dicit si des omni die in potu de semine psillij non [illegible] usque ad ℥ 5 cum vino facit lac multum [illegible] [illegible] cum melle potatur dat lac mulieri Et bar. dicit quod [illegible] [illegible]

Lac sepius in mamillis non exsiccatur [illegible] [illegible] non mius est necesse exsiccare [illegible] quod semen [illegible] excitat lac [illegible] dicit semine nigelle quando pluribus [illegible] potatur exsiccat lac Et bar. dicit quod bibatur cum aceto [illegible] phato et dicit etiam quod lac in mamillis exsiccat [illegible] Emplastrum factum cum sola farina fabarum et supponitur mamillis [illegible] prohibet autem cum sanich est miscetur [illegible] [illegible] quod non sit [illegible] flos aut cum formentate [illegible] lac est in mamillis excitamus Coquantur caules in aqua et sup eas suffumigentur mamille et eedem caules supponantur Summa est quod dicta sunt sup libro 2° de apostematibus mamillarum et coagulatione lactis [illegible] [illegible] cum opus est

Alhena in primo et 2° sint [illegible] et [illegible] Hernia est egritudo in qua intestina aut zirbus dislocatur et egrediuntur a [illegible] ad carnem mirach precipue in [illegible] bursa Et Auicenna dicit quod sepe [illegible] in eo modo [illegible] [illegible] [illegible] et non ligatum Cuius tres sunt species ut testatur ipsemet Galienus in libro de tumoribus preter naturam una est zirbalis alia intestinalis et 3a est composita ex ambabus Et [illegible] illam que est parua [illegible] usque ad [illegible] bursam testiculorum et habet [illegible] Causa [illegible] [illegible] ut dicit Auicenna [illegible] aut dislocatio [illegible] aut fit aut [illegible]

percussione aut conamine laborioso aut clamo
re magno aut coitu inmoderato. Dislocatio
autem fit propter humiditatem lubricantem ut dicit haliab'
aut propter humiditatem corporis ut dicit Auic' et illa prouen
[illegible] causis primitiuis ut uult auic'. iuua
[illegible] et plus cibariorum grossorum humidorum
et [illegible]. Signa autem rupturarum secundum
auic' sunt [illegible] tumoris in loco matricis et ap
parens in dormiendo et specialiter hoc apparet in motu
ex compressione anelitus et tussis et resupinatione.
Si cum digitis compressus redit ad locum ut dicit auic'.
aut fuit propter dilatationem meatus [illegible]
cendit uel est in inguine deinde in osceo descendit
sine motu laborioso. Si autem fuit propter scissuram
subito et cum dolore uenit et multotiens descendit
ad alium locum quam ad didimum quod ad carnem
inmatrhum aut ad bursam testiculorum aut ad
coxam [illegible] uoluam et in superiore parte uentris
ut in umbilico prout dictum est de uentrali
ruptura. Si autem descendunt intestina reducuntur
cum digitis cito cum quadam gurgulatione. Si autem
sit ibi non descendunt ita uelociter neque cum gur
gulatione aliqua. Non aliquid in hac passione uerum
primum est quod homo rupturam non uiuit sine pe
riculo quia si contingeret quod intestina [illegible]
in osceum cum fecibus indurata numquam reduc
ceret et ita patiens moriretur et ita ego uidi
mori mulieres et uiros et alias. [illegible] testatur
quos ego uidi curari in [illegible] in isto cau
ut dicam uobis in fine istius capituli et est
secundum ut isti fatiant se curare aut numquam di
mittant brachale. Tertio non ut dicit Auic' sed
sua in ruptura non curatur per desiccatiua neque
alio modo ut haliab' 10° sermone 2° parte. Quarto
non quod dilatatio quidem curatur per desiccatiua propter
quod sit tenera quia noua ut in puericia non
autem curatur quando est contingit ut in senibus et dicam
quia numquam dico cum medicina cum incisione sit.
Theodoricus in hoc dicit quod illi qui dicunt ipsam
curari omni tempore deceptores sunt. Et quando
dicit ego numquam uidi saltem magnam et completam cu
rari. Lanfrancus iactat se in hoc curasse
cum medicinis unum sexagenarium et alium
quadragenarium de magnis et completa ruptura.
Consideratione tamen in hoc primus [illegible]
credo. Primus tamen dicit quod si ipsi fuit ex ge
neratione non curatur cum medicinis et hoc est
uerum et ratio est in principio consideratum. Quarto non
quod licet curatio rupturarum cum incisione sit
possibilis est tamen ambigua et periculosa ut
[illegible] aliter. Primo propter spasmum. Secundo propter dolorem.
Tertio propter fluxum sanguinis. Quarto propter timorem in
cisionis intestini. Quinto propter periculum ammis
sionis generationis et propter hoc dicit lanfrancus quod
mala numquam cursoribus dimiserunt. Quarto non
quod incisio non debet fieri in homine debili neque in
sene neque in homine male complexionato et in ho
mine masculoso. Dupliciter tamen tales preseruari
cum medicinis et dimittere eos uiuere cum sua
hernia. Primo non debet fieri in homine debili quia do
lorem neque passionem potest pati et per eadem non
debet fieri in homine sene. Nec etiam debet fieri in homine
male complexionato quia tales sunt semper repleti et semper
habundant in superfluitatibus quare timor est
[illegible] neque est intestinale quia timor
est de [illegible] propter tussim. Sexto non ut
dicit [illegible] quod non fiet ista cura

per incisionem nisi per hominem qui uiderit eam in bo
no magistro fieri et cum hoc quod habeat bonum ingenium
et quod habeat instrumenta apta ut est instrumentum acus.
cauteria puluis constrictiuus et sic de aliis. Aliud
non quod tempus ueris et autumpni et sub canicula et
ante caniculam purgationes sunt moleste. Cura ista habet
duas intentiones. Prima consistit in mundificatione
et dieta secunda in localibus. Prima intentio completur
cum medicina euacuante ipsum corpus ut cum dya
frinitone pulueribus aggregatis et clisteriis donec
corpus sit bene mundum. Sit autem comestio sua so
bria et a magna potatione se abstineat nam
facta incisione ipsi cum febre sunt. Item et sit
quieti dedicatus per aliquot dies et abstineat se a
cibo inflatiuo ut sunt fabe et dimittat fructus
recentes et rapas quia illa nimis lubrica sunt panem
azimum crudum et carnes porcinas et pisces et
caseum et lac dimittat non potest aqua pura
nec uinum nouum aqua ferrata et uinum grossum
conueniunt eis. Auster et pluuia contrariant eos non
saltet neque clamat et teneat uentrem mundum
cum clisteriis. Secunda intentio completur duobus modis
uno modo cum medicinis alio modo cum cirurgia et ma
nuali operatione. Primo reintromittas intestina
cum manu [illegible] intromissis fatias [illegible]
natum esse cum tibiis et cum capite depressum
quod fomentetur locus cum uino et aceto decoc
tionis gallarum nucum cypressi et aliorum. Deinde
apponatur [illegible] in quo apparet tumor [illegible]
[illegible]
[illegible] Et non quod in eleuatione [illegible]
[illegible] teneat digitum [illegible]
retiam emplastri muracheleuet et antequam moueat
se de loco fiat reunitatio et quod ligetur emplastrum
cum brachali artificiali facto de panno triplicato
cum scuto pro secundum quantitatem rupture et habeat
cingulum ligatum retro et ligetur stricte et cum
cotone defendatur ne brachale ipsum excoriet.
Et quando illi uolunt assellare teneat manum strictam
super locum et si sint pueri portentur et non mo
ueant se nisi minus quo poterunt. Comedant
tres potio sua de mane constrictiua siue conso
lidatiua cum uino nigro stiptico et sic isto modo
transeat per 40 dies. Recepta emplastrorum et [illegible]
Emplastrum de pelle arietina quod omnibus est he
Recipe pulueris nauat' ℥ vi. colofonie ℥ iii. litargi
ri oppopira galbani bdellii mastix therbentine ana
℥ i. boli armenici sanguinis draconis thuris sacocolle ab
ces sucotrini mumie aristologie centauree [illegible]
consolide simphiti [illegible] nucis cipressi gallarum [illegible]
uinum trestrum ana ℥ iii. sanguis humani glutinis
piscium uisci quercini ana ℥ i ss. pellis arietine
cocte cum aqua pluuiali et aceto usque ad consump
tionem lb. s. dissoluatur gumme cum aceto et confitiatur
omnia cum glutine liquefacto et fiat emplastrum. Emplastrum
aliud. Recipe Rasis auic' brunii et theodorici. Recipe nucis
cipressi acatie gallarum balaustie ana ℥ v. dragan
ti mirre sarcocolle thuris gummi arabici ana ℥ ii.
subtilissime puluerizentur et cum aceto incorporentur
et fiat emplastrum et applicetur cum panno. Potio istis
omnibus est ista. Recipe de tribus consolidis sal sigilli sce
[illegible] ueteruane pimpinelle
ana ℥ i. nucis cipressi mirtinorum. citoniorum lentisci alii
fructus tamarisci seminis nasturtii cymini preparati
cum aceto coriandri ana ℥ ii. fiat puluis de quo detur
omni mane ℥ [illegible] cum uino nigro stiptico.
Eleuatorium quoque potest esse istud. Recipe pulueris metallorum

[illegible] plumbi [illegible] vermiculi [illegible] gallarum [illegible] laustiarum [illegible] aij. ʒ. [illegible] cum melle fiat electuarium et [illegible] pulueris [illegible] in ferculo [illegible] mane cum brodio aut vino nigro [illegible] emplastrum [illegible] [illegible] ana ʒ. ij. [illegible] colofonie ʒ. j. [illegible] [illegible] ad ignem cum pice naualis [illegible] [illegible] ponatur [illegible] igne et incorporetur cum puluere [illegible] et fiat [illegible] in aqua frigida [illegible] [illegible] decoctionis [illegible] et super locum rupture [illegible] xbij. dies [illegible] ponat emplastrum de [illegible] et cum apostolicon [illegible] [illegible] [illegible] fit [illegible] [illegible] aut qui curant [illegible]

[illegible] [illegible] supposito ligetur totum et non [illegible] stringatur donec [illegible] cum carne sit [illegible] et cautizatam [illegible] [illegible] caro app[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modus iste qui fit cum ferro ignito est bonus [illegible] igne [illegible] et multi [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible] est valde bona et [illegible] [illegible] et fiat fouea aut cauerna in [illegible] ponat[illegible]

q[illegible] frumenti arsenici p[illegible] [illegible] expressi cum succo aut apio [illegible] aut mucilaginem in modico [illegible] in salvia. Deinde cooperiatur cum [illegible] et inungatur circa cum populeon et [illegible] pannum infusum in aqua et aceto [illegible] et ligetur cum binda scutali et firmetur [illegible] cum brachali et iaceat super dorsum [illegible] de materazo et quater die purgetur pannum [illegible] et videre si intestinum sit reductum. Corrosivum non removeatur donec de duobus aut de tribus diebus usque quo dolor fuerit quietatus et corrosivum removeatur. [illegible] tunc ad magis [illegible] et ponatur de pulvere ut [illegible] et escaram removere [illegible] quantum est possibile ut videatur [illegible] et operetur in profundo et ista [illegible] fiat quousque caro [illegible] tota sit corrosa [illegible] [illegible] dolore [illegible] substantia alba et erit dindimus ita strictificatus quod digitus non poterit intrare [illegible]

[illegible]

[illegible] ut melius corrodatur facias [illegible] tres figuras [illegible]

[illegible]

a reiteratione corrosivi. Ego autem non reputo hoc bene factum et ideo quia stante escara satis difficile est scire quando erit completa operatio in dindimo et quando erit completa. Postquam escara sit remota [illegible] et tactus testificantur dindimum tunc operandum octo [illegible] et isti tamen bene succedebat. Ego etiam [illegible] aliam operationem tutiorem et breviorem [illegible] iste remota carne usque ad dindimum ut [illegible] et etiam caustico apposito semel super dindimum ab illa hora ultra suam operationem faciebat cum cauterio [illegible] cultellari et comburebat dindimum. Et est opus brevior et securior. Valet autem ad hoc duo: primo ad fluxum sanguinis [illegible] ad remotionem escare quia cauteriis [illegible] semper [illegible] de escaram procedere. Eligas ergo ex te illud quod placet tibi isto modo. Curatum accidit ut aliis accidentia mala et errores [illegible] Primo contingit quod apponitur plus de corrosivo quam oportet, lavetur tunc locus cum oleo rosarum aut violarum aut nenufaris. 2º contingit quod bursa testiculorum sit inflata et dolorosa, succurratur cum emplastro facto de malvis violis et plantagine cum furfure lenibus aut oleo rosarum. Si autem non potest resolvi sed ad saniem devenit maturetur cum axungia porci et gallinae et semine lini et radice malvavisci et similibus. Et si saniem fuerit aperiatur in bassiori loco et mundificetur et sanetur ut alia ulcera. 3º contingit [illegible] cum dindimo [illegible] [illegible] sepe dico in proprio capitulo cum albumine ovi aut etiam succurritur cum pulvere vitrioli et calce non extincte aut etiam cum arsenico preparato modo dicto. Contingunt febres primo semper ego vidi illos febricitare, regantur isti tunc cum sirupo violarum aut simplici [illegible] aut cum aliis prout alii febricitantes reguntur. 4to contingit quod isti sunt tussientes quibus succurratur cum dragaganto aut diapenidion et pectus inungatur cum butiro et oleo violarum vel aliis similibus [illegible] necitez. Quintum contingit quod isti sint apti in inguine et non in bursa testiculorum quibus succurrere cum medicinis et ligamentis et ne moveantur neque moveant se. Ego istis solebam facere unum brachale. Et capio unam fasciam longam et in uno extremo pono plumaceolum factum cum bombice et super extremitatem pono [illegible] fasciam revolutam. Volvo inter coxam [illegible] super plumaceolum et sic [illegible] demum suo capite [illegible] demum suo fasciam insimul ne una pars [illegible] Deinde sic [illegible] cum pre supiore [illegible] ipsum et sic de xv diebus in xv dies muto ipsum. Fit autem [illegible] eo omnino se relaxante.

Castratio quam in homine est necessaria propter multas res destruit autem in homine illud [illegible] eum a fine humana. Hec autem fit 2bus modis: uno per attractionem, alio modo per inscisionem. Castratio que fit per attractionem fit isto modo: facias [illegible] sedere in aqua calida donec testes mollificentur et pendeant, deinde [illegible] eos taliter cum manu quod sub manu tua non appareant amplius et hec castratio est puerorum quiescens. Castratio autem que fit per inscisionem fit duobus modis: unus est ut incidatur bursa cum testiculis, sit alter [illegible] ligetur bursa cum testiculis in radice sua deinde

in loco ligationis cum rasorio totaliter incidatur et curetur aut alia ulcera. Modus alius operandi est ut testiculi cum manu tua trahantur ad inferiora et liguentur et sic incise incide super utrumque testiculum sectione una et excoria donec egrediuntur, deinde amputa eos et sic vulnus et cura ipsum curatione aliorum vulnerum donec curetur et iste modus bonus est. Alius michi non placet

Hermofrodita est passio valde innaturalis et turpissima in viris species autem in viris sunt tres. Prima est que apparet in cute testiculorum inter que est inter duos testiculos in figura quasi sit vulva mulieris et sunt in ea pili. 2a species est per eundem modum per eam tamen fluit urina. 3a vero est silis quodammodo 2e sed non exit urina. In mulieribus autem est una sola. Est autem super vulvam mulieris in pectine et pendet illa virilia sicut in pueris pendent et sunt tria corpora quorum unum est sicut virga et duo sunt testiculi. Et omnis iste species curatur et sanatur preter illam que fit in viris ex qua exit urina. Et modus curationis eius est ut leves illas carnes lectione superfluas lectione qua non remaneat ex eis aliquid. Deinde cura locum ut alia ulcera curantur donec sanetur

Lapis non solum generatur in renibus et vesica secundum medicos ut Ga. primo et 6to interiorum et in epate eius et in aliis membris ut de se ipso Haly Abbas dixit .... Ego de hoc vidi unum lapidem pro certo. Cirurgicus vero non habet se intromittere de lapide renum nec aliarum partium intrinsecarum cum beneficio cyrurgie illa non possunt curari. Gratia tamen necessitatis aliquid dicam. Causa quod lapis in vesica secundum Halyab. in corpore humano est materia grossa viscosa coadunata in meatu stricto cum siccitate et a calidate loci efficitur ut clare declarat Gal. super illo verbo credo magistri chilo assimilante quod viscositate quandam mittit quando secundum renes sanctiores extiterint nam mora facies magis grossum et viscosum potius est generare porrum. Stat autem ad hoc maxime ipsorum renum apposito unum caliditate existente pungitiva nimia et sicut ex ea exite aliqualiter coagulata a caliditate renum fit lapis. Et Serapio quod suum hiimarii dicebat quod caliditas immoderata cum materia grossa est sufficientes pro generatione purgare porrorum. Hic per calitatem immoderatam intelligo egressum naturalis non tamen preternaturalis. Et propter hoc caliditas naturalis excessiva in renibus in iuvenibus est generativa lapidis subito et cito ... non multum in renibus et in vesica in diuturno tempore sed lapidem generare. Causa effectiva generationis lapidis est caliditas renum sed efficiens materie sit maior causa. Materia autem lapidis generatur a crapula et ab indigestione et a materia grossa ut inferius dicetur de dieta. Debilitas autem virtutis expulsive et viarum opilatio sunt causa retentionis materie. Labor renum et vesice et usus rerum calidarum sunt caliditatis excessive. Signa lapidis renum sunt egressus urine paucus turbide et arenose plene arenulis rubeis cum quod ardore et est dolor maximus in renibus et aliis et multotiens extenditur dolor usque ad pedes et testiculos et crura cum quadam obdormitione a parte renis inferioris. Signa lapidis vesice sunt ista. dolor est in vesica pruritus et capite virge et erectio sepissima urina cruda alba tenuis et urinandi difficultates et sicut hoc dubitetur resupinetur patiens et elevatis coxis quatiatur et mingat. Aut

et intromittatur cannula argentea aut tenta et lapis tanget et retrocedet et minget. Hec enim omnia dant notitiam lapidis et viam curationis ostendit ut primo interiorum. Notatur et patienter bene curato si ponatur digitus in ano et sentietur lapis durus vel mollis et retrocedet et minget lapidosus quod ante mingere desiderat. Notandum est quod dolor renum multum similatur dolori colico propter quod doctores fecerunt inter se dissensiones. Lapidis quidam renum et vesice differunt. Unum lapis renum est levior declinans ad albedinem. Pro quo notandum quod ego .... epidimie et nefreticos non vidi sanatos super 5ta anos et 6ta affo. nefretici et quod est vesica ..... laboriose in senibus debiles enim sunt et ideo cum illis passionibus moriuntur ut dicit G. in quieto. Notandum 2o quod qui habent urinam grossam et arenosam raro incurrunt lapidem sed si subito efficiatur tenuis signum fiet lapis generatus cum aliis signis ut dicit Bernardus de Gordonio. Notandum 3o quod lapis in vesica et renibus est ex hiis que hereditantur propterea et quod lapis renum senibus plus advenit et lapis vesice infantibus et sequitur eos generaliter et maxime accidit inter infantiam et pubertatem. Et aliquotiens lapis in renibus aut vesica raro accidit mulieribus ut est dicit auctor et sunt de egritudinibus lentibus spatium de mense ad annum et tota huius ideo est amplitudo venarum. Notandum 4to quod lapis parvus in vesica magis est propinquus ad retinendum urinam quam figitur citius in meatu quam magnus qui velocius reducitur a meatu. 5to notandum quod in renibus non ... lapis incidi in vesica aut est periculosa incisio propter spasmum et fluxum sanguinis et propter fistulam. Notandum 6o quod propter istam artem parvi dimiserunt cursoribus. Notandum 8vo quod lapis magnus non potest incidi sine periculo vesice perpetuo aut propter periculum non apprehendi eum ut dicit Albu. Si enim lapis incidendus est medicus eius tunc est incidendus. Caveat igitur se quantum ut se non intromittat de incisione lapidis nisi sit expertus et viderit a bono magistro ut dicit Brunus et Theodoricus. Notandum 9o quod non debet incidi homo antiquus nec homo debilis nec ... nec dolorosus. Etas autem ad incidendum est xiiii annorum ut dicit Lanfrancus. Tempus autem congruum est ver et autumpnus. In cura istarum passionum due intentiones. Prima est in purgatione et prima ... in localibus. Prima completur cum medicinis evacuantibus humores grossos sicut est benedicta pille agregative pille de agarico et cum diacatholicon. Digeratur materia cum oximelle simplici aut diuretico et si fortius vis tunc facias de syrupo cum quinque radicibus. Potest et fieri sirupus cum istis herbis. Recipe saxifrage tribuli marini et campestris calamenti ysopi granorum iuniperi baccarum edere .... apud Petrum anisi ... cum seminibus frigidis maioribus signati florum camomille genieste cum aceto squillitico et melle fiat sirupus et addatur radicis quinque et aque citre. Vomitus eius quem non est sompnus diuertit ... cum flammis generata in stomacho que in diuturno accessu erat parata ad renes lapidem causare. Et 5o de utilibus particularium Ga. precipit in mense semel fieri. Dieta vero sit talis dimittat omnia que possunt lapidem generare ut sunt secundum mixtum et omnes cibi grossi qualis est panis azimus et crudus et carnes ... et avium paludestrium pisces et fructus ... et

et viridas et valos hyūdq aq turbida et vinū grossiu et griāl' abstineat se ab omnib; viscos et difficil' digōis et ab oī crapula et omni replē. et ita voluit Auic' li° divisionū. Fiet aūt et anngd°. fistici cappares fruct; passul' et silia in pluri usu et tutē pn̄t appximari. Dnt eni vtute diurctica lapid' frangitiuā et vrticas laudat. Auezoar et agregator affirmat. Viaaūt st' mag' violete vtuti ut sūt pule giū serpeuluz jus citreȝ rubeoȝ. Ista aūt in iu usu in cibo. tn̄ administrarj ne adhurant sangvinē et renes calefacien°. ledāt et est ne velocitate lotionis cibuȝ indigm [illegible] at epar et ad loca urine. Arnold; aūt dabat hoc. Rx cicera nigra sive rubea et i°molle ant' maq p noctē sive in duo' aqua deinde bulliat duab; ebullitionib; cuȝ mo° petros' et addito pulū nardini et cē et cuȝ vino albo ad m[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nissimé [illegible] et de cimino in reme. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut semē melonū [illegible] ficat cum al. [illegible] venas capillares epatis et renū meat; et [illegible] p̄servat a calculo ut affirmat [illegible] [illegible] mirimimuȝ sūt exq' valentib; Eo plō aūt locoȝ cala pōt corrigi cuȝ oleo ros' viol'. scorpiuū et epithimare de sandal' et aquis frigi'. Abstingit tn̄ te a nimio usu sive excessu istaȝ. [illegible] in tio gplet' hoc mo et pmo dolore infestante fiat balneū in quo decocte sint iste herbe Rx lingue canis an̄ iij. viteli sive paritarie an̄ ij. [illegible] [illegible] an̄ [illegible] [illegible] an̄ [illegible] [illegible] q̄qsita bulliat vineo pn̄ fervore maq [illegible] dem totū in conchas pitat et addat' lb. j vini albi et [illegible] [illegible] [illegible] sedeat [illegible] aqua attingat fere usq; ad umbeliuȝ. Hoc eni mirabile opat' mitigans dolore et viaȝ sive meatuȝ dilatando [illegible] tn̄ appxmet' mollitē. Hoc gpleto ut [illegible] fortiores medicinās posset appximare [illegible] [illegible] aliquo ut diacatholicone et [illegible] medicinās attractivas. Ista aūt fiet pn̄t dari medicinē diminuentis lapide et dūt dai p; exituȝ balnei ut ē decoctio gūms [illegible] scolop[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] camepitheos [illegible] [illegible] gra na pipes lapide judaycū et cinere scorpionis lepore et sanguis yrci et fimū co[illegible] lubi [illegible] tn̄ et [illegible] q sint bn̄ cor reeta et q̄ntitas sit [illegible] q ulcerant vesicam. Et nō q est ex ist pn̄t fieri [illegible] St auic. dicit q ad hoc ordinat ista potione. Rx milij sol. ȝ v. capil. ve. ȝ vij. petros. ȝ iiij. [illegible] albi mo vj. decoquāt cuȝ libris iiij. aque et bibat lb [illegible] cuȝ exit a balneo [illegible] [illegible] [illegible] hoc sublime [illegible] [illegible] [illegible] sol. dauci [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decoctionis cicerq; in [illegible] [illegible] istaȝ aquaȝ expertaȝ Rx.

sil; pendric lb. vij. stafisagrie cuȝ radice q̄tiuȝ de omnib; aquasient et ponat' in alembico et ff aqua et det' ȝ. j. Auezoar vir magne expe experientie fecit hoc Rx lapid' judayci gummū iudor lapidis spongie corticuȝ melonū et h quirc. an̄ ȝ. iiij. auelanaȝ. ȝ. j. dauci mitri [illegible] marini qbusti cuȝ altitium an̄ ȝ. x. pinearū mitratū anngd° excorticataȝ an̄ ȝ. vi. [illegible] liquiric. q. suffic fiat electu̅ et in q̄uaȝ lb [illegible] ȝ iij. opij balsami q [illegible] hoc ut [illegible] de [illegible] [illegible] medicīs fiuet' in vase vitreo dos ȝ j. omni mane cuȝ syr°. viol' et quadruplo aq' calide. Arnold; hanc gposuit Rx milij sol. anisi anicos maratri dauci carui petros api enuli aneti leuistici cardamoi pipes longi sile, ȝ [illegible] sens p̄puers seis melonū seis mal ue grunoȝ junipi baccaȝ edere seis spagi [illegible] nuckoȝ psicoȝ radicis stafixagrie ȝȝ. galange spice nardi calāi arō [illegible] galange liquirs. cipi acori santal' alboȝ lapid' judayci spongie rasure eboris maxillaȝ luti an̄ [illegible] ciataȝ pparataȝ q̄tis pte vrj. sanguinē yrci pparati ptes duas [illegible] pulvis de quo det' de mane ȝ. j. cuȝ vino albo. Rasis etiā q̄ficiez ordinavit Rx seminis melonū carpobalsami seis rasmi dauci petros an̄ [illegible] j. corticis radicuȝ cappars corticuȝ oppoponati anngd° amaraȝ baccaȝ lauri squīati spice cipi cassieligree scolopendrie aristo. ro. gētiane azari cordumi [illegible] armoniaci sagapini pipes acori [illegible] an̄ [illegible] dissolut gūmis in vino subtili ff. pillule et dos ē ȝ [illegible] cuȝ aqua ciceris Et quia fortificat illud medicamē cuȝ balsamo balsamū aūt frangit lapidē ut d° gal. 6° simpliciū. Auic aliud medicamē ponit expertuȝ ut dic Rx cinere vitis cineris scorpionis cinere radicū cappars q̄d cineris lepores lapid' spongie sanguis yrci yrci corticuȝ ovi lapid' judayci acorj an̄ p equales petros dauci pulegij q̄ntaria seminis alteē [illegible] an̄ [illegible] q̄ficiant' cuȝ melle et q̄ficiat' dos ē ȝ iij. cuȝ aq' decoctionis tribule. et cicerȝ nigroȝ. Ego etiā dico q si lepus capiat' et q̄buratur pm se totuȝ et fiat pulvis iste ad quātitate unius coclear' minibiles vȝ q ē expta. Ad id expta sūt sola genestr exhibita in po tu cuȝ vino subtili. Ad id etiā expertuȝ ē si grosel li nuces qui nucis incipiūt oriri triturent' et exhibeant' minibiles valet. Ego sepe dedi cuȝ aquis diureticis cantarides in pila tn̄ q̄tte et laudat' etiā a gerardo de solo et aquilo[illegible] de salierno. Consuevi etiā dare q̄fectas philantro pos desep' iij. et viua recepta a nicolao et ta cuȝ vino albo aut cuȝ aquis diure. et vidi bonū effectuȝ. Post aūt exhibiturē medinē frangens lap. et educet' laudat' etiā inunctio cuȝ oleo scorpionū quā d' Auic in 4to can. Scorpionis in suis naturis sūt in lapidib; q̄ntis in renib; et vesic oper°' remediuȝ q̄n lap q̄ntatis est. Et thetes fet hec emplaȝ s. locuȝ Rx herba senationū paritariam folia cucumeris silvris folia malua porros caules morsiuȝ galline et sila et ff. emplm Venio nūc ad opione manuale. unde q̄ita alia duatia et nō necesa. In primis igitur clisent' intestina et inest' meatu' sibilat qn̄fiuō et inunctē se hic inde ut lap. ad collū vesice trāseat. Item pparet' scampuiȝ ad

Nota eadem de [illegible] [illegible] [illegible] avenzo [illegible] [illegible] laudat

Recepta Arnoldi de [illegible] [illegible] [illegible] calculo

Fuit recepta [illegible] data apud [illegible] [illegible] calculo

locum lucidum et in una extremitate secetur unus
qui teneat patientem ante se et tamen coxe in brachia
ligentur ad collum ut tota vesica sit declivis ad
inferiorem. Aut vir qui tenet eum accipiat eius
crura et maxime si fuit puer et levet ad superio
ra nec dimittat ipsum donec operatio compleatur. De
inde inunge cum oleo digitum sinistre manus et
intromitte eum in anum patientis et cum alia ma
nu tua comprime vesicam super pectine inferius
et perquire de lapide et quando stat sub digito tuo
duc eum paulatim ad collum vesice. Deinde comprime
digitum ipsum et impelle eum versus inferiora sive
versus locum ubi vis incidere et precipe ministro
tuo ut extendat testiculos et virgam ad superio
ra cum manu sua et cum altera manu amoveat
cutem que est sub testiculis aperte qua sectio debet
fieri et tunc incide super ipsum lapidem inter anum
et testes non tamen in medio sed a latere sinistro
et sit sectio secundum longitudinem extrinsecus ampla inte
rius autem stricta secundum quantitatem eius qua fit passi
egritudo lapidis. Deinde intromitte uncinum convenientem
et extrahe lapidem et multotiens ex compressione digi
ti lapis egreditur absque intromissione instrumenti prece
denti. // Alii dicunt si vero lapis est plus quam unus preme
et imprimas manum ad os vesice deinde super
ipsum mitte et per hunc modum impelle primum et
sic similiter facias si sint plures duobus. Et extracto
lapide purifica locum et sicas et super ipsum po
natur pulvis constrictivus cum albumine ovi et lige
tur firmiter et extendantur pedes et non solvatur
usque ad tertium diem ut voluit rogerius. Post inci
sionem ponatur vitellum ovi in yeme et albumine
in estate et aliqui alii ut quatuor magistri apponunt
farinam cum stuppis. Ergo autem aliter oportet. Nam
intentio mea est facta incisione stringere san
guinem et cum hoc locum incarnare et prohi
bere apostemam. Ergo melius est in omni tempore o
perari cum albumine ovi quam cum farina et vitello
ovi in yeme ut dicebant alii. Verum tamen ego
in yeme apponerem vitellum ovi cum albumine
ratione frigiditatis temporis et ratione mitigationis doloris
usque ad incarnationem. Vitellum autem ovi putrefit
et putrefacit quoniam calidus est et humidus complexionis.
Talia autem non sunt incarnativa ut patet suo loco insi
velis intelligere. De farina volatili que valet
constrictiva est tempore autem cure pacientis potest ut
album [illegible] sit eius stipticum et bibitum cum aqua
ferrata [illegible] comedat eius sobria et
cibaria eius sint electa paucarum superfluitatum.
Si lapis non sit in mulieribus a sit necessaria ex
tractio [illegible] contingat et ideo est impromptius
quia orificia illarum partium sunt magis lata et super
fluitates fleumatice minus veniunt et ergo gene
ratur lapis in eis. Verumtamen curatio in mulie
ribus [illegible] difficilis [illegible]
[illegible] est magis [illegible]
[illegible] in viris quare est necesse ut in mulieribus
incidatur magis profunde et in hoc est timor
ut dicit albucasis. Si ergo assit necessitas oportet primo
considerare si mulier sit virgo an non quia si fuerit
virgo virgo ponat medicus digitum suum sinistrum
in ano et querat lapidem. Cum ergo invenerit eum
ponat eum sub digito suo et gradatim ad in
feriora pellat sicut processit narratio donec du
cat eum usque ad radicem coxe. Deinde incide
super ipsum sicut dixi fieri incisionem. Si autem
mulier corrupta fuerit [illegible] mulieri vel [illegible]

medice facias ut mittas digitos suos in
vulvam et perquirat lapidem et premat eum
ad inferiora donec veniat ad radicem coxe
et extrahe ipsum ut dixi supra. Si autem contin
git quod lapis propter eius parvitatem venit ad virgam
ligetur [illegible] vesicam ut non recedat et [illegible]
[illegible] extrahatur aut tenacule [illegible] et
[illegible] imponatur et capiatur et extrahatur.
Aut ut dicit albucasis [illegible] terebellum imponatur
et cum illo frangatur et paulatim extrahatur
[illegible] difficile aut in parte inferiori
ubi magis eminet lapis incidatur secundum lon
gitudinem et extrahatur et suatur et [illegible]
et prohibeatur apostema [illegible]
si dolor sit ponatur in balneo lenitivo et in
ungatur cum oleis lenitivis quale est [illegible]
[illegible] et sic de aliis. Dixi [illegible] quia enim ista
[illegible] est principalis [illegible] sive medosa
hoc autem contingit quando lapis est ita magnus
quod non potest duci ad collum vesice in quo sa
luberrime potest fieri. Malum est cum collum vesi
ce sit carnosum et pars illa potest incarnari.
Vesica autem non quia est nervosa et est locus urine
non ergo consolidatur. Tamen sepe vidi aliquos qui
fuerunt incisi et aliquid de vesica fuit inci
sum et numquam locus fuit consolidatus. Et super locum
illum semper egreditur aquositas. Isti tales in
felices sunt semper inepti. Unde ypo. [illegible]
dicit hoc vulnus esse mortale cum dividit vesica
[illegible]. De hoc est contingit [illegible]
tosa [illegible] si esset in antiquo aut in alio non
potente aut non valente sustinere incisionem
[illegible] sit hoc non ponatur patiens in balneo
mollificativo. Deinde cum cathetere est [illegible]
tenta vel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] impingatur de collo vesice usque ad [illegible]
[illegible] aut eius fiat cum digitis intromissis et [illegible]
per anum et ideo fuerit non [illegible] lapis [illegible]
in fundo vesice [illegible] redit sepe quare cura
[illegible] est. Multa alia similia [illegible]
sunt experta que dimitto propter [illegible]

Si petenegatur urina propter lapidem existentem
in viis urine aut propter maiorem grossitiem illic
existentem quare oportet illis scire subvenire.
[illegible] ponit cantaridas [illegible]
[illegible] et aliis cum aliquibus [illegible]
[illegible] administrat balneum et inunctiones et
embrocationes super pectine virgam et [illegible]
et iam est [illegible] alius capitulo sunt [illegible] illa
quare non recapitulo [illegible] scire illa. Et quando
magister Jordanus [illegible] faciebat iniectionem cum
syringa de balsamo [illegible] est in vesica. [illegible]
[illegible] faciebat cum oleo de petroleo. Aliqui et
alii moderni faciunt cum oleo [illegible] alii
faciunt cum stercore columbino dissoluto vel
colato et iniciunt. Alii autem provocant urinam
detentam in [illegible] pectine et renes
[illegible]
[illegible] aut [illegible] et cepis. Et cum sup
ponitur [illegible] salvia fit eius impositio [illegible]
[illegible] in foramine virge aut [illegible] in
[illegible] sui [illegible] per foramen [illegible]
[illegible] expulsivam et thezaurus pauperum [illegible]

posint Et dico ego radix vasam aut lappain p
tros et vrtice cocta cum vino et oleo frixa et
sup pectine applicata laudat in vrine pro
catione et est expertum Si aut cum istis medicinis
vinge non pot tunc cum instrumento fiendum est ut
et haliab. ix. sermone 2. prs et sim auicenna et a
bucasim ff. ergo isto modo sedeat patiens sup
sedem et ipso balneato aut fomentato cum aqua
aut oleo intromittatur cyringa per vergam exte
sam usque ventrem suaviter usquequo sit prope annum de
inde inclinetur verga cum toto instrumento versus
vesicam donec sentiat lapidem cadere in vacuum et
intelligatur esse in vesica Et si fuit arena aut
humor grossus flegmaticus egrediatur cum vrina
qui impediebat exitum vrine Et si via sit ex
coriata sit quod exeat sanguis collirium album cum lac
te mulierum immittatur [illegible] simpli
cibus que habent removere tumbos et globos opi[llan]
tes vias vrine Cum aut perforatio sit per cuantitatem
vicam primo que confortant vesicam ne tales sup
fluitates recipiat grossas Constantinus dicit folia cy
pressi in pulverem redacta cum modico mirre et
vino bibita vesicam ne malos humores recipiat
confortat et stranguiriam curat Auicenna aut lapis
folia solum dat cum vino et dicit quod est confertus
difficultati mingendi Dyascorides dicit corium cipressi
et semen et folia cum dulcore bibita cum mirra
vesice reumatismum compescit et dissuriis me
detur Et dicit etiam auicenna radix cipi confert distil
lationi vrine et debilitati vesice valde et fri
gori eius vehementer Et similiter operatur in renibus
Serapio dicit azarum provocat vrinam confert
est renes et vesicam Modo accedo ad vrin[e]
[illegible] prepositum et dico quod [illegible] tinet
[illegible] alhe. [illegible] provocat
[illegible]
[illegible] facit
ex [illegible] habundantia et id pot vini cum aqua
decoctionis eius et Ga. dicit camepitheos men
strua et vrinam movet et grossities humorum
incidit et eas que in visceribus obstructiones
expurgat Constantinus dicit succus rute cum oleo
coctus et super pectinem missus vrinam provocat
et quam ab humore grosso detinetur [illegible]
si castoreum profundatur sup vergam stran[gui]
rium sanat et ex que ex grosso et visco[so]
humore et flegmatico et sic de aliis

Non solum vrinam oportet provocare cum per [illegible]
in sacculo detineatur sed etiam oportet sanguinem
qui in vesica congelatur extrahere et hoc sepe
accidit ex incisione lapidis vnde sanguis transit in
vesicam et causat accidentia mala et est propter mala eam
congelatur sanguis in vesica Dico ergo quod pulegium
bibitum sanguinem congelatum in vesica eliquat Ma
tricaria est fortis vrinam provocat et sanguinem
etiam in vesica eliquat si detur cum aqua mellis
[illegible] dicit quod ad sanguinem congelatum in vesi
[ca] [illegible] est provocandum flos cimini carmini
cum elixatura apii et persiadum singule omnis
vsque humide datur in potu sicut sup dictum est capitulo
de congelatione lactis et hoc licet v. sanguinem conge
latum in vesica eliquat Alii dicunt quod bibit ex
blacta bizantia pondus 3 i. cum aqua calida sanguinem
congelatum eicit de renibus et vesica Multa etiam
dicunt physici et spaliter in capitulo de congelatione lactis in
mamill[is] que hic valent

Contingit nos aliquando vrinam stringere oportet et
hoc ex nimio vsu medicinarum aperitiuarum cum
involuntarie preter naturam egreditur Sequitur dicit
auicenna been. inspissat sanguinem et non currit
in venis et ipsam vrinam moderat Et dicit etiam nes
pila confert multitudini vrine Et subdit auicenna re
lente et non provocat penitus non ergo aperiet
ei qui habet lesionem in vrina Et dicit etiam fungi fa
tiui est possibile difficultatem vrine et difficul
tatem partus et menstruorum Serapio dicit corallus dis
lutus medicatur cum aqua bibitus Et dicit etiam propinquis
dicit stringit vrinam exitum vrine et voluntarie
Sed auicenna summa medicina est scoria ferri immersa cum
vino aut in eo aut pluries in ipso extincta va
similiter trita et bibita Confert aut maxime si posita in vino
radix eiusdem sit cocta et bullita et confert etiam
si in vino vino actu calido sedeat patiens Alii dicunt
glandes fine sunt que ventrem stringunt atque vrinam
Et bar dicit ego experientia certa scio quod vrina mingitur
[illegible] et spissa si fiat sirupus ex decoctione neufaris
[et] si bibitur statim illa vrina restringitur et clarificatur
Et dicit non dubito si ex decoctione radicis neufaris
albe fiat sirupus et bibatur id et fortius operatur Dicit
frigido esse in caula [illegible] alxes prohibet fluxum
vrine quod fit a frigore et debilitate vesice Serapio
et quod hoc dicit Et fit [illegible] galanga retinet
vrine fluxum factum ex frigiditate renum et vesice Secun
dum est sicut omnis modus quod administrationis confert
impotentie administrationis vrine quando frigiditas aut
humiditas exit in caula.

Ardor

[A]rdor [illegible] frequenter [illegible] et est in impositione vru[ra]
detentionis vrine et fatigationem incisionem de
[illegible] quod ex vsu medicinarum [illegible]
[illegible] dispositiones causant quod de eis [illegible]
[illegible] scivit succurrere et [illegible] non
[illegible] in ardore vrine ut tollatur [illegible] primo
[illegible] et semen [illegible] mundatum et coquatur cum ra
quantitate qua sufficit et suauiter ex eo a 3 iiii et
usque ad v. cum aqua zucari dissoluto Aliud expertum
ad id Rx semen citruli cucurbite excorti. 3 iiii. se
minis lactis portulace ana 3 ii. succi liquiritie 3 i. ros.
3 s. glandium 3 s. mirtillorum lentium excortica
torum ana 3 i. terantur et cum succo portulace aut cum
muscil. psillii fiant trocisci quorum quilibet sit 3 i. et sit
dosis 3 i. Et si vis [illegible] facere constrictiuos
istis adde succum [illegible] Et subdit iterum dico
quod ad tutelam et confortationem vesice optimum est
addere in troscis ex foliis cipressi 3 s. mirre [illegible]
[illegible] si addatur aliquid opii erit fortissimum Aliud
quando ardor est propter acuitatem [illegible] Rx se. cucumeris
[illegible] primo a[illegible] mundatorum p. i. sebeston
[illegible] zucari quod sufficit et fiat tragea et detur cum
aqua zucari aut ordei Aliud in ardore vrine
mirabile Rx se. citrulli cucurbite mundatorum ana p.
equales se. lactuce portulace ana p. [illegible]
[illegible] primum quinta p. [illegible] terantur omnia et cum muscilla
[gine] psilli aut succo portulace fiant trocisci quorum quilibet
sit 3 i. et detur vnus in mane cum mellicrato
aquoso aut cum aqua zucari aut cum aqua decoctionis
lactuce et sunt isti trocisci vehementer extinctiui
sitis Secundum auicenna decoctio radicis altee confert
ardori vrine et intestinorum et similiter altea confert la
pidi Rasis dicit oleum de neufaris cluterizatum vel
arsure vrine quod ego expertus est valde Melius oleum
de semine cucurbite et de se. citrulli et melonum
ardori vrine sunt efficatia

Quandoque mingitur sanguis et contingit quandoque ex debilitate retentiue vel sequestratiue eius vel ex plaga eius hoc totum potest contingere ex magno bibere in frangentium lapidem quare hoc potest esse accidens lapidis renum primo et per decimam. Albucasis dicit quod qui bibit lingua canis stringit fluxum sanguinis provenientem a renibus. Dempto dicit propter quidam valentissime stringit sanguinem qui egreditur cum urina sanguineus et stringit in urina qui ex ea bibitur usque ad ℥ iij cum vino. Dicit et infusio ad inuentum sanguinis [illegible] in vesica aut virga et bibit quouisque [illegible] let scilicet cum in principio tincte urine exit sanguis. Accipe rob de vino et bibat quousque coagulet postea sume ex eo ℔ j et cum farina siliginis misce et da cotidie ℥ v est enim sepe expertum. Sirupus ad inuentum sanguinis qui prouenit ex mundificatione corporis ℞ plantaginis seminis eius portu[lace] ex [illegible] mirti virtutum omnium ana ℥ j ß succi liquiritie radicis eius semen anisi feni infusi in aceto et torrefacti ana aureus ij semen papaueris semen lactuce ana aureus j conquassentur omnia et infundantur in ℔ j aque et coquantur usque ad consumptionem tertie partis et cum zuccari ℔ ß fiat sirupus dosis est a ℥ j cum ℈ j pulueris ℞ boli armeni terre sigillate ana ℈ ß pulueris subtilissimi. Ad urinas et grossas sanguineas quod sit turbida vel rubea cuius rubeorum hoc pulcherrimum est expertum ℞ rubee tinctorum granorum alkekengi ana ℥ j semen granum ad pondus omnium zuccari albi ℥ iij terantur et conficiantur cum sirupo dosis in ieiunio quod sicut castanea cum vino albo. Aliud ad hoc expertum ℞ marubij ℔ ij aceti fortis ℔ j misceatur et ex hoc bis in ieiunio sumatur usque ad ℥ j. Ego consueui dare trociscos de carabe dissolutos cum aqua plantaginis et vidi esse enim bonum. Et de super ponatur emplastrum de lentibus et plantagine. Et spatulatur cum oleo rosarum [illegible] in aqua.

Quandoque accidit in renibus tanta caliditas vel et siccitas cuius causa fit tanta attractio potus quod vix retinet renum nequid regulare. Unde ex hoc corpus disponitur ad ethicam. Ergo posui ista capitula cum sequentia ad lapidem renum aut vesice quod qui accidit sint illi [illegible] dispositionis et ego pauca ponam in istis capitulis secundum ea que erunt aurea. Non quod potius in hac passione in nullo modo debet negari. Et ex simplicibus laudauerunt antiqui extremitates vitis et salicis et citonia et mala granata portulacam virgam pastoris spinam et que sunt illis similia et non excedunt simplicia. Sanas composita velle tuo [illegible] tractatur de oleo quod oleum rosarum [illegible] descriptionem ipsius describit est mirabilis in dyabetica passione bibitum cum lacte caprino. Et galienus laudat multum aquam ordei cum rob. Fiunt [illegible] Laudat etiam galienus hoc sirupum receptum ℞ spodij xilobalsami costi sandali portulace semen dragaganti amili extrabilis est fuge [illegible] in radice rose [illegible] sine [illegible] humane semen aureus succus exsiccatus et ypoquistidos [illegible] sorcidie boli armeni omnium ana ℥ iij zuccari ℥ j terantur et cribellentur et confitiantur cum gelatina et reponatur et sumatur ex omni mane ℥ j. Per se aut cum aqua rosarum et [illegible] emplastrum. Trociscorum qui conferunt iuuatiuo magno in dyabetica passione sunt ℞ acatie ℥ ij rosarum siccarum ℥ iij balaustie ℥ iiij gummi ℥ ij dragaganti

℥ j terantur et cribellentur et confitiantur cum mucillagine psillij et dentur cum aqua frigida. Emplastrum ad id ℞ farine ordei infundatur in oleo rosarum et modico aceti quantum sufficit et fiat emplastrum et pone desuper seu portulace et [illegible] cucurbite et solatri et silia frigida aut et non calida apponantur.

Petiuit de ulceribus vesice que ex stringuit ex mala apparet cantaridibus et aliorum similium. Albucasis dicit quod curauit quendam mingentem sanguinem et plus quam per quatuor annos fiunt pus sirupo facto ex solo dente equino cum zuccaro. Vinum dulce confert ulceribus renum et vesice. Dixit etiam liquiritie confert ardori urine et valet ad ulcera renum et vesice et scabiei ipsius. Et albucasis voluit hoc de succo ipsius subito. Et dicit etiam. Aliud flos altee confert ulceribus vesice et renum bibitus et linitus cum oleo decoctionis florum malue bibita a pulueris eorum cum vino aut aqua. Et inunctio facta cum eis confert ulceribus vesice. Item bar. dicit radix magis que [illegible] partes. Aliud utrumque sic dicit lac caprinum ulceribus vesice competit. Et sapio dicit omne lac in quo est extincta aquitas cum lapidibus calefactis confert ulceribus interiorum membrorum et precipue illis que fiunt in gutture et canna pulmonis vesica renibus et intestinis et administratur lac cum melle ne inflatum fiat ad supradicta. Butyrum inmissum ulceribus vesice confert. Aliud etiam dicitur quod confert in orificiis ulcerum vesice. Dixit etiam aliud in urina confert ad ulcera vesice. Ego et alij utimur trociscis de alkekengi illos dantes cum julep aut cum lacte. Unguentum optimum et expertum ad ulcera ℞ litargiri cerusse plumbi [illegible] terre sigillate succi liquiritie corticis [illegible] ex medie omnium ana ℈ j galle corticis [illegible] ℈ ß puluerizentur subtiliter et cum albumine oui super lamine plumbeo cum pistillo plumbeo diutius agitetur et cum [illegible] initiatur. Sup vesicam aut et virgam [illegible] fomentum cum aqua decoctionis rosarum corticis papaueris et consolide utriusque.

Quidam [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et testes [illegible] spuma virile quod actiuum principium [illegible] mittere ad locum aptum generationi impellit [illegible] medicos [illegible] in spermatis dispositione [illegible] posse [illegible] aut non dicit sed sunt sic appellatorum [illegible] vie spermatis in hoc sunt [illegible] sic faciunt [illegible] tores qui suis telis [illegible] tela dilatatur et abilior fiat [illegible] sepole. Aliud ergo dicam de eis conferentibus ad corporis ornatum. In [illegible] locum pectinis et [illegible] diu [illegible] [illegible] confirmare. Fiat emplastrum a farina fabarum. Dicit enim dicit galienus multum locus in pubertate remanet absque pilis sunt aut absque cortice fabe. Et aliud dicitur confert quam [illegible] emplastrum tale emplastrum super locum rasum [illegible] facit. Item si quis [illegible] autem magis videtur loqui de corticibus emplastrum. Et sextus plo sic dicit equi spuma si pectini pueri linietur pili non crescunt [illegible] non generantur [illegible] ergo quod non est [illegible] talium medicamentum. Et [illegible] dicit vipernus [illegible] multos pilos nasci non sinit non est aut hesitandum quin etiam [illegible] locus valent. Et [illegible] dixerunt quod si locus post inungatur lacte canis [illegible] ibi oriuntur pili et prohibet ortum pilorum [illegible] Contra talem dicit galienus in tertio capitulo

de lacte p[illegible] est res qui sup[er]fecit ipm lac cu[m]
[illegible] ortu[m] pilor[um] in pudibus
[illegible] pubeat in[illegible]
mo[illegible] que dca sunt sup[er] de prohibitione ortus pilor[um]
[illegible] apparuit in hoc ca[pitul]o ergo cu[m] exp[er]t[illegible]

E[illegible] reputo existe[n]te sup[er]flue n[illegible] excel.
[illegible] testiculos quare est h[illegible] dicta quia
[illegible] Emplm fem ex foliis [illegible]
[illegible] cu[m] semine suo q[uod] [illegible]
[illegible] administret eor[um] excrescentia prohibet
Et gal. d[icit] in [illegible] q[uod] si ferru[m] sup[er] cote fricat[ur]
et ista fricatura sup[er] testes liniat[ur] eor[um] sup[er]flu
excrescentia tollit[ur]. Et in c[apitu]lo de coto d[icit] lac
[illegible] ad tempus [illegible] prohibet et
testes puer[orum] Et ego dico q[uod] o[mn]ia q[uae] prohibet [illegible]
[illegible] in mamillis et tumore testiu[m] prohibent
[illegible] vocant[ur]. Multi putat mag-
nitudine[m] [illegible] corporis [illegible] et in hoc
[illegible] hoc [illegible]
[illegible] et alios [illegible] doctores [illegible] sup[er]
[illegible] magnitudo [illegible] quare et
hoc nimis et sollicitu[m] [illegible] no[n] reputo [illegible]
[illegible] hoc docuit [illegible]
[illegible] dicit seme[n] coriandri genitalia [illegible]
[illegible] facit et gal. d[icit] q[uod] hoc [illegible]
Nam appositu[m] [illegible] potius augeret. Rasis
qui plus aliis in hoc studuit voluit q[uod] fri-
catio membri fiat in [illegible] multas que [illegible]
[illegible] pertat [illegible] augmentat et [illegible]
[illegible] et [illegible] frication[illegible]
[illegible] frication cu[m] aqua calida [illegible]
fit. Post fricatione[m] vero inungat[ur] cu[m] oleo [illegible]
[illegible] in cera. [illegible] q[uod] [illegible]
si [illegible] fricet[ur] cu[m] [illegible]
est [illegible] epithimet[ur] [illegible]
[illegible] oleo sambucino
multu[m] [illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] pix est abiecta [illegible] et cu[m] oleo [illegible]
[illegible] fricet[ur] [illegible]
[illegible] frigido [illegible]
[illegible]
[illegible] melle
pure inviscat[ur] et epithimet[ur] cu[m] quercu sic
[illegible] p[er] hora[m] p[er]manserit aqua calida lavet[ur]. Et
d[icit] [illegible] q[uod] [illegible] puer [illegible]
in [illegible] magnitudine [illegible]
[illegible] et [illegible] testes et [illegible]
[illegible] valebunt

P[illegible] genitalium [illegible] frigor[illegible]
[illegible] et locu[m] quando infert [illegible]
[illegible] ergo res est [illegible] res indiget
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Et guill[elmus] d[icit] [illegible] in hoc ca[pitul]o [illegible]
ex succo ebuli tepido inungat[ur] [illegible]
[illegible] oleu[m] [illegible]
plumbea cu[m] pistello plu[m]beo sic fricatu[r] [illegible]
sit acquiat ex aqua posita loci inungat[ur]. Tollit
e[ti]a[m] ardore[m] et exsiccatione[m] que fit in genitalibus
succus [illegible] vel porcel. Et [illegible]
[illegible] ros[arum] camfor[illegible]
et sic populeon et ungu[entu]m albu[m] et succus mo-
relle et plantaginis. Dico tu[m] semp[er] factis purgo-
bus in hoc ca[pitul]o semp[er] cu[m] est [illegible]

U[illegible] q[uod] h[omo] sic [illegible] vel me-
tate [illegible] in p[ri]ma senectute et no
[illegible] cu[m] muliere sic [illegible]
ergo [illegible]
sive cortices. [illegible] fiat calidu[m] [illegible]
ut pipe [illegible] aut oleo inungat[ur] [illegible]
[illegible] lo[co] aut[em] [illegible] sp[er]ma et
[illegible]
[illegible] et in lacte. Et alb[ertus] d[icit] firma [illegible]
[illegible] provocant coitu[m] in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et gravit sp[er]-
ma [illegible] et excitant libidine[m] et [illegible] major
est fortior [illegible] facit [illegible]
Et bari[illegible] et [illegible]
bibat [illegible]
ventositas [illegible]
et auget [illegible]
[illegible]
[illegible] et coitu[m] et [illegible]
et d[icit] [illegible] sp[er]ma [illegible]
[illegible]
magna et auget in sp[er]mate [illegible]
est in pipere [illegible] cu[m] acuitate sua [illegible]
q[uod] auget in sp[er]mate [illegible] et [illegible]
[illegible] accendit [illegible]
[illegible] Et alb[ertus] d[icit] [illegible] et
[illegible] cu[m] zucaro sp[er]ma auget statim [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible] et co-
itu[m] augent. Et d[icit] [illegible]
[illegible]
[illegible] oleum [illegible]
[illegible] sp[er]ma [illegible]
[illegible] q[uod] [illegible] cu[m] aqua mellis [illegible]
[illegible] et coitu[m]
[illegible]
[illegible] genitalia [illegible]
p[ri]mi [illegible] coitu[m] et [illegible] ex [illegible]
[illegible] abs
2[illegible] Et d[icit] [illegible] domestici [illegible]
[illegible] auget sp[er]ma [illegible]
et [illegible] cu[m] semine [illegible] et sole [illegible]
equalitate augmentat sp[er]ma et coitu[m]. Et d[icit]
est lingua [illegible] libidine[m] auget et sp[er]ma. Et
[illegible] q[uod] [illegible] sibi [illegible] cu[m]
[illegible] in sp[er]ma
[illegible]
[illegible] coitu[m] [illegible]
[illegible] bombes ad augu[m] sp[er]ma [illegible]
sp[er]mati [illegible] Et Ras. d[icit] cu[m] [illegible]
[illegible]
[illegible]

quod hoc ipse facit semen eius cum semine eruce bibitum cum vino dulci. Dixit etiam cepa habet aliquid humiditatis unde auget sperma et coytum. Dixit etiam testiculi apri bibiti venerem incitant. Et dicit etiam lac stimulat coytum si bene digeratur et sanguinem augmentat et sperma. Et dixit etiam ova incitant coytum et precipue passerum et columborum. Et quidam dixerunt quod ova trimula preparata in aqua cum pulvere ʒʒ. et sumpta cum vino dulci coytum roborant. Rasis dicit gallina alba cocta cum [illegible] cepis albis donec sit bene cocta si comedatur caro et bibatur brodium addit in appetitum coytus. Et dixit etiam pulli columbarum addunt in coytum et calefaciunt renes et addunt in sanguinem. Expertum est quod si tollatur semen lini p. i. s. piperis p. s. et cum melle fiat confectio aut solus pulvis ex hiis factus cum vitello ovi sorbeatur libidinem auget et sperma. Et scitum est quod grana pini maioris excorticata et similiter grana ʒizanij excorticata quando cum zucaro aut melle conficiuntur frigida regiit dispositio patientis in frigore aut calore dantur multiplicat sperma. Et similiter etiam grana pini magni quando cum pistacijs enucleatis teruntur et ex eis cortoie sumuntur ʒ. i. cum vino dulci coytum incitat. Item fiat confectio cum zucaro et melle et radice enule campane et granis pinearum et ʒʒ. et fiat confectio et dentur ex ea ʒ. ij. usque ad vj. cum vino dulci [illegible] saba. Et multa alia habentur experta et maxime a Galieno inter secretis que gratia brevitatis obmitto.

Ad coitum

Quo sepe vidi iuvenes non potentes coire ex defectu erectionis virge quod in iuvenibus valde indecens est. Sunt tamen causa sibi invicem sunt unia quare alternatim dicitur. Alkindi dixit duo recentes virge erectionem eminent dant. Aliquantum voluerunt quod ad virge erectionem multum facit cruca a sua proprietate et in hoc [illegible] est potior quam domestica et semen [illegible] alba ceruadorum aliquantulum subtile generat ventositatem et ideo facit satiriasim id est virge erectionem. Et dixit quod frustum ex galanga tenere facit erectionem magnam et etiam comesta facit augere sperma. Et dixit etiam porrum provocat appetitum et satirisiam et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potest coire et redit [illegible] ad [illegible].

Dixit etiam [illegible] si homo sit perfecte etatis et virga sit dissolutum et languens tunc faciat hoc. Recipe eruce ʒ. xv. ciminum ʒ. viij. piperis ʒ. iiij. [illegible] ʒ. ij. hec tria confice [illegible] melle [illegible] mane et sero. Hoc enim optimum est. Avicenna dicit infusio cucis de mane bibita virgam fortiter erigit et infunditur tota nocte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pariter mane cum vino dulci [illegible] ad virge erectionem. Rasis dixit quod [illegible] conficiatur cum melle et ex eis [illegible] p. ij. horas ante coitum fortiter virgam erigit. Dixit item mellissa [illegible] virgam erigit. Dixit etiam Rasis cum formice preparatum unguentum [illegible] virge fit enim ex formice nigre que habent alas et corroborant coytum. Accipiantur enim formice magne habentes alas et ponantur in vaso vitreo et infundatur [illegible] [illegible] et suspendatur ad solem [illegible] [illegible] et proiciantur formice et [illegible] cum eo [illegible] et virga et inferiora pectinis et est bonum ad corroborationem

erectionis virge. Et dixit fiat oleum de lilio et ponatur in euforbij piper nitri et sinapis omnium ana et ex hoc virga testes et omnes partes anteriores et posteriores inungantur et virga erigetur. Et ego dico quod in talibus est bonum sepe cavere maxime [illegible] hanc erectionem impedientibus.

Quia autem maxime in coytu delectatio queritur ideo hic de illis dicam que delectationem causant. Avicenna dixit quod piper et ʒʒ. cum melle mixta faciunt delectationem in coytu. Hameth dixit si vis quod mulier delectationem coytus virum alium nunquam velit accipere tunc accipe fel [illegible] et fel lupi et exsiccatur utrumque et postea cum vadis ad coytum dissolve ex eis cum oleo calido et inunge virgam. Et dixit [illegible] et similiter hamorth si tollatur de cepo hircorum mediorum inter parvos et magnos et inungatur virga ad statim quod deinde est accidit mulieri propter superfluam delectationem quam habet et sub[illegible] [illegible] [illegible]. Rasis dicit si vis ut mulier non habeat [illegible] nisi tecum accipe quod cadit ex capite eius et fac pulverem. Deinde accipe adipem [illegible] et aliquantulum de felle galline et omnia adinvicem confice et inunge virgam. Et subtrahe quinque capillos et tere [illegible] et pone supra virgam et subdit si quis fel galline ponat super virgam suam et [illegible] [illegible] [illegible] cum uxore sua non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] delectationis sua [illegible] [illegible]. Dixit fel [illegible] piscis inunctum [illegible] libidinem et delectationem magnam in coytu prestat. Et dixit etiam accipe piscis [illegible] delectationes magnas facit solutus cum melle et inunctus et solus etiam inunctus facit id. Et Rasis dicit item si virga inungatur cum [illegible] coierit cum uxore diliget eum semper [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magnam in coytu prestat. Et etiam affirmat fidelis et excitat voluntatem coytus. Et idem facit fel [illegible] fidelem.

Multi veteres posuerunt maleficia possibilia fieri. Est autem maleficium in hoc loco illud quod fit ne vir possit cum uxore iacere et certe sunt quosdam facile fit et maxime cum virgo primo vadit ad virum. Est autem hoc [illegible] [illegible] [illegible] et contra legem divinam subtrahit enim naturalem amorem qui inter virum et uxorem naturaliter [illegible] de quo in presenti [illegible] [illegible] et quare propter perfectionem operis aliqua dicam [illegible] scilicet qualiter amoveatur. Dixerunt aliqui quod arthemesia super limen domus suspensa facit ut nullum maleficium fiat illi domui. Et dixerunt etiam quod squilla integra in limine domus suspensa facit ut nullum maleficium fiat illi domui. Dixerunt etiam quod squilla [illegible] limine domus suspensa tollit maleficia ut dixi. Et dixerunt etiam quidam quod si maleficiatus biberit aliquam herbam que creverit per medium [illegible] lapidis perforati maleficium tollitur. Et dixerunt etiam quod radix [illegible] a maleficiato portata solvit omnia maleficia. Et [illegible] dicit si maleficiatus [illegible] cum dente hominis mortui solvitur.

Margin notes: ad coitum; Et ego inveni [illegible] audivi [illegible] leporis; [illegible]

in fitum. Et decerint sang canis nigri linit omnibus parietibus domus in qua est malefitium tollit illud. Si quis est sit ligatus ut non coeat fel corvini accipiat mixtum cum sisamelon quo ungens totum corpus adiuvatur. Et si quis maleficiatus ad amandum aliquam aut aliquem iterum illius qui diligitur ponit in sotulari dextro artetur et calciato se quod cito secrem semper solvetur maleficium et expertum est secundum [illegible] dicit quod si coralli teneat [illegible] solvit omnia maleficia. Et [illegible] de [illegible] Ego autem expertus sum quod si maleficiatus [illegible] cum quo uxorem suam desponsat [illegible] maleficium et ponit cum illa [illegible]

A[illegible] ut [illegible] cortum involuntaria sit [illegible] quibus accidit tremor [illegible] ego scio quod in [illegible] omnia que [illegible] de quibus copiosa [illegible] et emplastra [illegible] oleum nardinum et oleum [illegible] [illegible] pone [illegible] tremulant [illegible]

E[illegible] [illegible]

ex [illegible] lactuca concupiscentiam coitus aufert et semen eius fortius est comestio tamen eius frequens visum debilitat. Ysaac dicit semen nenufaris potatum reprimit sperma fluxum et secundum plures id potest succus radicum. Et ipse est radices cum aqua [illegible]. Et si ex decoctione eius bibat cum oleo de papavere congelat sperma cum [illegible] sua que est in ipso et propter radicem. Constantinus dicit [illegible] salice frondes libidinem tollit secundum potum melius operatur. Ysaac dicit farina fabarum nigrarum [illegible] apposita stringit libidinem. Et [illegible] de galla [illegible] omnibus [illegible] [illegible] [illegible] pollutio [illegible] [illegible] tiqui dixerunt quod si super pedes assiduet emplastrum factum ex cicuta trita cum semine suo abscindit omnes pollutio. Et [illegible] gomorrea quando cum excessu caliditatis [illegible] dicitur quod si genitalia sepe cum succo [illegible] [illegible] constringit [illegible] dixerunt [illegible] populi bibiti omnem [illegible] [illegible] post semen [illegible] [illegible] 20. [illegible] que prohibet coitum sperma exiccando [illegible] dicit lap[illegible] [illegible] dicit acetum sperma minuit [illegible] vino bibitum exiccat [illegible] et [illegible] [illegible] dicit quod ruta [illegible] sperma [illegible] [illegible] coriandri cum vino [illegible] spermati et coitum compescit [illegible] est autem acetum [illegible] sperma quando fit [illegible] ex eo aut [illegible] [illegible] dicitur est de coriandro quod est ipso ipso [illegible] et [illegible] frangit virtutem coitus et erectionem [illegible] exiccatur sperma. [illegible] dicit quando [illegible] [illegible] tione et sperma. Et [illegible] expertum ex eo plurimum [illegible] [illegible] cum [illegible] et sperma [illegible] [illegible] ventia nobilitate [illegible] [illegible] non solum sperma [illegible] [illegible] iacenti substernitur [illegible] [illegible] assumptus [illegible] operatur hoc bibitus cum menstruo et evaporatus exiccat sperma et quando aliquid ex stipitibus eius [illegible] sub dorso prohibet pollutionem et erectionem [illegible] [illegible] ex eo mulieres cum adest appetitus [illegible] dicit Galienus in septimo semen canapis est exsiccativum in tantum ut si multum comedatur. Et [illegible] dicit de [illegible] et [illegible] dicit de poleo [illegible] radix canis maior [illegible] habere super [illegible] aut [illegible] et [illegible] veneri

non provocat Rasis dicit si quis suspenderit ranam que decollata est et desiccata et apportavit pondus auri j. in pulveribus aut vino prohibet eum cum ab excessu mulierum multo tempore Expertum est ut dicit gualtherus quod si fiat anulus ex ferro cum quo aliquis est occisus et portetur prohibet pollutionem et gomorream por- tans quod ultimum experimentum cognovi efficiat inna- bilem portantem et prohibet virge erectionem impo- Ergo de talibus empiricis infinita inventio que omnia di- mitto quia pauca pono non fictum experimento et ronne

In sompniis frequenter fiunt pollutiones ex magna caliditate renum vel ex retentiva debili quibus in illo capitulo succurrendum est Et gal. dicit de semine lactuce quod bibitum gomorream id est spermatis effusionem prohibet Unde est somp(n)iantibus datur Ysaac dicit quod eis succurritur summa caliditate que polluunt Et serapio dicit de eo quod absemendit grillatem humiditatis spermatis et confert pollutioni que fit in sompniis Et ex rebus que sunt contrarie spermati sunt semen lactuce quando bibitur cum aqua Et dicit quod semen lactuce silvestris et succus eius est secundum debilius Et alie dicit quod lactuca mortificat semen spermatis et sua potestate prope mortificat calorem naturalem et sperma congelatur Et dicit serapio auctoritate galieni quod si lamina plumbi ligetur stricte super pectine prohibet pollutiones in sompniis et infrigidat infrigidatione manifesta Et gal. de ipso sic dicit si est distillatum plumbum sompnos veneriosos prohibet. bar. hoc dicit de plumbo usto tollit eos pollutiones scilicet in sompno. et in hoc fortis operatur semen ... et similiter radix eius bibita et precipue radix alba Et serapio idem dicit de eo scilicet et radice quod ab- scindit fluxum sanguinis spermatis quecumque acciderit in vi- giliis quocumque alio modo Avicenna dicit quod in lapide enatus est proprietas refrenandi gomorream et lapis iste cum non est ablutus est calidus in primo gradu et siccus in 2o. Unguentum bonum in hoc casu expertum a me Recipe seminis iusquiami mandragore ana ℥ j. opii ʒ ij bulli- ant omnia in oleo in duplici vase et cum cera fiat un- guentum cum quo omnia genitalia inungantur Adducatur etiam id quod scriptum est super de anulo ferreo. videantur etiam ista capitula admirabilia que sunt utilia

Quoniam ... nos prohibere virge erectionem pro- hibere ut religiosos honeste utile est. Hoc enim ... ... est involuntaria virge erectio et causa est ventositas inclusa in nervo ca- vernoso generata a cibis ventosis et a frigiditate cum ... ... ex qua generatione prohibetur exitus ventositatis Satiriasis est appetitus et voluntas et desiderium erigendi virgam ut supra patuit in hoc tractatu et de ista materia loquitur ... ... Avicenna dicit bibat in erectione virge supefluia sicut ... lac- tuca et camphora. Et dicit quod est frigida actu applicetur et ad virgam sunt ... aqua frigida et decubitus in strato ro- sarum et salicis Haliabbas dicit ruta est ventositatis dissolutiva et inflationis ... impedit ardorem coitus prohibens erectionem membri Ysaac dicit quod proprietas agni casti est defendere libidinem et concupiscentiam mor- tificare non solum si in potu aut cibis sumatur sed etiam si alicui lecto substernatur Constantinus dicit virga in- uncta gumma iuniperi erigi prohibetur et dicit etiam si virga inungatur cum oleo in quo sit camphora dissoluta non potest erigi Amplius etiam ex cicuta ferri ... cum sicce eius positum super virgam illam erigi prohibet Avicenna dicit teneat super pectine lamina plumbi ... virge

erectionem Ergo multa alia possem ponere sed vide gal. in de secretis quia ista hic pro nunc sufficiant Rufinus tamen dicit si quis quod fornicatus cum succo affodillorum decoxerit in potu quem alicui dederit remissus erit omnibus diebus vite sue Multa etiam dicta sunt supra in capitulis precedentibus que hic adduci ...

Expedit multos delectationes que est in coytu extinguere precipue etiam illa que est in ymaginatione ... per quam quis vadit in passionem amorum que dicitur ab ysaac ereos est extinctio delectationis Cuius narrat dicta sunt supra refrenativa libidinis et dimi- nutiva delectationum omnia coytum diminuunt Precipue autem omnia ista libidinem ... aguinscastus portu- laca semen viol. camphora. farina fabarum lamina plum- bi zaphirus rana radices cum affodillis Et alie dicit enim passionem heroicam quando potatur parum de me- dio domestico ... cum aqua mitigat eum amorem ... augmentatur Ysaac dicit melius quod ereos iuvat et curat et ne in cogitationibus profun- detur est bibere vinum bonum temperatum odoriferum. Unde dicit sic auctore rufi vinum est medicina fortis timidis ... tibus et hereosis Et dicit gaudere cum musicorum in- strumentis confert hereosis et similiter videre ortos fructiferos per quos aqua clara defluat et omnia ... que de- lectant ad plantationem ... et dicit etiam ysaac quod hereosis confert loqui cum amicis delectabilissimis et ... cum feminis seu cum maribus pulchre forme

Matrix aliquando est lesa in situ et situs eius ... inimica eius aptio (?) conceptionem impedit ut dixerunt multi antiqui ... autem est modo huic apponi succurrere Avicenna dicit quando fit emen- ...
in decoctione cassie lignee vel dilatationi ... et etiam eius lubricitati et similiter fumus Constantinus dicit quod ℥ j galle et ℥ j sumach pulverizare in panno li- neo aqua infuso inclusa vulve supposita vagi- nem dolorem ... annos quos ... lapides revocat Et rasis dicit sola glandium decoctio potest os matricis constringere Et dicit rasis quod os matricis constringit euforbium tam forte ut prohibeat fetum egredi et supra medias aborsum fa- cientibus ut voluit etiam avicenna. Alie dicit conciatur semen urtice silvestris quando fit magdaleon cum farina lolii a zizanie stringitur os matricis quando est nimis apertum Alexander dicit Recipe aque pluvie a ros et in ea bullias de thure cum gumma arabica et de galla et de cortice sorbi et de ros et mulier se extra bene abluat et cum bombice aut panno se ungat cathaplasmet Et pone pul. balaustiarum mastic et thuris ... ... ℥ ana castorei et mo- dicum musci ... et stricta me- dibilis apparebit Et gal ... ego autem sic con- strinxi os matricis cum isto medicamine et cum ... apparet virgo Recipe gallarum ... ... folium lilii ... balaustiarum corticum granatorum ... corticum ... castanearum et glandium equaliter et in aqua coquatur Sic hac ergo aqua lavetur mulier multociens et ... et ponatur in vulva multociens cum coto exsiccat enim hoc fomentum humiditatem currentem ad matricem Contra hoc Avicenna Recipe pulveris cor- ticum pini ℥ iiij. aluminis ℥ ij. ... ℥ j. decoquitur in vino stiptico et ... fiat in ipso panno ... et applicetur Si autem vis ut mulier cum ... ap- pareat virgo imponatur ... columbi plenum sang

vo de anulo ferri quod ... ...

Vide de ...

Contra apponem matricis

quod fiunt ... rego

in vulua cum vir uult secum coyre tunc frangitur intestinum illud et exibit sang. et dicitur virgo

Aliquando morte mulieris accidit quando tanta coartatio ut est apientibus illi oportet subvenire. Claudit autem multis modis ut dicit alb. Accidit enim aliquibus a natiuitate et tunc cura eius est incisio. Aliquibus accidit a carne superflua et tunc cum rasorio aut cum ligamine remouetur. Accidit aliquibus ex duritie loci et tunc queritur illa in hoc casu libro 2º. sicut radices ebuli yreos porrum decoctum storace et fenugrecum. Accidit etiam racione apatus et tunc cura eius est cura apatus et scitur in illo loco quia in 2º libro. Accidit etiam ratione opilationis eius unde racione illius caret menstruis et tunc valet que prouocant menstrua ut nigella saturegia pulegium cassialignea betonica scorticon mellissa ruta camedreos raphanus urtica rubea tinctorum et oleum masticinum. Accidit et racione suffocationis matricis unde ex illo capitulo sciatur quod decoctio fenugreci et maiorane confert constrictioni matricis :—

Matrix sepe vi sua superiori mouetur et accidit suffocationis inducit et eius contingit ipsum quando descendit in tantum ut exire appareat quod difficiliorum accidentium cum exuberit et de hijs modicum dicam et quia hoc pertinet ad duos physicos ideo hic pauca scribam. Dicendum est quod matrix velut a forma sua specifica sequitur aromatica et fugit fetida ac si esset unum animal quare cum superius ascendit odores fetidos naribus applicamus et cum odoriferis inferius opponimus optimum aut opponimus cum ipsa descendit. Serapio dicit cum matrix suffocatur bibat ʒ j. foliorum betonice cum aqua et bar. dicit quod potest dari cum vino. Colliguntur suffocationem factam a retentione menstruorum propter opilationem aut etiam propter spermatis retentionem. Et dicit acetum squilliticum confert suffocationi matricis etiam dicit quod galbanum odoratum epilenticos excitat et mulieres habentes suffocationem matricis et habentes opilationes in capite. Et auicenna dicit quod si bibatur cum vino confert. Et dicit Sarapio quando teritur sparsus et applicatur naribus commouet sternutationem et excitat illam que patitur suffocationem matricis. Et dicit suffumigium factum cum blactis bizantijs confert suffocationi matricis. Et etiam est fumus secundinam excludit. Et dicit quando bibitur ex eius pionie xv. cum mellicrato confert suffocationi matricis. Et y. dicit aqua seminis pastinace data tumentibus ualeri et suffocationes ex matrice propulsas hac efficacius soluit et cum pasta etiam. Suffumigium etiam factum ex semine pre iuniperi suffocationi matricis confert. Et dicit ruta trita et supposita ano et matrici suffocationem soluit. Auicenna dicit oleum de maiorana confert attractioni matricis deducti ad suffocationem fiat autem nascale cum coto ut serapio etiam dicit. Cum autem suffocatur matrix est laudata aqua decoctionis pulegij ista illa tollit et confert ventositatibus eius et ascensui eius ad superiora. Et credo quod ista decoctio vel bibita et cessione in ea facta. Ras. dicit lana intincta in oleo lilij celestis et in matrice immissa vel confert orificium matricis et eius spasmo et apostematibus que fiat in ea. Galienus dicit folia recentia urtice supposita trita statim matricibus cadentibus succurrunt. Et dicit etiam quod filarium lini coctum in aqua et cineribus maxime sepium caulium appositum efficacit

iuuat in suffocatione matricis. Et similiter in ventositate eius. Et hoc ego in ventositate expertus sum publice. Et dicit si infundatur penna in forti aceto et apponatur in naribus statim matricem ad inferiora reducit. Alb. et dyal. dicuntur quod odoramentum eum cum vel suffocationi matricis. Constantinus dicit cornua ceruis suffumigata matricem prouocant et id voluit kyranides. Et ego dico quod cornuum suffumigationem antiquus multum valet quod sum expertus. Kyranides dicit quod pene ulterius suffumigate litargicos suffocationem matricis et freneticos curat. Et dicit quod stercus anseris siluestris suffumigatum demonia eicit et litargicum sanat et suffocationem matricis. Et dicit adeps piscis suffumigatus contra litargicos eicit curat et matricis angustiam et auicenna vult velle de carne ipsius vel sua etiam est propinqua castoreo. Et dicit kyranides castoreum cum vino mulierum matricis suffocationem sanat. Multa alia simplicia possunt poni sed ista modo sufficiant. Modo vero ad alia que experta sunt. Si quando suffocata fuit cum calore innati destructione et sopore eius et dolor accidentis propter aliud est ut detur agarici in potu et cum vino aut mellicrato uel fiat cum aceto squillitico inuncto in ipso optima bona. Inunctio etiam facta cum oleo muscellino aut cum oleo de lilio in quo sit aliquid castorei muscei dissoluti multum iuuat suffocationem matricis. Suffumigium etiam factum naribus cum capillis iuuenis et m[illegible] et scitur quod si sacculus impleatur sale et in circuitu colli mulieris subito suffocationem tollit. Trocisci etiam mirra in hoc sunt utiles. Multa etiam possem ponere que nunc propter dimitto :—

Nunc sermo sit de eis [illegible] et descensu et [illegible]. Et hoc scias quod que vel in descensu matricis etiam conferunt in ascensu et ani. Constantinus dicit in hoc quod cassio facta in aqua [illegible] tionis matricis aut iuniperi matricem descendentem reducit. Et etiam confert ad des[illegible]. Volunt etiam quod cupule cipressi et eorum apozima superfluum vel casum matricis ex mollitie similiter et ex ano exeunte. Et dicit etiam sit autem dimi aqua decoctionis galle viride exitum repugnat et humores ab ea fluentes desiccat mulieribus ab eo fomentatis. Et Sarapio dicit quod confert exitui matricis et fluxui humiditatis eius et ani quo et exitui ani. Et halab. dicit quod decoctio sal fructus et corticis mirtis si sedeatur desuper in aqua corporis incedentium exitum matricis et ani. Folium lentisci puluerizatum et suppositum exeuntem anum et matricem excedentem retromittunt. Et ga. dicit de omni parte lentisci et etiam de succo eius dicitur etiam ad procidentias ani et matricis propter eius proprie propinquitatem. Sempervivum cum aceto constringit matricem egressam et anum exeuntem. Et bar. dicit quod non sit acetum acutum. Et ego dico quod bonum est aliquantulum acuta cum aceto puluis et cum spongia aut cotone applicare. Vinum etiam in quo multociens extinguitur ferrum ardens tepidum fomentatum aut quando fit cum ipso nascale matricem etiam reducit. Et iterum dico quod id potest vinum in quo rosa est infusa. Et dicit etiam serapio cassialignea confert descensui matricis quando fit encatisma in decoctione eius aut suffumigatio et confert similiter lubricati ano. Et dicit fit clistere ex deco[illegible] exitum ani et matricis. Et dicit acatia reducit anum et matricem [illegible]. Et ego dico quod id potest vinum et succus prunorum ex quibus fit acatia et similiter decoctio frondium arboris mastici. Et dicit etiam ponitur folia urtice

recentia supra matricem egressam et revocat eam intus. Et similiter dicunt bar. et dyas. quod sunt trita. Et
ego dico quod urtica facit hoc ubi relaxatio et casus fit ratione humiditatis matricis eo quod ipsa resoluta
est. Amcus et balaustia etiam confert fluxui humorum
matricis. Dicendum est quod suffumigium factum cum ster-
core bovis confert proprie in reductione matricis egres-
sam a loco suo et in locum suum ducit. Dicendum est
folia porri conferunt descensui matricis ex precatione quia
est in eis quod in ea est humiditas que facit lubri-
care. Cinis est rumorum aut foliorum ficus cum aceto
commixtus et ventri cum spongia suppositus redu-
cit matricem et hoc est expertum. Rp. aspalti p. ij.
stercoris vaccini p. j. terantur et misceantur et fiat
ex eis suffumigium. Et nota quod aspaltum cedat dolorem
eius et galbanum bibitum aut ventri applicatum
matricem exeuntem mirabiliter reducit. Dicitur
etiam quod si ovum putridum et specialiter illud quod vocatur
mezix et est ovum quod diu stat in nido ad maturandum
gallinas ad ovandum applicatur matrici multum confert.

Saepe retinetur post partum secundina que indiget
eductione aliter enim mulier moritur. Quod
sit secundina satis est notum eo quod est unus panniculus
cooperiens ipsum puerum etc. ergo ut dicunt alii ut inf-
ins iuvet se cum sternutationibus et retentione an-
helitus et que sunt illa satis dictum est in proprio capitulo
et si predictum modum non egrediatur suffumiget
matrix cum embato decoctionis calamenti rute
centauree camomille aneti casslignee et cum herbis
que sunt illius virtutis et quod si ita non vel precipiat
obstetrici ut submergat manum suam in oleo com-
et in mucillagine altee et immittat eam in matricem
et capiat eam suaviter et si fuit annexa extrahat
illud quod est possibile extrahi et reliquum ... ut ...
putrefiat ut est unguentum mollitivum. Galienus dicit
quod si aspaltum submittatur mortuum educit fetum et
secundinam si moretur. Amcus et acolla provocat
menstrua et etiam in aqua decoctionis ... ...
embrionem et secundinam. Dicendum est apium confert difficul-
tati et confert secundine et extrahit ipsam. Constat
stercus avis nibilium fetum mortuum et secundinam ex-
pellit et haliab. dicit idem de ipso suffumigato. Et dicit
quod flammula vel cavia cocta et bibita menstrua
provocat et secundinam expellit. Et secundum Galienum in 6.
suffumigium balsami idem facit. Dyos. dicit fumus laudani
excludit secundinam. Dyas. dicit elixatura radicum
altee secundinam excludit et cessatione feta abortum
provocat et extrahit secundinam. Avicenna cum pipe-
re et bibita cum vino aut cum aqua et dicit
etiam de radice piretri plures collirio ex eo facto et pessa-
rii more inmisso secundinas mulierum educit. Extrahit
etiam fetum radix rubee tinctorum submissa. Dicitur etiam
pulegium bibitum menstrua imparat secundinam
... et abortum facit. Serapio dicit si mulier sibi
subicit radicem viris albe expellit fetum et secundinam
et similiter cessio facta in decoctione ipsius matricem mundi-
ficat et fetum expellit. Dicitur etiam sit ysopus quidam
miscetur cum mellicrato et butyro et fit suppositorium
cum ea provocat menstrua et expellit fetum mor-
tuum et secundinam et similiter de cortice thuris.

Mola matricis est frustum carnis in matrice ge-
neratum generatur autem duobus modis uno
ex multiplicatione magna effusarum cum vehementia
caliditatis secundo quando in corpus in quo matrix

comprehendit aquam mulieris et extendit eam cum
mutrimento et propter defectum virtutis masculinitatis non
concipit sed illam carnem nec generat et signum est quod non
habet motum per se. Credunt autem mulieres se etiam
pregnantes et non videntes partum debito tempore quo-
que ... et tunc medicus comprehendit de mola matricis.
Cura eius est fieri cum mollificativis ut est sessio
in aqua decoctionis altee et semen lini decocti
aut altee hec educet a matrice. Medicines provocan-
tes sternutationes in hoc genere valent etiam omnia dicta
in precedenti capitulo et cum istis instrumentis etiam ...
necessario est hic secundum necessitatem. Si caro dilatatur
in vulva ut saepe ego vidi tamen facture ut dicunt
alii cum ligatura liga ergo eam et cum rasorio ...
cede eam longe tamen aliqualiter anime ne locus matricis
tangatur timore fluxus sanguinis alia hic non dico et ...

Ectus naturalis egreditur cum capite ante sicut
ille exit tunc exitus ille est naturalis et ...
timor est de morte licet aliqui evadat. ...
quod mulier post partum unius pueri vel abortum ...
quandoque remanet pregnans duorum aut trium mensium
vel aliter ut semel vidi et ex hoc solvitur questio
propter quod est quod mulier post pregnationem appetit coy-
tum alia autem animalia non. Solvitur ut
animalibus eo quod natura nihil facit frustra ergo mu-
lier post impregnationem potest impregnari hinc est quod
natura ordinavit illum appetitum non autem sic est in aliis
quia post impregnationem non possunt impregnari. Quod tamen ...
... ut plurimum extra ... mulieres. Et si ...
exitus fuit difficilis et fit naturalis cum ...
tionibus et unctionibus mollibus partes mollificentur.
Unum tamen dico quod mulier se iuvet cum expressione
et retentione anhelitus et provocentur sternutationes
cum pulvere euforbii aut elleborii albi. Et dixerunt ali-
qui quod agnus ... ligatum in coxa facilitat par-
tum. Ego in hoc libro filia posuissem quod tamen res sine
ratione ... non placent ... non fui locutus
quamvis alii aliqua licet pauca posita sint. Si non exitus
non sit naturalis toto posse ab obstetrice reducatur
ad naturalem exitum. Elevet ergo coxas et cum manu
extrahat puerum et tunc erit exitus naturalis. Si autem
accidit quod fetus sit mortuus quod sciunt obstetrices
sicut non sciunt agnoscatur per immobilitatem pueri
qui prius movebatur et per frigiditatem loci ventris
et per inmoderatam ... mamillarum et per profundi-
tatem oculorum et mortificationem labiorum et ... fa-
ciei aut per percussionem alicuius egritudinis aut
alicuius casus aut offensionis et per fetorem anhelitus.
Si ergo obstetrici hec signa apparent tunc ipsa
debet temptare cum manu iuncta in oleo olive
ipsum extrahere loco etiam mollificato cum balneis et
unctionibus. Debent etiam provocari sternutationes.
Debent etiam dari medicine provocantes abortum
vel etiam castoreum mirra cum ruta et multa alia
dicta in capitulo de extractione secundine. Si autem per
modum non possit extrahi intromittatur instrumentum
speculum et aperiatur matrix quantum erit possibile ...
cum manibus aut uncinis vel tenaculis extrahatur
integer. Ego saepe habui istum casum. Et si non
fecerit speculum tunc facias ut ego feci habens
tenaculas aliqualiter magnas et impone in matricem
et clausas et quando ipsas aperias et fetum extrahe
... tamen mulier cum sternutatione et
retentione anhelitus. Ego saepe in hoc casu per-
foravi caput et digitum posui in capite et ipsum

extrahi et hoc si rectus fuerit. Si aut isto modo extrahi nō poterit tūc frustratim medicatur. De hoc tñ albucasis dicit aliqua a me nō visa quare illa nō narro. Nō tñ q aliq aqua in panniculis existens impedit exitum quare frangatur panniculi et aqua egredietur et exitus erit facilior. Contingit sepe q mulier sit mortua et sit spes de vita pueri tūc in volendo extrahere puerum modo erit iste teneatur os mulieris mortue apertum et sit inixum ut aer posset ingredi et puer posset eventari. Aperiatur ergo mulier secundum longitudinem ventris cum rasorio in latere sinistro quoniam illa pars est magis libera quam dextra propter epar et digitis intus positis extrahatur fetus. Ego aliquando feci sectionem a pomo granato usque ad os pectinis cum cautela ne intestina et puer tangantur et per istum modum extractus fuit Julius cesar ut scribitur in gestis romanorum.

In collo matricis sepe accidit pruritus de quo valde pauca antiqui dixerunt. Antiqui dixerunt q decoctio salvie tollit pruritum matricis. Avis. dicit q pruriginem matricis tollit inunctio facta cum butyro. Et dicit etiam q pruriginem tollit vere inunctio facta cum terbentina mixta cum oleo et melle. Multa etiam dicta sunt a G. v. libro de dolore matricis que etiam hic valent. Et multa in sequenti tractatu dicentur que hic valent cum intentione sanitatis de scabie quare alternatim videatur.

Sublimis deus in fine vel intestini recti condidit musculum creavit ut homo sua propria voluntate constringeret et relaxaret ne stercore descendente fieret exitus involuntarius sed voluntarius solum exitus fieret voluntarie. Creavit aut illi fines venarum multarum que cum crescunt et fluunt emoroydes appellantur. Cum vero tumet et non emittunt pillonata vocantur. Fuit aut hoc factum q sepe corpus a suis superfluitatibus mundatur cum aperiuntur [illegible] eas recludas aperire a superfluitate superflua naturaliter corpus ad multas egritudines pervenit suspectum sicut ypo. dicit et G. in vii. libro q in quo fuit alleviatum ut emoroydes semper aliquas sit et istas quando oportet constringere s. quando superflue sanguis fluit et ad defectum corporis deducit. Et primo dicatur brevissime que aperiunt eas q dominus philosophus permittit hic. Unde ga. dicit q succus cicladis aperit eas et inesue q est ex maxime apparentibus orificia venarum emoroydarum. Dicit etiam gal. in x. volens q omne fel sit ad hoc quecienz. Dicit ig et aperientibus latentibus emoroydas per taurinum fel intus quod debile intus ulterius aperiunt. Dicit etiam inxta corpus vere dicitur quod que sit facile vel difficile. Auic. dicit morella et eius oleum aperit emoroydas. Et dicit etiam q oleum yrinum submissum aperit eas. Serapio dicit fel austurri et melius corrodunt carnem q collium corpus est acutum q aperiunt orificia venarum que sunt in ano cum mordicatione dolorosa. Alb. dicit aloes aperit orificia venarum que sunt in ano quando submittitur cum licinio. Ego dixi supra quo ca. q aperiuntur aliq cum flaubotomo et aliq cum fricatione folii fici.

Oportet aut emoroydas stringere cum superfluit fluxus sanguinis eius. Ysaac dicit quando liniuntur emoroydes et aposte matte cortice malegranati sanguis stringitur. Et dicit portulaca corpus stringit sanguinem. Constantinus dicit semen porri suffumigatum valet emoroydibus et porri emplastrati et appositi more emplastri stringit emoroydes et ventositates corporis consumunt. Serapio dicit cum fit clistere cum plantagine confert emoroydibus a quibus multus sanguis exit. Et dicit emplastrum factum ex foliis rubi curat emoroydes eminentes abscindit saniem fluentem exeuntem. Et dicit sumach pulverizatum ad fluxum matricis et emoroydarum valent. Et dicit scoria ferri prohibet fluxum emoroydarum et propterea dicitur quando patiens sedet in vino antiquo in quo imponitur. Et galienus dicit de albumine ovi et fiat sicut unguentum refrenat emoroydes et fortiter exsiccat ut nō credatur illas reverti. Alb. dicit si vero sanguis egrediatur ab emoroy. eo q incisa fuit de eminentibus verrucarum vidimus et feci emplastrum et positum supra anum unde curatum sunt stringit sanguinem. Et serlis dicit in hoc casu de arenis scoparum antiquarum. Et dicit alb. [illegible] bedelium confert emoroydibus bibitum et suffumigatum et suppositum et retinet saniem earum. Et dicit etiam karabe retinet fluxum sanguinis a matrice et ano. Et dicit quando sumach miscetur cum melle stringit emoroydas fluentes sanguine statim etiam libitas et est lucidum. Sisal dicit millefolium bibitum retinet fluxum emoroydarum et cedat dolorem nō fluentium et emplastrum [illegible] aperit et oppositum est de alce. Aluto ad idem Rx urine [illegible] et adiaum et tere illam cum sulphure et succo herbe [illegible] et ff. troch. Et cum eo suffumigium fiat. Et cum eo dubito etiam q isti pulveres stringunt sanguinem. Rx yusiloni boli ar. terre sigil. sanguis dra. aloes canne cum albumine ovi.

Exitus ani sepissime fit indiget ergo reductione eo q situs talis in talis est. Serapion dicit q mel cum farina ordei fit emplastrum exitum ani et infrat et confortat. Et dicit quando fit cum foliis et radice et cortice arboris mastic emplastrum multum confert exitui matricis et ani et nō est in istis operationibus aliquid simile sibi. Et ego facio cum ypo. quistidos pulverizatur et ponatur super intestinum et intus mittatur et desuper apponuntur pulveres constrictivos. Dicit etiam serapio aqua decoctionis galle valet exitui ani. Et ego dico q decoctio omnium rerum calidarum stipticarum et specialiter cum vino valet. Et dicit aspaltum suffumigatum valet in hoc. Et simile dicit de acacia que stiptica. Et G. in 8vo dicit de lentisco sit aptum ad omnes fluxus et eius succus ad procedentias ani et matricis propterea est ypoquistidos existens. Constantinus dicit folia mirti decocta in aqua si fit sessio valet ad hoc. Valent etiam omnes partes mirti. Et dicit copule cipressi corpus apozima suppositum valet casum matricis et mollitiei et situ ano exeunte. Alb. dicit bona verba quando volumus anum egredientem medio modo restringere decoquimus gallas in aqua et quando volumus multum restringere decoquimus in vino et quando plurimum in vino stiptico. Item ibi dicit de fructu [illegible] cois ieiuno vel in fricellis anum egredientem inducit. Vinum etiam in quo sit vero scorie ferri anum reducit fit aut sessio in eo. Alb. dicit

operimis capilli adusti valet ano egresso reuocā
do ipm̄ Multa etiā dcā sunt sup̄ in caplo de exi
tu mirū que etiā hic valent

Pruritus in ano nō est dolor lz sit cū do
lore quia illa que queniunt hic et in do
lore pnt queniīre et eq̄ Et Ga. aūt sic dicit
de folijs viol. supponat aūt ad orificiū ve
tris ad mcisionē faciens Dempio dr de
lactuca siluestri q ipā qfert puncioni que fit
in ano Et alibi dr id de lactuca domestica
Ego nō dubito quod illa que queniunt in i
ciusicē oculi etiā hic queniunt ut vide cū opus
est sup lī. p̄ Et spālr lac in hoc valet et de
coctio rosarum et salicis et silr in pruritu ani
est inna[illegible] valet Aliqui etiā dixerunt q illū
tollit inūctio factā cum [illegible] cū ole
et melle qn̄ pruritus est a nitrosa mā Et etiā
dico q [illegible] que queniunt in prurutu genitaliū
hic etiā queniunt ut vide insil. ista cā capla
cū opus est Et multa dicā in tractatu se
quenti ut de pruritu ut etiā hic sunt vtilia

Scabies est infectio vlcerosa cū squamis
et crustis et prurigine ipsīus cutis que
[illegible] sunt cum virulentia et sanie et aliqñ ab[illegible]
ut voluit gordonius M[illegible]
sanguis cum colera miscet[illegible]
[illegible] aut flā salsum ut [illegible] et [illegible]
[illegible] fit scabies sicca et ex sc[illegible]
[illegible] quod sunt due spēs scabiei [illegible]
et sub qua prurigine ponē [illegible]
dicebat h[illegible] p̄ma [illegible]
inone octauo [illegible] talem [illegible]
ribus extrinsecam ptem prot[illegible]
cute remāserit et fuerit subti[illegible]
[illegible] fatiet scabiē [illegible]
que mē sunt in [illegible] et sunt
in illis qui males vtūt cibis et spālr sal
sis et amaris dulcibus et acutis Et [illegible]
q qui balnea dimittūt et [illegible]
et laborāt et vigilāt et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] grīt ut plurimū [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] s. fanies [illegible]
et ardore et prurigīe [illegible]
[illegible] fli [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
q ex hoc [illegible]
[illegible] in eis fit [illegible]
[illegible] Nō etiā q scabies [illegible]
cor in eis fit ppetuū debilem quare cum
est dificit Nō etiā q scabies et pruritus in
ducūt vlcera impetigīs feda vīr scabies
int [illegible] Dom a. G. in [illegible]
febrium [illegible] scabi[illegible]
bus [illegible] et in [illegible]
pillē de fumo terre [illegible]

quia leues sunt Aut etiā qfectio hamech ex
quātitas in fortibus est ʒ. 5. Syrup eius sit
de fumo terre Et ille aque etiā mundificāt
sanguinem Et aque lupuloz fumi terre bora
gīs mellisse et buglosse lauant hoc auxi
lio Sed quia purgone et scā appōe bento
[illegible]
[illegible]
[illegible] scabiē [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] scolopēdria et endiuia velaliā ponāt
Et p[illegible] fac balneum cū alijs pōsis ab
auxiliis que hūt abstergē et rectificare qplexio
nē cutis ut sunt malua lappatium acetosa
apium furfur farina lenticu risi fenugrē
Et p[illegible] exhibeat [illegible]
point med. vel tyriaca Et [illegible] sup
ponat se in lecto et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Quantum ad [illegible]
argentum viuū extinctum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
inalitiā Confert etiā scabiei [illegible]
tio radicum penthafilon [illegible]
et succus eius bibitus [illegible]
[illegible]
[illegible] radicum celidonie
decoctiones [illegible] qfert
scabiei vlcerose Confert etiā aristolia lauatio
cum aceto Et dicit succus ben. cum aceto unc
tus lepras et pustulas et maculas corporis
tollit Et G. l°. in dicit de grano eius cum
aceto supfricato Et dr etiā ebenū cū cru
gīe etiā et etiā [illegible] vel calcanto vel nitro
abluto lepras corporis qpescit Sapio dicit
succus caprie qn̄ miscet cum melle et admi
strat aufert scabiē vlceratā et mundificat
pustulas maxīe si ei admistret sulphur
Confert etiā aspredini et scabiei que fit a
flāte salso succus foliorum oleandri cū oleo lau
rino inunctus Sed fiat in corporibus duris
et in casu dificili Confert etiā scabiei quā
multe aspitatis succus qui emanat a ligno
iunipi inunctus et id potest oleum eius Et silr dico
q humiditas que emanat a ramis oleastri
ignitus illinita qfert tyrie et scabiei Et
dicit Dyas. de oleo oliue colubaris Confert
etiā acute et humide scabiei ut cū oleo de mir
to fiat inūctio aut cū medicinis alijs [illegible]
mentis misceat Et Galien dicit oleū mirti
num siccitati et fissuris queniīt et ragadijs
et sicce scabiei Et dicit Sapio qn̄ cinis al
lei miscet cum melle curat bothor lactē
et morphea et scabiē vlcerosaz et curat
eaz Dicit etiā Sap. qn̄ sal miscet cū oleo et aceto

cedat pruritum qui mungitur cum eo mixto igne dis
solvet et idem facit in scabie ulcerosa. Et bar.
dicit quod solum sal potest misceri cum oleo et ace
to et melle et inungitur in stufa. Et Ga. dicit
in octavo de cortice platani sic. Sunt autem
alii qui comburentes corticem siccativum abstersi
vum operantur farmacum ut cum aqua quidem
sanat lepras. Et dicit sic Ga. de cortice ulmi
sepe cortex eius ad hunc est similiter amarus et
stipticus. Et folio unum lepram sanat cum aceto. Et
Ga. etiam dicit in 8º papaver rubeum lepras am
movet. Et dicit etiam G. in 6º semen nigelle
cum aceto scabiem eicit et lepram et formicam.
Et dicit etiam Ga. in 6º vitis alba i. brionia sanat
scabiem et lepram. Et dicit Ga. in 9º de sul
phure mixto cum therebentina fit contra scabiem
et impetiginem non tamen sanavi cum hac me
dicina mundificat namque omnes huiusmodi passiones scilicet sca
biem et asperitatem cum qua elevatur cutis. Et sub
ipsum namque multotiens coquimus cum aceto et in
unguentis refrenamus scabiem. Et bar. in hoc
dicit tollantur due partes ex sulphure et salina
pars una et cum aceto misceantur et dicit quod hoc
confert ad scabiem quam lepram vocat impetiginem
et colores tersitudinis. Et Ga. etiam sic dixit de
urina. Hanc autem et ipsius potentiam medici conspi
cientes scabiem et lepram abstergunt nec non
illa ulcera que plena sunt humiditate et multa
ta sorde et immunditie. Et multomagis cum
habet aliquid saniosum. Et serapio dicit
quod ipsa cum nitro multum confert. Et urina ve
tus melior est quam recens. Et avicenna idem dicit
de urina azini. Et addit et cum nitro n
tum confert et aque acetose. Et Ga. sic dixit
in 9º de stercore caprino usto. Ea propter et al
lopitiis convenit nec non quod omnibus egent me
dicinis mundificativis, tale puta lepre, meditatione
secundum scabiei et impetiginis et quoi [illegible]
[illegible] Plinius tamen dicit confert ulcerose [illegible]
[illegible] inunctio facta cum oleo de citoniis. Dicit
etiam de rafano tollit tales asperitates que
in tali scabie accidunt. Et dicit de [illegible]
[illegible] cum aceto confert scabiei [illegible]
[illegible] scabiei [illegible]. Et dicit etiam de [illegible]
[illegible] que si terantur
multum et fiat ex eo [illegible] cum vino confert
valde ad scabiem ulcerosam. bar. de balneis
[illegible]
[illegible]
[illegible] plurimum ulcerosam si ad
[illegible] confert scabiei ulcero
se et non ulcerose lacrimis ursi domestice
potum fricetur locus cum aqua in qua sit nitrum

Scabies sicca ut dictum est fit a materia co
lerica [illegible]
[illegible]
ad locum per quem ipsa materia debet evacuari. Et n
quod in ista scabie confert flebotomia, nec forte sa
guis subtilis et colericus adiuvatur. In sca
bie autem humida et flatica non faciatis fleu
botomiam quod tunc fleumatica regulatum a sanguine
fureret et tunc augmentaretur scabies ut
experimento probavi et talis materia evacuetur
cum electuario succi rosarum de quo etiam est evacu
are materiam colericam adustam vel cum confec
tione hamech. Dicitur etiam fit de fimo terre

et lupuloze si misceretur etiam secundum sirupus de endivia
non esset malum nec forte epar esset causa adustionis.
Respuant isti tales a rebus salsis et cultis etiam a vino
magno et similibus et propter hoc competit primamente
aqua casei in hoc multum valet. [illegible]
hunc modum et primo in hoc dicit avicenna quod balneum aque
salse confert pruriginem et scabiei et idem dicit de aquis
sulphureis. Et dicit etiam avicenna quod si radix acetose
decoquatur et de ea corpus lavetur est utile in pruritu
qui fit in corpore aut succus eius misceatur cum aqua
cum qua fit balneum et cedat ipsum. Et dicit dyasc.
species lapatii et vocat eam oxi lapatium. Et dicit
hoc de omni specie lapatii ut dicit avicenna de omni specie
acetose radicis. Et dicit avicenna fit balneum ex de
coctione calamenti [illegible]
[illegible] Et dicit origanum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
tepida prohibet scabiem et pruritum. Et [illegible]
etiam dicit de succo sambuci et fomentatione [illegible]
[illegible] dicit etiam omnem pruriginem et asperitatem tollit
et purgat succus [illegible]. Et bar. multum
fit succus radicis. Dicit etiam dyasc. quod [illegible]
[illegible] tollit omnem pruriginem cum adipe anse
rino. Serapio dicit radix acetose cocta cum
aceto vel sine aceto scabiem ulcerosam et im
petiginem curat et idem facit [illegible] in quo ponitur
in balneo vel eius decoctio. Et dicit quod fricatio
corporis cum decoctione origani curat sca
biem et pruritum. Et dicit quod semen stafisagrie
teritur et miscetur cum auripigmento et oleo confert
pediculis et pruritui et scabiei non ulcerate [illegible]
movet etiam scabiem et pruritum velociter oleum de
costo super inunctum. Et dicit quod folia [illegible]
tantur [illegible] fit ex eis [illegible] aut cum [illegible]
curat scabiem. Et Ga. dicit in 8º terapeutice de
therebentina propter hoc autem et eius qualitatem abstersi
vam accedit ei pruriginem vel pruritum sanat ma
gis aliis gummis vel rasinis [illegible]
[illegible] et humiditas superant [illegible]
[illegible] costo et sale et inunctum melle et fricatum
[illegible] etiam Ga. in 8º de afro nitri spu
ma nitri quod ipsum habet potentiam abstersivam
et pedum sordes abstergat et pruritum sanat
[illegible] ab eo quod ei inducit ipsum pruritum
avicenna [illegible] i. nitrum confert pruritui
propter quod resolvit virus et [illegible] cum aceto
et confert etiam scabiei. Alzaharavius dicit sulphur misce
[illegible] corporis et aufert pruri
[illegible] in lotionibus. Et
[illegible] albumine [illegible] et cum melle inmixtum
et inunctum aufert pruritum. Expertum ad hoc
[illegible] sit pruritus tollatur cortex [illegible]
[illegible] folia rubea et abradatur et [illegible]
[illegible] et fricetur in adipe porci [illegible]
et ex eo locus pruritus inungatur. Accidit etiam de
[illegible] pruritus in pedibus puerorum et accidit
etiam ex pediculis illic existentibus tollantur ova re
centissima et elixentur usque ad fortem indu
rationem ipsorum postea albumine inscindatur per
frustra subtilissima et abrasa primo cum cultello

lata deinde immediate super petia lini subtilissima et ab rasa primo cum cultello ligetur postea super tia ponatur deinde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lupini quod sequitur

Si [illegible] et aliquando [illegible] [illegible] fiue mixta [illegible] [illegible] scabiei absolute [illegible] [illegible] et si bibit [illegible] [illegible] malum que vadit et vedit [illegible] linierf vel [illegible] [illegible] [illegible] de lentibus et de isto oleo et [illegible] misericordia Confert etiam scabiei pecudum et canum Dixerunt etiam amurca scabiem animalium tollit si fuerint in aqua decocti sunt lupini et cameleonta in vino cocta et cum aliis commixta / Rasis dicit si abluatur camis cum decoctione lupini curatur et ex hoc infero quod non scabie confert ut dicit G. / Alb. dicit quod amurca olei cum farina misceatur lupinorum curat scabiem caprarum et omnium aliorum animalium / Dias. dicit lupini mixti cum radice cameleonte sanat scabiem bestiarum quod nos sumus experti // Serapio pix liquida curat ulcera animalium et scabiem eorum quando linitur ulcera cum ea. Alius dicit fex olei curat scabiem est autem fex olei ab amurca / Dolabus fex olei mixta cum radice cameleonte [illegible] et linita scabiei que fit difficili curat. Sed prius fiat ablutio facta cum aqua dulcorationis lupinorum amarorum. Dola etiam decoctio lupinorum amarorum et radicum cameleonte nigre tollit scabiem difficilem et animalium et pecudum. Scabiem etiam difficilem aufert extersio radice cameleonte nigre mixto cum calcanto et pice liquida et cepo antiquo. Et Sapio loco pice liquida posuit alkitran et dicit quod tale extersio curat scabiem. Et dicit etiam quod cedria ipsa inuncta curat scabiem et magis oleum eius. Est autem cedria pix cedri sive alkytrum // Tollit etiam scabiem difficilem sanabilem illico quod est in medio cepe squille asse quando cum rasina pini et oleo ro. miscetur et inungitur — / Sanat etiam scabiem malam que dicitur ignis sacer inunctio facta cum chimolea / Italis unguentum fecit ex quo si plante pedum et manuum inungantur omnem scabiem delet. Recipe olei laurini ℥ iij. thuris albi ℥ ij. argenti vivi mortificati cum salivi ℥ ij. thuris albi ℥ ij. pinguedinis porci bene [illegible] ℥ j. salis marini bene triti ℥ viij. succi plantaginis et fumi terre ad libitum misceantur omnia et confitiantur bene et est mirabile / Guil. [illegible] hoc Recipe decoctionis exterioris corticis cameleonte nigre et pice facte in vino lb. j. farine lupinorum ℥ ij. fecis olei antique vel amurce lb. s. et fiat unguentum ex quo paties post balneum [illegible] inungatur // Et Galienus in 9o simplicium farmatorum docet miscere sulphur cum oleo et melle aut cum terbentina et sanat scabiem et serpiginem. Et dicit quod aliquam medicinas tale unguentum habere mixtum ut consumet et repercutiat // Et Guido ex hac intentione componit hoc Recipe terbentine lb. j. axungie porci recentis ℥ j. sulphuris argenti vivi partes et fiat unguentum // Theodricus hoc [illegible] ponit Recipe radicis lappatii acuti enule, capitum affodillorum cicute cocte sub prunis aut in aqua pistatis et mixtis cum axungia porci veteris et fiat unguentum Quod Henricus composuit hoc Recipe olei laurini axungie veteris porcine [illegible] viride [illegible] [illegible] argenti vivi extincti cum saliva [illegible] triti bene per 4or confitiantur cum succo fumi terre et plantaginis quantum potest imbibi agitando [illegible] si addatur modicum de fuligine in [illegible] [illegible] [illegible] conferret ad omnes infectiones [illegible]

Recipe succi lappatii scabiose celidonie enule [illegible] fumi terre ana ℥ viij olei comunis ℥ vj. salis [illegible] ℥ ij. misceantur et bulliant ad lintorum [illegible] Deinde coletur et assumatur illico oleum et cere et liquefiant ad ignem [illegible] donec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mortuum [illegible] [illegible] [illegible] et per subascellas [illegible] ex initatus [illegible] et pedis Recipe [illegible] ℥ iij lb. s. [illegible] axungie porci veteris lb. [illegible] incorporentur in mortario et fiat unguentum de qua ungatur semel in septimana / Caveat tamen quod per argentum vivum nocet membris principalibus dentibus atque gingivis [illegible] [illegible] [illegible] in quibus ponitur [illegible] [illegible] [illegible] potest a [illegible] et membrorum nobilium / Multa alia possent poni de mente rogerii quod hic non pono et de mente aliorum [illegible] omnibus aliis prevalent — //

Hec quoque iste dispositiones accidunt [illegible] [illegible] et de illis [illegible] [illegible] in pueris et in mulieribus [illegible] pregnantes Aliqui antiqui dixerunt quod [illegible] [illegible] / Ras. dicit quod lupini [illegible] [illegible] petis panni linei et [illegible] [illegible] et cum stuppis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ipse [illegible] [illegible] / Serapio Recipe psillii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dennis [illegible] [illegible] [illegible] et hoc est quando est necessitas magne exsiccationis Ego propter non replicare [illegible] inhonestum et tedio [illegible] dico quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

vi[illegible]alli. [illegible] alcalio et succo porri trita vmbelicas
supposita sanguinem stringit Et ut est non
recapitule dico vobis q oia que stringunt
sanguinem in vulneribus et hic astringunt q
re vide prop[illegible] capitulum

Licet nomen sit extraneum et no importet
illud q sonat tn dico q ventositas spi
ne est qn aliqua mä in sba ossis est agre
gata ex debilitate virtutis assimilatiue vel ex
debilitate membri vn aggregata mä causat
apa illis qut in carne Deinde ad excturam
qn fca inciside reperit corruptio inosse toto
vel in pte eius usq ad medullam Et istos casus se
pe vidi et curaui // Cura ista est euacuatio
vlis Deinde aprio loci necio qut debet os corrup
tum remoueri // Ego iam totum vnu forile vel
duo remoui et fca aptura q totum forile erat
putrefactum et discoopertum carne ab vno extremo
ad aliud Et de isto vide capitulum proprium in p°
libro de corruptione ossis Deinde glolida locum
et sepe est deinde et no plus loquor.

In volendo lauare pueros aliquem vel
rem aliquam cum brachijs causat quedam
disruptio et tunc psone qui voluit se
eleuare no pnt nec transire Et ergo mala
situatio fca in ptibus illis Ego hanc dispo
ne sepe habui in manibus et ab aliquo no inue
ni curam tn isto mo curaui accipio absinthea
et perpiue tymus eius et facio eas calefacere in
pano lineo et reuoluo et sup locum appono
pluries vbi mo aliquos curaui et si absinthem
defecerit ego appono paritaria eodem mo Insup
vidi vinum cum ea filo crudo bulliendo bullito
in lixiuio et apposito sup locum sic calido aliqui
apponunt ipsi filum balneatum et reuolutum in
petia balneata in aqua et apponunt sub primus
Deinde ipso sicco extrahunt et ponunt in petia mun
dam et sup locum apponunt et sic expertus Et in
resolutione me ventose innabile operatur

Lepra hic fit in me a virtute assilatiua
defca ex quo defectu corrupit forma in
to mediate tn epar pot ee causa lepre
Unde epate existente valde calido aduritur sang
et pparatur ad melancoliam talis ergo sanguis
cum venit ad membra in quibus fit quarta di
gestio inuenies ea debilitata a mala cplexione
iam introducta ab ipso epate no pot ipsum
nutrimentum conuertere ad colorem et ad carnem
bonam vniformem et rubeam conuertit ad colorem
et carnem granulosam nigram et horridam
Et auic in h° tractatu vocat herrorem v
tutis epatis tn efficientem antiquiorem h° e
tn mediata ut iam declaratum est // Pro
quo no ut dicit Gal. p° mo de virtutibus naturalibus
virtus nälis errat duobus modis aut in
mutando q no mutat ut debet

Sed plurimum causatur ethica qm humiditas
no descendunt p corpus ut dicunt totum corpus
exsiccatur et quasi dissemina q exsiccatur a
caliditate aliena Si vn causatur ydropisis
qm qn no fit bona mutatio causatur ydropi
nites quia me in vetositates // Si 3°

causat lepra vn qn virtus membri no bn assimilat
causant pustule et male colorates P no q is
te morbus ut dicit bernardus de gordonio est
morbus osilis quia frigida et sicca morbi e et e
mala cplo inequalis et diuisa in toto et est in
pte Primo est morbus osilis q mala cplo primo
principalit inest membris simplicibus 2° auic aut
membris cpositis et est mala cplo equalis quia ia
fca est diuersa quia in multis membris atinue est
in fici et morbus officiales q est corruptio figure
Et est morbus cis quia est apa solucio atinuitatis
est morbus aduenire potens omnibus membris No
3° q ab aliquibus ponuntur due spes lepre Et ab hu
[illegible] eo q solum sunt due color que pnt aduri s.
rubea et nigra Alij ponunt quatuor sicut sunt
quatuor humores qui possunt aduri et in meliam co
uerti Unde dico q elephantia fit de melanco
lia leonina fit de colera tyria fit de fleumate
allopitia fit de sanguine Raro tn dico inue
niuntur tales dispones sz ut plurimum composite sunt
vt composita sunt alia apita // No 4° q iste
dispones vocantur tales quia in talibus aialibus
inueniuntur tales dispones sz ut plurimum composite
ut composita sunt alia apita ut elephantia repitur
in elephante leonina in leone Tyria in tyro
allopitia in vulpibus ut suo loco dictum est No
5° q lepra dr a lepore nasi q in certiora et
potentiora apparet signa ipsius lepre . Alij di
cunt q dr lepra a lupus q oia membra ut lupus
deglutit et destruit // Vide haliab' in 8° theo
rice prt fine libri dispones regal dicit
corrupit oia membra sicut lupus cancrosus
// Auic tn dicit q est cancer vlis toti corpori
Cause aut lepre sunt tres sic tres sunt causa
[illegible] apatum s. primitiua ans et ajuncta // Causa
primitiua sunt atractus leprosorum q morbus atagio
sus est S. domus et habitatio eorum sunt extra
ciuitatem ne alie psone inficiantur Et autem
macula generationis s. qn macula generet
fetus generetur a muliere habente menstrua corp
tunc iste sanguis malus curet progenie fetus
et tunc possunt ee leprosi Malitia est ciborum et
retentio menstruorum mali melicarum ve restrictio emo
roydarum et retentio menstruorum et molarum
et debilitas splenis et epatis caliditas ut dicit
auic. // Cause antecedentes sunt humores dis
positi ad vrendum et in melia conuertendum
// Causa coniuncta est melia spsa p totum corpus q
est secundum ut dictum fuit de apatibus melanco
lie colera est duplex quedam est nälis et de
illa no fit lepra et quedam est no nälis et no
de omni melancolia no näli fit lepra sz solum
fit lepra de melia innäli fca p adustione
Vn aut spargitur p totum corpus aut p pte corporis
Si aut p totum corpus et putrefiat facit mor
pheam in cute et facit in carne lepram
Si aut ad ptem transmittitur generat cancer
vel porri vel varices et silia // Signa aut
lepre sunt duplicia quedam ppa q solum lepram
ostendunt Quedam sunt non ppa q q ostendunt le
pram et cum hoc ostendunt alias egritudines
et ista sunt euacuatio Et istorum signorum quedam
ostendunt nob lepram sm actum et quedam ostendunt
aptitudinem et dispones ad lepram vn isti sunt
qui parati sunt ad lepram ratione aliorum cause primitiue
no tn sunt leprosi // Signa aut ppa et inseparabilia

Ut de libro d' [illegible] ardens [illegible]
bibat aut fuit ablutus et ideo autor [illegible]

que semp lepraz ostendit sunt oculorum et aurium rotundi-
tas depilatio et grossities superciliorum dilatatio et
tortura narium ab extra cum strictura interiori
labiorum fetiditas vox rauca ac si cum naribus
loquentur fetor anhelitus et totius psonie aspectus
fixus et terribilis ad modum animalis satiri Saton
est terminus hebreus et est id quod terribilis aspectus
Signa autem non propria et specialia que sunt equivoca
sunt sunt signa que cum hoc quod inveniuntur in le-
prosis inveniuntur etiam in aliis egritudinibus et non
semper ostendunt lepraz et sunt ista durities et
tuberositas carnis et specialiter iuncturarum et ex-
tremorum et etiam color morpheatus et tenebrosus
et etiam casus capillorum et renascentia eorum subtili-
um est etiam consumptio musculorum est etiam stupor et
insensibilitas et congelatio extremorum Et etiam sca-
bies et impetigo et gutta rosea et ulcerationes
in corpore ardores et punctiture in corpore sen-
sibiles Cutis eorum est sicut cutis galline depplu-
mate et quando proicitur aqua sup corpus videtur unc-
tuosi Et etiam isti raro febricitant Isti sunt
astuti dolosi furiosi et nimis se ingerunt vo-
lunt sup populum habent etiam sompnia ponderosa
et gravia habent etiam pulsum debilem habent etiam
sanguinem nigrum plumbeum et tenebrosum [illegible]
[illegible] et arenosum et globosum Isti ta-
les habent urinas albas limpidas subtiles et
cinerosas Ex quo patet quod medicus debet le-
prosum cum ista [illegible] inquirere [illegible]
[illegible] principium augmentum statum et de-
clinationem De mortali [illegible] non loquor
Principium est quando [illegible]
[illegible] interioribus [illegible] autem [illegible] in prob.
~~interioris~~ in [illegible] sanguis incipit
[illegible] vel cum epar [illegible]
[illegible] et siccam Deinde [illegible] ad exteriora deinde
ad [illegible] et cum [illegible] Aug-
mentum est quando [illegible] exteriori [illegible]
tur signa predicta plurificantur Status est quando
membra incipiunt alterari et tunc signa ~~incipiunt~~
sunt manifesta Declinatio est quando membra
cadunt et hoc est manifestum omnibus ipsum vi-
dentibus Nota tamen bene quod circa iudicium leprosorum
[illegible] est
sequestrare ab alios non sequestrantes eos
prohibemus lepra cum aliis stare eo quod morbus conta-
giosus est et est magnum malum et sequestran-
dos non sequestrari et eos in populo dimittere
quando aliquem possunt inficere et ideo si [illegible] eos [illegible]
mediari debent eos sepius [illegible] et aspicere et
habere notitiam signorum [illegible] et eos vol-
vere et revolvere illa signa et [illegible]
et que non No autem [illegible]
per multa signa et specialiter per propria [illegible] revocata non [illegible]
Volens ergo medicus inquirere ~~medicinaliter~~ verita-
tem exortari ipsum et dicere quod dicat veritatem potest
ipsum curare Et postea interroget de hiis que faciunt
ad lepram Et si attinentes [illegible] sui habuerunt
[illegible]
[illegible] et si sit mulier cui [illegible]
menstrua et si fuit [illegible] et si
sit vir [illegible] sunt stricte [illegible]
regionem melancolicam et etiam [illegible] de egritudinibus [illegible]
quas solet pati [illegible]
de morbis et ipsius [illegible]
Item puncturam et ardorem in carne deinde [illegible]

pillum Deinde faciat fieri flebotomiam et consideret
ret substantiam et colorem sanguinis si est niger
vel cinericius et lavet ipsum et respiciet
in colatorio si illud quod remanebit sit are-
nulosum tribulosum et granulosum est magnum
signum potest etiam in illa scutella videri si sal
cito descendat et si acetum et urina cito
[illegible] Et si [illegible] farine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] aliquid de [illegible]
[illegible] albi subtilis cinerosi [illegible]
[illegible] tales sunt urine leprosorum Deinde [illegible]
faciem suam si supercilia sint depilata si sint
inflata et tuberosa Et si habeat oculos
rotundos et specialiter [illegible]
Et si eorum alba sint [illegible]
res sint rotunda [illegible]
naso si tortus grossus [illegible] Et de [illegible]
[illegible] et de lingua si [illegible] et ulcerat
[illegible] si loquatur rauce et cum naribus
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ulcerum Deinde [illegible]
[illegible] quia
plurimi [illegible] Deinde videat si patitur in
membris quando pungitur et [illegible]
[illegible] Deinde [illegible]
[illegible] et [illegible] aqua circa
[illegible]
[illegible] proiciatur sup ipsum Et
[illegible] leprosus
[illegible]
[illegible]
[illegible] et con
[illegible]
[illegible] compositus [illegible]
[illegible] in bono
[illegible]
[illegible] leprosi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Si autem sanari voluit [illegible]
[illegible] absolucionem [illegible]
[illegible] ut iam [illegible] nos [illegible]
Signa autem [illegible] et [illegible]
[illegible] postematibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] habent

in cº cephalos vide illic oia ista quia te
dium est ista recapitulare Modo q lepra e
morbus contagiosus est et hereditarius et est
quasi impossibilis cura eradicationis confir
mate possius ergo morbus est Pn dicit
auic. quo ergo curabitur lepra cum sit can
cer vlis et cancer particularis cancer non
recipit quare preservari pot curari vero
minime Alius 2º q tres spes lepre leonina
et elephantia sunt pessime tanq de pessima
ma alia sunt de ma magis miti et suavio
ri Jn cura ista habes 4or intentiones
Prima est ad preservand dispositos anq ve
niant ad lepram 2a est ad curand iam actu
alit leprosos qui iam ipa lepra no fuit
confirmata 3a est intentio ad palliandu
lepram iam confirmatam Prima intentio complet
cum administratione sex rerum no naturalium ut
sunt aer cibus potus et sompnus et vigilia et
inanito et repletio vertentia se ad tempora
mentum 2a complet cum trina aut cum bina
evacuatione in ano vere tm et autumpno maxie
competit fiat aut purgatio cum dyacatholi
cone aut cum pillis de fumo terre aut cum
confectione hamech fiat aut flebotomia
et provocatio emoroydarum et menstruorum secundum
necessitatem et fiant cautia in fontinellis
brachii vel tibie secundum necessitatem 3a complet
cum electuariis et cum dyarodon abbatis et et
cum fiant epithimates 2a intentio que
est ad curand lepram nondu tm confirmatam
habet 4or intentiones prima est bonitas
regiminis ut humor lapsus ad temperamentum
reducatur 2a est humorum adustorum evacuatio
3a est impressionis illate rectificatio 4a est
accidentium rectificatio Prima intentio
complet cum debita administratione vi rerum no
naturalium vertentium se ad frigiditatem et humiditatem
2a complet cum farmatia et capipurgiis
et balneis et ventosationibus et aliis re
solventibus materiam ad extra 3a complet cum debi
ta administratione serpentium et confortantium
materiam 4a complet 2m nim accidentium occur
rentium illic 3a intentio que est occul
tare confirmatam tres habet intentiones Prima
est humectare corpus et alia membra prin
cipalia ne dissolvantur 2a est custodire
membra ne difformentur Prima complet
cum debita administratione lactis et brodii gal
linarum et aliorum humectantium 2a complet
cum letificantibus ipsum cor ut cum dyarodon
abbatis 3a complet cum cautiis factis ut
4 et cum aliis decorantibus ipsam faciem et
consolidantibus ipsam et alia membra Verum
tamen ista pro maiori parte pertinet ad physi
[illegible] solum suffi
cit procedam Et primo incipiam a dieta
ipsorum Et dico q dieta eorum debet esse sicut
dieta habentium cephiros aut cancros ut in
illis locis est dictum et illic vide Et respiciat
se ab omni re calefaciente et a coytu se ca
veat Lac est ut dicit auic. est de competen
tibus leprosis quibus curatur lepra et precipue qui hnt
constrictionem et difficultatem anhelitus et vo
cis Debet tm esse preparatio in quan
titate qua digeritur et detur cum mulgetur

intentio ne moriatur
2a est conformare corpus

quia tunc propriam caliditatem habet et si cum lacte
solum posset stare esset bonum vel cibi eorum corp. i. flou
bo ingrarum venarum nullo modo conveniunt in lepra
confirmata nisi esset magna repletio aut timetur con
strictio anhelitus Ventosatio et scarificatio in
natibus tibiis retro collum inter spatulas aptio pe
narum venarum faciei bn pot eis competere eorum ma
xim est in carne anq confirmetur Precipit
Hahabas accelerare minutionem a duabus venis
organos et a duabus post aures et a vena fron
tis Rasis tm a purpurea vena dextri brachii
incipit et post intervallum a sinistra et recitat
q curavit quendam juvenem leprosum in cuius fa
cie nodi sunt incipiebant et pili defluebant
Cui sanctuarium incipiebat cum flo. et ventris
solutionem cum apozimate de epitimo et pillis cale
ram rubeam purgantibus et frequenter eum in balnea
posuit et dedit cibaria humectantia Et postea
per aliquot dies quietem ordinavit Et postea ad
ventrem solvendum rediit q totiens fecit donec
plus q quadragesies in quinq mensibus ventre
solvit Et rubus pectus pili inceperunt nasci oculi
et color et facies meliorari inceperunt et prope
sanitatem reduci et recedens ab ipo per alios sex men
ses dimissa purgatione et cum alio bono regimine
recto cum sanum invenit Idem purgentur isti
de syrupo de fumo terre cuius hec est descriptio
Rx fumi terre q. i. buglosse lupuli lapatii
capilli veneris dyantros polifici scolopendrie en
divie novelle cicoree an ℥ 4 s. liquiricie semis
melonum seminis acetose an. cuscute an ℥ [illegible]
flo. ros. viol. boraginis [illegible]
an ℥ i. polipodii ℥ ii. [illegible]
acetosorum passul. an ℥ 4 i. pamg zucari lb. i. fiat
syrupus Digesta ma purget paulatim cum
apozimate laxativo facto cum floribus in syrupi
accepto secundum fumi terre boraginis buglosse
lapatii sene epitimi polipodii et de pruniis et
tamarindis et de cassiaf. et hiis no addat aceti
tum et administret bis in septima q. i. in quo
pot dissolvi ad ad ad cujus ℥ i. elem succi ro.
Et mesue in hoc syrupo posuit mirabol.
Qui aut vis fortius purgare fiat cum pillis
de fumo terre descriptione mesue et auic.
Si purgare vis fortissime precip [illegible]
[illegible] yheralogodion acuata cum princi
[illegible] et [illegible] succi ro. et [illegible]
diminui et addi secundum quod videtur q ma decl
inet ad coleram vel fla Caputpurgium
fiat cum succo de citoniis sambuci celidonie
pastinace stafisagrie piretri nuci sinus piperis
longi in quo addatur modicum de euforbio vel
de scamonea vel de elaterio succi ro. et trahatur
[illegible] postea
purgatis fiat stufe de herbis dictis in stufa
et raso capite fricetur et laventur caput et
facies et totum corpus cum tali decoctione
Rx fumiterre lappatii scabiose camomille
[illegible] sinapis piperis lon
gi nuci sinus sulphuris [illegible] aloes auripigmenti
coctum cum aqua et aceto Et facta fricatione
liniatur totus cum sanguine leporis in exitu
et tyriaca cum vino ℥ i. Et postq fuit
exsiccatus redeat ad stufam et ibi laventur
cum decoctione radicis lilii iari et furfuris
Et post inungatur totus cum isto unguento R

ung^ti^ citrini ℔ .j. ung^ti^ albi ℔ .j. pingue
dine serpentis ℥ .j. olei ro. olei mirtini un
guenti populeon ana ʒ .ij. misceant et in un
gant et multa reperiunt in c^o^ de morphea
scabie et serpigine et in morbis faciei et illa
talia applicant quando est opus // Preas dicit unum
quod caro vipe vel tiri et illud in quo est vir
tus eius est de melioribus medicinis et [illegible]
et simplicium [illegible] hoc probat gal. per
multa exempla // De hoc [illegible] dicit
elegant serpentes de locis siccissimis cum cor
so nigro et ligent [illegible]
et diu cum virgis [illegible] et
subito abscindantur caput et cauda [illegible]
tant moriuntur per terram et quanto plus mo
uebuntur exibit plus de sanguine et erit me
lius et excorientur et abluantur cum aqua salsa
calida et postea cum vino puro decoquatur que
usque ad ossis separatione cum aniso aneto et pa
ne biscocto et modico sal. et sorbeatur bro
dium et comedantur carnes et sic preparate te
rantur cum ala galline et modico ʒ. et misce
de zucco et fiat commixtio alba // Aliter potest
preparari cum pulvere ʒ. coriandri croci et po
nantur in pastillo // Aliter etiam potest preparari [illegible]
t^r^ iste carnes fortiter et cum pulvere ʒ. coriandri
et croci et [illegible] et zucco fiat [illegible]
Aliter potest preparari capiant [illegible]
et ponantur [illegible] in omni tempore [illegible]
epithimo senepolipodio aniso femiculo et me
to et quando erit claritas ponatur in alio vase
et erit laxatiuum et administrabar bis vel ter
in die // Aliter ut dicit henricus ponatur pa
decollatos in alembico et fiat aqua Et est
sciendum quod ista ipsorum facit corpus plus inflare [illegible]
[illegible] squame et pelles et [illegible]
inflant et sanantur Tempus [illegible]
[illegible] est cum ipsi [illegible]
et [illegible] que generitur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sunt et in summitate capitis [illegible] colli
in fontanella ruptoria sit sub [illegible]
et in collo // Ultimo dicendum [illegible]
// Accidentia autem que apparent in [illegible]
sunt multa que correctione indigent ut
morphea scabies serpigo et quibus [illegible] dic
tum est // Modi accidunt et [illegible]
tuberositates ulcera et corrosiones de quibus
[illegible] capitis est dictum // Capilatio
pustulatio et opilatio narium de quibus est
[illegible] // Raucedo vocis difficultas anhe
litus de quibus pro parte dixi in phisicalibus libris
satis tractatur et ideo ipsum in hoc requirant
cum opus est Et hec de isto libro ad lau
dem dei omnipotentis

Explicit liber quintus de decoratione a
capite usque ad pedes // Incipit li[ber]
sextus et ultimus de fracturis et
dislocationibus

Frustra enim mor
talium genus moritur et fragi
litas imputatur accidit
eger. Ego enim adhibui me
dicinam corporis et non spiritus
Nam si omnes egrotantes
saluos facere potuissem a pri
mo homine adam usque hodie nulla
fuisset homo mortuus Sed
quia mors omnibus [illegible]
ergo medicina propter indigentiam facta est et sig
futura ponentur sine vite sine mortis sine
[illegible] Nam satis verentur pigmenta vel
antidota quia non afferunt salutem sed periculum cum
[illegible] vivere possimus quia medicina ab
altissimo creata est qui non timet deum que
ret medicum non inveniet // Multi autem apud
medicum desperati sunt et apud dominum salui fa
cti sunt // Da scias quod omnis virtus de celo funditur
et [illegible] in celo est Dixit me
dicus qui diligentia nichil [illegible] et [illegible]
non sciat nec signa [illegible] et dicit se cum pig
mentis et antidotis curare sollicitat egritu
dinem quare non potest curare vel nomen cog
scere // Incipiam ergo cum dei auxilio [illegible]
turis et dislocationibus et antequam de eis mentio
nem faciam ponam primo aliqua utilia ad istum
totum librum Dico ergo quod postquam feci mentionem
de soluta continuitate que accidit in membris
[illegible] in natura et influentiam et de so[illegible]
ta continuitate membrorum principalium et [illegible]
ab eis quia facta est mentio de vulneribus [illegible]
[illegible] ut patet in primo de vul
neribus [illegible] Restat modo mentionem facere de
soluta continuitate que ossibus accidit que vo
catur fractura [illegible] vel offensionis
// De soluta continuitate que accidit ossibus [illegible]
[illegible] in primo libro [illegible]
[illegible] quare illic [illegible]
[illegible] // [illegible] quo non quod membra
[illegible] secundum quas operationes
suas perficiunt Propter autem ossium est esse [illegible]
tum ipsorum musculorum eo quia musculi sunt [illegible]
motus voluntarii talis autem motus non potest fi
nisi cum musculi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Et in
[illegible] qui sunt in capite [illegible]
runt esse sicci eo quia sunt principium formationis [illegible]
// Musculi autem pectoris et ventris [illegible]
hunt mouere motum dilatationis et [illegible]
tionis tum debuerunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
longitudinales que longitudinales et [illegible] //
uersales [illegible] sunt ad inuicem [illegible]
lata corda quia patet quod corda non [illegible]
habet [illegible] corde quod est attrahere et re
laxare [illegible] illud patet de musculis superiorum

q[illegible] no sunt collocati sup os s; sup cartilagi
[illegible] Tota hec est causa q si illi musculi
essent collocati sup os no posset claudi palpe
bra neq faceē suaz opones ad quē finalit or
dinat q est oculuz coopire et ipsu ab extrin
secs defendere q patet q in piscib et mult
t alijs nā no facit palpebra hec fuit cau
q illa aialia hnt quietiua et corneaz suaz
tam resistē caus extrinsecs roe sui grossi[illegible]
Silr dico de musculis ventris quod si fuerunt
collocati sup os q no potuissent moueri [illegible]
in dilatio et constrictio Nō tū no decipiat
te quatitas musculoz in arg[illegible] de mag
ossiuz vn ut dr G. 2o. tegni i designe habi
tudinis totius aliqn musculi sunt magni
q carnosi et ossa sunt parua q roe mag mt
musculoz credas ossa fore mag q no est
et alij accidit oppom q musculi qui equal
nut sunt pui ossa tn sunt magna medulle
credis ossa fore pua q in hoc bn vitas
Nō 2o q lo ossa dicant habē vtute n[illegible]
tam tn q opone nālez soluz hnt ut dicit
gentilis voco aut opones nālez que fit a v
tute opante ut est virtus aialis epis et vtus
vitalis iste naz sunt vtutes nāles Ex lo
pz q isto mo no distingunt vtus nālis a
vitali q ergo ossa hnt vtutez nālez et vita
lem soluz ig dr hre vtute mati tn no
aut aliquo mo vtute recipiut aialem a
cerebro vz q in eis no est virtus vt mo
tiua recipiut aialez a cebro ut pz q in eis
no est vtus motiua hnt tn vtute nālem
[illegible] t vitale quia viuut [illegible]
[illegible] l mo 2e 3is no [illegible]
[illegible] tn q vle vtute n[illegible]
influetez ad intellectiu datiua [illegible] vtute
influetez q vtute aialez Ex quo pz 2o
q vtutes nāles dicit in nate q magis me
mebro vn nutrire et viuē magis necio
in est membro q mouē volutario motu
Notant dni volutario motu pp motiu
dyastolis et sistolis qui no est volutarij sec
fit a vtute nāli q sine motu mebra eē piu
ut in paluteo sine vtute nāli et vitali no pnt
eē q pz q vtus aialis dr influes q no tane
[illegible] nā debet eē membri ut iam declarati
[illegible] Ex quo pz 3o q omne membrum no hns
vtutez nālez est mebrum hns vtute innata
tn ut ossa corde ligamenta pinguedo caro
infusa 2e Dr tn hali. 2o. tegni q lo
mebrum dr hre vtute innata tn co q no
recipit nutrimetuz p vias maifestas vn
in musculis sunt vene arterie nerui portā
tes influxuz eis et dico sit de alijs mebris
Vene tn et artie no faciut ad opaz mu
culoz q infero Illud quod dic G. in fine
huius tractatus q ossa no pnt humectare
vel humidiora facē s; satis est si prohibeat
ea que no cito siccari Assignat causam
euz dicit eas vero medi regiones et p
hoc intelligit venā arterialez hret reple
humiditate tali illud no Nō q nā ordi
nauit in ossibus ocauitatez vel ocauitates
ut ocauitate illa suaret nutrimetuz ex
quo ossa debent nutriri et otinue eis eēt
applicatuz et no mirum q ipā no sunt tante

tractionis sicut sunt camforina neq tante
digōis Et lo ne deficeret eis nutrimetuz nā
ordinauit istam ocauitatez semp plena nut
meto ex quo ossa nutriunt Ex quo infero
q no oīa membra silr attrahut a venis nut
metuz pz q tardior fit digō in ipis ossibus
et assilatio nutrimeti in nutrituz ergo tardior
fit ab eis attractio a venis Ex quo infero 1o
q opatio que dr digō fit a calō intellr de
calido inoppatā ad ponderis mo ossa digerut
nutrimentuz q scz tnsmittit et ab eis attriut
et hoc no faciut nisi mediante oplexioe sua
que est calida in oparate ad equale ad ponderis
[illegible] fria sunt Infero 2o p lz
nutrimetuz suuz appeat calidiuz q medulla
est dulcis ex quo nutr dic tn q no nutrt
nisi ex pte grossa ipius medulle et no mīuz
quia nutrimentuz debet eē pportionatuz nutrito
ergo cuz ossa melica sunt nutrimetuz nullatz
eē oz ordinauit ergo nā ut cuz nutrimeto illo
grosso pmisceret de humore acuto et cuz illo
[illegible] spongiositate penetret
[illegible] roe sue grossitiei per
porositates ossis no potuisset penetrare subti
liatur ergo p ptez magz acutaz Dic ergo sang's
p commixtionez aquositatis subtiliat et spus p
admixtionē aeris fit et istud nutrimetuz acutu
et oseruat illa medulla roe musculi coopientis
ipm os ut pz experimeto vn cuz os fuit totuz
decoctuz carne corrupta roe carentie nutrimeti
oseruantis hanc medullaz ut sepe vidi in ve
tustate spine Ex quo pz medullaz ex aliqua
p ossis fore remotaz ipo tn osse no exnte
corrupto et no mirum q tota medulla no est
remota Si tn tota fuit remota os deficit
vn sup focile cruris trepanaui ab vna pte ad
aliaz pro remotione vnius ptis et tn aliqua ps
medulle Multa alia pnt dici et cont illa
replicari Et quia est modus practicus et non
theoricus ideo dimitto

F[illegible] uatio vlis multitudine
euacuantis ut dic auct q pmi Et in
in pma tertij dicebat q erat cois eua
cuatio huoruz Et raynaldus dicebat q flebo
est incisio vene euacuās sanguinē et hu
mores cuz sanguine currentes [illegible]
[illegible] quare ea [illegible] G. [illegible]
[illegible]
[illegible] principiu [illegible]
[illegible] Flebo aut vlis est medicina om pri
[illegible] de plenitudine Et ras in 4o almasor
dicit q multuz ofert in osuādo sanitate et ad
egritudine remouendaz et tu intellige si fi
at ut oz Et hoc tetigit G. in quinto asso p
all. circa mediuz cuz dicit purgo duo facit
iuuamēta q corpus a malis humoribus mundi
ficat quare infero si fiat flebo ut no debet
est causa debilitatis vtutis et est causa gnātio
nis porropis Et est cā multaz aliaz egritudinū
q bn notauit auct duz dic Et caue ne egrit
[illegible] vna duaz dispōnuz pducens ad ebulitioez
huoruz colericaz 2e Et qn est fit duz no debet cito

inducit̃ senectus et causa est manifesta. Nota [illegible] plē pot stringi [illegible] moueri qn̄ multū nō aut farmatia // Nō tn̄ q sex sūt intentōes ꝑ quas intentōes facit fleubo Prima est ad euacuandum de qua intentiōe loquit̄ Ga. in libro de flo̅ia repudiātis methodicos dicens q fleu bo nō fit solū ꝑ [illegible] ut methodici dicebant sed ꝑ passiones fortitudine [illegible] titudine incipiente flōne ut nos eaz sequimur ꝑ repulsione fam flo̅ vel ꝑ dolorem // Secunda intentio rōe cuius fit flo̅ia est ad diuertendum hoc est declarat G. in libro de flo̅ia et in quinto ter ra. dicit hāc sn̄iaz Si sanguis a sinistra narim fluxerit dextram fleubotomas et hoc est de rōe diuersionis. hoc declarat ypo. 4ta particula afforismorum in illo affo. posteriora capitis do lentia in fronte rēs duz est vena incisa iuuat. Et Ga. in comento dicit nō soluz inten dit purgari de locis infirmans sed est vndi ꝑ par tem eius oppositam exhire satagit. Et in fine comenti dicit nos aut̄ multos sanamus in oculorum dolore si habeant humores longo tempore efflu entes cuz scarificatiōe posteriori parte .i. in cu nei posteriori sumitate. Tertia intentio flo̅ est ad alterandum hoc est declarat Gal. in comento illius affo. prime particule que egeritur nō multitudi ne considerare rēs. Sed fine comenti dicit eaz enim fleubotomia usq ad defectione in paruis febribus refrigerat corpus statim // Quarta intentio fleubo̅ est ad ad attrahendum hoc est declarat ypo. in v. particula affo. l v. affo. Mulieri sanguinem vomenti menstruis superuenientibus solutio fit. Et io videt quando volum prouocare menstrua tempore suo facimus fleubotomiam de cam tilla pedis dext. Et sicut .i. ventosam appo nimus ad coxas et scarificamus // Quinta in tentio fleubo̅ est ad preseruandum Et hoc do cuit Auic. [illegible] ubi in casu et offensia docet face flo̅iaz et hoc nō est nisi rōe conser uationis particule. Et hoc est dic̄ G. in comento affo. in vj particula. Eubulentis fleubo̅ aut farmatia rēs Nā primo verbo comenti dicit ptā est intelligenti q hic debet attuiē sanguineos qui nō corpa purgauerit nō diu erunt sani oz ergo in prim. vel purgare hos cuz fleubo̅ si de plenitudine timeamus // Sexta in tentio fleubo̅ est ad alleuiandum Et de isto lo. Ga. xj. terapeutice c. xv. versus mediuz dicens Igitur optimū quidem ut dixi est venam incidere nō soluz in sinochis febribus eam et in omibus alijs que in putredine humorum quando denuo vel quā virtus vel quam etas nō prohibebunt alleuiatur ei qui dispensat cor naā et deponens que aggrauant eam ali quod vel ut oīs dividit reliquo facile iam et digerit quod dirigi pot et excernit ex cernens pos exterius residens particulas pas sionum. Secundo principaliter nō q fleubo̅ requi ritur pro utraq repletione vz vna sm vasa ut in atletis quibus competit fleubo̅ ut pz in leprosis et in quibus est repletio quo ad ventre non quo ad vasa facimus fleubotomiam. Alia tn̄ est re pletio que nō est sm sanguinem soluz sed sm omnes humores et in isto dicit Gal. [illegible] particula afforismorum in comento illius dolores oculorum rēs in fine

comenti oz ergo in vel purgare ut si corpus sit plenū humoribus flo̅ia si vno et eodem modo far matia. Et 2o nō q illi qui patiunt flo̅iaz pati sunt habentes virtutes robustas venas am plas et grossas et cuz hoc sunt latitudinem nō multum macilentes et [illegible] sunt nō [illegible] bus et carne nō molles sunt habentes [illegible] [illegible] quaz neq q salubriter eam sustinere pi [illegible] sunt enim modicum sanguinis et sunt carnes facile euaporabiles quare sequitur q infantes enim 14 annum nō sunt fleubotomandi et senes ultra 60 annos nō sunt fleubotomandi nō magna exigente necessitate primo et tunc hoc facias cuz cautela. Et Ga. in libro suo ad glauconem in prin. dicit q nō consueti fleubotomari nō sustinet fleubotomiam nec habentes stomacum debile nec corpus occupata dyarijs in crapula vel in digestione patientes. Et ypo. excipit peregrinantes [illegible] ad postremos menses. Nota tamen [illegible] que prohibent fleubotomiam est inanitio supra a virtute debili ut in ix. terapeutice scribitur. Multi enim ꝑ debilitate virtutis in fleubotomi mis perierunt et hoc ego vidi vnde medicus debet semper custodire virtutem ut dicit Auic. 4a primi [illegible] cap. Et ipse quos semper sit sollicitus de [illegible] [illegible] habent [illegible] prohibent fleubotomiam [illegible] [illegible] passio [illegible] tremor longa egritudo [illegible] nimium balneum augustie sollicitudines vi gilie labores // Nō tn̄ q in 4o almansoris [illegible] q qui multa carne et nimis robusti [illegible] fleubotomari oportet possunt. Qui vero [illegible] interiora [illegible] tiones solebant [illegible] in regione et [illegible] fleubotomie illa ab eis nō [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cauligus quenit. Quarto nō q bene que patiunt seu debet fleubotoma ri sm habilitate qo primo pts 2 lib. de regali dispositione sunt 30 quaz 12 sunt in brachijs in capite 13 et in pedibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in capite sunt [illegible] post aures [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ut in fluxibus sanguinis emoroydarum et menstruorum
declaratur fit ergo de sursum in deorsum et dex
tris in sinistris et ante et retro // Diuersiua autem
fit ad partem ut de capite ad manum dextram de
splene ad sinistram ut in anthoma patet unde fatiens
fleubotomiam per partem illam quia per partem illam magis diuer
sa apta est ledere splenem et ergo melius per illam
euacuatur et si consideres multe discordie medi
corum doctorum apparentes tolluntur unde Auicenna dicit
quod in principiis morborum repletionalium pauci
dimittatur fleubotomia hoc verum est de diuersiua de
subtractiua hoc non est verum // Aluezaar in
v. suo libro teysier dicit quod in pleuresi debet in
principio fieri fleubotomia de basilica brachii oppositi
tamen dicit quod quidam nouus medicus dicit quod debet
fieri de eadem parte quod non est verum quia debet
esse subtractiua 2a diuersiua Non tamen Auicenna
magis explicat ad quas egritudines singulares
incisiones venarum conferunt et competunt sufficiat
tamen cirurgico hoc esse dictum quod omnes bene per
longum fleubotomantur sicut vene brachii magne
ne Vene autem particulares fleubotomantur per
transuersum et bene cauicule pedis et bene
alie particulares per ligaturam et per cautum inci
dunt et bene nos. Instrumentum autem fleubotomandi
est duplex unum est acutum ut lanceta aliud
est latum ut folium mirti // Aliud est instrumentum
simile instrumento cum quo equi fleubotomantur Et
si consideres hoc instrumentum est inutile quia non sp
... non debes fleubotomare ymo quandoque aliquando
fleubotomare late ut quando sanguis est grossus et
aliquando stricte ut in casu et offensione quando cor
pus fuit ... nisi forsan velis dicere quod talia
instrumenta sunt diuersa quia aliquando lata sunt aliquando stric
ta // Quinto nota quod de mensura fleubotomie non potest
dari regula nisi est incitatiua et coniecturatiua
In volendo ergo coniecturare oportet considerare
quantitatem egritudinis et fortitudinem virtutis
Et ad hoc multum adiuuat tempus sexus etas
regio unde si virtus est fortis et egritudo magna
fiat fleubotomia magna in vna vice [illegible]
fuit debilis non fiat in vna vice [illegible]
Considera et ergo [illegible] tange pulsum ut
... et quando perciperes inequalitatem et inordinatio
nem pulsus percipias stringe venam // Attenden
dum est de colore quando sanguis exit quando si mutatur in
meliorem dispositionem illico est constringenda de
quantitate sanguinis ... debeat de vene
... extrahi ... et hoc ... [illegible]
[illegible] dicit quod maior quantitas [illegible]
[illegible] est lb. 5. et media quantitas
[illegible] dico quod maior sit semper lb. 5.
[illegible] Et non ...
... [illegible] ... bassilice i
... ad tempus ... quia ...
// Nota est quod cum corpus fuit consuetum in omni anno
non fleubotomare cum fuit in 60. anno
minuta sit et 40. plus et in 60. totaliter
auferatur quia non fleubotomatur // [illegible]
non de tempore fleubotomie unde fleubotomia non quod fleubo
... duas horas scilicet horam necessitatis et horam ...
nis hora necessitatis est hora in qua ...
et tardiori non potest nisi fuit impeditus ut
verbi gratia in puero flo pleuritico // Cor
rige ergo hoc per alium modum ut scarificando

cum in spatulis loco fleubotomie non possum quod non
obstante quod auenzoar filium suum trium annorum
fleubotomauerit et euasit ex hoc a morte ut
dicit licet Auerroys 7o colliget dicat quod vir
tus in eo erat fortis et habuerit sinocham
magnam et si fuit sanatus hoc erat de raro
contingentibus // Hora electionis potest esse omni hora
et nocte forti egritudine existente et forti
virtute exceptis pueris et decrepitis ut dicit
G. in decretis // 3o hora electionis attenditur
penes radicem inferiorem et superiorem que in
corpore agunt. Radix inferior attenditur quod in
corpore digestus sit cibus et quod ergo sit expulsus ut
dicit Auicenna et quod dies sit clara lucida et plu
uiosa Radix superior est quod luna habeat bonam
lucem ut in xii et xi die luna crescente sine
descendendo in xvii. et 19. et 21. et cauteris
semper coniunctione et oppositionem In casu tamen in quo
non conueniret ambe radices in unum non obstan
te quod superiora plus influunt 2a ... tamen
quod radix inferior est effectus superiorum Fragilitas
effectiuum est nobis medicis certior quam causa
rum pro tanto melius est quod teneatur certum quam
incertum unde anxia et incerta valde est scientia
medicorum unde solempnes medici ut Auicenna et
auerroys parum de ea curauerunt in modo medicina
Reputatur tamen iste versus Luna vetus veteres iuuenes
noua luna requirit // Reynaldus tamen de villa
noua in afforismis suis deducit quod erit medium
3o quadre melior ab ... est fleubotomia eo quod humidi
tates tunc non sunt multum condensate neque sunt
multum rarificantes neque mobiles Et istum me
dium multi sequuntur Unde de sero euacuant ve
nas puras quia de sero magis plene sunt et non
alia de causa et hoc etiam voluit raynaldus multo
etiam quod in hyeme fleubotometur sinistre in esta
te dextre cum non est // Conceptio nota quod in regimine
fleubotomie considerantur tria primo regimine fleubotoma
tis 2o regimine fleubotomati 3o regimine et
custodium sanguinis De primo dicit halabas quod
fleubotomans debet esse iuuenis aptus et bene
videns et habeat linteamina diuersorum colorum et
fiat fricatio in loco ut in vena ingrossetur et me
lius videatur et ligetur vena in parte superiori ut
ipsa impleatur et grossior appareat Item vena
inungatur cum pulpa digiti et lanceta teneatur
cum tribus digitis et suauiter aperiatur vena non to
taliter profundando sed aliqualiter eleuando ut
non ledatur neruus vel arteria quia vena arte
riam insequitur Et causa quare etiam vena insequitur
est ut caliditas eius posset euentari ab aere re
cepto ab ipsa arteria // Aliter autem cum in vena
dorsi sit maior caliditas quam in arteria pedis et
arteria pedis indiget euentatione propter caliditatem
ergo et in vena dorsi sit maior caliditas quam in
arteria Soluitur ergo ut dictum est et quia
hoc physicum est non plus loquor Item fiat
ligatura cum catone et vindis et cum pulue
constrictio iam supradicto in primo libro si fuit necesse
Regimen fleubotomati primum est in tribus in regimine
ante fleubotomiam et in regimine in fleubotomia isto modo
regatur si sentit quod sanguis sit grossus aut tempus
sit frigidum debet modicum ambulare ut ve
ne ingrossentur et sanguis grossus ad exteriora
commoueatur // Aut in precedenti die debet balneum

minuere et hoc proprie habet vers in primo quarum intrare venarum manus et pedis propter causam dictam in isto capitulo assignatam. Et si vene nullo modo appareant ampletur locus cum aqua fermento per tres vel quatuor horas ante, nam de natura fermenti est attrahere et sic vena apparebit. Et hec est causa quare vene manus et pedis flebotomantur. Et si minuantur de vetule danda est [illegible] [illegible] Et si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] flebotomia debet [illegible] [illegible] pannos [illegible] sanguis ad superiora vel ad inferiora posset [illegible]. Et dicitur a [illegible] lapides [illegible] in bursa vel in manu habentes virtutem restringendi sanguinem et ideo hoc in manu teneat baculum et dicat [illegible] [illegible] [illegible] vel suspicatur de sanguine grosso fiat flebotomia lata. Et per oppositum [illegible] tempore hyemis sanguis est de grossus [illegible] ad estatem [illegible] [illegible] densati a frigore in estate [illegible] [illegible] [illegible] de flebotomia [illegible] et iam super hoc fuit declaratum in aliis libris et [illegible] hoc indicat debilitat [illegible] [illegible] [illegible] sanguinis [illegible] [illegible] aqua si accidat sincopis [illegible] flebotomia [illegible] et calefactus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tamen et claudant fenestre [illegible] [illegible] [illegible] et no [illegible] [illegible] [illegible] et cibus sit bone substantie et bone qualitatis ut bonum sanguinem generet et [illegible] corriget. [illegible] augent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiat extractio. Et est [illegible] ne dormiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tres dies [illegible] [illegible] sanguine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanguine [illegible] [illegible] de iuditio et aspectu sanguinis [illegible] dicit Gordonius [illegible] [illegible] in usu. Debes ergo semper flebotomatum [illegible] [illegible] [illegible] fuit bona nam si sanguis extinctus est bonum [illegible] est bonum quia sanguis qui remansit fuit melior. Si autem malus est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] grossi [illegible] [illegible]

et nigredine est melius. Qui vero ad viscositatem et albedinem est flaticus. Qui vero granulosus et cinerinus significat lepram. Color niger et viridis et paucitas est malus propter corruptionem humorum [illegible] et promptitudinem ad febrem et pustulas malas vel [illegible] et spissitudo et fortitudo illius cutis superius que cum difficultate rumpitur cum ungula. Et [illegible] [illegible] [illegible] clari in media hora est [illegible] [illegible] [illegible] possem ponere de flebotomia que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cirurgico [illegible]

Purgatio fit multis modis ut dicit G. magistro [illegible] afforismorum [illegible] si qualia oportet [illegible] [illegible] [illegible] per flebotomiam per [illegible] per vomitum per [illegible] per [illegible] per tussim per urinam per [illegible] quod perit [illegible] sunt purgandi vel evacuandi innaturales per farmaciam medicinam [illegible] sanguis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deportabat [illegible] [illegible] super herbas [illegible] applicans [illegible] sanguinem [illegible] [illegible] considerat quia sanguinem [illegible]

euacuabant iste herbe dedit naturaliter aliquibus gratia ex
perientie qui deprouisi fuerunt. Et sub quo licet medicina
in rerum natura sit tamen de ipsa tacere vtilius est sicut
animalia venenosa tacentur ab hominibus humanis in
tellectum // Ex hoc ergo concludo quod 4or sunt
intentiones propter quas dantur farmacia farmi
ta prima propter cacochimiam expurgandam 2a est
propter fortitudinem egritudinis 3a est ad distrahen
dum 4a est ad alleuiandum // De prima intentione
dicit ypo. 2o affo. a plenitudine quecumque egri
tudines fiunt sanat euacuatio // Duplex namque
est repletio scilicet in quantitate et in qualitate Que vero
est in quali fleubotomia sanat ut in commento illius
affo. Ubicumque cibus preter naturam intrat illic egri
tudinem facit Et in vel. quibuscumque farmacia
et fleubotomia confert etc. // Pro declaratione 2e in
tentionis quod secundum eundem modum sicut fleubotomia fit non
solum propter multitudinem sanguinis sed propter fortem
egritudinem ita quod purgatio propter multitudinem
alicuius humoris et fortitudinem impugnando
ut in triplici fortitudine egritudinum exem
plificat propter principalitatem particule ut in capi
te vel ventre percussio propter magnitudinem dis
positionis ut in vulneribus ita magnis et fu
tura indigent propter mala morigerationem
[illegible] // [illegible] declara
tur ibidem quod non indigent laborantes pur
gatione ut cum lyanteria superfluitatem euacuat
Si enim [illegible] ferat sursum inferius pur
[illegible] inferius iam affirmato et
cessante retinere per particularem causam aut proximam
euacuare melius est et bene non // Pro de
claratione 4e notandum quod ad alleuiandum debet sepe
[illegible] medicina purgatiua incipientibus egritu
dinibus iuxta doctrinam ypocratis in illo affo.
inchoantibus morbis siquid videtur mouendum mo
ue etc. Et hoc est verum de euacuatione mino
[illegible]
[illegible] erit res [illegible]
[illegible] qui sunt qui purgandi
cum medicinis conuenient conuenire patet [illegible]
ypo. 2a affo. quod ille qui circa umbelicum et
pectinem [illegible] fortes enim debent
[illegible] 6. in commento [illegible]
[illegible]
[illegible] superiores fortes non
[illegible] dicitur
quod pthisicos non ducere ad superiores purgationes sed
macros [illegible] cum formi
et non secundum radicalia et [illegible] ut notat albert
[illegible] aptitudo [illegible]
ut plurimum [illegible] que [illegible] Fuit
enim [illegible] Corpo
ra que in regimine sunt peccantia per multam et inor
dinatam comestionem et qui pauco utuntur exercitio
farmaciis indigent ut in primo de custodia sani
tatis dicitur et in 3a fen primi et qui assueti sunt
eam melius tollerant Et propter hoc dicit G. in
farmacorum usu Oportet ergo alicui tradere debentes
medicinam interrogare utrum si consueuit bibere
eam et qualiter se habeat cum ea eis. Nam si consue
uit bibere melius tollerat Si vero non consueuit scire
quomodo aliter assellabat dum erat sanus aut quando consueue
rit recipere medicinam si venter eius fuit bene obediens
et bene solubilis lenioribus et minoribus indiget
farmaciis Si vero durus et inobediens fortioribus
tales enim commotiones tollerant medicina contra

[illegible] necessarii Et ideo non sunt farmacandi nisi cum prouiden
tia // Primo ergo dico quod habentes cacerta vm
belicum calefactam et macram sunt fallaces ad inferio
res purgationes secundum Hip. ibidem // 2o corpora sana
non debent purgari quia cum medicina operatur non inue
niens sibi similem quia malum humorem cui proportionatur
vertit se ad carnem et humiditates radicales ad eas
colliquat Et similem sententiam vos habetis in 2a particula
affo. Sana habentes corpora uti farmaciis difficile
Et G. in commento illius affo. talia verba dicente
3o dico quod non sunt purgandi qui malo utuntur cibo
Intellige tamen quod sic quando sunt in habitu ut in lepra
confirmata ut patet in affo. 2e particule Sana habentes
corpora etc. ut est declaratum a Albertus bononiensis in recol
lectis suis super tinctura aureo de lepra vbi dicit
quod si mali humores nondum quando si sunt in habitu
corporis non est inconueniens purgare Immo necessarium
Quarto dico quod non debent purgari habentes
humores crudos et indigestos iuxta sententiam ypocratis
prima particula affo. Digesta medicari et farma
[illegible] non cruda nisi materia sit furiosa
Proquo notandum quod licet G. in commento dicat salam
materiam furiosam esse tote motus melius materia po
[illegible] furiosa tote sue quantitatis tote loci [illegible]
[illegible] Et propter hoc [illegible]
[illegible]
[illegible] Et hoc volunt hoc G. in commento illius
affo. paroxismos et consistentias declarant egri
tudines etc. Materie ergo descendentes de vna vi
[illegible] et non faciant impetum de vno membro
[illegible] nobilie facimus purgationem et euacuationem
Ille autem materie que sunt firmate secundum aliam particulam
non sunt mouende antequam digerantur Sed mo
uende sunt postquam sunt digeste nisi natura sit suf
ficiens ad expellendum tunc enim debemus auxilium
alicuius aut dimittatur ipsa operari propter hoc vere hoc dice
bat G. primo interiorum Solent enim passiones in
digent exteriori auxilio quia propter magnitudinem
nequit dirari natura vnde auicenna in cura putre
darum ingeniculi medicus est adiutor nature
et non impediens eam // Et G. in 3o tegni
omni vero corpori natura operante medicus vero minister
5to dico quod inanici non sunt purgandi nec
debiles et propter hoc dicit ypo. vbi indigentia non
oportet laborare Et auicenna dicit quod omni euacuationi
annexus est casus virtutis // 6o dico quod preparati
ad fluxum non sunt purgandi ut traulisi qui
cito a contraria capiuntur longa // 7o dico quod
pueri non sunt euacuandi per farmaciam quia
ut dicit Johes de sancto amando propter fortitu
dinem sufficientes sunt ad expellendum superflua
per insensibilem resolutionem Senes autem non
sunt purgandi quia debiles iuxta illud G. in
1a de custodia sanitatis nec aloe nec yera
pigra nec quicquam debet dari // Non tamen quod ali
qui dicunt quod dictum hoc intelligitur via conser
uatiua via autem curatiua hoc non habet veritatem
Et secundum hunc modum omnia que debilitant virtu
tem ut coytus sudores farmatie non sunt dan
de // 8uo dico quod non debemus uti farma
tia excessiua apparente exeunte in ano aut ex
coriatione vnde dicebat G. tercio tempore ante
aut intestinis incipientibus fleubotomare
sub ductione non conuenit vti // 9o dico
quod laborantibus non conuenit nec competit far
matum solutiuum quia satis in eis consumuntur
humores ex labore vnde tales ut dicit auerro
ys 5o colliget habent complexiones brutales et

[illegible]arcas qui ex fortib egritudinibus eua
dunt. Cum est istud ponit auic 4° p̄ma 3° ca°.
Decimo pregnantes nō sunt purgande q
pp̄ commotionem et dilacerationem ligamentorum
abortirent et hoc est verum nisi hoc fieret
rōne m̄e venenose de qua timeretur ne ipa
ad cor transiret vel ad alia membra principa
lia et nisi matrem et filium occideret // Ibidem
est verum si fuit m̄a faciens aborsum et tunc
secure fit a 4° mense usque ad septimum et cer
te hoc nō debet fieri cum quacumque medicina sed
cum certa et suaui. Ad 3m cum queritur cum
quibus medicinis sit facienda purgatio R. 6.
quod nō cum attractiuis sed cum familiaribus et
contras hoc dicit 6. m̄e usu farmacorum // Sciendum
quod nō secundum mesue et auic est 4or sunt modi
medicinarum laxatiuarum unde est ipsas [illegible]
attractiuas ut scamonea turbith. Alius
est ipsas virtute cōpressiuam sicut mirobol. Alius
est modus ipsas proprietate lubricatiuam ut mu
cillago psillij. verumptamen exemplificare
de eis est nimis longum ideo dimitto plures
exquisitam eorum pertractationem. Et quia tamen facere
familiarius vide summam mesue est sciendum quod
medicine simplices euacuantes coleram et
primo scamonea cuius dosis est a g° ins v. usque
ad xij. Consilium tamen melius est quod nō detur sic
simpliciter. Sed cum alijs autem medicinis misceri
pot et maxime medicine scamonee eiuntem
in estate. Reub. detur a ʒ. ij usque ad 4 //
Mirob. cit. nost a ʒ. iij. usque ad ʒ. j. lupula
fumiterre viole aqua casei succus ro. pru
na tamarindi cassiefist. usque ad ʒ. j. s. // Me
dicine composite sunt electuarium succi ro. cuius quantitas
est ʒ. j usque ad ʒ. s. Diaprunis diacito
nitom sed laxatiuum et electuarium de dactil. quem
dixi m̄eo licet ambas m̄as euacuet. Et est
alia reperitur laxatiua solum colore que narine
mo obmitto. Medicine simplices euacua
tes flā sunt turbit cuius dosis est a ʒ. j. usque
ad ij. Agarici ʒ. j. s. colloquintida a ʒ. ij. usque
ad iij. mirabol. kebuli ʒ. j. Composite sunt
balnea ʒ. s. electuarium ind. ʒ. s. benedicta. ʒ. s.
pille cochie ʒ. j. diacartam quam recepta sup
habuistis in c° de gutta quantitas est a ʒ. 4 usque
quod ad v. pille de agarico descriptione mesue
cuius quantitas est a ʒ. j. usque ad ʒ. j. s. ierapi
ga est que inter omnes medicinas nobilior est
alijs medicinis flā euacuat. Et diuersificatur
secundum eos. Vnde 6. ponit centum partes aloes et de
cinamomo et balsamo cassialignea azaro spica
croco et mastice singulorum an p. vj. Auic.
et mesue ad pondus omnium specierum ponunt pondus
duplicatum de aloe et est acuunt ieram cum
turbit et agarico et colloquintida in parua
quantitate. Aliqui tamen vigorant eam cum scamo
nea quantum de turbit [illegible] agarici et isto
modo pot dari in forma pillularum [illegible]
succo absinthij et quando datur in puluere cum aqua
ordei mellita dosis eius est a ʒ. j. s. usque ad ij.
// Medicine simplices euacuantes melanco
liam sunt sene cuius dosis est [illegible] ʒ. j. epithimi
ʒ. j. esula usque ad ʒ. j. epithimi [illegible]
[illegible] mirobol. indi polipodij usque ad ʒ. j.
lapis lazuli [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]

peralogodion ʒ. s. // Alius est puluis perpetuus
R. liquiritie ʒ ij. pulueris sticados confortati ʒ. s. epi
thimi ʒ. j. sene ad pondus omnium et fiat puluis
dosis est ʒ. ij. // Medicine euacuantes humores
aquosas sunt tartarum succus yreos cuius dosis est ʒ.
s. succus cucumeris agrestis lacticiniorum quod cōpo
sunt eius [illegible] Et unde ab eo rubricam et
aliqui dant ipsum pane radendo ipsum in vino
et dosis est ʒ. s. et faciunt mirabilia // Medicine
euacuantes omnes humores sunt iste R. conserue
ro. viol. boraginis an ʒ. ij. conserue buglosse
corticum citri conditi an ʒ. j. ʒ. albi ʒ. s. pulueris
diagranti ʒ. ij. diagridij ʒ. iij. turbit ʒ. 4 se
ne ʒ. v. panis zucc ʒ. x. ad eandem intentio
nem est diacassiafist. magistri thadei et est quasi
diacatholicon. R. cassiefist. lb. j. tamarindorum
4 ʒ. [illegible] manne ℥. s. sene polipodij an ʒ. ij.
esule ʒ. j. diagridij ʒ. s. an. [illegible] seminis me
lonum an ʒ. s. cinamomi ʒ. ij. sirupi viol. sirupi
ros an quod sufficit et fiat electuarium. dosis sit a ʒ. ij.
usque ad ʒ. v. et cassia simplex datur quando in
colatura ʒ. j. large dissoluta cum aqua primorum
et viol. Diasinicon euacuat solum m̄iam colicam
et flaticam et habeas ipsum pro optimo solutiuo
Et rubricam ponit mesue et vide ipsum et quan
titas ʒ. s. Ad 4m cum queritur quanta sit m̄e
[illegible] ypo. in p̄ma afforismorum
et m̄e quod quando euacuantur que peccant et
dum euacuari patientes bene ferunt et eis confert
Contrarium vero importune. Ego autem dico quod
quantitas humorum peccantium egrotantium sunt regula
torum mensure et ad hoc contemplandum est tempus
regionem et etatem ut ypo. ibi dixit. // Dop
[illegible] [illegible]
ut in 4a afforismorum ypo. est et in vj epidimiarum
et rabi moyses in hoc conuenit. Et tutius est quod
sub site quod totum exquisite euacuare et me
lius est multiplicare vices quam quantitates Et
causam assignat Auic quia illud parum quod
dimittitur multorum resoluitur // Conicetur
ab aliquibus quod parua quantitas euacuationis
sit lb. iij. magna euacuatio sit xij.
Ad 4m dubium cum queritur quale sit tempus
euacuationis Respondetur quod hora est duplex scilicet
[illegible] et electa. [illegible]
tempus et hic est m̄a peccans aut est furiosa
aut magna aut in loco periculoso aut faciens
in corpore talia quod nō detur induitias ut
[illegible] dictum in de fleubotomia ut patet 4° affo
[illegible] In morbis acutis medicari [illegible]
si expedit differri enim in talibus malum. Hora
electa euacuationis est post digestionem [illegible]
euacuatio nō competit incipientibus [illegible]
[illegible] euacuatio [illegible] fiat m̄a in principio [illegible]
[illegible] est ex vi morbi et ex malitia
[illegible] nō euacuatur regulariter nisi m̄a sit di
gesta et quando euacuat possumus autem in principio euacuare
que euacuatio fit per modum cuiusdam allevationis
per quem modum in inchoantibus morbis siquid bibatur
in ouendum moue in statu silentium habere me
lius est // Tempus excessiue calida et excessiue
frigida sunt euitanda in purgatione Quia sub cane
[illegible] purgationes sunt molestie sunt enim [illegible]
[illegible] versus principium augusti Eligendum
[illegible] lunaliter sane de luna usque ad plenilu
nium [illegible] de secundo amando eo quod tunc mo
[illegible] sunt in maiori motu et preparatione

quod est necessarium in farmacando et sic in sig
nis humidis est farmacare bonum ut sunt
cancer scorpio piscis libra et causa in as
trologia est nota // Ad Galienum cum queritur
de regimine quod convenit purgationi dicendum quod
hoc regimen recipitur triptitum scilicet in regimine
ante purgationem et in regimine in purgatione et in
regimine post purgationem De primo dicit ypo.
quod antequam detur medicina corporibus oportet fluxabile facere id est di
gerere materiam et eam mollificare et aperire vias
ut precepit Galienus in quinto de cibariis assolet // Digeritur
autem materia colerica cum rebus frigidis ac tinnis
ut cum endivia scariola lactuca rostro por
cino acetosa et cum vino malorum granatorum
acetosorum et aqua et seminibus frigidis maioribus
et minoribus et sic de aliis // Composite autem
medicine sunt oxizacara sirupus simplex ace
tosus sirupus de nenufare et de endivia etc.
Digeritur materia fleumatica cum quibus radicibus
et cum calamento pulegio ysopo maiorana sa
turegia menta et cum aniso maratro carvi
[illegible] spica melle et aceto squillitico
Composite sunt oximel [illegible] de
radicibus oximel squilliticum sirupus de ysopo
et sic de aliis compositis a mesue // Digeritur
materia melancolica borragine buglossa fumo terre
[illegible] cum ceterach et epithimo ta
marisco et cum timo et epithimo et cum cap
paris et vino aromatico // Composite sunt sirupus
de fumo terre sirupus de buglossa et sic de
aliis Et ad secundum forte solvetur venter et mol
lificetur antequam solvetur Et si fuerit constipatus
cum clisteribus mollificetur // Quantum ad
regimen quod convenit in purgatione [illegible]
est quod assumpta medicina [illegible] non [illegible]
mat et ad minus quousque fecerit aliquantulum opera
tionem Et faciendum est hoc cum fricatione extre
mitatum et masticatione pomorum vel pi
rorum vel odoratione panis infusi in aceto
Secundo cavendum est ne super ipsam dormiat
nisi ipsa fuerit in substantia solida tunc enim dor
miendo est parum cum autem operatur non dormiat
nisi velit ipsam constringere et ypo. quod as
fortius hoc ulcimum voluit Tertio post accep
tionem quiescat ut ipsa anima comprimitur quo
usque incipit operari et tunc moveatur et
incedat paulatim et hoc [illegible]
fuit [illegible] ad operandum [illegible]
[illegible] cum quis bibit [illegible] // Quarto
quod si medicina non educat et non faciat no
cumentum dimittatur Si autem adderet aliqui
timoris melius esset quod fiat clistere quam quod detur
alia medicina nam ut dicit avicenna duas
medicinas solutivas administrare in eadem
die timorosum est et esse conventione
Quantum autem ad regimen quod convenit post
purgationem consulit Galienus potare vinum haus
tum ptisane Aliqui dant aquam ordei alii
qui dant brodium carnis et alii brodium
pulli Et quoniam cum voluerit comedere stomachus
ex medicina est supercalefactus et alteratus
et debilitatus bonum est ut antequam sumat cibum
ut ipsi [illegible] de sicco aliquo stiptico
Comestio autem debet esse moderata et minor
solita ut proportionetur patienti debilitati

[illegible] et [illegible] secundum quod nil erat ordinetur quod
[illegible] post remotionem cause alterandum est
[illegible] que remansit ex regimine

Vomitus est purgatio per os et cum medicina
vomitiva // Est autem auxilium curativum
[illegible] principaliter purgans stomachum
et per consequens alias partes // Et avicenna dicit quod valet
in egritudinibus ut epilensie mania et
passionibus renum et vesice // Vomitus namque
ad conservationem sanitatis iuxta sententiam Galieni in quinto
de [illegible] dicentis [illegible]
qui [illegible] vomitum sin
gulo mense facere consulebant Hii quidem semel
sufficere existimabant Hii autem bis facere dig
[illegible] autem ipsum tollerare [illegible] fortes
[illegible]
Provocatur autem vomitus tripliciter debiliter
fortiter et fortissime Debiliter provocatur ex
potatione aque calide et olei deinde tangatur
cum digito et hoc sciunt vulgares Fortiter
[illegible] provocatur vomitus cum decoctione solis
et [illegible] seminis [illegible] seminis [illegible]
[illegible] autem est per decoctionem rafani // For
tissime fit [illegible]
[illegible]
[illegible] et melle
[illegible] cum aqua [illegible]
et postquam compleverit [illegible] os
facies cum aqua [illegible] medat
cibaria levia et confortativa [illegible]
tive bonorum chimorum

Clistere sive enema est medicamen
nobile [illegible] ad expellendum super
fluitates que sunt in intestinis // Primo
[illegible] totius corporis Et propter hoc supplet vi
ces medicinarum habet autem securitatem quod non
transit per os nec per nobilia membra Quedam
[illegible] passionibus [illegible]
intestinorum et superiorum membrorum Est autem
[illegible] mollificativum et fit ex
decoctione malvarum et furfurum aut ex deco
ctione que sit pinguis vel capitis arietis
Aliud est mundificativum et fit ex decoctione
malvarum furfuris mercurialis aut branche
ursine aut ex cassia et pera et cum salo et
oleo Aliud est constrictivum et fit ex rosis
balaustiis et cum plantagine et cum cepe
[illegible] cum albumine ovorum Aliud est reso
lutivum ventositatis et fit cum decoctione
anisi maratri et baccarum lauri cimino et
ruta et ex oleo eius et vino et est mirabile
et sum expertus et in mala complexione frigida
intestinorum et in ventositatibus possumus
et ponere [illegible] et est solutivum et facimus cum
quis per superius medicinam solutivam non re
tineret et evacuatio esset necessaria et fit ex
dyafinicone vel ex alia medicina in bro
dio dissoluta vel in alio liquore Clis
tere autem solutivum et mundificativum debet fieri ante
comestionem Alia autem duo possunt fieri omni hora
Cum autem fiat clistere curvet se patiens
super genua sua et teneat os apertum et post
iniectionem [illegible] et vertat se super
locum doloris et teneat ipsum per unam vel per
duas horas Et recordare quod in componatur de sale

qm̄ illud est quod educit qua virtute expulsiua [illegible] sine mordicatione

Suppositorie fiunt de [illegible] digiti de melle cocto cum [illegible] de m[illegible] ungunt cum oleo et alij [illegible] modicum de salgema Et alij incorporant [illegible] [illegible] et formas [illegible] [illegible] fiunt de fi[illegible] agrimi [illegible] to [illegible] Fiunt etiam suppositoria ad te [illegible] [illegible] fiunt feces [illegible] et de [illegible] ventris et de [illegible] suppositorijs [illegible] multa alia [illegible] ponere et narrare [illegible] audientibus [illegible] pro [illegible]

Postquam ista necessaria vlia et necio medio sunt posita et ordinata restat modo facere mentionem de fractura ossis et dislocatione. Et primo nota quod fractura est solutio continui facta a re contundente Et propter hoc habes differentiam inter solutionem istam continui et inter illam que vocatur incisio de qua incisione facta est mentio in primo libro Prima namque facta est a re contundente ista facta est a re incidente // Item namque fractura quedam est simplex quedam composita Et que est simplex quedam est transuersalis Quedam longitudinalis Et ut dicit lanfrancus quelibet istarum est duplex quedam completa [illegible] et totaliter frangitur Et quedam est incompleta ut quando [illegible] [illegible] quelibet istarum est duplex [illegible] [illegible] [illegible] nodatione ossis male assoldata. Et [illegible] fracturarum quedam fit in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] circuitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

vt in coxa. Primum iudicium quod si fractura fuit prope iuncturam difficilius [illegible] quia male potest ligari ut in plurimum morbus in ea est remanet difficultas ut experimento vidi et est durus // Tertium iudicium est quod fractura cum dolore et [illegible] et carnis trituratione et fistula est [illegible] illa non potest bene [illegible] fuerint correcta // Quartum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] differentes quare male potest membrum in sua equalitate seruari et istud iudicium vero experimento sepe vidi // Quintum iudicium est quod fractura quanto magis moratur ad restaurandum tanto deterior est quia indurata et replet spatium illud aliena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum aqua calida [illegible] [illegible] fuit [illegible] sanguinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Nunc documenta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

to assiland ¶ 10° [illegible] heat locu in quo mebru
bn situet ¶ 9° heat cordam suspensam sup
lectum aut aliud quod ad appodiand valeat et
ad eleuand se cum uult assellare aut se re
uolue aut se erige ¶ 2m documentum est
in tpe equationis sint duo ministri et unus te
neat et trahat membrum ab una extremitate
et alius ab alia donec ut ptes eminente ex
tendant Et si queniente cum manibus membrum
no pot extendi extendat cum organo ut
nos docuit ppo. ¶ Organum aut ut credo
est toreular un posit ligis pedibus vel mani
bus un alti membro cum toreulari trahunt
et extendunt membrum ¶ 3m documentum quod
equatio que fit p ligatura et p situationem
fiat facile et indolorose ¶ Et 10 6. dicit Eli
get unusquisque discretione plusmare et sup liga
re et depone sm modum et figuram indolo
sissimam ms enim est cum ita destructionis me
bri quantum dolor qui prouenit ex nimia str
[illegible] et [illegible] repositum ¶ Ligatura que
est remissa no tenet ossa que vero fortis est
restricta dol grat et spin qui dat vitam
no pmittit venire ad membrum sit ergo liga
tura mediocris Et no quod multos vidi extiose
nari ex [illegible] ligatura ¶ Fascie aut tres de
bent ee in ligando fracturam Pma [illegible]
ee de loco fracture ascendendo que est mater
descensus prohibitiua ¶ 2a debet ee [illegible]
loco descendendo que est meri expulsiua
custodiunt simul et roborant quod fractura
absque inflatione fiunt ¶ 3a est ad [illegible]
[illegible] et [illegible] ut aut ma no fluat [illegible]
[illegible] ibi ¶ Et ras dicit quod in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
duplicit pmo quod sit indolosa situatio Alia
est quod periculosa sm consuetudinem situet et ista
de causa inventa fuit suspensoria et capsula
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad frac
[illegible] ¶ Et no ut dicit
[illegible] dies ee festina in remutando
¶ [illegible] mentum est de tpe remuta
tionis [illegible] no fiat si assistat quod frac
tura [illegible] ut nil sinistri [illegible]
gat usque ad 14. dies vel iij. quanto enim tar
dius tanto melius ut dicit ras ¶ Si aut du
bitares de restificatione sic quod rastificatio no sit
bona .i. tempus denique potes remutare quod ad
porus no est regenerata et tunc quod rastifica dele
rastificet Si aut accidit dolor aut pruritus
aut accidit ipm apa in 3o die vel alia remu
tatio ut dicit Aurel Si aut ista no fuerint
no lz solue [illegible] ¶ [illegible]
documenti [illegible]
[illegible] incipit circa octauum vel nonum diem
[illegible] 6. dicit ¶
nutrire enim oz corpus cibarijs enchimis
et nutritiuis ex quibus [illegible] consueuit [illegible]
[illegible] viscosus ex quo oz [illegible]
[illegible] est [illegible] frumentum [illegible]
[illegible] pedes et ventres et capita
[illegible] decocta et vinum [illegible] grossum [illegible]

aut se ab omni re que adhuc sanguinem et ipm
subtiliat ut sunt allea sepe sinapis spes [illegible]
et silia un ras dicit oz in cibis subtiliare [illegible]
a principio quod p aliquot dies et vinum [illegible]
approximare debeat et venti debet solui et
plerumque debet fieri si fuit fortis et hoc totum in
tellis ad prohibend apa postquam secus fuit de aps
temate ad regimine quod consueuit ubi reducatur
¶ Visis et declaratis documentis venio ad inten
tiones quas in fractura debet habere [illegible]
P pma que in ossibus extra aplet [illegible]
membri extentione et ossis depssione [illegible]
Flexa ergo depssione indolorose [illegible]
capita ossium ad nalem situm reducantur [illegible]
[illegible] et [illegible] ligatura Iste tm
[illegible] diuersi quam aliq
[illegible] in [illegible] ibi et
ligant [illegible] dierum et no [illegible]
ut [illegible] documento dictum ¶ Aliqui immedi
a primo [illegible] et [illegible]
pa vel panno lineo applicant et desuper
[illegible] et assellant ut fuit theodricus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible] modus melior quam [illegible]
[illegible]
[illegible] in 2o ut
[illegible] membrum conforteti
et ad suas [illegible] reducatur ¶ Prima ergo
sic aplet fractura equata p ministros cum adhuc
tenetur membrum extensum balneatur stuppa vel
panno lineus in albumine permixto cum oleo [illegible]
[illegible] ascendendo et descendendo pluries
tm sup fracturam stringendo plane tm et in
dolorose ligetur Facta pma ligatura desup
ligetur panno duplicato aut stuppa infusa in
albumine p [illegible] aliqui balneant petiam vel stuppam
in aceto Et apponunt sup pma ligatura [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] libro
dictum fuit de [illegible] ¶ [illegible]
infirmus ad quiescendum in loco [illegible]
suis appodiamentis situetur [illegible] aut [illegible]
[illegible] et [illegible] possibile [illegible]
et [illegible] sibi regimen subtile et hoc totum
fit ad prohibend apostema De ventre aut
in primis diebus [illegible] si fractura in membris
fuit inferioribus no curetur nec ad hoc insistatur
causa est no [illegible] motionis fiat dolor in
[illegible] aliqualis motio no aut remittetur
[illegible] x. vel xv. dies si fractura fuit ma
le [illegible] et ita aplet pmus ordo ¶ 2us ordo
sic aplet post octaua vel xia diem quod ma pori
incipit venire et post p sedationem doloris
[illegible] membri
ligatura [illegible]
tanet Et si est aliquid ad reparand [illegible] et
supponatur emplm de farina volatili et plu
ribus constrictiuis et albuminibus ouorum et extensum
sic in panno desup apponatur et ligatur cum
pma fascia preparatione et strictura fiet ma
ior et abum circa regimine ingrossetur et si
est necesse liniatur venter et ita remutetur de
nouo in nouem diebus aut [illegible] quousque os
sit in poro ligatum quod fortis p tactum et per inflatura

[illegible] tempus sue firmationis // Post ordo est ut
membrum de 3° lavetur cum vino salito decoc. ro.
et absinthij lavetur et cum bona stuppa infu-
sa in vino albo et expressa et cum duabus astellis
aut tribus ligetur et tunc membrum ad oppone(n)ce so-
litas caute et paulatim reducatur et in fine
si est necesse cum exicerato vel cum dyaleca dul
ceret / [illegible]
tia sunt ut si est dolor aut apostemia ante
om(n)ia primo si est ligatura dissolvatur et cum
lana oleo et aceto et alijs [illegible]
dijs cedetur et non ligetur [illegible]
fuit medij membri et [illegible]
[illegible]
[illegible] est Si aut [illegible]
[illegible] ligatura et cum aqua salsa [illegible]
cum unguento albo aut populeone inungatur [illegible]
ligetur ut prius Si vulnus fuit factum a principio
aut post propter extr[illegible] [illegible]
[illegible] sanatur ut fuit [illegible]
[illegible] Verius
fractura [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Si [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] bismaluo [illegible] p xv [illegible]
[illegible] extendendo cum vite ad utrumque [illegible]
expellendo cum genu frangatur et ingeniose
equetur et ut dictum est prius Si aut fuit
antiqua et porus induratus iuxta consilium om(n)ium pro-
rum dimittatur / Si fuit attritio et timetur
membri corruptio scappelletur et ut dictum
est hec de fracturis universalibus sufficit
De longitudinalibus eodem modo procedatur

Os nasi quando frangi[tur] [illegible] unde vocem et vel
voce percussionis ut [illegible] et li-
gna aliqua non pono / [illegible] ossa nasi
sic corrigitur ponat magister [illegible] in naso
et elevet ipsum os et si cum digito sic non potest
ponat in naso lignum rotundum et quod [illegible] loco po-
natur primo stuppa infusa in albumine ovi et olv-
ro et farina volatili et pulvere constrictivo et
super loco ponatur os namque nasi speratur quod in 14 die
[illegible] ligatura [illegible]
multi modi dicendi // Primo dicit lanfrancus
quod ligatura fit cum duabus ligaturis [illegible]
una fit sub naso alia aut fit super nasum ad re-
nendum medicinas / Rogerius et guil. [illegible]
cum binda incisa per medium sic quod nasus pos-
set [illegible] et ligatur retro caput / [illegible]
hoc totum reprendit et dicit quod staret melius sine
ligatura quia si ipsa sit nimis stricta nasum
difformabit Si laxa nullum prorsus profi-
cit in sopno non potest nocere expressione vel ex [illegible]
sione vel motu inordinato. Et istis non obsta-
tibus dicit quod ligetur de sub subtus et non super [illegible]
aut de illa discordia parum curo quia in facie non
potest dari certa regula de ligatura [illegible]
tum quod quis faciat prout quod per suum ingenium
melius invenire potest / Aliqui aut ponunt
bonam cuffiam et illi cuffie ligant fascias naso

applicatas et iste est bonus modus

Disruptio fit in mandibula inferiori et
cognitio est facilis et in hoc conveniunt omnes
[illegible] alii auctores quod fractura fuit cum digitis
positis inter os patientis reducatur et semper cum illo
digito impone gibbositate apparente in interiori
ad exterius et cum altera manu de foris equa ipsam
decenter usque ad equationem naturalem // Hec aut co-
nectio cognoscetur et equatio mandibule per equa-
tionem dentium qui sunt in ea / Si aut man-
dibula sit totaliter fracta separata eodem modo fiat
et reducatur ad dispositionem naturalem // Dentes aut
infirmi cum sanis ligentur cum filo incerato de
argento aut auro // Si non timeres de apostemate
calido tunc pone cotum vel lanam succidam in albumine
ovi et oleo ro. Deinde ligetur prout quod melius poterit
[illegible] Si vero apostema calidum non times ponatur
statim emplastrum de farina volatili molendini con-
fecta simul cum pulveribus [illegible] dictis de quo pone
desuper pannum duplicatum et super pannum pone ca-
tellam prout quantitate mandibule aut pone astel-
lam de solea corij et dimittatur nisi accidat
apostema calidum vel dolor intollerabilis vel pruritus
et si aliqua istorum acciderit [illegible] in calo
[illegible] ad emplastrum vel ligaturam [illegible]
[illegible] Si aut reductio non fuit bene facta
reducatur et ligetur modo dicto / Ligatura fit
[illegible] incipiendo retro collum revertendo [illegible]
auribus retro caput reducendo ligetur in fron-
te Et si fuerint necesse plures revolutiones
fiant per eundem modum donec ligatura fuit firma
Si aut ibi essent frustra ossis separata tunc
studeas in extractione eorum prout modo tibi pos-
sibile et ad illud [illegible] Et si [illegible]
[illegible]
[illegible] Cibaria sint
sint sorbilia ne ipse gravetur in masticando
[illegible]
[illegible] 20. [illegible]
[illegible]

Furcula pectoris [illegible] frangitur ad extra
[illegible] significatio non occultatur
sensui prout tactum cum manu in fractura [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
aut facta ex panno vel lana et extenue [illegible]
[illegible] ad costas deveniat vel illis approximet
[illegible] fracture [illegible]
pone emplastrum [illegible] de farina molendini
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] firmetur ut dicit alii. Si
aut fractura sit [illegible] reduc ipsam [illegible]

Pone genu in medio spatularum et trahat fortiter humeri ad posteriora et tunc manu reducatur patiens ad terram et vero spatulas ponatur pulvinar rotundum aut gibbosum et premantur fortiter humeri ad terram. Et tunc cum manu reducantur fractiones. Et si per hunc modum reduci non potest aliqui unge corium cum visco et fiat in fracturis costarum. Et violenter elevando manum reducantur. Et si infirmus sensit punctionem aput statim cum digitis tunc sciatis quod est ossis fractura [illegible] preparate ad extrahendum. Et primo scinde ut [illegible] brinus sup costam. Depssum et extrahe ipsum [illegible] si retinetur ex aliqua parte tunc incide ipsam et [illegible] sifhat ne aliquo modo rumpatur. Et si sutura fuit magna aggrega eam cum sutura et in carna eam [illegible] dico quod talia non fiunt si [illegible] [illegible] permaneat [illegible] supine [illegible] [illegible] [illegible] de nocte tene [illegible] vij dies [illegible] vel dolor [illegible] [illegible] [illegible] rectificatio [illegible] die [illegible] tempus aut sui firmationis est 14 dies ut dicit albucasis.

Fractura ossis spatule quod est iuxta quod est ad extra eius signum manifestum est [illegible] ut ad extra se reducatur isto modo pone pulvinar magnam factam de stuppa vel de lana vel de alia re ut tibi placet et pone ipsam sub ascellam deinde comprime cubitum usque quasi ad costas et tunc cum manu aeques ipsam fracturam et ligaturam facies firmam et pone a[s]tellas de [illegible] lata trium digitorum. Sit autem [illegible] secundum necessitatem [illegible] [illegible] farina volatili vel appositio [illegible] cum oleo ro. In [illegible] tamen [illegible] tione ponatur emplastrum de farina [illegible] non moueatur nisi de vij diebus [illegible] si fuit aliquid ex dictis in precedenti capitulo. Si aut fractura fuit ad intra et isto modo non posset reduci fac ut dictum est in [illegible] capitulo per omnia et in omnibus que recurre ad ipsum [illegible] fuit opus. Tempus aut firm[illegible] [illegible]

Dicit aucto[r] aut[em] pauli quod ossibus spondilium raro accidit fractura sed in pluribus accidit eis attritio. Albucasis dicit tamen opp[osi]tum [illegible] possima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad nervos procedentes a [illegible] aut ut dicit albucasis venit ad paralisim manuum et hic si contusio vel fractura fuit in parte superiori sequitur paralisis pedum [illegible] nervi nucham a nucha oriuntur superiori nervi autem pedis a parte inferiori oriuntur. Et ego multos vidi paraliticos qui cum paralisi sua sunt mortui. Et si accidit ego mensi voluntaria [illegible] gressio mortale est ut dicit albucasis. Non credo debes [illegible] [illegible] [illegible] accidit [illegible] [illegible] [illegible]

illis pone super ipsum aliquod de emplastris confortantibus et exsiccantibus et stringe locum cum ligamentis et precipe infirmo quiete et situm super partem in qua minus dolet

Ultimum os caude frangitur sepe et signum est manifesta reducatur ergo isto modo sitinet infirmus sit et tali modo quod minister posset intromittere pollicem sinistre manus in ano [illegible] dext[e]ra ipsum supposit[a] [illegible] Hoc pacto pone super locum em[plastrum] [illegible] deinde de farina volatili et si illud [illegible] tibi accipiatur farine flos [illegible] et aliis dictis fiat emplastrum et al[iis] [illegible] apponant et fiat ligatura secundum [illegible] tate tui et tui [illegible]

[illegible] amat ut [illegible] sint [illegible] oleo ro. et ligetur [illegible] istelle cum hoc vel [illegible] tatione ponatur em[plastrum] [illegible] farina volatili. [illegible] modus est [illegible] omnibus. Si autem fractura fuit prope humerum tunc stringe cum eo. Et similiter si fuit prope cubitum. Sit a[u]tem fascia huius membri quatuor digitorum de quibus omnibus feci mentionem in primo libro capitulo intitulato de fasciaturis. Non aut solvatur nisi in v. vel septimo die nisi fuit impedimentum de accidentibus sepe dictis sicut est dolor apostematis [illegible] Si aut videris membrum [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] ctione cum emplastro cum astellis usquequo non fueris securus de apostemate. Et quod super locum pone que prohibet apostema calida sit lana succida balneata in oleo ro. vel mirtino [illegible] [illegible] De adiu[torio] [illegible] [illegible] firmatur aut in 40 diebus

Brachium est compositum ex duobus ossibus que duo focilia nominantur quorum unum est parvum et est illud quod sequitur pollicem. Aliud est quod est magnum et est illud quod est positum sub digito parvo ab inferiori parte. Quandoque aut frangitur unum solum quandoque magnum aut parvum quandoque ambo franguntur. Verum est tamen quod quando focile parvum frangitur rectificatio et sanatio est facilis. Si aut frangitur magnum sanatio est difficilis. Si aut duo simul franguntur sanatio adhuc est difficilior. Si aut frangitur focile parvum

ut supra est. Deinde tunc est necesse ut equies ipsum
et extensio parva sufficit. Et si magnum focile
fuit fractum equa ipsum cum extensione maiori et
si sint ambo focilia fracta tunc extensio debet
esse maior valde. Modus autem utriusque fracture et
restaurationis eius ut deinde est de fractura
ipsius adiutorii. // Nota tamen quod quando fit fractura in
uno focili solum sufficit minor astellatio quam quando
ambo focilia franguntur. // Sit autem strictura
in loco fortior in loco fracture. In aliis autem
locis remissior. Et quanto a fractura plus [illegible]
dit tanto sit levior. // Nota tamen quod cum fractura
est alia solutio continui et tunc debet esse cautus
in ligando quando foramen debet dimitti ap-
tum ut sanies et virulentia possit [illegible]
[illegible] omni die [illegible] modo [illegible] et [illegible]
in fractura. Et in figura membri aliquod
frustrum ossis non tamen separatum ab osse tunc stude
ad reparationem et ad reductionem eius ad suum
locum. Quod si frustum separatum fuit [illegible]
[illegible] et non est [illegible] in [illegible]
tunc necesse est ut mordat super ipsum et [illegible]
hatur. Unde non bene quod [illegible] esse [illegible]
ea que accidunt cum fractura et [illegible]
[illegible] accidunt [illegible]
[illegible] et [illegible]
et dolor et pus pruritus et superfluitas [illegible]
et [illegible] eius in equalitate et [illegible]
Et si bene consideres de [illegible]
[illegible]
[illegible] ad partes superiores [illegible]
datur ad collum latitudo ligaminis cum quo
fit suspensio secundum quantitatem que totum bra-
chium comprehendit quando si neglexerit [illegible]
[illegible] tortura non evacuabitur [illegible]
[illegible] se infirmus ab omni motu [illegible]
[illegible] suum dormiat [illegible] aut in 20
aut 24 diebus aut plus

O[illegible] manus [illegible] et [illegible]
cadit fractura quando [illegible]
de [illegible] separatio. // Quare dicunt alii quod [illegible]
manus super tabulam [illegible]
do reducatur et ita in fractura et quando im-
pletur et ligentur et astellentur quiescent. Et quando
vola manus impletur et digiti [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
in membris aliis fiat ut deinde [illegible] in aliis capitulis

F[illegible] costarum et furcule [illegible]
[illegible]
[illegible] et in modo curandi [illegible]
deinde est de furcula [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] qui frangitur et [illegible]
[illegible]
sputum sanguinis et tussis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

De fractura et cum oleo et lana et pulvere
et ligamentis curant. Rogerius autem cum
manibus operatur linitis cum aliquo visco [illegible]
cum manibus equat. // Lanfrancus [illegible] ut Ro-
gerius nisi quod precipit quod patiens in tussiendo [illegible]
[illegible] constan[illegible] ad [illegible] et in hoc [illegible]
brium. Et pono illam distinctionem quod fractura
aut est ad intus aut ad extra. Si fit ad extra [illegible]
[illegible] primo facias [illegible] de [illegible] et [illegible]
ventris facias et ipsum teneas [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] super costam [illegible]
[illegible] aliis glutinativis
[illegible] de corio et locum
farina cum [illegible] longa et deinde in fine dulcora
[illegible]
[illegible] manibus
linitis terebintina prope ignem aut aliquo visco ap-
plicato super partem depressam trahas [illegible]
[illegible] et retentione anhelitus patientis
[illegible] eleves et si est necesse apponas ventosam.
[illegible] docet [illegible] et costam
elevare super partem aut in primis tribus diebus
aut 4or ad sedandum dolorem et ad prohibendum
apostemationem oleum rosarum [illegible]
et stuppis applica et leni ligatura ad re-
tinendum solum medicamen. Hugo [illegible] vero [illegible]
emplastro de farina fabarum et melle regatur et
in fine dulcoratur cum [illegible]
[illegible]
[illegible] firmatur

Q[illegible] qui frangitur [illegible]
[illegible]
[illegible] regimine eius regatur modo dicto in
fractura adiutorii et [illegible] ad [illegible]
[illegible] in fractura
[illegible] claudicatione ut [illegible]
dicunt [illegible]. Reducitur autem sic resupinetur
in [illegible] et sint duo
[illegible]
[illegible] et equet fracturam. Deinde impleatur
cum [illegible] et astellet [illegible]
[illegible]
Alii autem dicunt quod cum [illegible]
[illegible] impleatur cum farina [illegible] et
aliis [illegible]. Et [illegible] sit [illegible]
[illegible] in fractura adiutorii. Et si
fuerint [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] situetur pes modo decenti
[illegible] in loco plano et ap-
podiant ipsum hinc inde cum pannis et
stuppis. // Alii appodiant eum cum paleis lo-
gis longitudine pedis involutis in linte-
amine [illegible]
tellis usque ad pedes ponunt ipsum [illegible]
appositione in capsula ligant [illegible]
[illegible] et dimittunt ipsum descendere et dicunt
quod [illegible]
rectificabitur. Removetur die septimo [illegible]
[illegible] firmatur in 40 diebus

T[illegible] tibie sunt duo ossa quorum unum
est magnum et vocatur focile maius
alterum est parvum et vocatur focile minus

et quia frangitur alterum eorum tantum et fortasse franguntur ambo simul. Et si frangitur os parvum fractura est facilior quam si frangatur magnum et si ambo franguntur difficilior est quam si unum frangatur hoc totum patet. Cura huius fracture secundum similitudinem et fracture brachii et per omnia procedas ut ibi dictum est et in omnibus facies situes ipsum in capsula una que tendat a genu usque ad pedem. Nota tamen quod quando frangitur focile maius tibie declinat ad [illegible]teriora

Rotula in genu raro frangitur secundum in pluribus monetur. Si autem frangatur ut dicit [A]lbucasis cum digitis reducetur et equetur secundum suam figuram et emplastra modis dictis et astella cum astella de corio rotunda. Deinde liga et quiescat ibi et remitta de 6° in 6um dieta sit ut tibi placet.

Rasetta pedis est raro frangitur difficulter est curatu[r] ut dicit Avicenna et sepe adducit accidentia mala. Et Albucasis dicit quod restauratur isto modo ponendo pedem patientis ad terram. Deinde suppone pedem tuum calcando fortiter. Deinde emplastretur cum astella lata de corio et bene equetur cum mamillis et concavitates. Remittetur de 4° in 4um vel de 6to in 6um. De quando digiti pedis franguntur restaurantur sicut dictum est de fractura ~~digitorum~~ digitorum quare illuc vide cum opus est.

Dislocatio ut dicit Avicenna est egressio ossis a suo loco naturali in quo est [illegible] corporis et figuram membri vel [illegible] quod quidem dislocatio [illegible] est quadruplex. Una est sermina alia est [illegible] ut [illegible] est [illegible] alia est [illegible] ut infectione dentium alia est appositum ut in tabula pectoris alia [illegible] ut [illegible]. Circa hunc [illegible] motus sive [illegible] quod non est dislocatio ut dicit [illegible]. Dislocationum autem quedam est completa in qua totaliter exit os a sua iunctura quo vocatur dislocatio. Quedam est incompleta in qua non totaliter exit os que ab aliquibus declinatio et contortio. Quedam non exit [illegible] sed elongatur ligamentis et elongatio ligamenti dicitur. Modi dislocationum sunt quattuor secundum antiquos propterea extra et intra. Et cum hoc alia est simplex et quedam composita quedam cum vulnere quedam cum dolore. Quedam cum apostemate. Quedam cum vulnere quedam cum duritie. Nota bene quod ab omnibus istis differentiis sumitur indicatio curativa. Et non est quod dislocationum quedam est facilis sicut dislocatio manuum et quedam difficilis sicut dislocatio digitorum. Signum autem dislocationis est eminentia in una parte cum concavitate in alia parte et cum hoc motus membri est difficilis. Cum ergo accidit dislocatio videas si est simplex vel composita si simplex fiat reductio. Si composita curetur alia egritudo secundum dicta. Cause dislocationis quedam sunt extrinsece ut casus et percussio. Quedam intrinsece ut humor mucillaginosus in iuncturis generans. Signa autem harum que sunt que sumuntur a subiecto inherentibus

ut a compositione que non cum habet eminentia et concavitate per solitum et hoc ex parte opposita. Quedam sunt signa ab accidentalibus inherentibus ut a dolore et operatione et motus difficultate. Que quidem signa per comparationem ad suam sanam comparem iuncturam cognoscimus. Iudicia sunt ista. Et primo iudicat [illegible] dislocationes composite cum vulnere [illegible] sunt difficiles et periculose [illegible] remanet periculum [illegible] locatio antiqua et indurata [illegible] et quasi impossibilis ad curandum et ideo quanto citius erit possibile festinet ad restaurandum. 3um est quod dislocatio in qua franguntur magne concavitates ossium est pessima. 4um est quod qui cum dislocatione molestantur restaurantur et rursus resilit habent mucillagines in iunctura. Nota propter [illegible] periculum. Avicenna dicit cui cubitum a sciatica molestatur vertebre resilit foras et rursus incidit in loco suum habent mucillaginibus sunt pleni. Et in penultimo dixit. Cubitum a sciatica molestatur si vertebre resilit foras huius arescit si autem vivunt. Modum autem urendi dicit Albucasis cum instrumento circulari. Et est vidi unum sciaticum in quo os scie erat resilitum et os devenit ad putredinem et mortuus fuit ex illo. Nota cum quando in reductione auditur est strepitus ossis intrantis et ut sic quando naturalis comparata suo membro compari tunc arguas reductionem. Cura generalis dislocationum premissis aliquibus documentis dictis in doctrina fracturarum quibus omnibus restaurationi fracture et dislocationis habent 4or intentiones. Prima est iuncture reductio. 2a est iuncture reducte firmatio. 3a est ab apostemate et dolore defensio. 4a est accidentium correctio. Prima completur per extensionem iuncture et [illegible] eminentie et concavitatis repletionem. 2a completur iuncta iunctura cum oleo rosaceo et applicatio [illegible] uo gravi. Et applicentur stuppate aut panni multipliciter plicati in albuminibus ovorum intincti et si est necesse astella de corio apponatur et ligetur cum binda et aceto et aqua infusis latis longis secundum quantitatem particule de quibus superius dictum et situetur membrum quietum et indoloresum quo erit possibile et de 4° in 4um remittetur et in 2a remutatione vel aliis sit necesse embrocetur cum aqua calida sed in prima autem nequaquam quia timor est de apostemate. Et sit illud ideo faciunt panni calidi et empletur [illegible] farina volatili et pulveribus rubeis cum albuminibus ovorum incorporatis strictius ligando ut dicit Rasis. 3a intentio completur cum flebotomia et purgatione si opus fuerit et bona dieta in principio subtili et cedato dolore et apostemate ingrossentur. Deinde est infractura et in fine embrocetur cum aqua decoctionis rosarum absinthii et potatur si opus fuerit ex oxicrocio et sic reducentur in membra ad suas pristinas operationes. 4a intentio completur secundum accidentia procedant quod reducatur quod propter tractionem timere debes de spasmo et de aliis accidentibus malis. Fovendum autem illa cum lana succida infusa in aqua calida et oleo et cetera ut dicit Albucasis reducitur. Si autem fuerit cum vulnere primo reducatur deinde curetur vulnus et suatur si opus fuerit et

conmittat foramine ad expurgandum. Si autem quonam cum fractura apparet primo dislocatio et si est dislocatio antiqua et fuit indurities cum brocetur cum aqua decoctionis maluae bismaluae ... in vinge cum dyaltea et cum lana succida infusa in mucillaginibus mollificetur et cum cortice radicis bismaluae cocte et pistante et cum axungia impinguatur et loco bene mundificato reducatur ut tunc et sanetur. Et si sanata est sed motus est difficilis curetur ut dicunt physici in curatione artetice iuncturarum.

Mandibula quando mollificatur ... quando dislocatur. Fuit autem dislocatio ... est ad interiora et tunc os remanet aptum sicut in mollificatione. Et quando ad posteriora econtrario ei accidit apud mollificationem ut dicit auctor. et tunc dentes inferiores subintrant superiores ut dicit lanfrancus et non potest os aperire et sermo eius est difficilis ut dicit brunus. Signa dislocationis ultra signa ultima sunt quod dentes superiores cum dentibus inferioribus nunquam possunt adequari et ut dicit auctor nisi cito reducatur ducit ad febres et etiam ad dolorem et ad fluxum colericum donec interficiat patientem. Quando autem fractum est ad posterius reducatur isto modo teneat caput eius unus minister dum restaurator mittat pollicem suum in os et alios digitos sub mandibula. Et si digitum non potest intromittere intromittat baculum de ligno et tunc fortiter flectendo mandibula impellat sub auribus os in locum suum. Si vero fuit ad interiora ponat bindam satis fortem sub mentone que totum ipsum mentonem capiat et tunc unus minister qui posuit baculum infra os magis retro quam poterit trahat fortiter capita binde per partem posteriorem tenentes genua super patientis humeros ... supino sic restaurabitur et iste est modus guil. et lanfranci. Post autem restaurationem ponatur emplastrum et petie consuete et ligent ligaturam convenientem in dicta fractura et remittetur de quarto in quartum infra 10. dies firmam consuevit vitat rebus sorbilibus et non masticat. Si autem diu stetit dislocata aut fuit diu balneetur et mollificetur cum aqua calida et oleo et aliis convenientibus ut est dictum et reducatur. si accidentia mala superveniant accurre eis. Unde quando erit de dolore ... do caput pungendo ipsum retro aures et per collum sub ascellis cum oleo ro. calido ... et semper regulariter procede prout est tibi possibile.

Quandoque spondilia dorsi dislocantur et dislocatio ista quando est completa et corporis ... est ad intus quando ad extra quando vero ad latera. quando autem fit in spondilibus superioribus facit squinantiam strumosam ut habetur de interioribus. Et si quod dislocationum sunt adeo culum manifesta et ad tactum. Non bene quod omnis dislocatio spondilium est periculosa ... suspecta ad reducendum propter nuchaz et nervos et maxime ista que ad interiora fit quia non convenienter potest perarari. Non secundo ... spondilium superiorum vocis trans... ...

ut auctor ponit modum reducendi satis longum. In summa ergo trahat aliquis caput cum manibus aut cum binda et inter dentes ponatur baculus et trahatur per mentone super pedibus positis super spatulas infirmi quousque et tunc ... eminentia est hic si dislocatio fuit in spondilibus colli fiat in aliis trahatur corpus vel cum fusis vel alio modo et eminentia vel cum pedibus vel cum manibus vel cum tabula comprimatur et confirmetur ut ita deinde est et eo modo ligetur ut indicatur si fuit ex fuerit aut desuper ut melius firmet et remittet et de 3o in 4um dierum in 20. autem diebus finat.

Dislocatio autem humeri fit duobus modis uno modo ad partem inferiorem lateris domestici, alio modo ad partem inferiorem partis silvestris unde dicit alb. quod versus partes superiores potest dislocari in totum. Signa autem istius dislocationis sunt manifesta ex eminentia et profunditate seu concavitate insolita et motu difficili. Aliquando et impossibile potest probari eius dislocatio cum suo pari et per profunditatem seu gravitatem et per bassitudinem magnam in humero et rotunditatem eminentes ad modum ovi in subasella. et gravitas in capite humeri et manus ad caput non potest elevari superiori dislocatur. et tunc eminentia est interior et gravitas retro ... anteriori eminentia et posterius et manus non potest elevare ... sepe ... ut ... Curatio ista dislocationis que perpue est ad inferius reducitur per modos multos ... lenibus et est quod extendatur brachium et ... humeri cum subasella deinde trahendo inclinet ut trahatur brachium ad inferior inferiora et reducet brachium. Alius modus in fortibus est ut ponatur glomerus fortis sub asella trahatur super fortis cum ... brachium ad inferius trahatur et impinguatur et reducetur. Aliter reducitur posito et elevato patiente super unam scalam ... scale bene pannis involuto et brachio bene tracto et corpore pendente quousque gradus scale sit altior ipso patiente reducetur. Sit autem gradus scale bene subtus ne in brachio fracturam causet. Aliqui faciunt cum ... duo ministri qui teneant unam stangnam ... spatula vel longum deinde ... quod patiens ... sub pedibus trahatur inferius brachium isto modo ... et ... cum farina et pulvere rubeo ... ponendo pilam ... subasella et ligetur ... et firmet cum binda longitudinis duorum brachiorum et latitudinis 6 digitorum. Si autem a ... in ... per medium incipiendo super palam subasella. Deinde ambo capita in ... et ... super humerum ducant ad aliam subasellam et ... ducantur iterum super pilam et iterum totiens ... quousque bene firmet et fiat et ubi ... firmatam ... et sublineat cum mantili ad collum remittet de ix in ix. diebus aut aliter ut tibi placet in 20. diebus.

[illegible]leoret aut cum aliquo spanadrappo partes hue-
ri parum dislocantur sed sequuntur et potissime fur-
cula pectoris quia in humeris non sunt alia ossa
quam spatula recipiens cum duobus rostris a furcula clau-
dente et adiutorium intrante ut dentur fure in
anothaia separatio aut furcule [illegible] cum supra-
dictis reducatur.

Dislocatio cubiti quamvis est parva quamvis magna
et secundum albucasim et omnes alios quecumque ad partem
[illegible] ista ut plurimum accidit et quecumque
[illegible] partem posteriorem // Rogerius non curavit ni-
[illegible] partem inferiorem quia ista ut plu-
[illegible] Signa autem dislo[illegible]
cum de eminentia et concavitate sunt arcuatio
// Lateralis et difficultas in motu et ap-
plicatio impossibilis ad humerum // Pro quo non
quod cubitus [illegible] dislocatur et difficulter
[illegible] in [illegible] ligamentorum et os-
[illegible] ligamentorum // Non est quod ra-
[illegible] facile supra quia non habet diu
[illegible] inferius aut plurimum //
[illegible] si dislocatio est in [illegible]
[illegible] manum [illegible]
manum tuam [illegible] donec tanget humerum
et cum alia reducatur et equatur eminentia // Si
vero fuerit fractura ad posteriorem tunc necesse est
ut extendatur brachium extensione forti et
[illegible] ad omnem partem et inungat vel
[illegible] manus suas cum oleo aliquo ut sit
eius adiutorium in lubricitate deinde imprime
iuncturam donec ingrediatur. Alii reducunt
iuncturam cum genu positione non aut [illegible]
et isti extendunt per planum brachium et
[illegible] ipsum deinde eminentia cum genu impellunt
et brachium ad humerum plicatur. Et Iame-
rius dicit quod est utile portare aliquod ponde-
rosum aut ipsum sublevare et conetur ipsum
de portare. Remittatur autem de 4o in 4um
[illegible] ligetur et empletur non dico sub et ad col-
lum portetur. Et si post sanationem accidat tar-
ditas et gravitas in iunctura [illegible]
[illegible] humectetur locus in balneo et frice-
tur cum levitate donec leniatur. Et si pla-
cet ponat cepum arietis cum butyro [illegible]
calefactis restaurantur in [illegible].

Post dislocationem [illegible] [illegible]
[illegible] reducuntur [illegible] autem [illegible]
[illegible] omnem partem [illegible] tamen ad anteriorem
[illegible] // Signa vero sunt in signis
sibi iam suppositis. Cura ergo [illegible] stat
et bene extendendo et ampliando [illegible]
[illegible] iuncturam et [illegible]
[illegible] cum manu [illegible] tabula [illegible]
[illegible] autem non est aliud [illegible]
aliis [illegible] cum ligno aut
[illegible]
[illegible]
[illegible] deinde est in aliis capitulis

In dislocatione [illegible] auctores fue-
runt [illegible] Alii [illegible]
[illegible] modos [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] plurimum

accidit ad exteriora raro ad interiora // Guil-
lelmus de Salicetto est eis oppositus dicens quod ut plu-
rimum dislocatur ad posteriora numquam tamen ad
exteriora vel raro propter os et ligamentum [illegible]
[illegible] quod omnis modus curandi occurrunt in duo-
bus modis verificandi scilicet ad interius et ad po-
sterius ideo non est multum curandum // Signa autem
[illegible] huius dislocationis sunt dicta ubi tamen auctores
[illegible] alios istam dislocationem [illegible] specifi-
cat habetur ergo ab eo quod si dislocatio fuerit an-
terius et exterius tibia infirmi est longior et
cum alia non potest adiungi nec plicari quia caput
coxe [illegible] in inguine et inflat [illegible]
[illegible] hoc apparet concavitas in parte exteriori [illegible]
dislocatione exterius posterius et equa tibia est
brevior et non [illegible] non calcat de calcaneo et est
concavitas in inguine et eminentia [illegible] Cura-
tione dicendum est intelligendum quod licet auc-
tores ponunt multos et diversos modos
reducendi hos modos dislocationis usque
ad unum eundem modum vel duos ipsos redu-
cunt [illegible] modus secundum albucasim ad omnes mo-
dos est multum utilis qui ignoratur prius mo-
dus dislocationis et est quod teneat patiens
per humeros fortiter aut ligetur per humeros
per radicem coxe cum fascia et ad columpnam cum
alia parte per partem genu trahatur fortiter coxa et
[illegible] talis sit extensio quod quasi elevetur
patiens a terra et tunc coxas ad eandem partem
moveatur quousque sit reducta. Primus modus
reductionis proprius ad dislocationem exterius et
posterius est quod [illegible] patiens [illegible]
aut reductio per longitudinem comparis sana
manifestatur ut dicit rogerius ingenium aut
ad [illegible] et ad extendendum iuncturam aliquis
sic faciunt extendatur mensa longior patiente
[illegible] et [illegible] capite firmabitur columpna [illegible]
cum mantili [illegible] per inguina subtus dor-
sum et super ventrem ligabitur et cum alio mantili
ligata coxa super genu volvendo totam tibiam usque
ad calcaneum et ad aliam ligabitur columpnam et
cum aliis [illegible] positis [illegible] et co-
lumpna torquendo trahatur ad qualem partem // Alii
faciunt hoc cum torculari ligando infirmum
ad unam columpnam et ad coxam ponunt torcular
et [illegible] firmetur autem non dico super cum emplas-
tris. Si autem dislocatio sit inde pluries [illegible]
tunc ipsi administra cauterium post eius reductio-
nem // [illegible] autem in ligatura in parte exteriori
astella una que transit in coxa usque ad me-
dium cruris vel ad caniculam eius. Alii coxe
et tibie apponunt et ligant pondus trium
aut 4or librarum [illegible] hoc pendet ubi
lectum vel lectica // Remittatur de 4o
in 4um firmatur autem in tribus diebus.

Genu est velox dislocationis [illegible]
[illegible] dislocatur sine manifesta causa
ut si quis ambularet fortis pars illa
faciliter lubricatur. Dislocatur autem ad [illegible]
partem nisi ad anteriorem propter rotulam et adiuto-
rium [illegible] aut illo modo sedeat in-
firmus super sedem propinquam terre et eleventur
pedes eius parum deinde extendatur extensione
forti et reducat restaurator genu ad
[illegible] dislocatum et
[illegible] ipsum ligatura convenienti // Cognoscatur

aut dislocatio genu cum eius quietem bonam non habet cum coxa ut ex sibi pari est vide.

Rotule accidit dislocatio in reducendam eam oportet ut ponatur pes planus ad terram et reducatur cum manibus rotula. Deinde imple [illegible] gen[illegible] primo prohibentibus [illegible] et ponant super eum astelle resistentes ei ex parte qua declinat. Cum autem res [illegible] adheret non [illegible] genu [illegible] festinantia sed paulatim.

De dislocatione pedis scias quod facile dislocatur et sic facile reducitur. Sed difficile firmatur propter multitudinem ossium componentium iuncturam et potest dislocari ad omnes partes et precipue ad exteriorem et interiorem. Reinfirmetur patiens et coxa et tibia bene extensa pes trahatur et moveatur ad contrarium partem fortiter et eminentia [illegible] [illegible] reducatur firmetur et astelletur. Remuretur [illegible] [illegible] quiescat per 30 aut 40 dies [illegible] cavendum quod sepius in [illegible] ita erratur.

Modus reductionis si dislocatur est iste: extendatur fortiter pes et corpus ab alto teneatur et medicus manibus propriis reducat os ad suum locum. Deinde ponat emplastrum et ligetur fortiter et firmetur cum ligamento cuius una pars tendit ad pedem et alia vadit ad [illegible] et ligetur illic. Caveat tamen ne [illegible] quod est sub calcaneo in patiente [illegible] legatur [illegible] amorem [illegible] dies.

Digiti pedis dislocantur [illegible] et [illegible] et [illegible] currente [illegible] [illegible] manus curantur [illegible]

Cauterizatio et opus manuale cum igne [illegible] [illegible] corporis humano ad [illegible] [illegible] igneus autem [illegible] doctores est duplex [illegible] et [illegible] potentialis [illegible] actualis est [illegible] metallis ignitis a [illegible] [illegible] auri argenti sive [illegible] aut cum sulphure ignito vel [illegible] cineribus ignitis aut cum aqua seu oleo bulliis et non [illegible] sed scienter applicata sunt. [illegible] est ignis potentialis qui non apparet ignis [illegible] medicina horribilem [illegible] reducatur [illegible] ad actum operatur. Fiat autem hic de medicinis causticis et rumpentibus et istarum quedam rumpunt fortiter et faciunt escaram ut calx viva cum sapone et mel anacardinum. Quedam autem leviter operantur et non faciunt escaram nec vesicam ut sunt cantarides. Non tamen quod actualia cauteria sunt securiora quam potentialia eo quod ut dicit alius: Ignis actualis est simplicior et minus ledit partes vicinas et membra principalia. Eo quod ut dicit alius quam caliditas ruptorii que caliditas ruptorii membris principalibus est multum suspecta. In casu autem in quo patiens esset multum pusillanimus et non esset ausus videre ignem et ubi apparet flamma non esset malum apponere ruptorium. Aut est in quo

volumus facere cauteria ad evacuandum quod tunc ruptorium propter dolorem et escaram quam dimittit grassam debilitet membrum quod maiorem provocat fluxum. Et auctor loquens de cauteriis dixit quod cauterium actuale melius fit cum auro. Ad hoc dicit Raynaldus de villa nova quod [illegible] verum in membris teneris quales sunt oculi. Haliabas dixit quod in aliis quam [illegible] multis [illegible] cum ferro et rationem assignat eo quod [illegible] [illegible] minus potest mensurari in ferro quam in [illegible] et hoc notum est. Et id dicit de argento ubi magister fuit aurifaber et in hoc assuetus. Non [illegible] quod cauterium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro pomo licet cauterium non [illegible] [illegible] tam [illegible] rationem [illegible] [illegible] [illegible] actuale non sunt utilia [illegible] [illegible] [illegible] multa et tenet alius Guilielmus Lanfrancus et Brunus et quamvis sit medicamine multum [illegible] [illegible] [illegible] eo quod [illegible] [illegible] multa [illegible] [illegible] [illegible] temporibus non [illegible] [illegible] [illegible] temporibus antiquus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rantes [illegible] hoc cauterium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et maxime [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in quibus solum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] post [illegible] firmatum et [illegible] [illegible] facere cauterium hoc autem intelligitur ubi [illegible] aliter aut multa mala faceret. Et quod iste [illegible] ita generale circa ipsum primo [illegible] [illegible] fit 2o quo fit 3o regimine ipsius [illegible] primi est sciendum quod cauteria sunt [illegible] [illegible] generales et speciales. Utilitates [illegible] les et speciales cauteriorum actualium [illegible] secundum magistros sunt [illegible]. Prima [illegible] ad prohibendum ne corruptio multiplicetur in membro et isto modo fit in circuitu estiomenorum ut G. in 2o ad glauconem dicebat et id voluit auctor. Fit autem in ulceribus se dilatantibus et in ossibus corruptis. [illegible] [illegible] ponit auctor ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et isto modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] utilitatem [illegible] [illegible] ad calefaciendum membrum [illegible] [illegible] cauterium actuale et desiccat membra que [illegible] plurimum a frigido humectantur et [illegible] et ideo dicebat [illegible] [illegible] sana est [illegible] [illegible] non sano. [illegible] est utilitatem ponit auctor et est ad stringendum ipsum sanguinem quam est approbat G. [illegible] [illegible] terapeutice cum dicit advenerit ea que vocatur escara [illegible] vehementer [illegible] [illegible] [illegible] sanguis [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] igni [illegible] [illegible] [illegible] G. ad prohibendum [illegible]

[illegible] modo propter [illegible] et intercu[illegible]
[illegible] sicut ad oculos [illegible] in [illegible]
[illegible] ut [illegible] vel [illegible] endant [illegible] de isto
[illegible] incipit. Manatie a
[illegible] valere 163 approbat
[illegible] ad evacuandum et divertendum inveteratos fluxus oculorum et totius corporis et isto modo
fuit [illegible] et cauteria retro collum et in fon-
tanella [illegible] a [illegible] de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] qui et hoc est ad tempora [illegible]
[illegible] isto modo aperiunt capita [illegible]
[illegible] extirpant carnes vivae et etiam [illegible]
[illegible] Unde aut particulari ponit alia et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
de cauteria talia vero valet capitis [illegible] manie [illegible]
capitis fluxui oculorum [illegible] et omnibus reu-
maticis. [illegible] est in carnibus capitis et
occipite [illegible] cauteria cum eodem instro [illegible]
[illegible] et confortandum caput ut patet in
[illegible] et spasmo [illegible] fit in [illegible]
[illegible] fit [illegible] in fronte et
in [illegible] locis faciei et [illegible]
[illegible] fit etiam uno modo cauterium in palpebra
[illegible] poros pilorum ut non renascantur
[illegible] fit cum cauterio [illegible] fit etiam [illegible]
[illegible] cultellari [illegible] fit etiam [illegible]
[illegible] fistula lacrimali cum actuali [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum cultellari [illegible]
[illegible]
[illegible] actuali [illegible]
[illegible]
[illegible] actuali et canna fit etiam pro [illegible]
[illegible] cum cauterio [illegible] et ca-
na ut suo loco est visum. 2° fit cauterium
[illegible] cum tena-
culis vel cum manu [illegible] retro collum [illegible]
fontanelle [illegible] et perforetur cum ferro ignito
et in foramine ponatur corda et dimittatur
[illegible] fit autem ad divertendum materiam [illegible]
[illegible] cauteria est rotunda facta retro in
[illegible] fontanella longo tempore [illegible]
[illegible] maniacos stomaticos [illegible]
[illegible] et confirmatur hoc [illegible]
[illegible] ventosa super occipitium posita vel
[illegible] nobile est auxilium [illegible] oculorum [illegible]
[illegible] et cauterium. [illegible] autem ante-
rior in collo [illegible] magistri fieri
cauterium modo dicto propter evacuare materiam [illegible]

rubee vel rosee vel etiam aliarum infectionum
faciei et oris et etiam alio modo potest fieri cauterium
in brachiis propter iuncturam ad tres digitos
lacerti a lacerto manifeste distinguitur.
Fit autem cauterium clavuli rotundo et fit
pro egritudinibus faciei et pro [illegible]
[illegible] Quinto fit cauterium [illegible] sub furcula.
fit cauterium rotundum pro asmate et pro egri-
tudinibus gule. Fit etiam cauterium cum [illegible]
modo supradicto. Subascellis fit etiam eodem modo pro
egritudinibus [illegible] et pro [illegible]
cordis et ad palliandum leprosos. In empi-
ma etiam [illegible] fit apertura cum [illegible]
ad extrahendum saniem et fit inter costas et [illegible]
[illegible] de fistula aut de morte propter debili-
tatem cordis ex aere sine alteratione et
mundificatione subintrante. [illegible] fit caute-
rium in ventre super stomachum rotundum propter egri-
tudines stomachi. Fit etiam cauterium super epar
et super splenem propter dolorem illarum partium et fit
etiam cauteria subtus umbelicum propter aquam [illegible]
[illegible] et alia. facit ea cum clavibus [illegible]
[illegible] fit cauteria [illegible] in
[illegible] propter rupturam intestinalem fit etiam
in pectine propter vesicam fit etiam retro propter re-
nes et gibbositate. Fit autem cauterium rotun-
dum vel clavale. Fit etiam in bursa [illegible]
cum [illegible] propter herniam [illegible]
et carnosam. [illegible] fit cauteria in fon-
tanellis sub genu propter tres digitos ubi la-
certus a lacerto distinguitur. Fit etiam [illegible]
[illegible] rotundum arestatum hoc autem fit propter
purgationem totius corporis et morborum tibiarum.
Plures etiam utilitates particulares faciunt
cauteria que supra in capitulis particularibus sunt
declarate. Utilitates vero cauteriorum poten-
tialium [illegible] sicut et actualium
notant dicti [illegible] non confortat [illegible]
cauteria actualia [illegible] debilitat. Ista autem
cauteria multum appropriant ad evacuandum apostemata
[illegible] et etiam ad restringendum fluxum
sanguinis et magis hoc faciunt [illegible]
Itaque cauteria ponitur in locis nervosis
carnosis quod trahit a profundo magis quam
actualia. Cauteria etiam [illegible] ponitur
in locis cutaneis et sub mentone [illegible]
ta facie ut in gutta rosea declaratum
est retro collum in [illegible] pedis et ma-
nuum. Nota bene quod hoc cauterium non tra-
hit nisi humorem cutaneum ut patet ad sensum.
[illegible] 2° quod erat videndum quo fiunt ista
cauteria. [illegible] quod est [illegible] cauteria
actualia fiunt cum instrumentis metallicis ut [illegible]
ferro auro argento [illegible]. Cauteria autem po-
tentialia fiunt cum medicinis causticis sicut
cum calce sapone nigro et similibus. Instrumenta
cum quibus fiunt cauteria actualia apud nos-
tros antiquos sunt diversa et multa et
aliqui moderni ponunt [illegible] ut lanfrancus
[illegible]
[illegible] ad vim. [illegible] quod non cauteria
[illegible] et forme eorum possunt esse sex particu-
laria possunt esse plura quam sunt oportet particula-
rem qui facit [illegible] possit cauteria [illegible]
[illegible] est quod [illegible] cauteria ordinare
debes tria unum magnum aliud mediocre
aliud parvum [illegible] forma [illegible] cauterii actualis est

[illegible] ... elli fca et ista for est
[illegible] ... ex. vna pte. soluz.
[illegible] ... a est ensalis ad sik
[illegible] ... spata et mulnera
[illegible] ... forma cautprij
[illegible] ... lanfrancus dixerit q
[illegible] ... folij oliue // habab
[illegible]

que no fatuit ... [illegible]
tardos ... [illegible]
titas est ... et legent ... [illegible]
no stricte et dimittat ab viij ... [illegible]
ad xij et post remou ... [illegible]
q ... erat quo ... [illegible]
[illegible] ... tpe. potest duplicare ... [illegible]
... corpus sit purgation
[illegible] ... dicit quod
[illegible]
ut tibi placet ... [illegible]
ra mundificet ... [illegible]
Siaut ipm velet ... [illegible]
[illegible]
forficibus aut cuz acu ... [illegible]
caulis et pani applicet ... [illegible]
ut placet et nifra viij ... [illegible]
[illegible]

de vulneribus

De talpa et testudine
De scrophularia
De duricie nodis in capite
De apostematibus tumore oculi quod dicitur guttacio
et hoc apostema vocatur obtalmia
De obtalmia et sebel
De apostematibus in superciliis oculorum
De [illegible]
De apostematibus aurium
De apostematibus duris post aurem
De apostematibus in aure
De apostematibus nasi
De polipo
De apostematibus in labiis
De nodis in labiis
De apostematibus in ore
De apostematibus in gingivis
De apostematibus lingue
De apostematibus circa linguam
De dolore lingue
De ranula
De amigdalis
De apostematibus faucium
De relaxacione uvule
De apostematibus in uvula
De dolore in uvula
De apostematibus oris
De fistulis in partibus oris
De dolore oris
De apostematibus colli et gule
De squinancia et eius cura
De bocio
De vertigine et de [illegible]
De apostematibus dorsi
De tumore in dorso
De gibbositate
De apostematibus in adiutorio
De dolore spine et spatularum
De dolore dorsi
De dolore colli
De apostematibus colli
De nodositate colli
De apostematibus [illegible]
De nodis in [illegible]

De apostematibus circa manus
De apostematibus circa iuncturas
De apostematibus circa fines digitorum
De apostematibus sub ascellis
De aliis apostematibus circa easdem partes
De zephiros
De apostematibus mamillarum
De pilo in pupilla mamillarum
De apostematibus in pectore
De apostematibus in stomacho
De duricie in stomacho
De apostematibus epatis
De apostematibus epatis
De duricies in epate
De apostematibus in splene
De duricie in splene
De eminencia in umbilico
De ydropisi
De apostematibus in inguinibus
De hernia testiculorum
De apostemate testiculorum
De hernia aquosa
De tumore in bursa
De hernia carnosa
De apostematibus testiculorum
De apostematibus testiculorum
De apostematibus duris in testiculis
De apostematibus virge
De nodo in ano
De apostematibus [illegible]
De duricie in matrice
De moro in [illegible]
De apostematibus in ano
De apostematibus duris in ano
De moro et fico in ano
De tumoribus [illegible] et emorroidibus
De apostematibus [illegible]
De tumore in genibus
De varicibus
De cleps[illegible]

Capitulum de pacien[illegible] iii
De dolore viij [illegible]

Autor [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] suspenda[illegible] in collo [illegible]

[illegible] et [illegible] fugat demonem [illegible]

[illegible] fugat demonem et [illegible]

[illegible]

Z. [illegible] [illegible] [illegible] 1[illegible]1.6. £ [illegible]

autor quarte [illegible]

Nil salina in an ardente [illegible] celestem virtutem an [illegible] et dolorem [illegible]

[illegible] dens parente suspenda in [illegible] parent [illegible]

[illegible]

